

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

Szakmai program

Tiszavasvári 2024

Tartalom

Intézményünk rövid története, missziója, víziója	1
Az intézmény bemutatása	1
Az intézmény küldetése	2
Az intézmény jövőképe.....	2
1. Szakmai program célja	3
2. A szakmai program személyi időbeli tárgyi hatálya	3
3. Nevelési program	3
3.1 A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	3
3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.	14
3.3 A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.	15
3.3.1 A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink	15
3.3.2 A közösségfejlesztést közvetlenül szolgáló tevékenységrendszer és szervezeti formák.....	16
3.4 Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.	17
3.5 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.	19
3.5.1 Sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal összefüggő pedagógiai tevékenységek	19
3.5.1.1 A fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő tanulók részére	
20	
3.5.2 A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	29
3.5.3 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek	30
3.5.4 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	30
3.5.5 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	30
3.6 A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje	31
3.7 A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	31
3.8 A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei	33
3.9 A felvétel és az átvétel helyi szabályai.....	35

3.10	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv	36
4.	Egészségfejlesztési program	39
4.1	Az egészséges táplálkozás	39
4.2.	Testnevelés, testmozgás	40
4.3	A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	40
4.3.1	a lelki egészség védelme	40
4.3.2	az aktív testmozgás elterjesztése:	40
4.3.3.	a dohányzás visszaszorítása, a rászokás megelőzése	40
4.3.4	az alkohol- és drogprevenció:	41
4.3.5	az egészségügyi biztonság fokozása:	41
4.3.6	az egészséges környezet kialakítása:	41
4.3.7	egészségnevelés szinterei:	42
4.3.8	tanórán kívüli tevékenység az egészségnevelésben:	42
4.4	A bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése	42
4.4.1	Az iskolai agressziókezelési módszerek	43
4.4.2	Megelőzés osztályközösségi szinten	43
4.4.3	Megelőzés egyéni szinten	44
4.4.4	Lehetőségek	44
4.5	A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	44
4.6	Személyi higiéné:	46
5.	Oktatási program	47
5.1	A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma.	47
Digitális kultúra		61
	Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakképesítés)	61
	9–10. évfolyam	65
	11-12 évfolyam	78
Digitális kultúra		88
	Szépészet ágazat (Fodrász szakképesítés)	88
	9–10. évfolyam	92
	12 évfolyam	107
Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakképesítés)		118
	Életvitel tantárgy helyi tanterv	118
	Kémia technikum 9-12. évfolyam	120

10-11. évfolyam	123
13.ÉVFOLYAM.....	153
Szépészet ágazat FODRÁSZ SZAKMA	163
Életvitel tantárgy	163
13.ÉVFOLYAM.....	167
Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakképesítés)	177
Mentálhigiéné tantárgy.....	177
13..ÉVFOLYAM.....	181
Szépészet ágazat FODRÁSZ SZAKMA	191
Mentálhigiéné tantárgy.....	191
13.ÉVFOLYAM.....	195
Történelem	192
12-13. évfolyam	195
12. évfolyam.....	198
13. évfolyam.....	217
Történelem technikum	240
9-12. évfolyam	243
9–10. évfolyam.....	246
11–12. évfolyam.....	265
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM HELYI TANTERV	289
12-13. ÉVFOLYAM	289
12. ÉVFOLYAM.....	291
13. ÉVFOLYAM.....	313
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK 9-12. ÉVFOLYAM	336
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM HELYI TANTERV	
TECHNIKUM	338
9–12. ÉVFOLYAM.....	338
9–10. ÉVFOLYAM.....	340
11-12. ÉVFOLYAM	362
Matematika szakiskolát végzettek középiskolája 12.-13. évfolyam	388
12. ÉVFOLYAM	392
Matematika technikum 9-12. évfolyam	442
9. ÉVFOLYAM	448
11. ÉVFOLYAM	476
12.ÉVFOLYAM	487

Angol nyelv	497
5.2 A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.	570
5.3 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében az oktatóválasztás szabályai.	571
5.4 Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a szakképző intézmény tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározása, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát.....	573
5.5 Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei..	574
5.6A tanuló, képzésben résztvevő személy teljesítménye ellenőrzésének és értékelésének illetve minősítésének módja, tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái.....	586
5.7A nemzetiiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.	591
5.8 A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei.....	591
5.9 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek.	592
5.10 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.	596
5.11 A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok.	600
5.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek	606
6 Képzési program	609
6.1 A megtanítandó és elsajátítandó tananyagelemek szakmánként.....	610
Szakmai óratervek:.....	715
6.2 Pályaorientációs szolgáltatások leírása	737
6.3 A szakmai vizsgálóhoz kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendje ..	738
6.4 A szakképző intézményekben alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, projektoktatás	738
6.4.1 Sajátos pedagógiai módszerek	738
6.4.2 Projektoktatás	738
6.4.2.1 A projekt jellemző sajátosságai.....	738
6.4.2.2 A projektoktatás kritériumai	738
6.4.2.3 Mintaprojektek	741
Gépészet ágazat (1. ágazati projekt).....	741
Gépészet ágazat (2. ágazati projekt).....	752
Gépészet ágazat (3. ágazati projekt).....	763
Szociális ágazat (1. ágazati projekt).....	774

Szociális ágazat (2. ágazati projekt).....	790
Szociális ágazat (3. ágazati projekt).....	809
Rendészet és közszolgálat ágazat (1. ágazati projekt).....	826
Rendészet és közszolgálat ágazat (2. ágazati projekt).....	835
Rendészet és közszolgálat ágazat (3. ágazati projekt).....	842
Kreatív ágazat (1. ágazati projekt)	849
Kreatív ágazat (2. ágazati projekt)	860
Kreatív ágazat (3. ágazati projekt)	871
AI a szakmám (Hegesztő)	882
AI a szakmám (Gépi és CNC forgácsoló).....	896
AI a szakmám (Divatszabó)	906
AI a szakmám (Szociális ápoló és gondozó).....	914
AI a szakmám (Közszolgálati technikus).....	931
Lifeskills.....	938
Fenntarthatóság a szakmában.....	943
6.4 A tanuló illetve a képzésben résztvevő személy korábbi tanulmányai megszerzett ismeretei és gyakorlata számítási szabályainak megállapítása.....	964
6.5 Együttműködés duális képzőkkel.....	964
6.6 Vizsgák.....	966
Jogszabályok	971
Melléletek	972

Intézményünk rövid története, missziója, víziója

Az intézmény bemutatása

A Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium intézménye egy nagy múltra visszatekintő középiskola, ahol 1946 óta folyik szakmai képzés. Az intézmény egy csendes kisvárosban található, egy gyönyörű kastély parkjában, amely megfelelő környezetet és feltételeket biztosít a munkába álláshoz szükséges ismeretek elsajátítására.

Az intézmény az elmúlt több mint hatvan évben többször is képes volt megújítani képzési rendszerét, a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzési szerkezet kialakításával.

A kezdeti időkben a megyei mezőgazdaság gépesítésére reagálva elindult a gépek kezelésére, vezetésére, illetve az erő- és munkagépek javítására alkalmas szakemberek képzése. Az Alkaloida Vegyészeti Gyár fejlesztésének következtében kialakult szakmunkás-utánpótlás igényének kielégítésére 1963-tól megkezdődött a gyógyszergyártók képzése is. Az 1970-es évektől a helyi vállalatok igényei mellett - a Tiszavasvári vonzáskörzetében levő partnerek folyamatos fejlődését követve - további képzések beindítására került sor esztergályos, központifűtés-szerelő, géplakatos, villanyszerelő, hegesztő, nőruha-készítő és bolti eladó szakmákban.

Az 1990-es években szakközépiskolai képzés kezdődött mezőgazdasági gépszerelő szakmában, valamint technikusképzés indult általános vegyésztechnikus és gépipari-számítástechnikai technikus szakmákban, így széles képzési kínálatból választhattak a tanulni vágyó fiatalok. Az évek során természetesen nagy hangsúlyt fektetett az intézmény a képzésekhez szükséges tárgyi eszközök, a géppark és az eszközparkok korszerűsítésére. A folyamatos fejlesztés és fejlődés végett számos programba kapcsolódott be az intézmény. 1993-tól a Világbanki Program által finanszírozott képzésben négy szakmacsoporttal vett részt. 2005-ben két hosszú távú programhoz csatlakozott az intézmény: a Szakiskolai Fejlesztési Programhoz és a Térségi Integrált Szakképző Központ-hoz. A programok alatt lehetőség nyílt oktatástechnikai eszközeink fejlesztésére, valamint, oktatóink képzésére. A fejlesztési eredmények felhasználásával az intézmény képes rugalmasan reagálni mind a gazdasági élet, mind a szakképzésben tevékenykedők igényeire, illetve alkalmazkodni tud a demográfiai változásokhoz és a szakképzést érintő regionális sajátosságokhoz.

2015-ben alakult meg a Nyíregyházi SZC, melynek intézményünk is tagja lett, így a Centrumon belül a központi szervezet, valamint tíz szakképző intézmény működik együtt a munkaerőpiac igényeire történő gyors reagálás és a szakmaszerkezet összehangolásának érdekében. Az iskolarendszerű oktatáson kívül jelentős felnőttképzési tevékenységet is folytat több éves tapasztalattal és a duális partnerekkel történő kölcsönös együttműködéssel.

Az intézmény a hosszú évek során tanulók ezreinek adott biztos megélhetést nyújtó szakmát, és ezt a tevékenységet a jövőben is folytatni fogja a tanulókkal, a szülőkkel és a partnereivel közös célok elérésének érdekében.

Az intézmény küldetése

Az NYSZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium jó kapcsolatot ápol a térség gazdálkodó szervezeteivel, és a munkaerőpiaci igényekkel egyező szakképzést folytat. Intézményünk szakmaszerkezete széles spektrumú. A gépészet, rendészet és közszolgálat, szociális, kreatív, vegyipar ágazatokban lehetőséget biztosítunk az alapfokú végzettséggel, érettségivel, vagy a már szakmával rendelkezők számára szakma vagy szakképesítés megszerzésére.

A lemorzsolódás csökkentése érdekében dobantó program, illetve műhelyiskolai képzés keretében támogatjuk diákjainkat a részszerkesztés, szerkesztés megszerzésében. Korszerű digitális és oktatástechnikai eszközök használatával orientációs évfolyamon segítjük a tanulókat a szakmaválasztásban.

Az intézményünk elkötelezett amellett, hogy vonzó, tanulóközpontú környezetben korszerű ismeretekkel, a foglalkoztatók által elvárt kulcskompetenciákkal rendelkező, fenntarthatóságra törekvő szakembereket képezzen. Ennek érdekében naprakész tudású oktatók, szakemberek várják digitális eszközökkel felszerelt szaktantermekben, tanműhelyekben és 21. századi igényeket kielégítő kollégiumban az intézményünket választó tanulókat, felnőtteket.

Az intézmény jövőképe

A NYSZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium a térség meghatározó szakképző intézményévé vált gépészet, rendészet és közszolgálat, szociális és kreatív ágazatokban. versenyképes szaktudással rendelkező fiatalokat oktatunk, nevelünk, juttatunk el az érettségi vizsga, a szakma és a szerkesztés megszerzéséig, illetve készítjük elő a felsőfokú tanulmányaik megkezdését. Ennek érdekében biztosítjuk a folyamatos felzárkóztatást, a

hátrányok kompenzációját, a tehetséggondozást tanulóink számára. Sikeres dobbantó programot, orientációs és műhelyiskolai rendszert működtetünk. Tiszavasváriban és környékén minden kompetenciafejlesztésre szoruló tanuló rendelkezik legalább egy részszakmával.

Folyamatosan fejlesztett oktatási infrastruktúrával, és kiterjedt partneri kapcsolatokkal rendelkezünk. A tanulók, képzésben részt vevők ösztönzésére oktatóink innovatív, módszertani megújulást támogató továbbképzéseken mélyítik hasznosítható ismereteiket. Képzéseink során tanulóközpontú és fenntartható oktatási környezetben, élményszerű megoldásokkal, a térség gazdálkodó szervezeteivel és duális partnereivel együttműködve biztosítjuk a minőségi munkaerőképzést.

1. Szakmai program célja

Szabályozza a szakképző intézményben folyó nevelő és oktató munkát.

2. A szakmai program személyi időbeli tárgyi hatálya

A szakmai program kiterjed:

- a Nyíregyházi Szakképzési Centrummal munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban lévő oktatókra és más alkalmazottakra,
- az intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulókra, vagy felnőttképzési jogviszonyban álló képzésben részt vevő személyekre,
- kiskorú tanulók törvényes képviselőire,
- a szakmai oktatásban együttműködő ÁKK-ra, duális képzőhelyekre,
- az intézmény létesítményeiben tartózkodó más személyekre.

Időbeni hatálya:

Ezen szakmai program a főigazgató jóváhagyásának napjától határozatlan időre, visszavonásáig lép hatályba. A hatálybalépéssel egy időben a korábbi szakmai program automatikusan hatályát veszti.

Tárgyi hatálya: a Nyíregyházi SzC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kolégium

3. Nevelési program

3.1 A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.

Az intézményben folyó oktató-nevelő munka alapelvei a hazánk Alaptörvényében meghatározott feladatokat szem előtt tartva, a Nemzeti köznevelésről szóló törvényben

foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően kerültek megfogalmazásra.

Alkalmazkodik a szakképzési törvény, annak végrehajtási rendelete, illetve a programtantervekben, és a képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazottakhoz. Elsődleges célunk az, hogy tevékenységrendszerünk mindig összhangban legyen az alapvető társadalmi, gazdasági folyamatokkal és igényekkel

Nevelési és oktatási céljai között tehát prioritást élvez a szakemberképzés. Ennek során középpontba állítva személyiség- és képességfejlesztést, az értékközvetítést, a hátránykompenzálást (IPR) és a tehetséggondozást.

A szakképző iskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alapműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a technikumban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák.

A szakképzőben folyó nevelés-oktatás az iskolai alapműveltség megerősítése mellett a gazdaság, a szakképzésiigényeihez is igazodva felkészít a választott szakképesítésre és segíti a társadalmi különbségekből adódó hátrányok leküzdését a Nat szakképzői feladatokra vonatkozó fejlesztési feladatainak teljesítésével, az egyedi foglalkozást igénylő egyedi szükségletekhez igazodó tanulás-szervezési módszerekkel.

A legfontosabb hosszú távú alapelvek:

- a gazdaság igényeinek kielégítésére alkalmas szakmaszerkezet kialakítása, mely képes a gazdaság oldaláról jelentkező szakemberigény mind mennyiségi, mind minőségi értelemben vett kiszolgálására, ami egyúttal a foglalkoztatottság javulását, ezáltal a gazdasági növekedést is szolgálja
- a társadalmi szerepvállalás további erősítése a szakképzés segítségével, az egész életen át tartó tanulás elvének szem előtt tartásával
- a szakképzésben hangsúlyosan jelentkező társadalmi különbségek mérséklése, esélyegyenlőség biztosítása
- a szakképzés fejlesztése modernizálással, hatékonyságnöveléssel, és a szakképzésben érintettek szorosabb együttműködésével
- a szakképzésben résztvevők létszámának növelése
- a lemorzsolódás csökkentése, a szakképzést választók tanulás és munka iránti motivációjának megőrzése, növelése
- hatékony pályaeorientáció
- hatékony pályakövetési rendszer kialakítása
- az oktatók folyamatos hatékony képzése, továbbképzése
- az iskolai szociális munka megerősítése
- az oktatásban az oktatók részéről folyamatos módszertani megújulás, pl. a projektoktatás alkalmazása

Oktatás a technikumban:

Technikum

A gazdaság visszajelzése alapján a szakgimnázium helyett a technikum elnevezés kerül bevezetésre, amely egyértelműbb, sokak számára a minőségi szakmai képzést jelképezi napjainkban is, így hívó szó lehet a szülők, diákok számára.

Nevében jelzi a végzettséget, mivel itt a végzettek technikusok lesznek.

A képzés egységes szervezése, dualitása és felsőoktatáshoz erősebb kapcsolása indokoltá teszi a változtatást.

A technikusképzés 5 éves. Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzés időszakában a tanuló szerződés átalakul szakképzési munkaszerződéssé, amely a képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót.

A négy kötelező közismereti tárgyból tesznek érettségit a diákok, a technikus szakképesítés szakmai vizsgája lesz egyben az ötödik érettségi tárgy.

Így 13. év végi sikeres vizsga után két végzettséget igazoló bizonyítványt kap. Kézhez kapja az érettségi bizonyítványát, és a technikus végzettségét igazoló oklevelét.

A technikumban megszerzett tudás megteremti a lehetőséget, hogy a jó eredménnyel végzettek a szakmai vizsgájuk eredményének figyelembevételével továbbtanulhassanak felsőoktatásban azonos ágazaton belül.

Oktatás a szakképzőben:

A szakképző iskola 3 éves. Az első év ágazati ismereteket adó képzés, az azt követő két évben duális képzés folyik, elsősorban szakképzési munkaszerződés keretén belül. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettség vagy akár a technikus végzettség megszerzésére.

Mivel a szakképző iskolában és a technikumban is ágazati alapképzés történik a képzés első szakaszában, a 9. évfolyam végén van átjárhatóság a két iskolatípus között különbözeti vizsga nélkül. Az ágazati alapképzés ágazati alapvizsgával zárul. Az ágazati alapvizsga alkalmas egyszerű munkakörök betöltésére.

Műhelyiskola:

A műhelyiskolában azok az iskolai környezetben nehezen oktathó, fejleszhető fiatalok tudnak részs szakmát szerezni, akik lemorzsolódnának és végzettség nélkül lépnének ki a szakképzésből, de a műhelyiskolába a korábban már lemorzsolódott, szakmával nem rendelkező fiatalok is bekapcsolódhatnak. A részs szakma elsajátítása egy mester mellett, tényleges munkakörülmények között történik az egyén előrehaladásától függő tempóban, de a fiatal fejlődését egy pedagógiai mentor is támogatja.

Főbb jellemzői:

- A képzés 1-5 fős csoportokban valósul meg.
- Időtartama rugalmas, de – az egyén előrehaladásától függően – minimum 6, maximum 24 hónapig tart.
- A képzés indítása nem a tanév rendjéhez kötött.
- Beiskolázási kör: A dobbantó programot elvégző tanulók beiskolázása mellett azok a szakképző iskolai képzésben részt vevő tanulók is beiskolázhatók, akik rosszul teljesítenek. lemorzsolódással veszélyeztetettek.
- A részs szakma elsajátítása tanműhelyben vagy munkahelyen történik.
- A képzés gyakorlatorientált, a szakmai elmélet és gyakorlat nem válik szét, szervesen integrálódik.
- Közismereti tartalom nincs, de a tanuló kompetenciáinak fejlesztését mentor segíti.

- A részsakma megszerzése szakképesítést tanúsít és legalább egy munkakör betöltésére képesít, egyben alapfokú végzettséget is biztosít a tanuló számára.
Kínált műhelyiskolai képzések: textiltermék-készítő, asztalosipari szerelő, segédgondozó.

Honvéd Kadét Program

Intézményünkben Rendészet és közszoigálat ágazatban tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók számára 11-12. évfolyamokon tanórai keretek között honvédelmi alapismeretek tantárgyat tanítunk. 9-10. évfolyamon honvédelmi alapismeret szakkör kerül megszervezésre. A szakkör keretein belül a tanulók a hétköznapi ember számára is fontos dolgokat próbálhatnak ki és tanulhatnak meg.

A program keretein belül fontosnak tartjuk a honvédelmi nevelést amely a fiataloknak nem csak a hazához való érzelmi kötődésével foglalkozik hanem fizikai és szellemi felkészítéssel is.

A kollégiumi nevelés kapcsolata az iskolai neveléssel-oktatással

A kollégiumi nevelés és oktatás „A kollégiumi nevelés országos alapprogramja” alapján mindenekelőtt a Nat kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz. A kollégiumi nevelésnek és oktatásnak segítenie kell az iskolai nevelő-oktató munkát.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni. Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos. Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például

gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

Előremutató folyamatként értékelhető a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg, az együttnevelést megvalósító iskolában pedig a tanulót tanító pedagógus és a gyógypedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjára, a közös tanításra, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésre épül. A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai színtereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételével egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak. A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani. A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a szakmai programjába szükséges beillesztenie. A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.

A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátjaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;

- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába

Kiemelt céljaink:

- a szakképzésbe bevontak körének növelése
- a napi munkavégzéshez szükséges készségek, kompetenciák fejlesztése
- a vállalatoknál történő munkaalapú gyakorlati képzés támogatása

Az intézmény feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmifogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célunk továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiségkibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Fontos szerepet szánunk az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Kiemelten kezeljük az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartjuk azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik.

Figyelmet fordítunk az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Az együttműködés a szülőkkel, a hatékony nevelés-oktatás nélkülözhetetlen feltétele, ezért az iskolának meg kell teremtenie azokat a fórumokat, ahol a szülők és az oktatók közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

Szándékunk az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő legyen.

Feladata a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése és megszilárdítása. E szakaszban már megjelennek

a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák, továbbá iskolatípustól függően a pályaválasztáshoz kapcsolódó, illetve a szakképesítés megszerzéséhez szükséges készségek, ismeretek.

A középfokú iskola az általános iskola befejezése után kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét. Feladata a fiatalok felkészítése a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltség tartalom biztosításával, továbbá a pályorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra. Képzési jellege szerint lehet technikum vagy szakképző; ezek a szakképesítés, az ágazat vagy a tagozatok szerint eltérő programok alapján haladnak.

Kompetenciafejlesztés, műveltségközvetítés, tudásépítés

Kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában a tanulók egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik.

Számos olyan fejlesztési területet említhető, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolati kultúra, a társas tolerancia.

A tartalmi szabályozás biztosítja, hogy az iskolák, az oktatók, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége a teljesítmény növelésére sarkalló, az életesélyek tanulással történő növelését szolgáló egységes, közös alapra épüljön.

Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulása különösen a következő szempontok alapján történik:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne;
- a nevelési-oktatói folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulástechnikáit és formáit;
- válják a tanítás egyik elvén és teendőjén a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű tanulók a beilleszkedési, tanulási és magatartási

- zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

A tanulás közvetlen helyszíneként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata – a közös célt szem előtt tartva – a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszédre alapul. A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, azértékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez. Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak. Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden intézményvezető és pedagógus állandó felelőssége. Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Feladatok:

- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása;
- az eredményes szocializáció akadályainak felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése;
- a tanulást érintő lemaradás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és

- e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével;
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

Képesség-kibontakoztatás támogatása

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja. A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában. Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat. Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

A tanulás folyamatában több alkalommal, tájékozódó jelleggel végzett információgyűjtés, a fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. A tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése teszi lehetővé a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését.

Mindkét értékelési típus (a kiinduló állapot értékelése és a fejlesztő, segítő támogató értékelés) önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót fejlődésének, valamint tudásának gyakori, interaktív módon történő visszajelzésével.

Célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása. Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek. Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel. Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik. Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulástámogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek

segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát.

Az iskolakezdet követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

Az értékelés az 1. évfolyamot követően az iskola szakmai programjában rögzített módon, a jogszabályoknak megfelelően történik. Az iskola szakmai programjában egyértelműen meg kell határozni és nyilvánossá kell tenni az értékelés minden formájának – beleértve az osztályozást is – szempontjait, az ehhez kapcsolódó eljárásokat. A nyilvánosságra hozatal időpontját úgy kell megválasztani, hogy a tanulók és a szülők, gondviselők előzetesen, már az iskolaválasztáskor megismerhessék azokat. A mérésekkel és az értékeléssel kapcsolatos feladatokat, adminisztratív tevékenységeket, továbbá a tanulók és a szülők, gondviselők értesítésével kapcsolatos szabályokat is meg kell jeleníteni az intézmény szakmai programjában.

Természettudományos nevelés

A kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása kiemelten fontos tartalom. Cél, hogy a természettudomány ismeretei és módszerei úgy épüljenek be a diákok gondolkodásába, hogy előhívhatók legyenek a mindennapi problémák értelmezése és megoldása során.

A mindennapos művészeti nevelés

Biztosítani kell a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit.

Az idegennyelv-oktatás

A középiskolákban biztosítani kell a megkezdett első idegen nyelv folytatólagos oktatását és az érettségi idejére annak legalább B2 szintű elsajátítását. A középiskolákban második idegen nyelvként szabadválasztás szerint oktathatók a különböző nyelvek.

Az emelt szintű képzési forma

Az emelt szintű szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. (A fentiek a megfelelő helyekre)

A szakmai oktatás pedagógiai feladatai, a következő kulcskompetenciák fejlesztése:

Az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai

sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái

Cél, hogy az iskola felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Továbbá cél a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

1. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás szóban és írásban), valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot az oktatásban és képzésben, a társadalmi és kulturális tevékenységek során, a családi és a társas életben, a munkában és a szabadidős tevékenységekben, a társas valóság formálásában.

Az idegen nyelvi kommunikáció az alapvető nyelvi készségekre épül: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése idegen nyelven különböző tevékenységi formákban.

Az idegennyelvi kommunikáció olyan képességekre és készségekre is támaszkodik, mint a közvetítés az anyanyelv és az idegen nyelv között, valamint más kultúrák megértése.

3. A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; digitális tartalomalkotás és -megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül.

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó

bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a

logikuskövetkeztetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk.

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Célja, hogy megalapozott önismerettel hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, mind a médiasegítségével, különösen az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével.

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Cél, hogy a felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel rendelkezzenek a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról.

Feladatunk, hogy az iskola átfogó képet nyújtson a munka világáról. A diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálják hivatásukat, kiválasszák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé váljanak arra, hogy megtegyék az ehhez a szükséges erőfeszítéseket.

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínáló lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.

Az intézmény ünnepélyei, hagyományos rendezvényi jó lehetőséget biztosítanak a tanulók személyiségének fejlesztésére.

Intézményi szinten a következő ünnepek, megemlékezések vannak:

- Megemlékezés az aradi vértanúkról
- Nemzeti ünnep október 23.
- Megemlékezés a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatairól

- Nemzeti ünnep március 15.
- Megemlékezés a holokauszt áldozatairól
- Nemzeti összetartozás napja

Az intézmény hagyományos ünnepei, rendezvényei:

- Tanévnyitó ünnepély
- Verébavató
- Szalagavató ünnepség
- Alapítványi bál
- Karácsonyi ünnepség
- Ballagás

A fejlesztési területek közös értékeket jelenítenek meg, így a célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

Ezek egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- tematizálják az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

3.3 A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.

3.3.1 A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

Együttműködés a szülőkkel.

Feladat: a szülők tájékoztatása arról, hogy kötelességük elősegíteni gyermekük közösségbe történő beilleszkedését, az iskola, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.

Az oktatók feladatának hangsúlyozása a közösségfejlesztésben.

Feladat: tudatosítani az oktatók közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait, különösen kiemelve azt, hogy az oktató kötelessége elsajátítani és betartatni a közösségi együttműködés magatartási szabályait.

A különféle tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál az oktatóknak alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz. A tanuló heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel vagy anélkül közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják. A diákönkormányzat munkájának segítése.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító oktatóknak legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: Az iskola egészére és a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A közösségfejlesztés hatékonyságának emelése.

Feladat: erősíteni kell az iskolán belül az oktatók és osztályfőnökök, diákönkormányzatot segítő oktató és oktatók együttműködését, a feladatok egyértelmű meghatározásával, a tevékenységek koordinálásával.

3.3.2 A közösségfejlesztést közvetlenül szolgáló tevékenységrendszer és szervezeti formák

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljainak, a személyiségfejlesztésnek és közösség fejlesztésnek fontos színterei a tanítási órán kívül a hagyományörző tevékenységeink.

Az iskola éves munkatervében meg kell határozni az iskolai ünnepélyek rendjét, rögzíteni kell azok időpontját.

Különös tekintettel a nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, nemzeti múltunk mártírjainak emlékét őrző, valamint az iskola hagyományai ápolása érdekében meghonosított egyéb emléknapok, megemlékezések időpontjára.

Az iskola ünnepélyei, hagyományos rendezvényei:

- Tanévnyitó ünnepély: időpontja a tanév rendje szerint
- Nemzeti ünnepeink:
  - március 15.

- október 23.
- Hagymányos ünnepi mősoraink
  - Szalagavató
  - Mikulás nap (iskolában, kollégiumban)
  - Adventi előkészületek (iskolában, kollégiumban)
  - Karácsonyi mősorok (iskolában, kollégiumban)
  - Ballagás (iskolában, kollégiumban)
  - Pedagógusnap
  - Nónap (iskolában, kollégiumban)
- Diákönkormányzat rendezvényei
  - Diáknap
  - Verébavató (iskolában, kollégiumban)
  - Farsang (kollégiumban)
  - Valentin Nap (kollégiumban)
- Megemlékezések
  - Aradi vértanúk
  - Kommunista diktatúra áldozatai
  - Holocaust áldozatai
  - Nemzeti összetartozás napja
  - Krúdy óra

Az iskolai és iskolán kívül szervezett iskolai rendezvényeken a tanulóknak az osztályfőnök útmutatásai alapján kell részt venniük.

Az intézmény által szervezett hagyományörző programokban - témához kapcsolódóan – törekszünk a városban élő kisebbségek és az oktatott idegen nyelvek kultúrájához kapcsolódó nemzetiségi tartalmak megjelenítésére.

3.4 Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai. A feladatok részletes felsorolása:

Nevelő-oktató-képző munkáját a jogszabályban, valamint az iskolai alapidokumentumokban leírtak szerint kell végeznie.

1. a szakmai programnak megfelelően megtervezi és ez alapján végzi éves oktatói-nevelői-képző tevékenységét;
2. a tananyag feldolgozása, megbeszélése, tanítása;
3. helyettesítés ellátása utasítás alapján;
4. vizsgatételek összeállítása, közreműködés a vizsgáztatás lebonyolításában, vizsga illetve verseny felügyelet;
5. bemutató órák tartása, nyílt napon való közreműködés;
6. változatos tanítási módszerek és anyagok alkalmazása a tanulók eltérő igényei szerint;
7. részt vesz projektek kidolgozásában, előkészítésében a projektoktatással összefüggésben;
8. aktívan részt vesz a projekt oktatásban a projekt tervben leírtak szerint;
9. a házi feladatok kijelölése és ellenőrzése/értékelése, az írásbeli munkák kijavítása, a szóbeli/ gyakorlati feleletek, feladatok és beszámolók értékelése;
10. dolgozatok előkészítése, megíratása és értékelése;

11. a tanulók tanulmányi előmenetelének rendszeres értékelése az intézményi dokumentumokban meghatározottak szerint;
12. szülői értekezletek, fogadóórák keretében kapcsolattartás a szülőkkel;
13. kapcsolattartás más oktatóval, nevelőkkel, ifjúságvédelmi felelőssel, az iskola egyéb dolgozóival, valamint egyéb szakemberekkel akik a hátrányos helyzetű, támogatást igénylő tanuló felzárkózását elősegítik, valamint a centrum más iskoláinak oktatóival, dolgozóival;
14. az iskolai rend meghatározása és betartatása; a tanulók felügyelete külön ügyeletesi rend szerint
15. osztálykirándulások, ünnepek, rendezvények, egyéb iskolai sport- és kulturális események szervezése;
16. a tanügyi dokumentumok határidőre történő, pontos elkészítése;
17. szaktudományos előrehaladás követése, továbbképzéseken, szakmódszertani rendezvényeken, bemutató órákon való részvétel;
18. a munkarend pontos betartása;
19. képességkibontakoztató felkészítéshez egyéni fejlesztési tervet készít, mely alapján kompetenciafejlesztést, önálló tanulást segítő fejlesztést végez, részt vesz értékelő eszmegbeszéléseken, mentori, tutori tevékenységet lát el és ennek kapcsán a kiskorú tanuló törvényes képviselőjével rendszeres kapcsolatot tart;
20. a képességkibontakoztató felkészítésben résztvevő tanuló, haladását fejlődését illetve az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnőkkel legalább háromhavonta értékeli, melyre meghívja a tanulót, kiskorú tanuló esetén a törvényes képviselőjét és szükség esetén a család és gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság és a nevelési tanácsadó képviselőjét;
21. az igazgató által elrendelt mindazon feladatok, amelyek az oktatással-neveléssel összefüggenek és oktatói szakértelmet igénylő tevékenységnek minősül.

Osztályfőnöki feladatok:

Az osztályfőnök munkáját az alapidokumentumokban meghatározottak, valamint az iskolavezetés iránymutatásai alapján végzi, osztálya közösségének felelős vezetője. Alaposan megismeri tanítványai személyiségét, ennek, valamint az iskola pedagógiai elveinek figyelembe vételével neveli őket. Minden tudásával elősegíti az osztályközösség kialakulását.

1. az osztályában tanító nevelők munkájának összehangolása, segítése;
2. fogadóóra, szülői értekezlet tartása, indokolt esetben családlátogatás, a szülők rendszeres tájékoztatása;
3. osztályfőnöki nevelőmunka megtervezése;
4. együttműködés a diákönkormányzatokkal, szülőkkel, szülői választmánnyal, az ifjúságvédelmi felelősökkel;
5. a tanügyi dokumentumok naprakész vezetése;
6. a közösségi szolgálattal kapcsolatos adminisztratív feladatokat lát el, támogatja tanulóit, hogy a közösségi szolgálatot az előírásoknak megfelelően teljesítsék;
7. az osztályozó konferenciákra elemző értékelést készít, a kiadott szempontok szerint;
8. javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, fegyelmezésére, kitüntetésére;
9. a tanulók tankönyvellátottságának figyelemmel kísérése;
10. az iskolai rendezvények előkészítése, és az ezeken való részvétel.

Hatáskörök, jogkörök:

Az általa oktatott tanulók teljesítményét folyamatosan nyomon követi, értékeli, az osztályzatokat megállapítja.

Osztályfőnökként figyelemmel kíséri tanuló tanulmányi eredményeit, osztálya fegyelmi helyzetének alakulását, értékeli teljesítményüket. Minősíti a tanulók magatartását és

szorgalmát, ezekkel összefüggő észrevételeit, javaslatait kollégái elé terjeszti. Dokumentálja a tanulók mulasztásait, igazolatlan mulasztások esetén a jogszabályi előírásoknak megfelelően jár el.

3.5 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Az intézmény a különleges bánásmódot igénylő tanulókat a többi tanulóval együtt, integráltan Oktatja

3.5.1 Sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal összefüggő pedagógiai tevékenységek

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI-s), és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTMN-s) tanulókkal kapcsolatos iskolai feladatok alapvető célja:

- a SNI-ből, és a BTMN-ből eredő hátrányok csökkentése,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A BTMN-s tanulók fejlesztése az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat feladatkörébe tartozik. Az SNI tanulók esetében a NAT-ban is meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva kell a munkát megszervezni.

A tanulási nehézség okait elsősorban a részképesség-zavarok okozzák. A tanuló egyéni vizsgálatával határozhatjuk meg azt a módszert, amellyel segíteni tudunk rajta.

Ez történhet:

- tanórai és tanórán kívüli egyénre szabott differenciált foglalkozásokkal,
- a feladatok megvalósításához hosszabb időszávok, keretek megjelölés,
- több gyakorló vagy ismétlő feladat megoldásával,

- a tanulókkal, szülőkkel történő egyéni beszélgetéssel,
- külső szakember igénybevételével – pl. nevelési tanácsadó, fejlesztő pedagógus, iskolaorvos, pszichológus.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható.

3.5.1.1 A fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő tanulók részére

A szakképzési törvény értelmében a szakképzés kiemelt feladata a „sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személyek”, valamint a „beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő” tanulók speciális igényeinek figyelembevétele és az egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése érdekében (2019. évi LXXX. törvény, a továbbiakban: Szkt.).

A szakképzésben jelenleg használatos kategória a köznevelési meghatározást veszi alapul. A szakképzésről szóló, 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban Szkt.) értelmező rendelkezései alapján a szakképzésben „**sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy** az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) szerinti szakértői bizottság vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd”.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulónak pedig azt a különleges bánásmódot igénylő tanulót tekint a szakképzési törvény, aki „az Nkt. szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek”.

A **Nyíregyházi Szakképzési Centrum** kiemelt figyelmet szentel az SNI és BTMN tanulók befogadására, fejlesztésére. Minden intézményében gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, iskolapszichológus foglalkozik velük.

Az SNI és BTMN tanulók oktatása iskolánkban integrált formában történik, azaz a speciális nevelési szükségletű gyerekeknek, fiataloknak az épek közé való beillesztése alapján. Szemléletünket az **inklúzió** jellemzi, mely szerint a kulcsszó és kiindulási alap az

egyéni differenciálás. A pedagógus minden tanulóban a rá jellemző egyedi sajátosságokat keresi és látja meg. Az inkluzív nevelés esetében a befogadott fogyatékos gyermek, tanuló nemcsak jelen van, hanem a közösség szerves része, van saját szerepe, kompetenciája, mint bármelyik társának a csoportban, osztályon belül. Máságát elfogadják, tisztelik, sajátos nevelési igényeit maximálisan figyelembe veszik, annak megfelelő fejlesztést biztosítanak számára (Bakonyi, 2008).

A Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégiumban - az esélyegyenlőség biztosítása érdekében inkluzív nevelés, oktatás folyik. Ennek szellemében a sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI-s) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTMN-es) tanulókat különböző mentességek és megsegítések illetik meg, melyek a tanulókról

– a járási, az országos, ill. a vármegyei szakértői bizottságok által - kiállított érvényes szakértői véleményekben és az ezek alapján hozott igazgatói határozatokban jelennek meg.

Iskolánk törekvése, hogy az SNI-s, BTMN-es tanulók részére ezen megsegítések biztosítása által, a választott képzési formában sikeresen tudjanak teljesíteni, a sérültségüket figyelembe véve a számukra megfelelő szakmát el tudják sajátítani, közösségük aktív tagjává tudjanak válni. **Iskolánk a szakértői véleményekben javasolt óraszámokban fejlesztő foglalkozásokat és rehabilitációs-rehabilitációs órákat biztosít a tanulók számára, hogy a képességszintjük maximumát tudják elérni.**

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása, integrációja

Iskolánk kiemelt figyelmet fordít a befogadó környezet kialakítására. Pedagógiai szemléletét, **a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó, az együttnevelést célzó tanulószervezési módok alkalmazása jellemzi.**

Törekvésünk, hogy a tanórán kívüli programoknak állandó és egyenrangú résztvevői legyenek, úgy, hogy közben egyéni képességeiket, tehetségüket is kibontakoztathassák

Pedagógiai eszközeink:

- A sajátos nevelési igényű tanulók **tanórai munkájának megszervezésekor figyelembe vesszük a tanulók speciális akadályozottságát, sérülését.**
- **Az SNI tanulók számára egyéni és/vagy kiscsoportos foglalkozásokat tartunk a szakértői bizottság előírásai alapján, gyógypedagógus kollega bevonásával.**
- **Egyéni haladási tempót** biztosítunk.
- Egyénhez igazodó, **többletidőt** biztosítunk.
- A **szükséges segédeszközök használatát** biztosítjuk.
- **Mentesítésben részesítjük** egyes tantárgyak vagy tananyagrészek értékelése és minősítése alól.
- **Felmentésben részesítjük** egyes beszámolási formák alól (pl. írásbeli felelet helyett szóbeli számon-kérés).
- **Felzárkóztatást biztosítunk** a képességkibontakoztató csoportfoglalkozásokon.
- **Beilleszkedésüket figyelemmel kísérjük** a peremhelyzet elkerülése érdekében.
- Önállóságukat erősítjük, **az önálló tanulási módszerek elsajátítására** ösztönzünk.
- **Kooperatív tanulási módokat** részesítünk előnybe.

Integrációt, befogadást erősítő pedagógiai tevékenységeink:

1. **Pedagógustovábbképzések, helyi szinten megszervezett előadások** célja, hogy az oktatói testület képes legyen:

- az együttnevelésre, a sajátos nevelési igényű tanuló fogadására,
- az elmaradás mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó oktatási-nevelési módszerek alkalmazására, a tantárgyi tartalmak módosítására,
- tanulást segítő speciális eszközök használatára,
- a támogató és a partneri kommunikációs technikák, konfliktus-megoldási technikák átvételére.

2. **Fejlesztőfoglalkozás** célja: a tanulási képességek, a kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése.

3. **Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés**, oktatói testületen belül és külső partnerekkel, Szakértői Bizottsággal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Gyermekjóléti Szolgálattal.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása, integrációja

Számos diák küzd beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel. Ennek leggyakoribb okai lehetnek: az iskolaváltás, az érzelmileg elhanyagoló családi háttér, a megnövekedett követelmények súlya, nem megfelelő tanulási módszerek, képességstruktúrában belüli részterület elmaradás stb.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A családi, szociális körülményekből fakadó ok esetén a feltárás és a segítségnyújtás előkészítése az iskola feladata.

A tanulási kudarccal küzdő tanulók felzárkóztatása az osztályfőnök irányításával, az osztályban tanító oktatók aktív részvételével történik. **A 9. évfolyamos tanulók esetében az iskolapszichológus képességszűrést végez, mely alapján javaslatot tesz az SNI és BTMN gyanús tanulók Szakértői Bizottsági vizsgálatra küldésére.**

A BTMN tanulók megsegítése

- beilleszkedési, tanulási, magatartási probléma esetén a szülőnek szakember segítségét javasoljuk, /iskolapszichológus fejlesztőpedagógus /
- ha a probléma átmeneti, fennállása idejére az oktatók az osztályfőnök javaslatára egyéni tanulási programot dolgoznak ki,
- ha a probléma állandó, a szülőnek a tanuló képességének megfelelő továbbtanulási területre (iskolán belül vagy másik intézménybe) való áthelyezését javasoljuk,
- ha a tanuló a tananyagot az átlagosnál lassabban érti meg, illetve dolgozza fel, egyéni korrepetálással segítjük,
- ha az otthoni tanulási körülmények nem megfelelőek, a tanuló kollégiumi elhelyezését ajánljuk fel.

A BTMN tanulók módszertani segítése:

- az önértékelés képességének fejlesztése, helyes önismeret alakítása,
- a segítségnyújtás elfogadtatása,
- segítségnyújtás a tanulói célok meghatározásához,
- a helyes tanulási technikák elsajátíttatása, megismertetése,

- a tanuló sikerélményekhez juttatása,
- Igény vagy szükség esetén egyes tantárgyból szervezhető alkalmi korrepetálások is, abból a célból, hogy az előírt tananyagrészt elsajátításában önhibájukon kívül lemaradó tanulók oktatói segítséget kapjanak.

Oktatói testületünk célja, hogy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók személyiségét, közösségbe illesztését, szocializálódását fejlessze, segítse.

A fejlesztő foglalkoztatás módját helyzetfelmérés alapján, egyénre szabottan határozzuk meg.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek megsegítésével kapcsolatos eljárás szokásos rendje

WBS	Tevékenység	Felelős	Közreműködő	Bemenet	Kimenet
1.	Az ellátás megszervezése a tanév megkezdése előtt rendelkezésre álló szakértői vélemények alapján				
1.1	Szakvélemény beérkezése, alapító okirat áttekintése, tartalmazza -e a szakvéleményben megállapított, SNI körbe tartozó fogyatékoság típusát, fokát Döntés: ha igen, tovább az 1.2 pontra, ha nem, jelentkezés elutasítása	Oktatási igazgatóhelyettes	Védőnő, beiratkozást végző	Szakértői vélemény, alapító okirat	Jelentkezés elutasítása
1.2	A fogyatékoság típusát, fokát figyelembe véve szükséges megvizsgálni, hogy a fejlesztő program tartalmazza-e az adott fogyatékoságot. Ha tartalmazza: tovább az 1.10 pontra, ha nem tartalmazza, tovább a 1.3 pontra	Oktatási igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus	Szakmai program fejlesztő programja, szakértői vélemény	A fogyatékoság típusához, fokához illeszkedő fejlesztő program
1.3	A szakmai program módosítása a fogyatékoság típusának, fokának figyelembevételével, módosító javaslatok előkészítése	Oktatási igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus	Szakértői vélemény	Szakmai program fejlesztő programja tervezet
1.4	A jogszabály által meghatározott testület tájékoztatása a módosított dokumentum tervezetéről	Igazgató	MICS vezető, igazgatóhelyettesek	Módosított dokumentum	Tájékoztató levél
1.5	A jogszabály által meghatározott testület véleményének összegyűjtése, elemzése, döntés a befogadásról. Befogadás esetén tovább az 1.6 pontra, elutasítás esetén vissza az 1.3 pontra	Igazgató	Szakmai munkaközösség, oktatói testület	Prezentáció, tájékoztató levél	Beérkezett vélemények

1.6	A dokumentum módosításának elfogadása az oktatói testület részéről, elfogadás esetén tovább az 1.7 pontra, elfogadás hiányában vissza a 1.5 pontra	Igazgató	Oktatói testület	Előterjesztés az elfogadásra javasolt változatról	Elfogadott, módosított dokumentumok
1.7	A módosított alapdokumentum megküldése fenntartói jóváhagyásra	Igazgató	Iskolatitkár/ ügyviteli dolgozó	Elfogadott módosított alapdokumentum	A Centrumnak elküldött elfogadott módosított alapdokumentum
1.8	Dokumentum jóváhagyása, fenntartói jóváhagyás hiányában vissza az 1.5 pontra	Főigazgató kancellár	Igazgató iskolatitkár/ ügyviteli dolgozó	A Centrumnak elküldött elfogadott módosított alapdokumentumok	Jóváhagyott, vagy átdolgozásra visszaküldött intézményi módosított alapdokumentumok
1.9	Ha a szakértői véleményben nem az adott iskola a kijelölt intézmény, új intézménykijelölés kérelmezése a szakértői bizottságtól (SNI)	Igazgató	Iskolatitkár	Szakértői vélemény	Intézmény-változtatási kérelem
1.10	A szakértői véleményben foglaltak szerint döntés a mentesítésről, a kedvezményekről, azok mértékéről.	Igazgató	Iskolatitkár	Szakértői vélemény	Határozat
1.11	Az igazgató a határozatot elküldi a szülőnek/gondviselőnek, átadja az osztályfőnöknek, tájékoztatja az érintett oktatókat.	Igazgató	Iskolatitkár	Határozat	Megküldött határozat, tájékoztatás, tantárgyfelosztás
1.12	A tanulók korábbi tanulmányainak áttekintése arra vonatkozóan, hogy részesült-e korai fejlesztésben	Oktatási igazgatóhelyettes	Osztályfőnök, fejlesztő pedagógus	-	Feljegyzés
1.13	A szakértői vélemények, a Centrum által biztosított szakmai létszám alapján az ellátást igénylő tanulói csoportok megszervezése, az időkeret meghatározása	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemények	Csoportoknévsorok
1.14	Az egyéni szükségletek szerinti egyéni fejlesztési tervek és az ellátást rögzítő dokumentumok elkészítése	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv, egyéni haladási napló
1.15	Az egyéni fejlesztési tervben foglaltak alapján végzett fejlesztés és	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv

	dokumentálás a KRÉTÁ-ban		megszervezéséért felelős munkatárs		
1.16	A tanévben végzett munka összegzése. Szülők, oktatók tájékoztatása a KRÉTÁ-n keresztül vagy értékelőlap megküldése a szülőnek	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Egyéni fejlesztési terv	Tájékoztató, egyéni fejlődést értékelő lap (SNI, BTMN külön dokumentumtípus)
2. Szakértői vélemény felülvizsgálata					
2.1	A szakértői vélemény áttekintése (tanuló felülvizsgálati kötelezettsége), a szülővel/gondviselővel való kapcsolatfelvétel, konzultáció, az osztályfőnök és az érintett oktatók tanulóra vonatkozó jellemzés elkészítése	Oktatási igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	Szakértői vélemény	Kitöltött pedagógiai jellemzés szempontrendszer (BTMN), kitöltött pedagógiai jellemzés szempontrendszer (SNI)
2.2	Következő tanévben esedékes kontrollvizsgálathoz tanulói névsor megküldése az illetékes szakértői bizottsági feladatot ellátó intézménynek	Oktatási igazgatóhelyettes	Iskolatitkár	Felülvizsgálati lapok	Adatszolgáltatás esedékes felülvizsgálatról, (BTMN, SNI), felülvizsgálati kérelem adott tanévre (BTMN, SNI), kitöltött pedagógiai jellemzés szempontrendszer (BTMN), kitöltött pedagógiai jellemzés szempontrendszer (SNI)
2.3	A kontrollvizsgálatot követően kiadott szakértői véleményben foglaltak szerint döntés a mentesítésről, a kedvezményekről, azok mértékéről	Igazgató	Iskolatitkár	Szakértői vélemény	Határozat
2.4	Az igazgató a határozatot elküldi a szülőnek/gondviselőnek, átadja az osztályfőnöknek, tájékoztatja az érintett oktatókat.	Igazgató	Iskolatitkár	Határozat	Megküldött határozat, tájékoztatás, tantárgyfelosztás
2.5	A szakértői vélemény alapján csoportba való besorolás	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény, csoportnévsor	Módosított csoportnévsor

2.6	Az egyéni szükségletek szerinti egyéni fejlesztési tervek és az ellátást rögzítő dokumentumok elkészítése	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv, egyéni haladási napló
2.7	Az egyéni fejlesztési tervben foglaltak alapján végzett fejlesztés és dokumentálás a KRÉTÁ-ban	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv
2.8	A tanévben végzett munka összegzése. Szülők, oktatók tájékoztatása a KRÉTÁ-n keresztül vagy értékelőlap megküldése a szülőknek	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Egyéni fejlesztési terv	Tájékoztató, egyéni fejlődést értékelő lap (SNI, BTMN külön dokumentumtípus)
3. Szakértői vizsgálat kérése tanév közben					
3.1	A 9. évfolyamos tanuló képességeivel kapcsolatos problémafelvetés a szülő, oktató, osztályfőnök, gyógypedagógus vagy pszichológus részéről, konzultáció a szülővel, a tanulóra vonatkozó jellemzés elkészítése, a szülő/gondviselő egyetértésével vizsgálat kérése a Pedagógiai Szakszolgálattól	Oktatási igazgatóhelyettes	Osztályfőnök oktató szülő	A problémafelvetést megalapozó tanulmányi dokumentáció	Szakértői vizsgálat iránti kérelem alap- és felülvizsgálathoz
3.2	A kiadott szakértői véleményben foglaltak szerint döntés a mentesítésről, a kedvezményekről, azok mértékéről	Igazgató	Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus	szakértői vélemény	Határozat
3.3	Az igazgató a határozatot elküldi a szülőnek/gondviselőnek, átadja az osztályfőnöknek, tájékoztatja a tantárgyfelosztásért felelős munkatársat.	Igazgató	Iskolatitkár	Határozat	Megküldött határozat, tantárgyfelosztás
3.4	Az osztályfőnök értesíti az érintett oktatókat a KRÉTA naplón keresztül, az érintett tanulók határozatairól	osztályfőnök	Iskolatitkár	Határozat	Tájékoztató levél

3.5	A szakértői vélemény alapján csoportba való besorolás	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény, csoportnévsor	Módosított csoportnévsor
3.6	Az egyéni szükségletek szerinti egyéni fejlesztési tervek és az ellátást rögzítő dokumentumok elkészítése	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv, egyéni haladási napló
3.7	Az egyéni fejlesztési tervben foglaltak alapján végzett fejlesztés és dokumentálás a KRÉTÁ-ban	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Szakértői vélemény	Egyéni fejlesztési terv
3.8	A tanévben végzett munka összegzése. Szülők, oktatók tájékoztatása a KRÉTÁ-n keresztül vagy értékelőlap megküldése a szülőnek	Igazgatóhelyettes	Fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, az ellátás megszervezéséért felelős munkatárs	Egyéni fejlesztési terv	Tájékoztató, egyéni fejlődést értékelő lap (SNI, BTMN külön dokumentumtípus)
4.	Kedvezmények biztosítása a tanulmányok alatti vizsgákon				
4.1	Az SNI, BTMN tanulókat érintő mentesítések tárgyában hozott igazgatói határozatok áttekintése, a tanulmányok alatti vizsgákat érintő határozatok alapján az érintett tanulók és vizsgák meghatározása	Igazgató	Igazgatóhelyettes, fejlesztő pedagógus gyógypedagógus, osztályfőnökök	Szakértői vélemények	Érintett tanulók és vizsgák listája
4.2	A vizsga előkészítéséért felelős munkatárs tájékoztatása a mentesítésekről	Igazgató	Igazgatóhelyettes	Érintett tanulók és vizsgák listája	Tájékoztatás
4.3	Az érintett személy tanulmányok alatti vizsgáját a határozatban foglaltak szerint kell megszervezni, lebonyolítani.	Igazgató	Vizsgabizottság	Határozat	Tanulmányok alatti vizsga jegyzőkönyve
5.	Kedvezmények biztosítása érettségi vizsgákon				
5.1	A tanuló részére érettségi vizsgára igényelt, a szakértői vélemény alapján biztosított kedvezmények iránti kérelem fogadása	Oktatási igazgatóhelyettes	Érettségi vizsga jegyzője	Szakértői vélemény	Érkezett jelentkezési lap, kérelem
5.2	A kiadott szakértői véleményben foglaltak szerint döntés a mentesítésről, a	Igazgató	Oktatási igazgatóhelyettes	Szakértői vélemény, kérelem	Határozat

	kedvezményekről, azok mértékéről az érettségi vizsgára vonatkozóan Helyt ad, tovább az 5.3-ra a folyamat folytatódik, elutasítás: tovább az 5.3-ra, és vége a folyamatnak				
5.3	Az igazgató a határozatot elküldi a szülőnek/gondviselőnek, átadja az érettségi vizsga jegyzőjének, tájékoztatja az érettségi vizsga szervezéséért felelős munkatársat.	Igazgató	Oktatási igazgatóhelyettes	Határozat	Kiküldött, átadott határozat, tájékoztatás
5.4	A vizsgázó számára meghatározott kedvezmények rögzítése az érettségi szoftverben.	Érettségi vizsga elnöke	Érettségi vizsga jegyzője	Határozat	Érettségi szoftver
5.5	Az érintett személy érettségi vizsgája határozatban foglaltak szerinti megszervezése, lebonyolítása.	Igazgató	Vizsgabizottság	Határozat	Érettségi vizsga jegyzőkönyvei
6.	Kedvezmények biztosítása szakmai vizsgákon				
6.1	A tanuló részére szakmai vizsgára igényelt kedvezmények iránti a kérelem fogadása	Vizsgaközpont vezetője	Vizsgaszervező	Jogosultságot alátámasztó okirat	Érkezett kedvezmények biztosítása iránti kérelem
6.2	A jogosultságot alátámasztó okiratban foglaltak alapján döntés mentesítésről, a kedvezményekről, azok mértékéről Helyt ad, tovább az 6.3-ra a folyamat folytatódik, elutasítás: tovább az 6.3-ra, és vége a folyamatnak	Vizsgaközpont vezetője	Vizsgaszervező	Jogosultságot alátámasztó okirat	Határozat
6.3	A határozat megküldése a vizsgára jelentkezőnek, átadása a vizsgaszervezőnek	Vizsgaközpont vezetője	Vizsgaszervező	Határozat	Megküldött, átadott határozat
6.4	A vizsgázó számára meghatározott kedvezmények rögzítése	Vizsgaközpont vezetője	Vizsgaszervező	Határozat	Rögzített határozat Vizsgaközpont Rendszer (KRÉTA)
6.5	Az érintett személy szakmai vizsgája határozatban foglaltak szerinti megszervezése, lebonyolítása.	Vizsgaközpont vezetője	Vizsgabizottság	KRÉTA rögzített adatok a kedvezményről	Szakmai vizsga jegyzőkönyvei

3.5.2 A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Az iskolák hagyományaira építve gondot fordítunk a tehetséges tanulók megkeresésére, a képességek fejlesztésére. Célunk az iskolának a városban, megyében, az országban elért szakmai, sporteredményeinek megtartása, lehetőség szerint mindezek fokozása. (OKTV,

SZKT, OSZTV versenyek)

Ennek érdekében minden évfolyamon:

- Törekszünk az egyéni képességekhez igazodó tanórai munkára.
- Tehetséggondozó foglalkozásokat szervezünk, ahol a tanulók felkészülhetnek a különböző szakmai és sportversenyekre.
- Tanórán kívüli foglalkozások keretében szakköröket, sportköröket szervezünk.
- Az iskolán belül évfolyamonként kerülnek megrendezésre különböző vetélkedők, melyek lehetnek szaktantárgyi, szakmai, sport és kulturális jellegűek.
- Az osztályfőnökök szabadidős foglalkozásokat iktatnak be – színház, mozi, múzeum, látogatás, kirándulás.
- Az oktatók és az osztályfőnökök megtervezik az iskolai könyvtár használatának megismerését – könyvtári órák tartásával.
- A továbbtanulás segítése érdekében tájékoztatókat tartunk, szükség szerint felkészítő foglalkozásokat ajánlunk, ösztönözzük az ösztöndíjszerzést, illetve pályázatokon való részvételt.
- Lehetőséget biztosítunk a DÖK számára különböző iskolai rendezvények szervezésére, különös tekintettel a Diáknapra.
- Az önálló tanulást, önművelődést széles körű internet hozzáférés biztosítja.

3.5.3 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Az iskolánkba járó tanulóink egy része — különösen a szakképzőbe tanulók — szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Családi hátterük a mai magyar társadalom szinte összes negatívumával rendelkezik (megélhetési problémák, szegénység, munkanélküliség, alkoholizmus, kettévált családok, félárva gyermekek). Ezek tükröződnek a tanulók teljesítményében és beszédkulturájukban. Iskolánk oktatói alapvető feladatuknak tartják a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

Az iskola feladatai:

- segíteni beilleszkedésüket az iskolai környezetbe,
- segíteni a tanulók ismeretsajátítását,
- biztosítani az egyéni ütemű fejlődést,
- pótolni az iskolai és/vagy családi, társadalmi szocializációs hiányokat.

3.5.4 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tanulóink egy része ingerszegény környezetből kerül az iskolába. Az iskolának kell felvállalnia a felzárkóztatást, a tudás igényének felkeltését, a viselkedéskultúra megalapozását és a tehetséges tanulók tehetséggondozását.

Fontos a tanulók esetleges lemaradásának okait is feltárni, hogy aszerint lehessen elvégezni a korrekciót, mert nem mindegy, hogy tartós hiányzás, nem kielégítő szorgalom, egyéni adottságok vagy a nem megfelelő tanulási technika áll a háttérben.

3.5.5 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem célja:

- megelőzze, elhárítsa vagy enyhítse azokat a tanulókra ható káros hatásokat, amelyek személyiségfejlődésüket megzavarják, gátolják;
- segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak az ifjú egyénileg és társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és fejlesztéséhez;
- képessé tegye a tanulót a társadalmilag el nem fogadott jelenségekkel szembeni önvédelemre és arra, hogy a destruktivitás helyett az önfejlesztő, építő cselekvési módokat válassza;
- kialakítsa a megfelelő szociális és életviteli kompetenciákat.

Az ezzel kapcsolatos feladatai:

- gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése,
- nevelő és oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése,
- gyermekbalesetek megelőzése,
- tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

A **gyermek-és ifjúságvédelmi felelős (vagy ilyen feladattal megbízott személy)** alapvető feladata, hogy segítse az oktatók gyermek-és ifjúságvédelmi munkáját.

Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége tehát három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárására,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésére.

3.6 A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje

A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, oktató segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra. A diákönkormányzatot segítő oktató képviseli a diákok érdekeit az oktatói testületi értekezleten és a kibővített iskolavezetői értekezleten.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Feladata, hogy eljárjon az érintett tanulók érdekében megvalósítva a jogok és köteleességek összhangját, az érdekek képviselőjét

3.7 A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A tanulók közösségét az osztályfőnökök közössége, az ifjúságvédelmi felelős és kollégiumi oktatók közössége koordinálja. Ez a három csoport, aki a legtöbb információt tudhatja a tanulókról, illetve ők azok, akik a leghamarabb tudnak segíteni a tanulók problémáin, napi kapcsolatban vannak. Fontos a bizalmi légkör kialakítása. Ez a csoport az elsődleges

segítőtevékenységet nyújtja tanulóink számára, nemcsak iskolai, hanem magánjellegű problémák esetében is. Lényeges a jelenlétük, hiszen szaktudásukkal, külső kapcsolatrendszer kialakítással azonnal jelezhetnek, illetve intézkedhetnek, s nem utolsó sorban prevenciót alkalmazhatnak szükség esetén.

A tanuló bármelyik személynek jelezhet gondjairól.

Az együttműködés egyéb szereplői:

- Önkormányzat
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekvédelmi Központ
- Nevelési Tanácsadó
- Tanulási Képességet Vizsgáló 1. számú Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- Kórház-gyermek pszichiátria
- Rendőrség
- Pártfogói Felügyelet

Az iskolában működik Alapítvány és Diákönkormányzat.

A fenti szervezetek a törvényben meghatározott módon érvényesítik érdekeiket.

A tanulók, érdekeik képviselőre **diákönkormányzatot** hoznak létre. (DÖK) A DÖK törvényben meghatározott módon képviseli, érvényesíti a diákok érdekeit. A DÖK tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A DÖK, a tanulói ifjúság és a nevelőtestület közös feladata az iskolai hagyományok ápolása, új hagyományok teremtése, iskolai rendezvények szervezése.

A szülők tájékoztatásának alkalmazott formái:

- Szülői értekezletek
- Iskolai kiadvány
- Levél
- Fogadóórák
- Indokolt esetben családlátogatás
- Telefon
- Weblap
- KRÉTA rendszer

A szülői értekezletek célja a közös feladatok, célok megtervezése, megbeszélései a problémák felvetése, megoldása, kapcsolatteremtés iskola-szülő, szülő-szülő között.

A fogadóórák célja az oktatókkal való egyéni találkozás, véleménycsere a tanulmányi munkáról, szorgalomról, magatartásról.

Az oktató fogadóórája egyéni órarendjétől függ.

Az **Alapítvány** saját dokumentációja alapján működik és látF el különböző feladatokat.

3.8 A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanulmányok alatti vizsgákat az Szkr. ide vonatkozó rendelkezései alapján kell megszervezni.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a szakképzésről szóló 2019.évi LXXX. törvény, és a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II. 7.) kormányrendeletben meghatározott időnél többet mulasztott, és az oktatói testület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik (kivétel a második eset). A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

A vizsgázó **pótló vizsgát** tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Vizsgaidőszakok

A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, osztályozó, különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Vizsga menete

A vizsgák menetének szabályozását a Minőségirányítási Kézikönyv SZK6 A tanuló mérése, értékelése tartalmazza.

Vizsgadokumentumok

Írásbeli vizsga dokumentumai:

- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Írásbeli vizsga
- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Tanuló tantárgyi eredményeiről
- Tétellapok, feladatlapok, lapok (bélyegzővel ellátva)

Gyakorlati vizsga dokumentumai:

- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Gyakorlati vizsga
- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Tanuló tantárgyi eredményeiről
- Balesetvédelmi oktatás jegyzőkönyve
- Tétellapok, feladatlapok, lapok (bélyegzővel ellátva)

Szóbeli vizsga dokumentumai:

- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Szóbeli vizsga
- Tanulmányok alatti vizsgák jegyzőkönyve – Tanuló tantárgyi eredményeiről
- Tanulmányok alatti vizsgák - Szóbeli vizsga beosztása
- Szóbeli tételsorok (bélyegzővel ellátva)
- Pontozó lapok
- Tétellapok, lapok (bélyegzővel ellátva)

Egyéb dokumentumok:

- Vizsgabeosztás
- Tájékoztató osztályozó, különbözeti, pótló, javító vizsgáról
- Megbízás vizgabizottság elnöke, tagjai

A fent említett dokumentumsablonokat a szakmai program melléklete tartalmazza (3-9 mellékletek).

A vizsgatantárgyak követelményrendszere

Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit az intézmény házirendjének függeléke tartalmazza.

Az értékelés rendje

Az értékelés módja érettségi tantárgyak esetén az érettségi vizsgán érvényes értékelési rendszernek megfelelően, a szakképzésben a szakmai vizsgákra vonatkozó szabályok szerint. Ha a vizsgázó nem jelent meg a vizsgán, akkor minősítése „nem jelent meg”. Érdemjeggyel történő minősítés csak valamely vizsgarészen érdemjeggyel való értékelés esetén lehetséges.

3.9 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Alkalmassági vizsga

A szakképzésbe történő beiratkozás feltétele a tanuló egészségügyi alkalmassága. Az alkalmassági vizsga szabályait és lebonyolítási folyamatát az intézmények a Szervezeti és Működési Szabályzatukban határozzák meg. Az alkalmasság követelményeit a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet szabályozza.

Előzetes szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni

- a szakképzési évfolyamra történő felvétel, átvétel, illetve továbbhaladás előtt minden olyan esetben, amikor az Országos Képzési Jegyzék illetve Szakmajegyzék szerint a szakképesítés vagy szakma megszerzése szakmai alkalmassági követelményekhez kötött;
- a szakmaválasztást megelőzően – pályaválasztási tanácsadás céljából – a pedagógus, az iskolaorvos, a szülő vagy a munkaügyi központ és a munkaügyi kirendeltség kérésére azon képzésben résztvevő esetében, akinél a szakmai jellegű képzésben való részvétel egészségi állapota miatt korlátozott.

A fenti rendelet 6. § (3) bekezdése szabályozza továbbá, hogy a tanulói jogviszony fennállása alatt **időszakos alkalmassági vizsgálatot** kell végezni a szakmai alkalmasság újbóli véleményezése céljából

- a szakképzési évfolyamra járó valamennyi tanulónál, amennyiben az Országos Képzési Jegyzékben vagy Szakmajegyzékben meghatározottak szerint a szakképesítés vagy szakma megszerzése alkalmassági követelményekhez kötött;
- a tanulónál, azokban a munkakörökben, amelyekben a munkavállalót egy évnél gyakrabban kell időszakos alkalmassági vizsgálatban részesíteni, az adott munkakörre előírt gyakorisággal.

A hatályos jogszabályok figyelembevételével az iskolavezetés az érintett munkaközösség vezetőjével és az osztályfőnökkel közösen dönt az átvétel lehetőségeiről. Szükség szerint az átvételt különбöзeti vizsgához köti.

Előzetes tanulmányok beszámításának szabályai

- Az iskola igazgatója a tanulót egyéni kérelme és megszerzett szakmai végzettsége vagy kompetencia mérés eredménye alapján menthetíseti az ágazati alapoktatás és ágazati alapvizsga alól.
- A szakképző iskolában és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat a szakképesítésre előírt – megegyező tartalmú – követelmények teljesítésébe be kell számítani. Az előzetes tanulmányok és az azokkal megegyező tartalmú követelmények teljesítésének egyidejű igazolásával a beszámítás iránti kérelmet a szakképző iskola igazgatójához kell benyújtani. A beszámítható előzetes tanulmányokról és teljesített követelményekről a szakképző iskola vezetője határozattal dönt.

- A szakképző iskolában és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat a szakképesítésre előírt követelmények teljesítésébe a szakképző iskola szakmai programban meghatározottak szerint be kell számítani. Az előzetes tanulmányok és az azokkal megegyező tartalmú követelmények teljesítésének egyidejű igazolásával a beszámítás iránti kérelmet a szakképző iskola vezetőjéhez kell benyújtani. A beszámítható előzetes tanulmányokról és teljesített követelményekről a szakképző iskola vezetője határozattal dönt.

Ha a tanuló valamely tantárgyból sikeres érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, akkor az iskola magasabb évfolyamán vagy évisméltés esetén a kiskorú tanuló szülője (gondviselője) vagy a nagykorú tanuló kérelmére az intézmény vezetője mentesítheti a tanulót az adott érettségi tantárgy minősítése, értékelése, valamint óráinak látogatása alól.

Ha a tanuló valamely tantárgyból előzetes tanulmányai során adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, akkor az iskola magasabb évfolyamán vagy más típusú képzésben való részvétel során a kiskorú tanuló szülője (gondviselője) vagy a nagykorú tanuló kérelmére az intézmény vezetője mentesítheti a tanulót az adott tantárgy minősítése, értékelése, valamint óráinak látogatása alól.

3.10 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az elsősegélynyújtás, az azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul, nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az így kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmeken, és sok nehéz helyzetben átsegít. Az ismeretek elsajátítására egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön van lehetőség.

Az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények alkalmával is tud használni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;

- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok

megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	rovarcsípések légúti akadály artériás és ütőeres vérzés komplex újraélesztés
Kémia	mérgeзések vegyszer okozta sérülések savmarás égési sérülések forrázás szénmonoxid mérgezés
Fizika	égési sérülések forrázás
testnevelés	magasból esés

- az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi

szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

4. Egészségfejlesztési program

Az iskolai egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő határokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

Az egészségfejlesztő program eredményeként erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások, csökkenjenek az ártó tényezők, az iskola befejezésekor a diákok a saját életükre alkalmazni tudják az elsajátítottakat.

Célunk, hogy, tanulóink:

- minél nagyobb számban váljanak edzett, erős, egészséges, káros szenvedélyektől mentes felnőttekké,
- képesek legyenek objektíven felmérni saját egészségi állapotukat,
- minél szélesebb körében kialakuljon a mozgás gazdag életmód iránti igény, hogy a testedzés szükségletükké váljon,
- ismerjék meg az egészségüket veszélyeztető tényezőket,
- ismerjék meg a betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat és módszereket,
- javuljon az életminőségük,
- a várható élettartamuk minél hosszabb legyen,
- el kell érni, hogy az egészségükért a lehető legtöbbet tegyék meg, hogy alkalmazzák a megtanultakat,
- fontos, hogy az itt eltöltött évek alatt tudatosodjon tanulóinkban, hogy mindenki maga felelős egészségének megőrzéséért,
- ismerjék a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében.

Kiemelt feladataink:

4.1 Az egészséges táplálkozás

A tanulók megismerik:

- a korszerű táplálkozás alapelveit,
- a hiánybetegségek és a táplálkozás összefüggéseit,
- a táplálkozási zavarok tüneteit és következményeit,
- a „divatdiéták” előnyeit, hátrányait.

Az egészséges táplálkozás ismereteinek terjesztése a tanulók mind szélesebb körében,

- a helytelen táplálkozással és életmóddal összefüggő betegségek megismertetése,
- annak hangsúlyozása, hogy a táplálkozással összefüggő betegségek (elhízás, csontritkulás, fogszuvasodás, szív-érrendszeri, keringési, daganatos megbetegedések stb.) jelentős része megelőzhető egészséges táplálkozással,
- kiállítások szervezése a diákok aktív részvételével (reformtáplálkozás).

4.2. Testnevelés, testmozgás

Az iskola a testnevelést heti órákat az érvényben lévő közismereti óratervek alapján szervezi meg.

az aktív testmozgás elterjesztése:

- az iskola a tanulók számára a mindennapi testedzés megvalósítását a helyi tanterv óratervében meghatározott kötelező testnevelés órákon és a szabadon választható délutáni sportköri foglalkozásokon biztosítja,
- nagy tömeget megmozgató iskolai sportnapokat szervezünk,
- a gyaloglást, futást, a turisztikát s egyéb testmozgást szorgalmazzuk, népszerűsítjük.

4.3 A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

4.3.1 a lelki egészség védelme

- Minden tanév elején feltérképezni az iskola tanulóinak szociális helyzetét.
- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű diákok nyilvántartása, segítése.
- A tanulási-, beilleszkedési zavarokkal küszködő tanulók kiszűrése, segítése.
- Iskolai fejlesztő csoport létrehozása (önismereti-, konfliktuskezelő-, beilleszkedést segítő foglalkozások), a kollégiumi önismereti foglalkozások folytatása.
- Gyermekbántalmazás védelme vagy egyéb, pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztetési tényező megléte esetén kezdeményezni, hogy az iskola igazgatója értesítse a gyermekjóléti szolgálatot.
- Leleki problémákkal küzdő tanulóinknak pszichológus segítségét biztosítani.

4.3.2 az aktív testmozgás elterjesztése:

- az iskola a tanulók számára a mindennapi testedzés megvalósítását a helyi tanterv óratervében meghatározott kötelező testnevelés órákon és a szabadon választható délutáni sportköri foglalkozásokon biztosítja,
- nagy tömeget megmozgató iskolai sportnapokat szervezünk, a gyaloglást, futást, a turisztikát s egyéb testmozgást szorgalmazzuk, népszerűsítjük

4.3.3. a dohányzás visszaszorítása, a rázsokás megelőzése

- a dohányzás káros hatásainak megismertetése osztályfőnöki órákon (szükség esetén külső előadók segítségével),
- az ügyeleti szolgálat segít a dohányzás megfékezésében, az újabb dohányzók számának csökkentésében,
- az iskolai diákfórumokon rendszeresen folytatjuk a dohányzás elleni kampányunkat,
- a dohányzás társadalmi elfogadottságának csökkentése,
- a dohányzás térbeli korlátozásának szigorú ellenőrzése.

4.3.4 az alkohol- és drogvenció:

– az alkohol- és drogvenció megjelenik a kémia, biológia tantárgyak tananyagában, valamint az osztályfőnöki órák fontos témakörei közé tartozik,

- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek feladata az osztályfőnökök ez irányú

tevékenységének segítése,

- hangsúlyosan kezeljük a drogvenció tevékenységünket, az ezzel kapcsolatos programokat, eseményeket, tevékenységeket támogatjuk,
- az iskolai drogvenció programsorozat szervezője, felelőse a drogvenció koordinátor,
- a drogvenció lényegének, fontosságának tudatosítása a pedagógusok, a tanulók, a szülők körében. Ennek megvalósítása:

- pedagógusoknál: előadások, csoportfoglalkozások keretében,
- tanulóknál: órai foglalkozások (osztályfőnöki, biológia, kémia) keretében,
- szülőknél: a szülői értekezletek előtt összevontan tájékoztatást nyújtunk a szülőknek.

– a drogvenció pályázat keretében:

- különböző foglalkozások megtartása,
- oktatófilmek megtekintése, megbeszélése,
- a témával kapcsolatban kiállítások megtekintése,
- a város segítő szervei által meghirdetett vetélkedőkön való részvétel,
- rajzok, plakátok készítése,

4.3.5 az egészségügyi biztonság fokozása:

- az iskolaorvos heti 2 alkalommal rendel az iskola orvosi rendelőjében,
- a tanulók egészségi állapotának ellenőrzése, szűrővizsgálatok rendszeres végzése (fogászati, belgyógyászati, szemészeti és tüdőszűrés),
- a tanulók fizikai állapotának rendszeres ellenőrzése, mérése,
- felvilágosító és egészségneveléssel kapcsolatos előadásokat szervezünk külső előadók segítségével minden évfolyamon (fogorvos, pszichológus, védőnő, nőgyógyász),
- AIDS-prevenció keretében felvilágosító, megelőző filmeket néznek, és előadásokat hallgatnak meg tanulóink.

4.3.6 az egészséges környezet kialakítása:

- rendszeres szellőztetést végzünk minden szünetben,
- legyen minél több zöld növény a tanterekben,
- fokozottan vigyázunk a tantermek, az udvar, az iskolai környezet rendjére, tisztaságára,
- hangsúlyozzuk, hogy a munka mellett a pihenés is fontos az egészséges ember életében, így az egészséges társadalomban is,
- a kiegyensúlyozott, harmonikus ember tud csak hasznára lenni a társadalomnak
- ez az egészségfejlesztési stratégia része is,
- az egészséget az ember teremti meg a mindennapi életében, ahol él, ahol tanul, ahol dolgozik. Az embernek törődnie kell önmagával, az életkörülményeit ennek megfelelően kell alakítania.

4.3.7 egészségnevelés színterei:

- tanítási órák mindegyikén az oktató hangsúlyozza az egészséges szokásokat, törekedjen azok megszilárdítására.
- szakmai képzéskor, munkavédelem órán a használt anyagok veszélyeinek, környezetkímélő tárolásuknak, felhasználásuknak, utókezelésüknek a tanítása.
- biológia és testnevelés órák keretében az egészséges életmódra nevelés, pozitív életforma és életfelfogás népszerűsítése.
- osztályfőnöki órák kereteiben beszélgetés a drog, alkohol, dohányzás, AIDS hatásairól az emberi szervezetre.
- gyakorlati képzésben a fogyasztó társadalom problémáinak, a használt anyagok környezetkárosító hatásainak, természetbarát és egészségvédő kezelés lehetőségeinek megismerése.

4.3.8 tanórán kívüli tevékenység az egészségnevelésben:

- sportegyesület
- vöröskeresztes kapcsolattartás
- elsősegélynyújtó tanfolyam
- sportversenyek (helyi, városi, megyei) aktív részvétel
- gyógytestnevelés
- kedvezményes étkeztetés népszerűsítése
- könyvtári állomány adott témában való bővítése
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos pályázatok figyelése, a diákok figyelmébe ajánlása, pályázatírás.
- Az egészségneveléssel kapcsolatos információhordozók figyelemmel kísérése, ajánlása.
- Az egészségnevelési, drogmegelőzési program hatékony megvalósítása érdekében kapcsolatot tartani a témában érdekelt külső intézményekkel,
- városi előadásokon való részvétel, azok megszervezése,
- kortárssegítők képzése és munkájuk támogatása.

4.4 A bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése

Célja az iskolai zaklatás, bántalmazás (bullying) prevenciója, továbbá az egészséges, egymás tiszteletén alapuló, erőszakot, megfélemlítést, megalázást elutasító életvezetés iránti elköteleződés erősítése. Továbbá, a diákoknak praktikus, gyakorlati segítséget adni szociális, illetve kommunikációs készségfejlesztés révén.

Bántalmazást elutasító csoportnorma kialakítása és hatékony(ön)védelmi stratégiák fejlesztése.

Rövid távú célok: A diákok hiteles információkon alapuló ismeretbővülése az iskolai konfliktusokról, különösen az iskolai bántalmazásról, zaklatásról, a jelenség következményeiről, annak megelőzéséről, a segítségkérés és -nyújtás fontosságáról, módjairól.

A diákok erőszakmentes kommunikációval kapcsolatos hiteles információkon alapuló ismereteinek és készségeinek növekedése. A diákok együttműködési készségeinek, egymás iránti felelősségvállalásának növekedése.

Közép és hosszú távú célok: Az iskolai bántalmazás, zaklatás (bullying) előfordulásának csökkenése. A fiatalok önismeretének, empátiájának erősödése.

A fiatalok körében az egészséges, egymás tiszteletén alapuló, erőszakot, megfélemlítést, megalázást elutasító életvezetés iránti elköteleződés növekedése.

Megelőzés szintjei

Intézményi: tájékoztatás, információnyújtás. Iskolaőr

Osztályban: osztályfőnöki óra, kooperatív tanulási technikák.

Egyéni: okfeltárás, önszorgító csoportok, új közösségbe helyezés.

4.4.1 Az iskolai agressziókezelési módszerek

- Az iskolai légkör:

a gyerekek és oktatók kölcsönös tisztelete.
világos és őszinte kommunikáció.
szabályok betartása és betartatása.
igazságosság.

- A képzés és oktatás során a szükséges készségek fejlesztése:

szociális kompetencia fejlesztés,
konfliktuskezelés,
kommunikációs készség fejlesztés(erőszakmentes kommunikáció),
önismeret, önértékelés,
önkontroll,
stressz kezelés
empátiafejlesztés,
érzelmi intelligencia, érzelemszabályozás
én-közlés tanításai,

- Célirányos felügyeleti rendszer.

- Fokozott ellenőrzés a szünetekben.

- Vonzó tanórán kívüli tevékenységek.

- Fórumok, megbeszélések a partnerek között.

4.4.2 Megelőzés osztályközösségi szinten

egyértelmű osztályszabályok,
kooperatív tanulási technikák,
közös beszélgetés az osztályban.
a diák pozitív értékelés a tanórán.

közös osztályprogramok, versenyek, melyeken mindenki részt vesz.
az osztályfőnöki óra szerepének megerősítése,
az erőszakoskodás káros hatásainak a tudatosítása,
célirányos találkozók (szülők, oktatók, diákok között).

4.4.3 Megelőzés egyéni szinten

a támadók és az áldozatok konkrét problémáinak a feltárása,
tisztázó beszélgetések tanulókkal, szülőkkel, külső személyekkel,
egyéni tanácsadás,
csoportos támogató programok,
proszociális viselkedés bátorítása,
új környezetbe helyezés, iskolaváltás.

4.4.4 Lehetőségek

esetmegbeszélő csoport: az összes érintett jelenléte.

szupervízió: független szakember vezetésével(egyéni, csoportos).

mediáció: konfliktusos szituáció esetében.

segítségkérés: iskolapszichológus, védőnő, családsegítő, szakszolgálat, stb.

4.5 A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az elsősegélynyújtás, az azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul, nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az így kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmeken, és sok nehéz helyzeten átsegít. Az ismeretek elsajátítására egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön van lehetőség.

Az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények alkalmával is tud használni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb)

foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli

vetélkedőkbe;

- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	rovarcsípések légúti akadály artériás és ütőeres vérzés komplex újraélesztés
Kémia	mérgezések vegyszer okozta sérülések savmarás égési sérülések

	forrázás szénmonoxid mérgezés
Fizika	égési sérülések forrázás
Testnevelés	magasból esés

- az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

4.6 Személyi higiéné:

Az iskolaegészségügyi ellátás keretében az intézményt ellátó védőnő az aktuális jogszabályban foglaltaknak megfelelően tisztasági szűrővizsgálatot végez. Ennek célja, hogy a tanév során legalább 3 alkalommal (igény szerint kéthetente) valamennyi tanulót leellenőrizzünk, hogy fertőző betegségekben (mint pl.: fejtetvesség, ótvar, rüh) nem szenved. Természetesen ilyen jellegű fertőződés esetén a védőnő a szükséges lépéseket a kezelésről, megelőzésről, felvilágosításról megteszi.

Az iskolavédőnői munka részét képezi továbbá a személyi higiéné/intim higiéné témakörben előadás tartása, mely az általános tisztálkodási kérdésben ad iránymutatást tanulóinknak.

A 2020-as pandémiás helyzetre való tekintettel az iskolaegészségügy fokozottan ügyel az alapos kézmosás, kézfertőtlenítés, köhögési etikett, maszk használat szabályainak betartására. (Igény szerint erről előadási anyag is kidolgozásra kerül.)

5. Oktatási program

5.1 A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma.

2020-2021-től Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakma)						
Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4+2	5	3+1	3	0
	Idegen nyelv/Munkavállalói idegen nyelv (13.évf)	4	4	3	3	3+1
	Matematika	4	4	3	3+1	0
	Történelem	3	3	2+1	2+1	0
	Kommunikáció	0	0	0	0	1
	Életvitel	0	0	0	0	1
	Mentálhigiéné	0	0	0	0	1
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	1
	Digitális kultúra	1+1	3	2	1	0
	Testnevelés	4	4	3	3	1
	Honvédelmi alapismeretek	0	0	1	1	0
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl.fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv	0	2	2	0	0
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0
	-	-	Magyar nyelv és irodalom	Történelem	-	

				Történelem	Matematika	
	Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0
	Összes közismereti óraszám	24+3	24+1	19+1	18+2	4+6
Ágazati alapoktatás		7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás		0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)		3	1	1	2	6
		Magyar nyelv és irodalom	Digitális kultúra	Honvédelmi alapismeretek	Digitális kultúra	Testnevelés
						Kommunikáció
						Állampolgári ismeretek
						Életvitel
		Digitális kultúra			Honvédelmi alapismeretek	Mentálhigiéné
				Munkavállalói idegen nyelv		
Tanítási hetek száma		36	36	36	31/36	31
Éves összes óraszám		1224	1224	1224	1124	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34	34	34

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Képességkibontakoztató, tervezett csoportbontások	Képességkibontakoztató fejlesztés	1	1	1	1	1
	Magyar nyelv és irodalom	6	5	4	3	0
	Matematika	4	4	3	4	0

	Idegennyelv	4	4	3	3	4
	Digitális kultúra	2	3	3	1	0
Többlet óraszám összesen /hét:		17	17	14	12	5

2020-2021-től Szépészet ágazat (Fodrász szakma)						
Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4+2	5	3+1	3+1	0
	Idegen nyelv/Munkavállalói idegen nyelv (13.évf)	4	4	3	3	3+1
	Matematika	4	4	3	3+1	0
	Történelem	3	3	2+1	2+1	0
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0
	Biológia/Szakmai biológia (13. évfolyam)	0	1	1	0	1
	Rajz és vizuális kultúra	0	0	0	0	1
	Életvitel	0	0	0	0	1
	Mentálhigiéné	0	0	0	0	1
	Kommunikáció	0	0	0	0	1
	Kémia	0	1	2	0	0
	Digitális kultúra	1+1	1	0	1	0
	Testnevelés	4	4	3	3	0
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1

Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl.fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv	0	2	2	0	0
	-	Biológia Kémia	Kémia	-	-
Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0
	-	-	Magyar nyelv és irodalom Történelem	Magyar nyelv és irodalom Matematika	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0
Összes közismereti óraszám	24+3	24+1	19+1	18+2	4+6
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	3	1	1	2	6
	Magyar nyelv és irodalom	Digitális kultúra	Biológia	Digitális kultúra	Rajz és vizuális kultúra
					Kommunikáció
					Szakmai biológia
	Digitális kultúra	Digitális kultúra	Biológia	Történelem	Életvitel
					Mentálhigiéne
Munkavállaló idegen nyelv					
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1124	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Képességkibontakoztató, és tervezett csoportbontások	Képességkibontakoztató fejlesztés	1	1	1	1	1
	Magyar nyelv és irodalom	6	5	4	4	0
	Matematika	4	4	3	4	0
	Idegennyelv	4	4	3	3	4
	Digitális kultúra	2	3	3	1	0
Többször órás szám összesen /hét:		17	17	14	13	5

2020-2021-től Gépészeti ágazat (Gépgyártástechnológiai technikus szakma)						
Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4+2	5	3+1	3+1	0
	Idegen nyelv/Munkavállalói idegen nyelv (13.évf)	4	4	3	3	3+1
	Matematika	4	4	3	3+1	0
	Történelem	3	3	2+1	2+1	0
	Szakmai fizika	0	+1	+1	0	2
	Szakmai informatika	0	0	0	0	2
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0
	Digitális kultúra	1+1	2	2	1	0
	Testnevelés	4	4	3	3	1
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	

Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl.fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv	0	2	2	0	0
	-	Digitális kultúra	Digitális kultúra	-	-
Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0
	-	-	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	-
			Történelem	Matematika	
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0
Összes közismereti óraszám	24+3	24+1	19+1	18+2	4+6
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	3	1	1	2	6
	Magyar nyelv és irodalom	Digitális kultúra	Digitális kultúra	Digitális kultúra	Testnevelés
					Szakmai fizika
					Szakmai informatika
Munkavállalói Idegen nyelv					
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1124	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34

2024-2025-től
Szociális ágazat (Kisgyermekgondozó, -nevelő szakma)

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	4+2	5	3+1	3	0
	Idegen nyelv/Munkavállalói idegen nyelv (13.évf)	4	4	3	3	3+1
	Matematika	4	4	3	3+1	0
	Történelem	3	3	2+1	2+1	0
	Szakmai informatika	0	0	0	0	2
	Kommunikáció	0	0	0	0	1
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0
	Biológia/Szakmai biológia(13. évfolyam)	0	2	2	0	2
	Digitális kultúra	1+1	1	0	1	0
	Testnevelés	4	4	3	3	0
	Honvédelmi alapismeretek	0	0	1	1	0
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl.fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv	0	2	2	0	0
		-	Biológia	Biológia	-	-
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	2	2	2	0
-		-	Magyar nyelv és irodalom	Történelem	-	
			Történelem	Matematika		
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0	
Összes közismereti óraszám	24+3	24+1	19+1	18+2	4+6	

Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	3	1	1	2	6
	Magyar nyelv és irodalom	Digitális kultúra	Honvédelmi alapismeretek	Digitális kultúra	Szakmai biológia
					Kommunikáció
					Szakmai informatika
Munkavállalói Idegen nyelv					
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31
Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1124	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	
Képességbontakoztató, és tervezett csoportbontások	Képességbontakoztató fejlesztés	1	1	1	1	
	Magyar nyelv és irodalom	6	5	4	3	0
	Matematika	4	4	3	4	0
	Idegennyelv	4	4	3	3	4
	Digitális kultúra	2	3	3	1	0
Többlet óraszám összesen /hét:	17	17	14	13	5	

2020-2021-től

Gépészet ágazat (Hegesztő, és Gépi és CNC forgácsoló szakma)

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
	Idegen nyelv	2	1	1
	Matematika	2	2	1
	Történelem és társadalomismeret	3	0	0
	Természetismeret	3	0	0
	Testnevelés	4	1	1
	Osztályközösség-építő Program	1	1	1
	Pénzügyi és munkavállalói ism.	0	0	1
	Összes közismereti óraszám	17	7	7
Ágazati alapoktatás		16+1	0	0
Szakirányú oktatás		0	25+2	25+2
Szabad órakeret		1	2	2
		Ágazati alapoktatás	Szakirányú oktatás	Szakirányú oktatás
Tanítási hetek száma		36	36	31
Éves összes óraszám		1224	1224	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Képességkibontakoztató, és tervezett csoportbontások	Képességkibontakoztató fejlesztés	1	1	1
	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
	Matematika	2	2	1
	Idegen nyelv	2	1	1
	Ágazati alapoktatás	13	0	0
Többit óraszám összesen /hét:		20	6	5

2020-2021-től

Kreatív ágazat (Divatszabó szakma, Női szabó szakmairány)

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
	Idegen nyelv	2	1	1
	Matematika	2	2	1
	Történelem és társadalomismeret	3	0	0
	Természetismeret	3	0	0
	Testnevelés	4	1	1

	Osztályközösség-építő Program	1	1	1
	Pénzügyi és munkavállalói ism.	0	0	1
	Összes közismereti óraszám	17	7	7
	Ágazati alapoktatás	16+1	0	0
	Szakirányú oktatás	0	25+2	25+2
	Szabad órakeret	1	2	2
		Ágazati alapoktatás	Szakirányú oktatás	Szakirányú oktatás
	Tanítási hetek száma	36	36	31
	Éves összes óraszám	1224	1224	1054
	Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Képességkibontakoztató, és tervezett csoportbontások	Képességkibontakoztató fejlesztés	1	1	1
	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
	Matematika	2	2	1
	Idegennyelv	2	1	1
	Ágazati alapoktatás	13	0	0
Többszörös óraszám összesen /hét:		20	6	5

2020-2021-től
Szociális ágazat (Szociális ápoló és gondozó szakma)

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
	Idegen nyelv	2	1	1
	Matematika	2	2	1
	Történelem és társadalomismeret	3	0	0
	Természetismeret	3	0	0
	Testnevelés	4	1	1
	Osztályközösség-építő Program	1	1	1
	Pénzügyi és munkavállalói ism.	0	0	1
	Összes közismereti óraszám	17	7	7
Ágazati alapoktatás		16+1	0	0
Szakirányú oktatás		0	25+2	25+2
Szabad órakeret		1	2	2
		Ágazati alapoktatás	Szakirányú oktatás	Szakirányú oktatás
Tanítási hetek száma		36	36	31
Éves összes óraszám		1224	1224	1054
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Képességkibontakoztató	Képességkibontakoztató fejlesztés	1	1	1

Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
Matematika	2	2	1
Idegennyelv	2	1	1
Ágazati alapoktatás	13	0	0
Többit óraszám összesen /hét:	20	6	5

Kerettanterv a két éves érettségi megszerzésére irányuló képzéshez

Tantárgyak és óraszámok

Évfolyam/ Tantárgyak	12. Tanulói jogviszony	13. Tanulói jogviszony	12. Felnőttképzési jogviszony	13. Felnőttképzési jogviszony
Magyar nyelv és irodalom	6+1	6+1	3+1	3+2
Idegen nyelv	6	6	3+1	3
Matematika	6	6	3+1	3+1,5
Történelem	4	5	3	3
Állampolgári ismeretek	-	1	1	1,5
Természetismeret	2	-	1	-
Digitális kultúra	2	2+1	1	1
Testnevelés	5	5	-	-
Osztályközösség építés	1	1	-	-
Könyvtárhasználat	2	2	-	-

Szabadon tervezhető órakeret	3	5	4	5
Összesen (közműveltségi óraszámok)	38	41	22	23

Digitális kultúra

Rendészet és közszolgálat ágazat

(Közszolgálati technikus szakképesítés)

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Óraszám / hét	2	3	3	1
Össz. óra	72	108	108	36

Bevezetés

A digitális kultúra tantárgy olyan kompetenciák megszerzését teszi lehetővé, amelyek a mindennapi életben nélkülözhetetlenek, és elősegítik az információs társadalom változásaihoz történő folyamatos alkalmazkodást. A technológia fejlődése, az információ szerepének felértékelődése, az egyén digitális környezetben elfoglalt helye és a közösségi kapcsolatok új típusú tudást igényelnek. A tantárgy olyan naprakész ismeretek átadását és olyan készségek kialakítását teszi lehetővé, amelyek biztos alapot kínálnak a tanuló számára az információs társadalomba való sikeres beilleszkedéshez. A tantárgy keretében végzett tevékenység biztosítja a digitális kompetenciák megszerzését, alkalmazását, egyúttal megteremti az elsajátított tudás aktív, önálló bővítésének a lehetőségét olyan új ismeretekkel, melyek elérése a digitális kommunikációs csatornák és eszközök igénybevételének segítségével valósulhat meg. A digitális kompetenciák a reális önértékelésben és önérvényesítésben, az informált adatfelhasználásban, az információszerzésben és -szelektálásban, valamint az egyén és a közösség által létrehozott eredményeknek és produktumoknak a digitális környezetben történő megosztásában játszhatnak szerepet. A digitális eszközökkel megvalósított hatékony és kreatív problémamegoldás, tudásépítés és együttműködés kialakítását azok az ismeretek, készségek és attitűdök alapozzák meg, amelyeket a tanuló a digitális kultúra tantárgy tanulása során sajátít el, szerez meg. A tantárgyi tevékenységek révén kialakított kompetenciák túlmutatnak a tanulási terület keretein, beágyazódnak más tantárgyak tanulásába. A technika és tervezés tantárgy a klasszikus és a korszerű, megújult technika ismereteire alapozva a tanuló gyakorlati tevékenységét helyezi előtérbe. A tantárgyi tevékenységek során teret kap a kétkezi munka és a korszerű technológiára támaszkodó digitális anyagmegmunkálás. A hagyományokat és értékeket megőrző tartalom kiegészül a 21. században elvárt tudástartalmakkal. A tanulók olyan feladatokat kapnak, melyek tevékenységelemeinek végzése megvilágítja számukra, mit jelent a környezet szervezett átalakítása, miként járulnak hozzá a tudományos eredmények a technikai újításokhoz, milyen speciális tudást igényel a korszerű eszközök használata, milyen körülmények között lehetséges és milyen eredményekre vezet az emberi és gépi munkával végzett tevékenység. A tanulási folyamat gamifikált környezetben, hagyományos és digitális alkotóműhelyekben, csoportos tevékenység keretében valósul meg, ahol lehetőség nyílik rá, hogy a tanulók segítsenek egymásnak, ugyanakkor tanuljanak is egymástól. A tevékenység mozgatórugója az alkotás iránti vágy és a kész alkotás felett érzett büszkeség. Az ember környezet átalakító tevékenységének, felelőségének. A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem

csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel és koherenciával a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.

A digitális kultúra tantárgy célja olyan naprakész ismeretek és készségek átadása és kialakítása, amelyek a tanulót az információs társadalom sikeres és hasznos tagjává teszik. A tantárgy keretében fontos szerepet kap az algoritmizálás és kódolás, mivel elősegíti az olyan kompetenciák fejlesztését, mint a problémák digitális környezetben történő megoldása, a kreativitás, az együttműködés és a logikus gondolkodás. A tantárgy tanulása-tanítása során kialakított kompetenciákat a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken is alkalmazni, megszerzi az alapvető digitális kompetenciákat. A digitális kultúra tantárgy fontos feladata, hogy a tanuló képes legyen a felmerülő problémákat a digitális környezet eszközeivel megoldani, igénybe tudja venni az információs társadalom, e-Világ szolgáltatásait, eleget tudjon tenni az állampolgári kötelességeinek. A foglalkozások tervezésében és lebonyolításában – az eltérő tudásszinttel rendelkező tanulók fejlesztése terén – nagy lehetőségeket kínál a digitális technológia alkalmazása. A jelenkor kihívásaira reagálva az iskolai tanulás és különösképpen a digitális kultúra tantárgy feladata, hogy támogassa a fiatalokat a technológiával való kapcsolattartásban, segítsen nekik kibővíteni és kiterjeszteni a technológia használatát a projektfeladatok teljesítésében, az önálló és csoportos tanulásban, az önképzésben, szem előtt tartva a kreatív alkalmazás ösztönzését.

A digitális kultúra tantárgy tanulásának legalapvetőbb célja, hogy a tanuló:

1. megszerezze a digitális írástudás, a problémamegoldás és az információs technológia – mint a tantárgy három fő témakörének – ismereteit;
2. felkészüljön a digitális kompetenciák széles körű alkalmazására úgy, hogy arra a más tudásterületekhez tartozó tananyagok feldolgozásakor már építeni tudjon;
3. rendszerezni tudja a digitális eszközök más forrásokból származó tudáselemeit;
4. ismerje a digitális eszközök használatával járó veszélyek kezelését, az ellenük való védekezést;
5. fejlessze tudatos felhasználói attitűdjét mind az egyén, mind a közösség, mind a társadalom szintjén;
6. megtanulja a problémák digitális eszközökkel való megoldásának módjait, beleértve egy adott probléma megoldásához szükséges algoritmusok értelmezését, kiválasztását, módosítását, illetve létrehozását.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozik, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudást* a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb

problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.

A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, szakképző i tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvel találkoznak.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újításokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

FŐ TÉMAKÖRÖK A 9–12. ÉVFOLYAMON

1. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata
2. Információs társadalom, e-Világ
3. Mobiltechnológiai ismeretek
4. Szövegszerkesztés
5. Számítógépes grafika
6. Multimédiás dokumentumok készítése
7. Online kommunikáció
8. Publikálás a világhálón
9. Táblázatkezelés
10. Adatbázis-kezelés
11. A digitális eszközök használata

9–10. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.

A *programozás és algoritmizálás* témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

A 9–10. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 180 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A digitális eszközök használata	10
Szövegszerkesztés	26
Információs társadalom, e-Világ	10
Mobiltechnológiai ismeretek	10
Számítógépes grafika	14
Multimédiás dokumentumok készítése	12
Online kommunikáció	14
Publikálás a világhálón	14
Táblázatkezelés	30
Adatbázis-kezelés	20
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	20
Összes óraszám:	180

Témakör: **A digitális eszközök használata**

Javasolt óraszám: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;
követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;
céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit;
Az adatok biztonságosan tárolja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

Ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;
tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;
használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;
igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;
tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;
önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

A digitális eszközök főbb egységei

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása;
etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

digitális kamera, adtavédelem, ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból
- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével

Témakör: Szövegszerkesztés

Javasolt óraszám: **26 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;

adatokat táblázatba rendez;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

Speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása

Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, oldalszám, stílus, sablon, körlevél, törzsdokumentum, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb

Javasolt tevékenységek

Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése

Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása

Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Javasolt óraszám: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel;

Az elektronikus szolgáltatások szerepének felismerése, a szolgáltatások mérlegelő használata.

A fogyasztói viselkedést meghatározó módszerek felismerése a médiában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információ megjelenési formái, jellemzői

Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai

A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai

Személyhez köthető információk és azok védelme

Fogalmak

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél, elektronikus szolgáltatás, regisztráció, leiratkozás, azonosító, jelszó, mérlegelő használat.

Javasolt tevékenységek

Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

Témakör: **Mobiltechnológiai ismeretek**

Javasolt óraszám: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az applikációkat önállóan telepíti;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Témakör: **Számítógépes grafika**

Javasolt óraszám: **14 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat; létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység

Rasztergrafikus rajzolóprogram használata

Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás
Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján
Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete
Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk
Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata
Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap
Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján
Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság,
transzformációk: elforgatás, tükrözés
Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás,
csoportosítás, kettőzés, klónozás
Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek
Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója
Elemi műveletek 3D-s modellel

Fogalmak

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel
A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása
Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel
Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával
Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával
Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése
Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően
Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

Témakör: **Multimédiás dokumentumok készítése**

Javasolt óraszám: **12 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;

gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Fogalmak

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

Javasolt tevékenységek

Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása

Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszúrása a bemutatóba

Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Témakör: **Online kommunikáció**

Javasolt óraszám: **14 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;
ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;
ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az online kommunikáció jellemzői

Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során

Az online közösségek szerepe, működése

Fogalmak

chat, online közösség, kiegészítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata

A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kiegészítő lehetőségek beállítása

Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen

A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése

Témakör: **Publikálás a világhálón**

Javasolt óraszám: **14 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit; érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben; több lapból álló webhelyet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához

Összetett webdokumentum készítése

Fogalmak

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Javasolt tevékenységek

Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése

Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével

Az iskolai élethez vagy más tantárgyokhoz kapcsolódó, részletes feladatleírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával

Elkészített weblap internetes publikálása

A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése oktatói segítséggel, kész stílusok alkalmazásával

Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

Témakör: **Táblázatkezelés**

Javasolt óraszám: **30 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

az adatokat diagramon szemlélteti;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyokhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen

Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: Adatbázis-kezelés

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Szűrési feltételek megadása

Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés

Fogalmak

adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből

A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában

Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről

A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén

Témakör: **Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;
ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;
érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;
érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;
szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;
a feladat megoldásának helyességét teszteli;
tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;
hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;
tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuslemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése
Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata
Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata
Szekvencia, elágazások és ciklusok
Példák típusalgoritmus használatára
A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben
Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
A program megtervezése, kódolása, tesztelése
Az objektumorientált szemlélet megalapozása
Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algitmuslemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül
Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását
igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási
feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a
paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

11-12 évfolyam

A 11-12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy oktatását jelentősen befolyásolja a tanulók továbbtanulási szándéka. Azoknak a tanulóknak, akik digitális kultúra tantárgyból közép- vagy emelt szinten érettségi vizsgát kívánnak tenni, fel kell készülniük az érettségi vizsga követelményrendszerére. Esetükben a tananyagot ez a követelményrendszer is befolyásolja, így például az ott elvárt elméleti ismeretek rendszerezett feldolgozása is szükséges. Másrészt a tanulók a gimnázium befejezése után vagy továbbtanulnak, vagy a munka világában helyezkednek el, így valamennyi gimnazista számára fontos azoknak a kompetenciáknak a fejlesztése, amelyeket a felsőoktatási intézmények vagy a munkahelyek a digitális eszközök alkalmazásának terén elvárnak.

Míg korábban a diákok kész, főleg weben át elérhető adatbázisokkal találkoztak, abból kértek le, módosítottak adatokat, addig a 12. évfolyamon új elemként jelenik meg a strukturált adatbázis-kezelés. A diákok olyan elemi adatbázis-kezelési feladatokkal ismerkednek meg, melyekkel jól szemléltethető nagy mennyiségű, strukturált adat tárolása, feldolgozása az információszerzés érdekében.

A 11-12. évfolyamon fontos szerepet kell kapniuk az olyan összetett problémák digitális eszközökkel történő megoldásának, amelyek akár egy munkahelyen, akár egy felsőoktatási intézményben végzett kutatómunka során felmerülnek. A tanulók egyre több olyan projektmunkát végeznek, amelyekben együttműködve egy valós, de az informatikától gyakran távol eső probléma feldolgozása során kell egyszerre többféle digitális eszközt és programot használniuk.

A 11-12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 144 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	20
Információs társadalom, e-Világ	16
Mobiltechnológiai ismeretek	22
Szövegszerkesztés	24
Online kommunikáció	12
Táblázatkezelés	22
Adatbázis-kezelés	20
A digitális eszközök használata	8
Összes óraszám:	144

Témakör: **Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter,
szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői
környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű
formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései. Szöveges specifikáció
készítése

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek használata. Algoritmus leírása egy
algitmusleíró eszköz segítségével

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata

Az elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei
alapján

Egyszerű típusalgoritmus használata

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, feltételes ciklusok

Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása

Tesztelés, elemzés

Objektumorientált szemlélet

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának
vizsgálata

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírás mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat

Javasolt tevékenységek

Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok egyszerű algoritmusának tervezése és kódolása

Egy feladatot megoldó eljárás leírása egy algoritmusleíró eszközzel

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és eredmények kapcsolatának meghatározása

Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő problémamegoldás iskolai vagy közcélú adathalmazok használatával

Problémamegoldás a programozási feladatokban, algoritmusok alkalmazása konkrét feladatokban önállóan és teammunkában

Adott probléma megoldása vizuális és karakteres fejlesztői környezet használatával is

A vizuális fejlesztői környezet alapvető osztályainak, azok jellemzőinek, tulajdonságainak, metódusainak használatát igénylő játékos feladatok (pl. tili-toli, aknakereső, memory)

Az alapvető vezérlők használata: címke, nyomógomb, szövegmező, jelölőnégyzet, rádiógomb a felhasználói felület programozásában alkalmazói jellegű feladatok során (pl. megrendelés beviteli felülete)

Alapvető grafikus vezérlőelemek létrehozása és használata a felhasználó felület programozásában

A program helyessége, a helyes működés vizsgálata saját vagy más által készített algoritmusban, programban, tapasztalatok közös megbeszélése

Tesztelés adott nyelvi környezetben, a program különböző kimeneteinek tesztelésére alkalmas mintaadatok előállítása és használata

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó problémák megoldása projektmunkában (pl. mérési eredmények feldolgozásával adott hipotézis vizsgálata, valószínűség-számítási feladatok, demográfiai modellek)

Témakör: **Információs társadalom, e-Világ**

Javasolt óraszám: **16 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai

A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások

Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban

Az e-szolgáltatások főbb ismérvei

Fogalmak

e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

Javasolt tevékenységek

Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projektmódszerrel történő feldolgozása

Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: **Mobiltechnológiai ismeretek**

Javasolt óraszám: **22 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit; céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;
az applikációkat önállóan telepíti;
az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobil eszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Alkalmazások erőforrásigényének felmérése

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata

Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazáspecifikáció

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján

Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye alapján

Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak meghatározása

Témakör: **Szövegszerkesztés**

Javasolt óraszám: **24 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;
etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival; adatokat táblázatba rendez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;
tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról;
etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek
Hosszú dokumentumok készítése, formázása
Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása
Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés
Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából
Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása
Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása
Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése

Témakör: **Online kommunikáció**

Javasolt óraszám: **12 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit; tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában

A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák

A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

Fogalmak

felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és felhőalkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata. Az identitás kérdésének összetettebb kezelése, lehetséges veszélyek tudatosítása

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Kollaboráció alkalmazása projektmunkában más tantárgyak tanulása során

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz a kiegészítő lehetőségek beállítása. Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata

Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

Témakör: **Táblázatkezelés**

Javasolt óraszám: **22 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
adatokat táblázatba rendez;
táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;
nagy adathalmazokat tud kezelni;
az adatokat diagramon szemlélteti.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szám, szöveg, logikai típusok
Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása.
Egyéni számformátum kialakítása
Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata
Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel
Adatok bevitele különböző forrásokból
Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
Adatok elemzése, csoportosítása
Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés
Számítások végzése nagy adathalmazokon
Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban
Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen
Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel
Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel
Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: **Adatbázis-kezelés**

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki; a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;
az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai

Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

Lekérdezések készítése

Szűrési feltételek megadása

Függvényhasználat adatok összesítésére

Jelentések készítése

Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése

Közérdekű adatbázisok elérése

Fogalmak

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása egytáblás és többtáblás adatbázisokból adatbázis-kezelő rendszer segítségével

Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett

A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele

Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása

Témakör: A digitális eszközök használata

Javasolt óraszám: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;

követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;

céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;

tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonómikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;

használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;

igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;

tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;

önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése

Fogalmak

ergonómia; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonómikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása, szinkronizálása számítógépes hálózat segítségével
- Az informatika tudománytörténetéhez kapcsolódó bemutató vagy weboldal készítése

Digitális kultúra

Szépészet ágazat (Fodrász szakképesítés)

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Óraszám / hét	2	1	0	1
Össz. óra	72	36	0	36

Bevezetés

A digitális kultúra tantárgy olyan kompetenciák megszerzését teszi lehetővé, amelyek a mindennapi életben nélkülözhetetlenek, és elősegítik az információs társadalom változásaihoz történő folyamatos alkalmazkodást. A technológia fejlődése, az információ szerepének felértékelődése, az egyén digitális környezetben elfoglalt helye és a közösségi kapcsolatok új típusú tudást igényelnek. A tantárgy olyan naprakész ismeretek átadását és olyan készségek kialakítását teszi lehetővé, amelyek biztos alapot kínálnak a tanuló számára az információs társadalomba való sikeres beilleszkedéshez. A tantárgy keretében végzett tevékenység biztosítja a digitális kompetenciák megszerzését, alkalmazását, egyúttal megteremti az elsajátított tudás aktív, önálló bővítésének a lehetőségét olyan új ismeretekkel, melyek elérése a digitális kommunikációs csatornák és eszközök igénybevételének segítségével valósulhat meg. A digitális kompetenciák a reális önértékelésben és önérvényesítésben, az informált adatfelhasználásban, az információszerzésben és -szelektálásban, valamint az egyén és a közösség által létrehozott eredményeknek és produktumoknak a digitális környezetben történő megosztásában játszhatnak szerepet. A digitális eszközökkel megvalósított hatékony és kreatív problémamegoldás, tudásépítés és együttműködés kialakítását azok az ismeretek, készségek és attitűdök alapozzák meg, amelyeket a tanuló a digitális kultúra tantárgy tanulása során sajátít el, szerez meg. A tantárgyi tevékenységek révén kialakított kompetenciák túlmutatnak a tanulási terület keretein, beágyazódnak más tantárgyak tanulásába. A technika és tervezés tantárgy a klasszikus és a korszerű, megújult technika ismereteire alapozva a tanuló gyakorlati tevékenységét helyezi előtérbe. A tantárgyi tevékenységek során teret kap a kétféle munka és a korszerű technológiára támaszkodó digitális anyagmegmunkálás. A hagyományokat és értékeket megőrző tartalom kiegészül a 21. században elvárt tudástartalmakkal. A tanulók olyan feladatokat kapnak, melyek tevékenységelemeinek végzése megvilágítja számukra, mit jelent a környezet szervezett átalakítása, miként járulnak hozzá a tudományos eredmények a technikai újításokhoz, milyen speciális tudást igényel a korszerű eszközök használata, milyen körülmények között lehetséges és milyen eredményekre vezet az emberi és gépi munkával végzett tevékenység. A tanulási folyamat gamifikált környezetben, hagyományos és digitális alkotóműhelyekben, csoportos tevékenység keretében valósul meg, ahol lehetőség nyílik rá, hogy a tanulók segítsenek egymásnak, ugyanakkor tanuljanak is egymástól. A tevékenység

mozgatórugója az alkotás iránti vágy és a kész alkotás felett érzett büszkeség. Az ember környezet átalakító tevékenységének, felelősségének. A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel és koherenciával a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.

A digitális kultúra tantárgy célja olyan naprakész ismeretek és készségek átadása és kialakítása, amelyek a tanulót az információs társadalom sikeres és hasznos tagjává teszik. A tantárgy keretében fontos szerepet kap az algoritmizálás és kódolás, mivel elősegíti az olyan kompetenciák fejlesztését, mint a problémák digitális környezetben történő megoldása, a kreativitás, az együttműködés és a logikus gondolkodás. A tantárgy tanulása-tanítása során kialakított kompetenciákat a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken is alkalmazni, megszerzi az alapvető digitális kompetenciákat. A digitális kultúra tantárgy fontos feladata, hogy a tanuló képes legyen a felmerülő problémákat a digitális környezet eszközeivel megoldani, igénybe tudja venni az információs társadalom, e-Világ szolgáltatásait, eleget tudjon tenni az állampolgári kötelességeinek. A foglalkozások tervezésében és lebonyolításában – az eltérő tudásszinttel rendelkező tanulók fejlesztése terén – nagy lehetőségeket kínál a digitális technológia alkalmazása. A jelenkor kihívásaira reagálva az iskolai tanulás és különösképpen a digitális kultúra tantárgy feladata, hogy támogassa a fiatalokat a technológiával való kapcsolattartásban, segítsen nekik kibővíteni és kiterjeszteni a technológia használatát a projektfeladatok teljesítésében, az önálló és csoportos tanulásban, az önképzésben, szem előtt tartva a kreatív alkalmazás ösztönzését.

A digitális kultúra tantárgy tanulásának legalapvetőbb célja, hogy a tanuló:

7. megszerezze a digitális írástudás, a problémamegoldás és az információs technológia – mint a tantárgy három fő témakörének – ismereteit;
8. felkészüljön a digitális kompetenciák széles körű alkalmazására úgy, hogy arra a más tudásterületekhez tartozó tananyagok feldolgozásakor már építeni tudjon;
9. rendszerezni tudja a digitális eszközök más forrásokból származó tudáselemeit;
10. ismerje a digitális eszközök használatával járó veszélyek kezelését, az ellenük való védekezést;

11. fejlessze tudatos felhasználói attitűdjét mind az egyén, mind a közösség, mind a társadalom szintjén;
12. megtanulja a problémák digitális eszközökkel való megoldásának módjait, beleértve egy adott probléma megoldásához szükséges algoritmusok értelmezését, kiválasztását, módosítását, illetve létrehozását.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerzhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozhat, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika,

adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudást* a szakképző iskolás, technikus tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A szakképző iskolában, technikumban ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.

A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, szakképző iskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvvel találkoznak.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

FŐ TÉMAKÖRÖK A 9–12. ÉVFOLYAMON

12. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata
13. Információs társadalom, e-Világ
14. Mobiltechnológiai ismeretek
15. Szövegszerkesztés
16. Számítógépes grafika

- 17. Multimédiás dokumentumok készítése
- 18. Online kommunikáció
- 19. Publikálás a világhálón
- 20. Táblázatkezelés
- 21. Adatbázis-kezelés
- 22. A digitális eszközök használata

9–10. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a szakképző iskolában, technikumban elvárt, a korábnál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.

A *programozás és algoritmizálás* témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

A 9–10. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszámja: 108 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A digitális eszközök használata	5
Szövegszerkesztés	20
Információs társadalom, e-Világ	4
Mobiltechnológiai ismeretek	5
Számítógépes grafika	8
Multimédiás dokumentumok készítése	8
Online kommunikáció	8
Publikálás a világhálón	8
Táblázatkezelés	20
Adatbázis-kezelés	10
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	12
Összes óraszám:	108

Témakör: **A digitális eszközök használata**

Javasolt óraszám: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket; követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával; céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit; Az adatok biztonságosan tárolja.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit; tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét; használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait; igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait; használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását; tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel; önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

A digitális eszközök főbb egységei

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

digitális kamera, adtavédelem, ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszerei, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

- Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból
- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével

Témakör: Szövegszerkesztés

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait; adatokat táblázatba rendez; etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg; tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása

Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, oldalszám, stílus, sablon, körlevél, törzsdokumentum, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb

Javasolt tevékenységek

Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése

Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása
Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Javasolt óraszám: **4 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel;
Az elektronikus szolgáltatások szerepének felismerése, a szolgáltatások mérlegelő használata.
A fogyasztói viselkedést meghatározó módszerek felismerése a médiában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információ megjelenési formái, jellemzői
Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai
A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai
Személyhez köthető információk és azok védelme

Fogalmak

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél, elektronikus szolgáltatás, regisztráció, leiratkozás, azonosító, jelszó, mérlegelő használat.

Javasolt tevékenységek

Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése
Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában
Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése
Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése
Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

Témakör: **Mobiltechnológiai ismeretek**

Javasolt óraszám: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az applikációkat önállóan telepíti;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Témakör: **Számítógépes grafika**

Javasolt óraszám: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat; létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység

Rasztergrafikus rajzolóprogram használata

Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás

Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján

Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete

Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk

Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata

Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap

Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés

Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás

Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója

Elemi műveletek 3D-s modellel

Fogalmak

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel

A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása

Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges

Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel

Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával

Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően

Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

Témakör: **Multimédiás dokumentumok készítése**

Javasolt óraszám: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;

gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Fogalmak

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

Javasolt tevékenységek

Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása

Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszállása a bemutatóba

Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Témakör: **Online kommunikáció**

Javasolt óraszám: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;
ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;
ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az online kommunikáció jellemzői

Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során

Az online közösségek szerepe, működése

Fogalmak

chat, online közösség, kiegészítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata

A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kiegészítő lehetőségek beállítása

Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen

A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése

Témakör: **Publikálás a világhálón**

Javasolt óraszám: **8 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit; érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben; több lapból álló webhelyet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához

Összetett webdokumentum készítése

Fogalmak

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Javasolt tevékenységek

Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése

Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével

Az iskolai élethez vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó, részletes feladatleírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával

Elkészített weblap internetes publikálása

A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése oktatói segítséggel, kész stílusok alkalmazásával

Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

Témakör: **Táblázatkezelés**

Javasolt óraszám: **20 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

az adatokat diagramon szemlélteti;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen

Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: **Adatbázis-kezelés**

Javasolt óraszám: **10 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;
az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Szűrési feltételek megadása

Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés

Fogalmak

adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok lekérdezése, szűrése és nyomtatása közérdekű adatbázisokból, például menetrendekből, kulturális műsorokból, védett természeti értékekből

A hozzáférési jogosultságok elemzése az adatbázisokban, például az iskolai elektronikus naplóban, digitális könyvtárban, online enciklopédiában

Az adatbázisokra épülő online szolgáltatások, például az e-kereskedelem lehetőségeinek kipróbálása, vita azok biztonságos használatának lehetőségeiről

A biztonsági beállítások lehetőségeinek elemzése, azok hatása, majd vizsgálata a különböző közösségi médiumok mint online adatbázisok esetén

Témakör: **Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**

Javasolt óraszám: **12 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;
ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;
érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;
érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;
szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;
a feladat megoldásának helyességét teszteli;
tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;
hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;
tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata
Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója
A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései
A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuslemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése
Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata
Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata
Szekvencia, elágazások és ciklusok
Példák típusalgoritmus használatára
A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben
Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
A program megtervezése, kódolása, tesztelése
Az objektumorientált szemlélet megalapozása
Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algitmuslemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül
Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását
igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási
feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a
paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

12 évfolyam

A 12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy oktatását jelentősen befolyásolja a tanulók továbbtanulási szándéka. Azoknak a tanulóknak, akik digitális kultúra tantárgyból közép- vagy emelt szinten érettségi vizsgát kívánnak tenni, fel kell készülniük az érettségi vizsga követelményrendszerére. Esetükben a tananyagot ez a követelményrendszer is befolyásolja, így például az ott elvárt elméleti ismeretek rendszerezett feldolgozása is szükséges. Másrészt a tanulók a technikum befejezése után vagy továbbtanulnak, vagy a munka világában helyezkednek el, így valamennyi gimnazista számára fontos azoknak a kompetenciáknak a fejlesztése, amelyeket a felsőoktatási intézmények vagy a munkahelyek a digitális eszközök alkalmazásának terén elvárnak.

Míg korábban a diákok kész, főleg weben át elérhető adatbázisokkal találkoztak, abból kértek le, módosítottak adatokat, addig a 12. évfolyamon új elemként jelenik meg a strukturált adatbázis-kezelés. A diákok olyan elemi adatbázis-kezelési feladatokkal ismerkednek meg, melyekkel jól szemléltethető nagy mennyiségű, strukturált adat tárolása, feldolgozása az információszerzés érdekében.

A 12. évfolyamon fontos szerepet kell kapniuk az olyan összetett problémák digitális eszközökkel történő megoldásának, amelyek akár egy munkahelyen, akár egy felsőoktatási intézményben végzett kutatómunka során felmerülnek. A tanulók egyre több olyan projekt munkát végeznek, amelyekben együttműködve egy valós, de az informatikától gyakran távol eső probléma feldolgozása során kell egyszerre többféle digitális eszközt és programot használniuk.

A 12. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 36 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	5
Információs társadalom, e-Világ	2
Mobiltechnológiai ismeretek	3
Szövegszerkesztés	7
Online kommunikáció	3
Táblázatkezelés	7
Adatbázis-kezelés	7
A digitális eszközök használata	2
Összes óraszám:	36

Témakör: **Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**

Javasolt óraszám: **5 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat;
ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter,
szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői
környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű
formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései. Szöveges specifikáció
készítése

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek használata. Algoritmus leírása egy
algoritmusleíró eszköz segítségével

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata

Az elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei
alapján

Egyszerű típusalgoritmus használata

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, feltételes ciklusok

Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása

Tesztelés, elemzés

Objektumorientált szemlélet

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának
vizsgálata

Fogalmak

algitmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algitmusleírás mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algitmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat

Javasolt tevékenységek

Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok egyszerű algitmusának tervezése és kódolása

Egy feladatot megoldó eljárás leírása egy algitmusleíró eszközzel

Az algitmus végrehajtásához szükséges adatok és eredmények kapcsolatának meghatározása
Típusalgitmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő problémamegoldás iskolai vagy közcélú adathalmazok használatával

Problémamegoldás a programozási feladatokban, algitmusok alkalmazása konkrét feladatokban önállóan és teammunkában

Adott probléma megoldása vizuális és karakteres fejlesztői környezet használatával is

A vizuális fejlesztői környezet alapvető osztályainak, azok jellemzőinek, tulajdonságainak, metódusainak használatát igénylő játékos feladatok (pl. tili-toli, aknakereső, memory)

Az alapvető vezérlők használata: címke, nyomógomb, szövegmező, jelölőnégyzet, rádiógomb a felhasználói felület programozásában alkalmazói jellegű feladatok során (pl. megrendelés beviteli felülete)

Alapvető grafikus vezérlőelemek létrehozása és használata a felhasználó felület programozásában

A program helyessége, a helyes működés vizsgálata saját vagy más által készített algitmusban, programban, tapasztalatok közös megbeszélése

Tesztelés adott nyelvi környezetben, a program különböző kimeneteinek tesztelésére alkalmas mintaadatok előállítása és használata

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó problémák megoldása projektmunkában (pl. mérési eredmények feldolgozásával adott hipotézis vizsgálata, valószínűség-számítási feladatok, demográfiai modellek)

Témakör: **Információs társadalom, e-Világ**

Javasolt óraszám: **2 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket; tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai

A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások

Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban

Az e-szolgáltatások főbb ismérvei

Fogalmak

e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

Javasolt tevékenységek

Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projektmódszerrel történő feldolgozása

Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Többszemponútú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Témakör: **Mobiltechnológiai ismeretek**

Javasolt óraszám: **3 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit; céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;
az applikációkat önállóan telepíti;
az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobil eszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Alkalmazások erőforrásigényének felmérése

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata

Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján

Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye alapján

Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak meghatározása

Témakör: **Szövegszerkesztés**

Javasolt óraszám: **7 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait; etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival; adatokat táblázatba rendez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló: speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg; tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról; etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Hosszú dokumentumok készítése, formázása

Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása

Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés

Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából

Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása, ábrajegyzék beszúrása

Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom létrehozása

Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum tartalmának közös véleményezése

Témakör: **Online kommunikáció**

Javasolt óraszám: **3 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit; tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában

A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák

A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök

Fogalmak

felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció, csapatmunka, személyiséglopás, online zaklatás

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és felhőalkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata. Az identitás kérdésének összetettebb kezelése, lehetséges veszélyek tudatosítása

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Kollaboráció alkalmazása projektmunkában más tantárgyak tanulása során

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz a kiegészítő lehetőségek beállítása. Online kommunikációt segítő hardver- és szoftvereszközök használata

Információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása az egyéni érdeklődésnek megfelelően más tantárgyak tanulása során

Témakör: **Táblázatkezelés**

Javasolt óraszám: **7 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
adatokat táblázatba rendez;
táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;
nagy adathalmazokat tud kezelni;
az adatokat diagramon szemlélteti.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Szám, szöveg, logikai típusok
Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása.
Egyéni számformátum kialakítása
Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata
Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel
Adatok bevitele különböző forrásokból
Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével
Adatok elemzése, csoportosítása
Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés
Számítások végzése nagy adathalmazokon
Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból
Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással
A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban
Táblázatok megosztása és közös szerkesztése online táblázatkezelő felületen
Nagyméretű adathalmaz elemzése a táblázatkezelő program lehetőségeivel
Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban a táblázatkezelő program eszközeivel
Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Más tantárgyakkal kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével, és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: **Adatbázis-kezelés**

Javasolt óraszám: **7 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki; a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;
az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai

Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

Lekérdezések készítése

Szűrési feltételek megadása

Függvényhasználat adatok összesítésére

Jelentések készítése

Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése

Közérdekű adatbázisok elérése

Fogalmak

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása egytáblás és többtáblás adatbázisokból adatbázis-kezelő rendszer segítségével

Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett

A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele

Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása

Témakör: **A digitális eszközök használata**

Javasolt óraszám: **2 óra**

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket; követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával; céljainak megfelelően használja a mobileszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit; tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét; használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait; igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait; használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását; tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel; önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése

Fogalmak

ergonómia; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme

Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása, szinkronizálása számítógépes hálózat segítségével

Az informatika tudománytörténetéhez kapcsolódó bemutató vagy weboldal készítése

Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakképesítés)

Életvitel tantárgy helyi tanterv

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	13.
Óraszám	31

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a közszolgálati technikus elsajátítja a rendészeti, a magánbiztonsági tevékenység, valamint a legalapvetőbb szakmai ismeretanyagát. Megismeri az együttélés szabályozóit, felismeri a normatív szabályokat, alapszinten átlátja hierarchikus rendszerüket és elkötelezi magát a szabályok betartására és betartatására. A közszolgálati szervezetnek az állampolgárokat közvetlenül érintő közhatalmi feladatellátása során előforduló sajátos élethelyzetek szükségessé tehetik az életmódbeli, higiénés tanácsokat adását, az egészségnevelést. Nagyon fontos, hogy példát kell mutatnia helyes és megfelelő életvitelével, szokásaival. E tevékenységei kapcsán során előforduló interperszonális kapcsolatait jól kihasználva hatással van a kliensköre is. Ezért is nagyon fontos, hogy rendelkezzenek a tanulók megbízható és magabiztos tudással a helyes életvitellel kapcsolatban, amit tovább tudnak adni a vendégek felé.

A tanulási terület feladata még a szemléletformálás, a pozitív életszemlélet és a nehézségek legyűrése a személyiség védelme mellett. A lelki harmónia kialakítása.

Készségek, képességek: Életmódbeli, életviteli tanácsokat tud adni az állampolgárok felé. Kongruensen, hitelesen tud segítséget nyújtani.

Ismeretek: Ismeri az egészségkárosító tevékenységek egészségre gyakorolt hatását, az egészség fenntartásának, helyreállításának lehetőségeit.

Önállóság és felelősség: Teljesen önállóan felismeri veszélyeztető tényezőket, segítőkész szakember segítségével megoldja a felmerülő problémákat.

Elvárt viselkedésmódok, attitűdök: Belátja az egészséges életmód, életvitel jelentőségét. Életvitelében törekszik ennek betartására, és a környezetével való kiegyensúlyozott kapcsolatra.

Kompetenciái:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések és a példák alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: Az emberi tulajdonságok, kapcsolatok a kommunikáció megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. A viselkedések és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezésmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a témában. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő oktatói támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott viselkedésformákat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megfigyelések során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására.

Az elvégzett megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert elméletek

alkalmazása többféle kontextusban, az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet.

A pszichológiai, járványügyi jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógias gondolkodást fejleszti. a tudat szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a helyes életvitel tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő oktatói támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a mentálhigiéné tantárgy nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A képzés során tanult más tudományterületek is folyamatos innovációra épülnek, az erre való felkészítés az életvitel tanulásának is feladata.

Kémia technikum 9-12. évfolyam

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Heti Óraszám	-	1	2	-
Éves óraszám	-	36	72	-

Bevezetés

Középiskolában az addig alapvetően egységes szemlélettel tanított természettudomány – a lehetőségeknek megfelelően – különválnak tantárgyakra, amelyek azonban a tantárgyi logika felé

haladva, de a társtudományok ismeretanyagát szorosan a tananyagba integrálva építik és fejlesztik a tanulók természettudományos gondolkodását. A szakképző iskolai, technikai kémiai ismeretek tanításának célja tehát egyrészt a természettudományos szemléletmód továbbfejlesztése, a különböző tantárgyak keretében tanult ismeretek természettudományos műveltséggé történő integrálása, másrészt az elvontabb kémiai ismeretek, fogalmak feldolgozása, a kémiát továbbtanulásra választó tanulók ismereteinek megalapozása.

A természettudományos műveltség kialakítását olyan komplex problémák tárgyalásával lehet elősegíteni, melyek megoldása a kémiai, fizikai, biológiai és természetföldrajzi ismeretek bizonyos mértékű integrálását igényli. Ilyenek lehetnek például: a víz, a talaj és a levegő szennyezése, tisztítása; a hulladékkezelés és hulladékhasznosítás; ételeink és italaink; gyógyszerek és „csodaszerek”.

A technikai kémiatanulás hozzájárul ahhoz, hogy a fizika, kémia, biológia és földrajz tantárgyak által közvetített tartalmak egységes természettudományos műveltséggé rendeződjenek. 14–16 éves korban a tanuló szellemileg és érzelmileg is nagyon fogékony a környezeti kérdésekre. Már kezdi átlátni a világot, érzékeli és érti az ellentmondásos helyzeteket, erős a kritikai érzéke, és érzelmileg, értelmileg is nagyon nyitott.

Ebben a korban a tanulók többsége már képes az elvont fogalmak befogadására, és igényli a logikus gondolkodást, a jelenségek, valamint az anyagok tulajdonságait értelmező magyarázatokat. A tananyag felépítése egyre jobban közelít a kémia tudományának logikájához.

A kémia tantárgy a Nemzeti alaptantervben **rögzített kulcskompetenciákat** az alábbi módon fejleszti:

- A tanulás kompetenciái:

A tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi és értékeli a hétköznapi életben, a tanulói kísérletezések során, illetve a szaknyelvi környezetben megjelenő, a kémiához kapcsolódó információkat. A rendszerezett és értékelt természettudományos információkat társaival megosztja.

- A kommunikációs kompetenciák:

A tanuló magabiztosan kommunikál írásban és szóban az anyanyelvén, ismeri és alkalmazza a legfontosabb természettudományos, különösen a kémiához kapcsolható legalapvetőbb szaknyelvi kifejezéseket. Egyszerű, a fizikai és kémiai tulajdonságokkal, a környezetvédelemmel, illetve a vegyipari tevékenységgel kapcsolatos médiatartalmakat, prezentációkat hoz létre, illetve szöveges feladatot old meg önállóan vagy csoportban dolgozva, annak érdekében, hogy általuk üzeneteket közvetítsen főként társai és korosztálya számára.

- A digitális kompetenciák:

A tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát kémiai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére, a vizsgálatai során meghatározott adatok kiértékelésére. Ismeri azokat a szempontokat, amelyek alapján kiszűrhetők és helyesen értelmezhetők az áltudományos tartalmak a világhálón. A technológia felhasználásával a tanuló különböző médiatartalmakat, prezentációkat, esetleg modelleket, animációkat készít különböző témakörökben. A tanulás része az együttműködés és a kommunikáció, korszerű eszközökkel, felelős és etikus módon.

- A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A tanuló a kémiai tanulmányai során gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában és az ezekre alapozott döntések meghozatalában. A kémiai tárgyú problémák megoldása során hipotézist alkot, az elvégzendő kísérleteket megtervezi, miközben fejlődik absztrakciós készsége. A kritikai elemzések során összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá, ami alapján egyszerűbb általánosításokat fogalmaz meg.

-A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A kémiatanulás alapja az egyéni és a csoportos tevékenység. A tanulási tevékenységet vagy munkavégzést érintő csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállal.

- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására.

- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A tanuló a kémiaórai tevékenysége során elsajátít számos olyan készséget, amely alkalmassá teszi arra, hogy képes legyen a feladatkörét érintő változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodni. Felismeri a hétköznapi életben előforduló, kémiai tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, lehetőségeihez mértén hozzájárul a problémák megoldásához, az esélyeket és alternatívákat mérlegeli. Hatékonyan kommunikál másokkal, a többség álláspontját elfogadva vagy saját álláspontját megvédve érvel, mások érveit meghallgatja, azokat elfogadja vagy cáfolja.

10-11. évfolyam

A 10-11. évfolyamos kémiaoktatás célja, hogy a technikumi tanulók többsége számára releváns, a mindennapi életben felmerülő problémák magyarázatán keresztül fejlessze a tanulók kémiai ismereteit, gondolkodási képességeit, valamint pozitív attitűdöt alakítson ki a tanulóknak a kémiához való viszonyukban és a kémia életünkben betöltött szerepének megítélésében. Ugyanakkor az alapvető kémiai ismeretek tárgyalása és gyakoroltatása révén megteremtí az alapjait annak is, hogy az érdeklődő tanulók – kiegészítő (pl. fakultációs) tanulmányok után – sikeres érettségi vizsgát tegyenek kémiából. A gyakorlatban hasznosítható ismeretek egyrészt konkrét tárgyi ismereteket jelentenek, másrészt pedig az ismeretekből kialakuló olyan szemléletet adnak, amely a még nem ismert, új jelenségekben való eligazodásban nyújt segítséget.

A tananyag felépítése, elrendezése közelít a tudomány logikájához, de annak mentén még a kontextus- vagy problémaközpontú feldolgozás a jellemző.

A logikai kapcsolatok feltárása lehetőséget ad az óravezetésben az aktív tanulási formák használatára is: a problémák tudatos azonosítására, információkeresésre, kísérletek tervezésére, objektív megfigyelésre, a grafikonok elemzésére, modellezésre, szimulációk használatára, következtetések levonására. A logikai kapcsolatok hangsúlyozása elsősorban a kémia és a természettudományok iránt fogékony tanulók érdeklődését tartják fenn, esetleg fokozzák is. A humán érdeklődésű tanulók kémia iránti érdeklődését pedig csak úgy lehet felkelteni, ha folyamatosan a mindennapi életből vett példákkal, a jelenüket és a jövőjüket meghatározó kérdésekkel és problémákkal szembesítjük őket.

Témakör neve	10. évfolyam	11. évfolyam
Az anyagok szerkezete és tulajdonságai	16	-
Kémiai átalakulások	20	-
A szén egyszerű szerves vegyületei	-	25
Az életműködések kémiai alapjai	-	10
Elemek és szervetlen vegyületeik	-	17
Kémia az ipari termelésben és a mindennapokban	-	10
Környezeti kémia és környezetvédelem	-	10
Össz óraszám (36 hétre)	36	72

10. ÉVFOLYAM

Témakör	Az anyagok szerkezete és tulajdonságai	Óraszám 16
Előzetes tudás	általános iskolai kémiai ismeretek , anyagismeret atom, ion, molekula, kötések	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> - egyedül vagy csoportban elvégez egyszerű kémiai kísérleteket leírás vagy szóbeli útmutatás alapján, és értékeli azok eredményét; - kémiai vizsgálatainak tervezése során alkalmazza az analógiás gondolkodás alapjait és használja az „egyszerre csak egy tényezőt változtatunk” elvet. 	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ismeri az atom felépítését, az elemi részecskéket, valamint azok jellemzőit, ismeri az izotópok legfontosabb tulajdonságait, érti a radioaktivitás lényegét, és példát mond a radioaktív izotópok gyakorlati felhasználására;	<p>Logikai térkép készítése az atomot felépítő atommagról és elektronburokról, az elemi részecskékről, valamint azok legfontosabb szerepéről, tulajdonságairól</p> <p>Cikkek, illetve hírek keresése a médiában a radioaktív izotópok veszélyeiről, illetve felhasználási lehetőségeiről</p> <p>Hevesy György munkásságának bemutatása kiselőadásban</p> <p>Marie Curie munkásságának bemutatása poszteren vagy prezentáció formájában</p> <p>Bemutató készítése a radiokarbon kormeghatározásról</p>	<p>digitális kultúra- informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p> <p>fizika, általános műveltségi terület</p>

ismeri az anyagmennyiség és a mól fogalmát, érti bevezetésük szükségességét, és egyszerű számításokat végez m, n és M segítségével;	Egyszerű számítások elvégzése az anyagmennyiséggel kapcsolatban, pl. egy korty vagy egy csepp vízben lévő vízmolekulák hozzávetőleges számának kiszámítása, egy vascsipeszben lévő vasatomok számának kiszámítása, egy kockacukorban lévő répacukormolekulák számának kiszámítása, vagy egy adott tömegű kénkristályban található kénmolekulák számának kiszámítása	informatika- keresés , böngészés, internet használatmatematika aránypárok használat matematika- aránypár, képlet használata
ismeri az atom elektronszerkezetének kiépülését a Bohr-féle atommodell szintjén, tisztában van a vegyértékelektronok kémiai reakciókban betöltött szerepével;	Magyar és/vagy idegen nyelvű mobilalkalmazások keresése és használata az atomok elektronszerkezetével és a periódusos rendszerrel kapcsolatban	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
értelmezi a periódusos rendszer fontosabb adatait (vegyjel, rendszám, relatív atomtömeg), alkalmazza a periódusszám és a (fő)csoportszám jelentését a héjak és a vegyértékelektronok szempontjából, ismeri a periódusos	Bemutató készítése „Mengeyelejev és a periódusos rendszer” címmel	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office

<p>rendszer fontosabb csoportjainak a nevét és az azokat alkotó elemek vegyjelét;</p>		<p>ismeretek(word, excel)</p>
<p>ismeri a molekulaképződés szabályait, ismeri az elektronegativitás fogalmát, és érti a kötéspolaritás lényegét, a kovalens kötést jellemzi száma és polaritása szerint, megalkotja egyszerű molekulák szerkezeti képletét, ismeri a legalapvetőbb molekulaalakokat (lineáris, síkháromszög, tetraéder, piramis, V-alak), valamint ezek meghatározó szerepét a molekulák polaritása szempontjából;</p>	<p>Egyszerű molekulák felismerése a modelljük alapján, a molekula alakjának és polaritásának meghatározása Memóriakártyák készítése a legfontosabb molekulákról (a kártya egyik oldalán a molekula összegképlete és szerkezeti képlete, a másik oldalán az atomok száma, kötése, nemkötő elektronpárjai, alakja, polaritása)</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>meghatározza egyszerű molekulák polaritását, és ennek alapján következtet a közöttük kialakuló másodrendű kémiai kötésekre, valamint oldhatósági jellemzőikre, érti, hogy a moláris tömeg és a molekulák között fellépő másodrendű kötések minősége hogyan befolyásolja az olvadás- és forráspontot, ezeket konkrét példákkal támasztja alá.</p>	<p>Egyszerű molekulamodellek készítése a molekulák alakjának megértéséhez, a modellek bemutatása saját készítésű videofelvétel segítségével Molekulamodellező alkalmazások keresése és használata Az olvadáspon, a forráspont, valamint oldhatósági adatok elemzése, kapcsolat keresése az anyag szerkezete és tulajdonságai között</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) fizika ismeretek- op és fp</p>

<p>érti a részecske szerkezete és az anyag fizikai és kémiai tulajdonságai közötti alapvető összefüggéseket;</p>	<p>Egyszerű kísérletek molekula-, atom-, fém- és ionrácsos anyagok tulajdonságainak összehasonlítására (pl. a kén, a kvarc, a vas, illetve a nátrium-klorid összehasonlítása), a várható tapasztalatok megjósolása, majd összevetése a tényleges tapasztalatokkal, a tapasztalatok táblázatos összefoglalása</p> <p>Különböző rács típusú elemek és vegyületek olvadás- és forráspont adatainak digitális ábrázolása többféle módon, következtetések levonása, ábraelemzés</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) fizikai ismeretek</p>
<p>ismeri az egyszerű ionok atomokból való létrejöttének módját, ezt konkrét példákkal szemlélteti, ismeri a fontosabb összetett ionok molekulákból való képződésének módját, tudja a nevüket, összegképletüket, érti egy ionvegyület képletének a megszerkesztését az azt alkotó ionok képlete alapján, érti az ionrács felépülési elvét, az ionvegyület képletének jelentését, konkrét példák segítségével jellemzi az ionvegyületek fontosabb tulajdonságait;</p>	<p>Szilárd kő és a sóoldat vezetőképességének vizsgálata, előzetes becslés a bekövetkező tapasztalatokkal kapcsolatban, a tapasztalatok alapján következtetések levonása</p> <p>Tanulókísérlet elvégzése a rézgálic kristályvíztartalma eltávolításának bemutatására</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) fizika- vezetőképesség</p>
<p>ismeri a fémek helyét a periódusos rendszerben, érti a fémes kötés kialakulásának és a fémek kristályszerkezetének a lényegét, érti a kapcsolatot a fémek kristályszerkezete és fontosabb tulajdonságai között, konkrét példák segítségével</p>	<p>Demonstrációs kísérletek elvégzése vagy keresése a világhálón az egy csoportban lévő elemek hasonló kémiai tulajdonságainak szemléltetésére (pl. a kálium és a nátrium, a magnézium és a</p>	<p>Anyagismeret fémek felhasználása a szépségben digitális kultúra-informatika böngészés,</p>

<p>(pl. Fe, Al, Cu) jellemzi a fémes tulajdonságokat, összehasonlításokat végez;</p>	<p>kalcium kémiai reakcióinak összehasonlítása), a kísérletek tapasztalatainak szemléltetése Kb. azonos vastagságú vas-, réz- és alumíniumhuzal fizikai tulajdonságainak vizsgálata, összehasonlító táblázat készítése</p>	<p>internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>ismeri az anyagok csoportosításának a módját a kémiai összetétel alapján, ismeri ezeknek az anyagcsoportoknak a legfontosabb közös tulajdonságait, példákat mond minden csoport képviselőire, tudja, hogy az oldatok a keverékek egy csoportja;</p>	<p>Logikai térkép készítése a kémiai kötésekről, azok típusairól, főbb jellemzőikről, példákkal</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) matematika- halmazok</p>
<p>érti a „hasonló a hasonlóban jól oldódik” elvet, ismeri az oldatok töménységével és az oldhatósággal kapcsolatos legfontosabb ismereteket, egyszerű számítási feladatokat old meg az oldatok köréből (tömegszázalék, anyagmennyiség-koncentráció, tömegkoncentráció);</p>	<p>Oldódással, illetve halmazállapot-változással járó reakciók elvégzése részletes leírás alapján, a tapasztalatok rögzítése, a következtetések levonása Kísérlettervezés a „hasonló a hasonlót old” elv szemléltetésére, a vizsgálat mozgóképes dokumentálása egyszerű számítási feladatok</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) fizika ismeretek-oldhatóság</p>

<p>adott szempontok alapján összehasonlítja a három halmazállapotba (gáz, folyadék, szilárd) tartozó anyagok általános jellemzőit, ismeri Avogadro gáztörvényét, és egyszerű számításokat végez gázok térfogatával standard körülmények között, érti a halmazállapot-változások lényegét és energiaváltozását;</p>	<p>Kb. 24,5 dm³ térfogatú „Avogadro-kocka” készítése kartonból 1 mól gáz térfogatának szemléltetésére</p> <p>Egyszerű számítások elvégzése a gázok moláris térfogatával kapcsolatban</p> <p>Információkeresés a gázok moláris térfogatának hőmérsékletfüggésével kapcsolatban, az adatok grafikus ábrázolása</p> <p>Animáció készítése a gázok, folyadékok és szilárd anyagok szerkezetének és mozgásformáinak szemléltetésére</p>	<p>fizika ismeretek, halmazállapot változások</p> <p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
--	---	---

Kulcsfogalmak/Fogalmak	izotópok, vegyértékelektronok, anyagmennyiség, Avogadro-szám, relatív atomtömeg, moláris tömeg, elektronegativitás, elsőrendű kémiai kötés, kötéspolaritás, szerkezeti képlet, másodrendű kémiai kötés, kristályrács, ion, anyagmennyiség-koncentráció, Avogadro-törvény, moláris térfogat, amorf állapot
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje az atom részeit és azokat alkotó elemi részecskéket, jellemezni tudja azokat - értse a tömeg , moláris tömeg , anyagmennyiség, részecske szám közötti viszonyokat tudjon rá egyszerűbb feladatokat megoldani - elektronok kiépülésének sorrendjét ismerje - kémia kötések alkalmazói szinten - rácstípusok fontosabb képviselőit ismerje és jellemezni tudja - halmazállapotok és hozzájuk tartozó halmazállapot változásokkal legyen tisztában.

Témakör	Kémiai átalakulások	Óraszám 20
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	a kémiai reakciókat szimbólumokkal írja le; egyedül vagy csoportban elvégez egyszerű kémiai kísérleteket leírás vagy szóbeli útmutatás alapján, és értékeli azok eredményét.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
- érti a fizikai és kémiai változások közötti különbségeket	egyszerű kísérletek kémiai és fizikai változásokra	
ismeri a kémiai reakciók csoportosítását többféle szempont szerint: a reagáló és a képződő anyagok száma, a reakció energiaváltozása, időbeli lefolyása, iránya, a reakcióban részt vevő anyagok halmazállapota szerint; ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének feltételeit, ismeri, érti és alkalmazza a tömeg- és töltésmegmaradás törvényét a kémiai reakciókra;	Egyszerű kémcsőkísérletek elvégzése a különböző reakciótípusokra: exoterm – endoterm, sav-bázis – redoxi, gázfejlődés – csapadékképződés, pillanatreakció – időreakció Az elvégzett kísérletekről jegyzőkönyv vagy narrált videofelvétel készítése	fizika- hőtermelés, hőelnyelés
konkrét reakciókat termokémiai egyenlettel is felír, érti a termokémiai egyenlet jelentését, ismeri a reakcióhő fogalmát, a reakcióhő ismeretében megadja egy reakció energiaváltozását, energiadiagramot rajzol, értelmez, ismeri a termokémia főtételét és jelentőségét a többlépéses reakciók energiaváltozásának meghatározásakor;	Adatok, grafikonok, leírt jelenségek tapasztalatainak értelmezése a termokémia tárgyköréből A katalizátorok működésének vizsgálata, a kísérletek elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok rögzítése, magyarázata	matematika- grafikonok ábrázolása fizika- termokémia digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
ismeri a fontosabb savakat, bázisokat, azok nevét, képletét, Brønsted sav-bázis elmélete alapján értelmezi a sav és bázis fogalmát, ismeri a savak és bázisok erősségének és értékűségének jelentését, konkrét példát mond ezekre a vegyületekre, érti a víz sav-bázis tulajdonságait, ismeri az autoprotolízis jelenségét és a víz autoprotolízisének a termékeit;	Bemutató készítése a háztartásban előforduló savakról, azok kémiai összetételéről, molekuláik szerkezetéről, felhasználási módjukról és biztonságos kezelésükről	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)

<p>- Tisztában van pH, pOH savas és lúgos kémhatás fontosságával , jelentőségével, élettani hatásaival szépségiparban</p>	<p>Hígítási sor készítése erős savból és bázisból, a pH megállapítása indikátorpapírral, a pH és az oldat oxóniumion-koncentrációja közötti kapcsolat áttekintése</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) biológia- savak, bázisok</p>
<p>konkrét példákon keresztül értelmezi a redoxireakciókat oxigénfelvétel és oxigénleadás alapján, ismeri a redoxireakciók tágabb értelmezését elektronátmenet alapján is, konkrét példákon bemutatja a redoxireakciót, eldönti egy egyszerű redoxireakció egyenlete ismeretében az elektronátadás irányát, az oxidációt és redukciót, megadja az oxidálószer és a redukálószer;</p>	<p>Bemutató készítése a háztartásban előforduló lúgos kémhatású anyagokról/oldatokról, azok kémiai összetételéről, felhasználási módjukról és biztonságos kezelésükről</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) biológia- savak, bázisok</p>
<p>érti az elektromos áram és a kémiai reakciók közötti összefüggéseket: a galvánelemek áramtermelésének és az elektrolízisnek a lényegét;</p> <p>tisztában van az elektrokémiai áramforrások felépítésével és működésével, ismeri a Daniell-elem felépítését és az abban végbemenő folyamatokat, az elem áramtermelését;</p> <p>ismeri az elektrolizáló cella felépítését és az elektrolízis lényegét a hidrogén-klorid-oldat grafit-elektrodos elektrolízise kapcsán, érti, hogy az elektromos áram kémiai reakciók végbemenetelét segíti, példát ad ezek gyakorlati felhasználására (alumíniumgyártás, galvanizálás).</p>	<p>Egyszerű galvánelemek (pl. Daniell-elem) összeállítása, gyümölcs-elemek készítése, a bennük végbemenő redoxireakciók értelmezése</p> <p>Házi dolgozat vagy bemutató készítése „A gyakorlatban használt elektrokémiai áramforrások” címmel – összetétel, felépítés, működés, felhasználási területek, környezetvédelmi vonatkozások</p> <p>„Tényleg 0% emisszió jellemzi az elektromos autókat?” – érvelő vita lefolytatása</p> <p>Animáció keresése az ionvándorlás szemléltetésére</p>	<p>fizika-elektromosság-tan</p> <p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) biológia- savak, bázisok</p>

	<p>Projektmunka: „Oláh György és a direkt metanolos tüzelőanyagcella” – a működés bemutatása, előnyeinek kiemelése a környezet- és energiatermelés, valamint a fenntarthatóság szempontjából</p> <p>Érvelő beszélgetés kezdeményezése „Működhet-e vízzel egy autó?” címmel</p> <p>Interaktív feladatok készítése az interneten található feladatkészítő alkalmazások segítségével</p>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	reakcióhő, Hess-tétel, dinamikus egyensúly, a legkisebb kényszer elve, Brönsted-féle sav-bázis elmélet, amfoter vegyület, oxidáció, redukció, redoxireakció, galvánelem, elektród, akkumulátor, elektrolízis	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje fel a reakció típusokat - értse a pH, pOH összefüggését, alkalmazói szinten tudja besorolni pH érték alapján a kémhatásokat, tudja értelmezni a sav / lúg erősségét - redoxi reakciók elmélete, példákat tudjon rá mondani - galvánelemek működését, felhasználási területeit ismerje 	

10. ÉVFOLYAM

Témakör	A szén egyszerű szerves vegyületei	Óraszám 25
Előzetes tudás	kémiai fizikai változások ismerete, periódusos rendszer ismerete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri az anyagok jellemzésének logikus szempontrendszerét: anyagszerkezet – fizikai tulajdonságok – kémiai tulajdonságok – előfordulás – előállítás – felhasználás; - ismeri a legegyszerűbb szerves kémiai reakciótipusokat; - analógiás gondolkodással következtet a szerves vegyület tulajdonságára a funkciós csoportja ismeretében; - magabiztosan használ magyar és idegen nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat kémiai tárgyú információk keresésére; - egyedül vagy csoportban elvégez egyszerű kémiai kísérleteket leírás vagy szóbeli útmutatás alapján, és értékeli azok eredményét. 	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ismeri a szerves vegyületeket felépítő organogén elemeket, érti a szerves vegyületek megkülönböztetésének, külön csoportban tárgyalásának az okát, az egyszerűbb szerves vegyületeket szerkezeti képlettel és összegképlettel jelöli;	A szén kapcsolódásának lehetőségeit modellezzé interneten képlet szerkesztő programok használata	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)

<p>ismeri a telített szénhidrogének homológ sorának felépülési elvét és fontosabb képviselőiket, ismeri a metán fontosabb tulajdonságait, jellemzi az anyagok szempontrendszerére alapján, ismeri a homológ soron belül a forráspont változásának az okát, valamint a szénhidrogének oldhatóságát, ismeri és egy-egy kémiai egyenlettel leírja az égés, a szubsztitúció és a hőbontás folyamatát;</p> <p>érti az izoméria jelenségét, példákat mond konstitúciós izomerekre;</p>	<p>Pálcikamodellek használata egyszerű konstitúciós izomer vegyületek molekulaszervezetének a modellezésére,</p> <p>Az anyagok jellemzési szempontrendszerének bemutatása a legegyszerűbb szénhidrogén, a metán példáján, a szerkezet és a tulajdonságok kapcsolatának elemzése, az összefüggések keresése</p> <p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Kiselőadás a metán és a sújtólégrobbanások témaköréből</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>ismeri a telítetlen szénhidrogének fogalmát, az etén és az acetilén szerkezetét és fontosabb tulajdonságait, ismeri és reakcióegyenletekkel leírja a telítetlen szénhidrogének jellemző reakciótípusait, az égést, az addíciót és a polimerizációt;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>A CO-hegesztéssel kapcsolatos prezentáció készítése</p> <p>Kiselőadás a Davy-lámpa történetéről és működéséről</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>

<p>felismeri az aromás szerkezetet egy egyszerű vegyületben, ismeri a benzol molekulaszervezetét és fontosabb tulajdonságait, tudja, hogy számos illékony aromás szénhidrogén mérgező;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Logikai térkép készítése a szénhidrogének áttekintésére, amely tartalmazza a tanult szénhidrogén-csoportokat, azok legfontosabb tulajdonságait, és példák megnevezése a gyakorlati szempontból fontos képviselőikre</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>példát mond közismert halogéntartalmú szerves vegyületre (pl. kloroform, vinil-klorid, freonok, DDT, tetrafluoretén), és ismeri felhasználásukat;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Internetes információgyűjtés és bemutató készítése a halogénezett szénvegyületek gyakorlati jelentőségéről, felhasználásáról, élettani és környezetvédelmi vonatkozásairól</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>

<p>ismeri és vegyületek képletében felismeri a legegyszerűbb oxigéntartalmú funkciós csoportokat: a hidroxilcsoportot, az oxocsoportot, az étercsoportot;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Médiatartalmak keresése a metanol-mérgezések kapcsán, híradások, videofelvételek keresése alkoholok (metanol, etanol, glikol) okozta mérgezésekkel kapcsolatban</p> <p>Érvelő vita a házi pálinkafőzés mellett és ellen</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>ismeri az alkoholok fontosabb képviselőit (metanol, etanol, glikol, glicerin), azok fontosabb tulajdonságait, élettani hatásukat és felhasználásukat;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) anyagismeret</p>
<p>felismeri az aldehidcsoportot, ismeri a formaldehid tulajdonságait, az aldehidek kimutatásának módját, felismeri a ketocsoportot, ismeri az acetonek tulajdonságait, felhasználását;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p> <p>anyagismeret</p>

<p>ismeri és vegyületek képletében felismeri a karboxilcsoportot és az észtercsoportot, ismeri az egyszerűbb és fontosabb karbonsavak (hangyasav, ecetsav, zsírsavak) szerkezetét és lényeges tulajdonságait;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Információgyűjtés a környezetünkben és szervezetünkben megtalálható szerves savokról, azok jelentőségéről</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>Az etil-acetát példáján bemutatja a kis szénatomszámú észterek jellemző tulajdonságait, tudja, hogy a zsírok, az olajok, a foszfatidok, a viaszok egyaránt az észterek csoportjába tartoznak;</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel) anyagismeret,biológiai ismeretek</p>
<p>szerkezetük alapján felismeri az aminosavak és az amidok egyszerűbb képviselőit, ismeri az aminosavcsoportot és az amidcsoportot.</p>	<p>Anyagismereti kártyák készítése az egyes vegyületcsoportok gyakorlati szempontból legfontosabb képviselőiről az anyagok jellemzésének szempontrendszerére alapján</p> <p>Információgyűjtés az interneten „Nagyhatású aminosavak az élő szervezetekben” címmel, kapcsolat keresése a biológiával, az életfolyamatokkal</p> <p>Kabay János tevékenységét bemutató poszter vagy bemutató készítése</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p> <p>anyagismeret,biológiai ismeretek</p>

--	--	--

Kulcsfogalmak/Fogalmak	funkciós csoport, homológ sor, telített és telítetlen szénhidrogének, szerves reakciótípusok, izoméria, konstitúció, aromás vegyületek, heteroatom, alkoholok, aldehidek, ketonok, éterek, karbonsavak, észterek, aminok, amidok
Továbbhaladás feltétele	Tudja csoportosítani a szénhidrogéneket és ismerje fontosabb képviselőiket valamint fontosabb reakcióit Ismerje fel az adott funkciós csoporttal rendelkező szerves vegyületeket, ismerje fontosabb képviselőit legyen tisztában élettani hatásukkal is

Témakör	Az életműködések kémiai alapjai	Óraszám 10
Előzetes tudás	anyagismeret fehérjék	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az analógiás gondolkodás fejlesztése Keresés digitális eszközzel A lipidek A szénhidrátok A fehérjék	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>ismeri a biológiai szempontból fontos szerves vegyületek építőelemeit (kémiai összetételét, a nagyobbak alkotó molekuláit);</p> <p>ismeri a lipid gyűjtőnevet, tudja, hogy ebbe a csoportba hasonló oldhatósági tulajdonságokkal rendelkező vegyületek tartoznak, felsorolja a lipidek legfontosabb képviselőit, felismeri azokat szerkezeti képlet alapján, ismeri a lipidek csoportjába tartozó vegyületek egy-egy fontos szerepét az élő szervezetben;</p>	<p>internetes kutató munka lipidekről.</p> <p>Kisfilm keresés online</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p> <p>anyagismeret,biológiai ismeretek</p>
<p>ismeri a szénhidrátok legalapvetőbb csoportjait, például mondja meg mindegyik csoportból egy-két képviselőre, ismeri a szőlőcukor képletét, összefüggéseket talál a szőlőcukor szerkezete és tulajdonságai között, ismeri a háztartásban található szénhidrátok besorolását a megfelelő csoportba, valamint köznapi tulajdonságaikat (ízük, oldhatóságuk) és felhasználásukat, összehasonlítja a keményítő és a cellulóz molekulaszervezetét és tulajdonságait, valamint szerepüket az élő szervezetben és a táplálékaink között;</p>	<p>Érvelő vita az egyszer használatos műanyag poharak, tányérok, evőeszközök, valamint papírból és fából készült társaik mellett és ellen: „Miért váltja/válthatja fel sok helyen a cellulóz a műanyagból készült tárgyakat?”</p>	

<p>tudja, hogy a fehérjék aminosavakból épülnek fel, ismeri az aminosavak általános szerkezetét és azok legfontosabb tulajdonságait, ismeri a fehérjék elsődleges, másodlagos, harmadlagos és negyedleges szerkezetét, érti e fajok molekulák szerkezetének kialakulását, példát mond a fehérjék szervezetben és élelmiszereinkben betöltött szerepére, ismeri a fehérjék kicsapásának módjait és ennek jelentőségét a mérgezések kapcsán.</p>	<p>kísérletek fehérje reverzibilis és irreverzibilis kicsapásáról Kutató munka szépségiparban a fehérjék jelentősége (fodrászat) kozmetika, körömápolás)</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek (word, excel) anyagismeret, biológiai ismeretek</p>
--	---	---

Kulcsfogalmak/Fogalmak	lipidek, trigliceridek, szénhidrátok, kondenzáció, hidrolízis, aminosav, polipeptid, fehérjék szerkezete
Továbbhaladás feltétele	lipidek fehérjék ismerete, élettani jelentőségük cellulózok jelentősége a mindennapi életünkben

Témakör	Elemek és szervesetlen vegyületeik	Óraszám
		17
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> - Alkotás digitális eszközökkel - Kísérletek értelmezése - Az analógiás gondolkodás fejlesztése - A rendszerezőképesség fejlesztése - A digitális kompetencia fejlesztése - A hidrogén - A halogének - A kalkogének - A nitrogéncsoport elemei - A szén és szervesetlen vegyületei - A fémek általános jellemzése - A fémek csoportosítása és kémiai tulajdonságaik - A legfontosabb fémvegyületek tulajdonságai 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hidrogén és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása	Összefoglaló táblázat készítése a nemfémes elemekről, hidrogénnel alkotott vegyületeikről, oxidjaikról, oxosavaikról és sóikról durranógáz próba	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
alkali fémek és földfémek és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása	lángfestés bemutatása, kisfilm reakciókészségökről, vízzel való reakciójuk kutató munka, plakát készítésfémek élettani hatása az emberi szervezetben(hiányuk, többletük)	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
oxigén csoport elemei és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása	ózon előnye és hátránya oxigén élettani hatásának jelentősége(szárazföld, víz)	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
halogéncsoport elemei és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása	kiselőadás: „, „Semmelweis Ignác és a klórmentes fertőtlenítés	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)
nitrogéncsoport elemei és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása	Bemutatók készítése tudománytörténeti témákban (pl. „Irinyi János és a gyufa”, „Haber és Bosch ammóniaszintézise”, „Semmelweis Ignác és a klórmentes fertőtlenítés”)	digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)

<p>D-mező fémes elemei és fontosabb vegyületei fizikai, kémiai, szerkezeti tulajdonságai, előállításuk és élettani hatása</p>	<p>A fémek legfontosabb képviselőinek csoportosítása különféle szempontok szerint (pl. helyük a periódusos rendszerben, színük, sűrűségük, korróziós hajlamuk, keménységük alapján)</p> <p>A köznapi élet szempontjából legfontosabb fémek (vas, réz, alumínium, esetleg ezüst, arany) tulajdonságainak megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, a vizsgálatok jegyzőkönyves dokumentálása</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>alumínium és vegyületei jelentőségük, élettani tulajdonságaik</p>	<p>Az alumínium, az alumínium-oxid, illetve az alumínium-hidroxid reakciójának vizsgálata savakkal és lúgokkal</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>
<p>szén csoport és fontosabb vegyületeinek ismerete</p>	<p>kiselőadás: „Az aktív szén és az adszorpció”, „A néma gyilkos – a szén-monoxid”, „Miért nevezik a szén-dioxidot mustgáznak?”</p>	<p>digitális kultúra-informatika böngészés, internet használat, keresési feladatok, office ismeretek(word, excel)</p>

Kulcsfogalmak/Fogalmak	durranógáz, szökőkút-kísérlet, jódtinktúra, allotróp módosulatok, szintézis, természetes és mesterséges szenek, könnyűfémek, nehézfémek, a fémek redukáló sora, korrózióvédelem
Továbbhaladás feltétele	A különböző csoportok és vegyületeinek ismerete, felhasználásának ismerete

Témakör	Kémia az ipari termelésben és a mindennapokban	Óraszám 10
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	szépségiparban megtalálható anyagok jellemzése, kémiai folyamatok jelentőségének részletezése	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Víz fizikai kémiai tulajdonságai, vízkeménység (állandó és változó) vízlágyítás	keressen rá mit okoz a kemény víz a mindennapi életben illetve a kozmetikai szereknél, hajápoló szerek esetén
	Az indikátor fodrázipari jelentősége: - a kémiai reakciók meghatározott pH érték mellett mennek végbe (szókítés) - az erős lúgok és savak károsítják a haját - a pH állandóság az egészséges bőr életműködése szempontjából fontos	pH skála készítése amelyen ábrázolják a hajra gyakorolt hatást a pH változásnak Tudja besorolni a hajápoló és kozmetikai szereket amelyeket
		Kapcsolódási pontok anyagismeret informatika, digitalis kultúra_ internet használat
		anyagismeret

	használ kémhatásuk szerint	
<p>Ismerje a fertőtlenítés és fertőtlenítő szerek hatását, fontosságát a szépsz ágazat területén</p> <p>Dezinficiensek (eszközfertőtlenítők) használata</p> <p>Helyiségfertőtlenítők</p>	<p>Készítsen táblázatot a fertőtlenítőszeres csoportosítása alapján példákkal együtt</p> <p>Antiszeptikumok, bőrfertőtlenítők fajtáit fontos képviselőit gyűjtse össze</p>	<p>anyagismeret</p> <p>informatika, digitalis</p> <p>kultúra_ internet használat</p>
Vérzéscsillapítók használata a szépségiparban	gyűjtse össze a ma használt vérzéscsillapítókat és jellemezze azokat hatásuk alapján	<p>anyagismeret</p> <p>informatika, digitalis</p> <p>kultúra_ internet használat</p>
Emulziók, emulgeátorok jellemzése és csoportosítása	<p>szépsz ágazatban használt krémek csoportosítása, felhasználása, jellemzése</p> <p>Interneten ápoló krémekre kerren rá, keresse ki összetevőiket hasonlítsa össze őket, mi az amit minden krém tartalmaz</p> <p>hajmosószeres és fajtáik</p>	<p>anyagismeret</p> <p>informatika, digitalis</p> <p>kultúra_ internet használat</p>
ARCVIZEK ÉS ARCSZESZEK összetétele, használata a szépszében,	arcvizek és arcszeszesek között mi a különbség ? hasonlítsa össze hajszeszes jelentősége ,miért kell használni	<p>informatika, digitalis</p> <p>kultúra_ internet használat</p> <p>anyagismeret</p>

Zsírok és olajok fontosságának ismerete a szépségiparban és viaszok használata	Memória kártya készítés a növényi és állati zsírokról és tulajdonságaikról	anyagismeret
---	--	--------------

Kulcsfogalmak/Fogalmak	emulgeátorok, Emulziók, fertőtlenítés, Dezinficiensek (eszközfertőtlenítők), antibiotikumok, antiszeptikusok, dezinficiálás, sterilizálás,
Továbbhaladás feltétele	ismerje alkalmazói szinten a fertőtlenítő szereket

Témakör	Környezeti kémia és környezetvédelem	Óraszám 10
Előzetes tudás	természetismeret órán tanult környezetvédelmi ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Környezettudatos szemlélet fejlesztése Vitakészség fejlesztése Problémamegoldó készség fejlesztése A társakkal való együttműködés fejlesztése Alkotás digitális eszközökkel Kommunikációs készség fejlesztése A légkör kémiája A természetes vizek kémiája A talaj kémiája A hulladékok Új kihívások: ember, társadalom, környezet és kémia	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>víztisztítás jelentősége, élettani hatásai ismeri a természetes vizek típusait, azok legfontosabb kémiai összetevőit a víz körforgásának és tulajdonságainak tükrében, példákat mond vízszennyező anyagokra, azok forrására, a szennyezés lehetséges következményeire, ismeri a víztisztítás folyamatának alapvető lépéseit, valamint a tiszta ivóvíz előállításának módját;</p>	<p>Poszter készítése a helyi vagy regionális vízmű ivóvíz-előállítási módjáról, illetve szennyvíztisztítási eljárásáról</p>	<p>természetismeret, informatika-internet használata, prezentáció készítés</p>
<p>Talajszennyezés a mindennapokban háztartási és ipari területen érti a kőzetek és a környezeti tényezők talajképző szerepét, példát mond alapvető kőzetekre, ásványokra, érti a hulladék és a szemét fogalmi megkülönböztetését, ismeri a hulladékok típusait, kezelésük módját, környezetre gyakorolt hatásukat;</p>	<p>A talajszennyezés egyszerű modellezése</p>	<p>földrajz, természetismeret, informatika-internet használata, prezentáció készítés</p>

Zöldkémia jellemzése	Információgyűjtés a zöld kémia elveivel kapcsolatban, a nehezebben teljesíthető célok előtt álló akadályok megismerése	természetismeret, informatika-internet használata, prezentáció készítés
Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás	Videofilm megtekintése a hulladékok újrahasznosításáról - gyűjtsetek olyan cégeket össze ahol újrahasznosított anyagokból készítenek eszközöket -Alkossunk újrahasznosított eszközöket	természetismeret, informatika-internet használata, prezentáció készítés
ismeri a légkör kémiai összetételét és az azt alkotó gázok legfontosabb tulajdonságait, példákat mond a légkör élőlényekre és élettelen környezetre gyakorolt hatásaira, ismeri a legfontosabb légszennyező gázokat, azok alapvető tulajdonságait, valamint az általuk okozott környezetszennyező hatásokat, ismeri a légkört érintő globális környezeti problémák kémiai hátterét és ezen problémák megoldására tett erőfeszítéseket;	kisfilm megtekintése a légszennyező gázokról	földrajz, természetismeret, informatika-internet használata, prezentáció készítés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	talaj erózió, üvegházhatás, savas esők, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés	
Továbbhaladás feltétele	Ismerje a környezetünkre ható káros hatásokat és azok elleni védekezéseket	

Témakörök a 13. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 13. . évf.
Népegészségtani alapismeretek	3
Prevenció és egészségmegőrzés	3
Egészségkárosító tényezők	3
Környezet- és egészségkultúra	4
Életminőség	2
Tudatos fogyasztói magatartás	4
Viselkedéskultúra	3
Szexuálhigiéné	3
Családi élet	3
Hulladékgazdálkodás	3
összesen:	31

13.ÉVFOLYAM

Témakör	Népegészségtani alapismeretek		Óraszám 3
Előzetes tudás	Magyarország társadalmi rétegződése. Kutúra. Az emberi test felépítésének ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségek, az életmód és a betegségek összefüggéseinek ismerete		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Életmód és betegség. Népbetegségek – nem fertőző betegségek Járványtani alapismeretek Fertőző betegségek	Olvasott szöveg önálló feldolgozása Információk önálló rendszerezése	Biológia, Társadalomismeret, Informatika
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Járvány, népbetegség, életmód, életvitel, prevenció		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és érti, a mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségeket, azok megelőzését, az életmód és a betegségek összefüggéseit.		

Témakör	Prevenció és egészségmegőrzés		Óraszám 3
Előzetes tudás	Az egészség fogalma. Egészséget meghatározó tényezők ismeret.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje a betegségek megelőzésének lehetőségeit. Egészségtudatos magatartás kialakítása.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	A prevenció fogalma, szintjei A primer, secunder és terciar prevenció célja, lényege és eszközei Védőoltások típusai, életkorhoz kötött védőoltások Szűrővizsgálatok célja, fajtái A szív- és érrendszeri, emésztőszervi, légzőszervi megbetegedések kialakulásának okai és kockázati tényezői Daganatos betegségek megelőzése	oktatói magyarázat, beszélgetés, vita, Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	Biológia tantárgy emberismeret,
Kulcsfogalmak/Fogalmak	primer, secunder és terciar prevenció, szűrővizsgálatok		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a szűrővizsgálatokat, azok fontosságát.		

Témakör	Egészségkárosító tényezők	Óraszám 3
Előzetes tudás	Emberi test ismerete, Egészség fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje a függőségek fajtáit, a megelőzés lehetőségeit.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>A környezetszennyezés egészségre gyakorolt hatásainak ismeret. Addikció fogalma. A függőségek fajtái. Hajlamosító tényezők Kémiai függőségek: nikotin, alkohol, pszichoaktív szerek Viselkedéses függőségek.</p> <p>Megelőzési lehetőségek.</p>	<p>Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után</p> <p>Elemzés készítése tapasztalatokról Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással</p>
		Kapcsolódási pontok
		Biológia, Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	addikció, függőség,	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a függőségek fajtáit, a megelőzés lehetőségeit.	

Témakör	Környezet- és egészségkultúra	Óraszám 4
Előzetes tudás	Egészség betegség fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségi állapotot befolyásoló tényezők ismerete, az egyén felelősségének erősítése az egészséges életmód kialakításában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A magyar nép egészségi állapota (jelenségek, okok és következmények, egyéni és társadalmi felelősség). Egészségvédelem (egészségünk megőrzése, szűrővizsgálatok, orvosi ellátás igénybevétele, gyógyszerfogyasztási szokások, házipatika összeállítása). Higiénia (környezetünk, ruházatunk és testünk tisztasága, bőrkímélő és környezetbarát tisztító- és testápolószerek használata). Öltözködéskultúra (divatok, mértéktartó, alkalomhoz illő öltözködés, a ruházat gondozása). Egészséges táplálkozás (tudatos élelmiszer-választás, egészséges élelmiszerek, élelmiszer-biztonság, élelmezésbiztonság, az élelmiszerek kezelésének és tárolásának szabályai, étrend-kiegészítők és élelmiszer-adalékanyagok előnyei, hátrányai). A rendszeres testmozgás jelentősége. Egészséges környezet. Környezetjog (állatvédelem, természetvédelem, környezetvédelem).	Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után Elemzés készítése tapasztalatokról Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	Kommunikációs ismertek Informatika, számítógépes program használata. Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egészségvédelem, higiénia, öltözködés, egészséges táplálkozás	
Továbbhaladás feltétele	A tanulóban kialakult az egészséges életmóddal kapcsolatos attitűd.	

Témakör	Életminőség	Óraszám 2	
Előzetes tudás	A hátrányos helyzet, szegénység, fogyatékoság fogalmának ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Támogatásra szorulóknak segítségének attitűdje alakuljon ki a tanulóban.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A nélkülözők, szűkös anyagi körülmények között élők, a támogatásra szorulóknak gyámolítása, közreműködés életminőségük jobbá tételében. A fogyatékoság fogalma, fajtái, következményei. A fogyatékkal élők jogai és lehetőségei. A fogyatékkal élők hivatali és önkéntes segítése. Önkéntesség lehetőségei.		Információk önálló megszerezése Írásos elemzések készítése Elemzés készítése tapasztalatokról Csoportos helyzetgyakorlat elemzése	Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	fogyatékoság, önkéntesség, segítség,		
Továbbhaladás feltétele	Kialakult a tanulóban a mások segítségének igénye.		

Témakör	Tudatos fogyasztói magatartás	Óraszám
Előzetes tudás	Marketing alapszintű ismert.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tudatos vásárlókká válás, a fogyasztóvédelem szerepének, a vásárlók jogainak ismerete	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A média és a reklámok befolyásoló szerepe a termékválasztásban. Környezet- és egészségtudatos fogyasztói magatartás. Tudatos vásárlás (pénz- és energiatakarékosság, előre átgondolt vásárlás, egészséges, környezetbarát anyagokból és környezetkímélő technológiával készült, megfelelő csomagolású, magyar, illetve helyi termékek, továbbá a méltányos kereskedelem előnyben részesítése). Védjegyek, eredetvédelem. A termékhamisítás veszélyei, társadalmi kockázata. Fogyasztóvédelem. Szavatosság, jótállás és az ezzel kapcsolatos fogyasztói jogok és lehetőségek (javítás, kicserélés, vételár-leszállítás, vételárviisszatérítés). Utazási szerződések, távollévők között kötött szerződések. Tisztességtelen reklámok és kereskedelmi gyakorlatok. Pénzügyi fogyasztóvédelem. Panaszügyintézés - a panasztétel lehetséges módjai (szolgáltatókra háruló válaszadási kötelezettség, fogyasztóvédelmi hatósághoz való fordulás), békéltető testületek.</p>	<p>Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Informatika</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egészségtudatos fogyasztói magatartás, Tudatos vásárlás, Fogyasztóvédelem. Szavatosság, jótállás, fogyasztóvédelem	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és interiorizálta a tudatos fogyasztói magatartást.	

Témakör	Viselkedéskultúra	Óraszám 3
Előzetes tudás	Társas együttélés szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mindennapi viselkedéskultúra alapszabályainak elsajátítása Az udvarias és asszertív viselkedés szabályainak ismerete.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>Az etikett és protokoll szabályai a mindennapi életben A mindennapi viselkedéskultúra alapszabályainak elsajátítása Az udvarias és asszertív viselkedés szabályai Bizalmi légkör kialakítása Kapcsolatteremtés szabályai Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége Köszönési formák Telefonálás illemtana Írásbeli, szóbeli közlések illemtana A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjai</p>	<p>Szituációs gyakorlatok Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában</p>
		Kapcsolódási pontok
		Társadalomismeret, Pszichológia
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Az etikett és protokoll, asszertív viselkedés, kompetenciahatárok, etikai szabályok	
Továbbhaladás feltételei	Ismeri és használja az etikett és a protokollok szabályait a mindennapi életben és a munkája során. Ismeri a szakmai együttműködés összefüggéseit, etikai szabályait és dilemmáit A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettséget helyesen értelmezi. A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjait ismeri.	

Témakör	Szexuálhigiéné	Óraszám
		3
Előzetes tudás	Emberi test felépítésének és működésnek ismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésre.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>A szexuális identitás A pubertás élettani változásai. Intim higiéné. Menstruációs higiéné Az emlő és a here önvizsgálata. Partnerkapcsolatok Családtervezés. A fogamzásgátlás módszerei Felkészülés a nőgyógyászati vizsgálatra Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük</p>	<p>Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról</p>
		Kapcsolódási pontok
		Pszichológia személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	szexuális identitás, emlő és a here önvizsgálata, fogamzásgátlás,	
Továbbhaladás feltételei	A tanuló képes a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésre.	

Témakör	Családi élet	Óraszám
		3
Előzetes tudás	A magyar társadalom rétegződése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges, biztonságos, otthon kialakításának segítése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
	A család mint az egyén elsődleges társadalmi környezete. A Családtípusok, családmodellek. Gyermekvállalással járó jogok. Gyermeknevelés. Gyermekjogok és kötelezettségek. A család lelki egészsége. A segítség lehetőségei családok számára, intézmények, szervezetek. A közös étkezések, programok jelentősége a családi közösség formálásában	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia: személyiségfejlődés, Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
Kulcsfogalmak/Fogalmak	család, házasság, szülési szabadság, GYES, GYED, családi pótlék, családi adókedvezmény, segélyek	
Továbbhaladás feltétele	Az egyéni és társas veszteségelmények és a veszteségek feldolgozásának módszereinek ismerete.	

Témakör	Hulladékgazdálkodás	Óraszám
Előzetes tudás	Az égés mint kémiai folyamat, égéstermékek, a környezetre káros hatású kémiai anyagok. A víz tulajdonságai. Korrózió.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Környezettudatosságra, takarékosagra, tudatos fogyasztói magatartásra nevelés, a fenntarthatóság elvének követése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben. A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való továbbhasználati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóság lehetőségei. A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás. A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei. A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek. Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásaik. Komposztálható hulladékok. Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladékanyagok. A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékoság lehetőségei. Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése, Vita, Megbeszélés Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése	Kémia, Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Informatika, Földrajz
Kulcsfogalmak/Fogalmak	komposztálás, veszélyes hulladékok, újrahasznosítás	
Továbbhaladás feltételei	Környezettudatos viselkedés, takarékoság, tudatos fogyasztói magatartás, a fenntarthatóság elvének követése	

Szépészet ágazat FODRÁSZ SZAKMA

Életvitel tantárgy

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	13.
Óraszám	31

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a fodrász vendégfogadást végez, megtervezi a kívánt szolgáltatást, diagnosztizál. Tájékoztatást ad a szépségszalonn alapvető szolgáltatásairól, a helyzetnek és a vendég igényeinek megfelelően empátikusan kommunikál. Életmódbeli, higiénés tanácsokat ad, egészségnevelést is végez. Nagyon fontos, hogy példát kell mutatnia helyes és megfelelő életvitelével, szokásaival. E tevékenységei kapcsán során előforduló interperszonális kapcsolatait jól kihasználva hatással van a kliensköre is. Ezért is nagyon fontos, hogy rendelkezzenek a tanulók megbízható és magabiztos tudással a helyes életvitellel kapcsolatban, amit tovább tudnak adni a vendégek felé.

A tanulási terület feladata még a szemléletformálás, a pozitív életszemlélet és a nehézségek legyűrése a személyiség védelme mellett. A lelki harmónia kialakítása.

Készségek, képességek:

Életmódbeli, életviteli tanácsokat tud adni a kliensei felé. Kongruensen, hitelesen kommunikál a vendégkörével.

Ismeretek:

Ismeri az egészségkárosító tevékenységek egészségre gyakorolt hatását, az egészség fenntartásának, helyreállításának lehetőségeit.

Önállóság és felelősség:

Teljesen önállóan felismeri veszélyeztető tényezőket, segítő szakember segítségével megoldja a felmerülő problémákat.

Elvárt viselkedésmódok, attitűdök:

Belátja az egészséges életmód, életvitel jelentőségét. Életvitelében törekszik ennek betartására, és a környezetével való kiegyensúlyozott kapcsolatra.

Kompetenciái:

A tanulás kompetenciái:

A megfigyelések és a példák alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák:

Az emberi tulajdonságok, kapcsolatok a kommunikáció megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. A viselkedések és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezésmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák:

A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a témában. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő oktatói támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott viselkedésformákat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A megfigyelések során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására.

Az elvégzett megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert elméletek alkalmazása többféle kontextusban, az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet.

A pszichológiai, járványügyi jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. A tudat szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Az ember biológiai és társadalmi lény, a helyes életvitel tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő oktatói támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a mentálhigiéné tantárgy nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A képzés során tanult más tudományterületek is folyamatos innovációra épülnek, az erre való felkészítés az életvitel tanulásának is feladata.

Témakörök a 13. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 13. . évf.
Népegészségtani alapismeretek	3
Prevenció és egészségmegőrzés	3
Egészségkárosító tényezők	3
Környezet- és egészségkultúra	4
Életminőség	2
Tudatos fogyasztói magatartás	4
Viselkedéskultúra	3
Szexuálhigiéné	3
Családi élet	3
Hulladékgazdálkodás	3
összesen:	31

13.ÉVFOLYAM

Témakör	Népegészségtani alapismeretek		Óraszám 3
Előzetes tudás	Magyarország társadalmi rétegződése. Kutúra. Az emberi test felépítésének ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségek, az életmód és a betegségek összefüggéseinek ismerete		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Életmód és betegség. Népbetegségek – nem fertőző betegségek Járványtani alapismeretek Fertőző betegségek		Olvasott szöveg önálló feldolgozása Információk önálló rendszerezése	Biológia, Társadalomismeret, Informatika
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Járvány, népbetegség, életmód, életvitel, prevenció		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és érti, a mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségeket, azok megelőzését, az életmód és a betegségek összefüggéseit.		

Témakör	Prevenció és egészségmegőrzés		Óraszám 3
Előzetes tudás	Az egészség fogalma. Egészséget meghatározó tényezők ismeret.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje a betegségek megelőzésének lehetőségeit. Egészségtudatos magatartás kialakítása.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	A prevenció fogalma, szintjei A primer, secunder és terciar prevenció célja, lényege és eszközei Védőoltások típusai, életkorhoz kötött védőoltások Szűrővizsgálatok célja, fajtái A szív- és érrendszeri, emésztőszervi, légzőszervi megbetegedések kialakulásának okai és kockázati tényezői Daganatos betegségek megelőzése	Oktatói magyarázat, beszélgetés, vita, Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	Biológia tantárgy emberismeret,
Kulcsfogalmak/Fogalmak	primer, secunder és terciar prevenció, szűrővizsgálatok		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a szűrővizsgálatokat, azok fontosságát.		

Témakör	Egészségkárosító tényezők	Óraszám 3
Előzetes tudás	Emberi test ismerete, Egészség fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje a függőségek fajtáit, a megelőzés lehetőségeit.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	A környezetszennyezés egészségre gyakorolt hatásainak ismeret. Addikció fogalma. A függőségek fajtái. Hajlamosító tényezők Kémiai függőségek: nikotin, alkohol, pszichoaktív szerek Viselkedéses függőségek. Megelőzési lehetőségek.	Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után Elemzés készítése tapasztalatokról Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással
		Kapcsolódási pontok Biológia, Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	addikció, függőség,	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a függőségek fajtáit, a megelőzés lehetőségeit.	

Témakör	Környezet- és egészségkultúra	Óraszám 4
Előzetes tudás	Egészség betegség fogalmának ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségi állapotot befolyásoló tényezők ismerete, az egyén felelősségének erősítése az egészséges életmód kialakításában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A magyar nép egészségi állapota (jelenségek, okok és következmények, egyéni és társadalmi felelősség). Egészségvédelem (egészségünk megőrzése, szűrővizsgálatok, orvosi ellátás igénybevétele, gyógyszerfogyasztási szokások, házipatika összeállítása). Higiénia (környezetünk, ruházatunk és testünk tisztasága, bőrkímélő és környezetbarát tisztító- és testápolószerek használata). Öltözködéskultúra (divatok, mértéktartó, alkalomhoz illő öltözködés, a ruházat gondozása). Egészséges táplálkozás (tudatos ételválasztás, egészséges élelmiszerek, élelmiszer-biztonság, élelmiszerbiztonság, az élelmiszerek kezelésének és tárolásának szabályai, étrend-kiegészítők és élelmiszer-adalékanyagok előnyei, hátrányai). A rendszeres testmozgás jelentősége. Egészséges környezet. Környezetjog (állatvédelem, természetvédelem, környezetvédelem).	Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után Elemzés készítése tapasztalatokról Esetleírás készítése, elemzése Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	Kommunikációs ismertek Informatika, számítógépes program használata. Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egészségvédelem, higiénia, öltözködés, egészséges táplálkozás	
Továbbhaladás feltétele	A tanulóban kialakult az egészséges életmóddal kapcsolatos attitűd.	

Témakör	Életminőség	Óraszám 2	
Előzetes tudás	A hátrányos helyzet, szegénység, fogyatékoság fogalmának ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Támogatásra szorulóknak segítségének attitűdje alakuljon ki a tanulóban.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A nélkülözők, szűkös anyagi körülmények között élők, a támogatásra szorulóknak gyámolítása, közreműködés életminőségük jobbá tételében. A fogyatékoság fogalma, fajtái, következményei. A fogyatékkal élők jogai és lehetőségei. A fogyatékkal élők hivatali és önkéntes segítése. Önkéntesség lehetőségei.		Információk önálló megszerzése Írásos elemzések készítése Elemzés készítése tapasztalatokról Csoportos helyzetgyakorlat elemzése	Társadalomismeret
Kulcsfogalmak/Fogalmak	fogyatékoság, önkéntesség, segítség,		
Továbbhaladás feltétele	Kialakult a tanulóban a mások segítségének igénye.		

Témakör	Tudatos fogyasztói magatartás	Óraszám
Előzetes tudás	Marketing alapszintű ismerte.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tudatos vásárlókká válás, a fogyasztóvédelem szerepének, a vásárlók jogainak ismerete	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A média és a reklámok befolyásoló szerepe a termékválasztásban. Környezet- és egészségtudatos fogyasztói magatartás. Tudatos vásárlás (pénz- és energiatakarékosság, előre átgondolt vásárlás, egészséges, környezetbarát anyagokból és környezetkímélő technológiával készült, megfelelő csomagolású, magyar, illetve helyi termékek, továbbá a méltányos kereskedelem előnyben részesítése). Védjegyek, eredetvédelem. A termékhamisítás veszélyei, társadalmi kockázata. Fogyasztóvédelem. Szavatosság, jótállás és az ezzel kapcsolatos fogyasztói jogok és lehetőségek (javítás, kicserélés, vételár-leszállítás, vételárvisszatérítés). Utazási szerződések, távollévők között kötött szerződések. Tisztességtelen reklámok és kereskedelmi gyakorlatok. Pénzügyi fogyasztóvédelem. Panaszügyintézés - a panasztétel lehetséges módjai (szolgáltatókra háruló válaszadási kötelezettség, fogyasztóvédelmi hatósághoz való fordulás), békéltető testületek.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Informatika
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egészségtudatos fogyasztói magatartás, Tudatos vásárlás, Fogyasztóvédelem. Szavatosság, jótállás, fogyasztóvédelem	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és interiorizálta a tudatos fogyasztói magatartást.	

Témakör	Viselkedéskultúra	Óraszám 3				
Előzetes tudás	Társas együttélés szabályainak ismerete.					
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mindennapi viselkedéskultúra alapnormáinak elsajátítása Az udvarias és asszertív viselkedés szabályainak ismerete.					
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ajánlott tevékenységek</th> <th>Kapcsolódási pontok</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Szituációs gyakorlatok Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában</td> <td>Társadalomismeret, Pszichológia</td> </tr> </tbody> </table>	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok	Szituációs gyakorlatok Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában	Társadalomismeret, Pszichológia
Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok					
Szituációs gyakorlatok Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában	Társadalomismeret, Pszichológia					
	Az etikett és protokoll szabályai a mindennapi életben A mindennapi viselkedéskultúra alapnormáinak elsajátítása Az udvarias és asszertív viselkedés szabályai Bizalmi légkör kialakítása Kapcsolatteremtés szabályai Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége Köszönési formák Telefonálás illemtana Írásbeli, szóbeli közlések illemtana A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjai					
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Az etikett és protokoll, asszertív viselkedés, kompetenciahatárok, etikai szabályok					
Továbbhaladás feltételei	Ismeri és használja az etikett és a protokollok szabályait a mindennapi életben és a munkája során. Ismeri a szakmai együttműködés összefüggéseit, etikai szabályait és dilemmáit A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettséget helyesen értelmezi. A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjait ismeri.					

Témakör	Szexuálhigiéné	Óraszám
		3
Előzetes tudás	Emberi test felépítésének és működésnek ismeret.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló képes a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésre.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>A szexuális identitás A pubertás élettani változásai. Intim higiéné. Menstruációs higiéné Az emlő és a here önvizsgálata. Partnerkapcsolatok Családtervezés. A fogamzásgátlás módszerei Felkészülés a nőgyógyászati vizsgálatra Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük</p>	<p>Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról</p>
	Kapcsolódási pontok	
	<p>Pszichológia személyiségfejlődés</p>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	szexuális identitás, emlő és a here önvizsgálata, fogamzásgátlás,	
Továbbhaladás feltételei	A tanuló képes a szexuális úton terjedő betegségek megelőzésre.	

Témakör	Családi élet	Óraszám
		3
Előzetes tudás	A magyar társadalom rétegződése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges, biztonságos, otthon kialakításának segítése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
	A család, mint az egyén elsődleges társadalmi környezete. A Családtípusok, családmodellek. Gyermekvállalással járó jogok. Gyermeknevelés. Gyermekjogok és kötelezettségek. A család lelki egészsége. A segítség lehetőségei családok számára, intézmények, szervezetek. A közös étkezések, programok jelentősége a családi közösség formálásában	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia: személyiségfejlődés, Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
Kulcsfogalmak/Fogalmak	család, házasság, szülési szabadság, GYES, GYED, családi pótlék, családi adókedvezmény, segélyek	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri az egészséges és biztonságos otthon kialakításának feltételeit.	

Témakör	Hulladékgazdálkodás	Óraszám
Előzetes tudás	Az égés mint kémiai folyamat, égéstermékek, a környezetre káros hatású kémiai anyagok. A víz tulajdonságai. Korrózió.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Környezettudatosságra, takarékosagra, tudatos fogyasztói magatartásra nevelés, a fenntarthatóság elvének követése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben. A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való tovább használati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóság lehetőségei. A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás. A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei. A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek. Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásaik. Komposztálható hulladékok. Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladékanyagok. A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékoság lehetőségei. Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.</p>	<p>Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése, Vita, Megbeszélés Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése</p>	<p>Kémia, Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, Informatika, Földrajz</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	komposztálás, veszélyes hulladékok, újrahasznosítás	
Továbbhaladás feltételei	Környezettudatos viselkedés, takarékoság, tudatos fogyasztói magatartás, a fenntarthatóság elvének követése	

Rendészet és közszolgálat ágazat (Közszolgálati technikus szakképesítés)

Mentálhigiéné tantárgy

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	13.
Óraszám	31

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a közszolgálati technikus elsajátítja a rendészeti, a magánbiztonsági tevékenység, valamint a legalapvetőbb szakmai ismeretanyagát. Megismeri az együttélés szabályozóit, felismeri a normatív szabályokat, alapszinten átlátja hierarchikus rendszerüket és elkötelezi magát a szabályok betartására és betartatására. A közszolgálati szervezetnek az állampolgárokat közvetlenül érintő közhatalmi feladatellátása során előforduló konfliktushelyzetek a saját és az állampolgárok lelki egészségére is hatással van. Ezért is nagyon fontos, hogy rendelkezzenek a tanulók mentálhigiénés tudással.

A mentálhigiénés tanulási terület elsődleges feladata a szemléletformálás, a pozitív életszemlélet és a nehézségek legyűrése a személyiség védelme mellett. A lelki harmónia kialakítása. Félelem és szorongásoldó technikák ismerete és alkalmazása.

Készségek, képességek: Megelőzi a kiégés kialakulását.

Ismeretek: Ismeri a stressz és a konfliktusok lelki egészségre gyakorolt hatását, a lelki egyensúly fenntartásának, helyreállításának lehetőségeit.

Önállóság és felelősség: Teljesen önállóan felismeri a vészreakciókat, segítő szakember segítségével megoldja a felmerülő problémákat.

Elvárt viselkedésmódok, attitűdök: Belátja az egészséges életmód, életvitel jelentőségét. Életvitelében törekszik ennek betartására, és a környezetével való kiegyensúlyozott kapcsolatra.

Kompetenciái:

A tanulás kompetenciái:

A megfigyelések és a példák alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó,

napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák:

Az emberi tulajdonságok, kapcsolatok a kommunikáció megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. A viselkedések és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezésmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák:

A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a témában. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő oktatói támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott viselkedésformákat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A megfigyelések során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására.

Az elvégzett megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert elméletek alkalmazása többféle kontextusban, az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet.

A pszichológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. a tudat szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Az ember biológiai és társadalmi lény, a mentálhigiéné tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő oktatói támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a mentálhigiéné tantárgy nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A pszichológia és a képzés során tanult más tudományterületek is folyamatos innovációra épülnek, az erre való felkészítés a mentálhigiéné tanulásának is feladata.

Témakörök a 13. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 13. . évf.
A mentálhigiéné alapismeretei	2
Az egészség fogalma	2
Szükségletek	2
Az egyéni és közösségi válsághelyzetek	4
Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek,	4
Krízis, krízisintervenció	4
Az önsegítés	2
Félelem, szorongás, stressz és kezelésük	5
Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői	3
Kiégés, Burnout és a Helfer szindróma	3
összesen:	31

13..ÉVFOLYAM

Témakör	A mentálhigiéné alapismeretei		Óraszám 2
Előzetes tudás	Magyarország társadalmi rétegződése. Kutúra.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mentálhigiéné fogalmi rendszere, alapvető ismereteinek elsajátítása. A mentálhigiéné eszközrendszerének megismerése.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	A mentálhigiéné fogalma, jellemzői, paradigmák Magyarország mentálhigiéné jellemzői A mentálhigiéné feladatköre: promóció, prevenció, rehabilitáció A mentálhigiéné eszközrendszere: coping, énvédő technikák, érzelmi intelligencia, pszichológiai kulturáltság.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása Információk önálló rendszerezése	Társadalomismeret: család és közösség témakör
Kulcsfogalmak/Fogalmak	promóció, prevenció, rehabilitáció, coping, énvédő technikák, érzelmi intelligencia, pszichológiai kulturáltság.		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és érti, használja a mentálhigiéné alapvető fogalmait.		

Témakör	Az egészség fogalma	Óraszám 2	
Előzetes tudás	Az emberi test ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészség betegség fogalma. Az egészség holisztikus szemléletének kialakítása.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban, a természetes támaszok. Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés	Oktatói magyarázat, beszélgetés, vita	Biológia tantárgy emberismeret, Pszichológia tantárgy
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban, a természetes támaszok, az emberi szükségletek, Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód, életvezetés		
Továbbhaladás feltétele	Ismerje a társadalom és az egészség között lévő összefüggéseket, a másság felismerésének es elfogadásának képességével rendelkezzen. Ismerje az egészséget befolyásoló tényezőket. Képes legyen az élete során megfelelő életmódra és életvezetésre Ismerje az egészség holisztikus szemléletét és képes legyen a munkája során ennek alkalmazására.		

Témakör	Szükségletek	Óraszám	
Előzetes tudás	Az elmélet és a gyakorlat integrálása, az emberi kapcsolatok komplexitása, az ember holisztikus értelmezése		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az emberi szükségletek ismerete, a szükségletek változása az életkorok szerint.</p> <p>Az emberi szükségletek érvényesülése a mindennapi élet során.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak hatása az egészségre</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Maslow piramis megismerése.</p> <p>Az emberi szükségletek érvényesülésének lehetőségei a mindennapi élet során.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak ismerete.</p>		<p>Írásos elemzések készítése</p> <p>Esetleírás készítése, elemzése</p> <p>Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban</p> <p>Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással</p>	Pszichológiai ismeretek
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Szükséglet, Maslow piramis		
Továbbhaladás feltétele	<p>Az emberi szükségletek ismerete, elhelyezése a Maslowi hierarchiában.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak felismerése</p>		

Témakör	Az egyéni és közösségi válsághelyzetek	Óraszám 4
Előzetes tudás	Az egészség fogalma, holisztikus értelmezése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni és a közösségi válsághelyzetek felismerésének segítése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	A társas együttélés-, a másodlagos szocializációs szinterek egyénre gyakorolt hatásai Válsághelyzetek felismerés lehetőségei	Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után Elemzés készítése tapasztalatokról
		Kapcsolódási pontok Kommunikációs ismeretek Informatika:számítógépes program használata.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Válság, válsághelyzet	
Továbbhaladás feltétele	A társas együttélés-, a másodlagos szocializációs szinterek egyénre gyakorolt hatásainak ismerete Válsághelyzetek felismerése	

Témakör	Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek		Óraszám 4
Előzetes tudás	Egészség betegség fogalma, az egészség holisztikus szemlélete		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az én védő mechanizmusok megismerése, a technikák alkalmazása. Pszichoszomatikus betegségek okai, tünetei, kezelés lehetőségei		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Az én-védő mechanizmusok, A pszichoszomatikus betegségek	Információk önálló rendszerezése Írásos elemzések készítése Elemzés készítése tapasztalatokról Csoportos helyzetgyakorlat	Biológia az emberi test, Pszichológia: személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek		
Továbbhaladás feltétele	Reális énképpel rendelkezik. Ismeri az én védő mechanizmusokat, azokat alkalmazza Ismeri a pszichoszomatikus betegségek okait, tünetei, a kezelési lehetőségeket		

Témakör	Krízis, krízisintervenció		Óraszám
Előzetes tudás	Az emberi szükségletek rendszere A szükségletek kielégíthetlenségéből adódó krízisek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Krízis fogalma Krízis felismerése Krízis intervenció		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	A krízis fogalma, a lélektanilag kritikus állapot jellemzői A krízisek fajtái: normatív, paranormatív krízisek A krízisre adott reakciók, a személyiségre gyakorolt hatásai A krízis szakaszai, kimeneteli lehetőségei Krízishelyzetek, társadalmi-, és egyéni élethelyzetek Krízisintervenció	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról	Kommunikációs ismeretek
Kulcsfogalmak/Fogalmak	kritikus állapot, krízis, normatív, paranormatív krízisek, krízisintervenció		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a krízis fogalmát, a lélektanilag kritikus állapot jellemzőit. Ismeri a krízisintervenciót.		

Témakör	Az önsegítés	Óraszám 2	
Előzetes tudás	Reális énkép. Erősségeim, gyengeségeim ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önsegítés lehetőségeit A természetes támaszok megismerése		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Természetes támogató rendszerek A Humán Ökorendszer mint természetes támasz Welch humán-ökorendszere		Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában	Társadalomismeret, Pszichológia
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Humán ökorendszer, Welch humán-ökorendszere		
Továbbhaladás feltételei	Ismeri és használja az énvédelmi technikákat, és a támogató rendszereket		

Témakör	Félelem, szorongás, stressz és kezelésük	Óraszám
		5
Előzetes tudás	Egészség fogalmának ismerete, lelki egészség fogalma	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén életében keletkező feszült, érzelmi állapotokkal és azok kezelésével, eszközeivel kapcsolatos ismeretek elsajátítása	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
		Kapcsolódási pontok
	A félelem fogalma, szerepe a mindennapi életben, személyiségre gyakorolt hatásai A félelem formái, alaptípusai, félelemoldás A szorongás fogalma, szerepe és a személyiségre gyakorolt hatása A szorongás csoportosítása, F. Riemann szorongástípusai, szorongásoldó technikák A stressz fogalma, típusai, hatása az emberi szervezetre Stresszkezelés.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	félelem, szorongás, szorongástípusok, szorongásoldás, stressz, stresszkezelés	
Továbbhaladás feltételei	Ismeri a félelem fogalmát, személyiségre gyakorolt hatásait. Ismeri a szorongás okait, típusait. Ismeri és alkalmazza a szorongásoldó technikákat. Ismeri a stressz fogalmát, típusait, hatását az emberi szervezetre. Stresszkezelési technikákat alkalmaz.	

Témakör	Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői	Óraszám
		3
Előzetes tudás	krízisek, a krízisek kialakulásának lehetséges okai. .	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni és társas veszteségélmények és a veszteségek feldolgozásának módszereinek ismerete.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
	Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői. Egyéni és társadalmi veszteségek, elsődleges- másodlagos veszteségek A veszteség személyiségre gyakorolt hatása, társadalmi jellemzői, kulturális meghatározottságuk. Támogató attitűd veszteség esetén.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia: személyiségfejlődés.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Veszteség, veszteség hatásai	
Továbbhaladás feltétele	Az egyéni és társas veszteségélmények és a veszteségek feldolgozásának módszereinek ismerete.	

Témakör	Kiégés, Burnout és a Hefler szindróma	Óraszám
Előzetes tudás	Pszichoszomatikus betegségek kialakulásának okai, tünetei	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közszolgálati hivatásban megjelenő veszélyeztető tényezők, jelenségek ismerete.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kiégés fogalma, a kiégés szindróma, kialakulásának okai, rizikófaktorai Kiégés folyamata, szakaszai, Kiégés prevenció, kiégés teszt, öndiagnózis, a kiégés kezelése Altruizmus, Hefler szindróma fogalma, jellemzői, kialakulásuk okai, megoldási lehetőségek	Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan
		Kapcsolódási pontok
		Pszichológia: személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Kiégés, kiégés szindróma, öndiagnózis, Altruizmus, Hefler szindróma	
Továbbhaladás feltételei	Ismeri a kiégés fogalmát, tüneteit, a megelőzés és a kezelés lehetőségeit.	

Szépészet ágazat FODRÁSZ SZAKMA

Mentálhigiéné tantárgy

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	13.
Óraszám	31

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a fodrász vendégfogadást végez, megtervezi a kívánt szolgáltatást, diagnosztizál. Tájékoztatót ad a szépségszalonn alapvető szolgáltatásairól, a helyzetnek és a vendég igényeinek megfelelően empátikusan kommunikál. E tevékenységei kapcsán során előforduló konfliktushelyzetek a saját és a vendégek lelki egészségére is hatással van. Ezért is nagyon fontos, hogy rendelkezzenek a tanulók mentálhigiénés tudással.

A mentálhigiénés tanulási terület elsődleges feladata a szemléletformálás, a pozitív életszemlélet és a nehézségek legyűrése a személyiség védelme mellett. A lelki harmónia kialakítása. Félelem és szorongásoldó technikák ismerete és alkalmazása.

Készségek, képességek: Megelőzi a kiégés kialakulását.

Ismeretek: Ismeri a stressz és a konfliktusok lelki egészségre gyakorolt hatását, a lelki egyensúly fenntartásának, helyreállításának lehetőségeit.

Önállóság és felelősség: Teljesen önállóan felismeri a vészreakciókat, segítő szakember segítségével megoldja a felmerülő problémákat.

Elvárt viselkedésmódok, attitűdök: Belátja az egészséges életmód, életvitel jelentőségét. Életvitelében törekszik ennek betartására, és a környezetével való kiegyensúlyozott kapcsolatra.

Kompetenciái:

A tanulás kompetenciái:

A megfigyelések és a példák alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák:

Az emberi tulajdonságok, kapcsolatok a kommunikáció megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. A viselkedések és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezésmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák:

A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a témában. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő oktatói támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott viselkedésformákat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A megfigyelések során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására.

Az elvégzett megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert elméletek alkalmazása többféle kontextusban, az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet.

A pszichológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. a tudat szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Az ember biológiai és társadalmi lény, a mentálhigiéne tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő oktatói támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a mentálhigiéné tantárgy nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A képzés során tanult más tudományterületek is folyamatos innovációra épülnek , az erre való felkészítés a mentálhigiéné tanulásának is feladata.

Témakörök a 13. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 13. . évf.
A mentálhigiéné alapismeretei	2
Az egészség fogalma	2
Szükségletek	2
Az egyéni és közösségi válsághelyzetek	4
Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek,	4
Krízis, krízisintervenció	4
Az önsegítés	2
Félelem, szorongás, stressz és kezelésük	5
Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői	3
Kiégés, Burnout és a Helfer szindróma	3
összesen:	31

13.ÉVFOLYAM

Témakör	A mentálhigiéné alapismeretei		Óraszám 2
Előzetes tudás	Magyarország társadalmi rétegződése. Kutúra.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mentálhigiéné fogalmi rendszere, alapvető ismereteinek elsajátítása. A mentálhigiéné eszközrendszerének megismerése.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	A mentálhigiéné fogalma, jellemzői, paradigmák Magyarország mentálhigiéné jellemzői A mentálhigiéné feladatköre: promóció, prevenció, rehabilitáció A mentálhigiéné eszközrendszere: coping, énvédő technikák, érzelmi intelligencia, pszichológiai kulturáltság.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása Információk önálló rendszerezése	Társadalomismeret: család és közösség témakör
Kulcsfogalmak/Fogalmak	promóció, prevenció, rehabilitáció, coping, énvédő technikák, érzelmi intelligencia, pszichológiai kulturáltság.		
Továbbhaladás feltétele	Ismeri és érti, használja a mentálhigiéné alapvető fogalmait.		

Témakör	Az egészség fogalma	Óraszám 2	
Előzetes tudás	Az emberi test ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészség betegség fogalma. Az egészség holisztikus szemléletének kialakítása.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	
	Kapcsolódási pontok		
	Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban, a természetes támaszok. Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés	Oktatói magyarázat, beszélgetés, vita	Biológia tantárgy emberismeret, Pszichológia tantárgy
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban, a természetes támaszok, az emberi szükségletek, Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód, életvezetés		
Továbbhaladás feltétele	Ismerje a társadalom és az egészség között lévő összefüggéseket, a másság felismerésének es elfogadásának képességével rendelkezzen. Ismerje az egészséget befolyásoló tényezőket. Képes legyen az élete során megfelelő életmódra és életvezetésre Ismerje az egészség holisztikus szemléletét és képes legyen a munkája során ennek alkalmazására.		

Témakör	Szükségletek	Óraszám	
Előzetes tudás	Az elmélet és a gyakorlat integrálása, az emberi kapcsolatok komplexitása, az ember holisztikus értelmezése		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az emberi szükségletek ismerete, a szükségletek változása az életkorok szerint.</p> <p>Az emberi szükségletek érvényesülése a mindennapi élet során.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak hatása az egészségre</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Maslow piramis megismerése.</p> <p>Az emberi szükségletek érvényesülésének lehetőségei a mindennapi élet során.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak ismerete.</p>		<p>Írásos elemzések készítése</p> <p>Esetleírás készítése, elemzése</p> <p>Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban</p> <p>Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással</p>	Pszichológiai ismeretek
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Szükséglet, Maslow piramis		
Továbbhaladás feltétele	<p>Az emberi szükségletek ismerete, elhelyezése a Maslowi hierarchiában.</p> <p>A szükségletkielégítés hiányainak felismerése</p>		

Témakör	Az egyéni és közösségi válsághelyzetek	Óraszám 4
Előzetes tudás	Az egészség fogalma, holisztikus értelmezése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni és a közösségi válsághelyzetek felismerésének segítése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	A társas együttélés-, a másodlagos szocializációs szinterek egyénre gyakorolt hatásai Válsághelyzetek felismerés lehetőségei	Csoportos helyzetgyakorlat Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után Elemzés készítése tapasztalatokról
		Kapcsolódási pontok Kommunikációs ismeretek Informatika: számítógépes program használata.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Válság, válsághelyzet	
Továbbhaladás feltétele	A társas együttélés-, a másodlagos szocializációs szinterek egyénre gyakorolt hatásainak ismerete Válsághelyzetek felismerése	

Témakör	Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek		Óraszám 4
Előzetes tudás	Egészség betegség fogalma, az egészség holisztikus szemlélete		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az én védő mechanizmusok megismerése, a technikák alkalmazása. Pszichoszomatikus betegségek okai, tünetei, kezelés lehetőségei		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az én-védő mechanizmusok, A pszichoszomatikus betegségek		Információk önálló rendszerezése Írásos elemzések készítése Elemzés készítése tapasztalatokról Csoportos helyzetgyakorlat	Biológia az emberi test, Pszichológia: személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek		
Továbbhaladás feltétele	Reális énképpel rendelkezik. Ismeri az én védő mechanizmusokat, azokat alkalmazza Ismeri a pszichoszomatikus betegségek okait, tünetei, a kezelési lehetőségeket		

Témakör	Krízis, krízisintervenció	Óraszám 4
Előzetes tudás	Az emberi szükségletek rendszere A szükségletek kielégíthetlenségéből adódó krízisek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Krízis fogalma Krízis felismerése Krízis intervenció	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	A krízis fogalma, a lélektanilag kritikus állapot jellemzői A krízisek fajtái: normatív, paranormatív krízisek A krízisre adott reakciók, a személyiségre gyakorolt hatásai A krízis szakaszai, kimeneteli lehetőségei Krízishelyzetek, társadalmi-, és egyéni élethelyzetek Krízisintervenció	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel Információk önálló rendszerezése Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
	Kapcsolódási pontok Kommunikációs ismeretek	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	kritikus állapot, krízis, normatív, paranormatív krízisek, krízisintervenció	
Továbbhaladás feltétele	Ismeri a krízis fogalmát, a lélektanilag kritikus állapot jellemzőit. Ismeri a krízisintervenciót.	

Témakör	Az önsegítés	Óraszám 2	
Előzetes tudás	Reális énkép. Erősségeim, gyengeségeim ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önsegítés lehetőségeit A természetes támaszok megismerése		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Természetes támogató rendszerek A Humán Ökorendszer mint természetes támasz Welch humán-ökorendszere		Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában	Társadalomismeret, Pszichológia
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Humán ökorendszer, Welch humán-ökorendszere		
Továbbhaladás feltételei	Ismeri és használja az énvédelmi technikákat, és a támogató rendszereket		

Témakör	Félelem, szorongás, stressz és kezelésük	Óraszám
		5
Előzetes tudás	Egészség fogalmának ismerete, lelki egészség fogalma	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén életében keletkező feszült, érzelmi állapotokkal és azok kezelésével, eszközeivel kapcsolatos ismeretek elsajátítása	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
	A félelem fogalma, szerepe a mindennapi életben, személyiségre gyakorolt hatásai A félelem formái, alaptípusai, félelemoldás A szorongás fogalma, szerepe és a személyiségre gyakorolt hatása A szorongás csoportosítása, F. Riemann szorongástípusai, szorongásoldó technikák A stressz fogalma, típusai, hatása az emberi szervezetre Stresszkezelés.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	félelem, szorongás, szorongástípusok, szorongásoldás, stressz, stresszkezelés	
Továbbhaladás feltételei	Ismeri a félelem fogalmát, személyiségre gyakorolt hatásait. Ismeri a szorongás okait, típusait. Ismeri és alkalmazza a szorongásoldó technikákat. Ismeri a stressz fogalmát, típusait, hatását az emberi szervezetre. Stresszkezelési technikákat alkalmaz.	

Témakör	Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői	Óraszám
		3
Előzetes tudás	krízisek, a krízisek kialakulásának lehetséges okai. .	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni és társas veszteségélmények és a veszteségek feldolgozásának módszereinek ismerete.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
	Veszteségek fogalma, típusai, lélektani jellemzői. Egyéni és társadalmi veszteségek, elsődleges- másodlagos veszteségek A veszteség személyiségre gyakorolt hatása, társadalmi jellemzői, kulturális meghatározottságuk. Támogató attitűd veszteség esetén.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos helyzetek elemzése csoportmunkában Csoportos helyzetgyakorlat Elemzés készítése tapasztalatokról
		Pszichológia: személyiségfejlődés.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Veszteség, veszteség hatásai	
Továbbhaladás feltétele	Az egyéni és társas veszteségélmények és a veszteségek feldolgozásának módszereinek ismerete.	

Témakör	Kiégés, Burnout és a Hefler szindróma	Óraszám
Előzetes tudás	Pszichoszomatikus betegségek kialakulásának okai, tünetei	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közszolgálati hivatásban megjelenő veszélyeztető tényezők, jelenségek ismerete.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kiégés fogalma, a kiégés szindróma, kialakulásának okai, rizikófaktorai Kiégés folyamata, szakaszai, Kiégés prevenció, kiégés teszt, öndiagnózis, a kiégés kezelése Altruizmus, Hefler szindróma fogalma, jellemzői, kialakulásuk okai, megoldási lehetőségek	Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan
		Kapcsolódási pontok
		Pszichológia: személyiségfejlődés
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Kiégés, kiégés szindróma, öndiagnózis, Altruizmus, Hefler szindróma	
Továbbhaladás feltételei	Ismeri a kiégés fogalmát, tüneteit, a megelőzés és a kezelés lehetőségeit.	

Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámoknak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján az oktató a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket,

kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és az oktatói munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

12-13. évfolyam

A szakképző iskolai, technikai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világnézet és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltrol, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A technikai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a technikai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megvitatásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történelmi jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.

A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskoláinál nagyobb tér jut Magyarországra, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarságot, a magyar nemzetet, illetve Magyarországot sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A technikai történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a technikum befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A kerettanterv évenként 6–9 témakör feldolgozását írja elő; az egyes témakörök 2–6 témát foglalnak magukba. A kerettanterv pontos témaleírásai tartalmazzák azokat az ismereteket, amelyeknek a tanítása minden iskolában kötelező, ugyanakkor lehetőséget adnak esetleges új témák és tartalmak bevezetésére a helyi tantervben.

Egy-egy téma feldolgozásához minimálisan 2–6 tanóra szükséges. Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb lexikai egységek száma a korábbiakhoz képest csökkent. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a kompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, továbbá a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák tantervbe való beépítésére. Így marad idő speciális foglalkozások (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés) szervezésére, illetve tantárgyközi projektek megvalósítására is.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntettünk itt is, ami az adott technikai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 12-13. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

(A TÖRTÉNELMI ISMERETEK AZ EGYES ÉVFOLYAMPÁROKNÁL KERÜLNEK BEMUTATÁSRA.)

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;

- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térkép vázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történelmi folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlítja különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

12. évfolyam

A technikum első évfolyamának témakörei az ókortól a 19. század közepéig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. A középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténelmi megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világgépére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történelmi témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbra tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténelmi jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;
- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A 12. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 144 óra.

Civilizáció és államszervezet az ókorban	13
Vallások az ókorban	5
Hódító birodalmak	6
A középkori Európa	10
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	13
A középkori Magyar Királyság fénykora	13
A kora újkor	12
A török hódoltság kora Magyarországon	10
A felvilágosodás kora	7
Magyarország a 18. században	10
Új eszmék és az iparosodás kora	5
A reformkor	8
A forradalom és szabadságharc	6
	118
összef	13
témazáró	13

TÉMAKÖR: Civilizáció és államszervezet az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Közel-Kelet civilizációi</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján. – Tudomány. – A pénz megjelenése. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>öntözéses földművelés</u>, <u>fáraó</u>, <u>piramis</u>, <u>hieroglifa</u>, <u>ékírás</u>, <u>múmia</u>, <u>Akropolisz</u>, <u>filozófia</u>, <u>jósda</u>, <u>olümpiai játékok</u>, <u>városállam/polisz</u>, <u>arisztokrácia</u>, <u>demosz</u>, <u>demokrácia</u>, <u>népgyűlés</u>, <u>sztratégosz</u>, <u>cserépszavazás</u>, <u>rabszolga</u>, <u>patrícius</u>, <u>plebejus</u>, <u>consul</u>, <u>senatus</u>, <u>dictator</u>, <u>néptribunus</u>, <u>császár</u>, <u>amfiteátrum</u>, <u>gladiátor</u>, <u>provincia</u>, <u>légió</u>, <u>limes</u>, <u>polgárjog</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állam szerepének bemutatása – Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása.
<i>A görög civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A görög anyagi kultúra öröksége. – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése. 	<p><i>Személyek:</i> Hammurapi, Kleiszthenész, <u>Periklész</u>, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, <u>Nagy Sándor</u>, <u>Julius Caesar</u>, <u>Augustus</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása.
<i>Az athéni demokrácia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>Kr. e. 3000 körül</u> – <u>Kr. u. 476 az ókor</u>, <u>Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok</u>, <u>Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint</u>, <u>Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában</u>, <u>Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai</u>, <u>Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora</u>, <u>Kr. e. 44. Caesar halála</u>, <u>az ókori</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása.
<i>A római civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Római városépítéset, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). 	<p><u>Kr. e. 44. Caesar halála</u>, <u>az ókori</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása.

	<ul style="list-style-type: none"> – A latin nyelv és írás elterjedése. 	<p>Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Mezopotámia, Babilon, <u>Egyiptom</u>, <u>Nílus</u>, <u>Olümpia</u>, <u>Athén</u>, Alexandria, <u>Itália</u>, <u>Róma</u>, <u>Római Birodalom</u>, <u>Pannónia</u>, <u>Aquincum</u>, Savaria, <u>Jeruzsálem</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása. – A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.
<i>A római köztársaság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

TÉMAKÖR: Vallások az ókorban**JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Politeizmus és monoteizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, <u>keresztény vallás</u>, <u>keresztység és úrvacsora</u>, apostol, misszió, Biblia, <u>Újszövetség</u>, evangélium, püspök, zsinat.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Kheopsz</u>, <u>Zeusz</u>, <u>Pallasz Athéné</u>, <u>Ábrahám</u>, <u>Mózes</u>, <u>Jézus</u>, <u>Szent Péter és Szent Pál</u> apostolok, Constantinus</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>a keresztény időszámítás kezdete (Kr. e. és Kr. u.)</u>, 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Jeruzsálem</u>, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, <u>Betlehem</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történetek, személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.
<i>A kereszténység kezdete</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Jézus tanításai. – A páli fordulat. – Keresztény-üldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromság-g-tan. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

TÉMAKÖR: Hódító birodalmak**JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Egy eurázsiai birodalom: a hunok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nomád életmód, harcmódor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>népvándorlás</u>, <u>hunok</u>, ortodox, <u>iszlám</u>, <u>Korán</u>, kalifa.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Attila</u>, Justinianus, <u>Mohamed</u>, Nagy Károly, I. Ottó.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>476 a Nyugatrómai Birodalom bukása</u>, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppe állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.
<i>Az Arab Birodalom és az iszlám</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

TÉMAKÖR: A középkori Európa**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A parasztság világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyok kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések. 	<i>Fogalmak:</i> <u>uradalom</u> , <u>földesúr</u> , <u>majorság</u> , <u>jobbágy</u> , <u>robot</u> , <u>kiváltság</u> , <u>rend</u> , <u>pápa</u> , <u>érsek</u> , <u>cölibátus</u> , <u>szereztes</u> , <u>bencés rend</u> , <u>ferences rend</u> , <u>eretnek</u> , <u>inkvizíció</u> , <u>kolostor</u> , <u>katolikus</u> , <u>szent</u> , <u>kódex</u> , <u>román stílus</u> , <u>gótikus stílus</u> , <u>reneszánsz</u> , <u>lovag</u> , <u>nemes</u> , <u>feudalizmus</u> , <u>hűbériség</u> , <u>király</u> , <u>rendi monarchia</u> , <u>keresztes hadjáratok</u> , <u>polgár</u> , <u>céh</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása.
<i>Az egyházi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer. – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség. – Az eretnokség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák. 	<i>Személyek:</i> <u>Szent Benedek</u> , VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u> , Dózsa György.	
<i>A nemesi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. 	<i>Kronológia:</i> 476–1492 <u>a középkor</u> , 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány.	

	<ul style="list-style-type: none"> – A keresztes hadjáratok eszméje. 	<i>Topográfia:</i> Egyházi Állam, <u>Anglia</u> , <u>Franciaország</u> , levantei kereskedelmi hálózat, <u>Velence</u> , <u>Firenze</u> , <u>Hanza</u> kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.
<i>A polgárok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák). 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

TÉMAKÖR: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar őstörténet és honfoglalás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor. 	<i>Fogalmak:</i> <u>finnugor</u> , <u>törzs</u> , <u>fejedelem</u> , <u>kabarok</u> , <u>vérszerződés</u> , <u>honfoglalás</u> , <u>kettős honfoglalás elmélete</u> , <u>avarok</u> , <u>rovásírás</u> , <u>kalandozások</u> , <u>székelyek</u> , <u>vármegye</u> , <u>egyházmegye</u> , <u>érsekség</u> , <u>tized</u> , <u>nádor</u> , <u>ispán</u> , <u>kancellária</u> , <u>kettős kereszt</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása.

Az államalapítás	<ul style="list-style-type: none"> – Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszerzés. 	<p>szászok, <u>kunok</u>, <u>tatárok/mongolok</u></p> <p><i>Személyek:</i> <u>Álmos</u>, <u>Árpád</u>, az <u>Árpád-ház</u>, <u>Géza, I. (Szent) István</u>, <u>Koppány</u>, <u>Szent Gellért</u>, <u>Szent Imre, I. (Szent) László</u>, <u>Könyves Kálmán</u>, <u>III. Béla</u>, <u>II. András</u>, <u>IV. Béla</u>, <u>Szent Margit</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	<ul style="list-style-type: none"> – Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>895 a honfoglalás</u>, <u>907 a pozsonyi csata</u>, <u>997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása</u>, <u>1222 az Aranybulla</u>, <u>1241–1242 a tatárjárás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Etelköz</u>, <u>Vereckei-hágó</u>, <u>Kárpát-medence</u>, <u>Pannonhalma</u>, <u>Esztergom</u>, <u>Székesfehérvár</u>, <u>Buda</u>, <u>Muhi</u>, <u>Erdély</u>, <u>Horvátország</u>.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

TÉMAKÖR: A középkori Magyar Királyság fénykora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Anjouk</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>aranyforint</u>, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonalunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, <u>kormányzó</u>, <u>szekérvár</u>, <u>végvár</u>, <u>szultán</u>, szpáhi, <u>janicsár</u>, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, <u>zsoldos</u>, Corvina, <u>Szent Korona</u>, Szent Koronatan, Képes krónika.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. (Anjou) Károly</u>, <u>I. (Nagy) Lajos</u>, <u>Luxemburgi Zsigmond</u>, <u>Hunyadi János</u>, <u>I. (Hunyadi) Mátyás</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1301 az Árpád-ház kihalása</u>, 1308.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre.
<i>A török fenyegetés árnyékában</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély. – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai. 	<p>I. Károly uralkodásának kezdete, <u>1335 a visegrádi királytalálkozó</u>, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, <u>1456 a nándorfehérvári diadal</u>, <u>1458–90 Mátyás uralkodása</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában.
<i>Hunyadi Mátyás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Visegrád</u>, <u>Lengyelország</u>, <u>Csehország</u>, osztrák tartományok, Nikápoly,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális
<i>A magyar középkor kulturális hagyatéka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, 		

	kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.	Várna, <u>Nándorfehérvár</u> , Kolozsvár, Kenyérmező, <u>Oszmán Birodalom</u> .	alkotások azonosítása.
--	---	---	------------------------

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

TÉMAKÖR: A kora újkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedele m kialakulása. – Az abszolutizmus. 	<i>Fogalmak:</i> <u>gyarmat</u> , világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, <u>manufaktúra</u> , <u>tőke</u> , <u>tőkés</u> , <u>bérmunkás</u> , <u>kapitalizmus</u> , <u>bank</u> , <u>tőzsde</u> , <u>részvény</u> , örökös jobbgység, <u>reformáció</u> , protestáns, <u>evangélikus</u> , <u>református</u> , anglikán, unitárius, <u>vallási türelem</u> , <u>ellenreformáció</u> , <u>katolikus megújulás</u> , <u>jezsuiták</u> , <u>barokk</u> . <i>Személyek:</i> <u>Kolumbusz</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalaíróról, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése.
<i>A korai kapitalizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az árforradalom. – A manufaktúrák. – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei 		
<i>Reformáció Európában és</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció előzményei (humanizmus és 		

<p><i>Magyarországon</i></p>	<p>az egyházi reform igénye).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Luther és Kálvin fellépése. - A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. - A reformáció eredményei Magyarországon 	<p>Magellán, <u>Luther Márton</u>, <u>Kálvin János</u>, <u>Károli Gáspár</u>, <u>Pázmány Péter</u>, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. - A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszerkezet összehasonlítása. - A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen.
<p><i>„Hitviták tüzeiben”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vallási konfliktusok Európában. - Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. - A magyar protestáns és katolikus iskolák. - A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon. 	<p>1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vallás és politika összefonódásának felismerése. - Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. - A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

TÉMAKÖR: A török hódoltság kora Magyarország

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<p><i>Az ország három részre szakadása</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a 		<ul style="list-style-type: none"> - A török hadjáratoknak és az ország három

	<p>kettős királyválasztás.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer. 	<p><i>Fogalmak:</i> rendi országgyűlés, hajdúszabadság.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér)</u>, I. Lipót, Savoyai Jenő.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, Magyar Királyság (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, Gyulafehérvár, <u>Bécs</u>.</p>	<p>részre szakadásának bemutatása térképeken.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
<i>A két magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora. 		
<i>A török kiűzése és a török kor mérlege</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország az európai munkamegosztásban. – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. – A török kiűzése. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

TÉMAKÖR: A felvilágosodás kora**JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A felvilágosodás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világgépe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>felvilágosodás</u>, jogegyenlőség, <u>hatalmi ágak megosztása</u>, népfelség, társadalmi szerződés, <u>szabad verseny</u>, <u>alkotmány</u>, alkotmányos monarchia, <u>elnök</u>, <u>miniszterelnök</u>, felelős kormány, <u>cenzus</u>, <u>általános választójog</u>, <u>forradalom</u>, <u>diktatúra</u>, jakobinus, Szent Szövetség.</p> <p><i>Személyek:</i> Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, <u>George Washington</u>, Maximilien Robespierre, <u>Bonaparte Napóleon</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1689 a Jognyilatkozat, <u>1776 a Függetlenségi nyilatkozat</u>, <u>1789 a francia forradalom</u>, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, <u>1815 a waterlooi csata</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Nagy-Britannia</u>, <u>Amerikai Egyesült Államok</u>, <u>Párizs</u>, <u>Oroszország</u>, <u>Waterloo</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor és a felvilágosodás világgépének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.
<i>A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. – Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök. 		
<i>A francia forradalom és hatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. – A jakobinus diktatúra. – Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világgépének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

TÉMAKÖR: Magyarország a 18. században**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Rákóczi-szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszuma. 	<i>Fogalmak:</i> <u>kuruc</u> , <u>labanc</u> , <u>szabadságharc</u> , trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet.	<ul style="list-style-type: none"> – A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. – Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével.
<i>Magyarország újranépesülése és újranépesítése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód. 	<i>Személyek:</i> <u>II. Rákóczi Ferenc</u> , <u>Mária Terézia</u> , II. József.	<ul style="list-style-type: none"> – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása.
<i>A felvilágosult abszolutizmus reformjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolutizmus céljai. – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca. 	<i>Kronológia:</i> <u>1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc</u> , 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása.	<ul style="list-style-type: none"> – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
		<i>Topográfia:</i> <u>Temesvár</u> , Határőrvidék, Poroszország.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharc kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.

- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

TÉMAKÖR: Az új eszmék és az iparosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>liberalizmus</u>, <u>nacionalizmus</u>, nemzetállam, <u>konzervativizmus</u>, reform, <u>ipari forradalom</u>, <u>munkanélküliség</u>, <u>tömegtermelés</u>, szegregáció.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>James Watt</u>, <u>Thomas Edison</u>, Henry Ford.</p> <p><i>Topográfia:</i> Manchester, New York.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari nagyváros életkörülményeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai következményeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.
<i>Az ipari forradalom hullámjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A reformkor**JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politikai élet színterei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a meyerendszer. – A reformkori Pest-Buda. – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, <u>közteherviselés</u>, <u>jobbágyfelszabadítás</u>, örökváltság.</p> <p><i>Személyek:</i> József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u>, Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u>, <u>Kossuth Lajos</u>, Ganz Ábrahám.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1830–1848 a reformkor</u>, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest-Buda.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágykérdés és megoldási javaslatának értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelváltása, Löv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi háttérének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
<i>A reformkor fő kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. – A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás. – A polgári alkotmányosság kérdése. – Széchenyi és Kossuth programja és vitája. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

TÉMAKÖR: A forradalom és a szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom céljai és eredményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai forradalmi hullám és március 15. – Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. – A Batthyány-kormány tevékenysége. 	<p><i>Fogalmak:</i> márciusi ifjak, <u>sajtószabadság</u>, <u>cenzúra</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat.</p> <p><i>Személyek:</i> Petőfi Sándor, <u>Batthyány Lajos</u>, <u>Görgei Artúr</u>, <u>Bem József</u>, <u>Klapka György</u>, <u>Ferenc József</u>, Julius Haynau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján.
<i>A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Harc a dinasziával és a vele szövetkező nemzetiségekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. – A szabadságharc leverése és a megtorlás. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1848. március 15. a pesti forradalom</u>, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, <u>1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Pákozdi</u>, <u>Debrecen</u>, <u>Isaszeg</u>, <u>Világos</u>, <u>Komárom</u>, <u>Arad</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. – A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.

- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből. **13. évfolyam**

13. évfolyam

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;

- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

A 13. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 186 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	12
A nagy háború	10
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	12
A második világháború	10
A két világrendszer szembenállása	6
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	4
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	6
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	5
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	25
	154
összef	16
témazáró	16

TÉMAKÖR: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A szocializmus és a munkásmozgalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány. – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>polgárháború</u>, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, <u>szocializmus</u>, szociáldemokrácia, <u>kommunizmus</u>, <u>keresztényszocializmus</u></p> <p><u>S.</u> proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Abraham Lincoln, <u>Otto von Bismarck</u>, <u>Karl Marx</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, <u>1871 Németország egyesítése</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Németország</u>, <u>Japán</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. – A polgári állam feladatköreiből és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszocialista eszmék azonosítása és összehasonlítása.
<i>A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog. – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiből és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszméről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kiegyezés és a dualizmus rendszere</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták. 	<p><i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u>, <u>közös ügyek</u>, közjogi kérdés, húsvéti cikk, <u>dualizmus</u>, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrí, népoktatás, <u>Millennium</u>, asszimiláció, autonómia.</p> <p><i>Személyek:</i> Andrásy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével.
<i>A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon. 	<p><i>Kronológia:</i> 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, <u>1867 a kiegyezés</u>, <u>1868 a horvát-magyar kiegyezés</u>, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, <u>1873 Budapest egyesítése</u>, <u>1896 a Millennium</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek
<i>Az ipari forradalom Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar. 		
<i>Társadalom és életmód a dualizmus korában</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai robbanás és urbanizáció. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék. – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. – Életmód és szórakozás. 	<p><i>Topográfia: <u>Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume.</u></i></p>	<p>azonosítása különböző forrásokban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihöz kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

TÉMAKÖR: A nagy háború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az első világháború előzményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő tőke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok. 	<p><i>Fogalmak:</i> villámháború, <u>front</u>, <u>állóháború</u>, <u>hátország</u>, <u>antant</u>, <u>központi hatalmak</u>, hadigazdaság, hadifogság.</p> <p><i>Személyek:</i> II. Vilmos, II.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek
<i>Az első világháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világháború kitörése. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – A hadviselő felek és a frontok. – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása. 	Miklós, IV. Károly.	azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban.
<i>Az első világháború jellemzői és hatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állóháború és az anyagcsata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása. – A nők helyzetének megváltozása. 	<i>Kronológia:</i> 1914. június 28. a szarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború.</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A front és a háttország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján. – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében.
<i>Magyarország a világháborúban</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A háttország. – A magyar hadifoglyok sorsa. 	<i>Topográfia:</i> <u>Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország.</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, “Új világ született” c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

TÉMAKÖR: Az átalakulás évei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Szocialista és nemzeti törekvések: a</i>	– A történelmi monarchiák bukása (Oroszország,	<i>Fogalmak:</i> <u>bolshevik,</u> szovjet, örmény népirtás,	– Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének

<i>birodalmak bomlása</i>	<p>Németország, Oszmán Birodalom).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz fasizmus. 	<p>egypártrendszer, Kommunizmus Magyarországi Pártja (KMP), <u>tanácsköztársaság</u>, <u>vörösteror</u>, Lenin-fiúk, ellenforradalom, <u>fehér különítményes megtorlások</u>, “vörös térkép,” <u>kisantant</u>, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.</p>	<p>összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és
<i>Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése. 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p>	
<i>A tanácsköztársaság és az ellenforradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista hatalomátvétel. – A proletárdiktatúra és a vörösteror. – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. – Az ellenforradalom győzelme. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum</u>.</p>	
<i>A Párizs környéki békék</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Kárpátalja</u>, <u>Felvidék</u>, <u>Délvidék</u>, <u>Burgenland</u>, <u>Csehszlovákia</u>, <u>Jugoszlávia</u>, <u>Ausztria</u>, trianoni Magyarország.</p>	
<i>A trianoni békediktátum</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar ügy a békekonferencián. – A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron. 		<ul style="list-style-type: none"> adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.
--	--	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A két világháború között

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. – A tervgazdaság és a kollektivizálás. – A terror eszközei és áldozatai. 	<i>Fogalmak:</i> <u>totális állam</u> , <u>többspártrendszer</u> , <u>egypártrendszer</u> , <u>személyi kultusz</u> , <u>konceptiós per</u> , <u>GULAG</u> , <u>holodomor</u> , <u>államosítás</u> , <u>kollektivizálás</u> , <u>kulák</u> , <u>tervgazdaság</u> , <u>piacgazdaság</u> , <u>New Deal</u> , <u>fasizmus</u> , <u>nemzetiszocializmus</u> , <u>fajelmélet</u> , <u>antiszemitizmus</u> , <u>Führer</u> , <u>SS</u> , <u>Anschluss</u> . <i>Személyek:</i> <u>Joszif V. Sztálin</u> , <u>Adolf Hitler</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. – A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése
<i>A Nyugat és a gazdasági világválság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelmének összeomlása. – A munkanélküliség – Állami beavatkozás a gazdaságba. 		

<p>A nemzetiszocialista Németország</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. – A totális állam kiépítése. – A terror eszközei. – Terjeszkedés a háború előtt. 	<p><i>Kronológia:</i> 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, <u>1933 a náci hatalomátvétel</u>, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Szovjetunió</u>, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.</p>	<p>szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
---	---	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapijairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<p><i>Talpra állás Trianon után</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. 	<p><i>Fogalmak:</i> kormányzó, Egységes Párt, <u>numerus clausus</u>, <u>pengő</u>, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-)

	<ul style="list-style-type: none"> – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei. 	<p>mozgalom, <u>nyilasok</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Bethlen István</u>, <u>Teleki Pál</u>, <u>Klebelsberg Kunó</u>, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, <u>Szent-Györgyi Albert</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1920–1944 a Horthy-rendszer</u>, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.</p>	<p>európai országokéval.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.
<p><i>A 1930-as évek Magyarországa</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között. – A külpolitika irányjai és lehetőségei – a revízió első eredményei. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

TÉMAKÖR: A második világháború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A <i>tengelyhatalmak sikerei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás. – Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen. – Japán támadás az Egyesült Államok ellen. 	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov–Ribbentrop-paktum, <u>tengelyhatalmak</u>, <u>szövetségesek</u>, <u>totális háború</u>, kiugrási kísérlet, <u>zsidótörvények</u>, munkaszolgálat, <u>gettó</u>, <u>deportálás</u>, <u>koncentrációs tábor</u>, haláltábor, népirtás, <u>holokauszt</u>, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, <u>malenkij robot</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Franklin D. Roosevel</u>t, <u>Winston Churchill</u>, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veesenmayer, <u>Szálasi Ferenc</u>, Raoul Wallenberg, <u>Salkaházi Sára</u>, Apor Vilmos, Sztéhlo Gábor, Richter Gedeon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, <u>1939–45 a második világháború</u>, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján. – A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. – A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma). – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése.
A <i>szövetségesek győzelme</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A keleti és a nyugati front. – A csendes-óceáni hadszíntér. 		
<i>Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A területi revízió lépései. – A fegyveres semlegesség. – A Szovjetunió elleni háború. – A Don-kanyar. – A német megszállás és következményei. 		
<i>A holokauszt</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés. 		

<p><i>A második világháború jellemzői</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. – Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per. 	<p>Jugoszlávia megtámadása, <u>1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása</u>; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március 19. Magyarország német megszállása</u>, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, <u>1945. április a háború vége Magyarországon</u>, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Sztálingrád</u>, <u>Normandia</u>, Pearl Harbor, <u>Hirosima</u>, Észak-Erdély, <u>Donkanyar</u>, Kamenyec Podolszk Árpádvonal, <u>Auschwitz</u>, Újvidék, Drezda, Szolyva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. – A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.
<p><i>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. – Megszabadulás és szovjet megszállás. – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás). 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitérésében játszott szerepének megvitatása.

- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

TÉMAKÖR: A két világrendszer szembenállása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kétpólusú világ kialakulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserek a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. – A két világrend jellemzői. – A két Németország. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)</u>, kitelepítés, <u>hidegháború</u>, <u>vasfüggöny</u>, <u>szuperhatalom</u>, <u>Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST)</u>, <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u>, <u>Varsói Szerződés</u>, kétpólusú világ, <u>a berlini fal</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejöttének folyamatának és következményeinek bemutatása.
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Suez, 	<p><i>Személyek:</i> Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, <u>Nyikita Sz. Hruscsov</u>, <u>John F. Kennedy</u>, <u>Mahátma Gandhi</u>, <u>Mao Ce-tung</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 az ENSZ létrejötté, <u>1947 a</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai

	Kuba, Vietnam, Afganisztán).	<u>párizsi béke</u> , a <u>hidegháború kezdete</u> , India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása.	rendszerének összehasonlítása.
<i>A gyarmatok felszabadulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, <u>Közel-Kelet</u>, <u>Izrael Észak- és Dél-Korea</u>, <u>Vietnam</u>, <u>Kuba</u>, <u>Afganisztán</u>.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Suez, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

TÉMAKÖR: Háborútól forradalomig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átmenet évei Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróóságok, köztársaság. – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947. 	<p><i>Fogalmak:</i> népbíróóság, háborús bűnös, földosztás, <u>államosítás</u>, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, <u>Államvédelmi Hatóság (ÁVH)</u>, tanácsrendszer,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét

<p><i>A szovjetizálás Magyarországon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Konceptációs perek, egyházüldözés. – A keleti blokk. 	<p>beszolgáltatás, aranycsapat.</p> <p><i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, <u>Kovács Béla</u>, <u>Mindszenty József</u>, <u>Rákosi Mátyás</u>, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit.</p>	<p>példákkal alátámasztva.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján.
<p><i>A Rákosi-diktatúra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, <u>1948–1956 a Rákosi-diktatúra</u>, 1949 kommunista alkotmány.</p> <p><i>Topográfia:</i> Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak viceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepciós per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

TÉMAKÖR: Az 1956-os forradalom és szabadságharc**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás). 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek.</p> <p><i>Személyek:</i> Gerő Ernő, Maléter Pál, <u>Nagy Imre</u>, Iván Kovács László, Pongrátz Gergely, <u>Kádár János</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjainak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása. – A forradalom és szabadságharc értékelése.
<i>A nemzet szabadságharca</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szabadságharc a fővárosban és vidéken. – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. – A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, <u>1956. november 4. a szovjet támadás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest), <u>Mosonmagyaróvár</u>, Salgótarján.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A kádári diktatúra**JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>A pártállami diktatúra és működése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téészesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP)</u>, <u>munkásórség</u>, <u>Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ)</u>, <u>úttörő</u>, <u>termelőszövetkezet</u>, <u>háztáji</u>, III/III. ügyosztály, <u>tervgazdaság</u>, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, <u>gulyáskommunizmus</u>, „három T”.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1956–1989 a Kádár-rendszer</u>, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téészesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
<i>Gazdaság, társadalom, életmód</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A tervgazdaság és a KGST. – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”. – Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

TÉMAKÖR: A kétpólusú világ és felbomlása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Nyugat a 20. század második felében</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra. 	<p><i>Fogalmak: jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás.</i></p> <p><i>Személyek: Nicolae Ceaușescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmut Kohl.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban.
<i>A szocializmus válsága és megrendülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban. 	<p><i>Kronológia: 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltottatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása.
<i>A kétpólusú világ megszűnése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. – A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború. 	<p><i>Topográfia: Szlovákia, Ukrajna.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

TÉMAKÖR: A rendszerváltoztatás folyamata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Kádár-rendszer végnapjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása. 	<p><i>Fogalmak:</i> adósságszpirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrat a Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, <u>rendszerváltoztatás</u>, <u>visegrádi együttműködés</u>, <u>privatizáció</u>, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.</p> <p><i>Személyek:</i> Pozsgay Imre, Németh Miklós, <u>Horn Gyula</u>, <u>Antall József</u>, <u>Göncz Árpád</u>, <u>Orbán Viktor</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, <u>1990 az első szabad választások</u>, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
<i>A rendszerváltoztatás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az új pártok – különböző ideológiák. – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. – Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás). 		
<i>A piacgazdaság kiépülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem átalakulása. 		

	– Gazdasági szerkezetváltás.		
--	------------------------------	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

TÉMAKÖR: A világ a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átalakuló világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína. – Óriásvállalatok a globális térben. 	<p><i>Fogalmak:</i> modern kori <u>migráció</u>, <u>multikulturalizmus</u>, párhuzamos társadalom, <u>népességrobbanás</u>, iszlamizmus, <u>terrorizmus</u>, <u>globalizáció</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
<i>A globális világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség. 		
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

TÉMAKÖR: Magyarország a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A demokrácia működése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer. 	<i>Fogalmak:</i> közvetett és közvetlen demokrácia, <u>integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács,</u> Európai Tanács, Európai Unió Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény.	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése. – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO
<i>A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek. 	<i>Személyek:</i> Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig	
<i>Magyarország és az Európai Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország csatlakozásának folyamata. – Az együttműködés eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa? 	<p>hivatalban lévő kormányfők).</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.</u></p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Brüsszel.</u></p>	<p>és az Európai Unió működésének ismeretében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
--	---	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomon követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

TÉMAKÖR: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. – Autonomia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. – Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>kitelepítés</u>, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Esterházy János</u>, <u>Márton Áron</u>, Tőkés László.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján.
<i>A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonomia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1944–1945 magyarellenes atrocitások</u>, 1990 fekete március.</p> <p><i>Topográfia:</i> Csúrog, Jarek, <u>Duna-delta</u>, Marosvásárhely, Székelyföld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.
- Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

Történelem technikum

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákra keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve

a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámnak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján az oktató a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő

feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és az oktatói munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

A technikum történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világkép és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltrol, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A technikum történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a technikum történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történelmi jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.

A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskolainál nagyobb tér jut Magyarországra, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A technikum történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a technikum befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A 9–12. évfolyamok tanterve spirális módon épül az 5–8. évfolyamokéra, és nem ismétli automatikusan azokat. Természetesen a magyar és az egyetemes történelemnek meghatározó folyamatai, jelenségei vagy eseményei az általános iskola után a középiskolában is előkerülnek, mivel a hozzájuk kapcsolódó mélyebb ismeretek, illetve a témák forrás- és problémaközpontú tárgyalásmódja a technikumi korosztály számára válik részletesebben hozzáférhetővé.

A kerettanterv évenként 6–9 *témakör* feldolgozását írja elő; az egyes témakörök 2–6 témát foglalnak magukba. A kerettanterv pontos témaleírásai tartalmazzák azokat az ismereteket, amelyeknek a tanítása minden iskolában kötelező, ugyanakkor lehetőséget adnak esetleges új témák és tartalmak bevezetésére a helyi tantervben.

Egy-egy téma feldolgozásához minimálisan 2–6 tanóra szükséges. Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb lexikai egységek száma a korábbiakhoz képest csökkent. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a kompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, továbbá a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák tantervbe való beépítésére. Így marad idő speciális foglalkozások (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés) szervezésére, illetve tantárgyközi projektek megvalósítására is.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntettünk itt is, ami az adott technikumi témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 9-12. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történelmi folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;

- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlítja különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

A technikum első két évfolyamának témakörei az ókortól a 19. század közepéig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége 5–6. évfolyamon a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténeti és portré témakörökbe rendeződtek, a középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténeti megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világgépére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történeti témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbra tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténeti jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világgépét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;

- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A 9. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 108 óra.

A témakörök áttekintő táblázata

9. évf	
Civilizáció és államszervezet az ókorban	22
Vallások az ókorban	5
Hódító birodalmak	8
A középkori Európa	18
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	22
A középkori Magyar Királyság fénykora	21
össz	96
összefoglalás	6
számonkérés	6

TÉMAKÖR: Civilizáció és államszervezet az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 22 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Közel-Kelet civilizációi</i>	– Az állam működése az Óbabiloni	<i>Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa,</i>	– Az állam szerepének bemutatása

	<p>Birodalom példáján.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tudomány. – A pénz megjelenése. 	<p>ékirás, múmia, Akropolisz, filozófia, <u>jósda</u>, <u>olümpiai játékok</u>, <u>városállam/polisz</u>, arisztokrácia, démosz, demokrácia, <u>népgyűlés</u>, sztratégosz, cserépszavazás, <u>rabszolga</u>, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, <u>amfiteátrum</u>, <u>gladiátor</u>, <u>provincia</u>, <u>légió</u>, limes, polgárjog.</p>	<p>Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása. – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása. – A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása.
<i>A görög civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A görög anyagi kultúra öröksége. – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése. 	<p><i>Személyek:</i> Hammurapi, Kleiszthenész, <u>Periklész</u>, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, <u>Nagy Sándor</u>, <u>Julius Caesar</u>, <u>Augustus</u>.</p>	
<i>Az athéni demokrácia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>Kr. e. 3000 körül</u> – <u>Kr. u. 476 az ókor</u>, <u>Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok</u>, <u>Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint</u>, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, <u>Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora</u>, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása.</p>	
<i>A római civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Római városépítészeti, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). – A latin nyelv és írás elterjedése. 	<p><i>Topográfia:</i> Mezopotámia, Babilon, <u>Egyiptom</u>, <u>Nílus</u>, <u>Olümpia</u>, <u>Athén</u>,</p>	
<i>A római köztársaság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: 		

	Caesar és Augustus.	Alexandria, <u>Itália</u> , <u>Róma</u> , <u>Római Birodalom</u> , <u>Pannónia</u> , <u>Aquincum</u> , Savaria, <u>Jeruzsálem</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.
--	---------------------	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

TÉMAKÖR: Vallások az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Politeizmus és monoteizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus. 	<i>Fogalmak:</i> politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, <u>keresztény vallás</u> , <u>keresztység és úrvacsora</u> , apostol, misszió, Biblia, <u>Újszövetség</u> , evangélium, püspök, zsinat.	<ul style="list-style-type: none"> – A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történetek, személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/
<i>A kereszténység kezdete</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Jézus tanításai. – A páli fordulat. – Keresztény-üldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromság-tan. 	<i>Személyek:</i> <u>Kheopsz</u> , <u>Zeusz</u> , <u>Pallasz Athéné</u> , <u>Ábrahám</u> , <u>Mózes</u> , <u>Jézus</u> , <u>Szent Péter és</u>	

		<p><u>Szent Pál apostolok,</u> Constantinus</p> <p><i>Kronológia: a</i> <u>keresztény időszámítás</u> <u>kezdeté (Kr. e. és Kr.</u> <u>u.), 313 a milánói</u> rendelet, 325 a niceai zsinat.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Jeruzsálem,</u> Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, <u>Betlehem.</u></p>	<p>filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.</p> <p>– Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.</p>
--	--	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

TÉMAKÖR: Hódító birodalmak**JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Egy eurázsiai birodalom: a hunok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nomád életmód, harcmódor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>népvándorlás</u>, <u>hunok</u>, ortodox, <u>iszlám</u>, <u>Korán</u>, kalifa.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Attila</u>, Justinianus, <u>Mohamed</u>, Nagy Károly, I. Ottó.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>476 a Nyugatrómai Birodalom bukása</u>, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.
<i>Az Arab Birodalom és az iszlám</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

TÉMAKÖR: A középkori Európa**JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A parasztság világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyság kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések. 	<i>Fogalmak:</i> <u>uradalom</u> , <u>földesúr</u> , <u>majorság</u> , <u>jobbágyság</u> , <u>robot</u> , <u>kiváltság</u> , <u>rend</u> , <u>pápa</u> , <u>érsek</u> , <u>cölibátus</u> , <u>szertartás</u> , <u>bencés rend</u> , <u>ferences rend</u> , <u>eretnek</u> , <u>inkvizíció</u> , <u>kolostor</u> , <u>katolikus</u> , <u>szent</u> , <u>kódex</u> , <u>román stílus</u> , <u>gótikus stílus</u> , <u>reneszánsz</u> , <u>lovag</u> , <u>nemes</u> , <u>feudalizmus</u> , <u>hűbériség</u> , <u>király</u> , <u>rendi monarchia</u> , <u>keresztes hadjáratok</u> , <u>polgár</u> , <u>céh</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása.
<i>Az egyházi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség. – Az eretnokség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák. 	<i>Személyek:</i> <u>Szent Benedek</u> , VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u> , Dózsa György.	
<i>A nemesi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. 	<i>Kronológia:</i> 476–1492 a <u>középkor</u> , 1054 az	

	<ul style="list-style-type: none"> – A keresztes hadjáratok eszméje. 	<p>egyházzakadás, 1347 a nagy pestisjárvány.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása.
<i>A polgárok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák). 	<p><i>Topográfia:</i> Egyházi Állam, <u>Anglia</u>, <u>Franciaország</u>, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

TÉMAKÖR: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 22 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar őstörténet és honfoglalás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>finnugor</u>, <u>törzs</u>, <u>fejedelem</u>, kabarak, <u>vérszerződés</u>, <u>honfoglalás</u>, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, <u>kalandozások</u>, <u>székelyek</u>, <u>vármegye</u>, egyházmegye, érsekség, <u>tized</u>, nádor, <u>ispán</u>, kancellária, kettős kereszt,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása.

Az államalapítás	<ul style="list-style-type: none"> – Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszerzés. 	<p>szászok, <u>kunok</u>, <u>tatárok/mongolok</u></p> <p><i>Személyek:</i> <u>Álmos</u>, <u>Árpád</u>, az Árpád-ház, <u>Géza, I. (Szent) István</u>, Koppány, <u>Szent Gellért</u>, Szent Imre, I. (Szent) <u>László</u>, <u>Könyves Kálmán</u>, III. <u>Béla</u>, II. <u>András</u>, IV. <u>Béla</u>, <u>Szent Margit</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	<ul style="list-style-type: none"> – Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>895 a honfoglalás</u>, <u>907 a pozsonyi csata</u>, <u>997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása</u>, <u>1222 az Aranybulla</u>, <u>1241–1242 a tatárjárás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Etelköz</u>, <u>Vereckei-hágó</u>, <u>Kárpát-medence</u>, <u>Pannonhalma</u>, <u>Esztergom</u>, <u>Székesfehérvár</u>, <u>Buda</u>, <u>Muhi</u>, Erdély, <u>Horvátország</u>.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

TÉMAKÖR: A középkori Magyar Királyság fénykora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 21 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Anjouk</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>aranyforint</u>, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, <u>kormányzó</u>, <u>szekérvár</u>, <u>végvár</u>, <u>szultán</u>, szpáhi, <u>janicsár</u>, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, <u>zsoldos</u>, Corvina, <u>Szent Korona</u>, Szent Koronatan, Képes krónika.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. (Anjou) Károly</u>, <u>I. (Nagy) Lajos</u>, <u>Luxemburgi Zsigmond</u>, <u>Hunyadi János</u>, <u>I. (Hunyadi) Mátyás</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1301 az Árpád-ház kihalása</u>, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, <u>1335 a visegrádi királytalálkozó</u>, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális
<i>A török fenyegetés árnyékában</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély. – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai. 	<p>Konstantinápoly eleste, <u>1456 a nándorfehérvári diadal</u>, <u>1458–90 Mátyás uralkodása</u>.</p>	
<i>Hunyadi Mátyás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen. 		
<i>A magyar középkor kulturális hagyatéka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, 		

	kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.	<i>Topográfia: <u>Visegrád,</u> <u>Lengyelország,</u> <u>Csehország,</u> osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, <u>Nándorfehérvár,</u> Kolozsvár, Kenyérmező, <u>Oszmán Birodalom.</u></i>	alkotások azonosítása.
--	--	---	---------------------------

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

A 10. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 108 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

10, évf	
A kora újkor	18
A török hódoltság kora Magyarországon	15
A felvilágosodás kora	10
Magyarország a 18. században	16
Új eszmék és az iparosodás kora	9
A reformkor	15
A forradalom és szabadságharc	11
össz	94
témazáró	7
összefoglalás	7

TÉMAKÖR: A kora újkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	– A portugál és spanyol felfedezések.	<i>Fogalmak: gyarmat, világkereskedelem,</i>	– A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása

	<ul style="list-style-type: none"> - A korai gyarmatosítás és következményei. - A világkereskedelmi kialakulása. - Az abszolutizmus. 	abszolutizmus, infláció, <u>manufaktúra</u> , <u>tőke</u> , <u>tőkés</u> , <u>bérmunkás</u> , <u>kapitalizmus</u> , <u>bank</u> , <u>tőzsde</u> , <u>részvény</u> , örökös jobbágyság, <u>reformáció</u> , protestáns, <u>evangélikus</u> , <u>református</u> , anglikán, unitárius, <u>vallási türelem</u> , <u>ellenreformáció</u> , <u>katolikus megújulás</u> , <u>jezsuiták</u> , <u>barokk</u> .	<p>tematikus térképeken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalaival, fontosabb termékeiről és szereplőiről. - Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. - Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése. - A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. - A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszerkezet összehasonlítása. - A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen. - Vallás és politika összefonódásának felismerése. - Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. - A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.
<i>A korai kapitalizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Az árforradalom. - A manufaktúrák. - Bankok és tőzsdék. - Az európai munkamegosztás és következményei 		
<i>Reformáció Európában és Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye). - Luther és Kálvin fellépése. - A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. - A reformáció eredményei Magyarországon 	<p><i>Személyek:</i> <u>Kolumbusz Kristóf</u>, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, <u>Luther Márton</u>, <u>Kálvin János</u>, <u>Károli Gáspár</u>, <u>Pázmány Péter</u>, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u>.</p>	
<i>„Hitviták tüzeiben”</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Vallási konfliktusok Európában. - Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. - A magyar protestáns és katolikus iskolák. - A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.

- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

TÉMAKÖR: A török hódoltság kora Magyarország

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ország három részre szakadása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer. 	<p><i>Fogalmak:</i> rendi országgyűlés, hajdúszabadság.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér)</u>, I. Lipót, Savoyai Jenő.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján.
<i>A két magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora. 	<p>1566</p> <p>Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján.
<i>A török kiűzése és a török kor mérlege</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország az európai munkamegosztásban. – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. – A török kiűzése. 	<p>1699 karlócai béke.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.

		Királyság (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u> , Gyulafehérvár, <u>Bécs</u> .	
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

TÉMAKÖR: A felvilágosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A felvilágosodás	<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>felvilágosodás</u>, jogegyenlőség, <u>hatalmi ágak megosztása</u>, népfelség, társadalmi szerződés, <u>szabad verseny</u>, <u>alkotmány</u>, alkotmányos monarchia, <u>elnök</u>, <u>miniszterelnök</u>, felelős kormány, <u>cenzus</u>, <u>általános választójog</u>, <u>forradalom</u>, <u>diktatúra</u>, jakobinus, Szent Szövetség.</p> <p><i>Személyek:</i> Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, <u>George Washington</u>, Maximilien Robespierre, <u>Bonaparte Napóleon</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1689 a Jognyilatkozat, <u>1776 a Függetlenségi nyilatkozat</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének
A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	<ul style="list-style-type: none"> – A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. – Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök. 		
A francia forradalom és hatása	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. – A jakobinus diktatúra. – Napóleon birodalma: a 		

	polgári berendezkedés exportja.	<u>1789 a francia forradalom</u> , 1804–1814/1815 Napóleon császársága, <u>1815 a waterlooi csata</u> . <i>Topográfia:</i> <u>Nagy-Britannia</u> , <u>Amerikai Egyesült Államok</u> , <u>Párizs</u> , <u>Oroszország</u> , <u>Waterloo</u> .	értelmezése, azonosítása.
--	---------------------------------	---	---------------------------

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

TÉMAKÖR: Magyarország a 18. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Rákóczi-szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszuma. 	<i>Fogalmak:</i> <u>kuruc</u> , <u>labanc</u> , <u>szabadságharc</u> , trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet.	<ul style="list-style-type: none"> – A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. – Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével.
<i>Magyarország újranépesülése és újranépesítése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód. 	<i>Személyek:</i> <u>II. Rákóczi Ferenc</u> , <u>Mária Terézia</u> , II. József.	<ul style="list-style-type: none"> – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai háttérének, valamint eredményeinek azonosítása.
<i>A felvilágosult abszolutizmus reformjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolutizmus céljai. 	<i>Kronológia:</i> <u>1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc</u> , 1711 a szatmári	<ul style="list-style-type: none"> – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása,

	<ul style="list-style-type: none"> – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca. 	<p>béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Temesvár</u>, Határőrvidék, Poroszország.</p>	<p>uralkodásának mérlege, értékelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharcra kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.
- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

TÉMAKÖR: Az új eszmék és az iparosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>liberalizmus</u>, <u>nacionalizmus</u>, nemzetállam, <u>konzervativizmus</u>, reform, <u>ipari forradalom</u>, <u>munkanélküliség</u>, <u>tömegtermelés</u>, szegregáció.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>James Watt</u>, <u>Thomas Edison</u>, Henry Ford.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari nagyváros életkörülményeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai
<i>Az ipari forradalom hullámai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai. 		

		<i>Topográfia:</i> Manchester, New York.	következményeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.
--	--	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A reformkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politikai élet szinterei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a megerendszer. – A reformkori Pest-Buda. – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, <u>közteherviselés</u>, <u>jobbágyszabadítás</u>, örökváltság.</p> <p><i>Személyek:</i> József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u>, Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u>, <u>Kossuth Lajos</u>, Ganz Ábrahám.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1830–1848 a reformkor</u>, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágyszerzés és megoldási javaslatának értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkerzés és a nemzetné válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelváltása, Löv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai íráások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi háttérének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti
<i>A reformkor fő kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar nyelv ügye és a nemzetné válás. – A jobbágyszerzés: örökváltság, kárpótlás. – A polgári alkotmányosság kérdése. 		

	– Széchenyi és Kossuth programja és vitája.	<i>Topográfia:</i> Pest-Buda.	kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
--	---	-------------------------------	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

TÉMAKÖR: A forradalom és a szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom céljai és eredményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai forradalmi hullám és március 15. – Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. – A Batthyány-kormány tevékenysége. 	<p><i>Fogalmak:</i> márciusi ifjak, <u>sajtószabadság</u>, <u>cenzúra</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat.</p> <p><i>Személyek:</i> Petőfi Sándor, <u>Batthyány Lajos</u>, <u>Görgei Artúr</u>, <u>Bem József</u>, <u>Klapka György</u>, <u>Ferenc József</u>, Julius Haynau.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1848. március 15. a pesti forradalom</u>, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek
<i>A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Harc a dinasztiaival és a vele szövetkező nemzetiségekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. 		

	<ul style="list-style-type: none"> - A szabadságharc leverése és a megtorlás. 	<p>tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, <u>1849.</u> <u>október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése.</u></p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Pákozd,</u> <u>Debrecen, Isaszeg, Világos,</u> <u>Komárom, Arad.</u></p>	<p>részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. - A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.
--	--	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11–12. évfolyam

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerzési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a technikai utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.

Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.

Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.

A technikai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a technikai befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményyt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.
-

A 11. évfolyamon a történelem tantárgy óraszám: 108 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	15
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	12
A második világháború	18
A két világrendszer szembenállása	6
össz	92
összef	8
témazáró	8

TÉMAKÖR: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A szocializmus és a munkásmozgalm</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány. – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>polgárháború</u>, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, <u>szocializmus</u>, szociáldemokrácia, <u>kommunizmus</u>, <u>keresztényszocializmus</u>, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Abraham Lincoln, <u>Otto von Bismarck</u>, <u>Karl Marx</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1861–1865 az amerikai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. – A polgári állam feladatköreiből és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszocialista eszmék azonosítása és összehasonlítása.
<i>A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog. – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése. 		

		polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése. <i>Topográfia:</i> Németország, Japán.	
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköeiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszméről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kiegyezés és a dualizmus rendszere</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták. 	<i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u> , <u>közös ügyek</u> , közjogi kérdés, húsvéti cikk, <u>dualizmus</u> , nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrí, népoktatás, <u>Millennium</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése.
<i>A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon. 	<p>asszimiláció, autonómia.</p> <p>Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével.
<p><i>Az ipari forradalom Magyarországon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar. 	<p><i>Kronológia:</i> 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, <u>1867 a kiegyezés</u>, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, <u>1896 a Millennium</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban.
<p><i>Társadalom és életmód a dualizmus korában</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék. – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. – Életmód és szórakozás. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Budapest</u>, <u>Osztrák-Magyar Monarchia</u>, Fiume.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

TÉMAKÖR: A nagy háború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az első világháború előzményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő töke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok. 	<p><i>Fogalmak:</i> villámháború, <u>front</u>, <u>állóháború</u>, <u>hátország</u>, <u>antant</u>, <u>központi hatalmak</u>, hadigazdaság, hadifogság.</p> <p><i>Személyek:</i> II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914. június 28. a szarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Brit Birodalom</u>, <u>Szarajevó</u>, <u>Doberdó</u>, <u>Románia</u>, <u>Szerbia</u>, <u>Olaszország</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. – A front és a hátország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján. – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.
<i>Az első világháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világháború kitörése. – A hadviselő felek és a frontok. – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása. 		
<i>Az első világháború jellemzői és hatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állóháború és az anyagcsata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása. – A nők helyzetének megváltozása. 		
<i>Magyarország a világháborúban</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A hátország. – A magyar hadifoglyok sorsa. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, “Új világ született” c. kiállítás).

- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

TÉMAKÖR: Az átalakulás évei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). – Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz fasizmus. 	<i>Fogalmak:</i> <u>bolsevik</u> , szovjet, örmény népiértés, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), <u>tanácsköztársaság</u> , <u>vörösteror</u> , Lenin-fiúk, ellenforradalom, <u>fehér különítményes megtorlások</u> , “vörös térkép,” <u>kisantant</u> , jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján.
<i>Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése. 	<i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u> , Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u> , Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u> , Apponyi Albert.	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése.
<i>A tanácsköztársaság és az ellenforradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista hatalomátvétel. – A proletárdiktatúra és a vörösteror. – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. – Az ellenforradalom győzelme. 		<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások

<p><i>A Párizs környéki békék</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió. 	<p><i>Kronológia: 1917 a <u>bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a <u>trianoni békediktátum</u>.</i></p>	<p>áttekintése térképen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.
<p><i>A trianoni békediktátum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar ügy a békekonferencián. – A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron. 	<p><i>Topográfia: <u>Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria</u>, trianoni Magyarország.</i></p>	<p>áttekintése térképen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A két világháború között

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. – A tervgazdaság és a kollektivizálás. – A terror eszközei és áldozatai. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>totális állam</u>, többpártrendszer, egypártrendszer, <u>személyi kultusz</u>, koncepciók per, <u>GULAG</u>, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, <u>tervgazdaság</u>, <u>piacgazdaság</u>, New Deal, <u>fasizmus</u>, <u>nemzetiszocializmus</u>, fajelmélet, <u>antiszemitizmus</u>, Führer, SS, Anschluss.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Joszif V. Sztálin</u>, <u>Adolf Hitler</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. – A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. – A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
<i>A Nyugat és a gazdasági világválság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelmének összeomlása. – A munkanélküliség. – Állami beavatkozás a gazdaságba. 	<p><i>Kronológia:</i> 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, <u>1933 a náci hatalomátvétel</u>, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Szovjetunió</u>, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.</p>	
<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. – A totális állam kiépítése. – A terror eszközei. – Terjeszkedés a háború előtt. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciók per).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Folyamatábrák készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábrák szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.

- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
-

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Talpra állás Trianon után</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei. 	<p><i>Fogalmak:</i> kormányzó, Egységes Párt, <u>numerus clausus</u>, <u>pengő</u>, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, <u>nyilasok</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Bethlen István</u>, <u>Teleki Pál</u>, <u>Klebelsberg Kunó</u>, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, <u>Szent-Györgyi Albert</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1920–1944 a Horthy-rendszer</u>, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl.
<i>A 1930-as évek Magyarországa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között. – A külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei. 		

		Kárpátalja visszacsatolása.	oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.
--	--	-----------------------------	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

TÉMAKÖR: A második világháború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A tengelyhatalmak sikerei	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás. – Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen. – Japán támadás az Egyesült Államok ellen. 	<i>Fogalmak:</i> Molotov–Ribbentrop-paktum, <u>tengelyhatalmak</u> , <u>szövetségesek</u> , <u>totális háború</u> , kiugrási kísérlet, <u>zsidótörvények</u> , munkaszolgálat, <u>gettó</u> , <u>deportálás</u> , <u>koncentrációs tábor</u> , haláltábor, népiirtás, <u>holokauszt</u> , partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, <u>malenkij robot</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján. – A magyar területi revízió
A szövetségesek győzelme	<ul style="list-style-type: none"> – A keleti és a nyugati front. – A csendes-óceáni hadszíntér. 		

<p><i>Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A területi revízió lépései. – A fegyveres semlegesség. – A Szovjetunió elleni háború. – A Don-kanyar. – A német megszállás és következményei. 	<p><i>Személyek:</i> <u>Franklin D. Roosevelt</u>, <u>Winston Churchill</u>, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund</p>	<p>megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken,
<p><i>A holokauszt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés. 	<p>Veessenmayer, <u>Szálasi Ferenc</u>, Raoul Wallenberg, <u>Salkaházi Sára</u>, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, <u>1939–45 a második világháború</u>, 1939. szeptember 1. Lengyelország</p>	<p>lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, <u>1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása</u>; 1941. június 27.</p>
<p><i>A második világháború jellemzői</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. – Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per. 	<p>Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március</u></p>	<p>– A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. – A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján.
<p><i>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. – Megszabadulás és szovjet megszállás. – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. 	<p>Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március</u></p>	<p>– A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján.</p>

	<p>– A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás).</p>	<p><u>19. Magyarország német megszállása</u>, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, <u>1945. április a háború vége Magyarországon</u>, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Sztálingrád</u>, Normandia, Pearl Harbor, <u>Hirosima</u>, Észak-Erdély, <u>Donkanyar</u>, Kamenyec Podolszk Árpádvonal, <u>Auschwitz</u>, Újvidék, Drezda, Szolyva.</p>	<p>– Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.</p>
--	--	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

TÉMAKÖR: A két világrendszer szembenállása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kétpólusú világ kialakulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserek a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. – A két világrend jellemzői. – A két Németország. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)</u>, kitelepítés, <u>hidegháború</u>, <u>vasfüggöny</u>, <u>szuperhatalom</u>, <u>Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST)</u>, <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u>, <u>Varsói Szerződés</u>, kétpólusú világ, <u>a berlini fal</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejötté folyamatának és következményeinek bemutatása.
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Suez, Kuba, Vietnam, Afganisztán). 	<p><i>Személyek:</i> Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, <u>Nyikita Sz. Hruscsov</u>, <u>John F. Kennedy</u>, <u>Mahátma Gandhi</u>, <u>Mao Ce-tung</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 az ENSZ létrejötté, <u>1947 a párizsi béke</u>, <u>a hidegháború kezdete</u>, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
<i>A gyarmatok felszabadulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, <u>Közel-Kelet</u>, Izrael <u>Észak-</u></p>	

		és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán.	
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Szuezi, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

A 12. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 93 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

12. évf	
Háborútól forradalomig	8
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	7
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	6
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	22
össz	77
összef	8
témazáró	8

TÉMAKÖR: Háborútól forradalomig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átmenet évei</i> <i>Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, 	<i>Fogalmak:</i> népbíróság, háborús bűnös, földosztás, <u>államosítás</u> , forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása.

	<p>népbíróóságok, köztársaság.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947. 	<p>Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, <u>Államvédelmi Hatóság (ÁVH)</u>, tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva. – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
<p><i>A szovjetizálás Magyarországon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Konceptiók perек, egyházüldözés. – A keleti blokk. 	<p><i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, <u>Kovács Béla</u>, <u>Mindszenty József</u>, <u>Rákosi Mátyás</u>, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit.</p>	
<p><i>A Rákosi-diktatúra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, <u>1948–1956 a Rákosi-diktatúra</u>, 1949 kommunista alkotmány.</p> <p><i>Topográfia:</i> Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak viceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepció per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

TÉMAKÖR: Az 1956-os forradalom és szabadságharc**JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás). 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek.</p> <p><i>Személyek:</i> Gerő Ernő, Maléter Pál, <u>Nagy Imre</u>, Iván Kovács László, Pongrácz Gergely, <u>Kádár János</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjainak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása.
<i>A nemzet szabadságharca</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szabadságharc a fővárosban és vidéken. – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. – A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, <u>1956. október 25. a Kossuth téri sortűz</u>, <u>1956. november 4. a szovjet támadás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest), <u>Mosonmagyaróvár</u>, Salgótarján.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom és szabadságharc értékelése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A kádári diktatúra**JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra****ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>A pártállami diktatúra és működése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téészesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái. 	<p><i>Fogalmak: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásórség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőségvetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”.</i></p> <p><i>Kronológia: 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téészesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
<i>Gazdaság, társadalom, életmód</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A tervgazdaság és a KGST. – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”. – Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

TÉMAKÖR: A kétpólusú világ és felbomlása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Nyugat a 20. század második felében</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>jóléti állam</u>, prágai tavasz, Szolidaritás.</p> <p><i>Személyek:</i> Nicolae Ceaușescu, <u>Mihail Sz. Gorbacsov</u>, Lech Wałęsa, VI. Pál, <u>II. János Pál</u>, <u>Ronald Reagan</u>, Helmut Kohl.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Szlovákia</u>, <u>Ukrajna</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása. – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.
<i>A szocializmus válsága és megrendülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban. 		
<i>A kétpólusú világ megszűnése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. – A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

TÉMAKÖR: A rendszerváltoztatás folyamata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Kádár-rendszer végnapjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás . – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása. 	<p><i>Fogalmak:</i> adósságszpirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fialat Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrat a Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal,</p> <p><u>rendszerváltoztatás, visegrádi együttműködés, privatizáció,</u> kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.</p> <p><i>Személyek:</i> Pozsgay Imre, Németh Miklós, <u>Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád, Orbán Viktor.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, <u>1990 az első szabad választások</u>, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
<i>A rendszerváltoztatás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az új pártok – különböző ideológiák. – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. – Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás). 		
<i>A piacgazdaság kiépülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem átalakulása. 		

	– Gazdasági szerkezetváltás.		
--	------------------------------	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

TÉMAKÖR: A világ a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átalakuló világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína. – Óriásvállalatok a globális térben. 	<p><i>Fogalmak:</i> modern kori <u>migráció</u>, <u>multikulturalizmus</u>, <u>sz. párhuzamos társadalom</u>, <u>népességrobbanás</u>, <u>iszlamizmus</u>, <u>terrorizmus</u>, <u>globalizáció</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
<i>A globális világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség. 		
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

TÉMAKÖR: Magyarország a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A demokrácia működése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer. 	<i>Fogalmak:</i> közvetett és közvetlen demokrácia, <u>integráció, euró, Európai Unió,</u>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján.
<i>A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek. 	Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény.	<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése.
<i>Magyarország és az Európai Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. 	<i>Személyek:</i> Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatá	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország nyugati integrációjának

	<ul style="list-style-type: none"> – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. – Magyarország csatlakozásának folyamata. – Az együttműködés eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa? 	<p>s óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).</p> <p><i>Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.</i></p> <p><i>Topográfia: Brüsszel.</i></p>	<p>bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
--	---	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomán követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

TÉMAKÖR: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. – Autonomia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>kitelepítés</u>, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Esterházy János</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.

	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság. 	<p><u>Márton Áron, Tőkés László.</u></p> <p><i>Kronológia: <u>1944–1945 magyarellenes atrocitások</u>, 1990 fekete március.</i></p> <p><i>Topográfia: Csúrog, Jarek, <u>Duna-delta</u>, Marosvásárhely, Székelyföld.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
<p>A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.
- Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM HELYI TANTERV
SZAKKÉPZETTEK KÖZÉPISKOLÁJA
NAPPALI TAGOZAT
12-13. ÉVFOLYAM

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. Az anyanyelven megszülető irodalom alkotói és hallgatói olyan olvasói hagyományt, kultúrát teremtenek, amely megerősíti egy közösség tagjainak az identitását, mert a „... nemzeti hagyomány s nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.”(Kölcsey Ferenc). Egy nemzet megmaradásának alapja, de fennmaradásának, jövőjének is a záloga a kultúrája, az anyanyelve.

A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Egy nép szimbolikus szövegei többnyire irodalmi alkotások, amelyek a legszorosabb összetartozást fejezik ki. Ezek olvasása, tanítása személyiséget formál, fejleszti a szépérzékét, az ítézőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.

Kultúránk, benne irodalmunk magyarul született meg, és ezen a nyelven formálódik tovább. A magyar irodalom a Kárpát-medence magyarságának irodalma. Nyelvünk, történelmünk, kultúránk közös. Kulturális értelemben egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy is a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A középfokú képzés szakaszában, a 12-13. évfolyamon a nevelésnek-oktatásnak sok és sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Ismerjék és értsék múltjukat, jelenüket, benne önmagukat.
- A tanulók felkészítése arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit,

ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése. Az, hogy a diákok szabatosan és pontosan, illetve a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudják kifejezni magukat.

- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.
- Cél, hogy a nyelvi megnyilatkozások jelentésszintjeit és -árnyalatait a képzési szakasz végén megértsék, mert így veszik észre a manipulációt vagy értik meg az összetett üzeneteket.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük. Legyen elemi elvárás számukra – önmaguktól és másoktól is – a pontos és a magyar nyelvhelyességi szabályokat betartó szövegalkotás, a magyar helyesírás szabályainak ismerete.
- Értsék meg és példákkal tudják szemléltetni, hogy a nyelv és a gondolkodás, a beszéd és a gondolkodás feltételezik egymást, szorosan összefüggnek, ismerjék fel, hogy a nyelv szegényedése a gondolkodás szegényedését jelenti.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT-eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.

- A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információ-mennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikusan és kritikusan használják, építsék be tudásukba.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténeti, műfaj-történeti, irodalomelméleti, -történeti ismeretekkel. A képzési szakasz első felében ezek az ismeretek állnak a tananyag középpontjában. Fontos, hogy a diákok az irodalmat egy közösség történelmi-társadalmi folyamataként is lássák. A képzési szakasz második felében a szerzői portrék és látásmódok is helyet kapnak. *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzéket, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- A XXI. század emberei már élethosszig tanulnak, ezért a diákoknak meg kell őrizni kíváncsiságukat, meg kell tanulniuk középiskolás módon tanulni. Ennek feltétele, hogy olvasó emberekké neveljük őket, akik többféle olvasási és értelmezési technikákkal rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.
- Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondjaikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtanóra kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja. A diákok érzelmi fejlődése az alapja későbbi személyes boldogulásuknak, együttműködési képességüknek, társadalmi beilleszkedésüknek és kulturált viselkedésüknek.

A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségre, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést. Érett, gondolkodó, ép erkölcsi érzékkel rendelkező, kiegyensúlyozott felnőttekként kerüljenek ki a közoktatásból.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át az oktató választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a

tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak. A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére az oktató szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha az oktató úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A szövegek kiválasztásakor is ez a két elv érvényesül a magyar nyelv és az irodalom tanításában is: a törzsanyag témái és művei, a hozzájuk kapcsolódó választható témák, művek, illetve a szabadon választható témák, művek.

Az irodalom és média (film, tévéjáték, színház) kapcsolata azt jelenti, hogy az oktató döntése alapján – a kötelező olvasmányok kivételével – vagy a művet olvastatja el a diákokkal, vagy annak feldolgozását nézik meg.

12. ÉVFOLYAM

A technikai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

- A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegét kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.
- A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.
- Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

- Ez a két évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.
- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjék érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

Magyar nyelvből a 12. évfolyamon év végén a tanulók anyanyelvi ismereteinek felmérése ajánlott.

A 12. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	
A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói	A formális és informális beszédhelyzetekben való viselkedés
A személyközi kommunikáció	Megszólítások, magázódás, tegeződés, a kapcsolattartás formái
A nem nyelvi jelek	A gesztusok és viselkedés, gesztusok és kultúrkörök
A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói	A reklámok hatása nyelvhasználatunkra
A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre	Az internet mint hiteles adatforrás; plágium; adatvédelem
Médiaműfajok	
A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	
A nyelv mint jelrendszer	A jelnyelvek (pl.: a sikek jelelése)
A nyelvi szintek	Fonémák más nyelvekben. A magyar fonémák összevetése a tanult idegen nyelvek fonémáival
A magyar nyelv hangrendszere	A hangok hangulata, hangszimbolika
Hangkapcsolódási szabályszerűségek	A tőtípusok, illetve a toldalékok meghatározása, grammatikai funkcióik
A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag)	Néhány ismert szófaji rendszer bemutatása
A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatzóok és viszonyzóok	A szófajváltás, a többszófajúság
A szó szerkezetek (szintagmák)	Rendszermondat, szövegmondat
A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai	Mondatok elemzése szerkezeti rajzzal
Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők	A szinteződés, tömbösödés a mondatban
Az összetett mondat	
Az alárendelő összetett mondatok	

A mellérendelő összetett mondatok		
A többszörösen összetett mondatok		
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás		
A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet	<p>Szövegpszemantika A szöveg és a szöveget kiegészítő, nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata Szöveg és vizualitás: képversek, konkrét költészet Intertextualitás: a szövegek transzformációi (pl. mém)</p>	
A szöveg típusai, a szöveg szerkezete		
A szövegkohézió (lineáris és globális)		
A szöveg kifejtettsége		
Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)		
Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint		
A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták		
Az esszé		
A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)		
Az intertextualitás		
A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében		
IV. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesezközök, szóképek, alakzatok		
A stílus fogalma és hírértéke		<p>Mindennapi stilisztikánk: társadalmi elvárások és megnyilatkozásaink stílusa Stílusparódia Korstílusok, stílusirányzatok Az írásképek stilisztikai hatásai Egyéni szóalkotások stilisztikai hatása Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek</p>
A stílus kifejező ereje		
Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus		
Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)		
A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)		
Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés		
Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)		
Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben		

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	
A) Az irodalom és hatása	
Karinthy Frigyes: A cirkusz	Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról II. János Pál pápa levele a művészeknek (részletek)
B) Szerzők, művek párbeszéde	
Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal	

C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	
Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)	Irodalom és film Agatha Christie: Tíz kicsi néger
D) Műnemi-műfaji rendszer	
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	
A) Az ősi magyar hitvilág	
Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	Diószegi Vilmos: Az ősi magyarok hitvilága (Világfa) Anonymus: Gesta Hungarorum (ford.: Pais Dezső) (részletek) Jankovics Marcell: Az édig érő fa (részlet)
Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)	
B) A görög mitológia	
A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)	További görög mítoszok: Hésziodosz: Istenek születése (részletek) Hésziodosz: Munkák és napok (részletek) A görög mitológia motívumainak, alakjainak megjelenése későbbi korok irodalmában
C) Egyéb teremtésmítosz	
Babiloni teremtésmítosz (részlet)	
III. A görög irodalom	
A) Az epika születése	
Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)	
B) A görög líra, az időmértékes verselés	
Alkaiosz: Az állam hajója	Szemelvények az antik görög lírából
Alkaiosz: Bordal	
Szapphó: Aphroditéhez	
Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka	
Anakreón: Töredék a halálról	
Anakreón: Gyűlölöm	
C) A görög dráma	
Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné	Szophoklész: Oidipusz király Arisztophanész: Lüsizisztraté
IV. A római irodalom	
A) A polgárháborúk kora	
Catullus: Gyűlölk és szeretek	Catullus: Éljük, Lesbia
B) Augustus kora	
Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)	Vergilius: IV. ecloga Horatius: Leuconoének Horatius: Licinius Murenához
Vergilius: IX. ecloga	
Horatius: Thaliarchushoz	
Ovidius: Átváltozások	
Pygmalion	
V. A Biblia mint kulturális kód	
A) Az Ószövetség (részletek)	
a) Történeti könyvek	
Mózes első könyvéből részletek:	Szemelvények az Ószövetségből Az Ószövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Teremtéstörténet	
• József	

Mózes második könyvéből részletek:	
• Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat	
b) Tanító könyvek	
• Zsoltárok könyve (23., 42.)	
	Az Ószövetség és a film Ridley Scott: Exodus vagy Roger Young: Mózes (vagy más Ószövetség-feldolgozás)
	Az Ószövetség és a képzőművészet (pl.: Michelangelo Buonarroti, Pieter Bruegel, William Blake, Modigliani képei)
B) Újszövetség (részletek)	
a) Az „örömhír”	
Máté evangéliumából részletek:	Szemelvények az Újszövetségből
• Jézus Krisztus születése, megkeresztelése	Az Újszövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata	Karinthy: Barabbás
• Passió-történet	Az Újszövetség és a film
• Jézus feltámadása	Franco Zeffirelli: A Názáreti Jézus vagy Catharine Hardwicke: A születés (vagy más Újszövetség-feldolgozás)
Lukács evangéliumából (részletek):	Az Újszövetség és a képzőművészet
• Az irgalmas szamaritánus	(pl.: M.S. mester, Michelangelo Buonarroti, Tintoretto, Albrecht Dürer, Caravaggio, Munkácsy Mihály)
• A tékozló fiú	
Pál apostol Szeretethimnusza	
VI. A középkor irodalma	
A) Egyházi irodalom	
a) Epika:	Umberto Eco: A rózsza neve
Szent Ágoston: Vallomások (részlet)	Szent Erzsébet legendája (részlet)
	Szent Margit legendája (részlet)
	Szent Gellért püspök legendája (részlet)
Halotti beszéd és könyörgés	Tommaso da Celano: Ének az utolsó ítéletről
b) Líra	
Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról	
Ómagyar Mária-siralom	
B) Lovagi és udvari irodalom	
a) Epika	
Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)	Kálti Márk: Képes krónika (részlet)
	Irodalom és film
	Terry Jones és Terry Gilliam: Gyalog galopp
b) Líra	
Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán	Walter von der Vogelweide: Ó, jaj, hogy eltűnt minden
C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	Irodalom és képzőművészet Dante: Pokol Gustave Doré illusztrációi, Auguste Rodin munkái

D) A középkor világi irodalma	
vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)	Irodalom és zene Carl Orff: Carmina Burana
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	Irodalom és színház Szakácsi Sándor – Óze Áron: A cella
VII. A reneszánsz irodalma	
A) A humanista irodalom	
a) Líra	Petrarca: Daloskönyv (részletek)
Petrarca: Pó, földi kérgem	Janus Pannonius: Galeotto Marzióhoz
Portré: Janus Pannonius	Janus Pannonius: Búcsú Váradtól
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	Janus Pannonius: Mars istenhez békességért
Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	Janus Pannonius: A saját lelkéhez
b) Epika	
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	Boccaccio: Dekameron (részletek)
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése	Irodalom és film Eric Till: Luther (részlet)
a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	Reményik Sándor: A fordító Sylvester János: Újtestamentum fordítása (ajánló vers)
b) Zsoltárfordítások Szenci Molnár Albert: 42. zsoltár	
c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	Irodalom és film Richly Zsolt: Heltai Gáspár mesél (rajzfilmek) (részlet)
C) A reformáció világi irodalma	
a) Históriai énekek	Szemelvények a magyar reformáció irodalmából
Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)	
b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)	
	A regény születése Miguel Cervantes Saavedra: Don Quijote (részletek)
D) Líra a reformáció korában	
a) Portré: Balassi Bálint	
Balassi Bálint: Egy katonaének	További Balassi-versek További Shakespeare-sonettek

Balassi Bálint: Borivóknak való	
Balassi Bálint: Adj már csendességet...	
Balassi Bálint: Hogy Júliára talál	
b) William Shakespeare: LXXV. szonett	
E) Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában	
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Romeo és Júlia (vagy más feldolgozás)
	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Hamlet (vagy más feldolgozás)
VIII. A barokk és a rokokó irodalma	
A) Epika	
a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet)	
b) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
c) Levél	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)
d) Tudományos élet	
Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	Apáczai Csere János: Az iskolák felette szükséges voltáról (részlet)
B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok	
Rákóczi-nóta	
Őszi harmat után	
IX. A felvilágosodás irodalma	
A) Az európai felvilágosodás	
a) Epika	
Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)	Montesquieu: Perzsa levelek (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Értekezés az emberi egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Emil (részlet) Johann Wolfgang von Goethe: Az ifjú Werther szenvedései (részlet) Georg Wilhelm Friedrich Herder: Esmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások (részlet)
b) Színház- és drámatörténet	
A francia klasszicista dráma	

Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe	Irodalom és színház Jean Racine: Phaedra (részlet) Pierre Corneille: Cid (részlet) Nicolas Boileau-Despréaux: Ars poetica (részlet)	
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)	Irodalom és színház A német későklasszicista, koraromantikus dráma Friedrich Schiller: Tell Vilmos vagy más Schiller-dráma	
c) Líra		
Robert Burns: John Anderson	William Blake: A tigris William Blake: A bárány Johann Wolfgang von Goethe: A vándor éji dala Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály	
Robert Burns: Falusi randevú		
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus		
a) Epika		
Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon (részletek)	Bessenyei György: Egy tudós társaság iránt való jámbor szándék (részlet) Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Kármán József: A nemzet csinosodása (részlet) Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója (részletek)	
b) Líra		
Kazinczy Ferenc: Tövises és virágok (részletek)	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor Csokonai Vitéz Mihály: Az én poézisom természete Csokonai Vitéz Mihály: A feredés Csokonai Vitéz Mihály: Az anákroni versek Csokonai Vitéz Mihály: Jövendölés az első oskoláról a Somogyban Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz Csokonai Vitéz Mihály: A vidám természetű poéta	
Portré: Csokonai Vitéz Mihály		
Csokonai Vitéz Mihály: Az estve		
Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság		
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem		
Csokonai Vitéz Mihály: Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz		
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez		
Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz		
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban		
a) Líra		
Portré: Berzsenyi Dániel	Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei (részlet) Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (II.) Berzsenyi Dániel: Horác Berzsenyi Dániel: Vitkovics Mihályhoz Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától Berzsenyi Dániel: Napoleonhoz Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa! Kölcsy Ferenc: Bordal Kölcsy Ferenc: Csolnakon	
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem		
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátémhoz		
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél		
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)		
Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)		
Portré: Kölcsey Ferenc		
Kölcsey Ferenc: Himnusz		
Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas		
Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala		
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke		
b) Epika		

Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)	Kölcsey Ferenc: Mohács (részlet)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
c) Színház és dráma	
Katona József: Bánk bán	Irodalom és zene Erkel Ferenc: Bánk bán
	Irodalom és tévéjáték Kisfaludy Károly: A kérők Bohák György: A kérők
X. A romantika irodalma	
a) Az angolszász romantika	
George Byron egy szabadon választott művéből részlet	
Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	Irodalom és film Richard Thorpe: Ivanhoe
	Irodalom és film/tévéjáték Jane Austen: Büszkeség és balítélet Joe Wright/Simon Langton: Büszkeség és balítélet vagy: más Jane Austen-regény adaptációja
Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	Edgar Allan Poe: A kút és az inga Edgar Allan Poe: A fekete macska Edgar Allan Poe: A holló
b) A francia romantika	
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)	Irodalom és film/zene Jeane Delannoy: A párizsi Notre-Dame vagy Gary Trousdale- Kirk Wise: A Notre Dame-i toronyőr vagy a regény más feldolgozása
	Irodalom és film/zene Jean-Paul Chanois: Nyomorultak vagy Bille August: Nyomorultak vagy a regény más feldolgozása
c) A német romantika	
Heinrich Heine: Loreley	Heinrich Heine: A dal szárnyára veszlek Heinrich Heine: Memento
d) Az orosz romantika	
Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)	Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma
e) A lengyel romantika	
Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	Adam Mickiewicz: Ősök (részlet)
XI. A magyar romantika irodalma	
A) Életművek a magyar romantika irodalmából	
a) Vörösmarty Mihály	
	Epika
	Zalán futása (Első ének, részlet)
– Líra	Magyarország címere
Szózat	Virág és pillangó
Gondolatok a könyvtárban	Liszt Ferenchez
A merengőhöz	Az élő szobor
Az emberek	Ábránd
Előszó	Fóti dal
A vén cigány	

– Drámai költemény	
Csongor és Tünde	
b) Petőfi Sándor	
– Líra	
A négyökrös szekér	Hortobágyi kocsmárosné
A bánat? egy nagy oceán	Isten csodája
A természet vadvirága	A virágnak megtiltani nem lehet
Fa leszek, ha...	Szeget szeggel
Reszket a bokor, mert...	Csokonai
Minek nevezzetek?	Megy a juhász számaron
	Szeptember végén
Egy gondolat bánt engemet	Beszél a fákkal a bús őszi szél
	Várady Antalhoz
A puszta, télen vagy Kis-Kunság	Európa csendes, újra csendes
A XIX. század költői	Pacsirtaszót hallok megint
Fekete-piros dal	Szabadság, szerelem
– Epika	
A helység kalapácsa (részlet)	Úti levelek (részletek)
Az apostol (részlet)	
c) Jókai Mór	
– Elbeszélések	
A tengerszem tündére	A megölt ország
A huszti beteglátogatók	A debreceni kastély A magyar Faust Két menyegző
– Regények	
Az arany ember	Irodalom és film Várkonyi Zoltán: Egy magyar nábob vagy Várkonyi Zoltán: Kárpáthy Zoltán vagy Várkonyi Zoltán: Fekete gyémántok
B) Tudományos élet a romantika korában	
Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet a legrégebb időktől a jelenkorig rövid előadásban (részlet)
Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet (részlet)

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből).
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella

William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fősvény vagy Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

MEMORITEREK

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt...
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

A 12. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszám: 252 óra

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum óra elosztása:

12. évfolyamon: 2 óra nyelvtan, 5 óra irodalom.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Magyar nyelv	
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	12
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	19
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	14

IV. Stiliztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesszközök, szóképek, alakzatok	13
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként 7-7 óra	14
Összes óraszám:	72
Magyar Irodalom	
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	4
A) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	1
B) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	1
D) Műnemi-műfaji rendszer	1
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	8
A) Az ősi magyar hitvilág	3
B) A görög mitológia	4
C) Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz	1
III. A görög irodalom	11
A) Az epika születése	4
B) A görög líra, az időmértékes verselés	3
C) A görög dráma	4
IV. A római irodalom	4
V. A Biblia mint kulturális kód	12
A) Az Ószövetség	5
B) Újszövetség	7
VI. A középkor irodalma	11
A) Egyházi irodalom	3
B) Lovagi és udvari irodalom	2
C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	3
D) A középkor világi irodalma	3

VII. A reneszánsz irodalma	16
A) A humanista irodalom	4
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra	2
C) A reformáció világi irodalma	2
D) Líra a reformáció korában	4
E) Dráma a reformáció korában	4
VIII. A barokk és a rokokó irodalma	7
A) Epika	5
B) A kuruc kor lírája: műfajok, művek	2
IX. A felvilágosodás irodalma	32
A) Az európai felvilágosodás	9
a) Epika	5
b) Dráma	3
c) Líra	1
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	8
a) Epika	2
b) Líra	6
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	15
a) Líra	12
b) Epika	1
c) Dráma	2
X. A romantika irodalma	9
a) Az angolszász romantika	3
b) A francia romantika	2
c) A német romantika	1
d) Az orosz romantika	2
e) A lengyel romantika	1
XI. A magyar romantika irodalma I.	30
A) Életművek a magyar romantika irodalmából I.	25
a) Vörösmarty Mihály	8
b) Petőfi Sándor	14
c) Jókai Mór	7
B) Irodalomtudomány a romantika korában	1
<i>Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 17-17 óra</i>	36
magyar irodalom óraszám	180
Magyar nyelv és irodalom összes óraszám:	252

Magyar nyelv

TÉMAKÖR: Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció
JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása
- A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai
- A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

FOGALMAK

kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.

TÉMAKÖR: A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása
- Kreatív nyelvi fejlesztés
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szószerkezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

FOGALMAK

nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései

TÉMAKÖR: A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése
- A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban
- A szövegelemző képességek fejlesztése
- A szöveg fogalma, jellemzői
- A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
- A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
- A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
- Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői
- Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás
- A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése
- A helyesírási készség fejlesztése
- Helyesírási szótárak használatának tudatosítása
- A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák
- Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos
- Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás
- A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.
- Az esszé

FOGALMAK

szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé

TÉMAKÖR: Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílus eszközök, szóképek, alakzatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A stílus szerepének tudatosítása
- A stílári különbségek felfedeztetése
- Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor
- A stílus, a stilisztika, a stílustípusok
- A stílusérték
- A stílushatás
- Stílusgyakorlatok
- A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése
- Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben
- A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása
- A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása
- A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése
- Szótárhasználat fejlesztése
- A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői
- A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek

- A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező
- Motivált és motiválatlan jelentés
- A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk
- A mondat- és szövegjelentés

FOGALMAK

stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése
- Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei
- Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban

FOGALMAK

művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ

TÉMAKÖR: II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS CÉLOK

- A mítoszok kulturális jelentőségének megértése
- Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben
- Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék
  - Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése
- Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban
- A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágó
- Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése
- A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése
- A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs.

FOGALMAK

szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus

TÉMAKÖR: III. A görög irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján
- Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból
- Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból).
- A szerzőkhöz, illetve hősökhez kapcsolódó toposzok megismerése
- Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen,
- Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése
- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése
- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

- Különböző magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése.

FOGALMAK

eposz, eposzi konvenciók: prozódia, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármasszöveg, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzisz

TÉMAKÖR: IV. A római irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek.
- A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése
- Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata;
- Irodalmi műfajok, versformák megismerése;
- A görög és római kultúra viszonyának értelmezése;
- A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);

FOGALMAK

imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horatiusi alapelvek, ars poetica

TÉMAKÖR: V. A Biblia mint kulturális kód

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése

- Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése
- Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteiken átívelő, alapvető kódjához
- Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban
- A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban
- A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma
- A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok

FOGALMAK

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis

TÉMAKÖR: VI. A középkor irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
- Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz
- A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban
- A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése
- Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése
- A kéziratok írási és olvasási szokásainak megismerése
- Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante)
  - Dante és Villon életműve jelentőségének megértése

FOGALMAK

középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelleum, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron

TÉMAKÖR: VII. A reneszánsz irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 18 óra

A, A humanista irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése
- Petrarca-sonett megismerése
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

reneszánsz, humanizmus, reformáció, sonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers

B, A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

C, A reformáció világi irodalmából

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése
  - A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése
  - A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése
  - A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése

FOGALMAK

bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia

D, Líra a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai
- Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban
- A sonett formai változása Shakespeare-nél
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével.

FOGALMAK

Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaeinek, sonett

E, Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására
- A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig
- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése

- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása
- Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

FOGALMAK

blank verse, commedia dell'arte, hármasszínű dráma, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia

TÉMAKÖR: VIII. A barokk és a rokokó

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társzművészetek kapcsolata
- A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése,
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat

TÉMAKÖR: IX. A felvilágosodás irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 29 óra

A, Az európai felvilágosodás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése
- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából
- A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai
- A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

FOGALMAK

felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény

B, A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társzművészetek kapcsolata
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal

C, A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciók, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével

FOGALMAK

nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet

TÉMAKÖR: X. A romantika irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése

- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből

FOGALMAK

korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember

TÉMAKÖR: X. A magyar romantika irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 26 óra

A, Életművek a magyar romantika irodalmából

a, Vörösmarty Mihály

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADAZOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása

FOGALMAK

rapszódia, drámai költemény

b, Petőfi Sándor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén
- Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése
- A költő epikájának (*Az apostol*, *A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül
- Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai
- A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében
- Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében
- A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése
- A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben

FOGALMAK

népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz

c, Jókai Mór

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe
- A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése
- Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal
- Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével

FOGALMAK

irányregény, utópia, szigetutópia

B, Irodalomtudomány a romantika korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FOGALOM

nemzeti szemlélet, korszerű népiesség

13. ÉVFOLYAM

A 13. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 13. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajtátsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésfelvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „*A XX. századi történelem az irodalomban*” című anyagrész. A témakör oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmusait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van. Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.
- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.
- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésselvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 13. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar Nyelv	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TÉMÁK
I. Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés	
A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma	Retorika az ókorban Retorika a középkorban

A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései	Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása
A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik	A szójáték és a retorika
Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok	Digitális eszközök, grafikus szerkesztők használata a retorikai szövegek alkotásában.
Az érvelés módszere	Az előadás szemléltetésének módjai (bemutatás, prezentáció).
A retorikai szövegek kifejezőeszközei	
A kulturált vita szabályai	
A befolyásolás módszerei	
II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	
A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során	A pragmatika mint a nyelvre irányuló funkcionális nézőpont
A társalgás udvariassági formái	Kommunikáció és pragmatika
A beszédaktus	
Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	
III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	
A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer	A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban, gondolkodásunk alakításában
A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés	A nyelv szerepe a memória alakításában
A beszéd mint cselekvés	
A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	
IV. Szótárhasználat	
V. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvmélekek	
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei	A 19. század versengő elméletei, az utóbbi évtizedek törekvései a származási modellek felülvizsgálatára („család” és „fa” metaforák kritikája, újabb régészeti és genetikai adatok, stb.)
A magyar nyelvtörténet korszakai	A nyelvhasználat korszerű formái
Nyelvmélekek	Nyelvi változások a Neumann-galaxisban
A szókészlet változása a magyar nyelv történetében	
Nyelvújítás	
VI. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	
Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek	Az adott nyelvjárási terület és a nyelvi norma eltérései
Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma	
Nyelvünk helyzete a határon túl	
Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	
VII. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés	

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. A klasszikus modernség irodalma	
A) A nyugat-európai irodalom	
	Charles Dickens: Twist Olivér
a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	Irodalom és film Gustave Flaubert: Bovaryné vagy Tim Fywell: Bovaryné (vagy más feldolgozás)
	Guy de Maupassant: Gömböc és más történetek

b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
B) Az orosz irodalom	
a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: Az orr
b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)	
c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	Irodalom és film Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Anna Karenina vagy Joe Wright: Anna Karenina (vagy a regény más feldolgozása)
d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	Irodalom és színház Anton Pavlovics Csehov: Három nővér (valamelyik színházi adaptációja)
C) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai	
a) Charles Baudelaire	
A Romlás virágai – Előszó	Egy dög
Az albatrosz	Kapcsolatok
b) Paul Verlaine	
Őszi chanson	Holdfény
Költészettan	
c) Arthur Rimbaud	
A magánhangzók szonettje	Kenyérlesők A részeg hajó (részlet)
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	
I. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
a) Arany János	
• Epika	Toldi szerelme (részletek)
Toldi estéje	Buda halála (részletek) A nagyidai cigányok (részletek)
• Balladák	A walesi bárdok
Ágnes asszony	Tetemre hívás
V. László	Híd-avatás
Vörös Rébék	Tengeri-hántás
• Líra	
Fiamnak	Visszatekintés
Letésem a lantot	Széchenyi emlékezete
Kertben	Az örök zsidó
Epilógus	Őszikék
Kozmopolita költészet	Tamburás öreg úr
Mindvégig	Sejtelek A tölgyek alatt
b) Mikszáth Kálmán	Tímár Zsófi özvegye
Az a fekete folt	Hova lett Gál Magda
Bede Anna tartozása	Szegény Gélyi János lovai
A bányai csoda	
Beszterce ostroma	

	Irodalom és tévéjáték Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)
2. Színház- és drámatörténet	
Madách Imre: Az ember tragédiája	Mózes
3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	
a) Tompa Mihály	
A gólyához	Népdal
A madár, fiaihoz	
b) Gárdonyi Géza	
Az én falum (részletek)	Az Isten rabjai (részlet)
A láthatatlan ember (részlet)	
c) Vajda János	
Húsz év múlva	A virrasztók Az üstökös
	Reviczky Gyula
	Magamról
	Schopenhauer olvasása közben
II. A magyar irodalom a XX. században	
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	
a) Herczeg Ferenc	
Az élet kapuja	A hét sváb (részlet)
Fekete szüret a Badacsonyon	
Színház- és drámatörténet: Bizánc	Irodalom és színház Kék róka (részlet)
b) Ady Endre	A Tisza-parton
Góg és Magóg fia vagyok én...	Lédával a bálban
Héja-nász az avaron	Vér és arany
Harc a Nagyúrral	Sem utódja, sem boldog őse...
Új vizeken járok	Az eltévedt lovas
Az ős Kaján	Elbocsátó szép üzenet
A Sion-hegy alatt	Sípja régi babonának
Az Úr érkezése	Köszönöm, köszönöm, köszönöm
Kocsi-út az éjszakában	Ember az embertelenségben
Emlékezés egy nyár-éjszakára	A Hortobágy poétája
Őrizem a szemed	Párisban járt az Ősz
c) Babits Mihály	
In Horatium	A Danaidák
A lírikus epilógja	Húsvét előtt
Esti kérdés	Örök kék ég a felhők mögött (részlet)
Jobb és bal	Ádáz kutyám
Mint különös hírmondó...	A gazda bekeríti házát
Ősz és tavasz közt	Csak posta voltál
Jónás könyve; Jónás imája	Balázsolás A gólyakalifa (részlet) Cigány a siralomházban
d) Kosztolányi Dezső	
A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	Számadás Vörös hervadás Októberi táj Marcus Aurelius Esti Kornél éneke
Boldog, szomorú dal	

Őszi reggeli	
Halotti beszéd	
Hajnali részegség	
Édes Anna	Irodalom és film Kosztolányi Dezső: Pacsirta Ranódy László: Pacsirta
Esti Kornél; Tizenhétedik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	Esti Kornél kalandjai...; Az utolsó felolvasás A fürdés A kulcs
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Móricz Zsigmond	
Tragédia	Judith és Eszter
Úri muri	Barbárok Tündérbert (részlet)
b) Wass Albert	
Adjátok vissza a hegyeimet!	Irodalom és film Koltay Gábor: Adjátok vissza a hegyeimet!
Üzenet haza	A fúntineli boszorkány (részlet)
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	
a) Juhász Gyula	
Tiszai csönd	Halotti beszéd
Anna örök	Utolsó vacsora Szerelem
b) Tóth Árpád	
Esti sugárkoszorú	Kisvendéglőben
Lélektől lélekig	Elégia egy rekettvebokorhoz
Isten oltó-kése	Jó éjszakát Álarcosan
c) Karinthy Frigyes	
Így írtok ti (részletek)	Tanár úr, kérem (részletek)
Találkozás egy fiatalemberrel	Utazás a koponyám körül (részlet) Előszó
	Szerb Antal
	Budapesti kalauz marslakók számára Utazás és holdvilág (részlet)
III. A modernizmus irodalma	
A) Avantgárd mozgalmak	
a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok;
b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	Filippo Tommaso Marinetti: Óda egy versenyautomobilhoz
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	
a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	Thomas Stearns Eliot: Macskák (részlet)
	Gottfried Benn: Kék óra
	Federico García Lorca: Alvajáró románc, Kis bécsi valcer
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	

a) Franz Kafka: Az átváltozás	Franz Kafka: A per (részletek)
b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	Irodalom és tévésorozat: Mihail Afanaszjevics Bulgakov -Vladimir Bortko: A Mester és Margarita (Vagy másik regényfeldolgozás) Bulgakov: A Mester és Margarita
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	
Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázszi mama	Irodalom és film Arthur Miller: Az ügynök halála Volker Schlöndorff: Az ügynök halála (vagy más feldolgozás)
Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
E) A posztmodern világirodalom	
a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)	Irodalom és film Jiří Menzel: Sörgyári capriccio
b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)	Jorge Luis Borges: Bábeli könyvtár Julio Cortázar: Összefüggő parkok
IV. A magyar irodalom a XX. században II.	
Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	
József Attila	
Nem én kiáltok	Szegényember balladája
Reménytelenül	Medáliák (részlet)
Holt vidék	Istenem
Óda	Tiszta szívvel
Flóra	Áldalak búval, vigalommal
Kései sirató	Tedd a kezed
A Dunánál	Téli éjszaka
Tudod, hogy nincs bocsánat	Eszmélet
Nem emel föl	Levegőt!
(Karóval jöttél...)	Kész a leltár Gyermekké tettél Születésnapomra Nagyon fáj (Talán eltűnök hirtelen...) (Íme, hát megleltem hazámat...)
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Örkény István	
Egyperces novellák (részletek)	
b) Szabó Magda	
Az ajtó	Irodalom és film Szabó István: Az ajtó
c) Kányádi Sándor	
Fekete- piros	Dél keresztje alatt
Halottak napja Bécsben	Csángó passió
Sörény és koponya (részlet)	Hiúság
Valaki jár a fák hegyén	Kuplé a vörös villamosról
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából	
a) Metszetek: egyéni utakon	

Krúdy Gyula	
Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	Irodalom és film Huszárik Zoltán: Szindbád
Szabó Dezső	
Feltámadás Makucskán	Az elsodort falu (részletek)
Weöres Sándor	
Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	Psyché (részletek)
b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Szabó Lőrinc	
Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben	Kalibán Dsuang Dszi álma Különbéke Tücsökzene (részletek)
Radnóti Miklós	
Járkálj csak, halálraitélt!	Első ecloga
Hetedik ecloga	Tétova óda
Erőltetett menet	Nem bírta hát...
Razglednicák	Levél a hitveshez Töredék A la recherche
	Márai Sándor:
	Szindbád hazamegy (részlet)
	Halotti beszéd
	Ottlik Géza
	Iskola a határon (részlet)
	Buda (részlet)
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	
Dsida Jenő	
Nagycsütörtök	Psalmus Hungaricus (részletek)
Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor	
Halotti beszéd a hulló leveleknek	Ahogy lehet
Eredj, ha tudsz (részlet)	
Áprily Lajos	
Tavaszi házsongárdi temetőben	Holló-ének Kolozsvári éjjel
Március	
	Kós Károly
	Varjú-nemzetség (részlet)
	Nyirő József
	Madéfalvi veszedelem (részlet)
	Gion Nándor
	A kárókatona még nem jött vissza
	Kovács Vilmos
	Holnap is élünk

d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	
Nagy László	Gyöngyszoknya (részlet)
Ki viszi át a Szerelmet	Himnusz Minden időben
Adjon az Isten	Csodafiú szarvas
	Tűz
e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói	
Pilinszky János	
Halak a hálóban	Harbach 1944
Apokrif	Agonia christiana
Négysoros	Nagyvárosi ikonok
	Nemes Nagy Ágnes
	A fák
	Kiáltva
	Ekhnáton éjszakája
	Mándy Iván
	Irodalom és film
	Mándy Iván: Régi idők focija
	Sándor Pál: Régi idők focija
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	
Illyés Gyula Puszták népe (részlet)	Sinka István
	Fekete bojtár vallomásai (részlet)
	Csoóri Sándor
	Tudósítás a toronyból (részlet)
	Anyám fekete rózsa
	Anyám szavai
Metszetek a magyar posztmodern irodalomból	
	Tandori Dezső
	Horror
	Töredék Hamletnek
	Táj két figurával
	Egy talált tárgy megtisztítása
	Hajnóczy Péter
	A fűtő (részletek)
	M (részletek)
	A halál kilovagolt Perzsiából (részletek)
	Esterházy Péter
	Termelési kiissregény (részlet)
	Harmonia caelestis (részlet)
D) Színház- és drámatörténet	
a) Örkény István: Tóték	Irodalom és film
	Fábri Zoltán: Isten hozta, őrnagy úr!
	Németh László: A két Bolyai (részlet)
b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	Szabó Magda: A macskák szerdája
	Sütő András: Advent a Hargitán
	Csurka István: Házmastersírató
	Gyurkovics Tibor: Nagyvizit
V. A XX. századi történelem az irodalomban	
a) Trianon	

• Juhász Gyula: Trianon	• Babits Mihály: A repülő falu
• Vértó Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)	• Schöpflin Aladár: Pozsonyi diákok (részlet)
Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	• Krúdy Gyula: Az utolsó garabonciás
b) Világháborúk	
• Gyóni Géza: Csak egy éjszakára...	Magyar katonák dala
	Alexis levele Alexandrához
	Polcz Alaine: Asszony a fronton
c) Holokauszt	
• Szép Ernő: Emberszag (részlet)	Irodalom és film Török Ferenc: 1945
• Tadeusz Borowski: Kővilág	Irodalom és film Roberto Benigni: Az élet szép
	Irodalom és film Kertész Imre: Sorstalanság Koltai Lajos: Sorstalanság
d) Kommunista diktatúra	
• Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	Irodalom és film Bacsó Péter: A tanú Bereményi Géza: Eldorádó
	Faludy György: Kihallgatás
	Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetcsoport (részlet)
	Irodalom és film Michael Radford: 1984
e) 1956	
• Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából	Irodalom és film Gothár Péter: Megáll az idő
	Irodalom és film Szilágyi Andor: Mansfeld
	Albert Camus: A magyarok vére (részlet)
• Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	
VI. Metszetek a kortárs magyar irodalomból	
Az oktató által <u>szabadon választott</u> írók, művek	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia

Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!
Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

MEMORITEREK

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)
József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

A 13. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszám: 217 óra

A 13. évfolyamon: magyar nyelv 2 óra, irodalom 5 óra.

A nyelvtan óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

TÉMAKÖR NEVE	JAVASOLT ÓRASZÁM
Magyar nyelv	
Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés	11
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	6
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	7
Szótárhasználat	1
Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	6
A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	10
Szabadon felhasználható óra – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, évfolyamonként 7, illetve 6 óra	13
Összes óraszám:	62
Irodalom	
Témakör neve	

<i>I.</i> A klasszikus modernség irodalma	36
A) A nyugat-európai irodalom	4
B) Az orosz irodalom	4
C) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai	3
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	25
<i>1.</i> Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
a) Arany János	10
b) Mikszáth Kálmán	6
<i>2.</i> Színház- és drámatörténet	5
<i>3.</i> Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	4
<i>II.</i> A magyar irodalom a XX. században	42
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	30
a) Herczeg Ferenc	5
b) Ady Endre	9
c) Babits Mihály	8
d) Kosztolányi Dezső	8
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	8
a) Móricz Zsigmond	5
b) Wass Albert	3
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.	4
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Juhász Gyula	3
Tóth Árpád	
Karinthy Frigyes	1
<i>III.</i> A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	10
A) Avantgárd mozgalmak	2
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	2
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	3
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	2
E) A posztmodern világirodalom	1

IV. A magyar irodalom a XX. században II.	32
A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	8
József Attila	8
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	6
a, Örkény István (a drámával együtt: 2+2=4)	2
b, Szabó Magda (a drámával együtt: 2+1=3)	2
c, Kányádi Sándor	2
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	15
a) Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	1
Krúdy Gyula	1
Weöres Sándor	1
b) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	2
Radnóti Miklós	4
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	3
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Aprily Lajos	
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	1
Nagy László	
e) Metszet a tárgyias irodalomból	1
Pilinszky János	
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	1
Illyés Gyula	
D) Színház- és drámatörténet	3
Örkény István	2
Szabó Magda	1
V. A XX. századi történelem az irodalomban	6
a) Trianon	1
b) Világháborúk	1
c) Holokauszt	1
d) Kommunista diktatúra	1
e) 1956	2
VI. Kortárs magyar irodalom	4
VII. Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre,	24 óra

tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására (11. évfolyamon 20, 12. évfolyamon 18 óra)	
Összes óraszám:	155
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÖSSZES ÓRASZÁM:	217

MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban
- A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése
- Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése
- A szónok tulajdonságai, feladatai
- A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
- Az érv, érvelés, cáfolat megértése
- Az érvelési hibák felfedeztetése
- A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása
- Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása

FOGALMAK

retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszéd fajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése

TÉMAKÖR: Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése
- A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel
- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

FOGALMAK

megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv

TÉMAKÖR: Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban
- a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek
- a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése
- a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi; a nyelv és a kultúra viszonya

- nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása

FOGALMAK

Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Szótárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszlótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszlótár

FOGALMAK

értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár

TÉMAKÖR: Nyelvtörténet- a nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvművelés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése
- A magyar nyelv rokonságának megismerése
- Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban
- Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével
- Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése
- Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata
- A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása
- A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése
- A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái
- A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézírásos és nyomtatott nyelvművelés
- A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvművelésünk (*A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom*)
- A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása

FOGALMAK

nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvművelés; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

TÉMAKÖR: A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma, nyelvünk helyzete a határon túl

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása
- A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése
- A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése
- A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata

FOGALMAK

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek

TÉMAKÖR: Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A rendszerező képesség fejlesztése
- Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása
- A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. A klasszikus modernség irodalma (A,B,C,D)

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 38 óra

A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

B. A realizmus az orosz irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A.+B.)

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása
- A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján
- A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése
- Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével
- Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése
- Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban
- A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése

FOGALMAK

klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma

C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése

- A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása
- A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele

- A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)

Fogalmak

szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő

D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában

I. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából

a) Arany János

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján
- Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek)
- Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése
- A költő epikájának (*Toldi estéje*, *Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével
- A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében
- Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykörösi évek, Ószikék)
- Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása
- Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése
- Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése

FOGALMAK

ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus

b, Mikszáth Kálmán

Javasolt óraszám: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása
- A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában
- Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban
- A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése
- Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása
- Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben

FOGALMAK

különc, donquijoteizmus

2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája

Javasolt óraszám: 5 óra**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös órai feldolgozása
- A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése
- A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet
- A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása
- Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?)
- Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben

FOGALMAK

emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter

3. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula

Javasolt óraszám: 4 óra**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmodok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal

**TÉMAKÖR: II. A magyar irodalom a XX. században (A,B, C)
JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 44 óra**

A, Életművek a XX. század magyar irodalmából

Herczeg Ferenc

Javasolt óraszám: 5 óra**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

Fogalmak

Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű

i. Ady Endre

Javasolt óraszám: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái
- Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében
- A szimbólumok újszerű használata az életműben
- A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése
- Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése
- Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból
- Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával
- A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása
- A Nyugat születése, jelentőségének felismerése
- Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása

FOGALMAK

szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés

c, Babits Mihály

Javasolt óraszám: 8 óra (6-8)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével
- Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése
- Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása
- Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával
- Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei
- Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége

FOGALMAK

filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, ironia

d, Kosztolányi Dezső

Javasolt óraszám: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása
- A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által
- Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése

- A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában
- A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben
- Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)

FOGALMAK

homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából I.

Témakör: a, Móricz Zsigmond

Javasolt óraszám: 5 óra

Témakör:b, Wass Albert

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a) + b)/

- Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata
- A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemlet alapfogalmainak segítségével
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben
- A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása

FOGALMAK

naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói

a, Juhász Gyula, b, Tóth Árpád

Javasolt óraszám: 3 óra

c) *Karinthy Frigyes*

Javasolt óraszám: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a)+b)+c)/

- Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólhat meg
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- Az **Így írtok ti** irodalmi jelentőségének megértése
- A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése

- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia

TÉmakör: III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma (A,B,C,D,E)

Javasolt óraszám: 18 óra

A. Avantgárd mozgalmak

Javasolt óraszám: 4 óra

B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 3 óra

C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 4 óra

D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései

Javasolt óraszám: 4 óra

E. A posztmodern világirodalom

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A,B,C,D, E)

- Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése
- Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben
- Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása
- Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése
- A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata.
- Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése
- Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése
- Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése
- A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.
- Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai

FOGALMAK

dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern

TÉmakör: IV. A magyar irodalom a XX. században II.

Javasolt óraszám: 41 óra

A, Életmű a XX. század magyar irodalmából II.

József Attila

Javasolt óraszám: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzanyagban megnevezett vers elemzésével
- József Attila életműve főbb témáinak (pl.: hazá, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közeleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása
- Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függenek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal
- A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai
- József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata
- József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival)
- Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása

FOGALMAK

tárgyas tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából II.

a, *Örkény István*

Javasolt óraszám: 2 óra

b, *Szabó Magda*

Javasolt óraszám: 2 óra

c, *Kányádi Sándor*

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (B - a,+b,+c,)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólhat meg
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak:

groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.

ii. Metszetek: egyéni utakon

Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor

Javasolt óraszám: 6 óra (2-2-2)

b, Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói

Szabó Lőrinc

Javasolt óraszám: 2 óra

Radnóti Miklós

Javasolt óraszám: 4 óra

c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból
Dsida Jenő, Reményik Sándor, Aprily Lajos

Javasolt óraszám: 6 óra

d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából
Nagy László

Javasolt óraszám: 2 óra

e, Metszet a tárgyias irodalomból
Pilinszky János

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (C- a,+b,+c,+d,+e)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg.
- Történelmi katalizmak és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében
- Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom

D, Színház- és drámatörténet

Örkény István

Javasolt óraszám: 2 óra

Szabó Magda

Javasolt óraszám: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése
- Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal
- Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban
- A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése
- A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése

FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma

TÉMAKÖR: V. A XX. századi történelem az irodalomban

Javasolt óraszám: 6 óra

a, Trianon

Javasolt óraszám: 2 óra

b, Világháborúk

Javasolt óraszám: 1 óra

c, Holokauszt

Javasolt óraszám: 2 óra

d, Kommunista diktatúra

Javasolt óraszám: 1 óra

e, 1956

Javasolt óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek (a,+b,+c,+d,+e,)

- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban
- Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése

TÉmakör: VI. Kortárs magyar irodalom

Javasolt óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az oktató szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK 9-12. ÉVFOLYAM

A pedagógia történetében nagyon sokféle tanulási és oktatási stratégia létezik. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga az oktató (McKenzie-jelentés, 2007.) Az oktató személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy az oktató egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

Az oktató tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. Gondolkodni és beszélni tanít (Babits, 1908.). Az oktató irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. Az oktató nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. Az oktató segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék: az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett oktatás szerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Ez az összetett oktatás szerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Az oktató a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, oktatóközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt

bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok, stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 3. szakaszának 1-2. évében (9-10. évfolyam) a javasolt tanulás-szervezési módok: a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása, az önálló munkavégzés és tanulás kialakítása, a gamifikáció. Javasolt az összetett gondolkodás kialakítása oktatói kalauzzal.

A képzés 3. szakaszának 3-4. évében az önálló, illetve a kooperatív csoportokban kialakított munkavégzés kiemelt jelentőségű az érettségi, illetve a továbbtanulás szempontjából. Ajánlott a hagyományos és digitális technikák bekapcsolása a tananyag-feldolgozásba, az összetett gondolkodási műveletek fejlesztése (absztrakció, elemzés, analógia alapján gondolkodási műveletek felismerése, új gondolkodási műveletek elsajátítása, kognitív struktúrák felismerése és megalkotása, stb.).

Tanulás-szervezési módok

Javasolt a reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.).

Továbbra is javasolt: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában.

Az oktatóközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasolt az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Esszéírás, gondolattérképek, fürtábrák készítése a műelemzések előkészítéseként, kreatív írás, konstruktív vita (disputa). Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (pl.: Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára). A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban kiemelt jelentősége van) pl.: digitális újság, magazinok, ppt-k, prezik, blogok készítése, meghívott előadók meghallgatása)

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM HELYI TANTERV

TECHNIKUM

9–12. ÉVFOLYAM

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. Az anyanyelven megszülető irodalom alkotói és hallgatói olyan olvasói hagyományt, kultúrát teremtenek, amely megerősíti egy közösség tagjainak az identitását, mert a „... nemzeti hagyomány s nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.”(Kölcsey Ferenc). Egy nemzet megmaradásának alapja, de fennmaradásának, jövőjének is a záloga a kultúrája, az anyanyelve.

A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Egy nép szimbolikus szövegei többnyire irodalmi alkotások, amelyek a legszorosabb összetartozást fejezik ki. Ezek olvasása, tanítása személyiséget formál, fejleszti a szépérzékét, az ítézőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.

Kultúránk, benne irodalmunk magyarul született meg, és ezen a nyelven formálódik tovább. A magyar irodalom a Kárpát-medence magyarságának irodalma. Nyelvünk, történelmünk, kultúránk közös. Kulturális értelemben egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy is a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A középfokú képzés szakaszában, a 9–12. évfolyamon a nevelésnek-oktatásnak sok és sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Ismerjék és értsék múltjukat, jelenüket, benne önmagukat.
- A tanulók felkészítése arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit, ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése. Az, hogy a diákok szabatosan és pontosan, illetve a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudják kifejezni magukat.
- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.
- Cél, hogy a nyelvi megnyilatkozások jelentésszintjeit és -árnyalatait a képzési szakasz végén megértsék, mert így veszik észre a manipulációt vagy értik meg az összetett üzeneteket.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük. Legyen elemi elvárás számukra – önmaguktól és másoktól is – a pontos és a magyar nyelvhelyességi szabályokat betartó szövegalkotás, a magyar helyesírás szabályainak ismerete.
- Értsék meg és példákkal tudják szemléltetni, hogy a nyelv és a gondolkodás, a beszéd és a gondolkodás feltételezik egymást, szorosan összefüggnek, ismerjék fel, hogy a nyelv szegényedése a gondolkodás szegényedését jelenti.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT-eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.

- A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információ-mennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikusan és kritikusan használják, építsék be tudásukba.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténeti, műfaj történeti, irodalomelméleti, -történeti ismeretekkel. A képzési szakasz első felében ezek az ismeretek állnak a tananyag középpontjában. Fontos, hogy a diákok az irodalmat egy közösség történelmi-társadalmi folyamataként is lássák. A képzési szakasz második felében a szerzői portrék és látásmódok is helyet kapnak. *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzéket, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- A XXI. század emberei már élethosszig tanulnak, ezért a diákoknak meg kell őrizni kíváncsiságukat, meg kell tanulniuk középiskolás módon tanulni. Ennek feltétele, hogy olvasó emberekké neveljük őket, akik többféle olvasási és értelmezési technikákkal rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.
- Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondjaikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtanóra kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja. A diákok érzelmi fejlődése az alapja későbbi személyes boldogulásuknak, együttműködési képességüknek, társadalmi beilleszkedésüknek és kulturált viselkedésüknek.

A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségire, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést. Érett, gondolkodó, ép erkölcsi érzékkel rendelkező, kiegyensúlyozott felnőttekként kerüljenek ki a közoktatásból.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át az oktató választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása),

kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére az oktató szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha az oktató úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

III. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

IV. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A szövegek kiválasztásakor is ez a két elv érvényesül a magyar nyelv és az irodalom tanításában is: a törzsanyag témái és művei, a hozzájuk kapcsolódó választható témák, művek, illetve a szabadon választható témák, művek.

Az irodalom és média (film, tévéjáték, színház) kapcsolata azt jelenti, hogy az oktató döntése alapján – a kötelező olvasmányok kivételével – vagy a művet olvastatja el a diákokkal, vagy annak feldolgozását nézik meg.

9–10. ÉVFOLYAM

A technikai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

- A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegét kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekváтан kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.
- A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.
- Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és

saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

- Ez a két évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.
- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti öazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjék érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

Magyar nyelvből a 10. évfolyamon év végén a tanulók anyanyelvi ismereteinek felmérése ajánlott.

A 9–10. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	
A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói	A formális és informális beszédhelyzetekben való viselkedés Megszólítások, magázódás, tegeződés, a kapcsolattartás formái A gesztusok és viselkedés, gesztusok és kultúrkörök A médiafüggőség, a virtuális valóság veszélyei A reklámok hatása nyelvhasználatunkra Az internet mint hiteles adatforrás; plágium; adatvédelem
A személyközi kommunikáció	
A nem nyelvi jelek	
A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói	
A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre	
Médiaműfajok	
A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	
A nyelv mint jelrendszer	A jelnyelvek (pl.: a siketek jelelése) Fonémák más nyelvekben. A magyar fonémák összevetése a tanult idegen nyelvek fonémáival A hangok hangulata, hangszimbolika A tőtípusok, illetve a toldalékok meghatározása, grammatikai funkcióik Néhány ismert szófaji rendszer bemutatása A szófajváltás, a többszófajúság Rendszermondát, szövegmondát Mondatok elemzése szerkezeti rajzzal
A nyelvi szintek	
A magyar nyelv hangrendszere	
Hangkapcsolódási szabályszerűségek	
A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag)	
A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatzóok és viszonyzóok	
A szó szerkezetek (szintagmák)	
A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai	

Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők	A szinteződés, tömbösödés a mondatban
Az összetett mondat	
Az alárendelő összetett mondatok	
A mellérendelő összetett mondatok	
A többszörösen összetett mondatok	

III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet	Szövegsemantika A szöveg és a szöveget kiegészítő, nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata Szöveg és vizualitás: képversek, konkrét költészet Intertextualitás: a szövegek transzformációi (pl. mém)
A szöveg típusai, a szöveg szerkezete	
A szövegkohézió (lineáris és globális)	
A szöveg kifejtettsége	
Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)	
Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint	
A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták	
Az esszé	
A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)	
Az intertextualitás	
A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében	

IV. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok

A stílus fogalma és hírértéke	Mindennapi stilisztikánk: társadalmi elvárások és megnyilatkozásaink stílusa Stílusparódia Korstílusok, stílusirányzatok Az íráskép stilisztikai hatásai Egyéni szóalkotások stilisztikai hatása Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek
A stílus kifejező ereje	
Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus	
Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)	
A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)	
Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés	
Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)	
Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben	

Irodalom

TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)

AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK

XII. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

A) Az irodalom és hatása

Karinthy Frigyes: A cirkusz	Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról II. János Pál pápa levele a művészeknek (részletek)
B) Szerzők, művek párbeszéde	
Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal	
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	
Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)	Irodalom és film Agatha Christie: Tíz kicsi néger
D) Műnemi-műfaji rendszer	
XIII. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	
D) Az ősi magyar hitvilág	
Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	Diószegi Vilmos: Az ősi magyarok hitvilága (Világfa) Anonymus: Gesta Hungarorum (ford.: Pais Dezső) (részletek) Jankovics Marcell: Az égig érő fa (részlet)
Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)	
E) A görög mitológia	
A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)	További görög mítoszok: Hésziodosz: Istenek születése (részletek) Hésziodosz: Munkák és napok (részletek) A görög mitológia motívumainak, alakjainak megjelenése későbbi korok irodalmában
F) Egyéb teremtésmítosz	
Babiloni teremtésmítosz (részlet)	
XIV. A görög irodalom	
D) Az epika születése	
Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia (részletek)	
E) A görög líra, az időmértékes verselés	
Alkaios: Az állam hajója	Szemelvények az antik görög lírából
Alkaios: Bordal	
Szapphó: Aphroditéhez	
Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka	
Anakreón: Töredék a halálról	
Anakreón: Gyűlölöm	
F) A görög dráma	
Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné	Szophoklész: Oidipusz király Arisztophanész: Lüsizisztraté
XV. A római irodalom	
C) A polgárháborúk kora	
Catullus: Gyűlölködés és szeretek	Catullus: Éljük, Lesbia
D) Augustus kora	
Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)	Vergilius: IV. ecloga Horatius: Leuconoénak Horatius: Licinius Murenához
Vergilius: IX. ecloga	
Horatius: Thaliarchushoz	
Ovidius: Átváltozások	

Pygmalion	
XVI. A Biblia mint kulturális kód	
C) Az Ószövetség (részletek)	
c) Történeti könyvek	
Mózes első könyvéből részletek:	Szemelvények az Ószövetségből Az Ószövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Teremtéstörténet	
• József	
Mózes második könyvéből részletek:	
• Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat	
d) Tanító könyvek	
• Zsoltárok könyve (23., 42.)	
	Az Ószövetség és a film Ridley Scott: Exodus vagy Roger Young: Mózes (vagy más Ószövetség-feldolgozás)
	Az Ószövetség és a képzőművészet (pl.: Michelangelo Buonarotti, Pieter Bruegel, William Blake, Modigliani képei)
D) Újszövetség (részletek)	
b) Az „örömhír”	
Máté evangéliumából részletek:	Szemelvények az Újszövetségből Az Újszövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban Karinthy: Barabbás
• Jézus Krisztus születése, megkeresztelése	
• Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata	
• Passió-történet	
• Jézus feltámadása	Az Újszövetség és a film Franco Zeffirelli: A Názáreti Jézus vagy Catharine Hardwicke: A születés (vagy más Újszövetség-feldolgozás)
Lukács evangéliumából (részletek):	Az Újszövetség és a képzőművészet (pl.: M.S. mester, Michelangelo Buonarroti, Tintoretto, Albrecht Dürer, Caravaggio, Munkácsy Mihály)
• Az irgalmas szamaritánus	
• A tékozló fiú	
Pál apostol Szeretethimnusza	
XVII. A középkor irodalma	
E) Egyházi irodalom	
c) Epika:	Umberto Eco: A rózsza neve Szent Erzsébet legendája (részlet) Szent Margit legendája (részlet) Szent Gellért püspök legendája (részlet) Tommaso da Celano: Ének az utolsó ítéletről
Szent Ágoston: Vallomások (részlet)	
Halotti beszéd és könyörgés	
d) Líra	
Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom	
F) Lovagi és udvari irodalom	
c) Epika	
Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)	Kálti Márk: Képes krónika (részlet)
	Irodalom és film Terry Jones és Terry Gilliam: Gyalog galopp
d) Líra	
Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán	Walter von der Vogelweide: Ó, jaj, hogy eltűnt minden

G) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	Irodalom és képzőművészet Dante: Pokol Gustave Doré illusztrációi, Auguste Rodin munkái
H) A középkor világi irodalma	
vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)	Irodalom és zene Carl Orff: Carmina Burana
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	Irodalom és színház Szakácsi Sándor – Őze Áron: A cella
XVIII. A reneszánsz irodalma	
F) A humanista irodalom	
c) Líra	Petrarca: Daloskönyv (részletek)
Petrarca: Pó, földi kérgem	Janus Pannonius: Galeotto Marzióhoz
Portré: Janus Pannonius	Janus Pannonius: Búcsú Váradtól
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	Janus Pannonius: Mars istenhez békességért
Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	Janus Pannonius: A saját lelkéhez
d) Epika	
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	Boccaccio: Dekameron (részletek)
G) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése	
d) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	Irodalom és film Eric Till: Luther (részlet)
e) Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár	Reményik Sándor: A fordító Sylvester János: Újtestamentum fordítása (ajánló vers)
f) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	Irodalom és film Richly Zsolt: Heltai Gáspár mesél (rajzfilmek) (részlet)
H) A reformáció világi irodalma	
c) Históriai énekek	Szemelvények a magyar reformáció irodalmából
Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)	
d) Széphistóriák Gyergyai (Gersei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)	
	A regény születése Miguel Cervantes Saavedra: Don Quijote (részletek)
I) Líra a reformáció korában	
c) Portré: Balassi Bálint	
Balassi Bálint: Egy katonaének	További Balassi-versek További Shakespeare-sonettek
Balassi Bálint: Borivóknak való	
Balassi Bálint: Adj már csendességet...	
Balassi Bálint: Hogy Júliára találja	

d) <i>William Shakespeare</i> : LXXV. szonett	
J) Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában	
<i>William Shakespeare</i> : Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Romeo és Júlia (vagy más feldolgozás) Irodalom és film Franco Zeffirelli: Hamlet (vagy más feldolgozás)
XIX. A barokk és a rokokó irodalma	
C) Epika	
e) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet)	
f) Portré : Zrínyi Miklós és a barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
g) Levél Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)
h) Tudományos élet Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	Apáczai Csere János: Az iskolák felette szükséges voltáról (részlet)
D) A kuruc kor lírája: művek, műfajok	
Rákóczi-nóta	
Őszi harmat után	
XX. A felvilágosodás irodalma	
D) Az európai felvilágosodás	
d) Epika	
Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)	Montesquieu: Perzsa levelek (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Értekezés az emberi egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Emil (részlet) Johann Wolfgang von Goethe: Az ifjú Werther szenvedései (részlet) Georg Wilhelm Friedrich Herder: Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások (részlet)
e) Színház- és drámatörténet	
A francia klasszicista dráma	
Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe	Irodalom és színház Jean Racine: Phaedra (részlet) Pierre Corneille: Cid (részlet) Nicolas Boileau-Despréaux: Ars poetica (részlet)
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)	Irodalom és színház A német későklasszicista, koraromantikus dráma Friedrich Schiller: Tell Vilmos vagy más Schiller-dráma
f) Líra	
Robert Burns: John Anderson	William Blake: A tigris

Robert Burns: Falusi randevú	William Blake: A bárány
	Johann Wolfgang von Goethe: A vándor éji dala
	Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály
E) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	
c) Epika	
Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon (részletek)	Bessenyei György: Egy tudós társaság iránt való jámbor szándék (részlet) Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Kármán József: A nemzet csinosodása (részlet) Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója (részletek)
d) Líra	
Kazinczy Ferenc: Tövises és virágok (részletek)	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor
Portré: Csokonai Vitéz Mihály	Csokonai Vitéz Mihály: Az én poézisom természete
Csokonai Vitéz Mihály: Az estve	Csokonai Vitéz Mihály: A feredés
Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság	Csokonai Vitéz Mihály: Az anákreoni versek
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Csokonai Vitéz Mihály: Jövendölés az első oskoláról a Somogyban
Csokonai Vitéz Mihály: Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz	Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Csokonai Vitéz Mihály: A vidám természetű poéta
Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz	
F) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	
d) Líra	
Portré: Berzsenyi Dániel	
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem	Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei (részlet)
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (II.)
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	Berzsenyi Dániel: Horác
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)	Berzsenyi Dániel: Vitkovics Mihályhoz
Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)	Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától
Portré: Kölcsey Ferenc	Berzsenyi Dániel: Napóleonhoz
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa!
Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas	Kölcsey Ferenc: Bordal
Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala	Kölcsey Ferenc: Csolnakon
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke	
e) Epika	
Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)	Kölcsey Ferenc: Mohács (részlet)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
f) Színház és dráma	
Katona József: Bánk bán	Irodalom és zene Erkel Ferenc: Bánk bán
	Irodalom és tévéjáték Kisfaludy Károly: A kérők Bohák György: A kérők
XXI. A romantika irodalma	
f) Az angolszász romantika	
George Byron egy szabadon választott művéből részlet	
Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	Irodalom és film

	Richard Thorpe: Ivanhoe
	Irodalom és film/tévéjáték Jane Austen: Büszkeség és balítélet Joe Wright/Simon Langton: Büszkeség és balítélet vagy: más Jane Austen-regény adaptációja
Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	Edgar Allan Poe: A kút és az inga Edgar Allan Poe: A fekete macska Edgar Allan Poe: A holló
g) A francia romantika	
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)	Irodalom és film/zene Jeane Delannoy: A párizsi Notre-Dame vagy Gary Trousdale- Kirk Wise: A Notre Dame-i toronyőr vagy a regény más feldolgozása
	Irodalom és film/zene Jean-Paul Chanois: Nyomorultak vagy Bille August: Nyomorultak vagy a regény más feldolgozása
h) A német romantika	
Heinrich Heine: Loreley	Heinrich Heine: A dal szárnyára veszek Heinrich Heine: Memento
i) Az orosz romantika	
Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)	Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma
j) A lengyel romantika	
Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	Adam Mickiewicz: Ősök (részlet)
XXII. A magyar romantika irodalma	
C) Életművek a magyar romantika irodalmából	
d) Vörösmarty Mihály	
	Epika
	Zalán futása (Első ének, részlet)
– Líra	Magyarország címere
Szózat	Virág és pillangó
Gondolatok a könyvtárban	Liszt Ferenchez
A merengőhöz	Az élő szobor
Az emberek	Ábránd
Előszó	Fóti dal
A vén cigány	
– Drámai költemény	
Csongor és Tünde	
e) Petőfi Sándor	
– Líra	
A négyökrös szekér	Hortobágyi kocsmárosné
A bánat? egy nagy oceán	Isten csodája
A természet vadvirága	A virágnak megtiltani nem lehet
Fa leszek, ha...	Szeget szeggel
Reszket a bokor, mert...	Csokonai
Minek nevezzetek?	Megy a juhász számaron
	Szeptember végén
Egy gondolat bánt engemet	Beszél a fákkal a bús őszi szél
	Várady Antalhoz
A puszta, télen vagy Kis-Kunság	Európa csendes, újra csendes

A XIX. század költői	Pacsirtaszót hallok megint
Fekete-piros dal	Szabadság, szerelem
– Epika	
A helység kalapácsa (részlet)	Úti levelek (részletek)
Az apostol (részlet)	
f) Jókai Mór	
– Elbeszélések	
A tengerszem tündére	A megölt ország
A huszti beteglátogatók	A debreceni kastély A magyar Faust Két menyegző
– Regények	
Az arany ember	Irodalom és film Várkonyi Zoltán: Egy magyar nábob vagy Várkonyi Zoltán: Kárpáthy Zoltán vagy Várkonyi Zoltán: Fekete gyémántok
D) Tudományos élet a romantika korában	
Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet a legrégebb időktől a jelenkorig rövid előadásban (részlet)
Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet (részlet)

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből).
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fősvény vagy Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

MEMORITEREK

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt...
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)
Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

A 9–10. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszámja: 360 óra

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3–4 óra tényleges elosztása:

9. évfolyamon: 1 óra nyelvtan, 4 óra irodalom.

10. évfolyamon: 1 óra nyelvtan, 4 óra irodalom.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Tényleges óraszám
MAGYAR NYELV	
V. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	12
VI. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	19
VII. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	14
VIII. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	13
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként 7-7 óra	14
Összes óraszám:	72
MAGYAR IRODALOM	
XII. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	8
E) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	2
F) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	2
G) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	2

H) Műnemi-műfaji rendszer	2
XIII. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	8
D) <i>Az ősi magyar hitvilág</i>	3
E) <i>A görög mitológia</i>	4
F) <i>Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz</i>	1
XIV. A görög irodalom	20
C) <i>Az epika születése</i>	6
D) <i>A görög líra, az időmértékes verselés</i>	6
C) <i>A görög dráma</i>	8
XV. A római irodalom	4
XVI. A Biblia mint kulturális kód	20
C) <i>Az Ószövetség</i>	9
D) <i>Újszövetség</i>	11
XVII. A középkor irodalma	15
E) <i>Egyházi irodalom</i>	4
F) <i>Lovagi és udvari irodalom</i>	3
G) <i>Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</i>	4
H) <i>A középkor világi irodalma</i>	4
XVIII. A reneszánsz irodalma	22
F) <i>A humanista irodalom</i>	6
G) <i>A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra</i>	3
H) <i>A reformáció világi irodalma</i>	3
I) <i>Líra a reformáció korában</i>	5
J) <i>Dráma a reformáció korában</i>	5
XIX. A barokk és a rokokó irodalma	10
C) <i>Epika</i>	8
D) <i>A kuruc kor lírája: műfajok, művek</i>	2
XX. A felvilágosodás irodalma	50
D) <i>Az európai felvilágosodás</i>	9
d) <i>Epika</i>	5

e) <i>Dráma</i>	3
f) <i>Líra</i>	1
E) <i>A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus</i>	19
c) <i>Epika</i>	4
d) <i>Líra</i>	15
F) <i>Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</i>	22
d) <i>Líra</i>	16
e) <i>Epika</i>	2
f) <i>Dráma</i>	4
XXI. A romantika irodalma	18
d) <i>Az angolszász romantika</i>	6
e) <i>A francia romantika</i>	4
f) <i>A német romantika</i>	2
d) <i>Az orosz romantika</i>	4
e) <i>A lengyel romantika</i>	2
XXII. A magyar romantika irodalma I.	56
D) <i>Életművek a magyar romantika irodalmából I.</i>	55
d) <i>Vörösmarty Mihály</i>	18
e) <i>Petőfi Sándor</i>	22
f) <i>Jókai Mór</i>	15
E) <i>Irodalomtudomány a romantika korában</i>	1
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 17-17 óra	57
magyar irodalom óraszám	288
Magyar nyelv és irodalom összes óraszám:	360

Magyar nyelv

TÉMAKÖR: Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása
- A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése
- A kommunikáció tényezői
- A kommunikációs célok és funkciók
- A kommunikáció jelei
- A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályai
- A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

FOGALMAK

kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.

TÉMAKÖR: A nyelvi rendszer, a nyelvszerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása
- Kreatív nyelvi fejlesztés
- A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei
- A szavak és osztályozásuk
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban
- A szószerkezetek
- A mondatrészek
- A mondatok csoportosítása
- Szórend és jelentés
- Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

FOGALMAK

nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései

TÉMAKÖR: A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése
- A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban
- A szövegelemző képességek fejlesztése
- A szöveg fogalma, jellemzői
- A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői
- A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek
- A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje
- Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői
- Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás
- A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése
- A helyesírási készség fejlesztése
- Helyesírási szótárak használatának tudatosítása
- A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák

- Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos
- Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás
- A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.
- Az esszé

FOGALMAK

szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé

TÉMAKÖR: Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílusesszközök, szóképek, alakzatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A stílus szerepének tudatosítása
- A stíláriis különbségek felfedeztetése
- Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor
- A stílus, a stilisztika, a stílustípusok
- A stílusérték
- A stílushatás
- Stílusgyakorlatok
- A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése
- Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben
- A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása
- A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása
- A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése
- Szótárhasználat fejlesztése
- A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői
- A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek
- A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező
- Motivált és motiválatlan jelentés
  - A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk
  - A mondat- és szövegjelentés

FOGALMAK

stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Változatos lírai, kispróza alkotások, szövegrészek olvasása, közös értelmezése
- Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei
- Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban

FOGALMAK

művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ

TÉMAKÖR: II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS CÉLOK

- A mítoszok kulturális jelentőségének megértése
- Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben
- Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék
- Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése
- Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban
- A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy
- Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése
- A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése
- A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs.

FOGALMAK

szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus

TÉMAKÖR: III. A görög irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján
- Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból
- Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból).
- A szerzőkhöz, illetve hősökhez kapcsolódó toposzok megismerése
- Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen,
- Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése
- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése

- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása
- Különbféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése.

FOGALMAK

eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármasság, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis

TÉMAKÖR: IV. A római irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek.
- A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése
- Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata;
- Irodalmi műfajok, versformák megismerése;
- A görög és római kultúra viszonyának értelmezése;

A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);

FOGALMAK

imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horatiusi alapelvek, ars poetica

TÉMAKÖR: V. A Biblia mint kulturális kód

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése
- Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése
- Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához
- Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban
- A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban
- A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma

- A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok

FOGALMAK

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsék, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis

TÉMAKÖR: VI. A középkor irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
- Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz
- A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban
- A vallásos és világi irodalom együttthatásának megismerése
- Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése
- A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése
- Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante)
- Dante és Villon életműve jelentőségének megértése

FOGALMAK

középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intellektus, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron

TÉMAKÖR: VII. A reneszánsz irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 18 óra

A, A humanista irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése
- Petrarca-sonett megismerése

- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers

B, A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

C, A reformáció világi irodalmából

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése

- A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése
- A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése
- A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése

FOGALMAK

bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia

D, Líra a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai
- Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban
- A szonett formai változása Shakespeare-nél
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével.

FOGALMAK

Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett

E, Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására
- A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig

- A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése
- Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése
- Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában
- A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése
- A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása
- Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

FOGALMAK

blank verse, commedia dell'arte, hármasszínpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia

TÉMAKÖR: VIII. A barokk és a rokokó

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése,
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóénekek, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat

TÉMAKÖR: IX. A felvilágosodás irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 29 óra

A, Az európai felvilágosodás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése
- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából

- A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai
- A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

FOGALMAK

felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény

B, A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése
- A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében
- Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása
- A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata
- a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK

vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal

C, A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása
- Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)
- Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai
- A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével

FOGALMAK

nemzeti himnusz, értekezés, intelleme, értékszembeesítő és időszembeesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet

TÉMAKÖR: X. A romantika irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben
- Az európai irodalom nagy korstílus jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése
- Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben
- Az európai irodalom nagy korstílus időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése
- A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként
- Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből

FOGALMAK

korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember

TÉMAKÖR: X. A magyar romantika irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 26 óra

A, Életművek a magyar romantika irodalmából

a, Vörösmarty Mihály

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése
- Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása

FOGALMAK

rapszódia, drámai költemény

b, Petőfi Sándor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén

- Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése
- A költő epikájának (*Az apostol*, *A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül
- Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai
- A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében
- Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében
- A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése
- A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történeteiben

FOGALMAK

népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz

c, Jókai Mór

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe
- A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése
- Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal
- Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével

FOGALMAK

irányregény, utópia, szigetutópia

B, Irodalomtudomány a romantika korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FOGALOM

nemzeti szemlélet, korszerű népiesség

11-12. ÉVFOLYAM

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésfelvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „*A XX. századi történelem az irodalomban*” című anyag rész. A *témakör* oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmáit. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.
- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.
- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésfelvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy

műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 11-12. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar Nyelv	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TÉMÁK
I. Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés	
A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma	Retorika az ókorban Retorika a középkorban
A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései	Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása A szójáték és a retorika
A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik	Digitális eszközök, grafikus szerkesztők használata a retorikai szövegek alkotásában.
Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok	Az előadás szemléltetésének módjai (bemutató, prezentáció).
Az érvelés módszere	
A retorikai szövegek kifejezőeszközei	
A kulturált vita szabályai	
A befolyásolás módszerei	
II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	
A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során	A pragmatika mint a nyelvre irányuló funkcionális nézőpont
A társalgás udvariassági formái	Kommunikáció és pragmatika
A beszédaktus	
Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	
III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	
A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer	A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban, gondolkodásunk alakításában
A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés	A nyelv szerepe a memória alakításában
A beszéd mint cselekvés	
A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	
IV. Szótárhasználat	
V. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvmlékek	
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei	A 19. század versengő elméletei, az utóbbi évtizedek törekvései a származási modellek felülvizsgálatára („család” és „fa” metaforák kritikája, újabb régészeti és genetikai adatok, stb.)
A magyar nyelvtörténet korszakai	A nyelvhasználat korszerű formái
Nyelvmlékek	Nyelvi változások a Neumann-galaxisban
A szóképzés változása a magyar nyelv történetében	
Nyelvújítás	
VI. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	
Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek	Az adott nyelvjárási terület és a nyelvi norma eltérései
Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma	
Nyelvünk helyzete a határon túl	
Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	

VII. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
VII. A klasszikus modernség irodalma	
E) A nyugat-európai irodalom	
	Charles Dickens: Twist Olivér
c) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	Irodalom és film Gustave Flaubert: Bovaryné vagy Tim Fywell: Bovaryné (vagy más feldolgozás)
	Guy de Maupassant: Gömböc és más történetek
d) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
F) Az orosz irodalom	
e) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: Az orr
f) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)	
g) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	Irodalom és film Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Anna Karenina vagy Joe Wright: Anna Karenina (vagy a regény más feldolgozása)
h) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	Irodalom és színház Anton Pavlovics Csehov: Három nővér (valamelyik színházi adaptációja)
G) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai	
d) Charles Baudelaire	
A Romlás virágai – Előszó	Egy dög
Az albatrosz	Kapcsolatok
e) Paul Verlaine	
Őszi chanson	Holdfény
Költészettan	
f) Arthur Rimbaud	
A magánhangzók szonettje	Kenyérlesők A részeg hajó (részlet)
H) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	
4. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
c) Arany János	
• Epika	Toldi szerelme (részletek)
Toldi estéje	Buda halála (részletek) A nagyidai cigányok (részletek)
• Balladák	A walesi bárdok
Ágnes asszony	Tetemre hívás
V. László	Híd-avatás
Vörös Rébék	Tengeri-hántás
• Líra	

Fiamnak	Visszatekintés
Letészem a lantot	Széchenyi emlékezete
Kertben	Az örök zsidó
Epilógus	Őszikék
Kozmopolita költészet	Tamburás öreg úr
Mindvégig	Sejtelem
	A tölgyek alatt
d) Mikszáth Kálmán	Tímár Zsófi özvegysége
Az a fekete folt	Hova lett Gál Magda
Bede Anna tartozása	Szegény Gélyi János lovai
A bágyi csoda	
Beszterce ostroma	Irodalom és tévéjáték
	Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)
5. Színház- és drámatörténet	
Madách Imre: Az ember tragédiája	Mózes
6. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	
d) Tompa Mihály	
A gólyához	Népdal
A madár, fiaimhoz	
e) Gárdonyi Géza	
Az én falum (részletek)	Az Isten rabjai (részlet)
A láthatatlan ember (részlet)	
f) Vajda János	
Húsz év múlva	A virrasztók
	Az üstökös
	Reviczky Gyula
	Magamról
	Schopenhauer olvasása közben
VIII. A magyar irodalom a XX. században	
E) Életművek a XX. század magyar irodalmából	
d) Herczeg Ferenc	
Az élet kapuja	A hét sváb (részlet)
Fekete szüret a Badaacsonyon	
Színház- és drámatörténet:	Irodalom és színház
Bizánc	Kék róka (részlet)
e) Ady Endre	A Tisza-parton
Góg és Magóg fia vagyok én...	Lédával a bálban
Héja-nász az avaron	Vér és arany
Harc a Nagyúrral	Sem utódja, sem boldog őse...
Új vizeken járok	Az eltévedt lovas
Az ős Kaján	Elbocsátó szép üzenet
A Sion-hegy alatt	Sípja régi babonának
Az Úr érkezése	Köszönöm, köszönöm, köszönöm
Kocsi-út az éjszakában	Ember az embertelenségben
Emlékezés egy nyár-éjszakára	A Hortobágy poétája
Őrizem a szemed	Párisban járt az Ősz
f) Babits Mihály	
In Horatium	A Danaidák
A lírikus epilógja	Húsvét előtt
Esti kérdés	Örök kék ég a felhők mögött (részlet)
Jobb és bal	Ádáz kutyám

Mint különös hírmondó...	A gazda bekeríti házát
Ősz és tavasz közt	Csak posta voltál
Jónás könyve; Jónás imája	Balázsolás A gólyakalifa (részlet) Cigány a siralomházban
d) Kosztolányi Dezső	
A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	Számadás Vörös hervadás Októberi táj Marcus Aurelius Esti Kornél éneke
Boldog, szomorú dal	
Őszi reggeli	
Halotti beszéd	
Hajnali részegség	
Édes Anna	Irodalom és film Kosztolányi Dezső: Pacsirta Ranódy László: Pacsirta
Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	Esti Kornél kalandjai...; Az utolsó felolvasás A fürdés A kulcs
F) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
d) Móricz Zsigmond	
Tragédia	Judith és Eszter
Úri muri	Barbárok Tündéerkert (részlet)
e) Wass Albert	
Adjátok vissza a hegyeimet!	Irodalom és film Koltay Gábor: Adjátok vissza a hegyeimet!
Üzenet haza	A funtineli boszorkány (részlet)
F) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	
c) Juhász Gyula	
Tiszai csönd	Halotti beszéd
Anna örök	Utolsó vacsora Szerelem
d) Tóth Árpád	
Esti sugárkoszorú	Kisvendéglőben
Lélektől lélekig	Elégia egy rekettyebokorhoz
Isten oltó-kése	Jó éjszakát Álarcosan
c) Karinthy Frigyes	
Így írtok ti (részletek)	Tanár úr, kérem (részletek)
Találkozás egy fiatalemberrel	Utazás a koponyám körül (részlet) Előszó
	Szerb Antal Budapesti kalauz marslakók számára Utas és holdvilág (részlet)
IX. A modernizmus irodalma	
F) Avantgárd mozgalmak	

c) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok;
d) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	Filippo Tommaso Marinetti: Óda egy versenyautomobilhoz
G) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	
b) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	Thomas Stearns Eliot: Macskák (részlet)
	Gottfried Benn: Kék óra
	Federico García Lorca: Alvajáró románc, Kis bécsi valcer
H) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	
c) Franz Kafka: Az átváltozás	Franz Kafka: A per (részletek)
d) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	Irodalom és tévésorozat: Mihail Afanaszjevics Bulgakov -Vladimir Bortko: A Mester és Margarita (Vagy másik regényfeldolgozás) Bulgakov: A Mester és Margarita
I) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	
Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázszi mama	Irodalom és film Arthur Miller: Az ügynök halála Volker Schlöndorff: Az ügynök halála (vagy más feldolgozás)
Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
J) A posztmodern világirodalom	
c) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)	Irodalom és film Jiří Menzel: Sörgyári capriccio
d) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)	Jorge Luis Borges: Bábeli könyvtár Julio Cortázar: Összefüggő parkok
X. A magyar irodalom a XX. században II.	
Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	
József Attila	
Nem én kiáltok	Szegényember balladája
Reménytelenül	Medáliák (részlet)
Holt vidék	Istenem
Óda	Tiszta szívvel
Flóra	Áldalak búval, vigalommal
Kései sirató	Tedd a kezed
A Dunánál	Téli éjszaka
Tudod, hogy nincs bocsánat	Eszmélet
Nem emel föl	Levegőt!
(Karóval jöttél...)	Kész a leltár Gyermekké tettél Születésnapomra Nagyon fáj (Talán eltűnök hirtelen...) (Íme, hát megleltem hazámat...)
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Örkény István	
Egyperces novellák (részletek)	
b) Szabó Magda	

Az ajtó	Irodalom és film Szabó István: Az ajtó
f) Kányádi Sándor	
Fekete- piros	Dél keresztje alatt
Halottak napja Bécsben	Csángó passió
Sörény és koponya (részlet)	Hiúság
Valaki jár a fák hegyén	Kuplé a vörös villamosról
G) Metszetek a XX. század magyar irodalmából	
g) Metszetek: egyéni utakon	
Krúdy Gyula	
Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	Irodalom és film Huszárik Zoltán: Szindbád
Szabó Dezső	
Feltámadás Makucskán	Az elsodort falu (részletek)
Weöres Sándor	
Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	Psyché (részletek)
h) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Szabó Lőrinc	
Semmiért Egészen	Kalibán
Mozart hallgatása közben	Dsuang Dszi álma Különbéke Tücsökgene (részletek)
Radnóti Miklós	
Járkálj csak, halálraitélt!	Első ecloga
Hetedik ecloga	Tétova óda
Erőltetett menet	Nem bírta hát...
Razglednicák	Levél a hitveshez Töredék A la recherche
Márai Sándor:	
	Szindbád hazamegy (részlet)
	Halotti beszéd
Ottlik Géza	
	Iskola a határon (részlet)
	Buda (részlet)
i) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	
Dsida Jenő	
Nagycsütörtök	Psalmus Hungaricus (részletek)
Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor	
Halotti beszéd a hulló leveleknek	Ahogy lehet
Eredj, ha tudsz (részlet)	
Áprily Lajos	
Tavaszi a házsongárdi temetőben	Holló-ének
Március	Kolozsvári éjjel
Kós Károly	
	Varjú-nemzetség (részlet)

	Nyirő József
	Madéfalvi veszedelem (részlet)
	Gion Nándor
	A kárókatónak még nem jöttek vissza
	Kovács Vilmos
	Holnap is élünk
j) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	
Nagy László	Gyöngyszoknya (részlet)
Ki viszi át a Szerelmet	Himnusz Minden időben
Adjon az Isten	Csodafiú szarvas
	Tűz
k) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói	
Pilinszky János	
Halak a hálóban	Harbach 1944
Apokrif	Agonia christiana
Négysoros	Nagyvárosi ikonok
	Nemes Nagy Ágnes
	A fák
	Kiáltva
	Ekhnáton éjszakája
	Mándy Iván
	Irodalom és film
	Mándy Iván: Régi idők focija
	Sándor Pál: Régi idők focija
l) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	
Illyés Gyula Puszták népe (részlet)	Sinka István
	Fekete bojtár vallomásai (részlet)
	Csoóri Sándor
	Tudósítás a toronyból (részlet)
	Anyám fekete rózsa
	Anyám szavai
	Metszetek a magyar posztmodern irodalomból
	Tandori Dezső
	Horror
	Töredék Hamletnek
	Táj két figurával
	Egy talált tárgy megtisztítása
	Hajnóczy Péter
	A fűtő (részletek)
	M (részletek)
	A halál kilovagolt Perzsiából (részletek)
	Esterházy Péter
	Termelési kissregény (részlet)
	Harmonia caelestis (részlet)
H) Színház- és drámatörténet	
c) Örkény István: Tóték	Irodalom és film
	Fábri Zoltán: Isten hozta, őrnagy úr!
	Németh László: A két Bolyai (részlet)
d) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	Szabó Magda: A macskák szerdája

	Sütő András: Advent a Hargitán
	Csurka István: Házmastersírató
	Gyurkovics Tibor: Nagyvizit
XI. A XX. századi történelem az irodalomban	
f) Trianon	
• Juhász Gyula: Trianon	• Babits Mihály: A repülő falu
• Vértő Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)	• Schöpflin Aladár: Pozsonyi diákok (részlet)
Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	• Krúdy Gyula: Az utolsó garabonciás
g) Világháborúk	
• Gyóni Géza: Csak egy éjszakára...	Magyar katonák dala
	Alexis levele Alexandrához
	Polcz Alaine: Asszony a fronton
h) Holokauszt	
• Szép Ernő: Emberszag (részlet)	Irodalom és film Török Ferenc: 1945
• Tadeusz Borowski: Kővilág	Irodalom és film Roberto Benigni: Az élet szép
	Irodalom és film Kertész Imre: Sorstalanság Koltai Lajos: Sorstalanság
i) Kommunista diktatúra	
• Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	Irodalom és film Bacsó Péter: A tanú Bereményi Géza: Eldorádó
	Faludy György: Kihallgatás
	Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetcsoport (részlet)
	Irodalom és film Michael Radford: 1984
j) 1956	
• Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából	Irodalom és film Gothár Péter: Megáll az idő
	Irodalom és film Szilágyi Andor: Mansfeld
	Albert Camus: A magyarok vére (részlet)
• Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	
XII. Metszetek a kortárs magyar irodalomból	
Az oktató által <u>szabadon választott</u> írók, művek	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaothton) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma

Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!
Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

MEMORITEREK

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)
József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

A 11–12. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszámja: 268 óra

A 11. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 3 óra.

A 12. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 3 óra.

A nyelvtan óraszámjai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

TÉMAKÖR NEVE	TÉNYLEGES ÓRASZÁM
MAGYAR NYELV	
Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	11
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	7
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	7
Szótárhasználat	2
Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	6
A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	13

Szabadon felhasználható óra – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, évfolyamonként 7, illetve 6 óra	13
Összes óraszám:	67
IRODALOM	
TÉMAKÖR NEVE	
V. A klasszikus modernség irodalma	38
<i>E) A nyugat-európai irodalom</i>	5
<i>F) Az orosz irodalom</i>	5
<i>G) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai</i>	3
<i>H) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában</i>	25
4. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
<i>c) Arany János</i>	10
<i>d) Mikszáth Kálmán</i>	6
5. Színház- és drámatörténet	5
6. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	4
VI. A magyar irodalom a XX. században	47
<i>D) Életművek a XX. század magyar irodalmából</i>	33
<i>e) Herczeg Ferenc</i>	5
<i>f) Ady Endre</i>	10
<i>g) Babits Mihály</i>	9
<i>h) Kosztolányi Dezső</i>	9
<i>E) Portrék a XX. század magyar irodalmából</i>	9
<i>c) Móricz Zsigmond</i>	5
<i>d) Wass Albert</i>	4
<i>F) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.</i>	5
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugati alkotói	
Juhász Gyula	3
Tóth Árpád	
Karinthy Frigyes	2
VII. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	17
<i>F) Avantgárd mozgalmak</i>	3

<i>G) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai</i>	3
<i>H) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai</i>	4
<i>I) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései</i>	4
<i>J) A posztmodern világirodalom</i>	3
VIII. A magyar irodalom a XX. században II.	45
<i>E) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.</i>	12
József Attila	12
<i>F) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.</i>	7
a, Örkény István (a drámával együtt: 2+2=4)	2
b, Szabó Magda (a drámával együtt: 2+1=3)	2
c, Kányádi Sándor	3
<i>G) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.</i>	23
g) Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	2
Krúdy Gyula	2
Weöres Sándor	2
h) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	2
Radnóti Miklós	4
i) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
j) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
k) Metszet a tárgyias irodalomból	2
Pilinszky János	
l) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	1
Illyés Gyula	
<i>H) Színház- és drámatörténet</i>	3
Örkény István	2
Szabó Magda	1
V. A XX. századi történelem az irodalomban	9
f) Trianon	3
g) Világháborúk	1
h) Holokauszt	2

i) Kommunista diktatúra	1
j) 1956	2
VI. Kortárs magyar irodalom	5
VII. Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve az oktató által választott alkotók, művek tanítására (11. évfolyamon 20, 12. évfolyamon 18 óra)	40 óra 15,5 %
Összes óraszám:	201
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÖSSZES ÓRASZÁM:	268

MAGYAR NYELV

TÉMAKÖR: Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban
- A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése
- Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése
- A szónok tulajdonságai, feladatai
- A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
- Az érv, érvelés, cáfolat megértése
- Az érvelési hibák felfedeztetése
- A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása
- Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása

FOGALMAK

retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszéd fajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése

TÉMAKÖR: Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése
- A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel
- A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

FOGALMAK

megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv

TÉMAKÖR: Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban
- a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek
- a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése
- a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi; a nyelv és a kultúra viszonya
- nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása

FOGALMAK

Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: Szótárhasználat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kézisztár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár

FOGALMAK

értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár

TÉMAKÖR: Nyelvtörténet- a nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvemlékek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése
- A magyar nyelv rokonságának megismerése
- Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban
- Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével
- Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése
- Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata
- A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása
- A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése
- A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái
- A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek
- A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (*A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom*)
- A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása

FOGALMAK

nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

TÉMAKÖR: A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma, nyelvünk helyzete a határon túl

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása
- A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése
- A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése
- A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata

FOGALMAK

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek

TÉMAKÖR: Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A rendszerező képesség fejlesztése
- Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása
- A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése

IRODALOM

TÉMAKÖR: I. A klasszikus modernség irodalma (A,B,C,D)

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 38 óra

A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

B. A realizmus az orosz irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A.+B.)

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása
- A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésselvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján
- A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése
- Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével
- Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése
- Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban
- A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése

FOGALMAK

klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma

C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése

- A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása
- A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele
- A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)

Fogalmak

szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő

D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában

4. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából

a) Arany János

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján
- Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek)
- Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése
- A költő epikájának (*Toldi estéje*, *Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével
- A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében
- Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykorúsi évek, Őszikék)
- Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása
- Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése
- Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése

FOGALMAK

ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus

b, Mikszáth Kálmán

Javasolt óraszám: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása
- Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása
- Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása
- A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában
- Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban
- A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése
- Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása
- Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben

FOGALMAK

különc, donquijoteizmus

5. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája

Javasolt óraszám: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös órai feldolgozása
- A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése
- A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet
- A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása
- Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?)
- Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben

FOGALMAK

emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter

6. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából

Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal

TÉMAKÖR: II. A magyar irodalom a XX. században (A,B, C)
JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 44 óra

A, Életművek a XX. század magyar irodalmából

Herczeg Ferenc

Javasolt óraszám: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

Fogalmak

Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű

i. Ady Endre

Javasolt óraszám: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái
- Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében
- A szimbólumok újszerű használata az életműben
- A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése
- Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése
- Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból
- Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával
- A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása
- A Nyugat születése, jelentőségének felismerése
- Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása

FOGALMAK

szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés

c, Babits Mihály

Javasolt óraszám: 8 óra (6-8)

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével
- Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése
- Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékőrzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása
- Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával
- Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei
- Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége

FOGALMAK

filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, ironia

d, Kosztolányi Dezső

Javasolt óraszám: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
- Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása
- A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által
- Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése
- A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában
- A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben
- Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)

FOGALMAK

homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából I.

Témakör: *a, Móricz Zsigmond*

Javasolt óraszám: 5 óra

Témakör: *b, Wass Albert*

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a) + b)/

- Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata

- A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével
- Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése
- Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése
- A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése
- Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása
- A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése
- Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben
- A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása

FOGALMAK

naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói

a, Juhász Gyula, b, Tóth Árpád

Javasolt óraszám: 3 óra

c) Karinthy Frigyes

Javasolt óraszám: 2 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a)+b)+c)/

- Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- Az **Így írtok ti** irodalmi jelentőségének megértése
- A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia

TÉmakör: III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma (A,B,C,D,E)

Javasolt óraszám: 18 óra

A. Avantgárd mozgalmak

Javasolt óraszám: 4 óra

B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 3 óra

C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 4 óra

D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései

Javasolt óraszám: 4 óra

E. A posztmodern világirodalom

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A,B,C,D, E)

- Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése
- Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben
- Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása
- Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése
- A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata.
- Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése
- Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése
- Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése
- A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.
- Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai

FOGALMAK

dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern

Témakör: IV. A magyar irodalom a XX. században II.

Javasolt óraszám: 41 óra

A, Életmű a XX. század magyar irodalmából II.

József Attila

Javasolt óraszám: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével
- József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása
- Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal
- A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai
- József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata

- József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival)
- Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása

FOGALMAK

tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából II.

a, *Örkény István*

Javasolt óraszám: 2 óra

b, *Szabó Magda*

Javasolt óraszám: 2 óra

c, *Kányádi Sándor*

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (B - a,+b,+c.)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

FOGALMAK:

groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.

ii. *Metszetek: egyéni utakon*

Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor

Javasolt óraszám: 6 óra (2-2-2)

b, Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói

Szabó Lőrinc

Javasolt óraszám: 2 óra

Radnóti Miklós

Javasolt óraszám: 4 óra

c) **Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból**

Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos

Javasolt óraszám: 6 óra

d) **Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából**

Nagy László

Javasolt óraszám: 2 óra

e, **Metszet a tárgyias irodalomból**

Pilinszky János

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (C- a,+b,+c,+d,+e,)

- A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
- A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése
- Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg.
- Történelmi katalizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében
- Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban
- Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban
- A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.
- A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása
- Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak

életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, *razglednica*, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom

D, Színház- és drámatörténet

Örkény István

Javasolt óraszám: 2 óra

Szabó Magda

Javasolt óraszám: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése
- Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal
- Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban
- A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése
- A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése

FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma

TÉmakör: V. A XX. századi történelem az irodalomban

Javasolt óraszám: 6 óra

a, Trianon

Javasolt óraszám: 2 óra

b, Világháborúk

Javasolt óraszám: 1 óra

c, Holokauszt

Javasolt óraszám: 2 óra

d, Kommunista diktatúra

Javasolt óraszám: 1 óra

e, 1956

Javasolt óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek (a,+b,+c,+d,+e.)

- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban
- Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése

TÉmakör: VI. Kortárs magyar irodalom

Javasolt óraszám: 5 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az oktató szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK 9-12. ÉVFOLYAM

A pedagógia történetében nagyon sokféle tanulási és oktatási stratégia létezik. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga az oktató (McKenzie-jelentés, 2007.) Az oktató személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy az oktató egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

Az oktató tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. Gondolkodni és beszélni tanít (Babits, 1908.). Az oktató irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. Az oktató nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. Az oktató segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék: az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett oktatószerop indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Ez az összetett oktatószerop indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. Az oktató a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, oktatóközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok, stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 3. szakaszának 1-2. évében (9-10. évfolyam) a javasolt tanulásszervezési módok: a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása, az önálló munkavégzés és tanulás kialakítása, a gamifikáció. Javasolt az összetett gondolkodás kialakítása oktatói kalauzzal.

A képzés 3. szakaszának 3-4. évében az önálló, illetve a kooperatív csoportokban kialakított munkavégzés kiemelt jelentőségű az érettségi, illetve a továbbtanulás szempontjából. Ajánlott a hagyományos és digitális technikák bekapcsolása a tananyag-feldolgozásba, az összetett gondolkodási műveletek fejlesztése (absztrakció, elemzés, analógia alapján gondolkodási műveletek felismerése, új gondolkodási műveletek elsajátítása, kognitív struktúrák felismerése és megalkotása, stb.).

Tanulásszervezési módok

Javasolt a reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.).

Továbbra is javasolt: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában.

Az oktatóközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasolt az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Esszéírás, gondolattérképek, fűrtábrák készítése a műelemzések előkészítéseként, kreatív írás, konstruktív vita (disputa). Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (pl.: Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára). A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban kiemelt jelentősége van) pl.: digitális újság, magazinok, ppt-k, prezik, blogok készítése, meghívott előadók meghallgatása)

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

Matematika szakiskolát végzettek középiskolája 12.-13. évfolyam

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	12 nappali	12 esti	13. nappali	13. esti
Óraszám	216	144	186	139,5

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 12. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).

Az 1–8. és 9.-11 évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 12.-13. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Oktatói irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a matematika logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok, problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulásának-tanításának egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az

adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alaphalmazának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források) használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Natban leírt tananyagtartalmaknak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új

helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszer.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozhat olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során

kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül

erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projekteken való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőképeség, másokkal való együttműködés készsége).

12. ÉVFOLYAM

A 9–11. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés. Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – az oktató által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 12. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Vannak olyan témakörök, amelyek megjelennek más területek tanítása során is, ezért a tananyag egyes részeihez javasolt óraszámok nem feltétlenül jelentenek időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

Témakörök a 12. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 12. évf. nappali	Helyi tantervi óraszámok 12. évf. esti
Halmazok	15	10
Matematikai logika	8	5
Kombinatorika, gráfok	20	15
Számhalmazok, műveletek	10	6
Hatvány, gyök	10	15
Betűs kifejezések alkalmazása	15	10
Arányosság, százalékszámítás	10	5
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	20	13
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	15	10
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	20	15
Geometriai alapismeretek	8	5
Háromszögek	9	5
Négyszögek, sokszögek	10	5
A kör és részei	10	5
Transzformációk, szerkesztések	10	5
Leíró statisztika	10	5
Valószínűségszámítás	16	10
összesen:	216	144

12.ÉVFOLYAM nappali-esti

Témakör	Halmazok	Óraszám 15-10
Előzetes tudás	Csoportosítás különböző szempontok alapján. Halmazműveletek véges halmazokon. Halmazábra. Részhalmaz. Számhalmazok, ponthalmazok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A halmaz fogalmának mélyítése, alkalmazása problémamegoldásra, matematikai modellek alkotására. Különböző dolgok, tárgyak, elemek, fogalmak adott szempont szerinti csoportosítása, rendezése, összefüggések keresése. Definíciók, jelölések használata során az emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Halmazok megadása különböző módokon. Halmazműveletek 2-3 halmazra: unióképzés, metszetképzés, különbségképzés, komplementer halmaz. Definíciók megfogalmazása, megértése. Halmazok felbontása diszjunkt halmazok uniójára.	Hétköznapi életből, más tantárgyakból vagy a matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása. Konkrét dolgok csoportosítása adott, vagy a tanulók által javasolt szempontok szerint. Szituációs játék, barkochba játék egy-egy halmaz, vagy egy-egy elem kitalálására.	Informatika: adatbázis-kezelés, adatállományok, adatok szűrése különböző szempontok szerint. Biológia-egészségtan: rendszertan.
Halmazok számossága. Véges és végtelen halmazok, megszámlálható, nem megszámlálható halmazok. Logikai szita módszere 2-3 halmaz elemszámának meghatározásához. n elemű halmaz részhalmazainak a száma.	A „végtelen szálloda” mint modell. Mindennapi életből vett feladatok.	Magyar nyelv és irodalom: mondatok, szavak, hangok rendszerezése.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	alaphalmaz, részhalmaz, üreshalmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram, halmazműveletek, halmazok elemszáma, logikai szita.	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - halmazokat különböző módon megad - halmazokkal műveleteket végez, azokat ábrázolja és értelmezi - alkalmazza a logikai szita elvét - véges halmazok elemszámát meghatározza
--------------------------------	--

Témakör	Matematikai logika	Óraszám 8-5
Előzetes tudás	Állítások megfogalmazása a hétköznapi életből. Matematikai állítások vizsgálata. Igaz és hamis állítások. Állítás tagadása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A köznapi életben használt logikai következtetések és a matematikai logikában használt kifejezések összevetése. A hétköznapi, nem tudományos szövegekben található matematikai információk felfedezése, rendszerezése a célnak megfelelően. Matematikai állítások helyes megfogalmazása, érvelés, vitakultúra fejlesztése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Matematikai tartalmú szöveg értelmezése. Tétel kimondása, bizonyítása. Állítás és megfordítása. Állítás logikai értékének megállapítása (igaz-hamis) feladatokban. Állítás tagadása egyszerű feladatokban. Érvelés és vita, ellenpélda szerepe	Hétköznapi életből vett feladatok megoldása. Más tantárgyakból vett feladatok illetve a matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása.	Magyar nyelv és irodalom: retorikai alapismeretek Szövegértés bármely tantárgyban.
A „nem”, az „és”, a megengedő „vagy” és a kizáró „vagy” logikai jelentésének ismerete és alkalmazása. A „minden” és a „van olyan” típusú állítások logikai értéke és tagadása. A „Ha ...akkor” és „akkor és csak akkor” típusú egyszerű állítások logikai értéke és tagadása.	Stratégiai és logikai játékok. „Szigetlakó”, „ki a tettes” típusú feladatok csoportmunkában.	Állampolgári ismeretek: tudatos pénzügyi tervezés.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Tétel, bizonyítás, igaz-hamis, „nem”, „és”, „vagy... , vagy”, „ha..., akkor”, „akkor és csak akkor”	
Továbbhaladás feltétele	A tanuló lássa a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; Tudja megállapítani egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét; Tudjon egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.	

Témakör	Kombinatorika, gráfok	Óraszám 20-15	
Előzetes tudás	Elemek sorba rendezése, adott szempont szerinti kiválasztása, gráf használata egyszerű leszámolási feladatokban.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kombinatorikai problémák felfedezése a hétköznapi életben, modellek alkalmazása. A rendszerező képesség, a figyelem fejlesztése.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	
	Kapcsolódási pontok		
	Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása. Az összeszámlálás technikáinak megértése, alkalmazása. A szorzási elv alkalmazása. $n!$, n^k típusú feladatok.	Hétköznapi életből vett feladatok megoldása rendszerezett leszámolással. Szorzat vagy összeg alakban megadott eredményű feladatokhoz saját szöveg írása, „feladatküldés” csoportmunkában. Téves megoldású kombinatorikafeladatokban a hiba megtalálása és a tévedés kijavítása	Sport: csapatjátékok
	Gráf alkalmazása konkrét hétköznapi matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására. Gondolatmenet megjelenítése gráffal.	Sorba rendezési feladatok megoldásának szemléltetése gráffal Adott gráfhhoz hozzáillő feladatszöveg alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában	Kémia: molekulák szerkezete. Informatika: számítógépes hálózatok felépítése. Földrajz: térképek, úthálózat. Sport. csapatjátékok szemléltetése
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Szorzási szabály, összeadási szabály, faktoriális, gráf, gráf csúcsa, él		

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldására rendszerezéssel - Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldására matematikai problémákban - Esetszétválasztás és szorzási elv alkalmazására feladatok megoldásában - Összeszámlálási modellek alkalmazására feladatok megoldásában - Gráfok alkalmazására konkrét hétköznapi és matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására
--------------------------------	---

Témakör	Számhalmazok, műveletek	Óraszám 10-6
Előzetes tudás	Természetes számok, egész számok, racionális számok halmaza. Műveletek elvégzése a racionális számok halmazán fejből, írásban. Műveletek előjeles számokkal. Műveletek sorrendje, zárójelek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számkörbővítés elveinek megértése. Gondolkodás: ismeretek rendszerezésének fejlesztése. Az absztrakciós készség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Számhalmazok felépülése.</p> <p>Racionális számok tizedes tört alakja. Véges, végtelen szakaszos, végtelen nem szakaszos tizedes törtek. Átírás.</p> <p>Irracionális számok. A valós számkör.</p> <p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása: kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás, zárójelek helyes használata.</p> <p>A valós számok és a számegyenes kapcsolata.</p>	<p>Számológép helyes használatának elsajátítása, pl. műveleti sorrend, zárójelek, előjelek.</p> <p>Egyszerű szöveges összefüggések leírása matematikai jelekkel, hallás és olvasás alapján.</p> <p>Tanulói kiselőadás helyiértékes számírás kialakulásáról, a számjegyek kialakulásáról.</p>	<p>Természettudományok: mértékegységek, nagyságrendek.</p>

Számok abszolútértéke, ellentettje, reciprok. Adott jegyre kerekítés, észszerű kerekítés.	Becslés, nagyságrendek ellenőrzése. Tanteremben végzett mérések esetén megfelelő kerekítés.	
Intervallumok: zárt, nyílt, félig zárt, félig nyílt. A fogalom szemléletes kialakítása, majd definiálása.	Matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása.	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Racionális szám, irracionális szám, valós szám, normálalak, kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás, abszolútérték, ellentett, reciprok, nyílt intervallum, zárt intervallum	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - műveleti azonosságok helyes használata - racionális számokat tizedestörtbe és rendes törtbe is felír - ismeri az intervallumokat, abszolútérték, ellentett és reciprok fogalmát - a számolással kapott eredményt nagyságrendileg megbecsüli, - megfelelően kerekít 	

Témakör	Hatvány, gyök	Óraszám 10-15
Előzetes tudás	Természetes számok, egész számok, racionális számok halmaza. Műveletek elvégzése a racionális számok halmazán fejen, írásban. Műveletek sorrendje, zárójelek használata. Hatványozás. A négyzetgyök fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számkörbővítés elveinek megértése. Gondolkodás: ismeretek rendszerezésének fejlesztése. Az absztrakciós készség fejlesztése. Ismerje és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát;	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>Számok normálalakja. Számolás normálalakban felírt számokkal. Normálalak a számológépen.</p> <p>Négyzetgyök fogalma. A négyzetgyökvonás azonosságai. Műveletek gyökös kifejezésekkel.</p>	<p>A természettudományokban és a társadalomban előforduló nagy és kis mennyiségekkel történő számolás. A pontos érték meghatározása igényének kialakítása</p>
		Kapcsolódási pontok
		<p>Fizika; kémia; biológia- a tér, az idő, az anyagmennyiség nagy és kis méreteinek megadása normálalakkal. Fizika: fonalinga lengéseideje, rezgésidő kiszámítása</p>

<p>Bevitel a gyökjel alá, kiemelés a gyökjel alól. Nevező gyöktelenítése. Az n-edik gyök fogalma és alkalmazása <i>n-edik gyök azonosságai</i></p>	<p>A számológép célszerű alkalmazása a szükséges számításokban Többféle bizonyítási lehetőség bemutatása (a <i>számtani- és mértani közép közti egyenlőtlenség bizonyítására</i>) A pontos érték kiszámításának igénye, illetve a számológép célszerű alkalmazása a szükséges számításokban.</p>	<p>Pénzügyi számítások: a kamatláb kiszámítása</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>normálalak, hatványalap, hatványkitevő, négyzetgyök, n-edik gyök</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A négyzetgyök, és az n-edik gyök fogalmának, azonosságainak ismerete, a velük végzett műveletek magabiztos elvégzése mind a pontos érték, mind a közelítő érték meghatározásának tekintetében. - ismeri és alkalmazza az egész kitevős hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait ismeri és alkalmazza a normál alakot 	

Témakör	Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	Óraszám 15-10
Előzetes tudás	Összefüggések leírása algebrai kifejezésekkel, helyettesítési érték, zárójelfelbontás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Algebrai kifejezések biztonságos használata, célszerű átalakítási módok megtalálása, elvégzése. Direkt bizonyítási módszer alkalmazása. Ismeretek tudatos memorizálása, az emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Algebrai kifejezések.</p> <p>Egész kifejezések, polinomok, törtkifejezések. A kifejezés értelmezési tartománya.</p> <p>Helyettesítési érték.</p> <p>Műveleti tulajdonságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás) vizsgálata.</p>		<p>Fizika; kémia: mennyiségek kiszámítása képlet alapján, képletek átrendezése.</p>
<p>Műveletek többtagú egész algebrai kifejezésekkel.</p> <p>Többtagú kifejezés szorzása többtagú kifejezésekkel – zárójelfelbontás, előjelszabályok.</p> <p>Többtagú kifejezés szorzattá alakítása kiemeléssel, nevezetes azonosságok alkalmazásával</p>	<p>„Gondolj egy szára és én kitalálom” játék, matematika bűvésztükkök algebrai magyarázata</p>	
<p>Nevezetes azonosságok:</p> <p>$(a \pm b)^2$; $(a + b) \cdot (a - b)$; <i>további nevezetes azonosságok</i></p> <p>Ismeretek (képletek) tudatos memorizálása.</p> <p>Egyszerű másodfokú polinom teljes négyzetté alakítása.</p>	<p>Algebrai kifejezésekkel végzett műveletek geometriai modellezése.</p> <p>Nevezetes azonosságok geometriai megjelenítése.</p> <p>Számolási „trükkök” fejből, azonosságok segítségével.</p>	
<p><i>Oszthatóság, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös fogalma</i></p>		

<p>Azonos átalakítások.</p> <p>–Polinomok összeadása, kivonása, szorzása, hatványozása. Kiemelés, szorzattá alakítás. Kifejezések legnagyobb közös osztója, legkisebb közös többszöröse.</p> <p>–Algebrai törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása.</p> <p>Egyszerűsítés. Bővítés.</p> <p>A tanult azonosságok, tulajdonságok felhasználása algebrai átalakítások, egyszerűsítések során.</p>		<p>Fizika; kémia: képletek értelmezése, egyenletek rendezése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>összeg, tag, tényező, egynemű kifejezés, együttható, polinom, teljes négyzet, algebrai tört, azonosság</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<p>- műveleteket végez algebrai kifejezésekkel, - ismer és alkalmaz egyszerű algebrai azonosságokat, - átalakít algebrai kifejezéseket összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával</p>	

Témakör	Arányosság, százalékszámítás	Óraszám 10-5
Előzetes tudás	mértékegységek átváltása, egyenes arányosság, fordított arányosság	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyenes és a fordított arányosság definiálása és grafikus ábrázolása. Arányossági feladatok megoldása. Legyen stabil a százalék fogalma. Százalékszámítással kapcsolatos feladatok megoldása.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
Egyenes és fordított arányosság fogalma. Alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során. Grafikon felismerése, készítése Mindennapi életből vett mennyiségpárok.	Gyűjtőmunka (egyéni, csoportos): szakácskönyvek, gépjármű- katalógusok stb. tanulmányozása, arányosságok keresése.	Fizika: egyenes és fordított arányos mennyiségek. pl. Út-idő grafikon , nyomás- térfogat grafikon
Százalékszámítási feladatok Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó egyszerű feladatok	Háztartási számlák elemzése az azokban megjelenő egységárak és fizetendő összegek figyelembevétel. Tötrészek és százalék közötti kapcsolat, egyszerű százalékok fejben gyakoroltatása.	Fizika, kémia, földrajz, informatika: százalékszámítási feladatok, százalékos adatok értelmezése. Keveréses feladatok. Állampolgári ismeretek: THM, EBKM fogalma.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egyenes arányosság, fordított arányosság, százalék alap, százalékláb, százalékkérték	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a százalék alap, -érték, -láb, -pont fogalmát - ismeri és alkalmazza az egyenes és fordított arányosságot 	

Témakör	Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	Óraszám 20-13
Előzetes tudás	Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása. Alaphalmaz vizsgálata, ellenőrzés. Azonosság. Szöveges feladatok – matematikai modell alkotása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábban tanult feladattípusok megoldási módszereinek elmélyítése. Gyakorlati problémák matematikai modelljének felállítása, a modell hatókörének vizsgálata, a kapott eredmény összevetése a valósággal; az ellenőrzés fontosságának belátása. A problémához illő számítási mód kiválasztása, eredmény kerekítése a problémának megfelelően.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalma. Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása, algebrai azonosságok alkalmazása.	Adott egyenlethez szöveges feladat alkotása és „feladatküldés” csoportban.	
Törtés egyenletek, egyenlőtlenségek. Értelmezési tartomány. Ekvivalens átalakítások. Az ellenőrzés szerepe, szükségessége. Törtek előjelének vizsgálata.		
Abszolút értéket tartalmazó egyenletek, egyenlőtlenségek.	Digitális technikák használata az egyenletmegoldás során	
Elsőfokú egyenletrendszerek: Grafikus megoldás, behelyettesítő módszer, egyenlő együtthatók módszere. Egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok. A kapott eredmény értelmezése, valóságtartalmának vizsgálata	Hiányos, túlhatározott, illetve ellentmondó adatokat tartalmazó problémák vizsgálata.	Informatika: számítógépes program használata. -
Egyenlőtlenségek megoldása mérlegelvével és grafikusán.	Nyílt végű problémák megoldása	
Elsőfokú egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok megoldása	Út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok	Fizika: kinematika, dinamika. Kémia: oldatok összetétele

Kulcsfogalmak/Fogalmak	Alaphalmaz, megoldáshalmaz, ellentmondás, azonosság, értelmezési tartomány, mérlegelv, ekvivalens átalakítás, hamis gyök.
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza a különböző egyenletmegoldási módszereket: mérlegelv, grafikus megoldás, szorzattá alakítás - tud megoldani elsőfokú egyenletet, egyenlőtlenséget, elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszert

Témakör	Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	Óraszám
Előzetes tudás	Mérlegelv, egyenletmegoldás lépései, nevezetes azonosságok, egyenlőtlenség fogalma, grafikus megoldás	15-10
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Másodfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése. Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése. Modellalkotás, megoldási módszerek. Szövegben történő ellenőrzés. Ellenőrzés és válaszadás az ésszerűségi szempontokat figyelembe véve.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Másodfokú egyenletek megoldása. grafikus megoldás teljes négyzetté kiegészítés szorzattá alakítással mérlegelvvel.	Másodfokú egyenlet megoldása konkrét együtthatókkal és paraméterekkel, a lépéseket párhuzamosan végezve	Fizika: egyenletesen gyorsuló mozgás leírása.
A másodfokú egyenlet megoldóképlete. Diszkrimináns. A gyöktényező alak.		
Egyszerű másodfokúra visszavezethető egyenletek megoldása.	Tanulói kiselőadás tartása magasabb fokú egyenletek megoldásának történetéről, érdekességeiről.	

Másodfokú egyenlőtlenség megoldása grafikusan.	Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása során	
Másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok.		Fizika, kémia: számítási feladatok
$x + c = ax + b$ Értelmezési tartomány, ellenőrzés szerepe, szükségessége.		
<i>Két szám számtani- és mértani közepe, a köztük lévő egyenlőtlenség</i>		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	másodfokú egyenlet megoldóképlete, diszkrimináns, gyöktényezős alak, ekvivalens átalakítás	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - problémának megfelelő matematikai modellt választ - a modellben kapott megoldást az eredeti problémába visszahelyettesítéssel értelmezi, ellenőrzi - megold másodfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket, ismeri és alkalmazza a diszkrimináns, a megoldóképletet és a gyöktényezős alakot - egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi 	

Témakör	A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	Óraszám 20-15
Előzetes tudás	Halmazok. Hozzárendelés fogalma. Grafikonok készítése, olvasása. Pontok ábrázolása koordináta-rendszerben. Lineáris függvények, fordított arányosság függvénye, abszolút érték-függvény,.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvény-transzformációk algebrai és geometriai megjelenítése. Összefüggések, folyamatok megjelenítése matematikai formában (függvény-modell), vizsgálat a grafikon alapján. A vizsgálat szempontjainak kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos grafikonok elemzése csoportmunkában	Földrajz, pénzügyi ismeretek: demográfiai, pénzügyi grafikonok
Függvény fogalma. A függvény megadási módjai, ábrázolása, jellemzése. Függvények ábrázolása táblázat alapján. Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására. A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása	Számítógép bevonása a függvények ábrázolásába, vizsgálatába.	Informatika: függvényábrázolás, grafikonkészítés.

<p>Elsőfokú függvények, lineáris függvények. Lineáris kapcsolatok felfedezése a hétköznapiakban. Lineáris függvények hozzárendelési utasításának leolvasása</p>	<p>Hétköznapi tevékenységekhez kapcsolódó grafikonok ábrázolása és elemzése (pl. út-idő az iskolába való eljutáshoz)</p>	<p>Fizika; kémia: egyenesen arányos mennyiségek.</p>
<p>Abszolút érték-függvény <i>Másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény</i> Fordított arányosság, elsőfokú törtfüggvény. (elemi függvények) grafikonja, tulajdonságai Hozzárendelési utasítás leolvasása grafikonról.</p>		<p>Fizika; kémia: fordítottan arányos mennyiségek.</p>
<p>Függvény-transzformációk. - A tanult függvények többlépéses transzformációi az alábbiak összetételével: $f(x)+c$; $f(x+c)$; $c \cdot f(x)$; $f(x)$. Helyettesítési érték számolása, $f(x)=c$ alapján x meghatározása</p>		
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás</p>	
<p>Továbbhaladás feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - képlettel adott függvény hagyományosan és digitálisan ábrázol - megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket - adott képlet alapján helyettesítési értéket számol, azokat táblázatba rendezi - grafikonról leolvas alapvető tulajdonságokat 	

Témakör	Geometriai alapismeretek		Óraszám 8-5
Előzetes tudás	Térelemek, illeszkedés. Térelemek kölcsönös helyzete, távolsága, hajlásszöge. Alapszerkesztések.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A geometriai szemlélet, látásmód fejlesztése. Síkbeli és térbeli analógiák felfedezése. A valóság tárgyainak jellemzése a geometriai fogalmak segítségével, absztrakciós képesség fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Pont, egyenes, sík kölcsönös helyzete Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolsága, hajlásszöge.	Osztályteremben „egyenesek” kölcsönös helyzetének megadása, ezen távolságok megmérése. Méterarányt tartalmazó térkép alapján valódi távolságok meghatározása, becslése	Földrajz: térképészet, arányos távolságok meghatározása Képzőművészet, kertészet, szabás- varrás.	
Szögfajták, szögek szerkesztése, szögmásolás. Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek			
Nevezetes ponthalmazok. Szakaszelező merőleges és szögfelező mint ponthalmazok tulajdonságainak ismerete. Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata.	Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel.		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, szögfelező, szakaszelező merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek		
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a térelemek kölcsönös helyzetét és alkalmazza feladatokban – ismeri és alkalmazza a nevezetes szögpárok tulajdonságait – - alapszerkesztéseket végre tudja hajtani hagyományos vagy digitális eszközzel 		

Témakör	Háromszögek	Óraszám 9-5	
Előzetes tudás	Háromszögek tulajdonságai, speciális háromszögek elnevezései és tulajdonságai. Mértékegységek helyes átváltása. Háromszögek szerkesztése alapadatokból. Háromszög köré írt kör és beírt kör szerkesztése. A Pitagorasz-tétel ismerete. Háromszög területe.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szükséges és az elégséges feltétel felismerése. Bizonyítási igény kialakítása. Valós probléma geometriai modelljének megalkotása, számítások a modell alapján, az eredmények összevetése a valósággal. Számológép, számítógép használata, Ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A háromszög oldalai, szögei és oldalai valamint szögei közötti összefüggések. Háromszög-egyenlőtlenség.</p> <p>A háromszögek szögeiről, oldalairól tanult tételek bizonyítása, alkalmazása számítási, szerkesztési és bizonyítási feladatokban</p> <p>Speciális háromszögek tulajdonságai, szabályos, egyenlő szárú, derékszögű.</p>		Konkrét alakzatok átdarabolása más alakzatokká.	
<p>A háromszögek nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmak , tételek ismerete és alkalmazása:</p> <p>A háromszög oldalfelező merőlegesei, a háromszög köré írt köre. A háromszög magasságvonalai, magasságpontja.</p> <p>A háromszög szögfelező egyenesei, a háromszög beírt köre, hozzáírt körei.</p> <p>A háromszög súlyvonalai, súlypontja. A háromszög középvonalai</p> <p>Oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel bizonyítása.</p>		A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó tételek felfedeztetése szerkesztéssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával, páros vagy csoportmunkában.	

<p>Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása. Számítási feladatok síkban és térben.</p>	<p>Derékszögű háromszög oldalaira szerkesztett négyzetek átdarabolása Pitagorasz –tételnek megfelelően.</p>	
<p>Thalész tétele és a tétel megfordításának ismerete és alkalmazása. A Thalész-tétel bizonyítása</p>	<p>Thalész-tétel felfedeztetése szerkesztéssel, szögméréssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával. Állítás, és megfordításának gyakorlása</p>	<p>Fizika: látószög fogalma</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt és beírt kör, látókör</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a háromszögre vonatkozó ismereteket, – ismeri és alkalmazza a Pitagorasz –tételt és megfordítását – ismeri a Thalesz-tételt és megfordítását 	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Derékszögű háromszög, Pitagorasz –tétel. Háromszögek oldalaira és szögeire vonatkozó ismeretek. Speciális háromszögek. Háromszög területe.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Síkbeli ábra készítése a valós geometriai problémáról. Számítási feladatok, a megoldáshoz alkalmas szögfüggvény megtalálása. Számológép használata.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Hegyes szögek szögfüggvényei</p> <p>Számítások derékszögű háromszögekben szögfüggvények segítségével gyakorlati helyzetekben</p> <p>Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszsi összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei</p> <p>Tompaszög szinusza, koszinusza, tangense</p> <p><i>Szögfüggvények általánosítása (szinusz), Szinuszfüggvény</i></p>		<p>A valós problémák matematikai (geometriai) modelljének megalkotása, a problémák önálló megoldása</p> <p>Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában</p>	<p>Fizika: erővektorfelbontása derékszögű összetevőkre</p>
<p>Háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében.</p>		<p>Tetszőlegesen kijelölt háromszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján</p>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	szinusz, koszinusz, tangens		
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben - alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban; - kiszámítja a háromszögek területét - válaszait megfelelő mértékegységben adja meg 		

Témakör	Négyszögek, sokszögek		Óraszám 10-5
Előzetes tudás	Speciális négyszögek fogalmának , sokszög fogalmának ismerete. Négyszögek külső és belső szögeinek összegére vonatkozó tételek ismerete. Pitagorasz –tétel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket tudja kiszámítani; Ismeje és alkalmazza a szabályos sokszög fogalmát; tudja kiszámítani a konvex sokszög belső és külső szögeinek összegét. Négyszögek területének meghatározása különböző módszerekkel Átdarabolással tudja kiszámítani a sokszögek területét.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Négyszögek</p> <p>Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságai.</p> <p>Belső és külső szögekre vonatkozó tételek Különböző típusú speciális négyszögek területének meghatározására vonatkozó formula felfedeztetése átdarabolással.</p> <p>Területszámítási feladatok megoldása.</p>		Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan	
<p>Sokszögek.</p> <p>Szabályos sokszög fogalma, területének kiszámolása</p> <p>Átlók száma konvex sokszögeknél átlók száma, külső és belső szögösszegre vonatkozó tételek, azok bizonyítása és alkalmazása.</p>		Belső és külső szögösszegre vonatkozó tételek felfedeztetése, illusztrálása átdarabolással, hajtogatással vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög		
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza a négyszögekre és sokszögekre vonatkozó ismereteket - ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait - ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; - ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. 		

Témakör	A kör és részei	Óraszám 10-5	
Előzetes tudás	Kör definíciója, kerülete, területe, Egyenes arányosság.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Ismerje a körérintő fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral; Bizonyítási igény kialakítása.</p> <p>Körrel kapcsolatos ismeretek bővítése. A valóság tárgyainak geometriai modellezéséhez szükséges képességek továbbfejlesztése. A geometriai feladatok algebrai eszközökkel történő megoldási képességének fejlesztése. Geometriai fogalmak segítségével az absztrakciós képesség fejlesztése. Összefüggések, képletek felfedezése gyakorlati tapasztalatból kiindulva, azok általánosítása és alkalmazása más esetekben, más tantárgyakban.</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Kör érintője és az érintési pontba húzott sugár merőlegessége. A külső pontból húzott érintőszakaszok tétele. <i>Szerkesztési és bizonyítási feladatok. Körérintő szerkesztése.</i>			Fizika: a körmozgást végző test sebessége
<p>Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával</p> <p>Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével</p> <p>Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása.</p>		<p>Annak felfedeztetése méréssel, hogy a középponti szög egyenesen arányos a körív hosszával; különböző méretű körök esetén kapott adatok táblázatba foglalása.</p> <p>Körívvel készíthető motívumok tervezése.</p>	<p>Fizika: szögsebesség, körmozgás, rezgőmozgás.</p> <p>Földrajz: tájékozódás a földgömbön; hosszúsági és szélességi körök, helymeghatározás.</p> <p>Képzőművészet, építészet, modellezés.</p> <p>Természeti környezet, kertépítés.</p>
<i>Kerületi szög fogalma, tételek.</i>			
Kulcsfogalmak/Fogalmak	középponti szög, körív, körcikk, körgyűrű, körszelet, érintőszakaszok		

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a kör érintőjének fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral, az érintőszakaszok egyenlőségét - ki tudja számolni a kör részeinek területét, kerületét - geometriai feladatokban a mértékegységeknek megfelelően adja meg a választ
-------------------------	--

Témakör	Transzformációk, szerkesztések	Óraszám 10-5
Előzetes tudás	Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, párhuzamos eltolás, forgatás. Szimmetrikus alakzatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A transzformációk során megmaradó és a változó tulajdonságok tudatosítása Szimmetria felismerése a matematikában, a művészetekben, a környezetünkben található tárgyakban Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Geometriai transzformáció fogalma. Egybevágósági transzformációk végrehajtása szerkesztéssel vagy digitális eszközzel. Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli elforgatás, eltolás. Vektorok fogalma, párhuzamos eltolás. Egybevágósági transzformációk tulajdonságai: Egybevágósági transzformációk egymás utáni végrehajtása. Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel, diszkusszió.</p>	<p>Gyakorlati példák keresése geometriai hozzárendelésre, pl. fényképezés, filmvetítés. Tengelyes vagy középpontos szimmetriára alapozó stratégiai játékok páros munkában.</p>	<p>Fizika: vektormennyiségek, vektorműveletek Fizika: elmozdulásvektor, forgások. Földrajz: bolygók tengely körüli forgása, keringés a Nap körül.</p>
<p>Az egybevágóság fogalma. A háromszögek egybevágóságának alapesetei. Alakzatok egybevágósága.</p>	<p>Sík parkettázása egybevágó háromszögekkel, négyszögekkel papírsablonok vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével.</p>	

<p>Szimmetrikus alakzatok. Egybevágó alakzatok, szimmetriák felismerése A szimmetrián alapuló tulajdonságok felismerése: szögek, szakaszok egyenlősége.</p>	<p>Escher és Vasarely néhány interneten is elérhető alkotásának elemzése a szimmetriák szempontjából.</p>	<p>Vizuális kultúra: kifejezés, képzőművészet, művészettörténeti stíluskorszakok Biológia-egészségtan: az emberi test síkjai, szimmetriája. Építészeti alkotások</p>
<p>Szerkesztési, számítási és bizonyítási feladatok. Az egybevágóság, a szimmetria felismerése, hatékony alkalmazása feladatokban, tételek bizonyításában.</p>	<p>Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel, diszkusszió.</p>	
<p>A paralelogramma, a háromszög és a trapéz középvonala. A középpontos tükrözés alkalmazása.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli forgatás, párhuzamos eltolás, egybevágóság, forgásszög, vektor, vektorok összege</p>	
<p>Továbbhaladás feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket - ismeri és alkalmazza a síkbeli egybevágósági transzformációkat és tulajdonságaikat; alakzatok egybevágóságát - megszerkeszti egy alakzat tengelyes, illetve középpontos tükörképét, pont körüli elforgatottját, párhuzamos eltoltját hagyományosan és digitális eszközzel 	
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Geometriai transzformációk, a szimmetria felismerése környezetünkben, alkalmazásuk egyszerű feladatokban</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tájékozódás a térben. Számítások síkban és térben. A geometriai transzformációk alkalmazása a problémamegoldásban. A szükséges és az elégséges feltétel felismerése. Tájékozódás valóságos viszonyokról térkép és egyéb vázlatok alapján. Összetett számítási probléma lebontása, számítási terv készítése (megfelelő részlet kiválasztása, a részletszámítások logikus sorrendbe illesztése). Valós probléma geometriai modelljének megalkotása, számítások a modell alapján, az eredmények összevetése a valósággal. Korábbi ismeretek mozgósítása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A középpontos hasonlóság fogalma és tulajdonságai.</p> <p>A hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai.</p> <p>Aránytartó transzformáció.</p> <p>Szerkesztési, számítási, bizonyítási feladatok.</p>	<p>Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés)</p>	<p>Informatika: tantárgyi szimulációs programok használata (geometriai szerkesztőprogram).</p> <p>Földrajz: térképkészítés, térképolvasás.</p>
<p>Hasonló alakzatok.</p> <p>A háromszögek hasonlóságának alapesetei. A sokszögek hasonlósága.</p> <p>A hasonló síkidomok területének aránya.</p> <p>A hasonló testek felszínének és térfogatának aránya.</p>	<p>Az iskola közelében lévő magas épület (például templomtorony) magasságának meghatározása egy egyenes bot segítségével a bot és az épület árnyékának méréséből („Thalész-módszer”) csoportmunkában</p>	<p>Vizuális kultúra: összetett arányviszonyok érzékeltetése, formarend, az aranymetszés megjelenése a természetben, alkalmazása a művészetekben.</p>

Témakör	16. Leíró statisztika		Óraszám 10-5
Előzetes tudás	Adatok elemzése, átlag, táblázatok, grafikonok használata, százalékszámítás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Diagram készítése, olvasása. Táblázat értelmezése, készítése. Számítógép használata az adatok rendezésében, értékelésében, ábrázolásában		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Statisztikai adatok gyűjtése, elemzése és ábrázolása hagyományos és internetes forrásból.</p> <p>Adatok rendezése, osztályokba sorolása, táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel.</p> <p>Kördiagramból oszlopdiagram készítése és viszont.</p> <p>Adatok értelmezése, következtetések levonása. Grafikus manipulációk felismerése és javítása</p>	<p>Adatgyűjtés megtervezése, pl. forgalomszámlálás vagy iskolai felmérés lebonyolítása. A statisztikai adatgyűjtés lebonyolítása, eredmények szemléltetése, értékelése tanulói kiselőadás formájában.</p>	<p><i>Földrajz:</i> időjárási, éghajlati és gazdasági statisztikák.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi, társadalmi témák vizuális ábrázolása (táblázat, diagram).</p> <p><i>Informatika:</i> adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés.</p>	
Adathalmazok jellemzői: terjedelem, átlag, medián, módusz, szórás.	Különböző adatsokaságok esetében annak vizsgálata, hogy jellemezhető-e az ismert középértékekkel.		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	oszlopdiagram, kördiagram, átlag, medián, módusz, szórás		
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - Képes számsokaság számtani közepének kiszámítására. - Ismeri a módusz és a medián, valamint a szórás fogalmát. - Alapszinten értelmezi a kördiagram, oszlopdiagram adatait 		

Témakör	17. Valószínűségszámítás	Óraszám 16-10
Előzetes tudás	Gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés kísérletekkel, a kísérletek kiértékelése, következtetések.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Valószínűségi kísérletek elvégzése, gyakoriság, relatív gyakoriság táblázatok készítése Valószínűség fogalmának bevezetése statisztikai alapon	Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (dobások szabályos dobókockával, pénzérmével...).
	Klasszikus valószínűségi modell fogalma és alkalmazása	Különböző társasjátékokban nyerési esély meghatározása. Szerencsjátékok esetében nyerési esélyek összehasonlítása.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	valószínűségi kísérlet, esemény, elemi esemény, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség	
Továbbhaladás feltételei	- konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, fogalmát értelmezi és alkalmazza.	

13. ÉVFOLYAM NAPPALI-ESTI

A 13. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához. Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló az oktató által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készüléskorán egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismétlésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.

A 13. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordinátageometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordinátageometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazzák matematikai tudásukat.

Témakörök a 13. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 13. évf. nappali	Helyi tantervi óraszámok 13. évf. esti
Halmazok, matematikai logika	10	6
Kombinatorika, gráfok	10	6
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	13	10
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	20	15
Exponenciális folyamatok vizsgálata	10	7
Sorozatok	15	10
Trigonometria	20	15
Térgeometria	20	15
Koordinátageometria	20	15
Leíró statisztika	15	10
Valószínűségszámítás	12	8
Rendszerező összefoglalás	21	22,5
Összesen:	186	139,5

13.ÉVFOLYAM nappali-esti

Témakör	Halmazok, matematikai logika	Óraszám 10-6
Előzetes tudás	Matematikai állítások elemzése, igaz és hamis állítások. Logikai műveletek: NEM, ÉS, VAGY. Skatulyaelv, logikai szita.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai logika különböző területeinek felismerése, felfedezése a hétköznapi problémákban	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatok bemutatása példákon keresztül Logikai kifejezések megfelelő használata Egyszerű állítások indoklása, tételek bizonyítása Stratégiai és logikai játékok Logikai műveletek: negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia. A köznapi szóhasználat és a matematikai szóhasználat összevetése.	A tanulók mindennapi tapasztalataihoz köthető, összetett állítások logikai értékének meghatározása igazságtáblázat segítségével. Rejtvényújságokban szereplő feladványok megfejtése következtetések láncolatán keresztül Logikai készséget fejlesztő játékok Stratégiai játékok, táblás játékok. Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok	Magyar nyelv és irodalom: mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele. Etika: a következtetés, érvelés, bizonyítás és cáfolat szabályainak alkalmazása.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	logikai műveletek	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; – megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét; – tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani 	

Témakör	Kombinatorika, gráfok	Óraszám 10-6
Előzetes tudás	Sorbarendezési, leszámlálási problémák megoldása. Gráffal kapcsolatos alapfogalmak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása. Mintavétel céljának, értelmének megértése. Gráfokkal kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővítése, konkrét példák alapján gráfokkal kapcsolatos állítások megfogalmazása. A modellhasználati, modellalkotási képesség fejlesztése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	<p>Matematikai és hétköznapi helyzetekhez kötődő sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása</p> <p>A binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása Mintavétel visszatevéssel és visszatevés nélkül</p> <p>A gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában</p>	<p>Anagramma készítése a tanulók neveiből</p> <p>A Pascal-háromszög és tulajdonságai felfedeztetése például kéttagú összeg hatványaiban szereplő együtthatók segítségével Különböző szituációk kétféle módon történő összeszámlálása és ebből következő egyszerű kombinatorikus összefüggések felfedezése</p> <p>Visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel konkrét lejátsszása, a tapasztalatok összegyűjtése</p>
	Kapcsolódási pontok	
	<p>Földrajz: előrejelzések, tendenciák megfogalmazása</p> <p>Biológiaegészségtan: genetika</p>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	faktoriális, binomiális együttható; csúcs fokszáma gráfban	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat; – konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével 	

Témakör	Számelméleti ismeretek	Óraszám 13-10	
Előzetes tudás	oszthatóság, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, prímszám, összetett szám, számhalmazok, helyiértékes írásmód 10-es számrendszerben		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, tapasztalatszerzés. Szabályok betartása, korábbi ismeretek alkalmazása. Gyakorlati problémák matematikai modelljének felállítása, a kapott eredmény összevetése a valósággal. Rendszerezés, kombinatív gondolkodás, számok felépítése prímszámokból, számok osztóinak és többszöröseinek kapcsolata.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása a prímtényező felbontásból (ismétlés)</p> <p>Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása</p> <p>Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka)</p> <p>Számok felírása 10-estől különböző alapú számrendszerben</p> <p>Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata</p> <p>A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig</p> <p>Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete Példák irracionális számokra</p> <p>Számhalmazok műveleti zártsága</p>		<p>Oszthatósággal kapcsolatos „bűvésztükkök” bemutatása</p> <p>Számrendszerek segítségével megoldható rejtvények Tanulói kiselőadás a 10-estől különböző alapú számrendszerek használatáról a múltban és ennek mai napig tartó hatásairól Tanulói kiselőadás számelméleti érdekességekről, például tökéletes számok és barátságos számpárok, prímszámok, jelenleg ismert legnagyobb prím, titkosítás</p> <p>Halmazábra elkészítése a számhalmazokról</p>	

Kulcsfogalmak/Fogalmak	természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám, relatív prímek
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza két természetes szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét, és alkalmazza ezeket egyszerű gyakorlati feladatokban; – ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat; – érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben; – ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig;

Témakör	Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	Óraszám 20-15
Előzetes tudás	Hatványozás egész kitevővel, hatványozás azonosságai, n-edik gyök. Valós számok halmaza	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika belső fejlődésének felismerése, új fogalmak alkotása: a racionális kitevő értelmezése. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban: exponenciálisan változó mennyiségek. A matematikai ismeretek alkalmazásának felismerése más tudományágban és mindennapjainkban.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Hatványozás, négyzetgyök, n-edik gyök (ismétlés) Hatványozás pozitív alap és racionális kitevő esetén Hatványozás azonosságainak alkalmazása racionális kitevő esetén, permanencia-elv A hatványozás szemléletes értelmezése irracionális kitevő esetén Az exponenciális függvények ábrázolása hagyományosan és számítógéppel, a függvények tulajdonságai	Matematikatörténeti érdekességek (például déloszi probléma) feldolgozása projektmunkában Különböző alapú exponenciális függvények ábrázolása milliméterpapíron, és a kapott grafikonok összehasonlítása csoportmunkában
		Kapcsolódási pontok <i>Földrajz; biológia-egészségtan:</i> globális problémák (pl. demográfiai mutatók, a Föld eltartó képessége és az élelmezési válság, betegségek, világjárványok, túltermelés és túlfogyasztás).

<p>A logaritmus értelmezése Áttérés más alapú logaritmusra Számológép használata logaritmus értékének meghatározásához <i>A logaritmus definíciójára épülő egyszerű logaritmikus egyenlet megoldása.</i></p>	<p>Nagy számok számjegyei számának meghatározása logaritmus segítségével 10-estől eltérő alapú logaritmus kiszámolása csak 10-es alapú logaritmus kiszámolására alkalmas számológéppel</p>	
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>n-edik gyök, exponenciális függvény, logaritmus</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát – ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát; – ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait; – képlettel adott függvényt hagyományos és digitális eszközzel ábrázol; – adott értékészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli. 	

<p>Témakör</p>	<p>Exponenciális folyamatok vizsgálata</p>	<p>Óraszám 10-7</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Törtkitevős hatvány, hatványozás azonosságai. Exponenciális egyenletek. Logaritmus fogalma.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A matematikai ismeretek alkalmazásának felismerése más tudományágban és mindennapjainkban.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban</p> <p>Exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése</p> <p>Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése A gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása</p> <p>A kiválasztott modellben a probléma megoldása</p> <p>A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti probléma szövegébe visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve</p>	<p>Tanulói kiselőadás az exponenciálisan változó folyamatokról a természetben és a társadalomban</p> <p>Adatgyűjtés különböző forrásokból származó, exponenciális vagy közelítőleg annak tekinthető változókra csoportmunkában</p> <p>Gyakorlati, időben exponenciálisnak tekinthető változást mutató grafikonokra exponenciális függvény illesztése digitális eszköz segítségével, és az illesztett függvény paramétereinek értelmezése</p>	<p>Földrajz: erőforrások kimerülése, fenntarthatóság, demográfiai robbanás a harmadik világban, népességcsökkenés az öregedő Európában.</p> <p>Fizika: radioaktivitás (bomlási törvény, aktivitás)</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	n-edik gyök. Racionális kitevőjű hatvány. Exponenciális növekedés, csökkenés. Logaritmus.	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – megold egyszerű, a megfelelő definíció alkalmazását igénylő exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket – egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkeszlet-vizsgálattal ellenőrzi – matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi; – adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot – a kiválasztott modellben megoldja a problémát; 	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát; – ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát
--------------------------------	--

Témakör	Sorozatok	Óraszám 15-10
Előzetes tudás	számsorozat fogalma, hatvány és logaritmus fogalma, százalékszámítás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hétköznapi életben és a matematikai problémákban a sorozattal leírható mennyiségek felismerése. Sorozatok megadási módszereinek alkalmazása. Összefüggések, képletek hatékony alkalmazása	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A számsorozat fogalmának ismerete Számsorozat megadása képlettel, rekurzióval</p> <p>Számtani és mértani sorozatok felírása, folytatása adott szabály szerint Számtani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege</p> <p>Mértani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege</p> <p>A számtani és a mértani sorozat első n tagjának összegére vonatkozó képlet bizonyítása</p>	<p>Tanulói kiselőadás tartása nevezetes sorozatokról, például Fibonacci-sorozat</p> <p>Az első 100 pozitív természetes szám összegének meghatározása a „kis” Gauss módszerével A sakktáblára elhelyezett, mezőről mezőre kétszeres számú búzaszemek kérdésének bemutatása</p>	<p>Biológia: Fibonacci sorozat felírása, pl. napraforgó, virágszirmok száma, fenyőtoboz, ananász</p> <p>Életvitel: Kamatos kamat számítás</p>

<p>Számtani és mértani sorozatokra vonatkozó ismeretek alkalmazása gazdasági, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában Megtakarítási és kamatozási formák, ezek összehasonlítása Egyszerű kamat, kamatos kamat, gyűjtőjárdék és törlesztőrészlet számítása Megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása</p>	<p>Valódi pénzügyi termékek kamatozási és egyéb feltételeinek összehasonlítása csoportmunkában internetes adatgyűjtés segítségével</p>	<p>Földrajz: világgazdaság – hitel – adósság – eladósodás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>számsorozat, tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjárdék, törlesztőrészlet</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – számtani és mértani sorozatokat adott szabály alapján felír, folytat; – a számtani/mértani sorozat n-edik tagját felírja az első tag és a különbség (differencia)/hányados (kvóciens) ismeretében; – a számtani/mértani sorozatok első n tagjának összegét kiszámolja; – ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát; – mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában. 	

Témakör	Trigonometria	Óraszám 20-15
Előzetes tudás	Háromszög, négyszög, szabályos sokszög. Hegyesszögek szögfüggvényei, szögmérés fokban és radiánban, szögfüggvények közötti egyszerű összefüggések.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A geometriai látásmód fejlesztése. Az algebrai és a geometriai módszerek közös alkalmazása számítási, bizonyítási feladatokban. A tanultak alkalmazása más tudományterületeken is.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Hegyesszög szinusza, koszinusza, tangense. Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszi összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei. Szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározása számológép segítségével (Ismétlés)	Tanulói kiselőadás a trigonometrikus ismeretek hétköznapi életben, munkában való felhasználhatóságáról, például: lakberendezés, ácsmunka, GPS működése
	Színusz- és koszinusztétel ismerete és alkalmazása. A színusztétel bizonyítása A környezetben található tárgyak magasságának, pontok távolságának meghatározása mért adatokból számítva Számítások négyszögekben, sokszögekben. Négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása	Az iskolában vagy annak környezetében kijelölt, tetszőleges háromszög, illetve négyszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában
		Fizika: vektormennyiség felbontása adott állású összetevőkre. Földrajz: térábrázolás és termegismerés eszközei, GPS
Kulcsfogalmak/Fogalmak	színusz, koszinusz, tangens, színusztétel, koszinusztétel	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a színusz- és a koszinusztételt – kiszámítja háromszögek területét; – ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; – átdarabolással kiszámítja sokszögek területét 	

Témakör	Térgeometria	Óraszám 20-15
Előzetes tudás	Sokszögekkel, körrel kapcsolatos ismeretek. Ponthalmazok, nevezetes ponthalmazok ismerete. Háromszög nevezetes vonalai, pontjai, körei. Háromszögekre, speciális háromszögekre vonatkozó tételek. Egybevágóság, hasonlóság, szimmetria. Hasáb, henger, gúla, kúp, gömb felismerése. Felszín, térfogat szemléletes fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Terület, kerület, felszín és térfogat kiszámítása a különböző testek esetén.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek
Tételek kölcsönös helyzetének, távolságának és hajlásszögének ismerete, alkalmazása feladatmegoldásban		Korábbi ismeretek alkalmazása.
A terület, térfogat, űrtartalom mértékegységeinek és ezek átváltási szabályainak ismerete Sűrűség mértékegységei közötti átváltás ismerete Sík- és térgeometriai feladatoknál a válasz megadása a problémának megfelelő mértékegységben		A Föld felszínének és térfogatának közelítése földgömbmodellel mérés és számolással, majd a kapott értékek összevetése a hivatalos adatokkal Projektmunka a gömbről: hogyan jelenik meg a gömb a mindennapi életben, a többi tantárgyban és a matematikában; a gömbi geometria alapjai
		Kapcsolódási pontok
		Földrajz: különböző adatok ismeretében megfelelő, távolságok, szögek kiszámítása, felszínszámítás
		Fizika: kapcsolat a tömeg, térfogat, sűrűség mennyiségei között, megfelelő mértékegységek alkalmazása

<p>A hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a hétköznapi életben előforduló testekkel kapcsolatban</p> <p>A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb, az egyenes körhenger, az egyenes gúla és a forgáskúp hálójának lerajzolása konkrét esetekben</p> <p>A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számítással</p>	<p>Hétköznapi tárgyak (üdítősdoboz, vizesflakon, tejfölösdoboz stb.) térfogatának megállapítása méréssel, a kapott eredmény összehasonlítása a tárgyon szereplő értékkel</p> <p>A Louvre bejárataként épített üvegpiramis földfelszín feletti térfogatának és az üvegfelület felszínének meghatározása (szükséges adatok gyűjtése az internetről)</p>	<p>Informatika: tantárgyi szimulációs programok használata (térgéometriai szimulációs program).</p> <p>Kémia: kristályok felépítése.</p>
<p>Síkidomok forgatásával keletkező egyszerű, a mindennapi életben is előforduló testek felszínének és térfogatának kiszámítása</p>		
<p>A hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása</p> <p>A hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazás</p>	<p>Különböző méretű, megközelítőleg gömb alakú gyümölcsök térfogatának és felszínének becslése, a becslés ellenőrzése méréssel</p>	<p>Vizuális kultúra: A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak méretarányos ábrázolása, felszínének és térfogatának meghatározása becsléssel, méréssel</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n-oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét – sík- és térgéometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát – ismeri és alkalmazza a hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságait – lerajzolja a kocka, téglatest, egyenes hasáb, egyenes körhenger, egyenes gúla, forgáskúp hálóját; – kiszámítja a speciális testek felszínét és térfogatát egyszerű esetekben; – ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket; – ismeri és alkalmazza a hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételeket 	

Témakör	Koordinátageometria	Óraszám 20-15
Előzetes tudás	Koordináta-rendszer, vektorok, vektorműveletek megadása koordinátákkal. Helyvektor, szabadvektor. Ponthalmazok koordináta-rendszerben. Függvények ábrázolása. Elsőfokú, másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek megoldása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elemi geometriai ismeretek megközelítése új eszközzel. Geometriai problémák megoldása algebrai eszközökkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A vektor</p> <p>vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása.</p> <p>A vektorok összeadása, kivonása, szorzása valós számmal, műveletek ismerete és alkalmazása</p> <p>Vektorok alkalmazása feladatok megoldásába</p>	<p>Játék helyvektorokkal dinamikus geometriai szoftver használatával</p> <p>Gondolattérkép készítése a koordinátageometria kapcsolatainak bemutatására csoportos vagy egyéni munkaformában</p>	<p>Fizika: vonatkoztatási rendszer, hely megadása.</p> <p>Fizika: erők összeadása komponensek segítségével, háromdimenziós képalkotás (hologram).</p>
<p>Vektorok és pontok</p> <p>Pont és vektor megadása koordinátákkal a derékszögű koordináta-rendszerben</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok ábrázolása koordináta-rendszerben</p> <p>Két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján</p> <p>Vektorok összegének, különbségének, számszorosának koordinátái</p> <p>Szakaszfelezőpont koordinátáinak meghatározása a végpontok koordinátái alapján</p> <p><i>Háromszög súlypontja. Szakasz harmadolópontja.</i></p>	<p>„Torpedójáték” koordináta-rendszerben Helymeghatározás térképen a szélességi és hosszúsági adatok segítségével</p> <p>Ház/lakás alaprajzának elkészítése koordináta-rendszerben, az eredeti adatok alapján</p>	<p>Informatika: ponthalmaz megjelenítése képernyőn (geometriai szerkesztőprogram).</p>

<p>Egyenes egyenlete $y = mx + b$ vagy $x = c$ alakban</p> <p>Egyenes meredekségének fogalma; egyenesek merőlegességének és párhuzamosságának megállapítása a meredekségek alapján</p> <p>Az egyenesek egyenletének ismeretében egyenesek metszéspontjának koordinátái</p> <p><i>Normálvektor definíciója, egyenes normálvektoros egyenlete.</i></p>	<p>Oroszlánfogás”: lineáris egyenlőtlenségrendszer megoldása grafikusán, digitális eszköz segítségével</p>	
<p>A kör egyenletének megadása és alkalmazása a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében</p> <p><i>Kör és egyenes metszéspontja.</i></p>	<p>„Célba lövés”: játék körökkel a koordináta-rendszerben</p>	
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor, vektorok összege, vektorok különbsége, vektor számszorosa, vektor koordinátái, alakzat egyenlete, egyenes egyenlete, kör egyenlete</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában – koordináta-rendszerben ábrázol adott feltételeknek megfelelő ponthalmazokat – koordináták alapján számításokat végez szakaszokkal, vektorokkal; – ismeri és alkalmazza az egyenes egyenletét; – egyenesek egyenletéből következtet az egyenesek kölcsönös helyzetére; – kiszámítja egyenesek metszéspontjainak koordinátáit az egyenesek egyenletének ismeretében; – megadja és alkalmazza a kör egyenletét a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében; 	

Témakör	Leíró statisztika	Óraszám 15-10
Előzetes tudás	A statisztika alapfogalmai. Adatok elemzése, táblázatok, grafikonok használata. Terjedelem, átlag, medián, módusz, szórás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása, bővítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése	Példák reprezentatív és nem reprezentatív mintavételre Szavazások szimulálása és különböző szavazatértékelő rendszerek vizsgálata iskolai körülmények között A Simpson-paradoxon bemutatása példákon Az interneten található, megbízható forrásból (pl. KSH honlapja) származó statisztikák értelmezése, elemzése, lehetséges következtetések megfogalmazása	Történelem: népesség összetételére, nemzetiségi adatokra vonatkozó információk értelmezése, elemzése Informatika: nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal Sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések Nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal Grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése	Különböző forrásokból származó adathalmazok statisztikai elemzése, értékelése, ezekből valamilyen adott szempont alapján manipulatív és nem manipulatív diagram készítése	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez; – hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli; – ismeri és alkalmazza a sodrófa (box-plot) diagramot adathalmazok jellemzésére, összehasonlítására; – felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén
--------------------------------	--

Témakör	Valószínűségszámítás	Óraszám 12-8
Előzetes tudás	A véletlen esemény fogalma, a véletlen kísérlet fogalma. Elemi esemény, biztos esemény, lehetetlen esemény, komplementer esemény. Gyakoriság, relatív gyakoriság. Esély és valószínűség hétköznapi fogalma. Kombinatorikai ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása, bővítése. Műveletek az események között. Matematikai elvonatkoztatás: a valószínűség matematikai fogalmának fejlesztése. Véletlen mintavétel módszerei jelentőségének megértése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására Példák ismerete független és nem független eseményekre A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása	Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (pl. szabályos dobókockákkal, pénzérmével dobálás); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; becslés az egyes kimenetek, illetve összetett események valószínűségére csoportmunkában Példák keresése független és nem független, illetve egymást kizáró eseményekre csoportmunkában	Fizika: egy részecske bolyongásának leírása többdimenziós euklideszi térben (Brown-mozgás, Wiener-folyamat)

Kulcsfogalmak/Fogalmak	események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események
-------------------------------	---

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza; – ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet;
--------------------------------	--

Témakör	Rendszerező összefoglalás	Óraszám
Előzetes tudás	A 3,5 év matematika anyaga.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása az egyes témakörökben. A megoldási módszerek tudatosítása, a problémákban alkalmazható közös modellek, számítási-bizonyítási módszerek keresése. Az ismeretek gyakorlati problémákra való alkalmazása. Hatékony, önálló tanulás kompetenciájának fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Gondolkodási módszerek.</i></p> <p>Halmazok. Számhalmazok.</p> <p style="padding-left: 20px;">A halmazok alkalmazási területei a matematika különböző ágaiban. A halmazok szemléltetésre, az összefüggések áttekintésére, közös tulajdonságok kiemelésére való használata.</p> <p style="padding-left: 20px;">A valós számok halmaza fogalmának megerősítése, a számkörbővítés lépéseinek az áttekintése.</p> <p>Logikai ismeretek.</p> <p style="padding-left: 20px;">A matematikai szövegek helyes értelmezése. Pontos fogalmazásra való törekvés, a definíciókban, tételekben szereplő feltételek szerepének, jelentésének tudatosítása. A logikai műveletek során a bizonyítások, feladatmegoldások tudatos alkalmazása.</p> <p>A matematikában tanult módszerek.</p> <p style="padding-left: 20px;">A bizonyítási módszerek rendszerezése feladatokon, gyakorlati alkalmazásokon keresztül: a direkt, indirekt bizonyítás, logikai szita formula, skatulyaelv.</p> <p>Kombinatorika, gráfelmélet.</p> <p style="padding-left: 20px;">A sorbarendezési és leszámolási feladatok alaptípusainak felismerése – gráfok alkalmazása a problémamegoldás során.</p>		

<p><i>Számelmélet, algebra.</i></p> <p>Számhalmazok. A valós számok halmazán értelmezett műveletek, műveleti tulajdonságok biztonságos használata. Az eredmények várható értékének becslése – annak vizsgálata, hogy reális- e az eredményünk.</p> <p>Algebrai alapfogalmak, azonosságok. Átalakítások algebrai kifejezésekkel.</p> <p>A zsebszámológép használata.</p> <p>Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek. Változatos módszerek alkalmazása, többféle megoldás keresése. Gyakorlati problémákat tartalmazó szöveges feladatok megoldása. A különböző témakörökhöz tartozó problémák közötti kapcsolatok észrevétele.</p> <p>Adott egyenlethez illő megoldási módszer önálló kiválasztása.</p>		
<p><i>Sorozatok, függvények.</i></p> <p>Függvények grafikonjai, jellemzésük.</p> <p>Függvénytranszformációk. Függvények a matematikában, a természettudományokban és hétköznapijainkban.</p> <p>Számítani és mértani sorozat, kamatos kamatszámítás.</p>		

<p><i>Geometria.</i></p> <p>Mérés és mérték.</p> <p>A hosszúság -, terület -, térfogatmérés, a szögmérés fontos kérdése: mi a problémához illő egység, milyen pontosan adjuk meg az eredményt.</p> <p>A geometriai szerkesztések.</p> <p>Megengedett szerkesztési lépések és eszközök használata.</p> <p>A geometriai transzformációk.</p> <p>A geometriai transzformációk előfordulásainak keresése környezetünkben. A szimmetria és a harmónia észrevétele a művészetekben.</p> <p>A háromszögekre vonatkozó ismeretek.</p> <p>A négyszögekre, sokszögekre vonatkozó ismeretek.</p> <p>Körre vonatkozó ismeretek.</p> <p>Az alakzatok tulajdonságainak, nevezetesen vonalainak felidézése, az absztrakciós készség fejlődése.</p> <p>Trigonometria.</p> <p>Vektorok, koordinátageometria.</p> <p>A trigonometria és a koordinátageometria a geometriai és az algebrai készségeket együtt fejleszti.</p>		
<p><i>Statisztika, valószínűség.</i></p> <p>Adatsokaságok elemzése.</p> <p>Diagramok ismerete, grafikus manipulációk felismerése. Véletlen jelenségek vizsgálata.</p> <p>Vélemények megbeszélése, érvelés, sejtések megfogalmazása, azok elfogadása vagy elvetése.</p> <p>A valószínűség és a statisztika törvényei érvényesülésének felfedezése a termelésben, a pénzügyi folyamatokban, a társadalmi folyamatokban.</p>		

ÉRTÉKELÉS

Az értékelés rendszere a dolgozatok %-os eredménye szerint:

0-39%	elégtelen (1)
40-54%	elégséges (2)
55-69%	közepes (3)
70-84%	jó (4)
85-100%	jeles (5)

Matematika technikum 9-12. évfolyam

ÓRASZÁMOK:

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Óraszám	144	144	144	124

BEVEZETÉS

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 9. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).

Az 1–8. évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 9–12. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Oktatói irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a matematika logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok, problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulása-tanítása egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az

algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alaphalmazának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források) használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Nat-ban leírt tananyagtartalmaknak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszer.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozhat olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív

úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül

erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

9-10. ÉVFOLYAM

A 9–10. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés. Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – az oktató által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 9–10. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Vannak olyan témakörök, amelyek megjelennek más területek tanítása során is, ezért a tananyag egyes részeihez javasolt óraszámok nem feltétlenül jelentenek időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

Témakörök a 9-10. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 9. évf.	Helyi tantervi óraszámok 10. évf.
Halmazok	13	
Matematikai logika		10
Kombinatorika, gráfok		19
Számhalmazok, műveletek	11	
Hatvány, gyök	11	12
Betűs kifejezések alkalmazása	17	
Arányosság, százalékszámítás	11	
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	25	
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek		24
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	14	11
Geometriai alapismeretek	5	
Háromszögek	9	16
Négyszögek, sokszögek	15	
A kör és részei		13
Transzformációk, szerkesztések	13	13
Leíró statisztika		15
Valószínűségszámítás		11
összesen:	144	144

9. ÉVFOLYAM

Témakör	Halmazok	Óraszám 13
Előzetes tudás	Csoportosítás különböző szempontok alapján. Halmazműveletek véges halmazokon. Halmazábra. Részhalmaz. Számhalmazok, ponthalmazok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A halmaz fogalmának mélyítése, alkalmazása problémamegoldásra, matematikai modellek alkotására. Különböző dolgok, tárgyak, elemek, fogalmak adott szempont szerinti csoportosítása, rendezése, összefüggések keresése. Definíciók, jelölések használata során az emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Halmazok megadása különböző módokon. Halmazműveletek 2-3 halmazra: unióképzés, metszetképzés, különbségképzés, komplementer halmaz. Definíciók megfogalmazása, megértése. Halmazok felbontása diszjunkt halmazok uniójára.	Hétköznapi életből, más tantárgyakból vagy a matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása. Konkrét dolgok csoportosítása adott, vagy a tanulók által javasolt szempontok szerint. Szituációs játék, barkochba játék egy-egy halmaz, vagy egy-egy elem kitalálására.	Informatika: adatbázis-kezelés, adatállományok, adatok szűrése különböző szempontok szerint. Biológia-egészségtan: rendszertan.
Halmazok számossága. Véges és végtelen halmazok, megszámlálható, nem megszámlálható halmazok. Logikai szita módszere 2-3 halmaz elemszámának meghatározásához. n elemű halmaz részhalmazainak a száma.	A „végtelen szálloda” mint modell. Mindennapi életből vett feladatok.	Magyar nyelv és irodalom: mondatok, szavak, hangok rendszerezése.

Kulcsfogalmak/Fogalmak	alaphalmaz, részhalmaz, üreshalmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram, halmazműveletek, halmazok elemszáma, logikai szita.
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - halmazokat különböző módon megad - halmazokkal műveleteket végez, azokat ábrázolja és értelmezi - alkalmazza a logikai szita elvét - véges halmazok elemszámát meghatározza

Témakör	Számhalmazok, műveletek	Óraszám 11
Előzetes tudás	Természetes számok, egész számok, racionális számok halmaza. Műveletek elvégzése a racionális számok halmazán fejben, írásban. Műveletek előjeles számokkal. Műveletek sorrendje, zárójelek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számkörbővítés elveinek megértése. Gondolkodás: ismeretek rendszerezésének fejlesztése. Az absztrakciós készség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Számhalmazok felépülése.</p> <p>Racionális számok tizedes tört alakja. Véges, végtelen szakaszos, végtelen nem szakaszos tizedes törtek. Átírás.</p> <p>Irracionális számok. A valós számkör.</p> <p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása: kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás, zárójelek helyes használata.</p> <p>A valós számok és a számegyenes kapcsolata.</p>		<p>Számológép helyes használatának elsajátítása, pl. műveleti sorrend, zárójelek, előjelek.</p> <p>Egyszerű szöveges összefüggések leírása matematikai jelekkel, hallás és olvasás alapján.</p> <p>Tanulói kiselőadás helyiértékes számírás kialakulásáról, a számjegyek kialakulásáról.</p> <p>Természettudományok: mértékegységek, nagyságrendek.</p>

Számok abszolútértéke, ellentettje, reciprok. Adott jegyre kerekítés, észszerű kerekítés.	Becslés, nagyságrendek ellenőrzése. Tanteremben végzett mérések esetén megfelelő kerekítés.	
Intervallumok: zárt, nyílt, félig zárt, félig nyílt. A fogalom szemléletes kialakítása, majd definiálása.	Matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása.	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Racionális szám, irracionális szám, valós szám, normálalak, kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás, abszolútérték, ellentett, reciprok, nyílt intervallum, zárt intervallum	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - műveleti azonosságok helyes használata - racionális számokat tizedestörtbe és rendes törtbe is felír - ismeri az intervallumokat, abszolútérték, ellentett és reciprok fogalmát - a számolással kapott eredményt nagyságrendileg megbecsüli, - megfelelően kerekít 	

Témakör	Hatvány, gyök	Óraszám
Előzetes tudás	Hatványozás pozitív egész kitevőre. A négyzetgyök fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számközbővítés elveinek megértése. Gondolkodás: ismeretek rendszerezésének fejlesztése. Az absztrakciós készség fejlesztése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	Számok normálalakja. Számolás normálalakban felírt számokkal. Normálalak a számológépen.	A természettudományokban és a társadalomban előforduló nagy és kis mennyiségekkel történő számolás. Fizika; kémia; biológia- a tér, az idő, az anyagmennyiség nagy és kis méreteinek megadása normálalakkal.

Hatványozás Pozitív egész, 0, és negatív egész kitevőre. Hatványozás azonosságainak megfigyelése, felfedezése. hatványazonosságok bizonyítása konkrét alapszám és tetszőleges pozitív egész kitevőre.	Csoportmunka: papírlap hajtogatási feladat 2,3,5 hatványainak felismerése	Természettudományok: mértékegységek törtrészei és többszörösei.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	normálalak, hatványalap, hatványkitevő, négyzetgyök	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza az egész kitevős hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait - ismeri és alkalmazza a normál alakot 	

Témakör	Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	Óraszám 17
Előzetes tudás	Összefüggések leírása algebrai kifejezésekkel, helyettesítési érték, zárójelfelbontás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Algebrai kifejezések biztonságos használata, célszerű átalakítási módok megtalálása, elvégzése. Direkt bizonyítási módszer alkalmazása. Ismeretek tudatos memorizálása, az emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Algebrai kifejezések. Egész kifejezések, polinomok, törtkifejezések. A kifejezés értelmezési tartománya. Helyettesítési érték. Műveleti tulajdonságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás) vizsgálata.		Fizika; kémia: mennyiségek kiszámítása képlet alapján, képletek átrendezése.
Ajánlott tevékenységek		

<p>Műveletek többtagú egész algebrai kifejezésekkel. Többtagú kifejezés szorzása többtagú kifejezésekkel – zárójelfelbontás, előjelszabályok. Többtagú kifejezés szorzattá alakítása kiemeléssel, nevezetes azonosságok alkalmazásával</p>	<p>„Gondolj egy szára és én kitalálom” játék, matematika bűvésztükkök algebrai magyarázata</p>	
<p>Nevezetes azonosságok: $(a \pm b)^2$; $(a + b) \cdot (a - b)$; <i>további nevezetes azonosságok</i> Ismeretek (képletek) tudatos memorizálása. Egyszerű másodfokú polinom teljes négyzetté alakítása.</p>	<p>Algebrai kifejezésekkel végzett műveletek geometriai modellezése. Nevezetes azonosságok geometriai megjelenítése. Számolási „trükkök” fejben, azonosságok segítségével.</p>	
<p><i>Oszthatóság, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös fogalma</i></p>		
<p>Azonos átalakítások. –Polinomok összeadása, kivonása, szorzása, hatványozása. Kiemelés, szorzattá alakítás. Kifejezések legnagyobb közös osztója, legkisebb közös többszöröse. –Algebrai törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása. Egyszerűsítés. Bővítés. A tanult azonosságok, tulajdonságok felhasználása algebrai átalakítások, egyszerűsítések során.</p>		<p>Fizika; kémia: képletek értelmezése, egyenletek rendezése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>összeg, tag, tényező, egynemű kifejezés, együttható, polinom, teljes négyzet, algebrai tört, azonosság</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<p>- műveleteket végez algebrai kifejezésekkel, - ismer és alkalmaz egyszerű algebrai azonosságokat, - átalakít algebrai kifejezéseket összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával</p>	

Témakör	Arányosság, százalékszámítás	Óraszám 11
Előzetes tudás	mértékegységek átváltása, egyenes arányosság, fordított arányosság	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyenes és a fordított arányosság definiálása és grafikus ábrázolása. Arányossági feladatok megoldása. Legyen stabil a százalék fogalma. Százalékszámítással kapcsolatos feladatok megoldása.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
Egyenes és fordított arányosság fogalma. Alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során. Grafikon felismerése, készítése Mindennapi életből vett mennyiségpárok.	Gyűjtőmunka (egyéni, csoportos): szakácskönyvek, gépjármű- katalógusok stb. tanulmányozása, arányosságok keresése.	Fizika: egyenes és fordított arányos mennyiségek. pl. Út-idő grafikon , nyomás- térfogat grafikon
Százalékszámítási feladatok Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó egyszerű feladatok	Háztartási számlák elemzése az azokban megjelenő egységárak és fizetendő összegek figyelembevételével. Törtrészek és százalék közötti kapcsolat, egyszerű százalékok fejből gyakoroltatása.	Fizika, kémia, földrajz, informatika: százalékszámítási feladatok, százalékos adatok értelmezése. Keverékes feladatok. Állampolgári ismeretek: THM, EBKM fogalma.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egyenes arányosság, fordított arányosság, százalék alap, százalékláb, százalékhány	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a százalék alap, -érték, -láb, -pont fogalmát - ismeri és alkalmazza az egyenes és fordított arányosságot 	

Témakör	Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	Óraszám 25
Előzetes tudás	Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása. Alaphalmaz vizsgálata, ellenőrzés. Azonosság. Szöveges feladatok – matematikai modell alkotása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábban tanult feladattípusok megoldási módszereinek elmélyítése. Gyakorlati problémák matematikai modelljének felállítása, a modell hatókörének vizsgálata, a kapott eredmény összevetése a valósággal; az ellenőrzés fontosságának belátása. A problémához illő számítási mód kiválasztása, eredmény kerekítése a problémának megfelelően.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalma. Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása, algebrai azonosságok alkalmazása.	Adott egyenlethez szöveges feladat alkotása és „feladatküldés” csoportban.
	Törtés egyenletek, egyenlőtlenségek. Értelmezési tartomány. Ekvivalens átalakítások. Az ellenőrzés szerepe, szükségessége. Törtek előjelének vizsgálata.	
	Abszolút értéket tartalmazó egyenletek, egyenlőtlenségek.	Digitális technikák használata az egyenletmegoldás során
	Elsőfokú egyenletrendszerek: Grafikus megoldás, behelyettesítő módszer, egyenlő együtthatók módszere. Egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok. A kapott eredmény értelmezése, valóságtartalmának vizsgálata	Hiányos, túlhatározott, illetve ellentmondó adatokat tartalmazó problémák vizsgálata.
	Egyenlőtlenségek megoldása mérlegelvével és grafikusán.	Nyílt végű problémák megoldása
	Elsőfokú egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok megoldása	Út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok
		Fizika: kinematika, dinamika. Kémia: oldatok összetétele

Kulcsfogalmak/Fogalmak	Alaphalmaz, megoldáshalmaz, ellentmondás, azonosság, értelmezési tartomány, mérlegelv, ekvivalens átalakítás, hamis gyök.
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza a különböző egyenletmegoldási módszereket: mérlegelv, grafikus megoldás, szorzattá alakítás - tud megoldani elsőfokú egyenletet, egyenlőtlenséget, elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszert

Témakör	A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	Óraszám 14
Előzetes tudás	Halmazok. Hozzárendelés fogalma. Grafikonok készítése, olvasása. Pontok ábrázolása koordináta-rendszerben. Lineáris függvények, fordított arányosság függvénye, abszolút érték-függvény,.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvény-transzformációk algebrai és geometriai megjelenítése. Összefüggések, folyamatok megjelenítése matematikai formában (függvény-modell), vizsgálat a grafikon alapján. A vizsgálat szempontjainak kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés.	Összetett, valódi helyzetekkel, kapcsolatos grafikonok elemzése csoportmunkában	Földrajz, pénzügyi ismeretek: demográfiai, pénzügyi grafikonok
Függvény fogalma. A függvény megadási módjai, ábrázolása, jellemzése. Függvények ábrázolása táblázat alapján. Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására. A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása	Számítógép bevonása a függvények ábrázolásába, vizsgálatába.	Informatika: függvényábrázolás, grafikonkészítés.

<p>Elsőfokú függvények, lineáris függvények. Lineáris kapcsolatok felfedezése a hétköznapi életben. Lineáris függvények hozzárendelési utasításának leolvasása</p>	<p>Hétköznapi tevékenységekhez kapcsolódó grafikonok ábrázolása és elemzése (pl. út-idő az iskolába való eljutáshoz)</p>	<p>Fizika; kémia: egyenesen arányos mennyiségek.</p>
<p>Abszolút érték-függvény <i>Másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény</i> Fordított arányosság, elsőfokú törtfüggvény. (elemi függvények) grafikonja, tulajdonságai Hozzárendelési utasítás leolvasása grafikonról.</p>		<p>Fizika; kémia: fordítottan arányos mennyiségek.</p>
<p>Függvény-transzformációk. - A tanult függvények többlépéses transzformációi az alábbiak összetételével: $f(x)+c$; $f(x+c)$; $c \cdot f(x)$; $f(x)$. Helyettesítési érték számolása, $f(x)=c$ alapján x meghatározása</p>		
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás</p>	
<p>Továbbhaladás feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - képlettel adott függvény hagyományosan és digitálisan ábrázol - megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket - adott képlet alapján helyettesítési értéket számol, azokat táblázatba rendezi - grafikonról leolvas alapvető tulajdonságokat 	

Témakör	Geometriai alapismeretek	Óraszám 5
Előzetes tudás	Térelemek, illeszkedés. Térelemek kölcsönös helyzete, távolsága, hajlásszöge. Alapszerkesztések.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A geometriai szemlélet, látásmód fejlesztése. Síkbeli és térbeli analógiák felfedezése. A valóság tárgyainak jellemzése a geometriai fogalmak segítségével, absztrakciós képesség fejlesztése.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
Pont, egyenes, sík kölcsönös helyzete Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolsága, hajlásszöge.	Osztályteremben „egyenesek” kölcsönös helyzetének megadása, ezen távolságok megmérése. Méterarányt tartalmazó térkép alapján valódi távolságok meghatározása, becslése	Földrajz: térképészet, arányos távolságok meghatározása Képzőművészet, kertészet, szabás- varrás.
Szögfajták, szögek szerkesztése, szögmásolás. Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek		
Nevezetes ponthalmazok. Szakaszelező merőleges és szögfelező mint ponthalmazok tulajdonságainak ismerete. Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata.	Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel.	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, szögfelező, szakaszelező merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek	
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a térelemek kölcsönös helyzetét és alkalmazza feladatokban – ismeri és alkalmazza a nevezetes szögpárok tulajdonságait – - alapszerkesztéseket végre tudja hajtani hagyományos vagy digitális eszközzel 	

Témakör	Háromszögek	Óraszám 9
Előzetes tudás	Háromszögek tulajdonságai, speciális háromszögek elnevezései és tulajdonságai. Mértékegységek helyes átváltása. Háromszögek szerkesztése alapadatokból. Háromszög köré írt kör és beírt kör szerkesztése. A Pitagorasz-tétel ismerete. Háromszög területe.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szükséges és az elégséges feltétel felismerése. Bizonyítási igény kialakítása. Valós probléma geometriai modelljének megalkotása, számítások a modell alapján, az eredmények összevetése a valósággal. Számológép, számítógép használata, Ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A háromszög oldalai, szögei és oldalai valamint szögei közötti összefüggések. Háromszög-egyenlőtlenség.</p> <p>A háromszögek szögeiről, oldalairól tanult tételek bizonyítása, alkalmazása számítási, szerkesztési és bizonyítási feladatokban</p> <p>Speciális háromszögek tulajdonságai, szabályos, egyenlő szárú, derékszögű.</p>	<p>Konkrét alakzatok átdarabolása más alakzatokká.</p>	
<p>A háromszögek nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmak , tételek ismerete és alkalmazása:</p> <p>A háromszög oldalfelező merőlegesei, a háromszög köré írt köre. A háromszög magasságvonalai, magasságpontja.</p> <p>A háromszög szögfelező egyenesei, a háromszög beírt köre, hozzáírt körei.</p> <p>A háromszög súlyvonalai, súlypontja. A háromszög középvonalai</p> <p>Oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel bizonyítása.</p>	<p>A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó tételek felfedeztetése szerkesztéssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával, páros vagy csoportmunkában.</p>	

<p>Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása. Számítási feladatok síkban és térben.</p>	<p>Derékszögű háromszög oldalaira szerkesztett négyzetek átdarabolása Pitagorasz –tételnek megfelelően.</p>	
<p>Thalész tétele és a tétel megfordításának ismerete és alkalmazása. A Thalész-tétel bizonyítása</p>	<p>Thalész-tétel felfedeztetése szerkesztéssel, szögméréssel vagy dinamikus geometriai szoftver alkalmazásával. Állítás, és megfordításának gyakorlása</p>	<p>Fizika: látószög fogalma</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt és beírt kör, látókör</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a háromszögre vonatkozó ismereteket, – ismeri és alkalmazza a Pitagorasz –tételt és megfordítását – ismeri a Thalész-tételt és megfordítását 	

Témakör	Négyszögek, sokszögek	Óraszám 15
Előzetes tudás	Speciális négyszögek fogalmának , sokszög fogalmának ismerete. Négyszögek külső és belső szögeinek összegére vonatkozó tételek ismerete. Pitagorasz –tétel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket tudja kiszámítani; Ismeje és alkalmazza a szabályos sokszög fogalmát; tudja kiszámítani a konvex sokszög belső és külső szögeinek összegét. Négyszögek területének meghatározása különböző módszerekkel Átdarabolással tudja kiszámítani a sokszögek területét.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Kapcsolódási pontok	
Négyszögek Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságai. Belső és külső szögekre vonatkozó tételek Különböző típusú speciális négyszögek területének meghatározására vonatkozó formula felfedeztetése átdarabolással. Területszámítási feladatok megoldása.	Projektmunka: lakás/iskola alaprajzának elkészítése méretarányosan	
Sokszögek. Szabályos sokszög fogalma, területének kiszámolása Átlók száma konvex sokszögeknél átlók száma, külső és belső szögösszegre vonatkozó tételek, azok bizonyítása és alkalmazása.	Belső és külső szögösszegre vonatkozó tételek felfedeztetése, illusztrálása átdarabolással, hajtogatással vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög	
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza a négyszögekre és sokszögekre vonatkozó ismereteket - ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait - ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; - ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. 	

Témakör	Transzformációk, szerkesztések	Óraszám 13
Előzetes tudás	Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, párhuzamos eltolás, forgatás. Szimmetrikus alakzatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A transzformációk során megmaradó és a változó tulajdonságok tudatosítása Szimmetria felismerése a matematikában, a művészetekben, a környezetünkben található tárgyakban Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Geometriai transzformáció fogalma. Egybevágósági transzformációk végrehajtása szerkesztéssel vagy digitális eszközzel. Tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli elforgatás, eltolás. Vektorok fogalma, párhuzamos eltolás. Egybevágósági transzformációk tulajdonságai: Egybevágósági transzformációk egymás utáni végrehajtása. Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel, diszkusszió.</p>	<p>Gyakorlati példák keresése geometriai hozzárendelésre, pl. fényképezés, filmvetítés. Tengelyes vagy középpontos szimmetriára alapozó stratégiai játékok páros munkában.</p>	<p>Fizika: vektormennyiségek, vektorműveletek Fizika: elmozdulásvektor, forgások. Földrajz: bolygók tengely körüli forgása, keringés a Nap körül.</p>
<p>Az egybevágóság fogalma. A háromszögek egybevágóságának alapesetei. Alakzatok egybevágósága.</p>	<p>Sík parkettázása egybevágó háromszögekkel, négyszögekkel papírsablonok vagy dinamikus geometriai szoftver segítségével.</p>	

<p>Szimmetrikus alakzatok. Egybevágó alakzatok, szimmetriák felismerése A szimmetrián alapuló tulajdonságok felismerése: szögek, szakaszok egyenlősége.</p>	<p>Escher és Vasarely néhány interneten is elérhető alkotásának elemzése a szimmetriák szempontjából.</p>	<p>Vizuális kultúra: kifejezés, képzőművészet, művészettörténeti stíluskorszakok Biológia-egészségtan: az emberi test síkjai, szimmetriája. Építészeti alkotások</p>
<p>Szerkesztési, számítási és bizonyítási feladatok. Az egybevágóság, a szimmetria felismerése, hatékony alkalmazása feladatokban, tételek bizonyításában.</p>	<p>Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel, diszkusszió.</p>	
<p>A paralelogramma, a háromszög és a trapéz középvonala. A középpontos tükrözés alkalmazása.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli forgatás, párhuzamos eltolás, egybevágóság, forgásszög, vektor, vektorok összege</p>	
<p>Továbbhaladás feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket - ismeri és alkalmazza a síkbeli egybevágósági transzformációkat és tulajdonságaikat; alakzatok egybevágóságát - megszerkeszti egy alakzat tengelyes, illetve középpontos tükörképét, pont körüli elforgatottját, párhuzamos eltoltját hagyományosan és digitális eszközzel 	

9. ÉVFOLYAM

Témakör	Matematikai logika	Óraszám 10
Előzetes tudás	Állítások megfogalmazása a hétköznapi életből. Matematikai állítások vizsgálata. Igaz és hamis állítások. Állítás tagadása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A köznapi életben használt logikai következtetések és a matematikai logikában használt kifejezések összevetése. A hétköznapi, nem tudományos szövegekben található matematikai információk felfedezése, rendszerezése a célnak megfelelően. Matematikai állítások helyes megfogalmazása, érvelés, vitakultúra fejlesztése	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Matematikai tartalmú szöveg értelmezése. Tétel kimondása, bizonyítása. Állítás és megfordítása. Állítás logikai értékének megállapítása (igaz-hamis) feladatokban. Állítás tagadása egyszerű feladatokban. Érvelés és vita, ellenpélda szerepe	Hétköznapi életből vett feladatok megoldása. Más tantárgyakból vett feladatok illetve a matematika más témaköreiből vett feladatok megoldása.	Magyar nyelv és irodalom: retorikai alapismeretek Szövegértés bármely tantárgyban.
A „nem”, az „és”, a megengedő „vagy” és a kizáró „vagy” logikai jelentésének ismerete és alkalmazása. A „minden” és a „van olyan” típusú állítások logikai értéke és tagadása. A „Ha ...akkor” és „akkor és csak akkor” típusú egyszerű állítások logikai értéke és tagadása.	Stratégiai és logikai játékok. „Szigetlakó”, „ki a tettes” típusú feladatok csoportmunkában.	Állampolgári ismeretek: tudatos pénzügyi tervezés.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	Tétel, bizonyítás, igaz-hamis, „nem”, „és”, „vagy... , vagy”, „ha..., akkor”, „akkor és csak akkor”	
Továbbhaladás feltétele	A tanuló lássa a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; Tudja megállapítani egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét; Tudjon egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani.	

Témakör	Kombinatorika, gráfok	Óraszám 19
Előzetes tudás	Elemek sorba rendezése, adott szempont szerinti kiválasztása, gráf használata egyszerű leszámolási feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kombinatorikai problémák felfedezése a hétköznapi életben, modellek alkalmazása. A rendszerező képesség, a figyelem fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása.</p> <p>Az összeszámlálás technikáinak megértése, alkalmazása. A szorzási elv alkalmazása.</p> <p>$n!$, n^k típusú feladatok.</p>	<p>Hétköznapi életből vett feladatok megoldása rendszerezett leszámolással.</p> <p>Szorzat vagy összeg alakban megadott eredményű feladatokhoz saját szöveg írása, „feladatküldés” csoportmunkában.</p> <p>Téves megoldású kombinatorikafeladatokban a hiba megtalálása és a tévedés kijavítása</p>	<p>Sport: csapatjátékok</p>
<p>Gráf alkalmazása konkrét hétköznapi matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására.</p> <p>Gondolatmenet megjelenítése gráffal.</p>	<p>Sorba rendezési feladatok megoldásának szemléltetése gráffal</p> <p>Adott gráfhoz hozzáillő feladatszöveg alkotása és „feladatküldés” csoportmunkában</p>	<p>Kémia: molekulák szerkezete.</p> <p>Informatika: számítógépes hálózatok felépítése.</p> <p>Földrajz: térképek, úthálózat. Sport. csapatjátékok szemléltetése</p>

Kulcsfogalmak/Fogalmak	Szorzási szabály, összeadási szabály, faktoriális, gráf , gráf csúcsa, él
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldására rendszerezéssel - Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldására matematikai problémákban - Esetszétválasztás és szorzási elv alkalmazására feladatok megoldásában - Összeszámlálási modellek alkalmazására feladatok megoldásában - Gráfok alkalmazására konkrét hétköznapi és matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására

Témakör	Hatvány, gyök	Óraszám 12
Előzetes tudás	Természetes számok, egész számok, racionális számok halmaza. Műveletek elvégzése a racionális számok halmazán fejben, írásban. Műveletek sorrendje, zárójelek használata. Hatványozás. A négyzetgyök fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számkörbővítés elveinek megértése. Gondolkodás: ismeretek rendszerezésének fejlesztése. Az absztrakciós készség fejlesztése. Ismerje és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát;	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<p>Négyzetgyök fogalma.</p> <p>A négyzetgyökvonás azonosságai. Műveletek gyökös kifejezésekkel.</p> <p>Bevitel a gyökjel alá, kiemelés a gyökjel alól. Nevező gyöktelenítése.</p>	<p>Fizika: fonalinga lengésideje, rezgésidő kiszámítása</p>
		<p>Ajánlott tevékenységek</p> <p>A pontos érték meghatározása igényének kialakítása</p> <p>A számológép célszerű alkalmazása a szükséges számításokban</p> <p>Többféle bizonyítási lehetőség bemutatása (a <i>számtani- és mértani közép közti egyenlőtlenség bizonyítására</i>)</p>

Az n -edik gyök fogalma és alkalmazása <i>n-edik gyök azonosságai</i>	A pontos érték kiszámításának igénye, illetve a számológép célszerű alkalmazása a szükséges számításokban.	Pénzügyi számítások: a kamatláb kiszámítása
Kulcsfogalmak/Fogalmak	négyzetgyök, n -edik gyök	
Továbbhaladás feltétele	- A négyzetgyök, és az n -edik gyök fogalmának, azonosságainak ismerete, a velük végzett műveletek magabiztos elvégzése mind a pontos érték, mind a közelítő érték meghatározásának tekintetében.	

Témakör	Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	Óraszám 24
Előzetes tudás	Mérlegelv, egyenletmegoldás lépései, nevezetes azonosságok, egyenlőtlenség fogalma, grafikus megoldás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Másodfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése. Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése. Modellalkotás, megoldási módszerek. Szövegben történő ellenőrzés. Ellenőrzés és válaszadás az ésszerűségi szempontokat figyelembe véve.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Másodfokú egyenletek megoldása. grafikus megoldás teljes négyzetté kiegészítés szorzattá alakítással mérlegelvvel.	Másodfokú egyenlet megoldása konkrét együtthatókkal és paraméterekkel, a lépéseket párhuzamosan végezve
		Fizika: egyenletesen gyorsuló mozgás leírása.
	A másodfokú egyenlet megoldóképlete. Diszkrimináns. A gyöktényező alak.	

Egyszerű másodfokúra visszavezethető egyenletek megoldása.	Tanulói kiselőadás tartása magasabb fokú egyenletek megoldásának történetéről, érdekességeiről.	
Másodfokú egyenlőtlenség megoldása grafikusán.	Digitális eszköz használata egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása során	
Másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok.		Fizika, kémia: számítási feladatok
$\sqrt{x+c} = ax + b$ Értelmezési tartomány, ellenőrzés szerepe, szükségessége.		
<i>Két szám számtani- és mértani közepe, a köztük lévő egyenlőtlenség</i>		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	másodfokú egyenlet megoldóképlete, diszkrimináns, gyöktényezős alak, ekvivalens átalakítás	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - problémának megfelelő matematikai modellt választ - a modellben kapott megoldást az eredeti problémába visszahelyettesítéssel értelmezi, ellenőrzi - megold másodfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket, ismeri és alkalmazza a diszkrimináns, a megoldóképletet és a gyöktényezős alakot - egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékészlet-vizsgálattal ellenőrzi 	

Témakör	A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	Óraszám 11
Előzetes tudás	Függvény fogalma. Pontok ábrázolása koordináta-rendszerben. Lineáris függvények, fordított arányosság függvénye, abszolút érték-függvény. Függvények tulajdonságai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Függvény-transzformációk algebrai és geometriai megjelenítése. Összefüggések, folyamatok megjelenítése matematikai formában (függvény-modell), vizsgálat a grafikon alapján. A vizsgálat szempontjainak kialakítása.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Másodfokú függvények ábrázolása és jellemzése. (Ismétlés) Ábrázolás teljes négyzetre alakítással. Függvénytranszformációk. $f(x)+c$; $f(x+c)$; $c \cdot f(x)$; $f(x) $.	geometriai szerkesztő program használata
	Négyzetgyök függvény ábrázolása, jellemzése és függvény transzformációk végrehajtása. (Ismétlés)	
	Helyettesítési érték számolása, $f(x)=c$ alapján x meghatározása	
	Egyszerű másodfokú függvénnyel jellemezhető, gyakorlati élethez kapcsolódó szélsőértékfeladatok	megoldása csoportmunkában
Kulcsfogalmak/Fogalmak	egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás	
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - képlettel adott függvényt hagyományosan és digitálisan ábrázol - adott képlet alapján helyettesítési értéket számol, $f(x)=c$ megoldja - grafikonról leolvass alapvető tulajdonságokat 	

Témakör	Háromszögek		Óraszám 16
Előzetes tudás	Derékszögű háromszög, Pitagorasz –tétel. Háromszögek oldalaira és szögeire vonatkozó ismeretek. Speciális háromszögek. Háromszög területe.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Síkbeli ábra készítése a valós geometriai problémáról. Számítási feladatok, a megoldáshoz alkalmas szögfüggvény megtalálása. Számológép használata.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Hegyes szögek szögfüggvényei</p> <p>Számítások derékszögű háromszögekben szögfüggvények segítségével gyakorlati helyzetekben</p> <p>Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagorasz-i összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei</p> <p>Tompasszög szinusza, koszinusza, tangense</p> <p><i>Szögfüggvények általánosítása (szinusz), Szinuszfüggvény</i></p>	<p>A valós problémák matematikai (geometriai) modelljének megalkotása, a problémák önálló megoldása</p> <p>Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában</p>	<p>Fizika: erővektorfelbontása derékszögű összetevőkre</p>	
<p>Háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében.</p>	<p>Tetszőlegesen kijelölt háromszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján</p>		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	szinusz, koszinusz, tangens		
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben - alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban; - kiszámítja a háromszögek területét - válaszait megfelelő mértékegységben adja meg 		

Témakör	A kör és részei	Óraszám 13
Előzetes tudás	Kör definíciója, kerülete, területe, Egyenes arányosság.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerje a körérintő fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral; Bizonyítási igény kialakítása. Körrel kapcsolatos ismeretek bővítése. A valóság tárgyainak geometriai modellezéséhez szükséges képességek továbbfejlesztése. A geometriai feladatok algebrai eszközökkel történő megoldási képességének fejlesztése. Geometriai fogalmak segítségével az absztrakciós képesség fejlesztése. Összefüggések, képletek felfedezése gyakorlati tapasztalatból kiindulva, azok általánosítása és alkalmazása más esetekben, más tantárgyakban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek
Kör érintője és az érintési pontba húzott sugár merőlegessége. A külső pontból húzott érintőszakaszok tétele. <i>Szerkesztési és bizonyítási feladatok. Körérintő szerkesztése.</i>		Fizika: a körmozgást végző test sebessége
Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása.		Annak felfedeztetése méréssel, hogy a középponti szög egyenesen arányos a körív hosszával; különböző méretű körök esetén kapott adatok táblázatba foglalása. Körívvel készíthető motívumok tervezése.
<i>Kerületi szög fogalma, tételek.</i>		
Kulcsfogalmak/Fogalmak	középponti szög, körív, körcikk, körgyűrű, körszelet, érintőszakaszok	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri a kör érintőjének fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral, az érintőszakaszok egyenlőségét - ki tudja számolni a kör részeinek területét, kerületét - geometriai feladatokban a mértékegységeknek megfelelően adja meg a választ
--------------------------------	--

Témakör	Transzformációk, szerkesztések	Óraszám 13
Előzetes tudás	Geometriai transzformációk, a szimmetria felismerése környezetünkben, alkalmazásuk egyszerű feladatokban	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás a térben. Számítások síkban és térben. A geometriai transzformációk alkalmazása a problémamegoldásban. A szükséges és az elégséges feltétel felismerése. Tájékozódás valóságos viszonyokról térkép és egyéb vázlatok alapján. Összetett számítási probléma lebontása, számítási terv készítése (megfelelő részlet kiválasztása, a részletszámítások logikus sorrendbe illesztése). Valós probléma geometriai modelljének megalkotása, számítások a modell alapján, az eredmények összevetése a valósággal. Korábbi ismeretek mozgósítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A középpontos hasonlóság fogalma és tulajdonságai. A hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai. Aránytartó transzformáció. Szerkesztési, számítási, bizonyítási feladatok.	Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés	Informatika: tantárgyi szimulációs programok használata (geometriai szerkesztőprogram). Földrajz: térképkészítés, térképolvasás.
Hasonló alakzatok. A háromszögek hasonlóságának alapesetei. A sokszögek hasonlósága. A hasonló síkidomok területének aránya. A hasonló testek felszínének és térfogatának aránya.	Az iskola közelében lévő magas épület (például templomtorony) magasságának meghatározása egy egyenes bot segítségével a bot és az épület árnyékának méréséből („Thalész-módszer”) csoportmunkában	Vizuális kultúra: összetett arányviszonyok érzékeltetése, formarend, az aranymetszés megjelenése a természetben, alkalmazása a művészetekben.

<i>Szögfelező tétel, magasságtétel, befogótétel.</i>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	középpontos hasonlósági transzformáció, hasonlósági transzformáció, hasonlóság, a hasonlóság aránya
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és alkalmazza a középpontos hasonlósági transzformációt, a hasonlósági transzformációt és az alakzatok hasonlóságát - ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének, valamint a hasonló testek felszínének, és térfogatának arányára vonatkozó tételket.

Témakör	16. Leíró statisztika	Óraszám 15
Előzetes tudás	Adatok elemzése, átlag, táblázatok, grafikonok használata, százalékszámítás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Diagram készítése, olvasása. Táblázat értelmezése, készítése. Számítógép használata az adatok rendezésében, értékelésében, ábrázolásában	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<p>Statisztikai adatok gyűjtése, elemzése és ábrázolása hagyományos és internetes forrásból.</p> <p>Adatok rendezése, osztályokba sorolása, táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel.</p> <p>Kördiagramból oszlopdiagram készítése és viszont.</p> <p>Adatok értelmezése, következtetések levonása. Grafikus manipulációk felismerése és javítása</p>	<p><i>Földrajz:</i> időjárási, éghajlati és gazdasági statisztikák.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi, társadalmi témák vizuális ábrázolása (táblázat, diagram).</p> <p><i>Informatika:</i> adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés.</p>
	Ajánlott tevékenységek	
	Adatgyűjtés megtervezése, pl. forgalomszámlálás vagy iskolai felmérés lebonyolítása. A statisztikai adatgyűjtés lebonyolítása, eredmények szemléltetése, értékelése tanulói kiselőadás formájában.	

Adathalmazok jellemzői: terjedelem, átlag, medián, módusz, szórás.	Különböző adatsokaságok esetében annak vizsgálata, hogy jellemezhetők-e az ismert középértékekkel.	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	oszlopdiagram, kördiagram, átlag, medián, módusz, szórás	
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - Képes számsokaság számtani közepének kiszámítására. - Ismeri a módusz és a medián, valamint a szórás fogalmát. - Alapszinten értelmezi a kördiagram, oszlopdiagram adatait 	

Témakör	17. Valószínűségszámítás	Óraszám 11
Előzetes tudás	Gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés kísérletekkel, a kísérletek kiértékelése, következtetések.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek
	Valószínűségi kísérletek elvégzése, gyakoriság, relatív gyakoriság táblázatok készítése Valószínűség fogalmának bevezetése statisztikai alapon	Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (dobások szabályos dobókockával, pénzérmével...).
	Klasszikus valószínűségi modell fogalma és alkalmazása	Különböző társasjátékokban nyerési esély meghatározása. Szerencsjátékok esetében nyerési esélyek összehasonlítása.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	valószínűségi kísérlet, esemény, elemi esemény, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség	
Továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none"> - konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, fogalmát értelmezi és alkalmazza. 	

11-12. ÉVFOLYAM

A 11–12. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához. Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló az oktató által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készülés során egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismételésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.

A 11–12. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordinátageometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordinátageometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazni tudják matematikai tudásukat.

Témakörök a 11-12. évfolyamon	Helyi tantervi óraszámok 11. évf.	Helyi tantervi óraszámok 12. évf.
Halmazok, matematikai logika		6
Kombinatorika, gráfok	15	
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	13	
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	24	
Exponenciális folyamatok vizsgálata	12	
Sorozatok		27
Trigonometria	20	
Térgeometria		32
Koordinátageometria	32	
Leíró statisztika	16	
Valószínűségszámítás	12	8
Rendszerező összefoglalás		51
Összesen:	144	124

11. ÉVFOLYAM

Témakör	Kombinatorika, gráfok	Óraszám 15
Előzetes tudás	Sorbarendezési, leszámplálási problémák megoldása. Gráffal kapcsolatos alapfogalmak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása. Mintavétel céljának, értelmének megértése. Gráfokkal kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővítése, konkrét példák alapján gráfokkal kapcsolatos állítások megfogalmazása. A modellhasználati, modellalkotási képesség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Matematikai és hétköznapi helyzetekhez kötődő sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása</p> <p>A binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása Mintavétel visszatevéssel és visszatevés nélkül</p> <p>A gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában</p>	<p>Anagramma készítése a tanulók neveiből</p> <p>A Pascal-háromszög és tulajdonságai felfedeztetése például kéttagú összeg hatványaiban szereplő együtthatók segítségével Különböző szituációk kétféle módon történő összeszámlálása és ebből következő egyszerű kombinatorikus összefüggések felfedezése</p> <p>Visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel konkrét lejátszása, a tapasztalatok összegyűjtése</p>	<p>Földrajz: előrejelzések, tendenciák megfogalmazása</p> <p>Biológiaegészségtan: genetika</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	faktoriális, binomiális együttható; csúcs fokszáma gráfban	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat; – konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével 	

Témakör	Számelméleti ismeretek	Óraszám 13
Előzetes tudás	oszthatóság, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, prímszám, összetett szám, számhalmazok, helyiértékes írásmód 10-es számrendszerben	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, tapasztalatszerzés. Szabályok betartása, korábbi ismeretek alkalmazása. Gyakorlati problémák matematikai modelljének felállítása, a kapott eredmény összevetése a valósággal. Rendszerezés, kombinatív gondolkodás, számok felépítése prímszámokból, számok osztóinak és többszöröseinek kapcsolata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása a prímtényezős felbontásból (ismétlés)</p> <p>Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása</p> <p>Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka)</p> <p>Számok felírása 10-estől különböző alapú számrendszerben</p> <p>Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata</p> <p>A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig</p> <p>Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete Példák irracionális számokra</p> <p>Számhalmazok műveleti zártága</p>	<p>Oszthatósággal kapcsolatos „bűvésztükkök” bemutatása</p> <p>Számrendszerek segítségével megoldható rejtvények Tanulói kiselőadás a 10-estől különböző alapú számrendszerek használatáról a múltban és ennek mai napig tartó hatásairól Tanulói kiselőadás számelméleti érdekességekről, például tökéletes számok és barátságos számpárok, prímszámok, jelenleg ismert legnagyobb prím, titkosítás</p> <p>Halmazábra elkészítése a számhalmazokról</p>	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám, relatív prímek	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – meghatározza két természetes szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét, és alkalmazza ezeket egyszerű gyakorlati feladatokban; – ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat; – érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben; – ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig; 	

Témakör	Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus		Óraszám 24
Előzetes tudás	Hatványozás egész kitevővel, hatványozás azonosságai, n-edik gyök. Valós számok halmaza		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika belső fejlődésének felismerése, új fogalmak alkotása: a racionális kitevő értelmezése. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban: exponenciálisan változó mennyiségek. A matematikai ismeretek alkalmazásának felismerése más tudományágban és mindennapjainkban.		
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	Hatványozás, négyzetgyök, n-edik gyök (ismétlés) Hatványozás pozitív alap és racionális kitevő esetén Hatványozás azonosságainak alkalmazása racionális kitevő esetén, permanencia-elv A hatványozás szemléletes értelmezése irracionális kitevő esetén Az exponenciális függvények ábrázolása hagyományosan és számítógéppel, a függvények tulajdonságai	Matematikatörténeti érdekességek (például déloszi probléma) feldolgozása projektmunkában Különböző alapú exponenciális függvények ábrázolása milliméterpapíron, és a kapott grafikonok összehasonlítása csoportmunkában	<i>Földrajz; biológia-egészségtan:</i> globális problémák (pl. demográfiai mutatók, a Föld eltartó képessége és az élelmezési válság, betegségek, világjárványok, túltermelés és túlfogyasztás).
	A logaritmus értelmezése Áttérés más alapú logaritmusra Számológép használata logaritmus értékének meghatározásához <i>A logaritmus definíciójára épülő egyszerű logaritmosusos egyenlet megoldása.</i>	Nagy számok számjegyei számának meghatározása logaritmus segítségével 10-estől eltérő alapú logaritmus kiszámolása csak 10-es alapú logaritmus kiszámolására alkalmas számológéppel	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	n-edik gyök, exponenciális függvény, logaritmus		
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát – ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát; – ismeri és alkalmazza a racionális kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait; – képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol; – adott értékészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli. 		

Témakör	Exponenciális folyamatok vizsgálata	Óraszám 12
Előzetes tudás	Törtkitevős hatvány, hatványozás azonosságai. Exponenciális egyenletek. Logaritmus fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai ismeretek alkalmazásának felismerése más tudományágban és mindennapjainkban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban</p> <p>Exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése</p> <p>Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése A gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása</p> <p>A kiválasztott modellben a probléma megoldása</p> <p>A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti probléma szövegébe visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve</p>	<p>Tanulói kiselőadás az exponenciálisan változó folyamatokról a természetben és a társadalomban</p> <p>Adatgyűjtés különböző forrásokból származó, exponenciális vagy közelítőleg annak tekinthető változókra csoportmunkában</p> <p>Gyakorlati, időben exponenciálisnak tekinthető változást mutató grafikonokra exponenciális függvény illesztése digitális eszköz segítségével, és az illesztett függvény paramétereinek értelmezése</p>	<p>Földrajz: erőforrások kimerülése, fenntarthatóság, demográfiai robbanás a harmadik világban, népességcsökkenés az öregedő Európában.</p> <p>Fizika: radioaktivitás (bomlási törvény, aktivitás)</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	n-edik gyök. Racionális kitevőjű hatvány. Exponenciális növekedés, csökkenés. Logaritmus.	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – megold egyszerű, a megfelelő definíció alkalmazását igénylő exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket – egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékészlet-vizsgálattal ellenőrzi – matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi; – adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot – a kiválasztott modellben megoldja a problémát;
--------------------------------	--

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát; – ismeri és alkalmazza a logaritmus fogalmát
--------------------------------	--

Témakör	Trigonometria	Óraszám 20
Előzetes tudás	Háromszög, négyszög, szabályos sokszög. Hegyesszögek szögfüggvényei, szögmérés fokban és radiánban, szögfüggvények közötti egyszerű összefüggések.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A geometriai látásmód fejlesztése. Az algebrai és a geometriai módszerek közös alkalmazása számítási, bizonyítási feladatokban. A tanultak alkalmazása más tudományterületeken is.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hegyesszög szinusza, koszinusza, tangense. Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszói összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei. Szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározása számológép segítségével (Ismétlés)	Tanulói kiselőadás a trigonometrikus ismeretek hétköznapi életben, munkában való felhasználhatóságáról, például: lakberendezés, ácsmunka, GPS működése	Fizika: vektormennyiség felbontása adott állású összetevőkre.

<p>Színusz- és koszinusztétel ismerete és alkalmazása. A színusztétel bizonyítása</p> <p>A környezetben található tárgyak magasságának, pontok távolságának meghatározása mért adatokból számítva</p> <p>Számítások négyszögekben, sokszögekben.</p> <p>Négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása</p>	<p>Az iskolában vagy annak környezetében kijelölt, tetszőleges háromszög, illetve négyszög alakú részek területének meghatározása csoportmunkában, távolságok és szögek mérése alapján</p> <p>Épület magasságának meghatározása a látószög és a távolságok mérésének segítségével csoportmunkában</p>	<p>Földrajz: térábrázolás és termegismerés eszközei, GPS</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>színusz, koszinusz, tangens, színusztétel, koszinusztétel</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a színusz- és a koszinusztételt – kiszámítja háromszögek területét; – ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; – átdarabolással kiszámítja sokszögek területét 	

Témakör	Koordinátageometria		Óraszám 32
Előzetes tudás	Koordináta-rendszer, vektorok, vektorműveletek megadása koordinátákkal. Helyvektor, szabadvektor. Ponthalmazok koordináta-rendszerben. Függvények ábrázolása. Elsőfokú, másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek megoldása		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elemi geometriai ismeretek megközelítése új eszközzel. Geometriai problémák megoldása algebrai eszközökkel.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A vektor</p> <p>vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása.</p> <p>A vektorok összeadása, kivonása, szorzása valós számmal, műveletek ismerete és alkalmazása</p> <p>Vektorok alkalmazása feladatok megoldásába</p>		<p>Játék helyvektorokkal dinamikus geometriai szoftver használatával</p> <p>Gondolattérkép készítése a koordinátageometria kapcsolatainak bemutatására csoportos vagy egyéni munkaformában</p>	<p>Fizika: vonatkoztatási rendszer, hely megadása.</p> <p>Fizika: erők összeadása komponensek segítségével, háromdimenziós képalkotás (hologram).</p>
<p>Vektorok és pontok</p> <p>Pont és vektor megadása koordinátákkal a derékszögű koordináta-rendszerben</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok ábrázolása koordináta-rendszerben</p> <p>Két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján</p> <p>Vektorok összegének, különbségének, számszorosának koordinátái</p> <p>Szakaszfelezőpont koordinátáinak meghatározása a végpontok koordinátái alapján</p> <p><i>Háromszög súlypontja. Szakasz harmadolópontja.</i></p>		<p>„Torpedójáték” koordináta-rendszerben Helymeghatározás térképen a szélességi és hosszúsági adatok segítségével</p> <p>Ház/lakás alaprajzának elkészítése koordináta-rendszerben, az eredeti adatok alapján</p>	<p>Informatika: ponthalmaz megjelenítése képernyőn (geometriai szerkesztőprogram).</p>

<p>Egyenes egyenlete $y = mx + b$ vagy $x = c$ alakban</p> <p>Egyenes meredekségének fogalma; egyenesek merőlegességének és párhuzamosságának megállapítása a meredekségek alapján</p> <p>Az egyenesek egyenletének ismeretében egyenesek metszéspontjának koordinátái</p> <p><i>Normálvektor definíciója, egyenes normálvektoros egyenlete.</i></p>	<p>Oroszlánfogás”: lineáris egyenlőtlenségrendszer megoldása grafikusán, digitális eszköz segítségével</p>	
<p>A kör egyenletének megadása és alkalmazása a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében</p> <p><i>Kör és egyenes metszéspontja.</i></p>	<p>„Célba lövés”: játék körökkel a koordináta-rendszerben</p>	
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor, vektorok összege, vektorok különbsége, vektor számszorosa, vektor koordinátái, alakzat egyenlete, egyenes egyenlete, kör egyenlete</p>	
<p>Továbbhaladás feltétele</p>	<ul style="list-style-type: none"> – alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában – koordináta-rendszerben ábrázol adott feltételeknek megfelelő ponthalmazokat – koordináták alapján számításokat végez szakaszokkal, vektorokkal; – ismeri és alkalmazza az egyenes egyenletét; – egyenesek egyenletéből következtet az egyenesek kölcsönös helyzetére; – kiszámítja egyenesek metszéspontjainak koordinátáit az egyenesek egyenletének ismeretében; – megadja és alkalmazza a kör egyenletét a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében; 	

Témakör	Leíró statisztika	Óraszám 16
Előzetes tudás	A statisztika alapfogalmai. Adatok elemzése, táblázatok, grafikonok használata. Terjedelem, átlag, medián, módusz, szórás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása, bővítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése	Példák reprezentatív és nem reprezentatív mintavételre Szavazások szimulálása és különböző szavazatértékelő rendszerek vizsgálata iskolai körülmények között A Simpson-paradoxon bemutatása példákon Az interneten található, megbízható forrásból (pl. KSH honlapja) származó statisztikák értelmezése, elemzése, lehetséges következtetések megfogalmazása	Történelem: népesség összetételére, nemzetiségi adatokra vonatkozó információk értelmezése, elemzése Informatika: nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal Sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések Nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal Grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése	Különböző forrásokból származó adathalmazok statisztikai elemzése, értékelése, ezekből valamilyen adott szempont alapján manipulatív és nem manipulatív diagram készítése	
Kulcsfogalmak/Fogalmak	reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás	

Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez; – hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli; – ismeri és alkalmazza a sodrófa (box-plot) diagramot adathalmazok jellemzésére, összehasonlítására; – felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén
--------------------------------	--

Témakör	Valószínűségszámítás	Óraszám 12
Előzetes tudás	A véletlen esemény fogalma, a véletlen kísérlet fogalma. Elemi esemény, biztos esemény, lehetetlen esemény, komplementer esemény. Gyakoriság, relatív gyakoriság. Esély és valószínűség hétköznapi fogalma. Kombinatorikai ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása, bővítése. Műveletek az események között. Matematikai elvonatkoztatás: a valószínűség matematikai fogalmának fejlesztése. Véletlen mintavétel módszerei jelentőségének megértése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására Példák ismerete független és nem független eseményekre A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása	Konkrét valószínűségi kísérletek végrehajtása vagy dinamikus szoftver segítségével történő szimulálása (pl. szabályos dobókockákkal, pénzérmével dobálás); a kapott gyakoriságok és relatív gyakoriságok táblázatba foglalása; becslés az egyes kimenetekre, illetve összetett események valószínűségére csoportmunkában Példák keresése független és nem független, illetve egymást kizáró eseményekre csoportmunkában	Fizika: egy részecske bolyongásának leírása többdimenziós euklideszi térben (Brown-mozgás, Wiener-folyamat)

Kulcsfogalmak/Fogalmak	események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza; – ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet;

12.ÉVFOLYAM

Témakör	Halmazok, matematikai logika	Óraszám 6
Előzetes tudás	Matematikai állítások elemzése, igaz és hamis állítások. Logikai műveletek: NEM, ÉS, VAGY. Skatulyaelv, logikai szita.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematikai logika különböző területeinek felismerése, felfedezése a hétköznapi problémákban	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek
Kapcsolódási pontok		Kapcsolódási pontok
<p>Halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatok bemutatása példákon keresztül</p> <p>Logikai kifejezések megfelelő használata Egyszerű állítások indoklása, tételek bizonyítása Stratégiai és logikai játékok</p> <p>Logikai műveletek: negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia.</p> <p>A köznapi szóhasználat és a matematikai szóhasználat összevetése.</p>		<p>A tanulók mindennapi tapasztalataihoz köthető, összetett állítások logikai értékének meghatározása igazságtáblázat segítségével. Rejtvényújságokban szereplő feladványok megfejtése következtetések láncolatán keresztül</p> <p>Logikai készséget fejlesztő játékok</p> <p>Stratégiai játékok, táblás játékok.</p> <p>Tudatos pénzügyi tervezést segítő játékok</p>
Magyar nyelv és irodalom: mások érvelésének összefoglalása és figyelembevétele.		Etika: a következtetés, érvelés, bizonyítás és cáfolat szabályainak alkalmazása.
Kulcsfogalmak/Fogalmak	logikai műveletek	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; – megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét; – tud egyszerű állításokat indokolni és tételeket bizonyítani 	

Témakör	Sorozatok	Óraszám 27
Előzetes tudás	számsorozat fogalma, hatvány és logaritmus fogalma, százalékszámítás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hétköznapi életben és a matematikai problémákban a sorozattal leírható mennyiségek felismerése. Sorozatok megadási módszereinek alkalmazása. Összefüggések, képletek hatékony alkalmazása	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A számsorozat fogalmának ismerete Számsorozat megadása képlettel, rekurzióval</p> <p>Számtani és mértani sorozatok felírása, folytatása adott szabály szerint Számtani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege</p> <p>Mértani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege A számtani és a mértani sorozat első n tagjának összegére vonatkozó képlet bizonyítása</p>		<p>Biológia: Fibonacci sorozat felírása, pl. napraforgó, virágszirmok száma, fenyőtoboz, ananász</p> <p>Életvitel: Kamatos kamat számítás</p>
<p>Számtani és mértani sorozatokra vonatkozó ismeretek alkalmazása gazdasági, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában</p> <p>Megtakarítási és kamatozási formák, ezek összehasonlítása Egyszerű kamat, kamatos kamat, gyűjtőjárdék és törlesztőrészlet számítása</p> <p>Megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása</p>		<p>Valódi pénzügyi termékek kamatozási és egyéb feltételeinek összehasonlítása csoportmunkában internetes adatgyűjtés segítségével</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	számsorozat, tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjárdék, törlesztőrészlet	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> – számtani és mértani sorozatokat adott szabály alapján felír, folytat; – a számtani/mértani sorozat n-edik tagját felírja az első tag és a különbség (differencia)/hányados (kvóciens) ismeretében; – a számtani/mértani sorozatok első n tagjának összegét kiszámolja; – ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát; – mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában. 	

Témakör	Térgeometria	Óraszám 32	
Előzetes tudás	Sokszögekkel, körrel kapcsolatos ismeretek. Ponthalmazok, nevezetes pontthalmazok ismerete. Háromszög nevezetes vonalai, pontjai, körei. Háromszögekre, speciális háromszögekre vonatkozó tételek. Egybevágóság, hasonlóság, szimmetria. Hasáb, henger, gúla, kúp, gömb felismerése. Felszín, térfogat szemléletes fogalma.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Terület, kerület, felszín és térfogat kiszámítása a különböző testek esetén.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Tételek kölcsönös helyzetének, távolságának és hajlásszögének ismerete, alkalmazása feladatmegoldásban		Korábbi ismeretek alkalmazása.	Földrajz: különböző adatok ismeretében megfelelő, távolságok, szögek kiszámítása, felszínszámítás
A terület, térfogat, űrtartalom mértékegységeinek és ezek átváltási szabályainak ismerete Sűrűség mértékegységei közötti átváltás ismerete Sík- és térgeometriai feladatoknál a válasz megadása a problémának megfelelő mértékegységben		A Föld felszínének és térfogatának közelítése földgömbmodellen méréssel és számolással, majd a kapott értékek összevetése a hivatalos adatokkal Projektmunka a gömbről: hogyan jelenik meg a gömb a mindennapi életben, a többi tantárgyban és a matematikában; a gömbi geometria alapjai	Fizika: kapcsolat a tömeg, térfogat, sűrűség mennyiségei között, megfelelő mértékegységek alkalmazása

<p>A hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a hétköznapi életben előforduló testekkel kapcsolatban</p> <p>A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb, az egyenes körhenger, az egyenes gúla és a forgáskúp hálójának lerajzolása konkrét esetekben</p> <p>A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számítással</p>	<p>Hétköznapi tárgyak (üdítősdoboz, vizesflakon, tejfölösdoboz stb.) térfogatának megállapítása méréssel, a kapott eredmény összehasonlítása a tárgyon szereplő értékkel</p> <p>A Louvre bejárataként épített üvegpiramis földfelszín feletti térfogatának és az üvegfelület felszínének meghatározása (szükséges adatok gyűjtése az internetről)</p>	<p>Informatika: tantárgyi szimulációs programok használata (térgeometriai szimulációs program).</p> <p>Kémia: kristályok felépítése.</p>
<p>Síkidomok forgatásával keletkező egyszerű, a mindennapi életben is előforduló testek felszínének és térfogatának kiszámítása</p>		
<p>A hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása</p> <p>A hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazás</p>	<p>Különböző méretű, megközelítőleg gömb alakú gyümölcsök térfogatának és felszínének becslése, a becslés ellenőrzése méréssel</p>	<p>Vizuális kultúra: A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak méretarányos ábrázolása, felszínének és térfogatának meghatározása becsléssel, méréssel</p>
<p>Kulcsfogalmak/Fogalmak</p>	<p>kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n-oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplapp, oldallapp, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója</p>	

Továbbhaladás feltétele

- ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét
- sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát
- ismeri és alkalmazza a hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságait
- lerajzolja a kocka, téglatest, egyenes hasáb, egyenes körhenger, egyenes gúla, forgáskúp hálóját;
- kiszámítja a speciális testek felszínét és térfogatát egyszerű esetekben;
- ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket;
- ismeri és alkalmazza a hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételeket

Témakör	Valószínűesszámítás	Óraszám 8
Előzetes tudás	A valószínűség klasszikus modellje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Korábbi ismeretek rendszerezése, alkalmazása, bővítése. A valószínűség geometriai modellje. Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén. Az ismeretek alkalmazása a gyakorlati életből vett feladatokban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek
<p>A geometriai valószínűség fogalmának ismerete és alkalmazása</p> <p>Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén</p> <p>A várható érték ismerete és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban</p> <p>Pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)</p> <p>Diszkrét valószínűség eloszlások ábrázolása hagyományos vagy digitális eszközökkel.</p>		<p>Egyszerű valószínűségi játékokhoz kapcsolódóan a várható nyeremény és az igazságosság fogalmának kialakítása</p> <p>Konkrét bank konkrét befektetési portfóliójának értelmezése, elemzése</p> <p>Néhány konkrét biztosítási ajánlat értelmezése, elemzése</p>
Kapcsolódási pontok		<p>Informatika: tantárgyi szimulációs programok használata (binomiális eloszlás).</p> <p>Életvitel: pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)</p>
Kulcsfogalmak/Fogalmak	geometriai valószínűség, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték	
Továbbhaladás feltétele	<ul style="list-style-type: none"> - ismeri és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét; - meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén 	

Témakör	Rendszerező összefoglalás	Óraszám 51	
Előzetes tudás	A 3,5 év matematika anyaga.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek rendszerezése, alkalmazása az egyes témakörökben. A megoldási módszerek tudatosítása, a problémákban alkalmazható közös modellek, számítási-bizonyítási módszerek keresése. Az ismeretek gyakorlati problémákra való alkalmazása. Hatékony, önálló tanulás kompetenciájának fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Ajánlott tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Gondolkodási módszerek.</i></p> <p>Halmazok. Számhalmazok.</p> <p>A halmazok alkalmazási területei a matematika különböző ágaiban. A halmazok szemléltetésre, az összefüggések áttekintésére, közös tulajdonságok kiemelésére való használata.</p> <p>A valós számok halmaza fogalmának megerősítése, a számkörbővítés lépéseinek az áttekintése.</p> <p>Logikai ismeretek.</p> <p>A matematikai szövegek helyes értelmezése. Pontos fogalmazásra való törekvés, a definíciókban, tételekben szereplő feltételek szerepének, jelentésének tudatosítása. A logikai műveletek során a bizonyítások, feladatmegoldások tudatos alkalmazása.</p> <p>A matematikában tanult módszerek.</p> <p>A bizonyítási módszerek rendszerezése feladatokon, gyakorlati alkalmazásokon keresztül: a direkt, indirekt bizonyítás, logikai szita formula, skatulyaelv.</p> <p>Kombinatorika, gráfelmélet.</p> <p>A sorbarendezési és leszámolási feladatok alaptípusainak felismerése – gráfok alkalmazása a problémamegoldás során.</p>			

<p><i>Számelmélet, algebra.</i></p> <p>Számhalmazok. A valós számok halmazán értelmezett műveletek, műveleti tulajdonságok biztonságos használata. Az eredmények várható értékének becslése – annak vizsgálata, hogy reális- e az eredményünk.</p> <p>Algebrai alapfogalmak, azonosságok. Átalakítások algebrai kifejezésekkel.</p> <p>A zsebszámológép használata.</p> <p>Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek. Változatos módszerek alkalmazása, többféle megoldás keresése. Gyakorlati problémákat tartalmazó szöveges feladatok megoldása. A különböző témakörökhöz tartozó problémák közötti kapcsolatok észrevétele.</p> <p>Adott egyenlethez illő megoldási módszer önálló kiválasztása.</p>		
<p><i>Sorozatok, függvények.</i></p> <p>Függvények grafikonjai, jellemzésük. Függvénytranszformációk. Függvények a matematikában, a természettudományokban és hétköznapjainkban.</p> <p>Számítani és mértani sorozat, kamatos kamatszámítás.</p>		

<p><i>Geometria.</i> Mérés és mérték. A hosszúság -, terület -, térfogatmérés, a szögmérés fontos kérdése: mi a problémához illő egység, milyen pontosan adjuk meg az eredményt. A geometriai szerkesztések. Megengedett szerkesztési lépések és eszközök használata. A geometriai transzformációk. A geometriai transzformációk előfordulásainak keresése környezetünkben. A szimmetria és a harmónia észrevétele a művészetekben. A háromszögekre vonatkozó ismeretek. A négyszögekre, sokszögekre vonatkozó ismeretek. Körre vonatkozó ismeretek. Az alakzatok tulajdonságainak, nevezetes vonalainak felidézése, az absztrakciós készség fejlődése. Trigonometria. Vektorok, koordinátageometria. A trigonometria és a koordinátageometria a geometriai és az algebrai készségeket együtt fejleszti.</p>		
<p><i>Statisztika, valószínűség.</i> Adatsokaságok elemzése. Diagramok ismerete, grafikus manipulációk felismerése. Véletlen jelenségek vizsgálata. Vélemények megbeszélése, érvelés, sejtések megfogalmazása, azok elfogadása vagy elvetése. A valószínűség és a statisztika törvényei érvényesülésének felfedezése a termelésben, a pénzügyi folyamatokban, a társadalmi folyamatokban.</p>		

ÉRTÉKELÉS

Az értékelés rendszere a dolgozatok %-os eredménye szerint:

0-39%	elégtelen (1)
40-54%	elégséges (2)
55-69%	közepes (3)
70-84%	jó (4)
85-100%	jeles (5)

Angol nyelv

9. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)

személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 14. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't. Can you speak French? I can understand French. What's your favourite subject? It's maths.)

dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What's this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)

köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)

köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)

megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)

bemutakozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi!)

hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's the matter?)

hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK. I feel ...)

bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)

bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, ... Best wishes, Love.)

véleménykérés és arra reagálás (What do you think? I think ... I don't think so. What's your opinion? In my opinion, ...)

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? It's great, I like it a lot. Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)

igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)

tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)

akarat, kívánság kifejezése (I'd like an ice cream, please.)

kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)

alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)

dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)

csodálkozás kifejezése (How come? Is he?)

kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here - you are. Sorry, I can't.)

javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea.)
meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)
nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
betűzés kérése, betűzés (Can/could you spell it for me? It spells ...)
visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it?)
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)
utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text.)
tanácsadás (You shouldn't go outside in this weather.)
egyetértés kifejezése (I fully agree with you. I think you're right.)
egyet nem értés kifejezése (I don't agree with you at all.)

Nyelvi elemek, struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?); There is/There are (There is an apple in my bag.) Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?); Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Present Continuous (What are you doing on Saturday?)?

felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout. Let's go.)

birtoklás kifejezése: birtokos névmások (Joe's brother, my, your, his/her/its, our, their, 'have'/'have got' (Have you got any brothers?)

mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children); számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third,...); megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.); megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)

időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), dátumok/időpontok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)

modalitás: 'can (for ability)', (I can/can't swim.); 'can (for permission)', (Can I join you?); 'have to' (Do you have to be there?); should (You should take your exam again.)

szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they ... me, him, them ...), 'some/any' (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.),

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott témartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott témartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 9. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 4 óra (144 óra/tanév)**A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	40
Classroom activities	30
Public matters	10
English and language learning	15
Intercultural topics	20
Cross-curricular topics and activities	7
Current topics	5
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	7
Összes óraszám:	144

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society**óraszám: 40 óra****Tanulási eredmények****A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: clothes

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: daily activities, hobbies, meals, housework

A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: describing people

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT):

családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása

a legjobb barát, barátnő bemutatása

szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtagjaim napirendje, szabadidő

kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)

internetes kutatás

A famous person's life and lifestyle

Szerepjátékok:

Interjú egy híres emberrel az életéről és családjáról

Ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

Témakör: Classroom activities

óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő kérdések alapján;
változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint segítséggel;
értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak/fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri;
a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza;
részt vesz egyszerű szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;
részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff, classmates

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: knowledge, language learning targets

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka: - egyéni vagy csoportos

iskolai szokások, napirend, órarend

iskolai szabályok

iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban

tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása

kérdőív készítése:

kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés

kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása

csoportos feladat:

szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?

mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

Témakör: Public matters

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre, helyszínekre, tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: restaurants

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ordering, paying

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

javasolt tevékenységek:

szerepjátékok – csapatversenyben: Melyik a legjobb jelenet?

gyors étteremben

étteremben

prospektus, reklám készítése - étterem

ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek

Témakör: English and language learning

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli /helyesírási különbségek felismerése

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal

videónézés a célnyelven

keresztrejtvény készítése a videókulcsszavaival

betűzésverseny

Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)

játékos diktálási feladatok

running dictation

Chinese whispers

egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:

az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend

mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?

családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában

viselkedésművelődési különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)

angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek

Csoportos játék:

Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról

jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

pl. Christmas Party

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása

Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?

egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet

egy híres tudós élete

egy angol király élete

Magyarország történelmének egy érdekes alakja

internetes kutatómunka

szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz

vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása

Témakör: Current topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

szerepjáték:

interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

Témakör: Entertainment

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

Célnyelvi társasjátékok készítése és használata

Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunkák és bemutatók
saját szórakozási szokások
felmérés készítése és kiértékelése
szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb
egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
olvasási verseny az osztályon belül

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából, poszter készítése, prezentáció

10. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

információkérés/adás (Can you direct me to....? When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)

dolgok, személyek, helyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What's this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)

bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Sorry I didn't.....))

bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, ... Best wishes, Love.)

véleménykérés és arra reagálás (What do you think? I think ... I don't think so. What's your opinion?
In my opinion, ...)

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? It's great, I like it a lot. Do you like ...?
Yes, I do. No, I don't.)

alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)

dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)

öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Great! I'm very happy., Good for you. I feel so happy for you.
I'm sorry to hear that. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for you.)

elégedettség/elégedetlenség kifejezése (I'm quite pleased with it. Are you happy with ...? Are you
satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. I'm quite happy with ..., That wasn't very nice/good.)

csodálkozás kifejezése (How come? Is he?)

javaslat és arra reagálás (It would be great if you could... Shall we...? I'd rather....)

nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Is it clear? Sorry, what does that
mean?)

felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please?)

valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)

egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)

utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text.)

egyetértés kifejezése (I fully agree with you. I think you're right.)

egyet nem értés kifejezése (I don't agree with you at all.)

töprengés (It looks as if...Perhaps..., i would say that...)

Nyelvi elemek, struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't
like cheese. Do you play tennis?); Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm
leaving.) Present Perfect (She has changed her number. I have just eaten.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...?
Was he ...? Who was there? What was that?), Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the
film. Did you visit Joe?)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going
to rain.) 'will' (I think scientists will discover a cure for cancer. I'll do your homework for you.)

felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout. Let's go.)

birtoklás kifejezése: múlt időben (I didn't have many friends at school.)

minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest
girl.); rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse); hosszabb melléknevek fokozása,
összehasonlítás (the most intelligent, She is the most intelligent of all.)

térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)

időbeli viszonyok: already, yet, just (I have already read it. He has not finished it, yet. She has just entered the room.) időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)

modalitás: 'had to' (Did you have to be there?); 'could' (Could you swim when you were four?)

szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because, although), névmások (I, he, they ... me, him, them ...), 'some/any' (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.),

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 10. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszám: heti 4 óra (144 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle	25
Environment and nature	25
Holidays, travelling, tourism	15
Public matters	15
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	5
Science and technology, Communication	20
Entertainment	5
Gaining and sharing knowledge	9
Összes óraszám:	144

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

Javasolt óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate environment, home

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, housework

Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT):

a lakóhely és környezetének bemutatása

projektmunka csoportban:

(plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?

otthon

az iskolában

a lakóhelyünkön

szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtagjaim napirendje, szabadidő
kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

Témakör: Environment and nature

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather

Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

magyarországi állatkertek és lakóik

lakóhelyem, környezetem

internetes kutatás – szófelhő

milyen állatok élnek Angliában/Amerikában/Ausztráliában?

az időjárás különbségei Angliában és Magyarországon

játék

állat barkochba

kvíz/keresztrejtvény

Témakör: Holidays, travelling, tourism

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan/kooperatív munkaformában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides;

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: destinations, sights, places of interests;

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: means of transport,

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad;

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: sightseeing;

Az utazás és turizmus tématerületéhez tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématerületében.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

Angliai látnivalók, nevezetességek

Magyarország híres látnivalói

Lakóhelyem nevezetességei

Internetes kutatómunka

különleges közlekedési eszközök a nagyvilágban – képekkel

Szerepjátékok

idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport

Témakör: Public matters

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

javasolt tevékenységek:

szerepjátékok – csapatversenyben: Melyik a legjobb jelenet?

utazási irodában

utcán: útbaigazítás kérése és adása

'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása

prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)

internetes kutatómunka

kviz játék a célnyelvi országokról és hazánkról

Vitaforum:

városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?

kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:

a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

Témakör: English and language learning

Javasolt óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli /helyesírási különbségek felismerése

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal

filmnézés a célnyelven

a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése

a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása

keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival

betűzésverseny

Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)

játékos diktálási feladatok

running dictation

Chinese whispers

egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

Témakör: Intercultural topics

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:

tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?

családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában

állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)

angol és magyar nyaralási szokások

angol időjárás – magyar időjárás

az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei

híres helyek a két országban

Csoportos játék:

Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról

jellegetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

pl. Christmas Party

Témakör: Cross-curricular topics and activities

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása

Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?

egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
célnyelven rövid történet, egyéni élmény leírása

internetes kutatómunka

szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz

csoportos projekt:

társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka:

időjárásjelentés készítése

Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB)

szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban

szerepjáték:

interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott tématerületen értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott tématerületen szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks
Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématerületen.

javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

Vitaforum

az internet jövője

Mire jó a virtuális valóság?

a közösségi oldalak előnyei és hátrányai

Haladás-e minden változás?

Témakör: Entertainment

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

Célnyelvi társasjátékok készítése és használata

Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunkák és bemutatók

saját szórakozási szokások

kedvenc kulturális élmények

felmérés készítése és kiértékelése

szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb

egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)

dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése

olvasási verseny az osztályon belül

egy választott könnyített olvasmány feldolgozása

angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása

e-mailezés angolul

közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása

csoportchat:

közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából, poszter készítése, prezentáció

11–13. évfolyam

A 11. évfolyamra idegen nyelvből már A1-A2 szintű nyelvtudással érkezik a tanuló, és célja az, hogy nyelvtudását további fejlessze. Középiskolai tanulmányai végére rendelkezik annyi tudással és tapasztalattal, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban új témakörként jelenik meg a tudomány és technika, a kommunikáció; a többi témakörnél a különbséget a tanulási eredmények bővülése, árnyaltabbá válása jelenti.

Változatlanul fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak idegen nyelvből képessé kell válnia arra, hogy nyelvtudását a későbbiekben önállóan is fenntartsa és továbbfejlessze, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében valós használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B1 szintet.

A helyi tanterv a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelíti meg. Az egyes témakörök mellett az évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra. A listákban kizárólag az újonnan belépő elemek jelennek meg, melyek a 9-10. évfolyamokon meghatározottakra épülnek, azokat fejlesztik tovább.

11. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (I am really keen on...)

érzések kifejezése (How do you feel when...? disappointed, shocked, upset, envious...)

tanácsadás kifejezése (I don't think you should...)

figyelem, érdeklődés kifejezése (You're joking! Really? What a relief!)

érzelmelek találgatása (Judging by her expression I'd say)

javaslat és arra reagálás (Do you fancy...? What about...?.)

meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)

szükségesség kifejezése (I need to... I don't have to...)

Nyelvi elemek és struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Past Continuous (He was watching TV when I entered the room..)

minőségi viszonyok: összehasonlítás 'as....as'(London was as hot as Athens.)

mennyiségi viszonyok: 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)

logikai viszonyok: célhatározás kifejezése (He went to Rome to study Italian)

szövegösszetartó eszközök: kötőszavak (however...)

modalitás: must, mustn't, needn't, don't have to , can't could, may (Can/could/may I join you?);

should, shouldn't (I don't think you should ask her.)

feltételeesség kifejezése : Zero conditional (If you heat ice, it melts.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott témartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;

adott témartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;

adott témartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 3 óra (108 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	15
Environment and nature	15
School and education	5
Public matters	20
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	8
Science and technology, Communication	5
Entertainment	5
Gaining and sharing knowledge	5
Összes óraszám:	108

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

összetett írott instrukciókat értelmez;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;

üzeneteket ír;

egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate environment, home

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: welfare, social relations

Személyes témákhoz tartozó információk átadása

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

javasolt tevékenységek

Projekt (egyéni):

érdekes családi történetek a múltból

internetes kutató munka és csoportos projekt

családok az angol nyelvű országokban, különbségek, hasonlóságok

szerepek a családon belül

Szerepjáték:

pl. az orvosnál

Közvélemény kutatás:

hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Environment and nature

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability

Környezethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatás:

veszélyeztetett állatok

kihaló növényfajok

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben

Kiselőadás készítése:

veszélyben a földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai

a nemzeti parkok és állatkertek feladatai

Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

Vitafórum:

hasznosak-e az állatkertek?

jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: School and education

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő kérdések alapján;

változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint segítséggel;

egyéniileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószóvegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;

megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

részt vesz szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;

részt vesz szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular activities, extracurricular opportunities for language learning/use of language

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

javasolt tevékenységek

Egyéni kutatás és képes beszámoló:

régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóik

a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása

Csoportmunka / projekt:

'Az ideális iskola' jellemzői

Internetes kutatómunka: - képes beszámolók

érdekes iskolák a világ különböző részeiben

Vitafórum:

Hasznos-e az iskolai egyenruha?

Jó dolog-e a bentlakásos iskola?

Íráskészség fejlesztése:

beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

panaszkodó email írásai angliai barátomnak a sok házi feladatról

Témakör: Public matters

óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;

értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;

információt cserél, információt kér, információt ad.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, public offices, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: administration, services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, sport, books, films, services, travelling, national and international tourism

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

javasolt tevékenységek

Projektmunka, egyéni bemutatók

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

'mozik' – kellene még?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv - ajánló brossúra készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: English and language learning

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
következtesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
hibáit többnyire észreveszi és javítja;
társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása

Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról

a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

könnyített olvasmány tartalmának rövid előadása

Íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl. 'Teenage Herald') felhasználva
az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete

Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven

Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven, a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

javasolt tevékenységek

Projektmunka:

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története, magyar vonatkozásai

Prezentáció

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra

Játék:

„kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat meglepetést a célnyelvi országban

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéni vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a testnevelés tantárgy bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

Vitafórum

melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;

megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.

javasolt tevékenységek

Online videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

TV interjúkészítés egy híres sportolóval

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Témakör: Science and technology, Communication

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott tématarományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott tématarományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

Vitafórum

a közösségi oldalak előnyei és hátrányai

Témakör: Entertainment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;

értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;

rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;

üzeneteket ír;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú játékos nyelvtanulás céljára.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

érdekes kiállítások, múzeumok

Egy angol nyelvű játékfilm közös megtekintése megbeszélése

Kedvenc filmem bemutatása angolul

Kedvenc számom bemutatása, meghallgatása

a szöveg leírása és értelmezése

Egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása

Témakör: Gaining and sharing knowledge

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéni vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;

felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése.

javasolt tevékenységek

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók angol nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

12. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

remény kifejezése (I hope ..., I am looking forward to ...)

vélemény kifejezése (I find it difficult.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, hivatalos szövegben (Dear Sir or Madam, Yours faithfully)

mondandó összefoglalása (To sum up, All in all)

panasz, elégedetlenség kifejezése (There is something wrong with...)

dolgok, rövid/egyszerű jellemzése (It's made of ..., It's used for ...)

Nyelvi elemek és struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Perfect Simple (I've won a competition! How long have you been in Spain? Have you swum in the sea? Have you ever been to the USA?)

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Past Perfect (Before I went to Africa I had never seen a hippo in my life.)

feltételeesség kifejezése: First Conditional, Second Conditional (We'll stay at home if it rains. I wouldn't do it if I were you.)

függő beszéd kifejezése jelen és múlt időben (He says he is tired., I don't know where he lives., She said she was feeling upset.)

szenvedő szerkezet (It was probably invented by accident.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 12. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 3 óra (93 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
People and society	13
Holidays, travelling, tourism	13
Public matters, entertainment	8
English and language learning	5
Intercultural topics	6
Cross-curricular topics and activities	4
Current topics	4
Science and technology, Communication	12
Financial matters	8

Career and employment	15
Gaining and sharing knowledge	5
Összes óraszám:	93

Témakör: People and society

óraszám: 13 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom témartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve; összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom témartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom témartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family, friends, acquaintances, members of the society (teenagers, adults, the elderly), the public, authorities, people working in services

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: towns, villages, countryside, home, public places, public offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in everyday life, fashion and clothes items

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, family events and celebrations, national and international events and holidays

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: shopping, using public services, everyday tasks and chores, taking part in the life of a community, volunteering, community service

A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: drug addict, computer nerd, workaholic
A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic gender roles, tolerance, friendships, relationships, appearance and personality, differences between individuals, relationship between generations, crime and punishment

Az ember és társadalom tématarományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshoz közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématarományban.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán

hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek

önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás

Szerepjáték:

szolgáltatások igénybevétele

Önálló szövegalkotás:

Megfigyeléseim a generációk közti különbségekről

Vitafórum/eszmezsere

korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)

megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?

megszüntethetőek-e az előítéletek?

Témakör: Holidays, travelling, tourism

óraszám: 13 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott témartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott témartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy

Az utazás és turizmus témartományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus témartományban.

javasolt tevékenységek

Projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:

híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban

híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon

Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven

'Álomnyaralásom' részletes megtervezése

felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése

Internetes kutatás

Érdekes, szokatlan szállások

Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban

Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!

Felmérés készítése az osztályban:

Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?

Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)

Vitafórum

egyéni vagy társasutazás?

üdülés vagy aktív nyaralás?

Szituációs játék

szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,

'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'

Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

Témakör: Public matters, entertainment

óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;

összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématerülethez tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématerületben.

Javasolt tevékenységek

Kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

kiállítások, érdekes múzeumok

Projekt munka

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

'mozik' – kellenek még?

az olvasás szerepe a 21. században

Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv ajánló brossúra készítése

plakátok, szórólapok hirdetések készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: Financial matters

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve; összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

A pénzügyek és gazdaság tématarományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématarományban.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

a pénz kialakulása, története

az első bankok

Szerepjáték

banki ügyintézés

számlanyitás

reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
valutaváltás nyaralás előtt
eszmecsere
spórolás-költekezés
a jövedelem értelmes beosztása
kutatómunka (internet, újságcikk)
hitelek, állami támogatások
a tőzsde története, működése

Témakör: Carreer and employment

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve; összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

A karrier és munkavállalás tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématerületében.

javasolt tevékenységek

Önálló szövegalkotás

jelentkezés álláshirdetésre

angol nyelvű önéletrajz készítése

Szerepjáték

Állásinterjú

beszédet egy állásbörzén

Olvasott szövegértés fejlesztése

Álláshirdetések böngészése

Munkaköri leírás értelmezése

Csoportos projektmunka

Egy munkahelyi projekt kidolgozása

Közkedvelt szakmákbemutatása

Témakör: English and language learning

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését,
megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újratekinti a mondandóját;
a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és
stratégiai eszközöket;
nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő
érzéseket és beszédzándékokat fejez ki;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi
eszközök segítségével;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy
hallott szövegeket;
használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a
célnyelvi kommunikációra;
kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének
továbbfejlesztése céljából;
használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem
kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg
tartalmát;
a szövegek környezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó témákban;
nyelvi haladását fel tudja mérni;
hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, autonomous learning
A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
internetes kutatás és beszámoló
új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról
a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
a dialektusokról
kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
'Osztálykönyvtár'
évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
Íráskészség fejlesztése
cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl.' Teenage Herald') felhasználva
az aktuáli témákhoz végzett kutatómunkákat
angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka:

a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában

a falvak szerepe manapság a két országban

miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története és magyar vonatkozásai

Prezentáció

karácsony ünneplése a világ országaiban

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye

Játék:

Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?

kvíz különböző országok étkezési szokásairól

kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

(Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről

Vitafórum

melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek

videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás

TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv

a szalagcímek nyelvezete

az újságcikkek stílusa szerkezete

különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban

Egyszerű interakció a tudomány és technika tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

A világ internet nélkül?

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

„Én és a telefonom”

Vitaforum

az internet jövője

mire jó a virtuális valóság?

haladás-e minden változás?

a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése

Információ megosztása angol nyelven.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

13. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

bemutató (Let me introduce myself. This is Jack, an old friend of mine. Let me introduce Mr Smith to you.)

telefonálás (XY speaking. Can I speak to XY? I'll call you later. Thanks for calling.)

elismerés kifejezése (Well done. It's a good idea. I'm proud of you.)

aggódás, félelem kifejezése (I'm worried about it, I fear..., I'm afraid that...)

üdvözlőküldés (Give my best regards to...)

beszédszándék jelzése beszélgetés közben (I've just got an idea. I'll tell you what. Why don't we...?)

kiemelés, hangsúlyozás (It's cats that are very active at night. The biggest problem is that the weather is horrible.)

beszélgetés lezárása (Right. OK. It was nice talking to you.)

együttérzés kifejezése (I'm so sorry to hear that. Oh, no! What a shame!)

szemrehányás kifejezése (It's your fault. You shouldn't have said that.)

segítség felajánlása és elfogadása (Shall I bring you something from the shop? Yes, please. I'll help you with your homework. Thanks, that sounds great.)

tanács kérése és adása (What shall I do? I think you should take a rest. Should I see a doctor? You'd better ..., That's a good idea. ..., I think you should/ought to do this.)

reklamálás (This soup is cold. The driver was rude. I'd like to make a complaint.)

engedélykérés és arra reagálás (May I use your phone? Sure, go ahead. Do you mind if I open the window? Please, don't, I'm cold.)

feltételezés, kétely kifejezése (I don't think he did it. He might be right. I wonder where he is.)

ok-okozat kifejezése (Why is that? Because..., How come he didn't take part? He's ill, that's why.)

magyarázat kifejezése (What is it good for? It's used for cooking., How does it work? It works with a battery.)

emlékezés, nem emlékezés kifejezése (I remember seeing her at the party last year. I can't remember locking the door.)

elkeseredés kifejezése (I am disappointed/ devastated.)

érdeklődés, érdektelenség kifejezése (I am interested in... I don't care.)

bosszúság kifejezése (Oh, no! I am fed up with it.)

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

Present Perfect Continuous (I've been learning English for 3 years. Have you been waiting for a long time?);

modalitás: 'could', 'may' (Can/could/may I join you?) 'can', 'could', 'be able to' (I could swim when I was 5. I was able to pass the exam.); 'must', 'may', 'might', 'can't' (Clara must be at school, she can't be on holiday. She might like you); 'should have /might have' (She should have done it sooner. He might have passed the exam.)

múltbeli szokások kifejezése: 'used to' / 'would' (I used to cry a lot when I was a child. My mum would always tell us stories.)

mennyiségi viszonyok: 'all', 'both', 'none', 'neither', 'every', 'each', 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)

visszakérdezés: (She's ill, isn't she? She hasn't met you before, has she?)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

az adott tématarományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;
 az adott tématarományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;
 az adott tématarományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 13. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszám: heti 3 óra (93 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, People and society	5
School and education	5
Environment and nature	5
Holidays, travelling, tourism	5
Public matters, entertainment	5
English and language learning	5
Intercultural topics	5
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	5
Science and technology, Communication	5
Financial matters	5
Carreer and employment	5
Gaining and sharing knowledge	5
Final exam preparation	44
Összes óraszám:	124

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
 leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
 érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;
 megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti és értelmezi az összetettebb, a témartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott témartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;

előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

a témartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;

szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes témartományon belül;

a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, places to spend freetime

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, clothes and accessories

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, freetime activities, healthy eating, keeping fit, going to the doctor's, doing chores

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, social relations, clothes and fashion, relationships, common illnesses, traditional treatments, positive-negative characteristics

Személyes élethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Interakció a személyes tématerületben.

Javasolt tevékenységek

Projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval

Közeli és távoli rokonok

kedvenc rokonaim - miért?

névadási szokások a családon belül

érdekes családi történetek a múltból

Jövőképem (plakát, prezentáció)

példaképem, ill. egy híres ember élete

internetes kutató munka és csoportos projekt – családok az angol nyelvű országokban

különbségek, hasonlóságok

'close/nuclear families', 'one parent families', 'extended families', 'adopted children'

szerepek a családon belül

a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban

a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?

Vitafórum

pl. tinédzserek helyzete a családban: (What is it that teenagers find most irritating in middle aged people? What is it that middle aged people find most irritating in teenagers?)

Szerepjáték:

pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, , telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel

prezentáció készítése:

Családi ünnepek az angol és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek

Közvélemény kutatás:

hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Environment and nature

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a témartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott témartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott témartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather and climate, seasons

A környezeti és természeti témartományhoz tartozó információk átadása

Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos témartományban.

Javasolt tevékenységek

Internetes kutatás:

veszélyeztetett állatok

eltűnő növények

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben

Kiselőadás/prezentáció készítése:

veszélyben a földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai

a nemzeti parkok és állatkertekfeladatai

Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

Vitafórum:

hasznosak-e az állatkertek?

jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: School and education

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions, parts of school buildings

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying in and outside school

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language

A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Educational systems in Hungary and in the UK

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, different ways of learning

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

Egyéni kutatás és képes beszámoló:

régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóik
a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása

Csoportmunka / projekt:

egy osztályprogram megtervezése

'Az ideális iskola' jellemzői

kisfilm készítése: „Our School”

Internetes kutatómunka: - képes beszámolók

érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban

Vitafórum:

Hasznos-e az iskolai egyenruha?

Jó dolog-e a bentlakásos iskola?

Milyen a jó oktató?

Íráskészség fejlesztése:

beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
panaszkodó email írásai angliai barátomnak a sok házi feladatról

Témakör: Holidays, travelling, tourism

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy

Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématarományban.

javasolt tevékenységek

Projektmunka egyénilag, párban vagy csoportban:

híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban

híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon

Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven

'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése
Internetes kutatás
Érdekes, szokatlan szállások
Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
Felmérés készítése az osztályban:
Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)
Vitaforum
egyéni vagy társasutazás?
üdülés vagy aktív nyaralás?
Szituációs játék
szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,
'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'
Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

Témakör: Public matters, entertainment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott témartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
megérti és értelmezi az összetettebb, a témartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

kiállítások, érdekes múzeumok

Projekt munka

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

'mozik' – kellenek még?

az olvasás szerepe a 21. században

Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv ajánló brossúra készítése

plakátok, szórólapok hirdetések készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: English and language learning

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újakezdi a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;

megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
a szövegekörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó témákban;
nyelvi haladását fel tudja mérni;
hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, autonomous learning

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére

nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról

a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

Íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl. 'Teenage Herald') felhasználva az aktuáli témákhoz végzett kutatómunkákat

angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;

ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;

felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;

tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka:

a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában

a falvak szerepe manapság a két országban

miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története és magyar vonatkozásai

Prezentáció

karácsony ünneplése a világ országaiban

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye

Játék:

Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?

kviz különböző országok étkezési szokásairól

kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

(Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről

Vitafórum

melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek

videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás

TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv

a szalagcímek nyelvezete

az újságcikkek stílusa szerkezete

különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Science and technology, Communication

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban

Egyszerű interakció a tudomány és technika tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

A világ internet nélkül?

Internetes kutatómunka és prezentáció
a világ legfontosabb találmányai
a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
„Én és a telefonom”

Vitafórum
az internet jövője
mire jó a virtuális valóság?
haladás-e minden változás?
a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Gaining and sharing knowledge

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése

Információ megosztása angol nyelven.

Javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni vagy csoportos)

Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Témakör: Financial matters

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság témakörhöz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve; összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témakörhöz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

A pénzügyek és gazdaság témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématerületében.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

a pénz kialakulása, története

az első bankok

Szerepjáték

banki ügyintézés

számlanyitás

reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban

valutaváltás nyaralás előtt

eszmecsere

spórolás-költekezés

a jövedelem értelmes beosztása

kutatómunka (internet, újságcikk)

hitelek, állami támogatások

a tőzsde története, működése

Témakör: Career and employment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématerülethez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve; összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématerülethez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématerülethez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

A karrier és munkavállalás tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématerületében.

javasolt tevékenységek

Önálló szövegalkotás

jelentkezés álláshirdetésre

angol nyelvű önéletrajz készítése

Szerepjáték

Állásinterjú

beszédet egy állásbörzén

Olvasott szövegértés fejlesztése

Álláshirdetések böngészése

Munkaköri leírás értelmezése

Csoportos projektmunka

Egy munkahelyi projekt kidolgozása

Közkedvelt szakmákbemutatása

Témakör: Final exam preparation

Javasolt óraszám: 44 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

a témartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
középszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
középszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
az idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Középszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása

A szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása

A folyamatos beszéd és gondolat kifejtés gyakorlása

javasolt tevékenységek

Vizsgafeladatok gyakorlása

Vizsgaszituációk gyakorlása

Szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben

Vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségéhez kapcsolódó témakörökben

---

5.2 A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.

A belépő évfolyamok pedagógiai feladatainak megvalósítása

A tanulók közötti egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat - és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembe vétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával
- iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet kialakítása

A magasabb évfolyamok pedagógiai feladatainak megvalósítása

- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával, a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és önművelés alapozásával
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló fejlesztő értékelésük
- a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra
- felkészülés az érettségire és szakmai vizsgára

Évfolyamtól függetlenül – Tanulási motiváció

Az oktató feladata:

- a tanulók megismerése, elfogadása
- pozitív légkör megteremtése (pl. tárgyi környezet, érzelmi biztonság, agresszió kerülése, személyes kapcsolat kialakítása)
- követendő példák állítása (pl. a tananyagban szereplő pozitív személyiségek, a mindennapi életből ismert személyiségek)
- a tananyag összekapcsolása az élettel, a tanulókat érdeklő kérdésekkel
- a dicséret, mint a pozitív megerősítés eszközének gyakori alkalmazása
- szakképző iskolában és a technikumban is projektoktatás alkalmazása, melynek során alapozni kell a tanulók érdeklődésére, a projekt témáit úgy kell megválasztani, hogy lehetőséget biztosítson probléma megoldásra, összefüggések feltárására illetve oktató és tanuló közös tevékenységére.

5.3 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében az oktatóválasztás szabályai.

A tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható tanítási óra.

Szabadon választott tanítási órák

Ha a tanulót –kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítás év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről a tanulók, kiskorú tanulók szüleit a beiratkozás előtt tájékoztatni kell.

Iskolánk minden év május 20-áig felméri, hogy a tanulók mely érettségi felkészítő foglalkozásokon kívánnak részt venni.

A **oktatóválasztás** lehetőségével a diákok abban az esetben élhetnek, ha az adott tantárgyból a felkészítés az adott osztályban több szinten folyik. Ebben az esetben a tanuló írásban kérheti az igazgatótól a másik oktató csoportjába történő beosztást. Az igazgató a csoportlétszám és a többi tanuló érdekeinek figyelembevételével hozza meg döntését, amely a tanév végéig szól.

A tanulók szakma választása sikeres ágazati alapvizsga után

A jogszabályi előírások szerint a tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia. A Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégiumban a szakirányú oktatásra való nyilatkozat benyújtásának határideje a szakképző iskolában 9. évfolyam tanítási évének utolsó tanítási napja.

A nyilatkozatban a választható szakmák között a tanuló sorrendet állít fel. A nyilatkozatot a tanuló és a gondviselő aláírásával látja el.

Az igazgató a következő szempontok szerint alakítja ki a tanulók szakirányba sorolását:

- A tanuló 9. év végi tanulmányi átlaga
- A tanuló ágazati alapvizsgájának eredménye
- A döntésről az igazgató a tanulót és gondviselőjét határozatban értesíti.

5.4 Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a szakképző intézmény tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározása, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát.

Az intézményben választható érettségi vizsgatárgyak középszinten: digitális kultúra, fizika, biológia, testnevelés.

A felkészítésre a 11-12. évfolyamon van lehetőség, a szabadon tervezhető órakeret terhére, az érettségire felkészítő foglalkozások szervezésének szabályai alapján.

Az érettségi vizsgák szervezésénél, a vizsgatárgyak, a vizsgaforma és a vizsga szintjének megválasztásánál a **100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet** az irányadó.

Az 5 éves technikusi szakmai oktatás jellemzője, hogy **matematikából, magyarból, történelemből**, valamint **egy idegen nyelvből** ugyanaz a tananyagtartalom és az óraszám, mint gimnáziumban. Ezekből a tárgyakból érettségi vizsgával zárul az oktatás, matematikából, magyar nyelv és irodalomból, valamint történelemből előrehozott érettségi lehetőségével. Idegen nyelvből 13. évfolyamon tesz érettségi vizsgát a tanuló, s a szakmai vizsga lesz majd az ötödik érettségi tárgy. (A technikusi vizsga emelt szintű érettségi tantárgynak számít.)

A technikumban a **rendes érettségi vizsga** megkezdésének feltétele legalább ötven óra közösségi szolgálat teljesítése.

Jelentkezés előrehozott érettségi vizsgára

Ha a tanuló teljesíti a szakmai programban az adott vizsgatárgyra meghatározott követelményeket, és megszerzi a számára előírt osztályzatokat, akkor tehet az adott vizsgatárgyól előrehozott vizsgát.

a) bármely kötelező (2011. évi CXC. törvény a köznevelésről 6.§) érettségi vizsgatárgyból – az idegen nyelv érettségi vizsgatárgy kivételével – legkorábban a 12. évfolyam május-júniusi vizsgaidőszakában,

b) bármely más érettségi vizsgatárgyból és idegen nyelv érettségi vizsgatárgyból legkorábban a 11. évfolyam október-novemberi vizsgaidőszakában abban az esetben tehető előrehozott érettségi vizsga, ha a szakképző intézmény szakmai programjában a tanuló számára az adott vizsgatárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeket a vizsgázó teljesítette.

A fentiek szerint tehát

- a) A technikumi képzésben magyar nyelv és irodalom, matematika és történelem tantárgyakból előrehozott érettségi vizsgára a tanulók legkorábban a 12. évfolyam május-júniusi vizsgaidőszakban jelentkezhetnek.
- b) A szakképzési jogszabályok szerint más érettségi vizsgatárgyakból (beleértve az idegen nyelveket is) a tanuló a technikumban először a 11. évfolyam október-novemberi vizsgaidőszakában jelentkezhet előrehozott vizsgára.

A továbbhaladás feltételei a sikeres előrehozott érettségi vizsgát követően

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, azzal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette.

Az idegen nyelvből letett előrehozott érettségi vizsga a szakmai nyelvi foglalkozáson való további részvétel alól nem mentesít.

Ha a tanuló valamely tantárgyból sikeres előrehozott érettségi vizsgát tett, a szakképző intézmény magasabb évfolyamán, vagy évfolyamismétlés esetén a tanuló felmentést kap az adott tantárgy óralátogatása és értékelése alól.

5.5 Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei.

Magyar nyelv és irodalom

Nyelvtan

1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
3. A magyar nyelv története
4. Nyelv és társadalom
5. A nyelvi szintek

6. A szöveg
7. A retorika alapjai
8. Stílus és jelentés

Irodalom

1. Életművek
2. Portrék
3. Látásmódok
4. A kortárs irodalomból
5. Világirodalom
6. Színház- és drámatörténet
7. Az irodalom határterületei
8. Regionális kultúra

Matematika

1.1 Halmazok

1.1.1 Halmazműveletek

1.1.2 Számosság, részhalmazok

1.2 Matematikai logika

1.2.1 Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában

1.3 Kombinatorika

1.4 Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1 Alapműveletek

2.2 A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

2.2.1 Oszthatóság

2.2.2 Számrendszerek

2.3 Racionális és irracionális számok

2.4 Valós számok

2.5 Hatvány, gyök, logaritmus

2.6 Betűkifejezések

2.6.1 Nevezetes azonosságok

2.7 Arányosság

2.7.1 Százalékszámítás

2.8 Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

2.8.1 Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek

Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek

Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek

Magasabb fokú egyenletek

Négyzetgyökös egyenletek

2.8.2 Nem algebrai egyenletek

Abszolútértékes egyenletek

Exponenciális és logaritmikus egyenletek

Trigonometrikus egyenletek

2.8.3 Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek

2.9 Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei

3.1 A függvény

3.2 Egyváltozós valós függvények

3.2.1 A függvények grafikonja, függvénytranszformációk

3.2.2 A függvények jellemzése

3.3 Sorozatok

3.3.1 Számítási és mértani sorozatok

Végtelen mértani sor

3.3.2 Kamatos kamat, járadékszámítás

3.4. Az egyváltozós valós függvények analízisének elemei

3.4.1 Határérték, folytonosság

3.4.2 Differenciálszámítás

3.4.3 Integrálszámítás

4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria

4.1 Elemi geometria

4.1.1 Tételek

4.1.2 A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok

4.4 Vektorok síkban és térben

4.5 Trigonometri

4.6 Koordinátageometria

4.6.1 Pontok, vektorok

4.6.2 Egyenes

4.5 Trigonometria

4.6 Koordinátageometria

4.6.1 Pontok, vektorok

4.6.2 Egyenes

4.6.3 Kör

4.6.4 Parabola

4.7 Kerület, terület

4.8 Felszín, térfogat

5.1 Leíró statisztika

5.1.1 Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai

5.1.2 Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók

5.2 A valószínűségszámítás elemei

Történelem

1. Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
2. Népeség, település, életmód
3. Egyén, közösség, társadalom

4. Modern democráciák működése
5. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
6. Nemzetközi konfliktusok és együttműködés
7. Szabadon választott

Idegen nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Testnevelés

1. A magyar sportsikerek

Legalább 5 magyar olimpiai bajnok megnevezése sportágával együtt. Egy, a választott helyi tantervben szereplő sportágban, az adott év hazai legfontosabb eredményeinek ismerete.

2. A harmonikus testi fejlődés

A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, iskolaérettség mozgásos cselekvések).

3. Az egészséges életmód

Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük.

4. Testi képességek

Az erő, a gyorsaság, az állóképesség értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre, az erőfejlesztés szabályai.

5. Gimnasztika

A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az erő, a gyorsaság, az állóképesség fejlesztésére Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok 2-3 példa. Légző gyakorlatok. A bemelegítés szerepe és kritériumai.

6. Atlétika

A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.

7. Torna

A női és férfi tornaszerek ismertetése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások.

Segítségadás gyakorlásnál.

8. Ritmikus gimnasztika

Az RG szerepe a harmonikus mozgás kialakításában. A ritmikus gimnasztika versenyszámainak felsorolása, rövid bemutatása.

9. Küzdősportok, önvédelem

Alsó, felső tagozatos és középiskolás tanulók részére 2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése és a választás indoklása.

10. Úszás

Az úszás higiéniájának ismerete. Az úszás az ember életében.

Biológia

A tétel jellemzői

Az A) feladat egy életközeli probléma egészségügyi, környezetvédelmi, ökológiai vonatkozásairól szóló kifejtés. Az A) feladatokat az ember szervezete, egészsége és ezek molekuláris- és sejtbiológiai háttere, valamint az ökológia, természet- és a környezet védelme tématerületeiből kell összeállítani. Amennyiben a téma ezt indokolja, a feladat igényelje a vizsgázó véleményének megfogalmazását is.

A B) feladat a vizsgázó választása szerint lehet vagy projektmunka bemutatása, vagy gyakorlati feladat.

A gyakorlati feladat lehet:

- laboratóriumi vizsgálat (a részletes követelményekben dőlt betűvel szedett lehetőségek közül)
- ökológiai kérdéshez, problémához kapcsolódó feladat.

Ezek a lehetőségek 50-50% arányban szerepeljenek a feladatok között.

Az ökológiai kérdéshez, problémához kapcsolódó feladat lehet:

- egy-egy növényfaj szervezeti jellemzése és ökológiai igényeinek bemutatása a Növényismeret című könyv segítségével, illetve felhasználásával,
- több állat-, illetve növényfaj morfológiai és ökológiai jellemzésének összevetése (a Növényismeret és az Állatismeret könyvek felhasználhatók),
- nemzeti park, természetvédelmi terület, illetve az iskolához vagy lakóhelyéhez közeli életközösség élővilágának jellemzése segédanyag (pl. képanyag, videofilm, dia, fénykép, fajlista, térkép, az ott élő növényfajok jellemző ökológiai mutatói) alapján

A projektmunka elkészítésének szabályai

A vizsgázónak az érettségi vizsgára való jelentkezéskor jeleznie kell, ha a szóbeli vizsga megfelelő részét projektmunka elkészítésével kívánja teljesíteni. A projektmunka témáját a vizsgázó a vizsgajelentkezés leadása előtt a projektmunkát segítő szaktanárral (a továbbiakban: konzulens szaktanár) egyeztetni. A projektmunka témáját a konzulens szaktanár hagyja jóvá. A projektmunka konzulens szaktanár által jóváhagyott témáját a jelentkezőnek a vizsgajelentkezéshez csatolnia kell.

A konzulens szaktanárnak el kell utasítania a témaválasztást, amennyiben az megítélése szerint balesetveszélyes, egészségkárosító, környezetszennyező, törvénysértő, az iskolai munkát akadályozza (pl. egészségkárosító szerek használata óvintézkedések nélkül, természetvédelmi értékek károsítása), vagy a középiskola, illetve a külső konzulens a projektmunka elvégzéséhez szükséges feltételeket, eszközöket és infrastruktúrát nem tudja biztosítani.

A projektmunka a vizsgázó által önállóan elvégzett és a konzulens szaktanár által ellenőrzött vizsgálat (kísérlet vagy megfigyelés) és az erről készült projektdolgozat. A projektmunkához szükséges feltételeket, eszközöket és infrastruktúrát a vizsgázó középiskolája biztosítja. A projektmunka produktuma a projektdolgozat, amely tartalmazza a vizsgált probléma megfogalmazását, az alkalmazott módszert, a tapasztalatokat, a tapasztalatok értékelését és a felhasznált szakirodalom listáját. A projektdolgozat a vizsga nyelvén készül, és (szóközökkel együtt) legalább 15000, legfeljebb 30000 leütés terjedelmű.

A projektmunka készítését a konzulens szaktanár vezeti. A projektmunka elkészítésének támogatásába a vizsgázó – a konzulens szaktanár előzetes jóváhagyásával – a konzulens szaktanár mellett, külső konzulens is bevonhat, aki lehet másik intézményben szaktanár vagy (a projekt témájához illeszkedő) szakirányú végzettséggel rendelkező személy. A projektmunka elkészítése során a vizsgázó a konzulens szaktanárral, annak utasítása szerinti gyakorisággal, de minimum egy alkalommal konzultál. A konzultáció tényét a konzulens szaktanár aláírásával igazolja.

Külső konzulens részvétele esetén a konzulens szaktanár a külső konzulens nyilatkozata (a konzultáció tényét alátámasztó aláírása) alapján adja meg a konzultációról szóló igazolást. A konzultációról szóló igazolást a projektdolgozattal együtt le kell adni.

Az elkészített projektdolgozatát legkésőbb adott vizsgaidőszak írásbeli vizsgáinak kezdetéig kell leadni a vizsgaszervező intézmény igazgatójának. Ha a vizsgázó projektdolgozatát erre a határidőre nem adja le, akkor a szóbeli vizsgát a kihúzott tétel B) gyakorlati feladatának megoldásával kell teljesítenie.

A projektmunka értékelése a szóbeli vizsgarész értékelésének a része. A projektmunka bemutatásához szükséges technikai eszközöket (számítógép, projektor) a vizsgaszervező intézmény biztosítja. A projektmunkát a kérdező tanár a szóbeli vizsgák megkezdése előtt a vizsgaleírásban erre meghatározott pontszámmal értékeli. Amennyiben az értékelés során felmerül annak a gyanúja, hogy az elkészült projektmunka más személy szellemi terméke, akkor az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 39. §-a alapján kell eljárni. A projektmunkát a szóbeli vizsga keretein belül a vizsgázónak meg kell védenie, a kérdező tanár ezt a szóbeli vizsgán, a vizsgaleírásban erre meghatározott pontszámmal értékeli.

Fizika

A tételsor jellemzői

A tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendő kísérletet vagy egyszerű mérést. Az Oktatási Hivatal minden évben nyilvánosságra hoz egy 40 kísérletet, illetve egyszerű mérést tartalmazó listát, amelyben az egyes témakörökhöz tartozó kísérletek, mérések száma megfelel a vizsgaleírásban a tételsorra előírt tartalmi arányoknak. A szóbeli tételsor összeállításakor a tételsorban szereplő elvégzendő vagy ismertetendő kísérletek, illetve egyszerű mérések legalább 80%-át az Oktatási Hivatal által nyilvánosságra hozott kísérletlistából kell kiválasztani.

Tartalmi arányok

Mozgás és egyensúly: 25%

Energia, munka, hő: 10%

Víz, levegő, környezet: 10%

Elektromosság: 20%

Hullámok, kommunikáció, fény: 15%

Atomfizika, magfizika: 10%

A Világegyetem megismerése: 10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan tételek, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötődő tételek különböző témaköröket tartalmazhatnak.

A tétel jellemzői

A tétel tartalmazzon egy megadott szempontok szerint kifejtendő elméleti részt, egy ehhez kapcsolódó, lehetőség szerint elvégzendő vagy ismertető kísérletet vagy egyszerű mérést, és ennek elemzésére vonatkozó feladatot. A tétel kifejtéséhez tartozik a fizikatörténeti vonatkozások ismertetése is, erre a tétel szövegének utalnia kell. A tételt lehetőleg úgy kell megfogalmazni, hogy a vizsgázónak lehetősége legyen több altéma közül választania. Ha a téma nem teszi lehetővé ténylegesen elvégezhető kísérlet vagy egyszerű mérés beiktatását, akkor egy kísérleti vagy mérési eljárás ismertetését vagy értékelését kell feladatul adni valamilyen forrás segítségével (grafikon, táblázat, sematikus rajz, videofelvétel, számítógépes szimuláció stb.).

A projektmunka elkészítésének szabályai

A vizsgázónak az érettségi vizsgára való jelentkezéskor jeleznie kell, ha a szóbeli vizsga megfelelő részét projektmunka elkészítésével kívánja teljesíteni. A projektmunka témáját a vizsgázó a vizsgajelentkezés leadása előtt a projektmunkát segítő szaktanárral (a továbbiakban: konzulens szaktanár) egyeztetni. A projektmunka témáját a konzulens szaktanár hagyja jóvá. A projektmunka konzulens szaktanár által jóváhagyott témáját a jelentkezőnek a vizsgajelentkezéshez csatolnia kell. A konzulens szaktanárnak el kell utasítania a témaválasztást, amennyiben az megítélése szerint balesetveszélyes, egészségkárosító, környezetszennyező, törvénysértő, az iskolai munkát akadályozza (pl. egészségkárosító szerek használata óvintézkedések nélkül, természetvédelmi értékek károsítása), vagy a középiskola, illetve a külső konzulens a projektmunka elvégzéséhez szükséges feltételeket, eszközöket és infrastruktúrát nem tudja biztosítani.

A projektmunka a vizsgázó által önállóan elvégzett és a konzulens szaktanár által ellenőrzött vizsgálat (kísérlet vagy megfigyelés) és az erről készült projektdolgozat. A projektmunkához szükséges feltételeket, eszközöket és infrastruktúrát a vizsgázó középiskolája biztosítja. A projektmunka produktuma a projektdolgozat, amely tartalmazza a vizsgált probléma megfogalmazását, az alkalmazott módszert, a tapasztalatokat, a tapasztalatok értékelését és a felhasznált szakirodalom listáját. A projektdolgozat a vizsga nyelvén készül, és (szóközzel együtt) legalább 15.000, legfeljebb 30.000 leütés terjedelmű.

A projektmunka készítését a konzulens szaktanár vezeti. A projektmunka elkészítésének támogatásába a vizsgázó – a konzulens szaktanár előzetes jóváhagyásával – a konzulens szaktanár mellett, külső konzulens is bevonhat, aki lehet másik intézményben szaktanár vagy (a projekt témájához illeszkedő) szakirányú végzettséggel rendelkező személy.

A projektmunka elkészítése során a vizsgázó a konzulens szaktanárral, annak utasítása szerinti gyakorisággal, de minimum egy alkalommal konzultál. A konzultáció tényét a konzulens szaktanár aláírásával igazolja. Külső konzulens részvétele esetén a konzulens szaktanár a külső konzulens nyilatkozata (a konzultáció tényét alátámasztó aláírása) alapján adja meg a konzultációról szóló igazolást. A konzultációról szóló igazolás a projektdolgozattal együtt le kell adni.

Digitális kultúra

A szóbeli vizsga helyszínén internetkapcsolattal rendelkező és internetkapcsolattal nem rendelkező számítógépnek rendelkezésre kell állnia. Internetkapcsolattal rendelkező számítógépet a vizsgázó csak a felelet kifejtése során használhat. A számítógépek működőképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetőnek kell lennie.

Az A) feladatnál felsorolt öt témakörhöz kapcsolódóan legalább két-két tételnek szerepelnie kell a tételsorban.

A tétel jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll:

A) feladat: egy téma kifejtése konkrét tartalmi szempontok alapján a Szövegszerkesztés, Számítógépes grafika és képszerkesztés, Bemutatókészítés, Táblázatkezelés, Adatbázis-kezelés témakörökhöz kapcsolódóan. A téma kifejtéséhez számítógépes szemléltetés is kérhető.

B) feladat: egy programozási feladat megoldása és bemutatása, amelyhez ha a feladat kódolást, kódmódosítást, -értelmezést igényel, akkor internetkapcsolattal nem rendelkező számítógépet használhat a vizsgázó a felkészülési ideje alatt.

A B) feladatot a vizsgázónak a felkészülési időben kell megoldania. A felelet során a vizsgázónak az A) feladatot szóban, önállóan kell kifejtenie és a B) feladathoz elkészített megoldását kell bemutatnia.

5.6A tanuló, képzésben résztvevő személy teljesítménye ellenőrzésének és értékelésének illetve minősítésének módja, tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

A beszámoltatás és a számonkérés rendszere mind írásbeli, mind szóbeli formában szaktárgyanként és évfolyamonként változó. Általános szabály, hogy az oktatói testület követelményeket támaszt a tanulókkal szemben, e követelmények megvalósulását, ill. a megvalósulás felé vezető feladatokat számon kéri, ellenőrzi és értékeli. Az oktatók a tanév elején külön is ismertetik a helyi tantervben előírt tananyagot és követelményeket, továbbá az ezek teljesítéséhez szükséges iskolai és otthoni munkát, feladatokat és a beszámoltatás rendszerét.

Az intézmény napi otthoni feladatokat elsősorban gyakorlási céllal ad. A hosszabb és nagyobb elmélyülést kívánó – elsősorban alkotó jellegű – feladatok lehetőség szerint legalább egyhetes határidővel készülnek.

A tanulók munkájának értékelése iskolánkban érdemjegyekkel, osztályzatokkal (1-től 5-ig) történik. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz. Az értékelésről és a minősítésről a tanulót és kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét tájékoztatni kell. A szakképző intézmény az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti.

A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelynél való részvétel esetén a képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki úgy, hogy az tartalmazza a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.

Az évközi teljesítmény értékelésének módjai:

- folyamatos szóbeli és írásbeli ellenőrzés. A tanulók teljesítményét rendszeresen ellenőrizni kell érdemjegyekkel az alábbiak szerint:
a/ a heti egy vagy két órás tárgyak esetén félévente legalább a heti óraszám kétszerese érdemjeggyel, de minimum három érdemjegy

b/ ennél magasabb heti óraszámú tárgyak esetén félévente legalább öt érdemjeggyel

Az oktatók a szerzett érdemjegyeket kihirdetik és indokolják, s az osztályozó naplóba legkésőbb a hét végén bevezetik. Az iskola oktatói személyes felelősséggel döntenek az osztályozás-értékelés kérdéseiben. Az osztályozó konferencián az oktatói testület rendkívül indokolt esetben megkérdőjelezheti az osztályzatot. Vitatott esetekben az igazgató külön bizottság előtt tartandó osztályozó vizsgát rendelhet el az osztályzat megállapítása végett.

- órán való aktivitás értékelése,
- témazáró feladatlapok, dolgozatok, tesztek,
- tanév eleji felmérő,
- szintfelmérő vizsgák,
- tanulmányi versenyek.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (pl. egyéni tanrendes),
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, ill. az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget (előre hozott vizsga),
- a törvényben meghatározott időnél többet mulasztott (tanköteles tanuló esetén)

Osztályozó vizsgát tehet a tanuló oktatói testületi döntés alapján, ha 250 óránál többet mulasztott. (Feltétele: a tanuló igazolatlan mulasztásának száma nem haladja meg a 20 tanórai foglalkozást.)

Sikeres osztályozó vizsga eredménye a naplóban, bizonyítványban és a törzslapban a megfelelő záradék formájában jelenik meg.

Különbözeti vizsgát kell tennie, ha eltérő szinten tanulta a tantárgyat.

Sikeres különbözeti vizsga esetén a tanuló iskolánkban, a megfelelő képzésű osztályban folytathatja tanulmányait (záradék a naplóban).

Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott 1-2-3 tantárgyból, javítóvizsgát tehet. Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol marad, vagy azt nem fejezte be, ill. az előírt időpontig nem tette le.

A tanuló osztályozó-, különbözeti-, ill. javítóvizsgát az intézményben az igazgató által kijelölt 3 fős bizottság előtt, vagy kérésére független vizsgabizottság előtt a törvényben meghatározott keretek között tehet.

A magasabb évfolyamba lépés feltétele: az adott évfolyamra vonatkozó tantervi minimum követelményének teljesítése, valamint a szakképzésben résztvevő diákok esetében az összefüggő szakmai gyakorlat követelményeinek teljesítése.

Írásbeli feladatok értékelése:

A dolgozatok szokásos javítási ideje egy hét. A kijavított és értékelt dolgozatot az oktató véglegesen is visszaadhatja, a szülő kérésére azonban mindenképp át kell adnia.

Témazáró dolgozat:

- Egy napon két témazáró dolgozatnál több nem íratható, témakörönként egy témazáró dolgozatot kell íratni.
- A gyakorlati jellegű tantárgyaknál számonkérés helyett gyakorlati jegy adható (pl: informatika),
- A témazáró dolgozatot egy héttel a megírása előtt be kell jelenteni a diákok részére,
- Hiányzás esetén a dolgozatot maximum egy hónapon belül kötelezően pótolni kell a hiányzó tanulónak,
- Elégtelen témazáró dolgozat esetén a tanuló javíthat, melynek során mindkét dolgozatjegy bekerül a naplóba, és a két jegy átlaga számít.

Röpdolgozat:

- Az oktatónak nem kötelessége bejelenteni a röpdolgozatot,
- egyenértékű egy szóbeli jeggyel
- témája az előző óra anyaga és az oktató által egyeztetett ismétlődő anyag.

Az írásbeli beszámoltatás egyéb formái:

- Teszt
- Elemző-értékező dolgozat
- Házi dolgozat
- Szódolgozat

Szóbeli értékelés:**Szóbeli beszámoltatás formái**

- Feleltetés
- Kiselőadás, prezentáció
- Memoriterek számonkérése

A tanulók évközi értékelése az ágazati alapvizsga és a szakmai vizsga %-os arányának megfelelően történik.

%	érdemjegy
0 – 50 %	elégtelen

51%- 60 %	elégséges
61%-70%	közepes
71%- 80 %	jó
81% -	jeles

A fenti értékelés a témazáró és a röpdolgozatokra is vonatkozik.

5.7A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag.

Az iskolai nevelés és oktatás általános céljainak és feladatainak megvalósítása mellett elősegítjük a népek, nemzetek közötti barátság fontosságának tudatosítását. A más népekkel szembeni tolerancia, másság elfogadására törekszünk. Ezen belül biztosítjuk a környezetünkben élő nemzetiség (ruszin, roma) történelmének szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, hagyományainak felkutatását.

A településen élő nemzetiségek kultúrája a magyar nyelv és irodalom, a történelem és társadalmi ismeret, a földünk és környezetünk valamint a művészetek tantárgyak tananyagaiban jelenik meg.

5.8 A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

Magasabb évfolyamon csak az a tanuló folytathatja tanulmányait, aki:

- aki teljesítette a magasabb évfolyamba lépés feltételeit (minden tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott)
  - szakképző iskolában 9. évfolyamon illetve Ksz/11. évfolyamon valamint technikumban 10. évfolyamon illetve 1/13. évfolyamon sikeres ágazati alapvizsgát tett,
  - azokon az évfolyamokon amelyeken az óratervek alapján egybefüggő szakmai gyakorlatot kell teljesítenie a tanulói vagy felnőttképzési jogviszonnyal rendelkezőnek, magasabb évfolyamba csak az előírt egybefüggő szakmai gyakorlat teljesítését követően léphet.
- A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha
- felmentést kap a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól (pl. egyéni tanulmányi rend),
  - engedélyt kap arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget (pl. előrehozott érettségi vizsga),
  - a szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendeletben meghatározott időnél többet mulasztott, és az oktatói testület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

Az egyéni tanulmányi rendű tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

5.9 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek.

Az iskola egészségnevelési elvei

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit

- az életkorral járó biológiai-mentálhigiénés tennivalókat
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait
- a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét
- az egészségtudatos létehez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát
- az egészségre káros szokások biológiai – élettani – pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás)

- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Cél: Ezen tudás birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség és a helyes magatartás kialakítására.

Az egészségnevelés várható eredményei

- a család szerepének megértése
- a helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete
- a jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása
- a közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása
- a jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítása és a problémák konfliktusmentes megoldására való igény megteremtése
- az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete, a helyes napirend kialakítása
- az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete
- a biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása
- a káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése
- a testi higiénia iránti igény kialakítása
- a rendszeres testmozgásra való igény kialakítása
- az egészséges életköznyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért
- a környezet egészségre káros hatásainak ismerete

- az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása
- az egészségtudatos, fizikailag aktív – egészségmegőrzésre épülő – motoros tevékenységekben rejlő személyiség- és közösségfejlesztésben rejlő lehetőségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakítása és megvalósítása
- a stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása

Az iskola környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelés olyan pedagógiai folyamat, amely a társadalom fejlődése és a természet fenntarthatósága céljából elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.

A környezeti nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt, az embert képessé teszi az együttműködésre, az önzetlen viselkedésre és életvitelének tudatos hangolására, beleértve az önkorlátozást is.

Kiemelt stratégiai elveink:

- természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megóvásának céljaival összhangban
- globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.

- a tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése
- a természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel
- a globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevéleges magatartásra nevelés
- szelektív hulladékkezelésre szoktatás
- a mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés

5.10 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolában a következő elvek szerint kell megszervezni az oktató-nevelő munkát:

- tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, a felmerülő problémák megoldása a lehetőségekhez igazodva
- a tanulók személyiségét megismerve megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazása
- a tanítási órákon és egyéb iskolai foglalkozásokon a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek fejlesztése
- egységes, differenciált ellenőrzési és értékelési eljárások alkalmazása
- korrepetálások, felzárkóztató foglalkozások biztosítása
- drog és bűnmegelőzési tanácsadási lehetőség osztályfőnöki órákon szakember segítségének igénybevételével
- a figyelem felhívása a kedvezményes étkezési lehetőségre, kollégiumi ellátásra
- minden olyan pályázat figyelemmel kísérése, amelyekkel anyagi eszközöket tudunk szerezni az iskolai programokon való részvétel költségeinek mérséklésére
- szoros együttműködés a Tiszavasvári Szakképzésért Alapítvánnyal, amely lehetőségei szerint támogatást nyújt a tanulók tanulmányi és szabadidő tevékenységeihez
- részvételi lehetőség biztosítása az iskolában megvalósuló pályázati programokban (pl. Útravaló); GINOP 6.2.3-17 NYSZC Átfogó fejlesztése; Szabóky Szakképzési ösztöndíj program.
- **Ösztöndíj típusok**

A **szakképzési ösztöndíj** minden szakképzésben tanulónak jár, aki az igénybevétel alábbiakban felsorolt feltételeinek megfelel. Az ágazati alapoktatásban a tanulók fix összegű ösztöndíjra jogosultak. A szakirányú oktatásban az ösztöndíj mértéke a tanulmányi eredmények függvényében változik. Az ösztöndíj alapja a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltségének egyhavi összege.

Igénybevétel feltételei:

Nem kell külön igényelni, minden technikumban és szakképző iskolában beiratkozott tanuló megkapja a szakképző intézmény által a KRÉTA rendszerbe feltöltött adatok alapján, amennyiben a tanuló

- első – Szakmajegyzék szerinti – szakmáját tanulja,
- tanulói jogviszonyban áll,
- tanulói jogviszonya 2020. május 31-ét követően keletkezett, és
- a szakmai oktatásban ingyenes részvételre jogosult.

Az ösztöndíjra az adott szakmára vonatkozóan a szakmai oktatásnak a szakmajegyzékben meghatározott időtartamáig jogosult a tanuló.

A tanuló nem részesülhet ösztöndíjban:

- amennyiben évfolyamismétlésre kötelezték, a megismételt évfolyamon;
- az adott tanév hátralévő részében, amennyiben igazolatlan mulasztásainak száma eléri a 6 foglalkozást;
- ha szakképzési munkaszerződéssel duális szakmai oktatásban vesz részt, illetve szakképzési munkaszerződése azonnali hatállyal szűnik meg
- a tanulói jogviszony szünetelése esetén.

Egyszeri pályakezdési juttatásra jogosult minden sikeres szakmai vizsgát tett tanuló, aki az alább felsorolt feltételeknek megfelel. A pályakezdési juttatás alapja a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltségének egyhavi összege. A pályakezdési juttatás mértéke a szakmai vizsga eredményétől függ. A juttatás szabadon felhasználható.

Igénybevétel feltételei:

Nem kell külön igényelni, minden sikeres szakmai vizsgát tett tanuló megkapja a szakképző intézmény által a KRÉTA rendszerbe feltöltött adatok alapján, amennyiben

- első – Szakmajegyzék szerinti – szakmáját tanulta,
- tanulói jogviszonyban állt,
- tanulói jogviszonya 2020. május 31-ét követően keletkezett, és
- a szakmai oktatásban ingyenes részvételre volt jogosult.

A szakképző intézmények hátrányos helyzetű, jó tanulmányi eredményű tanulói számára nyújtott támogatás. Az **Apáczai ösztöndíjprogramot** a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal a honlapján teszi közzé. A támogatásról a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal dönt.

A támogatást a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal támogatói okirattal biztosítja.

Az ösztöndíj, az egyszeri pályakezdési juttatás és a támogatás tanuló részére történő folyósításáról a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze terhére gondoskodik.

Az ösztöndíjra és a támogatásra való jogosultságot a tárgyhónap tizenötödik napján a regisztrációs és tanulmányi rendszer alapján kell megállapítani és azt minden hónap huszonnyolcadik napjáig kell átutalni azzal, hogy a félév első két hónapjára járó ösztöndíj, illetve támogatás a második hónapban egy összegben kerül átutalásra, a július és augusztus hónapra járó ösztöndíj, illetve támogatás a június hónapban járó ösztöndíjjal, illetve támogatással egy időben kerül átutalásra. Az egyszeri pályakezdési juttatást a szakma megszerzését követő hatvan napon belül kell átutalni.

A nappali rendszerű honvéd kadét szakmai oktatásban kilencedik-tizenkettedik évfolyamon részt vevő, magyar állampolgársággal rendelkező tanuló **Béri Balogh Ádám honvéd kadét ösztöndíjra** jogosult.

Az ösztöndíj mértéke:

A honvéd kadét ösztöndíj összegét félévente kell megállapítani, a félévet közvetlenül megelőző félévi, illetve év végi minősítés két tizedesjegyre kerekített számtani átlagaként meghatározott tanulmányi átlageredmény (a továbbiakban: tanulmányi átlageredmény) alapján. Ha a honvéd kadétnak javítóvizsgát, osztályozó vizsgát vagy pótlóvizsgát kell tennie, a tanulmányi átlageredményt a javítóvizsga, az osztályozó vizsga vagy a pótlóvizsga letételét követően, annak eredménye figyelembevételével a félév első napjáig visszamenőlegesen kell megállapítani.

Igénybevétel feltételei:

A Béri Balogh Ádám honvéd kadét ösztöndíjra jogosult, aki a honvéd kadét ösztöndíj kifizetésének félévében

a) részt vesz

aa) a Honvéd Kadét Programhoz (a továbbiakban: HKP) csatlakozott technikumban, annak kilencedik vagy tizedik évfolyamán a honvédelmi nevelést támogató, évi legalább harminchat órában megtartott, iskolai, rendszeres, nem tanórai foglalkozáson, illetve honvédelmi alapismeretek választható közismereti tantárgy tanulásában vagy

ab) a HKP-hoz csatlakozott technikumban, annak tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamán honvédelmi alapismeretek választható közismereti tantárgy tanulásában

[az *aa)* és az *ab)* alpont a továbbiakban együtt: HKP I. szintje],

b) részt vesz a honvéd kadét szakképzésben (a továbbiakban: HKP II. szintje) vagy

c) honvédségi szakképző intézmény (a továbbiakban: HKP III. szintje) tanulója

[az *a)* - *c)* pont szerinti személyek a továbbiakban együtt: honvéd kadét].

Nem illeti meg a tanulót az ösztöndíj a tanulói jogviszony szünetelése esetén.

Az iskola kiemelt figyelmet fordít arra, hogy korra, nemre, vallási felekezethez tartozás tekintetében, származás, népcsoporthoz tartozás vonatkozásában mindenhol érvényesüljön az egyenlő bánásmód elve. Éppen ezért a pedagógiai tevékenység során tilos bármiféle diszkrimináció.

5.11 A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok.

Iskolánk kiemelt feladatnak tekinti a nevelő-oktató munkán belül a helyes viselkedés szokásainak kialakítását.

A magatartás és szorgalom osztályzatát a tanuló önértékelése, a diákközösség és az osztályban tanító oktatók közösen állapítják meg.

Az értékelés kapcsán nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az adott tanulónak van-e valamilyen szintű elismerése vagy elmarasztalása.

Az igazolatlan hiányzások, valamint a rendszeres késések is magatartási vétségnek számítanak.

Iskolánkban hagyomány, hogy a szorgalom jegy megállapításakor a maximális pedagógiai körültekintést alkalmazzuk. Diákjaink tudását, felkészültségét mindig önmagukhoz igyekszünk mérni. Ezért a szorgalom értékelésekor azt a befektetett energiát, erőt és időt igyekszünk értékelni, amelynek során a diák eljutott arra a tudásszintre, ahol éppen tart, egyszóval az erőfeszítést tartjuk elsődleges szempontnak.

Az osztályfőnökök a szülői értekezleteken részletesen elemzik az adott tanulócsoport magatartását és szorgalmát. Megjelölik a leglényegesebb problémákat, valamint kijelölik azt az utat, amelyen az osztálynak tovább kell haladnia.

Az oktatói testület fő törekvése, hogy a számok (osztályzatok és érdemjegyek) értékeket képviseljenek, elért eredményeket takarjanak, az adott állapotot jelezzék.

A magatartás és szorgalom követelményrendszerét az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal.

A szorgalom és magatartás minősítéseket az osztályfőnök javasolja az osztályközösség véleményének meghallgatásával.

A magatartás értékelésének elvei

A magatartási minősítés az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, önállóság, a közösség érdekében végzett tevékenység, viselkedés, hangnem).

Példás: (5)

- az a tanuló, akinek a magatartása az iskolában és az iskolán kívül is példamutató,
- oktatóival, az iskola összes dolgozójával, társaival tisztelettudó és segítőkész,
- feladatokat önként vállal és maradéktalanul teljesíti is azokat,
- szóbeli és írásbeli elmarasztalása nincsen,
- igazolatlanul nem mulasztott,
- az iskola házirendjét betartja.

Jó: (4)

- az a diák, akinek a magatartása az iskolában és az iskolán kívül is jó,
- oktatóival és az iskola összes dolgozójával, társaival a kapcsolata rendezett,
- feladatokat esetenként önként vállal vagy felkérésre vállal és azokat teljesíti is,
- szóbeli és írásbeli elmarasztalása legfeljebb oktatói figyelmeztető,

Változó: (3)

- az a tanuló, akinek oktatóival és tanuló társaival hangneme esetenként kifogásolható,
- feladatokat csak felkérésre vállal,
- szóbeli és írásbeli elmarasztalása: oktatói figyelmeztetés, intés, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés; igazgatói elmarasztalása nincs (változó magatartási osztályzat igazgatói figyelmeztetővel csak akkor adható, ha azt az igazgató jóváhagyta)

Rossz: (2)

- az a diák, akinek magatartása erősen kifogásolható, a közösségnek szándékosan árt
- gyakran szemtelen, tiszteletlen
- társaival összeférhetetlen
- feladatokat nem vállal

- az iskolai élet szabályait sorozatosan megszegi
- igazgatói elmarasztalása is van
- az iskola felszerelésében nagyobb értékű kárt okozott

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

Példás: (5)

- kitűnő, illetve jeles rendű tanuló
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik és érdeklődésének megfelelően többletfeladatot vállal
- órákon figyel, aktív
- aktív résztvevője a tanórán kívüli tevékenységeknek
- felszerelése rendezett

Jó: (4)

- az a tanuló, aki képességeinek megfelelően teljesít
- az órákra rendszeresen készül
- felszerelése rendezett
- érdeklődése megmarad az iskolai tananyagban belül

Változó: (3)

- az a diák, akinek tanulmányi átlageredménye közepes
- rendszertelenül, kihagyásokkal tanul
- eredményei messze a képességei alatt maradnak
- nem bukik meg egyetlen tantárgyból sem
- felszerelése néha hiányos

Hanyag: (2)

- az a tanuló, akinek a tanulmányi átlageredménye elégséges
- a tanórákon passzív, érdektelen

- házi feladatait rendszeresen nem készíti el
- valamely tantárgyból megbukott
- megbízhatatlan, kötelességeivel nem törődik
- felszerelése gyakran hiányos

A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A tanulók - arra érdemes teljesítményért - a tanév során bármikor kaphatnak oktatói, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretet szóban vagy írásban.

Az iskola közössége előtt három alkalommal kaphatnak jutalmat:

- a tanévzáró ünnepélyen
- szalagavató ünnepélyen
- a ballagási ünnepélyen

A jutalmazás formái:

- oktatói, osztályfőnöki, igazgatói dicséret (írásban vagy szóban)
- oklevél
- általános oktatói testületi dicséret

A jutalmazás fenti formáira az oktatói testület bármely tagja javaslatot tehet. Az igazgató a tanuló oktatóinak és osztályfőnökének véleménye alapján dönt.

A kitűnő tanulók dicsérő oklevelet, jutalomkönyvet, a jeles tanulók emléklapot, jutalomkönyvet kapnak.

Könyvjutalomban részesülnek:

- tanulmányi munkában
- tanulmányi versenyeken

- közösségi munkában
- sporttevékenységben
- kulturális munkában
- az iskola hírnevének öregbítésében kiemelkedő eredményeket érnek el

Aki iskolánkban töltött tanulmányi ideje alatt kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el, a ballagási ünnepségen iskolánktól tárgy- és pénzjutalmat kap. Általános oktatói testületi dicséretben részesül az a diák, akinek tanulmányi eredménye kimagasló (legfeljebb két jó osztályzata van), magatartása példamutató.

A kötelességét megszegő tanulóval szemben fegyelmező intézkedések hozhatók. Ezek történhetnek oktatói, osztályfőnöki, igazgatói szinten a pedagógiai szempontok gondos mérlegelésével. A fegyelmező intézkedések történhetnek szóban vagy írásban.

Fokozatok:

- oktatói, osztályfőnöki, igazgatói figyelmeztetés
- oktatói, osztályfőnöki, igazgatói intés

A súlyos magatartási vétséget elkövető tanulóval szemben fegyelmi eljárást kell lefolytatni és fegyelmi határozatot kell hozni.

5.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek

- A negyedik ipari forradalomban új munkakörök és foglalkozások jönnek létre, ami megköveteli intézményünk folyamatosan megújulását az oktatás-nevelés-képzés területein. Azt szeretnénk elérni, hogy minden tanítványunk úgy kerüljön ki az iskolánkból, hogy az alapkompenciákon túl

rendelkezzen olyan készségekkel, jártasságokkal, képességekkel, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.

- A 21. században nő a kompetenciák fontossága, azon belül is felértékelődnek az emberi együttműködéssel kapcsolatos készségek, ezért új módszertani megoldásokra van szükség, pl. a projektmunka alapú oktatást mindenképpen a mindennapi oktatói munka részévé kell tennünk. A projekt során a tanulók valamilyen komplex, több oldalról megközelíthető témát/problémát oldanak meg, s eredményként tárgyi vagy szellemi produktumot állítanak elő közösen. A projektek több műveltségi területhez is kapcsolódhatnak egyszerre. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.
- A negyedik ipari forradalom korszakában minden eddiginél gyorsabban változik a technológia. Az új technológiák gyakran a tananyagokban még meg sem jelentek, a hagyományos tankönyvek szakmai tartalma nagyrészt elavult, így fontosnak tartjuk a digitális tananyagok szerepének növelését, illetve az új technológiák megismerésére jó lehetőség, ha szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyre kerülnek tanulóink.
- A „Z” generációhoz tartozó fiatalok érdeklődésének és aktivitásának felkeltése is új módszertant és eszközöket igényel. Célunk digitális oktatási stratégia kialakítása, a virtuális környezetbe való oktatás előmozdítása, az IKT-alapú szimulátorok, a virtuális és kiterjesztett valóság alkalmazása. Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy az IKT-környezet, a digitális tananyagok használata aktivitást ösztönző hatású.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, digitális kultúrát, a műhelyigényes ágazati órákat. A szakképzési centrum jóváhagyása alapján az adott osztályban tanulók létszámától függően csoportbontásban oktatjuk még a Matematika, Kommunikáció – magyarnyelv és irodalom, Komplex természettudományos tantárgy, Természetismeret, tantárgyakból.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

Boldogságóra program az intézményben

A Jobb Veled a Világ alapítvány által indított Boldogságóra Programhoz csatlakozik az intézmény a 2024-2025-ös tanévtől. A program keretében a bevont csoportokban havi egy-egy alkalommal, 10 hónapon keresztül meghatározott témakörök kerülnek feldolgozásra az alábbiak szerint:

Szeptember: A hála gyakorlása

Október: Az optimizmus gyakorlása

November: A társas kapcsolatok ápolása

December: A jó cselekedetek gyakorlása

Január: A célok kitűzése és elérése

Február: A megküzdés gyakorlása

Március: Az apró örömök élvezete

Április: A megbocsátás gyakorlása

Május: A testmozgás gyakorlása

Június: Fenntartható boldogság

A programhoz való csatlakozás célja a tanulók személyiségének fejlesztése.

6 Képzési program

Az intézményünk képzési programja lefedi az egyes szakmák programtervének egészét, úgy, hogy a külső résztvevők (ÁKK, TK, egyedi képzőhely) szerepvállalásával is számolunk. A duális képzőkkel megvalósuló különböző együttműködési formákkal kompatibilis.

A képzési program célja: megfogalmazni a tanítási-tanulási folyamat értelmét, irányát, törekvéseit a képzésben résztvevők kompetenciáinak fejlődése érdekében.

A **TEA (Tanulási Eredmény Alapú)** szemlélet szakmai program esetében a hagyományos tantárgyi rendszer helyett az eredményesebb projekt alapú oktatást vezetjük be. A TEA szemléletű képzési terv több rugalmasságot ad a differenciált oktatásra.

A tanítási-tanulási folyamat megtervezésének alapja a tanulási eredmény leírás. A tanulási eredményekre épül a teljes tanítási folyamat (beleértve a vizsgáztatást is). A tanulási eredmények nemcsak az adott tanulási szakasz (tanulási terület) követelményeinek pontosabb meghatározását teszik lehetővé, hanem a tanítási folyamatra, módszerek kiválasztására, értékelési kritériumok és feladatok meghatározására vonatkozóan iránymutatásul is szolgálnak az oktatók számára. A tanulási eredmény alapú szemlélet a tantermi és tanműhelyi munkára is hatást gyakorol. Ezért a tanítási stratégiát, a tanítás tartalmát, módszereit, eszközeit, az értékelést a tanulási eredményekből kiindulva határozzuk meg. A tanulási eredmény alapú képzési program esetében a hagyományos tantárgyi rendszer helyett eredményesebb a tanulási terület alapú oktatás. Az ilyen jellegű képzési program egyben más tanítási módszertant is igényel.

Ebben az esetben a képzés szervezése elsősorban projekt alapon történik. A képzés tervezésénél a projekteket úgy definiáltuk, hogy a projekt keretében „oktatott” tárgyakat lefedjék:

- a KKK-kban definiált TUDÁS + KÉPESSÉG + ATTITŰD + AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG kontextusában meghatározott kompetenciákat,
- a PTT-kben ajánlott tantárgyi tanulási területi tartalmakat.

6.1 A megtanítandó és elsajátítandó tananyagelemek szakmánként

1. Szakképző iskola 9-11. évfolyam

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
SZAKKÉPZŐ ISKOLA

	9. évf.	10. évf.	11. évf
1.	10. Gépészet ágazat	4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló	
		4 0715 10 08 Hegesztő	
2.	16. Kreatív ágazat	4 0723 16 03 Divatszabó (Női szabó szakmairány)	
3.	22. Szociális ágazat	4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó	

2. Technikum 9-13. évfolyam

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
TECHNIKUM

	9. évf.	10. évf.	11. évf	12. évf	13. évf
1.	10. Gépészet ágazat		5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus		
2.	19. Rendészet és közszolgálat ágazat		5 0413 18 01 Közszolgálati technikus (Közigazgatási ügyintéző szakmairány)		
3.	21. Szépészet ágazat		5 1012 21 01 Fodrász		

3. Szakgimnázium 9-13. éfolyam

**Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
SZAKGIMNÁZIUM**

	9. évf.	10. évf.	11. évf	12. évf	13. évf
1.	54 345 01 Közszolgálati ügyintéző (52 345 04 Közszolgálati ügykezelő mellék-szakképesítés)				

4. Közismereti tartalom nélküli technikum 13-14. éfolyam

**Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
TECHNIKUM KÖZISMERET NÉLKÜLI KÉPZÉS**

	13. évf. első félév	13. évf. második félév	14. évf.
1.	10. Gépészet ágazat	5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus	
2.	24. Vegyipar ágazat	5 0711 24 08 Vegyész technikus	

5. Felnőttek oktatása

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium FELNŐTTEK OKTATÁSA

	11. évf. első félév	11. évf. második félév	12. évf.
1.	04. Elektronika és elektrotechnika ágazat	4 0713 04 07 Villanyszerelő (Épületvillamosság szakmairány)	
2.	07. Épületgépészet ágazat	4 0732 07 03 Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő	
3.	08. Fa- és bútoripar ágazat	4 0722 08 01 Asztalos	
4.	10. Gépészet ágazat	4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló	
5.		4 0715 10 08 Hegesztő	
6.	22. Szociális ágazat	4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó	
7.		5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakgondozó	
9.	24. Vegyipar ágazat	5 0711 24 08 Vegyész technikus	
10.	16. Kreatív ágazat	4 0723 16 03 Divatszabó (Női szabó, Férfiszabó szakmairány)	

6. Műhelyiskolai képzés

- Segédgondozó részzakma (4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakmához kapcsolódó részzakma)
- Asztalosipari szerelő részzakma (4 0722 08 01 Asztalos szakmához kapcsolódó részzakma)
- Lakástextil-készítő részzakma (4 0723 16 03 Divatszabó szakmához kapcsolódó részzakma)

Óretervek 2020-tól felmenő rendszerben

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

KÉPZÉSI PROGRAM

Gépi és CNC forgácsoló

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Gépészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Gépi és CNC forgácsoló
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0715 10 07
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra,
Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Műszaki rajz alapján, adott technológiai paraméterek és műveleti utasítás szerint megtervezi a gyártás folyamatát. A művelettervezés során használja a szükséges műszaki táblázatokat. Az adott hagyományos szerszámgépen befogja az előgyártmányt, rögzíti a szerszámokat és beállítja a forgácsolási paramétereket, majd legyártja a munkadarabot. CNC megmunkáló-gépeken, gyártósorokon szakszerűen használja a munkadarab befogó- és továbbító eszközöket. Egyszerűbb alkatrészek gyártására CNC szerszámgépen, vagy szimulációs programmal programot ír és tesztel. CNC vezérlésű gépet kezel, felszerszámoz és azt követően alkatrészt gyárt. Hiba esetén korrekciózásokat hajt végre. Méreteket ellenőriz, azt mérési jegyzőkönyvben dokumentálja. Munkája során mindvégig betartja a munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.

3. Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok,attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrésztől felvételi vázlatot készít.	Ismeri a nézeti- és metszeti ábrázolás szabályait. Ismeri agyártási technológiáknak megfelelő mérethálózat készítésének szabályait.	Törekszik arra, hogy a szabadkézirajz arányos és áttekinthető legyen.	Önállóan szabadkézi felvételi vázlatot készít.
2	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kisépeket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszakirajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kisépeket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja agyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását.	A munkafeladathoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.
3	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kisépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz gazdaságos munkavégzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet. A gyártási műveleteket önállóan végzi.

4	Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.	Ismeri az adott alkatrész geometriájának megfelelő, és az adott méret meghatározásához szükséges mérőeszközöket.	Elkötelezett a hibás munkadarabok számának csökkentése, illetve mérőeszközök állagának megőrzése mellett.	Eldönti, hogy a gyártott munkadarab megfelel-e a rajzi előírásoknak. Felelősséget vállal az általa gyártott termék minőségéért.
5	Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján csavarkötéssel, szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat összeszerel. Villamos kötések és lágyforrasztással készült kötést hoz létre.	Ismeri a kötés kialakításához szükséges eszközöket, szerszámokat, segédanyagokat.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembevételét.	Felelősséget vállal a létrehozott kötés minőségéért. Felelősséget vállal a veszélyes hulladékok szakszerű kezeléséért.
6	Villamos kapcsolási rajz alapján egyszerű villamos áramköröket összeállít. Az áramköri elemeket a választott (banándugós, illetve szerelőtáblás) technológia szerint szakszerűen csatlakoztatja.	Ismeri a villamos áramkör elemeinek jelképes jelölését.	Fontosnak tartja a jelképek ismeretét. Törekszik a pontos és szakszerű munkavégzésre.	Önállóan elvégzi a kapcsolás összeállítását. A kapcsolás működőképességét ellenőrzi.
7	Egyszerű villamos áramkörökön elvégzi a feszültség, áramerősség ellenállás mérését. Egyszerű elektrotechnikai alaptörvényeket méréssel igazol.	Ismeri a feszültség, áramerősség és az ellenállás mérésének módját. Ismeri az adott jellemző méréséhez szükséges műszert. Tisztában van az elektrotechnikai alaptörvényekkel. Ismeri a vonatkozó biztonságtechnikai előírásokat.	Elkötelezett a mérés pontos elvégzése mellett.	Önállóan kiválasztja a méréshez szükséges műszert és meghatározza a mérési pontokat. Önállóan számítja az áramkör jellemzőit.

8	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat.	Ismeri a munkahelyén (gyakorlati helyén) használt hibavédelmi és túláramvédelmi eszközöket és azok jelzéseit.	Fontosnak tartja a védelmi eszközök ismeretét és használatát. Törekszik a villamos áram hatásaiból adódó kockázat minimalizálására.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba megszüntetésébe.
9	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelezőtartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.
10	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzés elkapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.

4. Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Fűrészgéppel ledarabolja a megmunkálandó alkatrész előgyártmányát a meghatározott méretre, az előírt pontossággal.	Ismeri a fűrészgép felépítését, valamint afűrészelés eljárását, technológiáját.	Fontosnak tartja a pontos előgyártmány kialakítását.	A technológiai előírásoknak megfelelően önállóan és szakszerűen végrehajtja a megmunkálás lépéseit, betartva amunka, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.
2	Hagyományos esztergagépet kezel, arra munkadarabot és szerszámokat fog- és állít be.	Ismeri a hagyományos esztergagép felépítését és kezelését, autonóm karbantartását. Tudja rögzíteni a gépben a munkadarabot. Kiválasztja és befogja a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat.	Munkáját körültekintően, pontosan és biztonságosan végzi.	A technológiai előírásoknak megfelelően önállóan végrehajtja a befogásokat és beállításokat. Felelősséget vállal a szerszámgép és a szerszámok épségéért.
3	Alkatrész rajz és műveleti utasítás alapján lépcsős tengelyt gyárt, az IT tűrésrendszernek megfelelő pontosság és a rajzon előírt felületi minőség szerint.	Ismeri a kereszt- és hosszesztergálás eljárását, mozgásviszonyait.	Törekszik a technológiai utasításokat betartására és a biztonságos munkavégzésre.	A technológiai előírásoknak megfelelően önállóan végrehajtja a megmunkálás lépéseit. Tevékenysége során betartja a munka, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.
4	Központfuratot, furatot fúr és dörzsáraz esztergagépen.	Ismeri a fúrás, dörzsáraz szerszámait, eszközeit és technológiáját.		Felelősséget vállal a szerszámgép és a szerszámok

5	Furatot, külső és belső kúpot esztergál.	Ismeri a fél-kúpszög értékének kiszámításimódját. Ismeri a furatesztergálás, a kúpesztergálás eljárásait, azok mozgásviszonyait és aszükséges gépbeállításokat.	Törekszik a pontos számításokra és beállításokra.	épségéért.
6	Külső és belső beszúrásokat készít, munkadarabot méretre leszúr	Ismeri a be- és leszúrások szerszámait, technológiáját.	Pontosan betartja a technológiai előírásokat, törekszik a precíz és gazdaságos munkavégzésre.	
7	Külső és belső menetet készít menetmetsző, menetfúró, valamint menetkés segítségével.	Ismeri a menetalapkészítés szabályait, szabványok segítségével meghatározza a menetek, menetkifutásjellemző paramétereit.		
8	Hagyományos marógépet kezel, arra munkadarabot fog fel és állít be a technológiai dokumentációk szerint. Előkészíti és befogja a marás szerszámait.	Ismeri a hagyományos marógép felépítését, kezelését, autonóm karbantartását. Ismeri a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat. Tudja a munkadarab befogási-, és tájolási módokat. Tudja használni a különböző szerszámbefogókát.	Munkáját körültekintően, pontosan és biztonságosan végzi. Törekszik a legbiztosabb munkadarab rögzítési mód elérésére.	
9	Alkatrészrajz és műveleti utasítás alapján marással egyszerű geometriájú alkatrészt gyárt az előírt méretpontosság és felületi minőség szerint.	Ismeri a hagyományos marógép felépítését, technológiai paraméterek meghatározásának, beállításának módját. Ismeri a sík, a lejtős felületek marási, valamint a horonymarás eljárásait, azok mozgásviszonyait.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembevételét. Törekszik a leggazdaságosabb gyártási mód használatára és a biztonságos munkavégzésre.	

10	Gyártás közbeni és gyártás utáni méretellenőrzést végez a megfelelő mérőeszközzel.	Ismeri a tolómérő, mikrométer, mélységmérő tolómérő, a háromponton mérő furat mikrométer és az órásfuratmérő felépítését, leolvasásának szabályait, a mérőhasábok és mérőórák, valamint azidomszerek használatát.	Törekszik a mérőeszközök szakszerű használatára, kezelésére és állagának megóvására.	Önállóan minősítiaz elkészült alkatrészt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállalaz általa gyártott alkatrész minőségéért és azalkalmazott mérőműszere képességéért és pontosságuk megóvásáért.
11	Az IT tűrésrendszernek megfelelő pontossággal sík és lépcsős	Ismeri köszörűgépek felépítését, valamint a palást- és síkköszörülés eljárásait,	Törekszik a műszaki dokumentációkban előírt pontosság	A technológiai előírásoknak megfelelően, önállóan
	felületeket köszörül síkköszörű gépen, vagy palástfelületeket köszörül palástköszörű gépen.	technológiáját, meghatározza és beállítja a technológiaiadatokat.	és felületi minőség betartására.	végrehajtja a megmunkálási lépéseit.
12	CNC megmunkológépet működtet, bekapcsol, üzemkész állapotba hoz.	Ismeri a CNC gép részeit, az elektromos bekapcsolási sorrendet, a gép üzemképes állapotba helyezéséhez szükséges lépéseket.	Betartja a CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltakat.	Felelősséget vállalaz CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltak pontos követéséért és betartásáért.
13	Munkadarabot és szerszámokat fog- és állít be a CNC megmunkológépen.	Ismeri a munkadarabbefogás módjait, eszközeit, a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat, a nullpontfelvétel és a szerszám bemérése menetét, eljárását.	Munkáját precízen, pontosan, körültekintően végzi.	Önállóan végzi amunkadarab és aszerszámok befogását, beállítását. Felelősséget vállalazek pontosságáértés szakszerűségéért.

14	Előre megírt CNC programot betölt, tesztel.	Ismeri a programok betöltésének, tesztelésének, módosításának és paraméterezésének lépéseit.	Gondosan ügyel a CNC gépek kezelése és programozása során a programok betöltésére és tesztelésére vonatkozó utasítások betartására.	Önállóan elvégzi a programbetöltést és tesztelést. Képes a hibák felismerésére, szükség szerint másokkal együttműködve javítást végez.
15	Alkatrészt gyárt az előre elkészített program alapján.	Ismeri a programok futtatásának lehetőségeit.	Szem előtt tartja a selejtmentes gyártást.	Felelősséget vállal az általa gyártott munkadarab előírt minőségéért. Önállóan el tudja végezni a méret ellenőrzést, eltérése esetén képes a méret korrigálására.
16	Egyszerű munkadarabra megmunkáló-programot ír és tesztel.	Ismeri a parancsokat és utasításokat, a programírás szabályait és a tesztelésük lehetőségeit.	Fontosnak tartja a CNC programozás és a programtesztelés szabályait.	Munkáját részben önállóan, segítséggel végzi. Képes a hibák felismerésére, javítására.
17	Ellenőrzi az elkészült munkadarab méreteit, szükség esetén korrekciót hajt végre.	Ismeri a szerszámkopás korrekciót, annak típusait és alkalmazásukat.	Törekszik a mérőeszközök szakszerű használatára.	Önállóan minősíti az elkészült alkatrészt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállal az általa gyártott alkatrész minőségéért.

10. Gépészet ágazat

4 0715 10 07 GÉPI ÉS CNC FORGÁCSOLÓ szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
	Évfolyam		1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Képzés összórá száma
	Évfolyam összes heti óraszámja		17	27	27	2421
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás	0,5			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Ágazati alapoktatás	8			288
	Gépészeti alapismeretek	Ágazati alapoktatás	8,5			306
Gyártás-előkészítés	Gyártás -előkészítés	Gyártás -előkészítés		3		108
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	Forgácsoló megmunkálások		18	12	1020
	Minőségellenőrzés	Minőségellenőrzés		3		108
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	CNC-gépkezelés és -forgácsolás			10	310
	CNC-programozás alapjai	CNC-programozás alapjai		3	3	201
Egybefüggő szakmai gyakorlat				140		140

5. A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevadás)

1.1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Villamos alapismeretek

Villamos áramkör

Villamos áramkör ábrázolása

Villamos áramkör kialakítása

Villamos biztonságtechnika

Villamos áramkörök mérése, dokumentálása

1.2.2. Gépészeti alapismeretek

Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem

Műszaki rajz alapjai

Anyag- és gyártásismeret

Fémipari alpmegmunkálások

Projekt

2. Munkavállalói idegen nyelv tanulási terület

2.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

Önéletrajz és motivációs levél

„Small talk” – általános társalgás

Állásinterjú

3. Gyártás-előkészítés megnevezésű tanulási terület

3.1. Gyártás előkészítés tantárgy

Anyagválasztás

A forgácsolószerszámok anyagai

Segédanyagok

Műszaki dokumentációk

Forgácsoló szerszámgépek

Szerszámgépek készülékei

Pneumatikus és hidraulikus rendszerek elemei

4. Gépi forgácsolás megnevezésű tanulási terület

4.1. Forgácsoló megmunkálások tantárgy

A forgácsolás alapjai

Esztergálás

Marás

Furatmegmunkálások

Köszörülés

Egyéb forgácsoló megmunkálások

Karbantartási feladatok

Projektfeladat

4.2. Minőségellenőrzés tantárgy

Geometriai mérések

Alak- és helyzetellenőrzések

Felületi érdesség mérése

Anyagvizsgálatok

Statisztikai folyamatszabályozó rendszerek (SPC)

Minőségbiztosítási rendszerek

5. Korszerű forgácsoló technológiák megnevezésű tanulási terület

5.1. CNC-gépkezelés és -forgácsolás tantárgy

A gépkezelés alapjai

Munkadarab- és szerszámbefogás

Programszerkesztés, -tesztelés

Megmunkálások

Projektfeladat

5.2. A CNC-programozás alapjai tantárgy

A programozás alapjai

Cím kódos programozás

Esztergálási műveletek programozása

Marási műveletek programozása

Furatmegmunkálási műveletek programozása

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

KÉPZÉSI PROGRAM

HEGESZTŐ

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Gépészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Hegesztő
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0715 10 08
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Fémipari gyártás előkészítő

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A hegesztő szakember a tanult kézi ívhegesztési, lánghegesztési és vágási technológiák felhasználásával hegesztett fémszerkezeteket készít hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján. Anyagismereti és geometriai tudására építve anyagot választ és anyagmennyiséget határoz meg a feladathoz. A szerkezetépítési munkáját biztonságosan, magas minőségi szinten, a vonatkozó szabványok előírásainak megfelelően végzi. A hegesztési hibákat képes beazonosítani hibakódok alapján és kijavítani. A minőségirányítási rendszerek elvárásainak megfelelően, munkaközi és végellenőrzést végez és további vizsgálatokra előkészíti a munkadarabot. Fémszerkezeteket, és csővezeték rendszereket gyárt, javít a gyártási és technológiai dokumentáció szerint, az irányítási rendszerek eszközeinek felhasználásával, munkájában alkalmazva az infokommunikációs eszközöket.

3. Ágazati alapképzés szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrészeletről felvételi vázlatot készít.	Ismeri a nézeti- és metszeti ábrázolás szabályait. Ismeri a gyártási technológiáknak megfelelő mérethálózat készítésének szabályait.	Törekszik arra, hogy a szabadkézi rajz arányos és áttekinthető legyen.	Önállóan szabadkézi felvételi vázlatot készít.
2	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kiségeket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszaki rajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kiségeket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja a gyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását.	A munkafeladathoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.
3	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kiségekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz és gazdaságos munkavégzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet.
4	Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.	Ismeri az adott alkatrész geometriájának megfelelő, és az adott méret meghatározásához szükséges mérőeszközöket.	Elkötelezett a hibás munkadarabok számának csökkentése, illetve a mérőeszközök állagának megőrzése mellett.	Eldönti, hogy a gyártott munkadarab megfelel-e a rajzi előírásoknak. Felelősséget vállal az általa gyártott termék minőségéért.

5	Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján csavarkötéssel, szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat összeszerel. Villamos kötéseket és lágyforrasztással készült kötést hoz létre.	Ismeri a kötés kialakításához szükséges eszközöket, szerszámokat, segédanyagokat.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembevételét.	Felelősséget vállal a létrehozott kötés minőségéért. Felelősséget vállal a veszélyes hulladékok szakszerű kezeléséért.
6	Villamos kapcsolási rajz alapján egyszerű villamos áramköröket összeállít. Az áramköri elemeket a választott (banándugós, illetve szerelőtáblás) technológia szerint szakszerűen csatlakoztatja.	Ismeri a villamos áramkör elemeinek jelképes jelölését.	Fontosnak tartja a jelképek ismeretét. Törekszik a pontos és szakszerű munkavégzésre.	Önállóan elvégzi a kapcsolat összeállítását. A kapcsolat működőképességét ellenőrzi.
7	Egyszerű villamos áram-körökön elvégzi a feszültség, áramerősség és ellenállás mérését. Egyszerű elektrotechnikai alaptörvényeket méréssel igazol.	Ismeri a feszültség, az áramerősség és az ellenállás mérésének módját. Ismeri az adott jellemző méréséhez szükséges műszert. Tisztában van az elektrotechnikai alaptörvényekkel. Ismeri a vonatkozó biztonságtechnikai előírásokat.	Elkötelezett a mérés pontos elvégzése mellett.	Önállóan kiválasztja a méréshez szükséges műszert és meghatározza a mérési pontokat. Önállóan számítja ki az áramkör jellemzőit.
8	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat.	Ismeri a munkahelyén (gyakorlati helyén) használt hibavédelmi és túláramvédelmi eszközöket és azok jelzéseit.	Fontosnak tartja a védelmi eszközök ismeretét és használatát. Törekszik a villamos áram hatásaiból adódó kockázat minimalizálására.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba megszüntetésébe.
9	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.

10	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.
----	--	---	---	---

4. Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Értelmezi a Hegesztés Technológiai Utasítást (WPS).	Összefüggéseiben érti a WPS tartalmi elemeit és azok hatását a varrat minőségére.	Elkötelezetten betartja a technológiai utasításokat, elfogadja azok fontosságát a minőség megvalósulása érdekében.	A hegesztést a hegesztés-technológiai utasítás szerint végzi.
2	Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján meghatározza az alkatrészhez szükséges anyagminőséget és mennyiséget.	Ismeri a fémek anyagösszetételét, szerkezetét, tulajdonságait az ötvözők szerepét. Felületet és térfogatot számol, tömeget határoz meg anyagi jellemzők felhasználásával.	Pontosan és szakszerűen választja meg az anyagok összetételét, alkalmazza a szakmai számításokat.	Szükség esetén mérnöki segítséget kér a feladatához szükséges anyagminőség meghatározásához.
3	Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján meghatározza az alap és hozaganyagokat, jelölésük szerint beazonosítja. Elemzi az anyagok jelölését és a Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján dönt a megfelelő minőségű és összetételű anyag alkalmazásáról.	Ismeri a hegeszthető fémek anyagjelölési rendszerét, a különböző hozaganyagok és elektródák jelöléseit.	Precízen alkalmazza a hozaganyagok és az alapanyagok jelölését. Elkötelezett a jelölések változásának nyomon követése iránt.	Elemzi az anyagok jelölését és dönt a megfelelő minőségű és összetételű anyag alkalmazásáról.

4	A hegesztő eljárások során alkalmazott gázok fizikai és kémiai tulajdonságait figyelembe veszi a biztonságos munkafeltételek kialakítása érdekében.	Ismeri a hegesztő és védőgázok összetételét és fizikai-kémiai tulajdonságait. Ezek összefüggéseit a biztonságtechnikai előírásokkal.	Elkötelezett a hegesztés során alkalmazott gázok biztonságos használata iránt.	Betartja a hegesztés során alkalmazott gázok összetételének és veszélyességének megfelelő biztonsági előírásokat, használja az egyéni és csoportos védőeszközöket.
5	Felismeri a szemrevételezéssel azonosítható varrathibákat.	Ismeri a varrathibák szemrevételezéssel felismerhető típusait és az azonosításuk technológiáját.	Elkötelezett a varrathibák feltárása és kijavítása iránt.	Elemzi és értékeli az elkészített varratokat. Együttműködik az anyagvizsgáló szakemberrel és a minőségellenőrrel.
6	Varrathibákat javít kézi és elektromos kisgépek és hegesztő berendezések felhasználásával.	Ismeri a hibajavítás technológiáját, a kézi szerszámok és az elektromos kisgépek biztonságos használatának szabályait.	A hibajavítási tevékenysége során elkötelezett a biztonságos munkavégzés iránt.	Önállóan javítja a hibát, feldolgozza tapasztalatait, betartja a kézi szerszámok és az elektromos kisgépek használatára vonatkozó munkabiztonsági előírásokat.
7	Ellenőrzi az előírt tűz-, környezet- és munkavédelmi feltételek meglétét, betartja a Hegesztési Biztonsági Szabályzat előírásait.	A munkavégzés feltételeit összehasonlítja a tűzvédelmi és környezetvédelmi előírásokkal.	Elkötelezett a tűz- és környezetvédelmi előírások betartása iránt.	Önállóan dönt a környezet- és tűzvédelmi feltételek megfelelőségéről.
8	Technológiai utasítás szerint gázhegesztő és vágó berendezéseket kezel.	Ismeri a gázhegesztés és vágás technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra és vágási felületre.	Precízen követi a gázhegesztés és vágás technológiai előírásait.	Betartja a gázhegesztés és vágás technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről.

9	Rendeltetésszerűen használja a szükséges védőeszközöket.	Ismeri a hegesztés veszélyeit és az elkerülésük érdekében alkalmazott védőeszközöket.	Elfogadja a védőeszközök alkalmazásának szükségességét.	Önállóan betartja és betartatja a munkája során alkalmazandó munkabiztonsági előírásokat.
10	Hegesztett kötést készít bevont elektródás kézi ívhegesztéssel. Beállítja a polaritást és a hegesztési paramétereket.	Ismeri a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra.	Szakszerűen és pontosan követi a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiai előírásait.	Betartja a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről. Megfelelően alkalmazza az egyéni és csoportos védőeszközöket.
11	Hegesztett kötést készít fogyóelektródás védőgázos ívhegesztéssel. Beállítja a polaritást és a hegesztési paramétereket.	Ismeri a fogyóelektródás védőgázos ívhegesztés technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra.	Szakszerűen és pontosan követi a fogyóelektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait.	Betartja a fogyóelektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről. Megfelelően alkalmazza az egyéni és csoportos védőeszközöket.
12	Hegesztett kötést készít volfrámelektródás védőgázos ívhegesztéssel.	Ismeri a volfrámelektródás védőgázos ívhegesztés technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra.	Szakszerűen és pontosan követi a volfrámelektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait.	Betartja a volfrámelektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről. Megfelelően alkalmazza az egyéni és csoportos védőeszközöket.

13	Dokumentáció alapján előrajzolja a kialakítandó munkadarabot.	Az alkalmazás szintjén érti a síkgeometriai szerkesztéseket. Kiválasztja az előrajzolás eszközeit.	Precízen végzi a lemezalkatrészek szerkesztését és szakszerűen alkalmazza az előrajzolás eszközeit.	Az alkatrész előrajzolása során szükség esetén mérnöki segítséget kér.
14	Alak-, és helyzetpontossági méréseket végez hegesztett fémszerkezeteken az előírt vizsgálati szempontok alapján.	Ismeri és érti az alak- és helyzetpontosság méréséhez használt mérőeszközöket.	Belátja a méretpontosság fontosságát a gyártási műveleteknél.	Önállóan értékeli az alkatrész méreteinek megfelelőségét.
15	Önellenőrzést végez a munka megkezdése előtt, alatt és befejezése után.	Ismeri a munkájára vonatkozó minőségi előírásokat, felismeri a nem-megfelelőségeket.	Elkötelezett a munkája során az elvárt minőségi paraméterek betartása iránt.	Szükség esetén beavatkozik, korrigálja a paramétereket és kijavítja a hibát.
16	Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján a tanult hegesztő eljárásokkal különböző pozíciókban sarok-, és tompavarratot készít cső és lemez alkatrészekben az előírt minőségben.	Ismeri a tanult hegesztő eljárásokkal a különböző pozíciókban készített sarok- és tompavarrat gyártási technológiáját és a minőségi követelményeket.	Pontosan és az előírt minőségnek megfelelően végzi a hegesztést. Elkötelezett a biztonságos és minőségi munkavégzés iránt. Belátja a szakmai fejlődés és a megfelelő kondicionálás szükségességét a folyamatos minőségi munkavégzés fenntartása érdekében.	A hegesztés során a minőségi varratkészítés érdekében szükség esetén beavatkozik a technológiai folyamatba, elhárítja a hibákat, korrekciókat végez. A munkavégzésben folyamatosan önellenőrzést végez. Betartja a munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.
17	Fém vázszerkezeteket dokumentáció szerint összeállít és hegeszt különböző hegesztési eljárásokkal.	Ismeri a vázszerkezetek felépítését, azonosítja annak elemeit.	Pontosan követi a létesítési dokumentáció és a technológiai utasítás előírásait.	Hatékonyan a technológiai idők betartásával dolgozik, önellenőrzést végez.
18	Épületek, építmények fém szerkezeteit összeállítja oldhat és hegesztett kötések készítését a Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján.	Ismeri a fémszerkezetű építmények felépítését, azonosítja azok elemeit. Ismeri az oldható kötések létesítésének technológiáját.	A kötések létesítése közben fokozott figyelmet fordít a pontosságra és a kötés megfelelő szilárdságára.	Értékeli a kialakított kötési szilárdságok megfelelőségét.

19	Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján lemezszerkezeteket megmunkál, összeállít és hegeszt. Lemezszerkezeteken javítást végez.	Ismeri a lemezszerkezetek gyártástechnológiáját és javításukat.	Lemezszerkezet gyártása során pontosan követi a technológiai utasítást, belátja a deformációk elkerülésének fontosságát.	Lemezszerkezetek gyártása során szükség esetén beavatkozik és elvégzi a javításokat, korrekciókat.
20	Csőszerkezeteket, csővezetékeket épít és javít, hegeszt különböző eljárásokkal és különböző pozíciókban Hegesztéstechnológiai utasítás (WPS) alapján.	Értelmezi a csővezési terveket, ismeri a csővezeték rendszer építési és javítási technológiáit.	Csővezeték építése során elkötelezett a minőségi munkavégzés és a technológia betartása iránt.	Elemzi a gyártási dokumentációt, a csővezeték nyomvonalát tervrajznak és a technológiai utasításoknak megfelelően alakítja ki.

10. Gépészet ágazat

4 0715 10 08 HEGESZTŐ szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			17	27	27	2421
Tanulási terület	Tantárgy	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás	0,5			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Ágazati alapoktatás	8			288
	Gépészeti alapismeretek	Ágazati alapoktatás	8,5			306
Gépészeti alapismeretek	Műszaki dokumentáció	Műszaki dokumentáció		4		144
	Gépészeti alpmérések	Gépészeti alpmérések		2		72
	Anyagismeret, anyagvizsgálat	Anyagismeret, anyagvizsgálat		2		72
Hegesztési technológia előkészítése	Hegesztés alapismeretei	Hegesztés alapismeretei		7		252
Hegesztési feladatok	Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)	Kézi ívhegesztés		6	2,5	293,5
	Gázhegesztés	Gázhegesztés		6	3,5	324,5
	Fogyó elektródás védőgáz (MIG/MAG) ívhegesztés	Fogyó elektródás védőgáz (MIG/MAG) ívhegesztés			9,5	294,5
	Volfrámelektródás semleges védőgáz ívhegesztés (TIG)	Volfrámelektródás semleges védőgáz ívhegesztés (TIG)			8	248
	Egyéb hegesztési eljárások	Egyéb hegesztési eljárások			1	31
	A hegesztett kötések minőségi követelményei	A hegesztett kötések minőségi követelményei			0,5	15,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat				140		140

5. A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Villamos alapismeretek

Villamos áramkör

Villamos áramkör ábrázolása

Villamos áramkör kialakítása

Villamos biztonságtechnika

Villamos áramkörök mérése, dokumentálása

1.2.2. Gépészeti alapismeretek

Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem

Műszaki rajz alapjai

Anyag- és gyártásismeret

Fémipari alapmegmunkálások

Projekt

3. Gépészeti alapismeretek megnevezésű tanulási terület

3.1. Műszaki dokumentáció tantárgy

Technológiai dokumentációk

Rajztechnikai alapszabványok, előírások, megoldások

Jelképes ábrázolások

A géprajzkészítés gyakorlata

3.2. Gépészeti alapmérések tantárgy

Alapfogalmak

Mérési dokumentumok

A mérés eszközei

Mérési hibák

Hosszmérétek mérése, ellenőrzése

Szögek mérése és ellenőrzése

Alak- és helyzetpontosság mérése, ellenőrzése

3.3. Anyagismeret, anyagvizsgálat tantárgy

Alapanyagok csoportosítása és tulajdonságai

Anyagszerkezettani alapismeretek

A mikroszerkezet és a tulajdonságok kapcsolata

Fontosabb fémek és ötvözeteik

Szinterelt szerkezeti anyagok

Műanyagok

Segédanyagok

Hőkezelő eljárások

Anyagvizsgálat

4. Hegesztési technológia előkészítése megnevezésű tanulási terület

4.1. Hegesztés alapismeretei tantárgy

A hegesztés alapfogalmai

Hegesztési élek előkészítése, kialakítása

Alkatrészek összeállítása, készülékek használata

A hegesztés hozag- és segédanyagai

Hegesztési eltérések

A hegesztés biztonságtechnikája

Hegesztő berendezések és azok üzembe helyezése

5. Hegesztési feladatok megnevezésű tanulási terület

5.1. Kézi ívhegesztés tantárgy

Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)

Fémek hegeszthetősége bevont elektródás kézi ívhegesztéssel

Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)

A bevont ívhegesztő elektródák főbb típusai

A bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiája

Az ívhegesztés kötése

A bevont elektródás kézi ívhegesztéssel készített kötések eltérései (hibái)

Javító- és felrakóhegesztések

A bevont elektródás kézi ívhegesztés biztonságtechnikája

5.2. Gázhegesztés tantárgy

A gázhegesztés fogalma, lényege

Gázhegesztő berendezések

Hegesztőgázok

Hegesztőláng

A gázhegesztés technológiája

A hegesztőláng beállítása

A hegesztés folyamata

A gázhegesztés kötése, illesztések, varratalakok

Fémek hegeszthetősége gázhegesztéssel

A hegesztési kötések eltérései, hibái

A gázhegesztés jelentősége a javító technikában

A gázhegesztés biztonságtechnikája

5.3. Fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés tantárgy

A fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés berendezése

A hegesztőhuzal

Védőgázellátás

A fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés technológiája

5.4. Volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés (TIG) tantárgy

Volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés

Volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés berendezése

A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés hozaganyagai

A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés technológiája

A hegesztőpisztoly és a hegesztőpálca tartása volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés esetén

Hegesztési eltérések

A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés biztonságtechnikája

5.5. Egyéb hegesztési eljárások tantárgy

Elektromos ellenállás elvén működő eljárások

A mechanikai energia felhasználásán alapuló hegesztő eljárások

A sugárenergia által végzett ömlesztőhegesztések

A termokémiai elven működő eljárások

A hegesztés jövője

5.6. A hegesztett kötések minőségi követelményei tantárgy

Hegesztési eltérések csoportba sorolása

Hegesztési varratok roncsolásos vizsgálatai

A hegesztési varratok roncsolásmentes vizsgálatai

A hegesztett kötések minőségi szintjei, kategóriái

Hegesztési feszültségek, alakváltozások

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

KÉPZÉSI PROGRAM

DIVATSZABÓ

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Kreatív
- 1.2 A szakma megnevezése: Divatszabó
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0723 16 03
- 1.4 A szakma szakmairányai: Női szabó
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Kreatív ipari ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Lakástextil-készítő, Textiltermék-összeállító
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra,
Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Szakmairány: Női szabó

A női szabó feladata műszaki dokumentáció alapján, sorozat- és méretes nőiruházati termékek gyártása, egyéb termékek ágynemű, függöny, lakástextíliák készítése, ruházati termékek átalakítása, javítása. Munkáját a kreativitás, a divatismeret, a jó kézügyesség, a pontosság, a szemmérték, a digitalizáció iránti érdeklődés, az önállóság, valamint a csapatmunka jellemzik. A női szabó alkalmazottként vagy vállalkozóként sorozat és szalontechnológiával női felsőruházati terméket készít, megrendeléseket kezel. Sorozatgyártás esetén műveleti bontásban előkészítő, varrodai összeállító és befejező műveleteket végez. Kiválasztja a gyártáshoz szükséges gépeket, vasalóberendezéseket, azokat balesetmentesen üzemelteti. Szabásmintát szerkeszt, modellez közép méretben vagy egyedi testalkatra manuálisan vagy speciális ruhaipari szerkesztő programmal. A szerkesztés után anyagszükségletet számol, szabászati és ragasztási feladatokat végez. Egyedi gyártás esetén méretet vesz, megrendelést kezel, árkalkulációt készít, egyedi szabást, összeállítást és próbákat végez, próbák után igazít, majd befejezi a női ruházati terméket. Elkészíti a szolgáltatás zárásaként a számlát és átadja a megrendelt terméket.

16. Kreatív ágazat

4 0723 16 03 DIVATSZABÓ szakma, NŐI SZABÓ szakmairány óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			17	27	27	2421
Tanulási terület	Tantárgy	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás	0,5			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	62
Kreatív ipari ágazati alapoktatás	Ábrázolási gyakorlat	Ágazati alapoktatás	4			144
	Kreatív műhely	Ágazati alapoktatás	9			324
	Művészettörténeti alapismeretek	Ágazati alapoktatás	2			72
	Munkahelyi egészség és biztonság	Ágazati alapoktatás	0,5			18
	Digitális szakmai ismeretek	Ágazati alapoktatás	1			36
	Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta-készítése	Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése I.		3,5	
Textiltermékek gyártástechnológiája		Textiltermékek, női ruhák gyártástechnológiája I.		2		72
Textiltermékek készítése gyakorlat		Textiltermékek készítése gyakorlat		3,5		126
Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	Textiltermékek, női ruhák gyártástechnológiája I.		1		36
	Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák készítése		3		108
Anyag- és áruismeret	Anyagismeret	Anyagismeret		2		72
	Áruismeret	Áruismeret			3	93
Női ruhák készítése	Női ruhák gyártástechnológiája	Textiltermékek, női ruhák gyártástechnológiája I.		3	3	201
	Női ruhák készítése gyakorlat	Női ruhák készítése gyakorlat		5	10	490
	Női ruhák értékesítése	Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése II.			1	31
	Női ruhák szerkesztése, modellezése	Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése I./II.		3	3	201
	Női ruhák szerkesztése, modellezése gyakorlat	Női ruhák szerkesztése, modellezése gyakorlat		0,5	4	142
	Modellrajz és stílus tan	Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése II.		0,5	1	49
Egybefüggő szakmai gyakorlat				140		140

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

1.1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

Munkavállalói ismeretek

1.2. Ágazati alapozó megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Ábrázolási gyakorlat

Szabadkézi ábrázolás

Színek és formák kialakítása, hatása, összehangolása

Műszaki ábrázolás

1.2.2. Kreatív műhely

Az ágazatban használatos alapanyagok, segédanyagok és kellékanyagok ismerete, kiválasztása

Az ágazatban alkalmazott kéziszerszámok, gépek, berendezések megismerése, használata

Az ágazatban előforduló gyártmányok, termékek, alapformák, alampinták

Az ágazatban előforduló munkafolyamatok megismerése, gyakorlása

Az ágazatban használt műszaki ismeretek, dokumentációk felhasználása

1.2.3. Művészettörténeti alapismeretek

Művészettörténet a kezdetektől az ókorig

A középkor művészettörténetének nagy korszakai (román, gótika)

Az újkor művészettörténetének nagy korszakai (reneszánsz, barokk, rokokó stílus)

A 18–19. század művészeti irányzatai (klasszicizmus, romantika, realizmus)

A 19–20. század fordulójának európai és magyar építészet, iparművészet

20. század – a modern művészet törekvései (a klasszikus avantgárdtól a posztmodernig)

1.2.4. Munkahelyi egészség és biztonság

Balesetvédelem, munkabiztonság, munkaegészség, műhelyrend

Veszélyes anyagok kezelése

Környezet- és tűzvédelem, újrahasznosítás

1.2.5. Digitális szakmai ismeretek

Szövegszerkesztő program használata

Táblázatkezelő program használata

Internethasználat

Műszaki dokumentáció

2. Munkavállalói idegen nyelv tanulási terület

2.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

3. Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése I. tantárgy (összevonás)

3.1. Textiltermékek összeállítása tanulási terület

3.1.1. Textiltermékek szabásminta-készítése

Alkalmazott műszaki ismeretek

Alapszerkesztés és szabásminta-készítés

Szabásminta-készítés divatlapból

3.2. Női ruhák készítése tanulási terület

3.2.1. Női ruhák szerkesztése, modellezése

Szakrajzi alapismeretek

Női szoknyák szerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

Női nadrágok alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

Női blúzok alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

Női ruhák alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

Női mellények modellezése és szabásminta-készítése

Női kosztümkabátok alapszerkesztése, modellezése és szabásmintakészítése

Női kabátok alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

4. Textiltermékek, női ruhák gyártástechnológiája I. tantárgy (összevonás)

4.1. Textiltermékek összeállítása tanulási terület

4.1.1. Textiltermékek gyártástechnológiája

Ruhaipari ábrázolások

Varrástechnológia

Alkatrész-technológia

4.2. Lakástextíliák készítése tanulási terület

4.2.1. Lakástextíliák gyártástechnológiája

A lakástextíliák fajtái

4.3. Női ruhák készítése tanulási terület

4.3.1. Női ruhák gyártástechnológiája

Női ruhakészítés gyártástechnológiája

Női ruhakészítés: szoknyák, nadrágok gyártástechnológiája

Női ruhakészítés: blúzok, ruhák gyártástechnológiája

Női ruhakészítés: mellények, kosztümök, kabátok gyártástechnológiája

Női ruhák díszítési lehetőségei

5. Anyag- és áruismeret tanulási terület

5.1. Anyagismeret tantárgy

5.2. Áruismeret tantárgy

6. Lakástextíliák készítése tanulási terület

6.1. Lakástextíliák készítése tantárgy

7. Női ruhák készítése tanulási terület

7.1. Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy

7.2. Női ruhák szerkesztése, modellezése gyakorlat tantárgy

8. Textiltermékek összeállítása tanulási terület

8.1. Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

9. Textiltermékek, női ruhák szabásmintakészítése II. tantárgy (összevonás)

9.1. Női ruhák készítése tanulási terület

9.1.1. Női ruhák értékesítése

Vállalkozási alapismeretek

Kereskedelmi ismeretek

9.1.2. Női ruhák szerkesztése, modellezése

Szakrajzi alapismeretek

Női ruhák alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

Női mellények modellezése és szabásminta-készítése

Női kosztümkabátok alapszerkesztése, modellezése és szabásmintakészítése

Női kabátok alapszerkesztése, modellezése és szabásminta-készítése

9.1.3. Modellrajz és stílustan

Az emberi testalkatok és öltözetek kapcsolata

Női alkatok csoportosítása

Női öltözetek és öltözködési stílusok

Modellrajzok készítése

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

KÉPZÉSI PROGRAM

SZOCIÁLIS ÁPOLÓ ÉS GONDOZÓ

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Szociális
- 1.2 A szakma megnevezése: Szociális ápoló és gondozó
- 1.3 A szakma azonosító száma: 4 0923 22 03
- 1.4 A szakma szakmairányai:
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Szociális ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Segédgondozó
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra, Technikumi oktatásban: -, Érettségire épülő oktatásban: 320 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Felsőfokú (Bsc, Msc) végzettséggel rendelkező szociális vagy egészségügyi szakember irányításával végzi feladatait. Ismeri a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátórendszert, és az ellátórendszer szabályozását. A szociális alap és szakosított ellátásokban gondozói munkakörben végzi tevékenységét. Életkoruk, egészségi, mentális, vagy fizikai állapotuk miatt segítségre szoruló személyek alapápolását, gondozását végzi. Az ellátásban részesülő személy higiénés szükségleteit kielégíti. Felismeri a kliens állapotváltozását. Felméri az egyén, csoport sajátos szükségleteit, ezekre gondozási tervet készít egy munkacsoport tagjaként. Szinten tartó és fejlesztő foglalkozást szervez felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember irányítása mellett. Munkája eredményessége érdekében a kliensekkel és munkatársaival együttműködik. Segítő beszélgetést alkalmaz, infokommunikációs eszközöket használ. Adminisztrációs feladatokat lát el a saját feladataival kapcsolatban.

3. Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sor- szám	Készségek, képeségek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Kapcsolatot tart és együttműködik a szociális és/vagy gyermekjóléti gyermekvédelmi ápolás, gondozás, szervezés, tervezés folyamatában az érintett szakemberekkel, ellátottakkal, gondozottakkal és családtagjaikkal.	Ismeri a humán szolgáltatások rendszerét, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolatfenntartás és kapcsolatlezárás lehetőségeit.	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a kiegyensúlyozott munkavégzésre.	Szakmai segítséggel kiválasztja az ellátottak és gondozottak érdekében a legmegfelelőbb együttműködési formát.
2	Útmutatás alapján az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő, rekreációs) eszközöket készít, előkészít és használ.	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez, rekreációjához felhasználható (szemléltető, rekreációs, fejlesztő) eszközöket, a csoportdinamikai jellemzőket.	Empátiával fordul az ellátottak és gondozottak, valamint családtagjaik felé.	Felelős az erőforrások hatékony felhasználásáért, figyelembe veszi az anyagi, személyi és tárgyi erőforrásokat a foglalkozások előkészítésében és megtartásában.
3.	Szakmai irányítás mellett a jogszabályok és a módszertani útmutatók alapján szakmai (adat- és információ-rögzítési, elemzési, tervezési) dokumentációkat készít papír alapon és elektronikusan.	Ismeri a szakmai dokumentációk (pl. sablonok, nyomtatványok, elemzési, fejlődést követő és tervezési dokumentumok) készítésének, kitöltésének formai és tartalmi követelményeit.	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat.	Az adminisztrációs feladatokat önállóan, felelősséggel, a határidők betartásával végzi, önellenőrzéssel értékeli saját munkáját.

4	A munkavégzés során alkalmazza a munka- és balesetvédelmi, (köz) egészségügyi valamint a tűzvédelmi előírásokat. Szükség szerint elsősegélyben részesíti a rászorulókat.	Ismeri a munka- és balesetvédelmi, a tűzvédelmi, valamint az elsősegély és közegészségügyi előírásokat.	A munkavégzése során a munka- és balesetvédelmi, (köz) egészségügyi valamint a tűzvédelmi előírásokat, szabályokat betartja.	Munkára képes és alkalmas állapotban, szabálykövető módon vesz részt a munkavégzésben. Felelősséget vállal aveszélyhelyzet megoldásában.
5	A tanulmányai és a munkavégzés során a birtokába került személyes adatokat a jogszabályok és a szociális munka etikai kódexe vonatkozó pontjainak megfelelően kezeli, a gondozással kapcsolatos titoktartási kötelezettségeket betartja.	A személyes adatokvédelmével kapcsolatos adatvédelmi és adatbiztonsági szabályokat ismeri, a jogszabályban foglalt titoktartási kötelezettségeinek eleget tesz.	Tiszteletben tartja az állampolgári jogokat, a védelem alá eső adatok, információk birtokosaként, elkötelezett azok megőrzése iránt. Alkalmazza az "integritás és bizalmas jelleg" alapelvet	Felelős munkavégzése során és a magánéletében, a tudomására jutott adatok, információk megőrzéséért és kezeléséért.
6	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődés-lélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat.	Ismeri a különböző életkorok élettani, fejlődés-lélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, felhalmozott tapasztalatait.	Felelős az ellátottak és a gondozottak életkori, mentális állapota és fejlettségiszintje szerinti ellátás, gondozás megválasztásáért, az alkalmazott beavatkozásokért.
7	Felismeri és azonosítja a személyeket és csoportokat veszélyeztető helyzeteket, ezeket jelzi közvetlen felettesének	Ismeri a krízis, krízisintervenció fogalmát és a konfliktuskezelési módszereit.	Keresi az együttműködés lehetőségét, és felismeri a helyzetből fakadó szerepét.	Maradéktalanul betartja a szociális munka etikai kódexét, viselkedéskultúrájával azt képviseli.

8	Érthetően kommunikálja a kreatív javaslatait, az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársaival.	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban .	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli.	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárainak figyelembe vételével végzi feladatait.
9	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Az ellátottak, gondozottak egészségi, életkorbeli és mentális állapotát figyelembe véve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.
10	Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, egyszerűbb kérdésekre válaszol, képes munkakörének legfontosabb idegen nyelvi szakmai kifejezéseit azonosítani.	Ismeri legalább egyidegen nyelv alapvető szakmai kommunikációs formuláit. Alapvető szókincsel, nyelvtani tudással rendelkezik.	Nyitott, érdeklődő az adott nyelv alapismereteinek elsajátítása iránt.	Egészségügyi dokumentáció értelmezésében és a saját tevékenysége dokumentálásában az orvosi latin szakkifejezéseket megfelelően használja.
11	Megérti és alkalmazza a szakmai feladatok ellátásához kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.	Ismeri a szakmájához kapcsolódó alapvető szakmai feladatok ellátásához kapcsolódó utasításokat és iránymutatásokat.	Nyitott a személyiségfejlesztésre. Szakmailag elhivatott, magatartása szabálykövető.	Az irányadó szociális ágazati és intézményi iránymutatások szerint végzi saját tevékenységét.

12	A saját és az ellátottak / gondozottak érdekeit munkavégzése során képviseli. Alkalmazza az érdekérvényesítés módszereit.	Ismeri a szakmai érdekképviselő szintjeit és fórumait. Ismeri az alapvető emberi, gyermeki ellátotti és betegjogokat. Ismeri az érdekérvényesítés módszereit.	Elhivatott az emberi jogok védelmére és azok érvényesítésére.	Önállóan felismeri ajogsérelmet, kompetenciájába tartozóan teszi meg javaslatait a sérelem megszüntetésére.
13	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel.	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiségtípusok azonosítására.	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított módszerek és technikák alapján. Lelki egészsége karbantartására, különböző rekreációs technikákat alkalmazás gyakorol.
14	Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	Ismeri az online kommunikáció eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikussal a médiahasználat szabályaival.	Törekszik a mindennapi munkája során a használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelezni.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.
15	Szakmai dokumentációkat, szabályozókat, protokollokat értelmez és használ munkavégzése során.	Átlátja az alapvető szociális és gyermekvédelmi ellátási formákat.	Elsődlegesnek tartja az ellátottak szükségleteinek kielégítését.	Betartja a szakmai előírásokat, naprakészen, pontosan vezeti az előírt dokumentációkat.
16	Digitális kompetenciái birtokában az online térben is tájékozódva képes az önképzésre.	Ismeri a folyamatosképzés, továbbképzés, lehetőségeit, az élethosszig tanulás célját.	Nyitott és fogékony a szakmai és a környezetében zajló változásokra.	Másokkal együttműködve járul hozzá a szakma, az intézmény fejlődéséhez.

17	Azonosítja az életmód átalakulásával kapcsolatos kockázatokat és dilemmákat.	A társadalomismereti, szociológiai ismeretei alapján egyének, családok, közösségek működésében a különböző életmódok hatásait ismeri.	Nyitott a különböző élethelyzetek, életformák megismerésére, tiszteletére.	Felelősséget vállal a segítő tevékenység során végzett munkájáért.
18	Értelmezi a társadalomban megjelenő gyakori betegségekről készült kimutatásokat és a betegségek rizikófaktorait. Háromdimenziós anatómiai atlasz segítségével modellezi az emberi test felépítését.	Ismeri a társadalom leggyakoribb népbetegségeit, azok rizikófaktorait, a társadalomban kialakult egészségkultúrát, az egészségmegőrzés módszereit. Ismeri az aháztartások számára ajánlott házipatika összetételét. Ismeri az emberi test holisztikus egyensúlyát (testi, lelki, mentális területek).	Környezete számára mintát mutatva egészségtudatosan és környezettudatosan él. Törekszik saját maga és közvetlen környezete megővására. Törekszik a saját testi, lelki és mentális egészségének megőrzésére.	Instrukciók alapján adatokat keres a társadalom egészség kultúrájáról, környezettudatos magatartásáról, és a népbetegségekről.

4. Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Az elsajátított szakmai kifejezéseket szóbeli és írásbeli kommunikációja során is használja. Erőszak- és akadálymentes kommunikációt alkalmaz az ellátottakkal és a kollégákkal. Szakértelmét elméleti és gyakorlati síkon tovább fejleszti, amelyet munkája során sikeresen alkalmaz.	Érti és megérti a mások által használt szakmai kifejezéseket. Pszichés problémákat, érzelmi igényeket nevez meg. Ismeri saját szakmai illetékességének határait.	Törekszik a minél szélesebb körű szakmai ismeretek elsajátítására. Reális önismerete van. Elfogadja a szakmai irányelveket	A már elsajátított szakmai kifejezéseket igyekszik önállóan, a szövegkörnyezetnek megfelelően használni. Tiszteletteljes, másokra figyelve érzékeli a változásokat. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.
2.	Megfogalmazza az emberi szervezet működésének problémáit, tüneteit. Azonosítja a lehetséges járványtani eseteket. Kompetencia-határán belül cselekszik: jelzi, illetve a megoldásban játszik szerepet.	Ismeri az emberi test felépítését, működését. Tisztában van azzal, hogy mikor, kinek és milyen jelzéseket kell megtenni a működésbeli eltéréssel kapcsolatban.	Elfogadja a beteg ember szubjektív panaszait, empatikus azok megszüntetése iránt. Törekszik a járványok elkerülésére a kompetencia-határok betartásával.	Észleli a betegségek kialakulását, megjelenését és a tünetek megjelenésekor jelzéssel él az illetékes szakember/ek/ felé. Vezetői és orvosi irányítással részt vesz a járványok megakadályozásában, a terjedés megelőzési feladataiban.
3.	Szükséglet felmérés során feltárja az idősek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, fogyatékossgal élők gyógyszerelési nehézségeit.	Ismeri a gyógyszerek fajtáit, beadási módjait.	Szem előtt tartja a gyógyszerelés szükségességét, és segítséget nyújt a szakápolásban dolgozó személyzet tagjainak az ellátottal való elfogadtatásban.	Orvosi irányítással segítséget nyújt a gyógyszeres terápia megvalósításában.

4.	Szükség esetén alkalmazza az elsősegélynyújtás gyakorlati elemeit. (sebellátás, újraélesztés stb.)	Ismeri az elsősegélynyújtás szabályait. Felismeri az életet veszélyeztető állapotokat.	Szem előtt tartja az emberi élet megmentését, a veszélyhelyzet elhárítását.	Önállóan vagy másokkal együttműködve döntéseket hoz az életmentés folyamatában.
5.	Részt vesz, megtervezi a gondozás és alapápolás lépéseit, folyamatát.	Ismeri a gondozási, alapápolási feladatokat egy ellátott kapcsán mind belgyógyászati, mind sebészeti betegségek esetén.	Kész a közös munkára a gondozó, ápoló személyzet tagjaival.	Másokkal együttműködve végzi a gondozási, ápolási feladatokat. Vezetője utasítása szerint, és a szakmai protokollok betartásával végzi szakmai tevékenységét.
6.	Használja és alkalmazza a beteg kényelmét szolgáló eszközöket.	Ismeri a higiénés betegápolás lépéseit, gondoskodik a beteg komfortérzetéről, kényelmi és biztonsági szükségleteiről.	Szem előtt tartja a beteg szükségleteinek kielégítését.	Új megoldásokat kezdeményez a szükségletek kielégítése érdekében a beteg gondozási szükségletét figyelembe véve.
7.	Tapasztalatával segíti a haldokló beteg ápolását, gondozását, szükség esetén előkészíti a temetés lebonyolítását a munkaköri leírásának megfelelően.	Ismeri a haldoklás és gyász fázisait.	Empatikus a haldoklóval és a gyászolóval, egyaránt igyekszik egyénre szabottan támogatni őket.	Magára nézve kötelezőnek tartja a szociális szakmai etikai irányelvek előírásait.
8.	A kliens/ellátott komfortérzetének megteremtése érdekében használja a szociális munka értékeinek, elméletének és gyakorlatának összekapcsolódó rendszerét.	Ismeri a szociális munka színtereit, értékeit. Ismeri a szociális munka értékbeni és etikai szabályait.	Szem előtt tartja a kliens/ellátott helyzetét a társadalmi konfliktusok kezelése mellett, valamint nyitott az új megoldásokra a különböző kapcsolatok hatékony működése érdekében.	A kliens személyére szóló megoldásokat keres a munkavégzése során. A személyzet tagjaival együttműködve hoz döntéseket a kliens/ellátott problémáinak megoldása érdekében.

9.	Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képessé tevés kompetenciákat.	Tisztában van a szociális munka kulcs-kompetenciáival.	Törekszik a kulcs-kompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcs-kompetenciákat, segít az önálló döntéshozatalban.
10.	Hatékonyan bekapcsolódik az esetmegbeszélő csoportok működésébe, esethozóként, illetve az esetmegbeszélő csoport tagjaként.	Ismeri azokat a helyzeteket, problémákat, eseteket, amelyek, esetmegbeszélés témái lehetnek.	Szem előtt tartja az esethozó problémáját és a környezetnek ehhez való viszonyulását.	Az eset megoldása során felelősséget vállal a saját, illetve csoport munkájáért.
11.	Az egyén komfortérzetét veszélyeztető probléma több szempontú megközelítése során bekapcsolódik a lehetséges megoldási módokba a veszélyeztető probléma elhárítása érdekében.	Ismeri a problémamegoldási modell fázisait.	Javaslatokat tesz a hatáskörébe tartozó problémák esetleges megoldásaira.	Másokkal együtt értékeli a problémamegoldás lehetséges eredményeit.
12.	Felismeri a krízishelyzeteket, feltárja azok okait, elemzést készít, és javaslatot tesz a megoldásra.	Ismeri a lélektanilag kritikus állapot okait. Részt vesz a megfelelő megoldási stratégia kiválasztásában.	Szem előtt tartja a kliens egyéni elvárásait, és összehangolja a közvetlen környezetével.	Másokkal együttműködve felelős döntést hoz a krízisből való kimozdulás érdekében.
13.	Mentálhigiénés ismeretei által képes a jól és rosszul működő természetes támaszok azonosítására, a jól működő természetes támaszok megkeresésére.	Ismeri a mentálhigiéné alapfogalmait, a jól és rosszul működő természetes támaszokat.	Törekszik a kompetenciáinak figyelembevételével a leginkább megfelelő természetes támasz kiválasztására.	Önállóan és a team tagokkal együttműködve, a segítő kapcsolat felhasználásával végzi tevékenységét.
14.	Támogatást nyújt a családi és személyes kapcsolatok megtartása céljából a kliens/ellátottak részére	Ismeri a mentálhigiénés segítés módszereit.	Szem előtt tartja a pozitív személyes és családi kapcsolatok kialakítását.	Új megoldásokat kezdeményez a megfelelő családi és társas kapcsolatok kialakítására a kliensek és ellátottak érdekében.

15.	Segítő, támogató tevékenységet végez krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élők körében.	Ismeri a segítő, támogató technikákat a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek és fogyatékossgal élők segítésére.	Empatikus a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élők problémái iránt.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a célcsoportok problémáinak megoldására, helyzetük javítására.
16.	Bekapcsolódik a bentlakásos intézmények mentálhigiénés feladatainak segítésébe (pl: lelki gondozás, foglalkoztatás, kapcsolattartás stb.)	Ismeri a bentlakásos intézményekben előforduló mentálhigiénés feladatokat.	Mentálhigiénés eszközrendszerét folyamatosan fejleszti. Elfogadja a szakmai irányelveket.	Irányítás mellett, csapatban végzi a mentálhigiénés feladatait.
17.	A lehetséges szociálpolitikai megoldásokat feltárja, és közülük az egyén számára a legmegfelelőbb módszereket kiválasztja.	Ismeri a szociálpolitika támogatási és ellátórendszerét. Az egyén számára a legmegfelelőbb tájékoztatást nyújtja.	Szem előtt tartja a kliens problémáját, és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együttműködve hoz döntéseket a társadalmi erőforrások elosztásában.
18.	A célcsoportok ellátása során adekvátan használja a társadalmi helyzet ismerveit és az ezeket célzó jogszabályokat.	Ismeri a fogyatékossgal élők, idősek és pszichiátriai betegek társadalmi helyzetét, esélyegyenlőségüket és célzó jogszabályokat.	Szem előtt tartja a különböző társadalmi rétegeket célzó jogszabályokat.	Segítséggel, útmutatással szolgálja különböző célcsoportok problémáinak megoldása érdekében.
19.	Feltárja az egyes célcsoportok pszichés problémáit, a felismerés után a megoldásban is közreműködik.	Azonosítja az egyéni, csoportos és közösségi válsághelyzeteket, az elemi életfeltételek hiányát, az idős és fogyatékossgal élő ember és a pszichiátriai beteg pszichés problémáit.	Törekszik a jelzett célcsoportok pszichés problémáinak megoldására.	Másokkal együttműködve felelősséget vállal a különböző célcsoportok pszichés problémáinak megoldásában.
20.	Értelmezi az ellátott személy szükségleteit, megszüntetésük érdekében alternatívákat állít fel, és ezeket kivitelezi.	Ismeri a szükségleteket, erőforrásokat és a helyi cselekvési lehetőségeket.	Szem előtt tartja az ellátott egyén szükségleteit.	A csapat-tagokkal együttműködve igyekszik a szükségletek mielőbbi kielégítésére.

22. Szociális ágazat

4 0923 22 03 SZOCIÁLIS ÁPOLÓ ÉS GONDOZÓ szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			17	27	27	2421
Tanulási terület	Tantárgy	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás	0,5			18
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			2	62
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	Ágazati alapoktatás	4			144
	Pszichológia		2			72
	Egészségügyi ismeretek		2,5			90
	Elsősegélynyújtás alapismeretei		2			72
	Társadalomismeret		2			72
	Szociális ismeretek		4			144
Lelki egészségvédelem	Mentálhigiéné	Mentálhigiénés ismeretek				
	Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés			3,5	4	250
	Esetmegbeszélés és szupervízió					
Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	Jogi ismeretek	Jogi ismeretek		1		36
	Társadalomismeret	Társadalomismeret		2		72
	Szociális munka	Szociális munka			2,5	77,5
	Szociálpolitika	Szociálpolitika		1	2	98
Gondozás	Gondozási alapismeretek	Gondozási alapismeretek		1,5		54
	Gondozási szükségletek felmérése	Gondozási szükségletek felmérése		1		36
	Gondozás az alapellátásban	Gondozás a gyakorlatban				
	Gondozás a szakosított ellátásban			3	7	325
	Szociális gondozás adminisztrációja					
Akadályozottság és a segédeszközök						
Fejlesztő foglalkozások	Szocioterápia-, és foglalkoztatásterápia	Szocioterápia-, és foglalkoztatásterápia		1	2	98
Ápolástan	Ápolási alapismeretek	Ápolási alapismeretek				
	Betegmegfigyelés			5	3,5	288,5
	Szakápolási ismeretek					
	Ápolási adminisztráció					
Klinikumi ismeretek	Neurológiai és pszichiai megbetegedések	Klinikai ismeretek		6	4	340
	Kisklinikumi ismeretek					
	Gerontológia, geriátria	Gerontológia, geriátria		2		72
	Belyógyászati ismeretek					
Egybefüggő szakmai gyakorlat				140		140

5. A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

1.1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Szociális ágazati alapképzés megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Szakmai személyiségfejlesztés

Kommunikációs készségfejlesztés

Viselkedéskultúra

A reális énkép ismerete

Konfliktuskezelés

1.2.2. Pszichológia

Általános és személyiséglélektani ismeretek

Fejlődéslélektani alapok

Szociálpszichológiai alapismeretek

Családi mentálhigiéné

1.2.3. Egészségügyi ismeretek

Az emberi test felépítése

Népegészségtani alapismeretek

Gyógyszertani alapok

Egészségkultúra

Környezetvédelem és fenntarthatóság

1.2.4. Elsősegélynyújtás alapismeretei

Az elsősegélynyújtás alapjai

Elsődleges teendők vészhelyzetben

A segélyhívás folyamata, újraélesztés

Eszméletlen sérült

Baleseti sérülések

Mérgezések

Belgyógyászati állapotok és ellátásuk

1.2.5. Társadalomismeret

A mai magyar társadalom

Demográfia és népesedés

Család és háztartás

Az emberi szükségletek rendszere

1.2.6. Szociális ismeretek

Szociális ellátórendszer ismerete

A szociális segítség etikája

Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel

Krízis - kitől kérhetek segítséget

Függőség – szenvedély

Humán szolgáltatások

Szociális gondoskodás

2. Munkavállalói idegen nyelv tanulási terület

2.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

Önéletrajz és motivációs levél

„Small talk” – általános társalgás

Állásinterjú

3. Lelki egészségvédelem megnevezésű tanulási terület

3.1. Mentálhigiénés ismeretek tantárgy (összevonás)

3.1.1. Mentálhigiéné

A mentálhigiéné alapismeretei

Életkorok mentálhigiénéje

Közösségi mentálhigiéné alapjai

Félelem, szorongás, stressz és kezelésük

Krízis, krízisintervenció

Veszteségek, gyász, gyászolás

Kiegészítés, Burnout és a Helfer szindróma

3.1.2. Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés

Énkép, önismeret, társismeret

Erőszak- és akadálymentes kommunikáció

Kapcsolatok és tárgyalástechnika

Segítő kapcsolat, segítő beszélgetés

Szakmai identitás, pályatükör

3.1.3. Esetmegbeszélés és szupervízió

Esetmegbeszélés alapismeretei, szerepe, jelentősége a szociális munkában

A szupervízió helye, szerepe a szociális munkában

4. Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei megnevezésű tanulási terület

4.1. Jogi ismeretek tantárgy

4.2. Társadalomismeret tantárgy

4.3. Szociális munka tantárgy

4.4. Szociálpolitika tantárgy

5. Gondozás megnevezésű tanulási terület

5.1. Gondozási alapismeretek tantárgy

5.2. Gondozási szükségletek felmérése tantárgy

5.3. Gondozás a gyakorlatban tantárgy (összevonás)

5.3.1. Gondozás az alapellátásban

Az alapellátás intézményrendszere

Gondozási feladatok az alapellátásban

Háztartási ismeretek

5.3.2. Gondozás a szakosított ellátásban

A szakosított ellátás intézményrendszere

Gondozási feladatok a szakosított ellátásokban

5.3.3. Szociális gondozás adminisztrációja

Dokumentációs alapismeretek

Intézményi adminisztráció

Minőségbiztosítás

Adminisztráció az alapellátásban

Adminisztráció a szakellátásban

5.3.4. Akadályozottság és a segédeszközök

Fogalmi meghatározások és az akadályozottság formái

Segédeszközök

Rehabilitáció

Segédeszközök és a gondozói munka

6. Fejlesztő foglalkozások megnevezésű tanulási terület

6.1. Szocioterápia-, és foglalkoztatásterápia tantárgy

7. Ápolástan megnevezésű tanulási terület

7.1. Ápolási alapismeretek tantárgy (összevonás)

7.1.1. Ápolási alapismeretek

Általános ápolási ismeretek

Aktivitás, pihenés

Személyi higiéné biztosítása

Tápanyag-biztosítás

Speciális ápolási igények

Az ápoló személyisége

7.1.2. Betegmegfigyelés

A megfigyelés alapismeretei

Általános tünettan

A beteg általános megtekintése

A beteg testtájankénti megtekintése

Élettani funkciók megfigyelése

7.1.3. Szakápolási ismeretek

Sebgondozás

Folyadékpótlás, injekciózás, vérvétel, oxigénellátás

Mesterséges táplálás, ürítés és váladék kezelés

Egészségnevelés, felvilágosítás

7.1.4. Ápolási adminisztráció

Az ápolói munka általános dokumentálása

Anamnézis és terápia adminisztrációja

Az életfunkciókra vonatkozó adatok adminisztrálása

Az ápolói tevékenységhez kapcsolódó egyéb adminisztráció

8. Klinikumi ismeretek megnevezésű tanulási terület

8.1. Klinikai ismeretek tantárgy (összevonás)

8.1.1. Neurológiai és pszichiátriai megbetegedések

Neurológiai betegségek

Pszichiátriai betegségek

8.1.2. Kisklinikumi ismeretek

Szemészeti betegségek

Fül-, orr-, gégészeti megbetegedések

Bőrgyógyászati betegségek

Fertőző betegségek, járványok

8.2. Gerontológia, geriátria tantárgy (összevonás)

8.2.1. Gerontológia, geriátria

Időskorral járó változások

Időskorban előforduló problémák kezelése és támogatás

Időskori rehabilitáció folyamata, feladata

8.2.2. Belgyógyászati ismeretek

A keringés és vérképző rendszer megbetegedései

Légzőszervek megbetegedései

Emésztőrendszer és az anyagcsere betegségei

Vizeletkiválasztás és szerveinek betegségei

Reumatológiai és daganatos betegségek

2. Technikumi képzések 9-13. évfolyam

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

TECHNIKUM

	9. évf.	10. évf.	11. évf	12. évf	13. évf
1.	10. Gépészet ágazat		5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus		
2.	19. Rendészet és közszolgálat ágazat		5 0413 18 01 Közszolgálati technikus (Közigazgatási ügyintéző szakmairány)		
3.	21. Szépészet ágazat		5 1012 21 01 Fodrász		

**Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és
Kollégium**

KÉPZÉSI PROGRAM

GÉPGYÁRTÁS-TECHNOLÓGIAI TECHNIKUS

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Gépészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Gépgyártás-technológiai technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0715 10 06
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 280 óra, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Műszaki rajz alapján, megtervezi az adott alkatrész forgácsolással, vagy forgácsnélküli alakítással való gyártását, meghatározva az ehhez szükséges gépeket, eszközöket és technológiai paramétereket. Technológiai tervezéshez használja a szükséges műszaki táblázatokat és CAD/CAM szoftvert használ. Kézi és hagyományos gépi megmunkálással munkadarabot állít elő. CNC vezérlésű gépet kezel, felszerszámoz és azt követően alkatrészt gyárt. Egyszerűbb alkatrészek gyártására CNC programot ír és tesztel. Méreteket ellenőriz, azt mérési jegyzőkönyvben dokumentálja. Hiba esetén korrekciózásokat hajt végre. Gépek, műszaki rendszerek, pneumatikus és hidraulikus egységek üzemeltetését felügyeli, beállításukat és karbantartásukat elvégzi, szükség esetén intézkedik a javításról. PLC vezérlőfelületet kezel. Robotot üzemeltet, működését felügyeli. Gyártás- és javítástechnikai, valamint gépi adatokat felvételez, értékeli. Munkája során mindvégig betartja a munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.

3. Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrészeiről felvételi vázlatot készít.	Ismeri a nézeti- és metszeti ábrázolás szabályait. Ismeri a gyártási technológiáknak megfelelő mérőhálózat készítésének szabályait.	Törekszik arra, hogy a szabadkézi rajz arányos és áttekinthető legyen.	Önállóan szabadkézi felvételi vázlatot készít.
2	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kigépeket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszaki rajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kigépeket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja a gyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását.	A munkafeladathoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.
3	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kigépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz és gazdaságos munkavégzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet. A gyártási műveleteket önállóan végzi.
4	Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.	Ismeri az adott alkatrész geometriájának megfelelő, és az adott méret meghatározásához szükséges mérőeszközöket.	Elkötelezett a hibás munkadarabok számának csökkentése, illetve a mérőeszközök állagának megőrzése mellett.	Eldönti, hogy a gyártott munkadarab megfelel-e a rajzi előírásoknak. Felelősséget vállal az általa gyártott termék minőségéért.

5	Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján csavarkötéssel, szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat összeszerel. Villamos kötések és lágyforrasztással készült kötést hoz létre.	Ismeri a kötés kialakításához szükséges eszközöket, szerszámokat, segédanyagokat.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembe-vételét.	Felelősséget vállal a létrehozott kötés minőségéért. Felelősséget vállal a veszélyes hulladékok szakszerű kezeléséért.
6	Villamos kapcsolási rajz alapján egyszerű villamos áramköröket összeállít. Az áramköri elemeket a választott (banándugós, illetve szerelőtáblás) technológia szerint szakszerűen csatlakoztatja.	Ismeri a villamos áramkör elemeinek jelképes jelölését.	Fontosnak tartja a jelképek ismeretét. Törekszik a pontos és szakszerű munkavégzésre.	Önállóan elvégzi a kapcsolás összeállítását. A kapcsolás működőképességét ellenőrzi.
7	Egyszerű villamos áram-körökön elvégzi a feszültség, áramerősség és ellenállás mérését. Egyszerű elektrotechnikai alaptörvényeket méréssel igazol.	Ismeri a feszültség, az áramerősség és az ellenállás mérésének módját. Ismeri az adott jellemző méréséhez szükséges műszert. Tisztában van az elektrotechnikai alaptörvényekkel. Ismeri a vonatkozó biztonságtechnikai előírásokat.	Elkötelezett a mérés pontos elvégzése mellett.	Önállóan kiválasztja a méréshez szükséges műszert és meghatározza a mérési pontokat. Önállóan számítja ki az áramkör jellemzőit.
8	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat.	Ismeri a munkahelyén (gyakorlati helyén) használt hibavédelmi és túláramvédelmi eszközöket és azok jelzéseit.	Fontosnak tartja a védelmi eszközök ismeretét és használatát. Törekszik a villamos áram hatásaiból adódó kockázat minimalizálására.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba megszüntetésébe.
9	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.

10	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.
----	--	---	---	---

4. Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Fűrészgéppel ledarabolja a megmunkálandó alkatrész előgyártmányát a meghatározott méretre, az előírt pontossággal.	Ismeri a fűrészgép felépítését, valamint afűrészelés eljárását, technológiáját.	Fontosnak tartja a pontos előgyártmány kialakítását.	A technológiai előírásoknak megfelelően önállóan végrehajtja a megmunkálás lépéseit, betartva amunka, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.
2	Hagyományos esztergagépet kezel, arra munkadarabot és szerszámokat fog- és állít be.	Ismeri a hagyományos esztergagép felépítését, kezelését, autonóm karbantartását. Tudja rögzíteni a gépben a munkadarabot. Kiválasztja és befogja a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat.	Munkáját körültekintően, pontosan és biztonságosan végzi.	A technológiai előírásoknak megfelelően, önállóan végrehajtja a befogásokat és beállításokat, valamint a megmunkálás lépéseit. Felelősséget vállal a szerszámgép és a szerszámok épségéért.

3	Alkatrész rajz és műveleti utasítás szerint lépcsős, kúpos tengelyt gyárt, az IT tűrésrendszernek megfelelő pontosság és a rajzon előírt felületi minőség szerint.	Ismeri a kereszt- és hosszesztergálás eljárását, mozgásviszonyait. Kiszámítja a fél- kúpszög értékét, elvégzi a szükséges beállításokat.	Törekszik a technológiai utasítások betartására, a pontos számításokra és gépbeállításokra, valamint a biztonságos munkavégzésre.
4	Központfuratot, furatot fúr és dörzsáraz esztergagépen..	Ismeri a fúrás, furatesztergálás, a kúpesztergálás eljárásait, azok mozgásviszonyait és aszükséges szerszámokat, gépbeállításokat. Ismeri a fúrás, dörzsárazás szerszámait, eszközeit technológiáját.	
5	Külső és belső beszúrásokat készít, munkadarabot szűr le.	Ismeri a be- és leszúrások szerszámait, technológiáját.	Pontosan betartja a technológiai előírásokat, törekszik a precíz és gazdaságos munkavégzésre.
6	Külső és belső menetet készít menetmetsző, menetfúró, valamint menetkés segítségével.	Ismeri a menetalapkészítés szabályait, szabványok segítségével meghatározza a menetek, menetkifutásjellemző paramétereit.	
7	Hagyományos marógépet kezel, arra munkadarabot fog fel és állít be a technológiai dokumentációk szerint. Előkészíti és befogja a marás szerszámait.	Ismeri a hagyományos marógép felépítését, kezelését. Tudja a munkadarab befogási-és tájolási módokat. Tudja használni a különböző szerszám befogókat.	Munkáját körültekintően, pontosan és biztonságosan végzi. Törekszik a legbiztosabb munkadarab rögzítési mód elérésére.

8	Alkatrészrajz és műveleti utasítás alapján marással egyszerű geometriájú alkatrészt gyárt az előírt pontosság és felületi minőség szerint.	Ismeri a hagyományos marógép felépítését, kezelését, autonóm karbantartását. Ismeri a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat. Tudja a munkadarab befogási-, és tájolási módokat. Tudja használni a különböző szerszám-befogókat. Ismeri a különböző felületek marási eljárásait.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembevételét. Törekszik a leggazdaságosabb gyártási mód használatára és a biztonságos munkavégzésre.	
9	Gyártás közbeni és gyártás utáni méretellenőrzést végez a megfelelő mérőeszközzel.	Ismeri a tolómérő, mikrométer, mélységmérő tolómérő, a háromponton mérő furat mikrométer és az órás furatmérő felépítését, leolvasásának szabályait, a mérőhasábok és mérőórák, valamint azidomszerek használatát.	Törekszik a mérőeszközök szakszerű használatára, kezelésére és állagának megóvására.	Önállóan Minősítiaz elkészült alkatrészt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállal az általa gyártott alkatrész minőségéért és az alkalmazott mérőműszerek épségéért és pontosságuk megóvásáért.
10	Az IT tűrésrendszernek megfelelő pontossággal sík és lépcsős felületeket köszörül síkköszörű gépen vagy palástfelületeket köszörül palástköszörű gépen.	Ismeri a köszörűgépek felépítését, valamint a palást- és síkköszörülés eljárásait, technológiáját, meg tudja határozni és betudja állítani a technológiai adatokat.	Törekszik a műszaki dokumentációkban előírt pontosság és felületi minőség betartására.	A technológiai előírásoknak megfelelően, önállóan végrehajtja a megmunkálás lépéseit.
11	Technológiai dokumentációk szerint fogaskereket készít.	Tudja a fogaskerek jellemzőit, azok számítását. Ismeri a fogazási eljárásokat és a fogaskerek méretellenőrzési módjait.	Törekszik a pontos számításokra és beállításokra. Munkáját precízen, pontosan végzi.	Betartja a fogaskerek mérési szabályait. Munkáját részben önállóan, segítséggel végzi. Felelősséget vállal

				szerszám gép és a szerszámok épségéért.
12	CNC megmunkálógépet működtet, bekapcsol, üzemkész állapotba hoz.	Ismeri a CNC gép részeit, az elektromos bekapcsolási sorrendet, a gép üzemképes állapotba helyezéséhez szükséges lépéseket.	Betartja a CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltakat, törekszik a szakszerű, gépkönyvben leírt gépkezelésre.	Felelősséget vállal a CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltak pontos követéséért és betartásáért.
13	Munkadarabot és szerszámokat fog- és állít be a CNC megmunkálógépen.	Ismeri a munkadarabfoglalás módjait, eszközeit, a megmunkáláshoz szükséges szerszámokat, a nullpontfelvétel és a szerszám bemérése menetét, eljárását.	Munkáját precízen, pontosan, körültekintően végzi.	Önállóan végzi a munkadarab és a szerszámok foglalását, beállítását. Felelősséget vállal az épségéért és pontosságáért szakszerűségéért.
14	Előre megírt CNC programot betölt, tesztel, alkatrészt gyárt.	Ismeri a programok betöltésének, tesztelésének, módosításának és paraméterezésének lépéseit. Ismeri a programok futtatásának lehetőségeit.	Gondosan ügyel a CNC gépek kezelésére és programozására során a programok betöltésére és tesztelésére vonatkozó utasítások betartására.	Önállóan elvégzi a program betöltést és tesztelést. Képes a hibák felismerésére, szükség szerint másokkal együttműködve javítást végez.
15	Ellenőrzi az elkészült munkadarab méreteit, szükség esetén korrekciót hajt végre.	Ismeri a szerszámok mérési módjait, korrekcióját, annak típusait és alkalmazásukat.	Törekszik a mérőeszközök szakszerű használatára és a szakszerű méretkorrekciózásra.	Önállóan minősíti az elkészült alkatrészt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállal az általa gyártott alkatrész minőségéért.

16	Megállapítja a vizsgálóeszközök alkalmazhatóságát, dokumentálja azokat, szükség esetén intézkedik.	Ismeri a vizsgálóeszközöket, azok ellenőrzésének folyamatát.	Munkáját precízen, gondosan és körültekintően végzi.	Képes a hibás vizsgálóeszközök felismerésére.
17	Koordináta mérőgéppel 3D-s mérést végez.	Ismeri a 3D mérés menetét, mérőgépenmérési feladatot tud végezni.		Munkáját önállóan, az előírások alapján, felelősséggel végzi.
18	Egyszerű munkadarabra megmunkáló-programot ír és tesztl.	Ismeri a parancsokat és utasításokat, a programírás szabályait és a tesztelésük lehetőségeit.	Betartja a CNC programozás és a programtesztelés szabályait.	Munkáját önállóan, szerszámgépen vagy program-szimuláció segítségével végzi. Képes az önellenőrzésre, a hibák önálló javítására.
19	CAD program segítségével műszaki rajzot készít, egyszerűbb munkadarabra 3D-s modellt készít.	Ismeri a műszaki rajz szabályait, tudja a CAD szoftvert kezelni, azon vetületi rajzot, vagy 3D-s modellt létrehozni.	Törekszik a műszaki rajz és műszaki ábrázolás szabályainak betartására szabványos jelöléseinek használatára.	A gépipari szakrajz szabályainak megfelelően, önállóan és felelősséggel végzi munkáját.
20	3D-s szkennelést végez.	Ismeri a 3D-s szkennert alkalmazását, tudja kezelni a 3D-s szkennert.	Munkája során törekszik a szakszerűsége és pontosságra.	Munkáját részben önállóan, szakszerű segítséggel végzi.
21	Egyszerűbb alkatrészre, CAD modell alapján, CAM szoftver segítségével CNC programot generál.	Ismeri a posztprocesszor használatát, kezelését, tudja működtetni a CAM szoftvert.	Törekszik a pontos munkavégzésre, a legszakszerűbb program előállítására.	Munkáját önállóan, a CNC programozás logikája szerint, felelősséggel végzi.

22	Egyszerűbb alkatrészek forgácsnélküli alakítással történő gyártására technológiai tervet készít.	Ismeri a forgácsnélkülialakítás módjait, azok technológiáját, szerszámait és a szükséges számításokat.	Törekszik a precíz, pontos számításokra és tervezésre.	Munkáját részbenönállóan, szakszerű segítséggel végzi.
23	Oldható és nem oldható kötéseket alakít ki.	Ismeri a különböző kötési módokat, azokjellemzőit és alkalmazhatóságukat.	Elkötelezett a precíz, körültekintő munkavégzés iránt.	A technológiai előírásoknak megfelelően önállóan hozza létre a kötéseket, felelősséget vállalva létrehozott kötés minőségéért.
24	Szerkezeti egységek összeállításához, szereléséhez szabványos gépelemeket választ ki és használ.	Ismeri a gépelemek kiválasztási és alkalmazási szempontjait.		Munkáját önállóan, az összeállítási tervealapján, tervezési segédlet használatával végzi.
25	Alkatrészeket és alkatrész-csoportokat készít elő szerelésre, szerel le, vagy fel, illetve állít be.	Ismeri a szerelési sorrendtervet, annakgyakorlati alkalmazását, a szerelés szerszámait, eszközeit, tudja azok használatát.		Munkáját önállóan, segítséggel végzi. Képes a hibák felismerésére, javítására.
26	Műszaki dokumentációk és leírások szerint egyszerű irányítástechnikai kapcsolásokat hoz létre, működtet.	Ismeri az irányítástechnika ielemeket, azok jelölését. Tud irányítástechnika ikapcsolási rajzot értelmezni, ezek alapján egyszerűbb kapcsolásokat létrehozni.		Önállóan elvégzi akapcsolás összeállítását. Akapcsolás működőképességét ellenőrzi.

27	PLC vezérlőfelületet kezel, egyszerű PLC programot ír.	Ismeri a PLC helyét és alkalmazhatóságát a vezérlési rendszerekben, a programozásuk szabályait és tesztelésimódokat.	Törekszik a PLC programozás szabályainak betartására.	Munkáját részben önállóan, szükségeseten programozói segítséggel végzi. Képes a hibák felismerésére javítására.
28	Robotcellákat üzemeltet és manuális üzemmódban kezel.	Ismeri a robotok általános felépítését, mozgási tartományait, a megfogókat és a manuális kezelésmódját.	Szem előtt tartja a termelési feladatok megoldásában a robotüzemeltetés fontosságát.	Önállóan dolgozik, mint robotcella üzemeltető. Speciális esetben karbantartói segítséget kér.
29	3D-s nyomtatással alkatrészeket állít elő.	Ismeri a 3D-s nyomtatóműködését és kezelését.	Munkája során törekszik a szakszerűsége és pontosságra.	Munkáját részben önállóan, szakszerű segítséggel végzi.
30	Megállapítja a gépek, műszaki rendszerek hibáit, intézkedik azok elhárításáról.	Ismeri a hibafeltérési eljárásokat, vizsgálatimódokat.	Törekszik a mérőműszerek szakszerű használatára.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba keresésébe és megszüntetésébe.

10. Gépészet ágazat

5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként								
Évfolyam			9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	Képzés összórá száma
Évfolyam összes heti óraszámja			7	9	14	14	24	2258
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy						
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		0,5				18
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv					2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	3	5				288
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	4	3,5				270
Gyártás-előkészítés	Gyártás -előkészítés	Gyártás -előkészítés			2			72
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	Forgácsoló megmunkálások			7		3	345
	Minőségellenőrzés	Minőségellenőrzés				2		62
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	CNC-gépkezelés és -forgácsolás					5	155
	CNC-programozás alapjai	CNC-programozás alapjai					2	62
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	Műszaki számítások	Műszaki számítások			2	3		165
	Műszaki rajz	Műszaki rajz			3	2		170
	Anyagismeret és gyártástechnológia	Anyagismeret és gyártástechnológia				2		62
	Gyártástervezés	Gyártástervezés					7	217
Szerelés, karbantartás	Szerelés és karbantartás	Szerelés és karbantartás				2	3	155
	Automatizálás	Automatizálás				3	2	155
Egybefüggő szakmai gyakorlat					140	140		0

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

1.1. Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Villamos alapismeretek

Villamos áramkör

Villamos áramkör ábrázolása

Villamos áramkör kialakítása

Villamos biztonságtechnika

Villamos áramkörök mérése, dokumentálása

1.2.2. Gépészeti alapismeretek

Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem

Műszaki rajz alapjai

Anyag- és gyártásismeret

Fémipari alapmegmunkálások

Projekt

2. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

2.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

3. Gyártás-előkészítés megnevezésű tanulási terület

3.1. Gyártás-előkészítés tantárgy

4. Gépi forgácsolás megnevezésű tanulási terület

4.1. Forgácsoló megmunkálások tantárgy

4.2. Minőség-ellenőrzés tantárgy

5. Korszerű forgácsoló technológiák megnevezésű tanulási terület

5.1. CNC-gépkezelés és -forgácsolás tantárgy

5.2. A CNC-programozás alapjai tantárgy

6. Gépészeti ismeretek és gyártástervezés megnevezésű tanulási terület

6.1. Műszaki számítások tantárgy

6.2. Műszaki rajz tantárgy

6.3. Anyagismeret és gyártástechnológia tantárgy

6.4. Gyártástervezés tantárgy

7. Szerelés, karbantartás megnevezésű tanulási terület

7.1. Szerelés és karbantartás tantárgy

7.2. Automatizálás tantárgy

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium

KÉPZÉSI PROGRAM

KÖZSZOLGÁLATI TECHNIKUS

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Rendészet és közszolgalat
- 1.2 A szakma megnevezése: Közszolgalati technikus
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0413 18 01
- 1.4 A szakma szakmairányai: Közigazgatási ügyintéző, Rendészeti technikus
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Rendészet és közszolgalat alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: -
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -, Technikumi oktatásban: 70, Érettségire épülő oktatásban: 70 óra.

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

Szakmairány: Rendészeti technikus

A rendészeti technikus elsajátítja a rendészeti, a magánbiztonsági tevékenység, valamint a rendvédelmi hivatásrendek legalapvetőbb szakmai ismeretanyagát. A képzési folyamat során megismert magánbiztonsági szolgáltató és az önkormányzati vagy más közösségi rendészeti, a büntetés-végrehajtási, a katasztrófavédelmi, valamint az általános rendőri rendvédelmi feladatok ellátásának ismeretében, a közrend, közbiztonság megőrzésében kialakuló elhivatottság birtokában vesz részt őrzési, megfigyelési, ellenőrzési és esetlegesen szükségessé váló intézkedési feladatai végrehajtásában, szükség esetén akár egy idegen nyelven kommunikálva is. A képzés során emelt szintű szakmai ismeretek elsajátítása révén kialakított, az intézkedések eredményes befejezéséhez szükséges állóképességi szint, önvédelmi és közelharc-technikák, valamint lövészetű jártassága birtokában végez őrzést különböző létesítményekben, belső és közterületi járőrszolgálatot lát el, szállítmánykísérési feladatokat végez, elfogja a szabálysértésen és bűncselekményen tetten ért személyt. A készség szinten elsajátított, határozott és magabiztos kommunikáció, valamint az alapvető pszichológiai és szociológiai ismeretek birtokában az állampolgárok részére tájékoztatást nyújt magyarul és egy idegen nyelven egyaránt. Tevékenysége során a szakmai szabályok betartásával alkalmazni tudja a támadáselhárító eszközöket és a kényszerítő testi erőt. A személyiségi jogokra, az adatvédelemre és információszabadságra vonatkozó szabályok betartásával jogi vagy természetes személyről, tárgyról információt szerez be, kutatást végez, adatokat összesít írásbeli jelentésben. Feladatellátása során híradástechnikai, informatikai és más

rendszeresített, a szolgálata ellátásához szükséges eszközöket használ. Szolgálati feladatainak teljesítése során hozott döntéseiért felelősséget vállal. Feladatát fizikális igénybevételen túl jelentős pszichikai megterhelés alatt végzi.

3. Ágazati alapkutatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Összehasonlítja a közszolgálat főbb ágait azok jogi szabályozói és az államszervezetben elfoglalt helyük alapján.	<p>Alapszinten ismeri Magyarország államszervezetét, a főbb államhatalmi ágakat.</p> <p>Ismeri a főbb állami feladatokat.</p> <p>Alapszinten ismeri a jog alapfogalmait (jogi norma, jogszabály, jogforrás, jogszabályi hierarchia, jogalkotás) és az alkotmányos alapelveket.</p> <p>Azonosítja az egyes rendvédelmi szervezetet és főbb feladataikat.</p> <p>Ismeri a közszolgálat főbb jogi szabályozóit.</p>	Értékként tekint Magyarország alkotmányos és jogi berendezkedésére.	Önállóan megnevezi a közszolgálati ágakat, állami feladatokat, alkotmányos elveket, a rendvédelmi szervezetet és főbb feladataikat.

2	Kapott feladatainak végrehajtása során, a hierarchikus szervezetekre jellemző alá-fölérendeltségi szabályok szerint működik együtt a szervezet tagjaival.	Ismeri a hierarchia fogalmát, céljait. Átlátja a hierarchikus szervezetek jellemző felépítését, a szolgálati érintkezés és a szolgálati út lényegi jellemzőit.	Elkötelezett a szervezeti célok iránt.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.
		Tisztában van az állammal, mint foglalkoztató szolgálatellátásra vonatkozó speciális elvárásaival (szolgálati kötelezettségek, korlátozott jogok).		
		Alkalmazói szinten ismeri az udvariassági szabályokat.	Kész az együttműködésre munkatársaival, más állami szervekkel.	
3	Írásban és szóban kommunikál, a kialakult konfliktushelyzetet hatásosan kezeli.	Azonosítja a kommunikációs partner érzelmi állapotát és az ahhoz társuló esetleges konfliktushelyzetet.	Törekszik az esetleges kommunikációs zavarok feloldására.	Felelősséget vállal a kijelentéseiért.
4	Metakommunikációján belül a testbeszédet verbális kommunikációjához tudatosan igazítja.	Érti a testbeszéd jeleit, alapszinten alkalmazza a metakommunikációs eszközöket.	Figyelemmel kíséri a kommunikáció menetét, törekszik az eredményes befejezésre.	Korrigálja a metakommunikációs hibákat Felelősséget vállal a nonverbális kommunikációjáért
5	Indulatait kontrollálva, előnyben részesíti az asszertív kommunikációt.	Megismeri önmagát és az egyes személyiségtípusokat	Előítéletektől mentesen kommunikál.	Érzelmi állapotának változásait felügyeli.
		Viselkedési jellemzőik alapján beazonosítja az egyes személyiségtípusokat.	Önuralmát megőrzi a kommunikációs folyamatban.	Kiáll a céljai és véleménye mellett.
		Alapszinten érti az asszertivitás fogalmát, kommunikációs technikáit.		Korrigálja kommunikációs hibáit.

6	Vezényszóra különböző alaki mozgásformákat mutat be egyénileg és kötelékben.	Ismeri a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető alaki és tiszteletadási előírásokat.	Feltétel nélkül elfogadja az utasítások alapján történő mozgásváltoztatást.	Önállóan képes az alaki előírásoknak megfelelő megjelenésre és tiszteletadásra.
		Alkalmazói szinten ismeri a raj és kötelék mozgásformákat.	Törekszik az összhang létrejöttére és fennmaradására.	Társaival együttműködve, utasítás alapján képes az előírászerű mozgásra.
7	Tudatosan tervezi és fejleszti fizikai állóképességét.	Ismeri a fizikai állóképesség összetevőit és fejlesztésének módszereit.	Elkötelezett és hajlandó fizikai állóképességét fejleszteni.	Betartja az állóképessége fejlesztésére kapott utasításokat.
		Ismeri az egészséges életmód jellemzőit.	Elkötelezett az egészséges életmód kialakítása és fenntartása mellett.	Betartja az egészséges életmódra nevelő szabályokat
8	A megismert önvédelmi fogásokkal megvédi saját testi épességét.	Alapszinten ismeri az alapvető önvédelmi technikákat (esések, gurulások, dobások).	Tudatosan alkalmazza önvédelmi helyzetekben a tanultakat.	Utasítás alapján, vagy segítséggel végrehajtja a kért önvédelmi gyakorlatot.

4. Szakmairányok közös szakmai követelményei

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	A megbízó által meghatározott tartalmú őrutasítás alapján az őrzött létesítménybe történő be- és kiléptetést a személyek azonosításával, csomagjuk és/vagy gépjárművek átvizsgálásával végzi.	Ismeri a magánbiztonsági szolgáltatások rövid történetét, a jellemző tevékenységeket (személy- és vagyonvédelem, magánnyomozás) főbb jogi szabályozóit, az egyes tevékenységek gyakorlásának főbb feltételeit.	Feladatát éber és kritikus szemléletben végzi.	Írásbeli utasítások alapján önállóan jár el.
		Alkalmazói szinten ismeri a személy be- és kiléptetés szabályait, az tevékenység végzéséhez alkalmazott IKT eszközök használatát.		
		Alkalmazói szinten ismeri a gépjármű átvizsgálás szabályait be- és kilépés esetére.		
		Alkalmazói szinten ismeri a csomag-, szállítmány-, és áruellenőrzés szabályait be- és kiléptetés esetére vonatkozóan.		
2	Az összeköttetésre szolgáló és a telepített biztonságtechnikai esz-	Ismeri a főbb objektumvédelmi rendszereket, a védelmi szinteket, a	A lehetséges riasztási eseményeket éber és kritikus mó-	Írás- és szóbeli utasítások alapján önállóan látja el feladatát.

	közök, rendszerek kezelésével objektumot, kereskedelmi vagy logisztikai létesítményeket őriz.	rádióforgalmazás eszközeit és szabályait.	don figyel. Az eszközök adatait folyamatosan frissíti.	
		Ismeri a kulcsnyilvántartás szerepét, a kiadás- és visszavételezés jellemzőit, a kulcs felvételi-jogosultság vizsgálatára vonatkozó szakmai szabályokat.	Részrehajlás-mentes feladatvégzés az utasítások szerint.	Utasítások, előírások alapján önállóan végzi a feladatot.
		Ismeri a mechanikus és elektronikus védelmi eszközöket.	A megbízó utasításai szerint éber, folyamatos körültekintéssel látja el munkáját.	Feladatát önállóan végzi.
3	Belső és közterületi járőrszolgálatot lát el, valamint helyszínelőzést végez a riasztásra kivonuló szolgálat tagjaként.	Ismeri a járőrszolgálat ellátására vonatkozó jogi és szakmai szabályokat. Ismeri a helyszínbiztosítási elvárásokat.	Szolgálatát alaposan és határozottan látja el, társaitól is precíz munkavégzést vár el.	Írás- és szóbeli utasítások alapján önállóan látja el feladatát.
		Ismeri a szolgálat ellátásnak szabályait (szolgálat átadása és átvétele, információk rögzítése a szolgálati dokumentumokban, szolgálati érintkezés szabályai, szolgálat ellátására vonatkozó alaki szabályok.)	A szolgálat átadása és átvétele precízen és szabályosan dokumentáltan történik. Szolgálati előjáróival és társaival tisztelettel kommunikál. Szolgálatát kulturáltan, az alaki előírásoknak megfelelően látja el.	Órutasítás alapján önállóan végzett tevékenység.
		Tisztában van a megbízó és a foglalkoztató fogalmával, a megbízás és a munkaszerződés, hivatásos szolgálati viszony főbb jellemzőivel, a munkavégzésre vonatkozó munka-, baleset- és környezetvédelmi szabályokkal.	Tiszteletben tartja és elfogadja a feladatellátásra vonatkozó elvárásokat, szabályokat. A hierarchikus szervezeti kultúrára értékként tekint.	Betartja a szolgálatellátásra, munka- és balesetvédelemre, eszközhasználatra vonatkozó szabályokat.

		Ismeri a tűzvédelmi és tűz megelőzési szabályokat, a tűzoltó készülék használatát.		
4	Pénz- és értékszállítást végez, szállítmányt kísér.	Ismeri és alkalmazza a pénz- és értékszállításra vonatkozó biztonsági követelményeket.	Precizitás, kritikus szemlélet, éberség a munkavégzés során. Nagyfokú együttműködés a végrehajtásban résztvevők között.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.
5	Rendezvények (kulturális, sport, egyéb tömeg rendezvények) biztosítását végzi, eltávolítja a rendezvényt akadályozó, zavaró személyeket.	Ismeri a rendezvény szervezésének, engedélyezésének főbb szabályait, a szervezők és résztvevők főbb jogait és kötelességeit.	Pártatlan és szabályos munkavégzés a rend fenntartásának érdekében.	Betartja és betartatja a biztonsági rendszabályokat.
6	A hatóság egyidejű értesítése mellett a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt elfogja, a hatóság kéréséig visszatartja és a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetéséhez használt, az elkövető birtokában lévő támadásra alkalmas eszközt elveszi.	Ismeri a közigazgatási hatósági és szabálysértési eljárások alapvető szabályait (hatásköri és illetékességi szabályok, vétkeség és társadalomra veszélyesség, ügyfél és hatóság fogalma, főbb eljárási cselekmények és meghozható határozatok, szabálysértési és közigazgatási ügyekben).	Elkötelezett a biztonság fenntartása és megőrzése iránt.	Beavatkozási helyzetben önállóan jár el a hatósági szervekkel együttműködésben.
		Ismeri a legjellemzőbb szabálysértési (köznyugalom és tulajdon elleni, közlekedési és közterületre vonatkozó tényállások) és büntető tényállásokat (korrupciós, hivatali, köznyugalom elleni, vagyon elleni és vagyon elleni erőszakos cselekmények, élet-és teszi		

		épség elleni cselekmények, emberi szabadság és méltóság elleni, valamint hivatalos és közfeladatot ellátó személyek elleni		
		cselekmények). Tisztában van a közveszély fogalmával és a közveszély helyszínének fogalmával.		
		Ismeri a főbb polgári jogi fogalmakat (tulajdon, a birtok, a birtokvédelem és a jogos önhatalom).	Kész a tetten ért személy ellen szabályosan fellépni.	Felelősséget vállal a meghozott döntéseiért.
		Ismeri a büntetőeljárás alapvető szabályait, az eljáró hatóságokat, az eljárásban érintett személyeket.		
		Felismeri a jogos védelmi és a végszükség helyzetet.	Kész saját vagy mások védelmében kényszerítő testi erő vagy kényszerítő eszköz használatával fellépni.	A jogos védelmi helyzet felismerése esetén dönt a szükséges és arányos mérvű beavatkozásról, fellépésről.
		Ismeri a jogtalan támadás elhárítására használt eszközök (gumibot, vegyi eszköz, lőfegyver) biztonságos használati módját, a kényszerítő testi erő alkalmazásának módját, és az azok alkalmazására vonatkozó jogszabályi és szakmai, taktikai előírásokat.	Elkötelezett a támadás elhárítása során a fokozatosság, eredményesség, szükségesség és arányosság elveinek betartásában. Az élet- és testi egészség védelmét szem előtt tartja az intézkedés során.	Felelősen betartja a támadás-elhárító vagy kényszerítő eszközök használatára vonatkozó biztonsági és szakmai előírásokat.

		Ismeri a hatékony önvédelmi közelharc elemeit, technikáit, az emberi test sérülékeny pontjait		
7	Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközöket, berendezéseket kezel, használ, adatrögzítést végez.	Alkalmazói szinten ismeri a hivatalos kommunikáció műfaji jellemzőit.	Precízen, igényesen végzi dokumentációs tevékenységét.	Feladatait önállóan végzi.
		Ismeri az alapvető szerkesztési, adat-		
		nyilvántartási felületek felhasználói funkcióit, lehetőségeit.		
		Azonosítja a különböző tevékenységekhez köthető nyomtatványsablonokat és tudja tartalmi egységeit értelmezni.	Precízen, igényesen végzi dokumentációs tevékenységét.	Feladatait önállóan végzi.
8	A feladatkörében meg tett intézkedésekről előljárójának vagy feltesének írásbeli jelentést készít vagy szóban jelent a szervezeti előírások szerint.	Alkalmazói szinten ismeri a jelentés, jegyzőkönyv, feljegyzés fő tartalmi követelményeire vonatkozó szakmai elvárásokat.	Szakmai igényességre, szakszerűségre, pontosságra törekszik feladatellátása során.	A munkakörének megfelelő dokumentációt önállóan vezeti.
		Ismeri a hierarchikus szervezet hivatalos írásbeli és szóbeli kommunikációjára vonatkozó szabályokat, elvárásokat, a szakmai nyelv kifejezéseit.		

9	Tájékoztatja az ügyfeleket az általa végzendő intézkedés indokáról, a felhatalmazásáról, az intézkedés elleni panaszkezelési eljárásról.	Ismeri az ügyfelek és állampolgárok tájékoztatására vonatkozó jogszabályi kötelezettség tartalmát. Ismeri az ügyfelekkel történő kommunikációs szabályokat (köszönési és udvariassági szabályok, hivatalos nyelvezet).	Megegyezésre törekedve határozottan kommunikál.	Feladatát önállóan végzi.
10	Elsősegélyt nyújt és újraélesztést végez szükség esetén.	Ismeri az elsősegélynyújtás eszközeit és használatuk módját.	Kész az életmentésére és testi épség védelmére.	Önállóan képes az elsősegélynyújtásra vagy újraélesztésre.
		Ismeri az újraélesztési technikákat és módszertant.		

19. Rendészet és közszolgálat ágazat

5 0413 18 01 Közszolgálati technikus (Rendészeti technikus szakmairány)

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként								
	Évfolyam		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			7	9	14	14	24	2258
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy						
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás	0,5					18
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv					2	62
Rendészeti és közszolgálati alapozóképzés	Közszolgálati alapismeretek	Ágazati alapoktatás	2	1,5				126
	Kommunikációs gyakorlatok		1	1				72
	Kommunikációs ismeretek			1				36
	Pszichológiai, szociológiai és kriminológiai alapismeretek			2				72
	Speciális testnevelés és önvédelem		3,5	3,5				252
Közszolgálat és rendvédelem	Rendvédelmi szervek és alapfeladatok	Rendvédelmi szervek és alapfeladatok					5	155
	Szolgálati ismeretek	Szolgálati ismeretek					4	124
	Jogi ismeretek - Rendészeti technikus	Jogi ismeretek - Rendészeti technikus				4		124
	Közigazgatási ismeretek - Rendészet technikus	Közigazgatási ismeretek - Rendészet technikus			4		2	206
Kommunikáció a közszolgálatban	Szakmai kommunikáció	Szakmai kommunikáció			3		2	170
	Digitális kommunikáció és gépirás	Digitális kommunikáció és gépirás I.			4			144
		Digitális kommunikáció és gépirás II.				1,5		46,5
		Digitális kommunikáció és gépirás III.					1	31
Szakmai kommunikáció idegen nyelven	Szakmai kommunikáció idegen nyelven			3		2	170	
Speciális testnevelés	Erő és állóképesség fejlesztés	Erő- állóképesség fejlesztés I.				2		62
		Erő- állóképesség fejlesztés II.					3	93
	Önvédelem	Önvédelem I.				2	1	93
		Önvédelem II.						0
Lövészet	Lövészet I.				1,5		46,5	
Magánbiztonság és vagyonvédelem	Személy- és vagyonvédelem	Személy- és vagyonvédelem				3	1	124
	Közösségi vagyonvédelem	Közösségi vagyonvédelem					1	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat					35	35		

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

1.1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1.1. Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Rendészeti és közszolgálati alapozóképzés megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Közszolgálati alapismeretek

A magyar államszervezet és a közszolgálat rendszere

A rendvédelem története, szervei és feladatrendszere

Jogi alapismeretek

Általános szolgálati ismeretek

1.2.2. Kommunikációs gyakorlatok

Szókincsfejlesztés

Beszédtechnikai gyakorlatok

Nyelvművelés, nyelvhelyesség

Helyesírási készség fejlesztése

Személyiségfejlesztés, önismeretet fejlesztő kommunikációs gyakorlatok

A megjelenés, mint az önkifejezés eszköze

A nyelvi agresszió kezelési formái

Stresszkezelés, ventilláció

1.2.3. Kommunikációs ismeretek

Együttműködési elvek, udvariassági szabályok

Személyközi kommunikáció

Kommunikáció konfliktushelyzetben

Metakommunikáció, testbeszéd a kommunikáció során

Fogyatékkal élőkkel való kommunikáció

Kommunikáció korlátozott nyelvi kód esetén

Kommunikáció az áldozatokkal

Kommunikáció a munkahelyen

Jelenlét a közösségi médiában

Tájékozódás a hírek, álhírek világában

1.2.4. Pszichológiai, szociológiai és kriminológiai alapismeretek

A pszichológia alapjai

Személyiségfejlődés

Kommunikáció különböző személyiségtípusú emberekkel

Szociológiai ismeretek

Szociálpszichológiai alapismeretek

Előítélet, attitűd, multikulturális ismeretek

Asszertív és agresszív magatartásformák

Antiszociális magatartás, deviancia

A kriminológia és a bűnözés, a kriminális személyiség

Áldozattan

1.2.5. Speciális testnevelés és önvédelem

Fizikai állóképesség fejlesztés

Alaki szabályok

Önvédelem

2. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

2.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

Önéletrajz és motivációs levél

„Small talk” – általános társalgás

Állásinterjú

3. Közszolgálat és rendvédelem megnevezésű tanulási terület

3.1. Rendvédelmi szervek és alapfeladatok tantárgy

3.2. Szolgálati ismeretek tantárgy

3.3. Jogi ismeretek – Rendészeti technikus tantárgy

3.4. Közszolgálati ismeretek – Rendészeti technikus tantárgy

4. Kommunikáció a közszolgálatban megnevezésű tanulási terület

4.1. Szakmai kommunikáció tantárgy

4.2. Szakmai kommunikáció idegen nyelven tantárgy

4.3. Digitális kommunikáció és gépírás I. tantárgy

Gépírás gyakorlat

4.4. Digitális kommunikáció és gépírás II. tantárgy

Gépírás gyakorlat

4.5. Digitális kommunikáció és gépírás III. tantárgy

Gépelés, szövegformázás alapjai

Hivatalos iratok szerkesztése

E-kommunikáció

Online ügyintézés

5. Speciális testnevelés megnevezésű tanulási terület

5.1. Erő és állóképesség fejlesztés I. tantárgy

Fizikai állóképesség fejlesztés

5.2. Erő és állóképesség fejlesztés II. tantárgy

Fizikai állóképesség fejlesztés

5.3. Önvédelem I. tantárgy

Önvédelmi technikák

Közelharc alaptechnikák

5.4. Önvédelem II. tantárgy

Önvédelmi technikák

Közelharc alaptechnikák

5.5. Lövészet I. tantárgy

6. Magánbiztonság és vagyonvédelem megnevezésű tanulási terület

6.1. Személy- és vagyonvédelem tantárgy

6.2. Közösségi vagyonvédelem tantárgy

**Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és
Kollégium**

KÉPZÉSI PROGRAM

FODRÁSZ

1 A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Szépészet
- 1.2 A szakma megnevezése: Fodrász
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 1012 21 01
- 1.4 A szakma szakmairányai: -
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Szépészet ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése:-
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -
, Technikumioktatásban: 140, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

2. A szakma keretében ellátható legjellemzőbb tevékenység, valamint a munkaterület leírása

A Fodrász vendégfogadást végez, megtervezi a kívánt szolgáltatást, diagnosztizál - egyéniség, fejbőr,haj - szempontok alapján.

Hajmosást, hajápolást végez a haj típusának és állapotának megfelelő termékekkel.

Vizes és száraz haj formázását végzi a megfelelő eszközökkel, termékekkel és technológiákkal.

Férfi arcot borotvál, szakállt-bajuszt formáz, különböző formáknak megfelelően haját vág és szárít. Megtervezi és elvégzi a hajszín változtatásait, alkalmazza a megfelelő termékeket és technológiákat.Felméri és megtervezi igény szerint a haj tartós formaváltoztatását, és elvégzi a szükséges,termékekkel, eljárásokkal.

Tudatosan alkalmazza a női alap és divathajvágási formákat az egyéniségnek megfelelően.

Megtervezi és elvégzi a különböző hajhosszabbítási technológiákat, technikákat és alkalmi hajviseletet készít fizikai formaváltoztató eszközök segítségével, díszítés alkalmazásával.

Minden szolgáltatást követően tanácsot ad a vendégének az otthoni hajápoláshoz és hajformázáshoz.

3. Ágazati alapoktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	A festészet, szobrászat, építészet legfontosabb fogalmait példákon bemutatja, értelmezi, elemzi.	Ismeri a festészet, szobrászat, építészet alapfogalmait.	Kíváncsi, érdeklődő, nyitott a különböző művészetek iránt.	
2	Felismeri, elkülöníti a korstílusok és stílusirányzatok jellemzőit, legfontosabb alkotásait. Bemutatja a tartalom és a megjelenítés összefüggéseit.	Ismeri az ókor, középkor, újkor, modern kor korstílusait, stílusirányzatait és jellemzőit.	Érdeklődést mutat a különböző, korstílusok és stílusirányzatok iránt.	Önállóan felismeri, elkülöníti a korstílusok és stílusirányzatok jellemzőit, legfontosabb alkotásait. Önállóan bemutatja a tartalom és a megjelenítés összefüggéseit.
3	A szabadkézi rajzolás alapgyakorlatok alkalmazásával tónus- és vonalgyakorlatokat végez.	Ismeri a szabadkézi rajzolás, ecsetkezelés technikáit, a színtan alapfogalmait, a szíkontrasztokat.	A színek, formáktudatos alkalmazására törekszik.	Önállóan végez tónus- és vonalgyakorlatokat.
4	Agyaggal vagy gyurmával emberi fejformákat, kezet, lábat, egyszerű alakzatokat, tárgyakat, az egyéniségeknek megfelelő kiegészítőket, ékszereket készít.	Ismeri az agyag vagy gyurma anyagi tulajdonságait, a kollázs technikát, az ékszerkészítés különböző technikáit.	Törekszik a precíz és kreatív forma, motívum kialakítására.	Önállóan készíti a szépség ágazatba tartozó szakmákra jellemző egyszerű formákat, tárgyakat.
5	Megválasztja és alkalmazza a megtervezett munkához, stílushoz illő motívumokat, színeket, formákat.	Ismeri a különböző stílusokat, a hozzájuk illő motívumokat, színeket, formákat.	Az adott stílushoz leginkább illő motívumok, színek, formák megválasztására törekszik.	Önállóan, felelősségteljesen megválasztja a motívumokat, színeket, formákat.

6	Vizuálisan az egyéniség típusoknak megfelelően vizuális prezentációban megjeleníti stílustanácsadással kapcsolatos elképzeléseit prezentációs szoftver segítségével.	Ismeri az egyéniség típusokat, azok, jellemzőit, a vizuális és verbális prezentáció alapjait és eszközeit.	Nyitott új vizuális technikák és stílustanácsadáshoz kapcsolódó szoftverek megismerésére.	Önállóan készíti a prezentációt stílustanácsadással kapcsolatos elképzeléseiről.
7	A vendég habitusának, életkorának és a szituációnak megfelelő, hatékony kommunikációt folytat személyesen és elektronikus csatornákon keresztül magyar és idegen nyelven.	Ismeri az alapvető kommunikációs szabályokat, technikákat, stílusokat, csatornákat, a kommunikációt támogató IKT eszközöket. Ismeri az szépsészeti szakmai kifejezéseket idegennyelven.	Udvarias, tisztelettudó, empátikus kommunikációra és felelős, korrekt, szakszerű, követhető és pontos vendégkezelésre törekszik a szakmaetikai alapelvek betartásával. Nyitott új kommunikációt támogató IKT eszközök, szoftverek megismerésére.	Felelősséget vállal szakmai kommunikációja tartalmáért.
8	Hatékonyan kezeli a munkájával kapcsolatos konfliktusokat, panaszokat.	Ismeri a konfliktuskezelési, panaszkezelési technikákat.	Vendégközpontú, empátikus konfliktus- és panaszkezelésre törekszik.	Önállóan, felelősségteljesen kezeli a konfliktusokat, panaszokat.
9	Alkalmazza a munka-, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályokat a szépsészeti szolgáltatás során.	Ismeri a szépsészeti szolgáltatás munka-, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályait.		Betartja a munka-, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályokat
10	Elvégzi az eszközök, munkaterület tisztítását, fertőtlenítését.	Ismeri a fertőtlenítés módszereit, eszközeit, anyagait és ezek alkalmazását.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, higiénikus munkavégzésre.	Önállóan végzi a tisztítás és fertőtlenítés munkafolyamatát.

11	A szépeészeti szolgáltatással kapcsolatos adminisztratív tevékenységet végez.	Ismeri a szépeészeti szolgáltatással kapcsolatos munkavédelmi dokumentumokat és azok adatkezelési szabályait.	A szépeészeti szolgáltatással kapcsolatos dokumentumok pontos, precíz, szabálykövető kitöltésére törekszik.	Betartja a szépeészeti szolgáltatással kapcsolatos dokumentáció elkészítésére vonatkozó szabályokat és felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.
12	Alkalmazza a szépeészeti szolgáltatáshoz szükséges alapvető anatómiai, élettani ismereteket.	Ismeri a sejt alkotórészeit, a szövettant, a szervek és szervrendszerek általános jellemzőit, a bőr és függelékeinek felépítését, és azon szervrendszerek zavarait, amelyeknek hatása van a kültakaróra.	A szépeészeti szolgáltatás ok-okozati aspektusainak megértésére, törekszik. Belátja, figyelemmel kíséri a szépeészeti szolgáltatás ok-okozati összefüggéseit, az ebből eredő kockázatokat.	Felelősségteljesen és önállóan alkalmazza az anatómiai és élettani ismereteket a diagnosztizáláshoz.
13	Kémiai számításokat végez, anyagkeverékeket vizsgál, készít.	Ismeri a tömeg-térfogatmérés, mérés, becslés, mértékegységek, oldatokkal kapcsolatos számítások, keverési arányok szépeészeti alkalmazásait. Ismeri a szervetlen és szerves anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, bőrre, körömre, hajra gyakorolt hatásait.	Törekszik a kémiai számítások szakmailag pontos elvégzésére.	Önállóan, felelősségteljesen végzi a kémiai számításokat, útmutató alapján vizsgálja és készíti el az anyagkeverékeket.

14	Tájékoztatja a vendéget a szépségszalon alapvető szolgáltatásairól.	Ismeri a szépségszalonok szolgáltatásait.	Egyértelmű, világos, hiteles kommunikáció, a törekszik a szépsészeti szolgáltatásokról való tájékoztatás során.	Önállóan ad tájékoztatást a szépségszalonokban elérhető szolgáltatásról.
15	Megtervezi a saját szépsészeti életpályáját.	Ismeri a fontos szakmai szervezeteket, rangos szakmai rendezvényeket, szakmai életutakat.	Törekszik a folyamatos önképzésre, szakmai fejlődésre.	Önállóan és felelősségteljesen megtervezi szépsészeti életpályáját.

4. Szakirányú oktatás szakmai követelményei

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	Alkalmazza a munka, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályokat a fodrász szolgáltatás során.	Ismeri a fodrász szolgáltatás munka-, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályait.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, higiénikus munkavégzésre.	Betartja a munka-, tűz-, balesetvédelmi és elsősegélynyújtási szabályokat.
2	Fertőtleníti, tisztítja, karbantartja a fodrász szolgáltatáshoz alkalmazott eszközöket.	Ismeri a fodrászatban használt fertőtlenítő anyagok helyes használatát, az egészségügyi és munkavédelmi előírásokat, a kézi szerszámok karbantartását, tisztítását, ápolását.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, higiénikus munkavégzésre.	Önállóan végzi a tisztítás és fertőtlenítés munkafolyamatát.

3	Vendég fogadást végez.	Tudja a különböző kultúrájú és korú vendégekkel való kommunikációs technikákat, ismeri a fogyasztóvédelmi szabályokat.	Udvarias, tisztelettudó, empátikus kommunikációra és felelős, korrekt, szakszerű, követhető és pontos vendégkezelésre törekszik.	Felelősséget vállal szakmai kommunikációja tartalmáért, betartja a fogyasztóvédelmi szabályokat.
4	Megfigyeli a vendég egyéniségét.	Ismeri a különböző egyéniségek ismertető jeleit.	Törekszik diszkréten kezelni a megfigyeléseit, benyomásait. A vendégkezelés során törekszik a szakmaetikai alapelvek betartására.	A vendég egyéniségének figyelembevételével, önállóan, tervezi meg a fodrász szolgáltatásokat.
5	Megtervezi a kívánt szolgáltatást a vendég igénye szerint.	Ismeri a különböző fodrászati szolgáltatások idő igényét, technológiáit, anyagigényét.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, higiénikus, szakszerű, precíz munkavégzés megtervezésére.	Önállóan végzi a munkafolyamat anyag- és eszközigényének, technológiájának megtervezését.
6	Megválasztja és alkalmazza a megtervezett munkához, stílushoz illő motívumokat, színeket, formákat, hajviseleteket, szakáll és bajuszformákat.	Ismeri a különböző stílusokat, a hozzájuk illő motívumokat, színeket, formákat. Ismeri a hajviseletek, szakáll- és bajuszformák formai és stílusjegyeit.	Az adott stílushoz leginkább illő motívumok, színek, formák, hajviseletek, bajusz- és szakállformák megválasztására törekszik.	Önállóan, felelősségteljesen megválasztja a motívumokat, színeket, formákat, hajviseleteket és bajusz- és szakállformákat.
7	Diagnosztizálja objektív és szubjektív szempontok alapján a fejbőrt és a haját.	Ismeri a bőr- és függelékeinek felépítését, élettanát, a bőrelváltozásokat és azon szervrendszerek zavarait, amelyeknek hatása van a bőrre, hajas fejbőrre.	Biztonságos, egészséget nem károsító szolgáltatás elvégzésére törekszik.	Felelősségteljesen és önállóan diagnosztizálja a fejbőrt és a haját.

8	Elvégzi a hajmosását a megfelelő termékekkel.	Ismeri a hajmosó anyagokat, hatásukat a hajra, azok alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajmosás során.	Önállóan végzi a hajmosás munkafolyamatát.
9	Hajápolást végez a szükséges termékekkel.	Ismeri a hajápoló anyagokat, hatásukat a hajra, azok alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajápolás során.	Önállóan végzi a hajápolás munkafolyamatát.
10	Megtervezi és elvégzi a női hajvágását.	Ismeri a női hajvágás eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, azok alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a női hajvágás során.	Önállóan végzi a női hajvágás munkafolyamatát.
11	Megtervezi és elvégzi a férfi hajvágását.	Ismeri a férfi hajvágás eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, azok alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a férfi hajvágás során.	Önállóan végzi a férfi hajvágás munkafolyamatát.
12	Megtervezi és elvégzi a hajformázását nedves és száraz hajon.	Ismeri a hajvizes és száraz formázásának eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, azok helyes alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajformázás során.	Önállóan végzi a hajvizes és száraz formázásának munkafolyamatát.
13	Megtervezi és elkészíti a hajtartós formaváltoztatását / hullámosítás, egyenesítés /	Ismeri a hajtartós formaváltoztatásának / hullámosítás, egyenesítés / eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajtartós formaváltoztatás során.	Önállóan végzi a hajtartós formaváltoztatását.

14	Bőr-/allergia tesztet, végez kémiai hajszínváltoztatás / hajfestés előtt.	Ismeri a hajszínváltoztató eljárások egészségügyi előírásait (kötelező allergiateszt), annak dokumentálását és adatkezelési szabályait.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a bőr és allergiateszt elvégzése során.	Önállóan és felelősségteljesen végzi el a bőr és allergia tesztet.
15	Megtervezi és elvégzi a haj szintelenítést, szőkítést.	Ismeri a hajszíntelenítés eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit, hatásait a hajra.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajszíntelenítés, szőkítés során.	Önállóan végzi a hajszíntelenítést, szőkítést.
16	Megtervezi és elvégzi a haj melírozását a szükséges technológiáknak megfelelően.	Ismeri a haj melírozásának eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a haj melírozása során.	Önállóan végzi a haj melírozását.
17	Megtervezi és tudatosan használja a különböző színváltoztató termékeket.	Ismeri a hajszínváltoztatás eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre, nyitott új hajszínváltoztató termékek megismerésére, alkalmazására.	Önállóan végzi a hajszínváltoztatás munkafolyamatát.
18	Elvégzi a férfi arc borotválását, ápolását.	Ismeri a borotválás eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a férfi arc borotválása során.	Önállóan végzi a férfi arc borotválását, ápolását.
19	Megtervezi és elvégzi a férfi szakáll, bajusz formázását és ápolását.	Ismeri a férfi szakáll és bajuszformázás eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a férfi szakáll, bajusz formázása, ápolása során.	Önállóan végzi a férfi szakáll, bajusz formázását és ápolását.

20	Megtervezi és elvégzi a hajhosszabbítást és hajdúsítást.	Ismeri a különböző hajhosszabbítási és hajdúsítási eljárások eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre a hajhosszabbítás, hajdúsítás során.	Önállóan végzi a hajhosszabbítási és hajdúsítási szolgáltatásokat.
21	Alkalmi hajviseletet tervez és készít fizikai formaváltoztató eszközökkel, a stílusnak megfelelő díszítéssel.	Ismeri az alkalmi hajviselet eszközeit, anyagait, technikáit, technológiáit, alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik az egészséget nem veszélyeztető, precíz, higiénikus munkavégzésre az alkalmi hajviselet készítése során.	Önállóan készít alkalmi hajviseletet.
22	Minden szolgáltatást követően tanácsot ad a vendégének az otthoni hajápoláshoz, hajformázáshoz.	Ismeri hajápolás, hajformázás anyagait, eszközeit, technikáit, azok helyes alkalmazási lehetőségeit.	Egyértelmű, világos, hiteles kommunikációra törekszik a hajápolással, hajformázással kapcsolatos tanácsadás során.	A vendég igényeinek megfelelően dönt az otthoni hajápolással, hajformázással kapcsolatos javasolt termékekről.
23	A fodrász szakképesítéshez kapcsolódó vállalkozási és marketing tevékenységeket végez.	Ismeri a fodrász vállalkozás beindításának és fenntartásának feltételeit, az alapvető fodrászati tevékenységekhez kapcsolódó marketing eszközöket.	Nyitott az új vállalkozáshoz, illetve marketingtevékenységhez kapcsolódó információk befogadására.	Vállalkozását szakszerűen, a vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartásával működteti.

21. Szépészet ágazat

5 1012 21 01 Fodrász

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként								
	Évfolyam		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			7	9	14	14	24	2258
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy						
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Ágazati alapoktatás		0,5				18
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv					2	62
Szépészet ágazati alapozó 1.	Szépészeti kommunikáció és szolgáltatás-etika	Ágazati alapoktatás	1	1				72
	Szépészeti informatika		0,5	0,5				36
	Szépészeti ábrázoló művészet		2	2				144
	Művészet- és divattörténet		0,5	1				54
	Szépészeti szolgáltatások alapismeretei		2					72
	Munka- és környezetvédelem		1					36
Szépészet ágazati alapozó 2.	Alkalmazott biológia	Alkalmazott biológia		3				108
	Alkalmazott kémia gyakorlat	Alkalmazott kémia gyakorlat		1				36
	Fodrász anatómia, életten	Fodrász anatómia életten			2			72
	Alkalmazott kémia	Alkalmazott kémia			2,5			90
Fodrász szakmai képzés	Fodrász szakmai ismeretek	Fodrász szakmai képzés I.			9,5	13	18	1303
	Anyagismeret	Fodrász szakmai képzés II.						
	Fodrász szakmai gyakorlat	Fodrász szakmai képzés III.						
	Hajviselet-történet							
Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozói ismeretek és marketing	Vállalkozói ismeretek és marketing I.				1		31
	Alkalmazott számítástechnika	Vállalkozói ismeretek és marketing II.					4	124
Egybefüggő szakmai gyakorlat					70	70		

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Ágazati alapoktatás

Ágazati alapoktatás tantárgy (összevonás)

1.1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1.1. Munkavállalói ismeretek

Álláskeresés

Munkajogi alapismeretek

Munkaviszony létesítése

Munkanélküliség

1.2. Szépészeti ágazati alapozó 1. megnevezésű tanulási terület

1.2.1. Szépészeti kommunikáció és szolgáltatás-etika

A normák és szerepük: viselkedési normák – illik, nem illik

Kommunikáció a vendéggel

Vendégtípusok

A kommunikáció gyakorlata a szépségszalokban

A normák és szerepük: jog és etika

Nyilvánosság és kommunikáció: információforrások használata és információterjesztés a szépségszalokban

Konfliktus- és reklamációkezelés, tanácsadás

Személyes adatok kezelése a szépsézetben

1.2.2. Szépsészeti informatika

IKT-eszközök a szépsézetben

IKT-eszközök használata, digitális írástudás

Prezentációkészítés

1.2.3. Szépsészeti ábrázoló művészet

Szabadkézi rajz

Kollázstechnika

Ecsetkezelési technikák

Plasztikai ábrázolás gyurmával vagy agyaggal

Maszkkészítés különböző technikákkal

Plasztikai ábrázolás újrahasznosított anyagokból

Ékszerkészítés

1.2.4. Művészet- és divattörténet

Képzőművészeti alapfogalmak

Az ókor művészete és divatja

A középkor művészete és divatja

Az újkor művészete és divatja

Stílusztan

1.2.5. Szépsészeti szolgáltatások alapismeretei

Szépsészeti szolgáltatások, feladatok

Higiénia és fertőtlenítés a szépségszalomban

Szépsészeti életutak, szervezetek

1.2.6. Munka- és környezetvédelem

Elsősegélynyújtás

Munka-, tűz- és balesetvédelem

Ergonómia a szépségszalomban

Környezetvédelem

2. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

2.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

Önéletrajz és motivációs levél

„Small talk” – általános társalgás

Állásinterjú

3. Szépészet ágazati alapozó 2. megnevezésű tanulási terület

- 3.1. Alkalmazott biológia tantárgy
- 3.2. Alkalmazott kémia gyakorlat tantárgy
- 3.3. Fodrász anatómia, élettan tantárgy
- 3.4. Alkalmazott kémia tantárgy

4. Fodrász szakmai képzés megnevezésű tanulási terület

- 4.1. Fodrász szakmai képzés I. tantárgy
- 4.2. Fodrász szakmai képzés II. tantárgy
- 4.3. Fodrász szakmai képzés III. tantárgy

5. Vállalkozói ismeretek és marketing megnevezésű tanulási terület

- 5.1. Vállalkozói ismeretek és marketing I. tantárgy
- 5.2. Vállalkozói ismeretek és marketing II. tantárgy

3. Szakgimnáziumi képzések 9-12. évfolyam

**Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium
SZAKGIMNÁZIUM**

	9. évf.	10. évf.	11. évf	12. évf	13. évf
1.	54 345 01 Közszolgálati ügyintéző (52 345 04 Közszolgálati ügykezelő mellék-szakképesítés)				

4. Közismereti tartalom nélküli technikum képzések 13-14. évfolyam

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium TECHNIKUM KÖZISMERET NÉLKÜLI KÉPZÉS

	13. évf. első félév	13. évf. második félév	14. évf.
1.	10. Gépészet ágazat	5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus	
2.	24. Vegyipar ágazat	5 0711 24 08 Vegyész technikus	

10. Gépészet ágazat

5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként					
Évfolyam		1/13. évfolyam első félév	1/13. évfolyam második félév	2/14. évfolyam	Képzés összórá száma
Évfolyam összes heti óraszámja		34	34	34	2278
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy			
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		0,5	15,5
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	16		288
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	16,5		297
Gyártás-előkészítés	Gyártás -előkészítés	Gyártás -előkészítés		2	62
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	Forgácsoló megmunkálások		8	330
	Minőségellenőrzés	Minőségellenőrzés	1,5	1	45
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	CNC-gépkezelés és -forgácsolás		7	217
	CNC-programozás alapjai	CNC-programozás alapjai		2,5	77,5
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	Műszaki számítások	Műszaki számítások		5	121
	Műszaki rajz	Műszaki rajz		7	126
	Anyagismeret és gyártástechnológia	Anyagismeret és gyártástechnológia		5	90
	Gyártástervezés	Gyártástervezés		7,5	232,5
Szerelés, karbantartás	Szerelés és karbantartás	Szerelés és karbantartás		4	180,5
	Automatizálás	Automatizálás		4	134
Egybefüggő szakmai gyakorlat				160	160

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Villamos alapismeretek tantárgy

2.2. Gépészeti alapismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Gyártás-előkészítés megnevezésű tanulási terület

4.1. Gyártás-előkészítés tantárgy

5. Gépi forgácsolás megnevezésű tanulási terület

5.1. Forgácsoló megmunkálások tantárgy

5.2. Minőség-ellenőrzés tantárgy

6. Korszerű forgácsoló technológiák megnevezésű tanulási terület

6.1. CNC-gépkezelés és -forgácsolás tantárgy

6.2. A CNC-programozás alapjai tantárgy

7. Gépészeti ismeretek és gyártástervezés megnevezésű tanulási terület

7.1. Műszaki számítások tantárgy

7.2. Műszaki rajz tantárgy

7.3. Anyagismeret és gyártástechnológia tantárgy

7.4. Gyártástervezés tantárgy

8. Szerelés, karbantartás megnevezésű tanulási terület

8.1. Szerelés és karbantartás tantárgy

8.2. Automatizálás tantárgy

24. Vegyipar ágazat

5 0711 24 08 Vegyész technikus szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam		1/13. évfolyam első félév	1/13. évfolyam második félév	2/14. évfolyam	Képzés összórá száma	
Évfolyam összes heti óraszámja		34	34	34	2278	
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	1		18	
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	2	2	134	
Vegyipari ágazati alapozás	Vegyipari alapozó gyakorlat	Vegyipari alapozó gyakorlat	18		324	
	Műszaki és digitális alapok	Műszaki és digitális alapok	6		108	
Kémiai technológiai alapok	Általános kémia	Általános kémia	5	4	162	
	Szervetlen és szerves kémia	Szervetlen és szerves kémia	3	3	108	
	Biotechnológia	Biotechnológia		4	72	
	Vegyipari műszaki feladatok	Vegyipari műszaki feladatok		6	201	
	Alkalmazott kémia	Alkalmazott kémia		3	93	
Kémiai anyagok előállítása és összetételének minőség-ellenőrzése	Analitika gyakorlat	Analitika gyakorlat		8	144	
	Szerves preparatív gyakorlat	Szerves preparatív gyakorlat		6	108	
	Analitikai szabványvizsgálatok	Analitikai szabványvizsgálatok			3	93
	Műszeres analitika gyakorlat	Műszeres analitika gyakorlat			6	186
Termelés, üzemeltetés, logisztika	Technológiai folyamatok és minőségbiztosításuk	Technológiai folyamatok és minőségbiztosításuk			4	124
	Környezet-és munkavédelem a vegyiparban	Környezet-és munkavédelem a vegyiparban			2	62
	Vegyipari műveletek és irányításuk	Vegyipari műveletek és irányításuk			3	93
	Vegyipari műveletek és irányításuk gyakorlat	Vegyipari műveletek és irányításuk gyakorlat			8	248
Egybefüggő szakmai gyakorlat			80		80	

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Vegyipari ágazati alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Vegyipari alapozó gyakorlat tantárgy

2.2. Műszaki és digitális alapok tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Kémiai technológiai alapok megnevezésű tanulási terület

4.1. Általános kémia tantárgy

4.2. Szervetlen és szerves kémia tantárgy

4.3. Biotechnológiai tantárgy

4.4. Vegyipari műszaki feladatok tantárgy

4.5. Alkalmazott kémia tantárgy

5. Kémiai anyagok előállítás és összetételének minőség-ellenőrzése megnevezésű tanulási terület

5.1. Analitika gyakorlat tantárgy

5.2. Szerves preparatív gyakorlat tantárgy

5.3. Analitikai szabványvizsgálat tantárgy

5.4. Műszeres analitika gyakorlat tantárgy

6. Termelés, üzemeltetés, logisztika megnevezésű tanulási terület

6.1. Technológiai folyamatok és minőségbiztosításuk tantárgy

6.2. Környezet- és munkavédelem s vegyiparban tantárgy

6.3. Vegyipari műveletek és irányításuk tantárgy

6.4. Vegyipari műveletek és irányításuk tantárgy

5. Felnőttek oktatása

Nyíregyházi SZC Tiszavasvári Szakképző Iskola és Kollégium FELNŐTTEK OKTATÁSA

	11. évf. első félév	11. évf. második félév	12. évf.
1.	04. Elektronika és elektrotechnika ágazat	4 0713 04 07 Villanyszerelő (Épületvillamosság szakmairány)	
2.	07. Épületgépészet ágazat	4 0732 07 03 Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő	
3.	08. Fa- és bútoripar ágazat	4 0722 08 01 Asztalos	
4.	10. Gépészet ágazat	4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló	
5.		4 0715 10 08 Hegesztő	
6.		4 0732 10 03 Épület- és szerkezetlakatos	
7.	22. Szociális ágazat	4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó	
8.		5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakgondozó	
9.	24. Vegyipar ágazat	5 0711 24 08 Vegyész technikus	

04. Elektronika és elektrotechnika ágazat

4 0713 04 07 Villanyszerelő (Épületvillamosság szakmairány) szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			16	16	17	1103
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	8	0	0	144
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	7,5	0	0	135
Villamossági alapismeretek	Elektrotechnika	Elektrotechnika	0	1,5	1	58
	Ipari elektronika	Ipari elektronika	0	0	1	31
	Villamos dokumentáció	Villamos dokumentáció	0	1	1	49
Biztonságtechnika	Villamos biztonságtechnika	Villamos biztonságtechnika	0	1	1	49
	Munkavédelem	Munkavédelem	0,5	0,5	0	18
Épületvillamosság	Épületvillamosság 1.	Épületvillamosság 1.	0	3	1,5	100,5
	Épületvillamosság 2.	Épületvillamosság 2.	0	0	9	279
Villamos készülékek és berendezések	Villamos készülékek és berendezések 1.	Villamos készülékek és berendezések 1.	0	3,5	1,5	109,5
Villamos hálózat	Villamos hálózatok 1.	Villamos hálózatok 1.	0	5	0	90
Egybefüggő szakmai gyakorlat				160		160

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Villamos alapismeretek tantárgy

2.2. Gépészeti alapismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Villamossági alapismeretek megnevezésű tanulási terület

4.1. Elektrotechnika tantárgy

4.2. Ipari elektrotechnika tantárgy

4.3. Villamos dokumentáció tantárgy

5. Biztonságtechnika megnevezésű tanulási terület

5.1. Villamos biztonságtechnika tantárgy

5.2. Munkavédelem tantárgy

6. Épületvillamosság megnevezésű tanulási terület

6.1. Épületvillamosság I. tantárgy

6.2. Épületvillamosság II. tantárgy

7. Villamos készülékek és berendezések megnevezésű tanulási terület

7.1. Villamos készülékek és berendezések I. tantárgy

8. Villamos hálózat megnevezésű tanulási terület

8.1. Villamos hálózatok 1. tantárgy

07. Épületgépészet ágazat

4 0732 07 03 Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összórá száma
Évfolyam összes heti óraszámja			16	16	18,5	1149,5
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Épületgépészeti alapozás	Elektronikai alapozás	Elektronikai alapozás	2	0	0	36
	Épületgépészeti alapozás I.	Épületgépészeti alapozás I.	3,5	0	0	63
	Műszaki rajzismeret	Műszaki rajzismeret	2	0	0	36
	Épületgépészeti mérések I.	Épületgépészeti mérések I.	2,5	0	0	45
Fűtéstechnika	Épületgépészeti csővezetékek	Épületgépészeti csővezetékek	6	0	0	108
	Fűtési rendszerek I.	Fűtési rendszerek I.	0	9	0	162
Épületgépészeti munkák	Fűtési rendszerek II.	Fűtési rendszerek II.	0	0	7	217
	Hegesztési alapismeretek	Hegesztési alapismeretek	0	4	0	72
	Épületgépészeti alapozás II.	Épületgépészeti alapozás II.	0	2,5	0	45
	Épületgépészeti mérések II.	Épületgépészeti mérések II.	0	0	1,5	46,5
	Épületgépészeti tervdokumentáció és munkairányítás	Épületgépészeti tervdokumentáció és munkairányítás	0	0	1,5	46,5
Gázellátás	Gázhálózatok I	Gázhálózatok I	0	0	4	124
	Gázhálózatok II.	Gázhálózatok II.	0	0	2	62
	Égéstermék elvezetés	Égéstermék elvezetés	0	0	1,5	46,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat				160		160

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Épületgépészeti alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Elektronikai alapozás tantárgy

2.2. Épületgépészeti alapozás I. tantárgy

2.3. Műszaki rajzismeret tantárgy

2.4. Épületgépészeti mérések I. tantárgy

2.5. Épületgépészeti csővezetékek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Fűtéstechnika megnevezésű tanulási terület

4.1. Fűtési rendszerek I. tantárgy

4.2. Fűtési rendszerek II. tantárgy

5. Épületgépészeti munkák megnevezésű tanulási terület

5.1. Hegesztési alapismeretek tantárgy

5.2. Épületgépészeti alapozás II. tantárgy

5.3. Épületgépészeti mérések II. tantárgy

5.4. Épületgépészeti tervdokumentáció és munkairányítás tantárgy

6. Gázellátás megnevezésű tanulási terület

6.1. Gázhálózatok I. tantárgy

6.2. Gázhálózatok II. tantárgy

6.3. Égéstermék elvezetés tantárgy

08. Fa- és bútorigar ágazat

4 0722 08 01 Asztalos szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
	Évfolyam		11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			16	16	17	1103
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Fa- és bútorigari alapozás	Ábrázolási alapismeretek	Ábrázolási alapismeretek	3,5	0	0	63
	Mérési alapismeretek	Mérési alapismeretek	1	0	0	18
	Fa- és bútorigari alapszakmák	Fa- és bútorigari alapszakmák	8	0	0	144
	Anyagismeret	Anyagismeret	1,5	0	0	27
	Digitális alapismeretek	Digitális alapismeretek	1,5	0	0	27
Asztalosipari termékek gyártása	Bútorigari termékek gyártása	Bútorigari termékek gyártása	0	6	5,5	278,5
	Épületasztalos-ipari termékek gyártása	Épületasztalos-ipari termékek gyártása	0	6	5,5	278,5
Gépkezelési ismeretek	Asztalos gépismeret	Asztalos gépismeret	0,5	0,5	2	80
	Asztalosipari CAD-és CNC-technológia	Asztalosipari CAD-és CNC-technológia	0	1	1,5	64,5
Gyártás-előkészítési feladatok	Anyagismeret	Anyagismeret	0	1	1	49
	Integratív ismeretek	Integratív ismeretek	0	1	0,5	33,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat				140		140

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Fa- és bútorigari alapozás megnevezésű tanulási terület

- 2.1. Ábrázolási alapismeretek tantárgy
- 2.2. Mérési alapismeretek tantárgy
- 2.3. Fa- és bútorigipari alapgyakorlat tantárgy
- 2.4. Anyagismeret tantárgy
- 2.5. Digitális alapismeretek tantárgy
- 3. Asztalosipari termékek gyártása tanulási terület
  - 3.1. Bútorigipari termékek gyártása tantárgy
  - 3.2. Épületasztalos-ipari termékek gyártása tantárgy
- 4. Gépkezelési ismeretek tanulási terület
  - 4.1 Asztalos gépismeret tantárgy
  - 4.2 Asztalosipari CAD- és CNC-technológia tantárgy
- 5. Gyártás-előkészítési feladatok tanulási terület
  - 5.1 Anyagismeret tantárgy
  - 5.2 Integratív ismeretek tantárgy
- 6. Munkavállalói idegen nyelv tanulási terület
  - 6.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

10. Gépészet ágazat

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök órászáma évfolyamonként						
Évfolyam		11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összóra száma	
Évfolyam összes heti órászáma		15,5	16	17	1094	
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0	0,5	15,5
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	8	0	0	144
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	7,5	0	0	135
Gyártás-előkészítés	Gyártás -előkészítés	Gyártás -előkészítés	0	2	0	36
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	Forgácsoló megmunkálások	0	12	8	464
	Minőségellenőrzés	Minőségellenőrzés	0	2	0	36
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	0	0	5	155
	CNC-programozás alapjai	CNC-programozás alapjai	0	0	2,5	77,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat			160		160	

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Villamos alapismeretek tantárgy

2.2. Gépészeti alapismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Gyártás-előkészítés megnevezésű tanulási terület

3.1. Gyártás előkészítés tantárgy

5. Gépi forgácsolás megnevezésű tanulási terület

4.1. Forgácsoló megmunkálások tantárgy

4.2. Minőségellenőrzés tantárgy

6. Korszerű forgácsoló technológiák megnevezésű tanulási terület

5.1. CNC-gépkezelés és -forgácsolás tantárgy

5.2. A CNC-programozás alapjai tantárgy

10. Gépészet ágazat

4 0715 10 08 Hegesztő szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam		11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összórá száma	
Évfolyam összes heti óraszámja		15,5	15,5	16,5	1069,5	
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	8	0	0	144
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	7,5	0	0	135
Gépészeti alapismeretek	Műszaki dokumentáció	Műszaki dokumentáció	0	3	0	54
	Gépészeti alpmérések	Gépészeti alpmérések	0	2	0	36
	Anyagismeret, anyagvizsgálat	Anyagismeret, anyagvizsgálat	0	2	0	36
Hegesztési technológia előkészítése	Hegesztés alapismeretei	Hegesztés alapismeretei	0	6	0	108
Hegesztési feladatok	Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)	Kézi ívhegesztés	0	0	3,5	108,5
	Gázhegesztés	Gázhegesztés	0	2	3	129
	Fogyó elektródás védőgáz (MIG/MAG) ívhegesztés	Fogyó elektródás védőgáz (MIG/MAG) ívhegesztés	0	0	4	124
	Volfáramelektrodás semleges védőgáz ívhegesztés (TIG)	Volfáramelektrodás semleges védőgáz ívhegesztés (TIG)	0	0	4	124
	Egyéb hegesztési eljárások	Egyéb hegesztési eljárások	0	0	0,5	15,5
	A hegesztett kötések minőségi követelményei	A hegesztett kötések minőségi követelményei	0	0	0,5	15,5
Egybefüggő szakmai gyakorlat				160		160

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Villamos alapismeretek tantárgy

2.2. Gépészeti alapismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Hegesztési technológia előkészítése megnevezésű tanulási terület

4.1. Hegesztés alapismeretei tantárgy

5. Hegesztési feladatok megnevezésű tanulási terület

5.1. Kézi ívhegesztés tantárgy

Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)

Fémek hegeszthetősége bevont elektródás kézi ívhegesztéssel

Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)

A bevont ívhegesztő elektródák főbb típusai

A bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiája

Az ívhegesztés kötése

A bevont elektródás kézi ívhegesztéssel készített kötések eltérései (hibái)

Javító- és felrakóhegesztések

A bevont elektródás kézi ívhegesztés biztonságtechnikája

5.2. Gázhegesztés tantárgy

5.3. Fogyó elektródás védőgáz (MIG/MAG) ívhegesztés tantárgy

5.4. Volfrámelektródás semleges védőgáz (TIG) ívhegesztés tantárgy

5.5. Egyéb hegesztési eljárások tantárgy

5.6. A hegesztett kötések minőségi követelményei tantárgy

10. Gépészet ágazat

4 0732 10 03 Épület- és szerkezetlakatos szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam		11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összórá száma	
Évfolyam összes heti óraszámja		15,5	14,5	17	1067	
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5		9	
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		1	31	
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	Villamos alapismeretek	8		144	
	Gépészeti alapismeretek	Gépészeti alapismeretek	7,5		135	
Szakmai alapismeretek	Műszaki dokumentáció	Műszaki dokumentáció		3	54	
	Gépészeti alapmérések	Gépészeti alapmérések		2,5	45	
	Anyagismeret, anyagvizsgálat	Anyagismeret, anyagvizsgálat		2,5	45	
Gépészeti kötési feladatok	Forrasztás	Gépészeti kötések feladatok I.		4	72	
	Ragasztás					
	Szegecseles					
	Csavarozás					
	Felületvédelem	Gépészeti kötések feladatok II.		9	279	
	Hegesztés					
Biztonságtechnika	Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Biztonságtechnika		2	36	
	Magasban végzett szerelések					
Épületlakatos feladatok	Épületlakatos szerkezetek	Épületlakatos feladatok		4	124	
	Épületlakatos szerkezetek gyártása, beépítése, szerelése, karbantartása, javítása					
Szerkezetlakatos feladatok	Szerkezetlakatos munkák	Szerkezetlakatos munkák		3	93	
Egybefüggő szakmai gyakorlat				160	160	

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Műszaki alapozás megnevezésű tanulási terület

2.1. Villamos alapismeretek tantárgy

2.2. Gépészeti alapismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Szakmai alapismeretek megnevezésű tanulási terület

4.1. Műszaki dokumentáció tantárgy

4.2. Gépészeti alapmérések tantárgy

4.3. Anyagismeret, anyagvizsgálat tantárgy

5. Gépészeti kötési feladatok megnevezésű tanulási terület

5.1. Gépészeti kötési feladatok I. tantárgy (összevonás)

5.1.1. Forrasztás

A forrasztás alapfogalmai

Forrasztási feladatok

5.1.2. Ragasztás

A ragasztás alapfogalmai

Ragasztási feladatok

5.1.3. Szegecseles

A szegecseles alapfogalmai

Szegecselesi feladatok

5.1.4. Csavarozás

A csavarozás alapfogalmai

Csavarozási feladatok

5.2. Gépészeti kötési feladatok II. tantárgy (összevonás)

5.2.1. Hegesztés

A hegesztés alapfogalmai

Hegesztési feladatok

5.2.2. Felületvédelem

A felületvédelem alapfogalmai

Felületvédelemi feladatok

6. Biztonságtechnika megnevezésű tanulási terület

6.1. Biztonságtechnika tantárgy (összevonás)

6.1.1. Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem

Munkavédelem

Elsősegélynyújtás

Tűzvédelem

Környezetvédelem

6.1.2. Magasban végzett szerelések

A magasban végzett munka biztonságtechnikája

Magasban végzett szerelési folyamatok

7. Épületlakatos feladatok megnevezésű tanulási terület

7.1. Épületlakatos feladatok tantárgy (összevonás)

7.1.1. Épületlakatos szerkezetek

Épületlakatos szerkezetek

Munkatervezési feladatok

Munkaszervezési feladatok

7.1.2. Épületlakatos szerkezetek gyártása, beépítése, szerelése, karbantartása, javítása

Épületlakatos szerkezetek gyártása, beépítése, szerelése

Karbantartás, javítás

8. Szerkezetlakatos feladatok megnevezésű tanulási terület

8.1. Szerkezetlakatos munkák tantárgy

22. Szociális ágazat

4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
	Évfolyam		11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összórá száma
	Évfolyam összes heti óraszámja		15,5	15,5	18,5	1131,5
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		0,5		9
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			1	31
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	Szakmai személyiségfejlesztés	4			72
	Pszichológia	Pszichológia	2			36
	Egészségügyi ismeretek	Egészségügyi ismeretek	2			36
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	Elsősegélynyújtás alapismeretei	1,5			27
	Társadalomismeret	Társadalomismeret	2			36
	Szociális ismeretek	Szociális ismeretek	4			72
Lelki egészségvédelem	Mentálhigiéné	Lelki egészségvédelem				45
	Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés			2,5		77,5
	Esetmegbeszélés és szupervízió				2,5	
Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	Jogi ismeretek	Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei		2		36
	Társadalomismeret					
	Szociális munka				3,5	108,5
	Szociálpolitika					
Gondozás	Gondozási alapismeretek	Gondozás		5,5		99
	Gondozási szükségletek felmérése					
	Gondozás az alapellátásban					
	Gondozás a szakosított ellátásban					
	Szociális gondozás adminisztrációja				4	
Akadályozottság és a segédesszközők						
Fejlesztő foglalkozások	Szocioterápia-, és foglalkoztatásterápia	Szocioterápia-, és foglalkoztatásterápia			2	62
Ápolástan	Ápolási alapismeretek	Ápolástan I.		2		36
	Betegmegfigyelés					
	Szakápolási ismeretek	Ápolástan II.			1,5	46,5
	Ápolási adminisztráció					
Klinikumi ismeretek	Neurológiai és pszichiátriai megbetegedések	Klinikumi ismeretek			1,5	46,5
	Kisklinikumi ismeretek				0,5	15,5
	Gerontológia, geriátria		Gerontológia, geriátria	2	0,5	51,5
	Belgyógyászati ismeretek		Belgyógyászati ismeretek	1	1,5	64,5
	Egyébfontos szakmai gyakorlat				320	

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Szociális ágazati alapképzés megnevezésű tanulási terület

- 2.1. Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy
- 2.2. Pszichológia tantárgy
- 2.3. Egészségügyi ismeretek tantárgy
- 2.4. Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy
- 2.5. Társadalomismeret tantárgy
- 2.6. Szociális ismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

- 3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Lelki egészségvédelem megnevezésű tanulási terület

- 4.1. Lelki egészségvédelem tantárgy (összevonás)
  - 4.1.1. Mentálhigiéné
  - 4.1.2. Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés
  - 4.1.3. Esetmegbeszélés és szupervízió

5. Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei megnevezésű tanulási terület

- 5.1. Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei tantárgy (összevonás)
  - 5.1.1. Jogi ismeretek
  - 5.1.2. Társadalomismeret
  - 5.1.3. Szociális munka
  - 5.1.4. Szociálpolitika

6. Gondozás megnevezésű tanulási terület

- 6.1. Gondozás tantárgy (összevonás)
  - 6.1.1. Gondozási alapismeretek
  - 6.1.2. Gondozási szükségletek felmérése
  - 6.1.3. Gondozás az alapellátásban
  - 6.1.4. Gondozás a szakosított ellátásban
  - 6.1.5. Szociális gondozás adminisztrációja
  - 6.1.6. Akadályozottság és a segédeszközök

7. Ápolástan megnevezésű tanulási terület

- 7.1. Ápolástan I. tantárgy (összevonás)
  - 7.1.1. Ápolási alapismeretek

7.1.2. Betegmegfigyelés

7.2. Ápolástan II. tantárgy (összevonás)

7.2.1. Szakápolási ismeretek

7.2.2. Ápolási adminisztráció

8. Klinikumi ismeretek megnevezésű tanulási terület

8.1. Klinikumi ismeretek tantárgy (összevonás)

8.1.1. Neurológiai és pszichiátriai megbetegedések

8.1.2. Kisklinikumi ismeretek

8.2. Gerontológia, geriátria tantárgy

8.3. Belgyógyászati ismeretek

22. Szociális ágazat

5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakgondozó szakma óraterve

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként						
Évfolyam			11. évfolyam első félév	11. évfolyam második félév	12. évfolyam	Képzés összóra száma
Évfolyam összes heti óraszámja			16	16	14,25	1008,75
Tanulási terület	Tantárgy PTT	Tantárgy				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5			9
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv			1	31
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	Szakmai személyiségfejlesztés	4			72
	Pszichológiai ismeretek	Pszichológiai ismeretek	2			36
	Egészségügyi ismeretek	Egészségügyi ismeretek	2			36
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	Elsősegélynyújtás alapismeretei	1,5			27
	Társadalomismeret	Társadalomismeret	2			36
	Szociális ismeretek	Szociális ismeretek	4			72
Egészségügyi ismeretek	Anatómia és élettan	Egészségügyi ismeretek I.		6		108
	Kórlelettan					
	Gyógyszertan					
	Alapápolási és gondozási gyakorlat ismeretei					
	Népegészségtan	Népegészségtan		0,5	0,75	32,25
Ápolási, gondozási alapismeretek	Ápolási, gondozási alapismeretek		1	0,25	25,75	
Szociális ismeretek	Szociális munka	Szociális ismeretek I.		2,5	2,75	130,25
	Pszichológiai és pedagógiai ismeretek					
	Társadalom-, szociálpolitikai és társadalombiztosítási ismeretek					
	Szociális gondozás	Szociális gondozás		1		18
	Mentálhigiéné	Mentálhigiéné		0,5		9
	Esetmegbeszélés	Esetmegbeszélés			0,25	7,75
Szociális szervezés és igazgatás	Társadalomismeret	Szociális szervezés és igazgatás II.			2,25	69,75
	Államigazgatás, közigazgatás					
	Szociális jog					
	Menedzsment					
	Szociális igazgatás	Szociális szervezés és igazgatás I.		1,5		27
Rehabilitáció						
Munka és terápiás jellegű foglalkozások	Szociális intézményi foglalkoztatás	Szociális intézményi foglalkoztatás		0,5	0,5	24,5
	Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés		0,5		9
Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek I.		1,5	0,75	50,25
	Gondozási, ápolási ismeretek					
	Gyógypedagógiai ismeretek	Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek II.			1	31
	Házi időszakos					
A gyermekotthon						
A szociális problémák						
Rehabilitációs feladatok	Gyógypedagógiai ismeretek és fogyatékoság	Rehabilitációs feladatok			3,5	108,5
	A fogyatékoság egészségi összefüggései					
	Prevenációs és rehabilitációs eszközök					
	Aktivitásfejlesztés és rehabilitáció					
Adminisztráció	A szociális munka adminisztrációja	Adminisztráció II.			1,25	38,75
	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek					
	A foglalkoztatás adminisztrációja					
	Számítástechnikai ismeretek	Adminisztráció I.		0,5		
Egybefüggő szakmai gyakorlat				320		320

A tanulási területek szakmai tartalma

1. Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

1.1. Munkavállalói ismeretek tantárgy

2. Szociális ágazati alapképzés megnevezésű tanulási terület

2.1. Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy

2.2. Pszichológia tantárgy

2.3. Egészségügyi ismeretek tantárgy

2.4. Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy

2.5. Társadalomismeret tantárgy

2.6. Szociális ismeretek tantárgy

3. Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület

3.1. Munkavállalói idegen nyelv tantárgy

4. Egészségügyi ismeretek

4.1. Egészségügyi ismeretek I. tantárgy (összevonás)

4.1.1. Anatómia és élettan

4.1.2. Kórélettan

4.1.3. Gyógyszertan

4.1.4. Alapápolási és gondozási gyakorlat ismeretei

4.2. Népegészségtan tantárgy

4.3. Ápolási, gondozási alapismeretek tantárgy

5. Szociális ismeretek

5.1. Szociális ismeretek I. tantárgy (összevonás)

5.1.1. Szociális munka

5.1.2. Pszichológiai és pedagógiai ismeretek

5.1.3. Társadalom-, szociálpolitikai és társadalombiztosítási ismeretek

5.2. Szociális gondozás tantárgy

5.3. Mentálhigiéné tantárgy

5.4. Esetmegbeszélés tantárgy

6. Szociális szervezés és igazgatás

6.1. Szociális szervezés és igazgatás I. tantárgy (összevonás)

6.1.1. Szociális igazgatás

6.1.2. Rehabilitáció

- 6.2. Szociális szervezés és igazgatás II. tantárgy (összevonás)
  - 6.2.1. Társadalomismeret
  - 6.2.2. Államigazgatás, közigazgatás
  - 6.2.3. Szociális jog
  - 6.2.4. Menedzsment
- 7. Munka és terápiás jellegű foglalkozások
  - 7.1. Szociális intézményi foglalkoztatás tantárgy
  - 7.2. Biztonságos munkavégzés tantárgy
- 8. Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek
  - 8.1 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek I. tantárgy (összevonás)
    - 8.1.1. Gyermekvédelmi ismeretek
    - 8.1.2. Gondozási, ápolási ismeretek
  - 8.2. Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek II. tantárgy (összevonás)
    - 8.2.1. Gyógypedagógiai ismeretek
    - 8.2.2. Házi időszakos gyermekfelügyeleti ismeretek
    - 8.2.3. A gyermekotthon
    - 8.2.4. A szociális problémák megjelenésének összefüggései
- 9. Rehabilitációs feladatok
  - 9.1. Rehabilitációs feladatok tantárgy (összevonás)
    - 9.1.1. Gyógypedagógiai ismeretek és fogyatékoság
    - 9.1.2. A fogyatékoság egészségi összefüggései
    - 9.1.3. Prevenációs és rehabilitációs eszközök
    - 9.1.4. Aktivitásfejlesztés és rehabilitáció
- 10. Adminisztráció
  - 10.1. Adminisztráció I. tantárgy
    - 10.1.1. Számítástechnikai ismeretek
  - 10.2. Adminisztráció II. tantárgy (összevonás)
    - 10.2.1. A szociális munka adminisztrációja
    - 10.2.2. Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek
    - 10.2.3. A foglalkoztatás adminisztrációja

6. Műhelyiskolai képzés

- **Segédgondozó** részzszakma (4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakmához kapcsolódó részzszakma)

Segédgondozó		
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként		
	Évfolyam	1. évfolyam I. félév
		Kontaktóra heti
	Évfolyam összes óraszámát	30
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	7,5
	Társadalomismeret (szakmai)	3
	Elsősegélynyújtás	2
Gondozás		7,5
Ápolástan		5
Kommunikáció		3
Testnevelés		1
Osztályfőnöki		1

- **Asztalosipari szerelő** részzszakma (4 0722 08 01 Asztalos szakmához kapcsolódó részzszakma)

Asztalosipari szerelő		
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként		
	Évfolyam	1. évfolyam I. félév
		Kontaktóra heti
	Évfolyam összes óraszámát	25
Fa-és bútorigipari alapozás	Fa-és bútorigipari alapszakmai gyakorlat	16
Asztalosipari termékek gyártása	Bútorigipari szerelési ismeretek	2
	Épületasztalos-ipari szerelési ismeretek	2
Testnevelés		1
Osztályfőnöki		1
Matematika		3

- **Lakástextil-készítő** részzszakma (4 0723 16 03 Divatszabó szakmához kapcsolódó részzszakma)

Lakástextil-készítő		
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként		
	Évfolyam	1. évfolyam I. félév
		Kontaktóra heti
	Évfolyam összes óraszámát	30
Lakástextiliák készítése	Textilipari nyersanyagok	1
	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5
	Lakástextiliák gyártástechnológiája	2,5
	Lakástextiliák készítése	24
Testnevelés		1
Osztályfőnöki		1

Szakmai óratervek:

2021-2022 tanévtől Vegyész technikus, termelési folyamatirányító szakirány

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként a Termelési folyamatirányító szakmairány számára					
Évfolyam		1. évfolyam I. félév	1. évfolyam II. félév	2. évfolyam	Képzés összórászama
		Kontaktóra heti	Kontaktóra heti	Kontaktóra heti	
Évfolyam összes óraszama		16,25	16,25	14,5	1034,5
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,25	0,25	0	9
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Vegyipari ágazati alapoás	Vegyipari alapoó gyakorlat	9	0	0	162
	Műszaki és digitális alapok	3	0	0	54
Kémiai technológiai alapok	Általános kémia	3	2	0	90
	Szervetlen és szerves kémia	1	2	0	54
	Biotechnológia	0	2	0	36
	Vegyipari műszaki feladatok	0	2	1	67
	Alkalmazott kémia	0	0	1	31
Kémiai anyagok előállítása és összetételének minőség-ellenőrzése	Analitika gyakorlat	0	5	0	90
	Szerves preparatív gyakorlat	0	3	0	54
	Analitikai szabványvizsgálatok	0	0	1,5	46,5
	Műszeres analitika gyakorlat	0	0	3	93
Termelés, üzemeltetés, logisztika	Technológiai folyamatok és minőségbiztosításuk	0	0	1,5	46,5
	Környezet-és munkavédelem a vegyiparban	0	0	1	31
	Vegyipari műveletek és irányításuk	0	0	1	31
	Vegyipari műveletek és irányításuk gyakorlat	0	0	3,5	108,5

2021-2022 tanévtől Gépgyártás-technológiai technikus

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként					
Évfolyam		1. évfolyam I. félév	1. évfolyam II. félév	2. évfolyam	Képzés összórászama
		Kontaktóra heti	Kontaktóra heti	Kontaktóra heti	
Évfolyam összes óraszama		17	17	17,25	1146,75
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0	0	0,25	7,75
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapoás	Villamos alapismeretek	7	0	0	126
	Gépészeti alapismeretek	9	0	0	162
Gyártás-előkészítés	Gyártás -előkészítés	0	0	1	31
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	0	5	4	214
	Minőségellenőrzés	1	1	0	36
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	0	0	3	93
	CNC-programozás alapjai	0	0	1	31
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	Műszaki számítások	0	2	1	67
	Műszaki rajz	0	4	0	72
	Anyagismeret és gyártástechnológia	0	1	0	18
	Gyártástervezés	0	0	3	93
Szerelés, karbantartás	Szerelés és karbantartás	0	2	2	98
	Automatizálás	0	2	1	67

Óratervek 2023. szeptember 1.-től:

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)

	1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Oktatás összórászama
Évfolyam összes heti óraszama	17	27	27	2421
Tananyagegységek				
Ágazati alapoktatás	17	0	0	612
Gyártás előkészítés	0	3	0	108
Gépi forgácsolás	0	21	12	1128
Korszerű forgácsoló technológiák	0	3	13	511
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62

4 0715 10 08 HEGESZTŐ szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)

	1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Oktatás összórászama
Évfolyam összes heti óraszama	17	27	27	2421
Tananyagegységek				
Ágazati alapoktatás	17	0	0	612
Gépészeti alapismeretek	0	8	0	288
Hegesztési technológiák előkészítése	0	7	0	252
Hegesztési feladatok	0	12	25	1207
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62

4 0723 16 03 DIVATSZABÓ szakma, NŐI SZABÓ szakmairány óraterve 2023. szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)

	1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Oktatás összórászama
Évfolyam összes heti óraszama	17	27	27	2421
Tananyagegységek				
Ágazati alapoktatás	17	0	0	612
Textiltermékek összeállítása	0	9	0	324
Lakástextíliák készítése	0	4	0	144
Anyag-és árúismeret	0	2	3	165
Női ruhák készítése	0	12	22	1114
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62

4 0923 22 03 SZOCIÁLIS ÁPOLÓ ÉS GONDOZÓ szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)

	1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Oktatás összórászama
Évfolyam összes heti óraszama	17	27	27	2421
Tananyagegységek				
Ágazati alapoktatás	17	0	0	612
Lelki egészségvédelem	0	3,5	4	250
Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	0	4	4,5	283,5
Gondozás	0	5,5	7	415
Fejlesztő foglalkozások	0	1	2	98
Ápolástan	0	5	3,5	288,5
Klinikai ismeretek	0	8	4	412
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62

**5 0413 18 01 Közszolgálati technikus (Rendészeti technikus szakmairány)
szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)**

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	Oktatás összórászama
Évfolyam összes heti óraszama	7	9	14	14	24	2358
Tananyagegységek						
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0	576
Közszolgálat és rendvédelem	0	0	4	4	11	629
Kommunikáció a közszolgálatban	0	0	10	1,5	5	569
Speciális testnevelés	0	0	0	5,5	4	322
Magánbiztonság és vagyonvédelem	0	0	0	3	2	170
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	62

4 0732 07 03 Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Felnőttek szakmai oktatása				
Heti óraszám	16	16	18,5	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Épületgépészeti alapozás	16	0	0	288
Fűtéstechnika	0	9	7	379
Épületgépészeti munkák	0	6,5	3	210
Gázellátás	0	0	7,5	232,5
Összesen				1149,5 óra

0713 04 07 Villanyszerelő (Épületvillamosság szakmairány) szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Felnőttek szakmai oktatása				
Heti óraszám	16	16	17	

Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	15,5	0	0	279
Villamossági alapismeretek	0	2,5	3	138
Biztonságtechnika	0,5	1,5	1	67
Épületvillamosság	0	3	10,5	379,5
Villamos készülékek és berendezések	0	3,5	1,5	109,5
Villamos hálózat	0	5	0	90
Összesen	1103,0 óra			

4 0722 08 01 Asztalos szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	16	16	18,5	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Fa-és bútorigipari alapozás	15,5	0	0	279
Asztalosipari termékek gyártása	0	12	11	557
Gépkezelési ismeretek	0,5	1,5	3,5	144,5
Gyártás-előkészítési feladatok	0	2	1,5	82,5
Összesen	1103,0 óra			

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	15,5	16	17	
Munkavállalói ismeretek	0	0	0,5	15,5
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31

Műszaki alapozás	15,5	0	0	279
Gyártás-előkészítés	0	2	0	36
Gépi forgácsolás	0	14	8	500
Korszerű forgácsoló technológiák	0	0	7,5	232,5
Összesen				1094 óra

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

Felnőttek szakmai oktatása	1. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	15,5	
Munkavállalói ismeretek	0,5	15,5
Munkavállalói idegen nyelv	0,5	15,5
Gépi forgácsolás	7	217
Korszerű forgácsoló technológiák	6	186
Összesen	434 óra	

4 0715 10 08 Hegesztő szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	15,5	15,5	16,5	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	15,5	0	0	279
Gépészeti alapismeretek	0	7	0	126
Hegesztési technológia előkészítése	0	6	0	108
Hegesztési feladatok	0	2	15,5	516,5
Összesen				1069,5 óra

4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	15,5	15,5	18,5	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Szociális ágazati alapképzés	15,5	0	0	279
Lelki egészségvédelem	0	2,5	2,5	122,5
Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	0	2	3,5	144,5
Gondozás	0	5,5	4	223
Fejlesztő foglalkozások	0	0	2	62
Ápolástan	0	2	1,5	82,5
Klinikumi ismeretek	0	3	4	178
Összesen				1131,5 óra

5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakkondozó szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	15,5	16	14,25	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Szociális ágazati alapképzés	13,5	0	0	243
Egészségügyi ismeretek	0	7,5	1	166
Szociális ismeretek	0	4,5	3	165

Szociális szervezés és igazgatás	1,25	1,25	2,25	114,75
Munka és terápiás jellegű foglalkozások	0	1	0,5	33,5
Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	0	1,5	1,75	81,25
Rehabilitációs feladatok	0	0	3,5	108,5
Adminisztráció	0,25	0,25	1,25	86,5
Összesen				1038,5 óra

5 0711 24 08 Vegyész technikus (Termelési folyamatirányító) szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	16,25	16,25	14,5	
Munkavállalói ismeretek	0,25	0,25	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Vegyipari ágazati alapozás	12	0	0	216
Kémiai technológiai alapok	4	8	2	278
Kémiai anyagok előállítása és összetételének minőség-ellenőrzése	0	8	4,5	283,5
Termelés, üzemeltetés, logisztika	0	0	7	217
Összesen				1034,5 óra

5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	17	17	17,25	
Munkavállalói ismeretek	0	0	0,25	7,75
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	16	0	0	288
Gyártás-előkészítés	0	0	1	31
Gépi forgácsolás	1	6	4	250
Korszerű forgácsoló technológiák	0	0	4	124
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	0	7	4	250
Szerelés, karbantartás	0	4	3	165
Összesen				1146,75 óra

4 0723 16 03 Divatszabó (Női szabó) szakma óraterve 2023. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	13,5	16	15	
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
Kreatív ipari ágazati alaoztatás	13,5	0	0	243
Textiltermékek összeállítása	0	7,5	0	135
Lakástextíliák készítése	0	6	0	108
Anyag-és árúismeret	0	2	0	36
Női ruhák készítése	0	0	13	403
Összesen				996 óra

4 0732 06 13 Szigetelő szakma óraterve 2024. február 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	35	35	35	
Munkavállalói ismeretek	2	0	0	36
Építőipari közös ismeretek	33	0	0	594
Alépitményi vízszigetelések I.	0	15	0	270
Alépitményi vízszigetelések II.	0	0	2	62
Lapostetők csapadékvíz elleni szigetelése I.	0	15	0	270
Lapostetők csapadékvíz elleni szigetelése II.	0	0	6	186
Zöldtetők csapadékvíz elleni szigetelése	0	0	5	155
Épületen belüli üzemi vízszigetelések I.	0	5	0	90
Épületen belüli üzemi vízszigetelések II.	0	0	3	93
Épület külső térelhatároló szerkezeteinek hőszigetelése	0	0	12	372
Gépészeti és berendezés hőszigetelések	0	0	5	155
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
Összesen				2345 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				160 óra

4 0732 06 11 SZÁRAZÉPÍTŐ szakma óraterve 2024. február 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	35	35	35	
Munkavállalói ismeretek	2	0	0	36
Építőipari közös ismeretek	33	0	0	594
Szerelt válaszfal készítés I.	0	18	0	324
Szerelt válaszfal készítés II.	0	0	3	93
Szerelt álmennyezet készítés I.	0	15,5	0	279
Szerelt álmennyezet készítés II.	0	0	6	186
Tetőtérbeépítés készítése	0	0	8	248
Szerelt aljzatrendszerek	0	0	11	341
Tűzvédelmi szerkezetek és borítások I.	0	1,5	0	27
Tűzvédelmi szerkezetek és borítások II.	0	0	5	155
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
Összesen				2345 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				160 óra

4 0722 24 04 MŰANYAG-FELDOLGOZÓ szakma óraterve 2024. április 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	20	20	20	
Vegyipari ágazati alapozás	20	0	0	360
Munkavállalói ismeretek	0	0,5	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Polimerek	0	8	0	144

Műanyagok feldolgozása I.	0	10,5	0	189
Műanyagok feldolgozása II.	0	0	4	124
Műanyagipari feldolgozási technológiák I.	0	1	0	18
Műanyagipari feldolgozási technológiák II.	0	0	15	465
Összesen				1340 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				80 óra

Segédgondozó részzakma (4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakmához kapcsolódó részzakma)

Felnőttek szakmai oktatása 6 hónaptól 24 hónapig	-
Heti óraszám	15
Gondozás	3,5
Társadalomismeret (szakmai)	1,5
Szakmai személyiségfejlesztés	4
Elsősegélynyújtás	1
Ápolástan	3
Kommunikáció	2

Óratervek 2024. szeptember 1.-től:

5 0715 10 06 Gépgyártás-technológiai technikus szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

(tanulói jogviszony, 2 éves érettségi+szakma)

tantárgy	12. évfolyam		13. évfolyam		Összesen
	heti	éves	heti	éves	
Magyar nyelv és irodalom	4	144	5	155	299
Idegen nyelv	4	144	5	155	299
Matematika	4	144	4,5	139,5	283,5
Történelem	3	108	4,5	139,5	247,5
Állampolgári ismeretek	1	36			36
Testnevelés	3	108			108
Osztályfőnöki	1	36	1	31	67
Közismeret összesen	20	720	20	620	1340
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés I.	4	144			144
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés II.			3	93	93
Gépi forgácsolás I.	5	180			180
Gépi forgácsolás II.			2	62	62
Szerelés, karbantartás	5	180			180
Gyártás előkészítés			1	31	31
Korszerű forgácsolási technológiák			8	248	248
Szakma összesen	14	504	14	434	938
Óraszám összesen	34	1224	34	1054	2278
Egybefüggő szakmai gyakorlat		140			

5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakgondozó szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

(tanulói jogviszony, 2 éves érettségi+szakma)

tantárgy	12. évfolyam		13. évfolyam		Összesen
	heti	éves	heti	éves	
Magyar nyelv és irodalom	4	144	5	155	299
Idegen nyelv	4	144	5	155	299
Matematika	4	144	4,5	139,5	283,5
Történelem	3	108	4,5	139,5	247,5
Állampolgári ismeretek	1	36			36
Testnevelés	3	108			108
Osztályfőnöki	1	36	1	31	67
Közismeret összesen	20	720	20	620	1340
Egészségügyi ismeretek	4,5	162			162
Szociális ismeretek	1	36			36
Szociális szervezés és igazgatás I.	3	108			108
Szociális szervezés és igazgatás II.			3	93	93
Munka és terápiás jellegű foglalkozások I.	1	36			36
Munka és terápiás jellegű foglalkozások II.			1	31	31
Gyermekekellátási alapfeladatok és alapelvek I.	2	72			72

Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek II.			4	124	124
Rehabilitációs feladatok			6	186	186
Adminisztráció	2,5	90			90
Szakma összesen	14	504	14	434	938
Óraszám összesen	34	1224	34	1054	2278
Egybefüggő szakmai gyakorlat		320			

**4 0723 16 03 DIVATSZABÓ szakma, FÉRFI SZABÓ szakmairány óraterve 2024.
szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)**

	1/9. évfolyam	2/10. évfolyam	3/11. évfolyam	Oktatás összórászáma
Évfolyam összes heti óraszám	17	27	27	2421
Tananyagegységek				
Ágazati alapképzés	17	0	0	612
Textiltermékek összeállítása	0	9	0	324
Lakástextíliák készítése	0	4	0	144
Anyag-és árúismeret	0	2	3	165
Férfiruhák készítése	0	12	22	1114
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62

**5 0922 22 02 Kisgyermekgondozó, -nevelő szakma óraterve szakma óraterve 2024.
szeptember 1.-től: (tanulói jogviszony)**

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	Oktatás összórászáma
Évfolyam összes heti óraszám	7	9	14	14	28	2452
Tananyagegységek						
Szociális ágazati alapképzés	7	9	0	0	0	576
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek I.	0	0	2	0	0	72
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek II.	0	0	0	3	0	108
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek III.	0	0	0	0	4	124

Szakmai képességfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése I.	0	0	1,5	0	0	54
Szakmai képességfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése II.	0	0	0	0	2	62
Differenciált szakmai ismeretek I.	0	0	0	3	0	108
Differenciált szakmai ismeretek II.	0	0	0	0	7	217
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata I.	0	0	6,5	0	0	234
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata II.	0	0	0	7	0	252
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata III.	0	0	0	0	8	248
Családpedagógiai ismeretek I.	0	0	4	0	0	144
Családpedagógiai ismeretek II.	0	0	0	1	0	36
Családpedagógiai ismeretek III.	0	0	0	0	4	124
Munkavállalói ismeretek	0	0	0	0	1	31
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	62

Falazó kőműves részzakma (4 0732 06 08 Kőműves szakmához kapcsolódó részzakma)

Tanulói jogviszonnyal rendelkezők szakmai oktatása 6 hónaptól 24 hónapig	-
Heti óraszám	27
Alépitményi munkák	6
Felépitményi munkák	16
Matematika	3
Testnevelés	1
Osztályfőnöki	1

Fémipari gyártás előkészítő részzakma (4 0715 10 08 Hegesztő szakmához kapcsolódó részzakma)

Tanulói jogviszonnyal rendelkezők szakmai oktatása 6 hónaptól 24 hónapig	-
Heti óraszám	25
Matematika	3
Testnevelés	1
Munkavállalói ismeretek	1
Műszaki alapozás	3
Műszaki alapozás	3
Gépészeti alapismeretek	6
Hegesztés alapismeretei	6
Mentorálás	2

4 0732 07 03 Központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	0	1	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Épületgépészeti alapozás	19	0	0	342
Fűtéstechnika	0	12	7	433
Épületgépészeti munkák	0	7	3	219
Gázellátás	0	0	9	279
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				80 óra

0713 04 07 Villanszerelő (Épületvillamosság szakmairány) szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	0	1	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Műszaki alapozás	17	0	0	306
Villamossági alapismeretek	0	4	3	165
Biztonságtechnika	2	2	1	103
Épületvillamosság	0	3	12	426
Villamos készülékek és berendezések	0	4	3	165
Villamos hálózat	0	6	0	108
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				80 óra

4 0722 08 01 Asztalos szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	0	1	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Fa-és bútorigipari alapozás	17	0	0	306
Asztalosipari termékek gyártása	0	13	11	575
Gépkezelési ismeretek	2	3	5	245
Gyártás-előkészítési feladatok	0	3	3	147
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				70 óra

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

Felnőttek szakmai oktatása	1. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	20	
Munkavállalói ismeretek	1	31
Munkavállalói idegen nyelv	1	31
Gépi forgácsolás	10	310
Korszerű forgácsoló technológiák	8	248
Összesen	620 óra	

4 0715 10 08 Hegesztő szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	0	1	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31

Műszaki alapozás	19	0	0	342
Gépészeti alapismeretek	0	9	0	162
Hegesztési technológia előkészítése	0	7	0	126
Hegesztési feladatok	0	3	19	643
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				80 óra

4 0923 22 03 Szociális ápoló és gondozó szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	0	1	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Szociális ágazati alapképzés	19	0	0	342
Lelki egészségvédelem	0	3	3	147
Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	0	2	4	160
Gondozás	0	8	4	268
Fejlesztő foglalkozások	0	0	2	62
Ápolástan	0	3	2	116
Klinikumi ismeretek	0	3	4	178
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				160 óra

5 0923 22 06 Szociális és rehabilitációs szakgondozó szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	20	20	
Munkavállalói ismeretek	1	0	0	18
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	1	31
Szociális ágazati alapképzés	14	0	0	252
Egészségügyi ismeretek	0	8	2	206
Szociális ismeretek	0	6	3	201
Szociális szervezés és igazgatás	3	2	3	183
Munka és terápiás jellegű foglalkozások	0	1	1	49
Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	0	2	3	129
Rehabilitációs feladatok	0	0	5	155
Adminisztráció	1	1	2	98
Összesen				1322 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				160 óra

5 0413 18 01 Közszolgálati technikus (Közigazgatási ügyintéző szakmairány) szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	19	19	19	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
Rendészeti és közszolgálati alapozóképzés	15,5	0	0	279

Közszolgálat és közigazgatás	3	3	10	418
Kommunikáció a közszolgálatban	0	6	4	232
Speciális testnevelés	0	7	3	219
Magánbiztonság és vagyonvédelem	0	3	0	54
Összesen				1273 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				70 óra

5 0922 22 02 Kisgyermekgondozó, -nevelő szakma óraterve 2024. szeptember 1.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	20	19	19	
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	9
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
Szociális ágazati alapképzés	14	0	0	252
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek	5,5	5,5	0	198
Szakmai készségfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése	0	1	2	80
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata	0	9	5,5	332,5
Differenciált szakmai ismeretek	0	2	4	160
Családpedagógiai ismeretek	0	1,5	5,5	197,5
Összesen				1291 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				200 óra

4 0732 06 03 BÚRKOLÓ szakma óraterve 2024. szeptember 9.-től:

A tananyagegységek óraszámjai				
Felnőttek szakmai oktatása	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év	A tananyagegységek óraszámjai összesen
Heti óraszám	35	35	35	
Építőipari közös ismeretek	35	0	0	630
Munkavállalói ismeretek	0	2	0	36
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	2	62
A burkolás alapjai	0	13	0	234
Hidegburkolatok I.	0	20	0	360
Hidegburkolatok II.	0	0	12	372
Melegburkolatok	0	0	7	217
Különleges burkolatok	0	0	7	217
Térburkolás	0	0	7	217
Összesen	2345 óra			
Egybefüggő szakmai gyakorlat:	160 óra			

6.2 Pályaorientációs szolgáltatások leírása

Az iskolának –a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest át fogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Elérhető pályaorientációs szolgáltatások

A pályaorientációs szolgáltatásaink célja, az új szakképzési rendszer megismertetése, a pályaválasztási döntést segítő információk, lehetőségek, a munkaerőpiaci igényekről és elhelyezkedési esélyekről szóló tájékoztatás.

- pályaorientációs előadások tartása osztályfőnöki órákon és szülői értekezlet keretében,
- duális partnerek látogatása,
- a 9. évfolyamon egy tanévben két alkalommal pályaorientációs foglalkozások tartása, 13. évfolyamon egy alkalommal életpályatanácsadáshoz kapcsolódó foglalkozás tartása,
- pályaorientációs szakmabemutató rendezvényeken való részvétel, illetve azok szervezése,
- szakmaválasztást segítő kiadványok összeállítása és terjesztése,
- egyéni tájékoztatás, tanácsadás,
- pályaorientációs portál működtetése (helloszakma.hu),
- tanulók felkészítése iskolánk népszerűsítésére, az iskola iránti felelősségtudat, elkötelezettség kialakítása.

6.3 A szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendje

A szakképző intézmény a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel részt vevő tanuló kérésére a szakmai vizsga előtt – a szakmai vizsgára való felkészülés céljából – egy alkalommal legalább öt munkanap egybefüggő felkészítést szervez. Az érintett tanulók az adott vizsgaidőszak szakmai vizsgájára történő jelentkezéssel egyidőben a jelentkezési lap mellékletét képező kérelem kitöltésével kérhetik az egybefüggő felkészítés megszervezését.

Az egybefüggő felkészítés célja, hogy az iskola ellenőrizze a szakmai vizsga letételére való képességet, emellett rendszerezze és összefoglalja a szakmai vizsgához szükséges ismereteket, pótolja az esetleges hiányosságokat.

6.4 A szakképző intézményekben alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek, projektoktatás

6.4.1 Sajátos pedagógiai módszerek

6.4.2 Projektoktatás

6.4.2.1 A projekt jellemző sajátosságai

Szakmai és pedagógiai projekt – Mindkettő egy komplex téma feldolgozását tűzi ki célul.

A pedagógiai projektnél nem csak a végső produktum a fontos, hanem a nevelési-oktatási folyamat is!

A szakmai projektek tartalma az egész társadalom számára fontos, míg a pedagógiai projekt fontosságát az adott tanulócsoportra vetítve értelmezzük.

Az egyes projektek megvalósítása folyamán a résztvevők egyénileg és csoportban is dolgozhatnak.

Cél, hogy a tanulók elsajátítsák az egyéni és kooperatív tanulási formákat.

6.4.2.2 A projektoktatás kritériumai

- A kiindulópont: a tanulókat már a projekt témájának kiválasztásakor, megtervezésekor be kell vonni a folyamatba. A projekt ne csak a tanmenethez kapcsolódjon, érdekelje a tanulókat is!
- A projekt megoldása: a projekt megoldása a tevékenységen keresztül kapcsolódjon a valóságos helyzetekhez. A tanulók aktívan vegyenek részt a projektben megvalósuló tanulási folyamatban, azt ők is tevékenyen alakítsák.
- Tegye lehetővé az egyéni munkát: egy projekten belül a tanulók önállóan dolgozhatnak egy-egy feladatrészen. Ekkor megtanulnak felelősséget vállalni saját munkájukért, a jól dolgozók magukkal tudják húzni a kevésbé jól teljesítőket.

- Tegye lehetővé a csoportos munkát: a csoportmunka során a tanulók elsajátítják az együttműködés alapvető sajátosságait, megtanulják a csoporton belüli szerepek kiosztását, az elvégzett munkák konstruktív értékelését.
- A projekt időtartama: a projekt kidolgozása összefüggő legyen, és hosszabb időtartamra nyúljon el. A hagyományos 45 perces órák erre nem alkalmasak, ezért kellene az ilyen feladatokra egybefüggő napok.
- A projekt célja: az iskolán kívüli helyzet megismertetésére vagy megváltoztatására vonatkozzon. A projekt mutasson túl az iskolai kereteken, olyan feladatok legyenek, amelyek megoldása során valós élethelyzeteket ismernek meg a tanulók.
- Interdiszciplinaritás jellemezze: olyan komplex feladatok legyenek projektfeladatok, melyek megoldása során a tanulók több tudományterülethez kapcsolódóan oldjanak meg feladatokat.
- Oktató és tanuló: az oktatók és a tanulók egyenrangú, de különböző kompetenciákkal rendelkező partnerként dolgozzanak együtt. A tanulók is aktívan alakítsák a projektet.
- Önálló, felelősségteljes döntések: a tanulók hozzanak önálló döntéseket mind az egyéni, mind pedig a csoportmunkák során a projekt megvalósításával kapcsolatban. Ilyenek például a feladatok felosztása, a határidők, stb. Ezen döntések jelentős hatással bírnak a megvalósítási folyamatra és a projekt produktumára is!
- Facilitáló funkció: az oktató vonuljon vissza stimuláló, szervező, tanácsadó funkcióba. Ne ő legyen a tanulási folyamat kizárólagos forrása, de figyelje a tanulókat, adjon nekik tanácsokat, motiválja, segítse őket.
- A tanulók közötti kapcsolat: a projekt megvalósítása során különböző képességű és kompetenciákkal rendelkező tanulók dolgoznak együtt, így elengedhetetlen a tanulók közötti aktív és hatékony kommunikáció. Minden oktátónak segíteni kell őket ebben.

A projekteknél meghatároztuk azt is, hogy a projektmunka intézményen belül vagy vállalati partnernél történik. A projekteken keresztül és a hagyományos tantárgyi keretek között történő oktatás szervezése átgondolt szervezési feladatot jelent. A hatékony szervezéshez szükséges a diákok és az oktatók órarendjének külön történő kezelése, valamint eldöntendő, hogy az oktatási projektek milyen időszámban valósulhatnak meg. Intézményünkben két lehetséges oktatás-szervezési modellt valósítunk meg:

- **Projekt napok kijelölése**

Ebben a változatban az intézmény kijelöl olyan napokat, amikor a diákok az oktatási projekten dolgoznak. A projektmunkában több oktató segíti őket. A fennmaradó időben a tantárgyi struktúrában oktatható tárgyak oktatása történik meg. Ez a módszer alkalmazható olyan szakmáknál, ahol szükséges a hosszabb egybefüggő időszak a feladatok végrehajtására, és a munka tárgya nem tárolható el. (pl. rendészet, szépművészet).

- **Projekt hetek kijelölése**

Ebben a változatban az intézmény az éves projektmunkát néhány hétbe sűríti, tanévenként több alkalommal a projektek számától függően. A projektmunkában több oktató segíti a projektre szerveződő tanuló csoportokat. A fennmaradó hetekben a tantárgyi struktúrákban oktatható tárgyak esetében hagyományos órarendi keretekben történik az oktatás. A projekt hetek alkalmazása eredményes lehet olyan szakmáknál, ahol szükséges a hosszabb egybefüggő időszak a feladatok végrehajtására, valamint a projekt több szakma együttműködését igényli egy nagyobb, összetett feladat végrehajtásánál. (pl. mesterremek készítése).

Értékelés

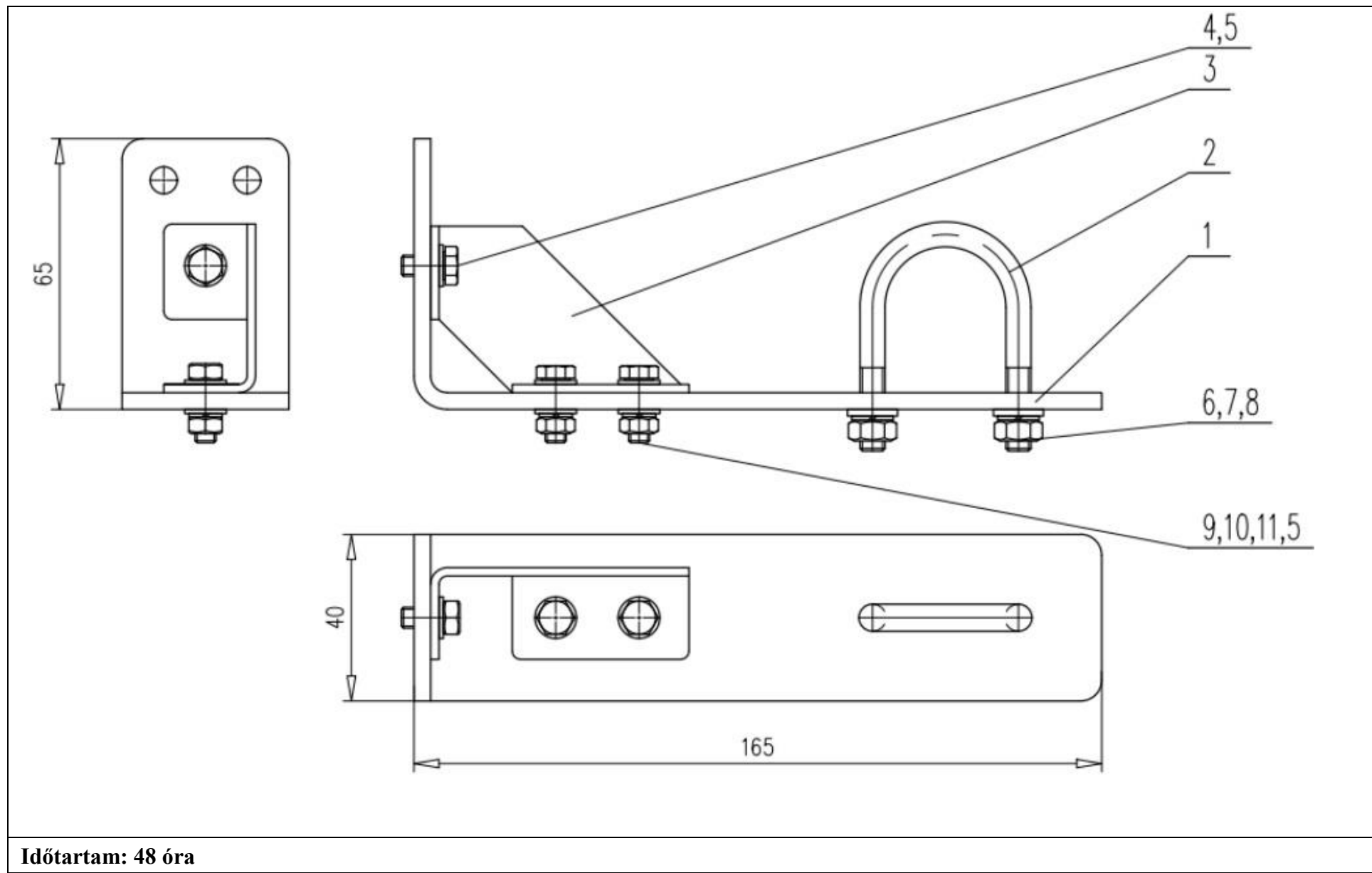
A tanulási eredmény alapú képzés esetében a hagyományos tantárgyi értékelés nem értelmezhető, így az alábbi értékelési lehetőségeket alkalmazzuk:

- a projekt eredményének adatait (szakmától függően az eredménytermékek fotóját, leírását stb.) egy portfólió tároló rendszerben tárolják el
- a projektmunkák értékelésénél készüljön szöveges értékelés, amely szintén eltárolásra kerül a portfólió rendszerben
- a teljesítmény értékelésére az alábbi lehetőségek közül lehet választani:
  - egy osztályzat a projekt feladatban nyújtott teljesítményért,
  - egy-egy osztályzat tanulási területenként,
  - egy-egy osztályzat tanulási témánként.
  -

6.4.2.3 Mintaprojektek

Gépészet ágazat (1. ágazati projekt) 9. évfolyam

Projekt megnevezése: Cső-csőtartó
Projekttermék: Csőtartók
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <ul style="list-style-type: none">
- Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrészből felvételi vázlatot készít.
- Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kisgépeket.
- Előkészíti a munkahelyet, s elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.
- Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kisgépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.
- Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.
- Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján csavarkötéssel, szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat összeszerel.
- Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.
- A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.

Időtartam: 48 óra

Előfeltételek: -

Előzetes ismeretek: A mini projektek teljesítése.

Szükséges eszközök, alapanyagok:

- Előgyártmányok: 1 db Lv4x40x240 laposacél; anyagminőség: S235JRG
1 db Lv2x100x80 acéllemez; anyagminőség: S235JRG
Ø6x150 hosszú húzott köracél; anyagminőség: S235JRG
- Kereskedelmi tételek: 1db M5x10 Hlf. tövig menetes csavar.
2db M5x15 Hlf. tövig menetes csavar.
2-2db M5, M6-os Hlf. csavaranya.
5db átm. 5-ös lapos alátét.
2db átm. 6-os lapos alátét.
2-2db átm. 5 és 6-os rugós alátét
- Mérőeszközök: mérőszalag, tolómérő, rádiusszablon
- Számítógépek, projektor.

Rajzeszközök:

- Körző, vonalzó.

Szerszámok:

- Fémipari tanműhely.
- Kézi megmunkálás szerszámai. Állványos fúrógép. Hajlító kaliberek.
- Pontozó, derékszögek

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

- Előgyártmányok: 1 db Lv4x40x240 laposacél; anyagminőség: S235JRG
1 db Lv2x100x80 acéllemez; anyagminőség: S235JRG
Ø6x150 hosszú húzott köracél; anyagminőség: S235JRG

<ul style="list-style-type: none"> - Kereskedelmi tételek: 1db M5x10 Hlf. tövig menetes csavar. 2db M5x15 Hlf. tövig menetes csavar. 2-2db M5, M6-os Hlf. csavaranya. 5db átm. 5-ös lapos alátét. 2db átm. 6-os lapos alátét. 2-2db átm. 5 és 6-os rugós alátét
A projekt megvalósítása során felhasznált források: műszaki rajzok, műveleti sorrendterv minták.
Félkész termékek tárolásának helye: műhely, tanterem.
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: Iskolai Winserver

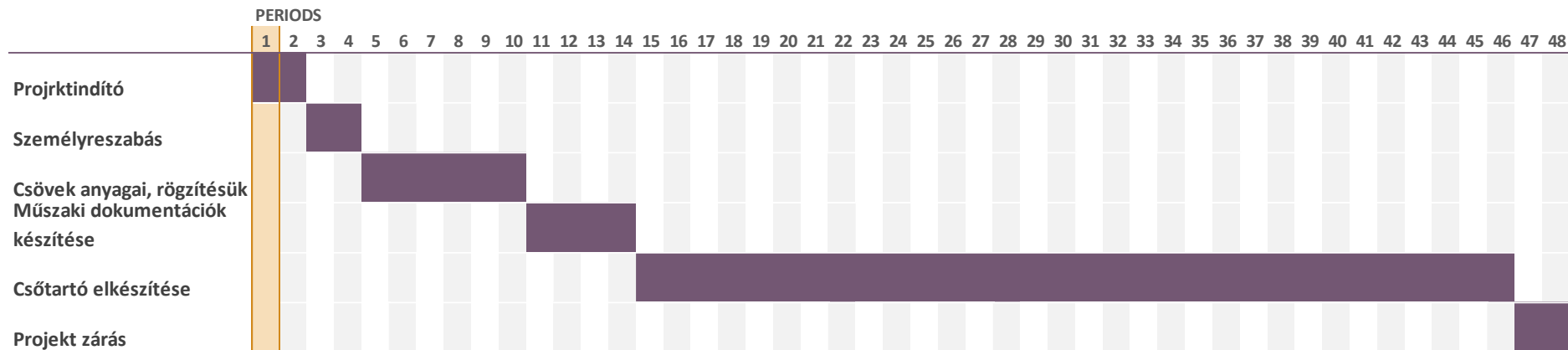
1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	A feladatok megbeszélése előtt felmérjük milyen szinten állnak a tanulók az előzetes tudásuk szerint. Értelmezi műszaki dokumentációk (alkatrészrajz, összeállítási rajz, darabjegyzék, stb.) információtartalmát, az alkatrészek(ek)	Ismeri a géprajzi szabályokat, előírásokat. Ismeri a műszaki rajzok tartalmi követelményeit.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Dokumentációk készítése törekszik a tiszta munkára.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		2 óra

	felépítését, előírásait és funkcióját.						
Ismeri a csövek fajtáit, anyagait, rögzítésének módjait.	Felismeri a különböző anyagokat.	Ismeri a különböző anyagok szerkezetét, tulajdonságait.	Önállóan dönt az anyagok csoportjáról, szükség esetén segítséget kér.	Pontosan és szakszerűen választja meg az anyagok összetételét.	Az internet és a keresőprogramok tudatos használata. Képek mentése, táblázatok szerkesztése.		6 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	A tanulók előzetes megbeszélése alapján a csoportok egyéni művelettervek alapján végzik a megmunkálást. Dokumentációk egyéni személyre szabása.	Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kigépes forgácsoló megmunkálások eljárásait.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Dokumentációk készítése törekszik a tiszta munkára, az áttekinthetősége.	Szövegszerkesztő és táblázatkezelő programok tudatos használata.		2 óra
Műszaki dokumentáció elkészítése.	Értelmezi műszaki dokumentációk (alkatrészrajz, összeállítási rajz, darabjegyzék, stb.)	Ismeri a géprajzi szabályokat, előírásokat. Ismeri a	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		4 óra

	információtartalmát , az alkatrészek(ek) felépítését, előírásait és funkcióját.	műszaki rajzok tartalmi követelményeit.		Dokumentációk készítése törekszik a tiszta munkára.			
A csőtartó elkészítése	Alkatrészbrajz alapján a szükséges eszközökkel elvégzi az előrajzolást. A megadott pontossággal elvégzi a darabolást. Elvégzi az alkatrész elkészítéséhez szükséges lemezhajlításokat. A dokumentáció alapján forgácsolást végez. Létrehozza az összeállításhoz szükséges kötéseket.	Ismeri az előrajzolás eszközeit, módszereit. Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kisépés forgácsoló megmunkálások eljárásait.	Instrukció alapján részben önálló.	Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		32 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
1. A csövek rögzítésének lehetőségei, anyagfajták. Fémelek kézi megmunkálásának lehetőségei. A közismereti és szakmai órák kapcsolódása, tudás, ismeret összehangolása.	1. Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom. 2. Matematika 3. Természetismeret 4. Testnevelés 5. Ágazati alapoktatás (digitális kultúra)	Szövegértés, a témához kapcsolódó leírások értelmezése (szakmai leírások, szakszavak) Kör, téglalap kerületének és területének számítása. Fémek tulajdonságai, kristályszerkezetek. Erőnléti feladatok. Állóképesség javítása. Műveleti sorrend készítése, eszközlista készítése, PPT készítése.

	<p>6. Ágazati alapoktatás (munkavédelem)</p> <p>7. Történelem és társadalomismeret</p> <p>8. Idegennyelv</p> <p>9. Osztályközösség-építő program</p> <p>10. Ágazati alapoktatás (villamos alapismeretek)</p> <p>11. Ágazati alapoktatás (gépészeti alapismeretek)</p> <p>11. A projekt értékelése, zárása</p>	<p>Kézi szerszámok használatának munkavédelmi szabályai.</p> <p>Vasgyártás történetének bemutatása.</p> <p>Anyagok tulajdonságai idegen nyelven. Fémipari szerszámok megnevezései idegen nyelven,</p> <p>Kisfilm megtekintése a csőgyártásról.</p> <p>Kisgépek érintésvédelmi szabályai. Vágó-daraboló eszközök alkalmazásának szabályai. Munkavédelmi szabályok.</p> <p>Tervrajzkészítés, elemzés, technológiai sorrend meghatározása. Csőtartó legyártása, összeszerelése. Csavarkötés.</p> <p>Felmerülő problémák digitális megoldása, gyakorlati alkalmazása . Digitális tartalom</p>
--	---	---

		létrehozása.
--	--	--------------

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrészről felvételi vázlatot készít.	Ismeri a nézeti- és metszeti ábrázolás szabályait. Ismeri a gyártási technológiáknak megfelelő mérethálózat készítésének szabályait.	Törekszik arra, hogy a szabadkézi rajz arányos és áttekinthető legyen.	Önállóan szabadkézi felvételi vázlatot készít.
2.	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kigépeket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszaki rajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kigépeket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja a gyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását, a fenntarthatóság szempontjainak érvényesülését.	A munkafeladat-hoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.
3.	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kigépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat és környezetvédelmi szabályokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz, környezettudatos és gazdaságos munkavégzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet. A gyártási műveleteket önállóan végzi.

4.	Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.	Ismeri az adott alkatrész geometriájának megfelelő, és az adott méret meghatározásához szükséges mérőeszközöket.	Elkötelezett a hibás munkadarabok számának csökkentése, illetve a mérőeszközök állagának megőrzése mellett.	Eldönti, hogy a gyártott munkadarab megfelel-e a rajzi előírásoknak. Felelősséget vállal az általa gyártott termék minőségéért.
9.	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.
10	A munkavégzés során betartja a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos, környezettudatos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önértékelés során a tanulók teszt feladatot töltenek ki a projekt során megszerzett tudásukról.

5.2.2. Társak értékelése

A csoportos projekt tevékenységek végén szóbeli értékelést végzünk a csoport közös munkavégzéséről, együttműködéséről, ahol a csoporttagok is értékelik egymás projektben nyújtott teljesítményét.

5.2.3. Tanári értékelés

Szóbeli értékelés minden projekt tevékenység végén egyéni megbeszéléssel. Hosszabb projekt tevékenység esetén a projektnap zárásaként értékeljük a napi teljesítményt és segítséget adunk a következő napi elvégzendő feladatokkal kapcsolatban.

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

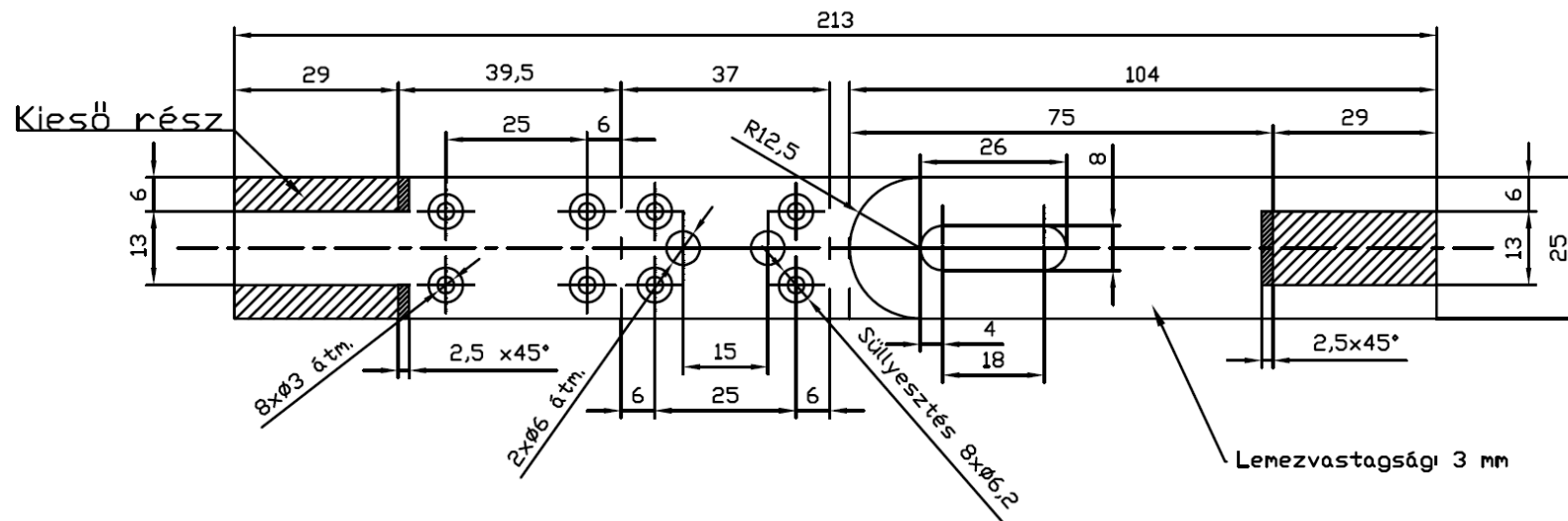
5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás
2. Szakmai nyelv használata
3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
6. Csoportos feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

Gépészet ágazat (2. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Biztonságos meló
Projekttermék: Lakatpánt
<p>A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások)</p> <p>A projekt célja a lakatpánt elkészítése során a tanulók megismerjék, felismerjék és betartsák a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.</p> <ul style="list-style-type: none">
- Munkadarab, vagy térhatású ábra alapján egyszerű geometriájú alkatrészeről felvételi vázlatot készít.
- Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kisépeket.
- Előkészíti a munkahelyet, s elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.
- Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kisépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.
- Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközökkel ellenőrzi.
- Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat összeszerel.
- Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.
- A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.

Időtartam: 52 óra

Előfeltételek: -

Előzetes ismeretek: A mini projektek teljesítése.

Szükséges eszközök, alapanyagok:

- Előgyártmányok:
  - 1 db 30x3x122 acéllemez; anyagminőség: S235JRG
  - 1 db 30x3x45
  - 1 db 30x3x80
  - 1 db átm.6 x60 húzott köracél
  - 1 db átm. 6x35 húzott köracél
- Kereskedelmi tételek
  - festék szóróspray
- Mérőeszközök: mérőszalag, tolómérő, rádiussablon

- Számítógépek, projektor.

Rajzeszközök:

- Körző, vonalzó.

Szerszámok:

- Fémipari tanműhely.
- Kézi megmunkálás szerszámai. Állványos fűrógép. Hajlító kaliberek.
- Pontozó, derékszögek

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

- Előgyártmányok:
  - 1 db 30x3x122 acéllemez; anyagminőség: S235JRG
  - 1 db 30x3x45
  - 1 db 30x3x80
  - 1 db atm.6 x60 húzott köracél
  - 1 db atm. 6x35 húzott köracél
- Kereskedelmi tételek
  - festék szóróspray

A projekt megvalósítása során felhasznált források: Műszaki rajzok, munkavédelmi jogszabálytár

Félkész termékek tárolásának helye: Tanműhely, szaktanterem

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: Iskolai Winserver

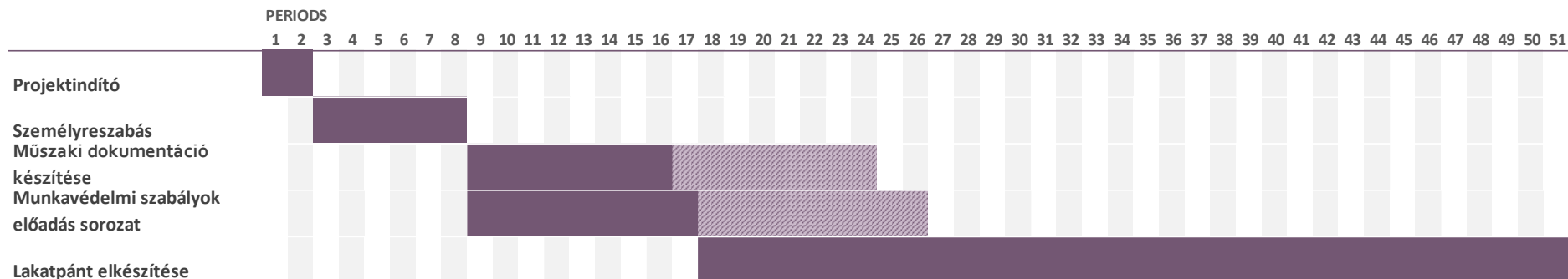
1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	A feladatok megbeszélése előtt felmérjük a tanulók előzetesen megszerzett tudását a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokkal kapcsolatban.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Betartja a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi szabályokat.	Az internet és a keresőprogramok tudatos használata.		2 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	A munkavégzés megkezdése előtt csoportos projektmunka keretében ismertetik a kézi forgácsolás, megmunkálás munkavédelmi szabályait.	Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kisgépes forgácsoló	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Betartja a munkavégzéssel kapcsolatos	Az internet és a keresőprogramok tudatos használata.		6 óra

		megmunkálások eljárásait		munkavédelmi szabályokat.			
Ismeri a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat. Előkészíti a munkahelyet, elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kisépességű forgácsoló megmunkálások eljárásait.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése. Az internet és a keresőprogramok tudatos használata. Képek mentése, táblázatok szerkesztése.		12 óra
Műszaki dokumentáció elkészítése.	Értelmezi műszaki dokumentációk (alkatrészrajz, összeállítási rajz, darabjegyzék, stb.) információtartalmát, az alkatrészek(ek) felépítését,	Ismeri a géprajzi szabályokat, előírásokat. Ismeri a műszaki rajzok tartalmi követelményeit.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Dokumentációk készítése törekszik a tiszta munkára.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		8 óra

	előírásait és funkcióját.						
A lakatpánt elkészítése	Alkatrészrajz alapján szükséges eszközökkel elvégzi az előrajzolást. A megadott pontossággal elvégzi a darabolást. Elvégzi az alkatrész elkészítéséhez szükséges lemezhajlításokat. A dokumentáció alapján forgácsolást végez. Létrehozza az összeállításhoz szükséges kötések.	Ismeri az előrajzolás eszközeit, módszereit. Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kisépességű forgácsoló megmunkálások eljárásait.	Instrukció alapján részben önálló.	Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		34 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Fémipari megmunkálásokra vonatkozó munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályok alkalmazása. A közismereti és szakmai órák kapcsolódása, tudás, ismeret összehangolása.	Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom	Szövegértés, a témához kapcsolódó leírások értelmezése (szakmai leírások, szakszavak)
	Matematika	Felszín, térfogat számítások.
	Természetismeret	Környezetvédelem. Forgácsoló műhelyekben keletkező hulladékok kezelése.
	Történelem és társadalomismeret	A munkavédelem megjelenésének története.
	Idegennyelv	Munka- tűz- és balesetvédelmi figyelmeztető táblák készítése idegen nyelven.
	Testnevelés	Erőnléti feladatok. Állóképesség javítása.
	Osztályközösség-építő program	Munkahelyi balesetek következményei.

	Ágazati alapoktatás (digitális kultúra)	Műveleti sorrend készítése. PPT készítése csoportok által kidolgozott munka- tűz- és balesetvédelmi előadáshoz.
	Ágazati alapoktatás (műszaki alapismeretek)	Technológiai sorrend, műveleti sorrend megtervezése. Munkavédelmi előadások tartása. A lakatpánt legyártása, összeszerelése.
	Ágazati alapoktatás (villamos alapismeretek)	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat
	A projekt értékelése, zárása	A projekt során felmerülő problémák megoldása, gyakorlati alkalmazása.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
2.	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kiegészítőket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszaki rajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kiegészítőket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja a gyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását, a fenntarthatóság szempontjainak érvényesülését.	A munkafeladat-hoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.
3.	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kiegészítővel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat és környezetvédelmi szabályokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz, környezettudatos és gazdaságos munkavégzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet. A gyártási műveleteket önállóan végzi.
5.	Műszaki dokumentáció (összeállítási rajz és darabjegyzék) alapján csavarkötéssel, szegecskötéssel egyszerű alkatrészcsoportokat szerel össze. Villamos kötésekkel és lágyszereléssel készült kötést hoz létre.	Ismeri a kötés kialakításához szükséges eszközöket, szerszámokat, segédanyagokat.	Fontosnak tartja a műszaki dokumentációban szereplő előírások figyelembevételét.	Felelősséget vállal a létrehozott kötés minőségéért. Felelősséget vállal a veszélyes hulladékok szakszerű kezeléséért.

8.	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat.	Ismeri a munkahelyén (gyakorlati helyén) használt hibavédelmi és túláramvédelmi eszközöket és azok jelzéseit.	Fontosnak tartja a védelmi eszközök ismeretét és használatát. Törekszik a villamos áram hatásaiból adódó kockázat minimalizálására.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba megszüntetésébe.
10.	A munkavégzés során betartja a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos, környezettudatos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önértékelés során a tanulók teszt feladatot töltenek ki a projekt során megszerzett tudásukról.

5.2.2. Társak értékelése

A csoportos projekt tevékenységek végén szóbeli értékelést végzünk a csoport közös munkavégzéséről, együttműködéséről, ahol a csoporttagok is értékelik egymás projektben nyújtott teljesítményét.

5.2.3. Tanári értékelés

Szóbeli értékelés minden projekt tevékenység végén egyéni megbeszéléssel. Hosszabb projekt tevékenység esetén a projektnap zárásaként értékeljük a napi teljesítményt és segítséget adunk a következő napi elvégzendő feladatokkal kapcsolatban.

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás

2. Szakmai nyelv használata
3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
6. Csoportos feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

Gépészet ágazat (3. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: A fény energia
Projekttermék: Egyedi lámpa
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) A projekt célja egyedi lámpa elkészítése során a tanulók megismerjék a villamos áramkörök kialakítását, áramkörök mérését, dokumentálását. A tanulók ismerjék meg a villamos szempontból legfontosabb fém és nemfém anyagokat, az anyagok technológiai jellemzőit, megmunkálási lehetőségeit. <ul style="list-style-type: none">
- Egyszerű számításokat végez a villamos alappmennyiségek között.
- Adott feladatokhoz kapcsolási rajzokat készít és értelmez, szabványos jelölések alkalmazásával.
- Kiválasztja a feladat megoldására alkalmas eszközöket az alkatrészeken található jelölések és a katalógusadatok alapján.
- Kiválasztja a méréshez szükséges műszereket.
- Mérési tevékenységeket végez a biztonságvédelmi előírások betartásával.
- Mérési tevékenységét dokumentálja, jegyzőkönyvet készít, az eredményt kiértékeli.
- Felismeri a hiba- és túláramvédelmi eszközök jelzéseit.
- Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kisépeket.
- Előkészíti a munkahelyet, s elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.
- Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi megmunkálással, és/vagy kisépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.
- Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.
- A munkavégzés során betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.
Időtartam: 48 óra
Előfeltételek: -
Előzetes ismeretek: -

Szükséges eszközök, alapanyagok:

- Előgyártmányok:
  - Újrahasznosított alumínium hulladék lemez kb. 150x100x1
  - Újrahasznosított alumínium hulladék lemez kb. 100x100x1
- Kereskedelmi tételek

- festék szóróspray
- Mérőeszközök: mérőszalag, tolómérő, rádiuszsablon
- Villamos mérőműszerek
- Villamos hálózati panelek, vezetékek, oktató csomagok
- Számítógépek, projektor.
- 3D nyomtatott talplemezek
-

Rajzeszközök:

- Körző, vonalzó.

Szerszámok:

- Fémipari tanműhely.
- Kézi megmunkálás szerszámai. Állványos fúrógép.
- Pontozó, derékszögek

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források: Villamos kapcsolási rajzok, érintésvédelmi szabályok,

Félkész termékek tárolásának helye: Tanműhely, villamos szaktanterem

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: iskolai Winserver, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

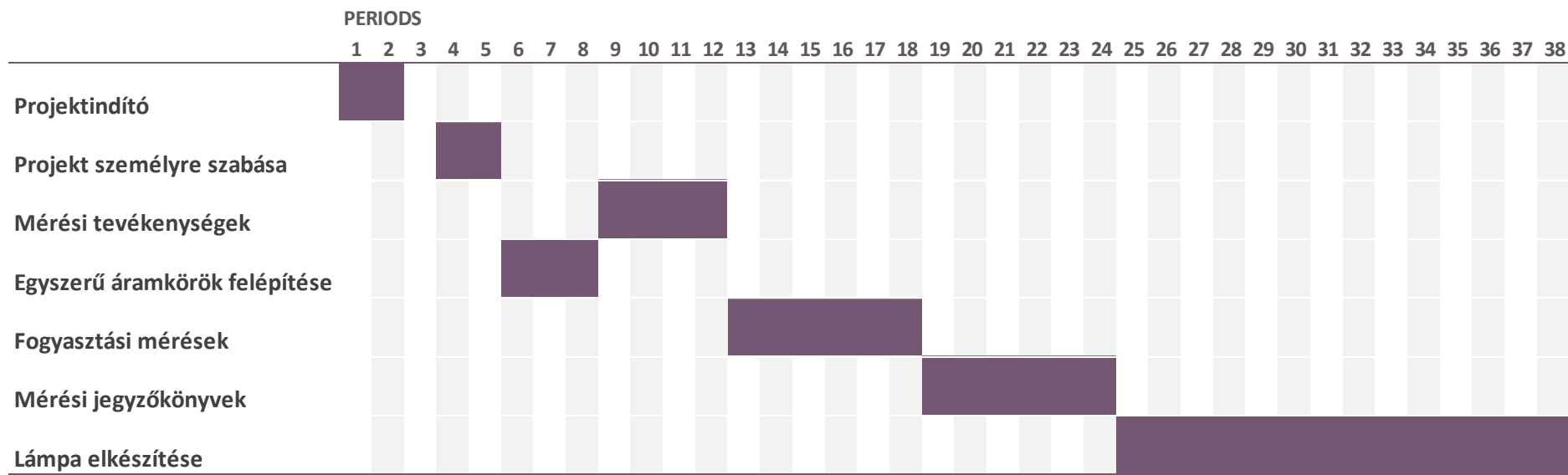
Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódo k, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Értelmezi a projekt tevékenységének összefüggéseit, kapcsolatot talál a tevékenységek egymásra épülésében.	Ismeri az egyszerű világítási áramköröket. Ismeri a villamos műszerek jellemzőit és használatuk módját.	Önállóan dönt, szükség esetén segítséget kér.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Törekszik az igényesen elkészített dokumentáció megalkotására. Betartja a munkavégzéssel kapcsolatos munkavédelmi szabályokat.			2 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Szabadkézi vázlatokat készít egyedi elképzelése alapján.	Ismeri a vetületi és metszeti ábrázolás szabályait, a vonalvastagságok és vonaltípusok alkalmazását.	Teljesen önállóan	Dokumentációk készítésekor törekszik a tiszta munkára.	Információszerzés online forrásokból		2 óra

Háztartási berendezésekkel kapcsolatos fogyasztási teljesítmények.	Egyszerű számításokat végez a villamos alapmenyiségek között.	Ismeri az egyszerű áramkör villamos alapmenyiségeit, összefüggéseit, törvényeit.	Teljesen önállóan	Törekszik az igényesen elkészített dokumentáció megalkotására.	Online katalógust használ.		4 óra
Villamos kapcsolási rajz alapján összeállítja az áramköröket, mérési tevékenységet végez.	Kiválasztja a feladat megoldására alkalmas eszközöket az alkatrészekben található jelölések és a katalógusadatok alapján. Adott feladathoz kapcsolási rajzokat készít és értelmez, szabványos jelölések alkalmazásával. Kiválasztja a méréshez szükséges műszereket. Mérési tevékenységeket végez a biztonságvédelmi előírások betartásával.	Ismeri az egyszerű áramkör felépítését, anyagait, eszközeit. Ismeri az egyszerű világítási áramköröket. Ismeri a villamos műszerek jellemzőit és használatuk módját. Ismeri a biztonságvédelmi szabványok előírásait és a mérési módszereket.	Instrukció alapján részben önállóan	Fontosnak tartja a mérőhely rendjét és tisztaságát. Kritikusan szemléli az internetről letöltött kapcsolásokat. Törekszik az igényesen elkészített dokumentáció megalkotására.	Az internetről kapcsolásokat tölt le. Online katalógust használ.		9 óra

Mérési jegyzőkönyvek készítése.	Mérési tevékenységét dokumentálja, jegyzőkönyvet készít, az eredményt kiértékeli.	Ismeri a dokumentációkészítés alapelveit.	Teljesen önállóan		Irodai alapszoftvert használ.		6 óra
A lámpa elkészítése, összeszerelése	Megtervezi az alkatrész gyártásának munkafázisait. A megadott pontossággal elvégzi a darabolást. Elvégzi az alkatrész elkészítéséhez szükséges lemezhajlításokat. A dokumentáció alapján forgácsolást végez. Létrehozza az összeállításhoz szükséges kötéseket.	Ismeri az előrajzolás eszközeit, módszereit. Ismeri a darabolás eszközeit és technológiáját. Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat. Ismeri a kézi és kisépességű forgácsoló megmunkálások eljárásait.	Instrukció alapján részben önálló.	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.	Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése.		14 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Egyszerű hálózatokban, alapvető áramkörtani elemek felhasználásával összeállít egy kapcsolást, egyszerű méréseket végez a villamos biztonsági előírások figyelembevételével. A közismereti és szakmai órák kapcsolódása, tudás, ismeret összehangolása.	Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom	Szövegértés, a témához kapcsolódó leírások értelmezése (szakmai leírások, szakszavak)
	Matematika	Egyenletek rendezése, villamos alapismereti számítások. Villamosipari mértékegységek átváltása.

	Természetismeret	Villamos energia előállítása. A tanulói csoportok előadása a különböző erőművek jellemzőiről.
	Történelem és társadalomismeret	Az elektromosság felfedezőinek, újítóinak bemutatása.
	Idegennyelv	Idegen nyelvi kifejezések megismerése az elektromossággal kapcsolatban. Idegen nyelvű mérési jegyzőkönyvek készítése.
	Testnevelés	Az elektromos áram hatása az emberi testre. Erőnléti feladatok.
	Osztályközösség-építő program	Energia takarékoság az otthonokban.
	Ágazati alapoktatás (digitális kultúra)	PPT készítése tanulói csoportok által kidolgozott villamos energia előállítási módokról. Mérési jegyzőkönyvek készítése.
	Ágazati alapoktatás (műszaki alapismeretek)	Vázlatrajzok készítése a tervezett lemezlámpákról. A lámpák elkészítése kézi forgácsolás szerszámaival. A lámpák összeszerelése és villamos mérések elvégzése.
	Ágazati alapoktatás (villamos alapismeretek)	Kapcsolási rajzokat készít és értelmez, szabványos jelölések alkalmazásával.

		Kapcsolási rajzok alapján áramköröket állít össze. Kiválasztja a méréshez szükséges műszereket. Mérési tevékenységeket végez a biztonságvédelmi előírások betartásával. Mérési tevékenységét dokumentálja, jegyzőkönyvet készít, az eredményt kiértékeli.
	A projekt értékelése, zárása	A projekt során felmerülő problémák megoldása, gyakorlati alkalmazása.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
2.	Műszaki rajz alapján kiválasztja az egyszerű, fémből készült alkatrészek gyártásához szükséges eszközöket, szerszámokat, kigépeket. Előkészíti a munkahelyet, és elrendezi a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket.	Vizualizálja a műszaki rajzon szereplő alkatrészt. Ismeri a gyártási műveletekhez használható szerszámokat, készülékeket, kigépeket, és azok biztonságos használatának szabályait.	Szem előtt tartja a gyártás gazdaságosságát. Fontosnak érzi a rendezett munkakörnyezet kialakítását, a fenntarthatóság szempontjainak érvényesülését.	A munkafeladat-hoz önállóan választ szerszámokat, eszközöket.

5.	Villamos kapcsolási rajz alapján egyszerű villamos áramköröket állít össze. Az áramköri elemeket a választott (banándugós, illetve szerelőtáblás) technológia szerint szakszerűen csatlakoztatja.	Ismeri a villamos áramkör elemeinek jelképes jelölését.	Fontosnak tartja a jelképek ismeretét. Törekszik a pontos és szakszerű munkavégzésre.	Önállóan elvégzi a kapcsolás összeállítását. A kapcsolás működőképességét ellenőrzi.
7.	Egyszerű villamos áramkörökön elvégzi a feszültség, áramerősség és ellenállás mérését. Egyszerű elektrotechnikai alaptörvényeket mérésel igazol.	Ismeri a feszültség, az áramerősség és az ellenállás mérésének módját. Ismeri az adott jellemző méréséhez szükséges műszert. Tisztában van az elektrotechnikai alaptörvényekkel. Ismeri a vonatkozó biztonságtechnikai előírásokat.	Elkötelezett a mérés pontos elvégzése mellett.	Önállóan kiválasztja a méréshez szükséges műszert és meghatározza a mérési pontokat. Önállóan számítja ki az áramkör jellemzőit.
8.	Azonosítja és kezeli a hiba- és túláramvédelmi eszközöket. Felismeri a lehetséges veszélyforrásokat.	Ismeri a munkahelyén (gyakorlati helyén) használt hibavédelmi és túláramvédelmi eszközöket és azok jelzéseit.	Fontosnak tartja a védelmi eszközök ismeretét és használatát. Törekszik a villamos áram hatásaiból adódó kockázat minimalizálására.	A megfelelő szakembert bevonja a hiba megszüntetésébe.
9.	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért

10.	A munkavégzés során betartja a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos, környezettudatos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.
-----	--	---	---	---

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önértékelés során a tanulók teszt feladatot töltenek ki a projekt során megszerzett tudásukról, kompetenciák elsajátításáról.

5.2.2. Társak értékelése

A csoportos projekt tevékenységek végén szóbeli értékelést végzünk a csoport közös munkavégzéséről, együttműködéséről, ahol a csoporttagok is értékelik egymás projektben nyújtott teljesítményét.

Az elkészült lámpák egymás általi értékelése.

5.2.3. Tanári értékelés

Szóbeli értékelés minden projekt tevékenység végén egyéni megbeszéléssel.

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás
2. Szakmai nyelv használata

3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
6. Csoportos feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

Szociális ágazat (1. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Öngondoskodás - Sikeres öregedés
<i>„Ha ezerféleképpen lehet fiatalnak lenni, akkor miért ne lehetne ezerféleképpen megöregedni?”</i> Tisza Kata (író, öregedéskutató, interkulturális pszichológiai szakértő)
Projekttermék: Öngondoskodás - Sikeres öregedés címmel legalább 5 oldal terjedelmű dolgozat, illetve „fotó-video montázs” készítése, amely felhasználható a prevenciók tevékenység során.
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</i> Google Forms tesztek, prezentációs bemutató,
Időtartam: 42 óra
Előfeltételek: Nem szükséges
Előzetes ismeretek: élettapasztalat (családi kapcsolatok, generációk együttélése)
Szükséges eszközök, alapanyagok: laptop, projektor, számítógép, motivációs kisfilm (részlet), életképek, google forms kérdőíve Rajzeszközök: 40 db A4-es rajzlap, színesceruzák, színes filctollak Szerszámok: Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/ <i>/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</i>
A projekt megvalósítása során felhasznált források: internet, szakkönyvek: Természettudomány 9. tankönyv és munkafüzet (NAT 2020),
Félkész termékek tárolásának helye: osztályterem
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: gmail felhő (kérdőív) laptop, pendrive (kisfilm)

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Az osztálytársak egészségi, életkorabeli és mentális állapotát figyelembe véve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Internet böngésző, digitális könyvek használata. Interaktív korfa ismerete, keresőprogramok, böngészők alkalmazása	Zajder Katalin	1 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alap-	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiség típusok azonosítására.	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított módszerek és technikák alapján. Lelki egészsége karbantartására	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a kiegyensúlyozott munkavégzésre.	Zajder Katalin és Papp Ibolya Zsuzsanna	5 óra

	szakmai érintettsége esetén.	vető önismerettel, reális önképpel		különböző rekreációs technikákat alkalmaz és gyakorol.			
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat. Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket	A kommunikáció fogalma, jelentősége, csatornái kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők. A kapcsolattartás szabályai, elvárásai. Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival	Instrukció alapján részben önállóan Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani.	Vállalja az önprezentációt, mások jelenlétében. Kész a családi identitás, szerepek megismerésére, önkifejezés gyakorlására. Alkalmazza az önismeretfejlesztés, és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.	Digitális kommunikációs eszközök használata Online felületek ismerete, használata. Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat	Zajder Katalin és Vassné Pető Éva	2 óra
Ismeretszerzés a megadott témakörben	adatfeldolgozó készség, szövegértés, lényegkiemelés	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére,	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze.	Internet böngésző, digitális	Zajder Katalin	6 óra

	Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, egyszerűbb kérdésekre válaszol, képes munkakörének legfontosabb idegen nyelvi szakmai kifejezéseit azonosítani	motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. Törekszik arra, hogy tájékozódjon az egyes technológiák és eszközök hatékonyságának jellemzőiről, energiafogyasztásukról, környezeti hatásukról. Fontosnak tartja ezen jellemzők ismeretét.		Asszertív módon kommunikál.	könyvek használata. keresőprogramok, böngészők alkalmazása		
Megszerzett ismeretek kiscsoportos feldolgozása irányított kérdések segítségével, ezek	együttműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát,	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait	-----	Zajder Katalin	10 óra

előadása, megbeszélése		szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.					
képelemzés csoportmunkában és nézőpontok összehasonlítása, összegzés	együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílu-sokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatár ok figyelembevételé vel végzi fel- adatait	IT eszközök használata (laptop, projektor)	Zajder Katalin	3 óra
motivációs kisfilmek feldolgozása	véleményalkotás , kommunikáció, vita, megbeszélés	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatár ok figyelembevételé	IT eszközök és internet használata (laptop, projektor, youtube)	Zajder Katalin	3 óra

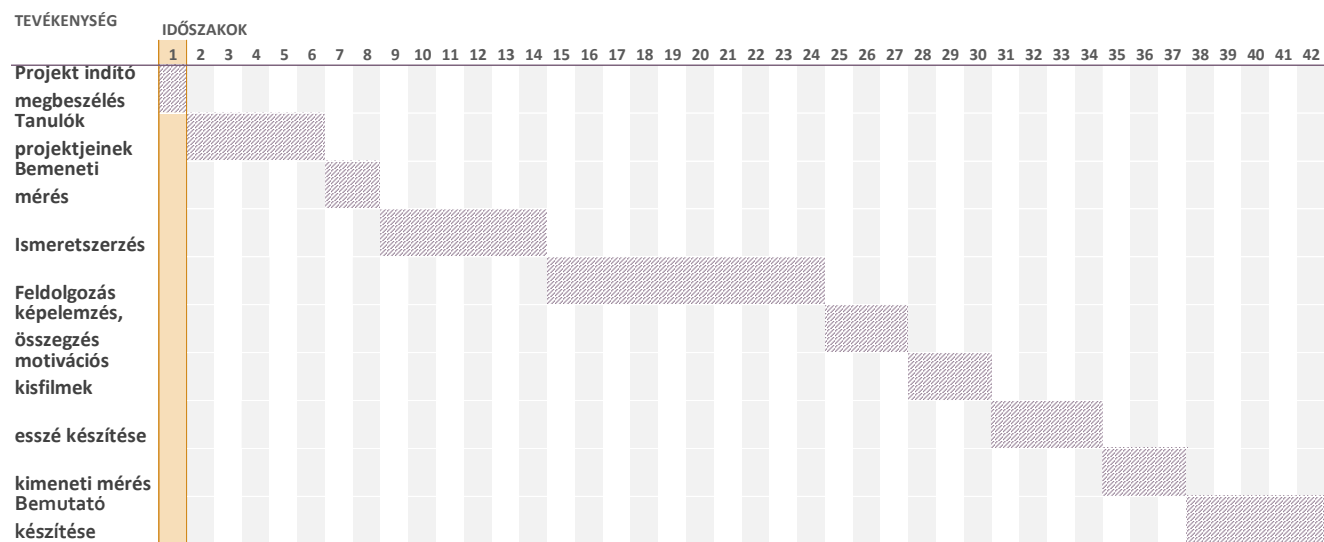
		működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.		vel végzi feladatait			
„Hogyan képzelem el azt, hogy elősegítem a szerethető öregedést a környezetemben?” címmel esszé készítése	együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárokat figyelembevételével végzi feladatait	szövegszerkesztő program készítése	Zajder Katalin és Korosztal Angéla	4 óra
kimeneti google forms mérés	érzékenyítés eredménye, véleményformálás	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és	Törekszik a mindennapi munkája során használni	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait,	Google forms használata	Zajder Katalin és Vassné Pető Éva	3 óra

	<p>Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.</p>	<p>módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.</p>	<p>informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.</p>	<p>eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.</p>			
<p>Bemutató készítése projektről</p>	<p>Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt,</p>	<p>Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.</p>	<p>Törekszik a minden-napi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat</p>	<p>Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.</p>	<p>prezentáció készítő program alkalmazása</p>	<p>Zajder Katalin és Vassné Pető Éva</p>	<p>5 óra</p>

	levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.		közvetlen felettesének jelzi.				
--	---	--	-------------------------------------	--	--	--	--

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

Projekttervező

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép ismerete
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Szociális ágazati alapképzés Német nyelv Lelki egészségvédelem	Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép ismerete Egészséges életmód: egészséges táplálkozás, mozgás szerepe Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Kapcsolatok és tárgyalástechnika
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	Szociális ágazati alapképzés Matematika	digitális eszközök és internet használata alapműveletek, diagrammok
Ismeretszerzés a megadott témakörben	Szociális ágazati alapképzés Lelki egészségvédelem	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom Szociális ismeretek: Krízis - kitől kérhetek segítséget Életkorok mentálhigiéniéje Félelem, szorongás, stressz és kezelésük

	<p>Képességkibontakoztató fejlesztés</p> <p>Természetismeret</p>	<p>Krízis, krízisintervenció Veszteségek, gyász, gyászolás Kiegész, Burnout és a Helfer szindróma</p> <p>Ismeretek feldolgozása</p> <p>Egészségvédelem</p>
<p>Megszerzett ismeretek kiscsoportos feldolgozása irányított kérdések segítségével, ezek előadása, megbeszélése</p>	<p>Szociális ágazati alapképzés</p> <p>Lelki egészségvédelem</p> <p>Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei</p>	<p>Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom Szociális ismeretek: Krízis - kitől kérhetek segítséget Életkorok mentálhigiéniéje</p> <p>Félelem, szorongás, stressz és kezelésük Krízis, krízisintervenció Veszteségek, gyász, gyászolás Kiegész, Burnout és a Helfer szindróma</p> <p>Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Erőszak- és akadálymentes kommunikáció Kapcsolatok és tárgyalástechnika</p> <p>Szociálpolitika: A társadalmi helyzet és az egészség</p> <p>Társadalomismeret:</p>

	<p>Gondozástan</p> <p>Testnevelés</p>	<p>Mai magyar társadalom</p> <p>Hátrányos helyzetű csoportok a társadalomban</p> <p>Gondozási szükségletek felmérése: Szükségletek és erőforrások</p> <p>A mozgás szerepe a mindennapi életben</p>
<p>képelemzés csoportmunkában és nézőpontok összehasonlítása, összegzés</p>	<p>Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei</p> <p>Lelki egészségvédelem</p>	<p>Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret</p> <p>Szociális ismeretek: Életkorok mentálhigiéniéje</p> <p>Félelem, szorongás, stressz és kezelésük</p>
<p>motivációs kisfilmek feldolgozása</p>	<p>Lelki egészségvédelem</p> <p>Gondozástan</p>	<p>Szociális ismeretek: Életkorok mentálhigiéniéje</p> <p>Félelem, szorongás, stressz és kezelésük</p> <p>Társadalomismeret: Mai magyar társadalom</p>
<p>„Hogyan képzelem el azt, hogy elősegítem a szerethető öregedést a környezetemben?” címmel esszé készítése</p>	<p>Szociális ágazati alapképzés</p>	<p>Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra</p> <p>Társadalomismeret: A mai magyar társadalom</p>

	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Vázlatkészítés, szövegtípus meghatározása
kimeneti google forms mérés	Lelki egészségvédelem Matematika	Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Kapcsolatok és tárgyalástechnika Arányosítás, százalékszámítás
Bemutató készítése a projektről	Szociális ágazati alapképzés	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Az elsajátított szakmai kifejezéseket szóbeli és írásbeli kommunikációja során is használja. Erőszak- és akadálymentes kommunikációt alkalmaz az ellátottakkal és a kollégákkal. Szakértelmét elméleti és gyakorlati síkon tovább fejleszti, amelyet munkája során sikeresen alkalmaz.	Érti és megérti a mások által használt szakmai kifejezéseket. Pszichés problémákat, érzelmi igényeket nevez meg. Ismeri saját szakmai illetékességének határait.	Törekszik a minél szélesebb körű szakmai ismeretek elsajátítására. Reális önismerete van. Elfogadja a szakmaetikai irányelveket.	A már elsajátított szakmai kifejezéseket igyekszik önállóan, a szövegkörnyezetnek megfelelően használni. Tiszteletteljes, másokra figyelve érzékeli a változásokat. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.

2.	Megfogalmazza az emberi szervezet működésének problémáit, tüneteit. Azonosítja a lehetséges járványtani eseteket. Kompetenciahatárán belül cselekszik: jelzi, illetve a megoldásban játszik szerepet.	Ismeri az emberi test felépítését, működését. Tisztában van azzal, hogy mikor, kinek és milyen jelzéseket kell megtenni a működésbeli eltéréssel kapcsolatban.	Elfogadja a beteg ember szubjektív panaszait, empatikus azok megszüntetése iránt. Törekszik a járványok elkerülésére a kompetenciahatárok betartásával.	Észleli a betegségek kialakulását, megjelenését, és a tünetek megjelenésekor jelzéssel él az illetékes szakember/ek/ felé. Vezetői és orvosi irányítással részt vesz a járványok megakadályozásában, a terjedés megelőzési feladataiban.
3.	Szükségletfelmérés során feltárja az idősek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek, fogyatékosággal élő személyek gyógyszerelési nehézségeit.	Ismeri a gyógyszer-fajtákat, beadási módjait.	Szem előtt tartja a gyógyszerelés szükségességét, és segítséget nyújt a szakápolásban dolgozó személyzet tagjainak az ellátottal való elfogadtatásban. Ismeri a hulladék és veszélyes hulladék kezelésének módját, szabályait.	Orvosi irányítással segítséget nyújt a gyógyszeres terápia megvalósításában.
5.	Részt vesz, megtervezi a gondozás és alapápolás lépéseit, folyamatát.	Ismeri a gondozási, alapápolási feladatokat egy ellátott kapcsán mind belgyógyászati, mind sebészeti betegségek esetén.	Kész a közös munkára a gondozó, ápoló személyzet tagjaival.	Másokkal együttműködve végzi a gondozási, ápolási feladatokat. Vezetője utasítása szerint, és a szakmai protokollok betartásával végzi szakmai tevékenységét, a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi

				feladatok ellátása mellett.
8.	A kliens/ellátott komfortérzetének megteremtése érdekében használja a szociális munka értékeinek, elméletének és gyakorlatának összekapcsolódó rendszerét.	Ismeri a szociális munka színtereit, értékeit. Ismeri a szociális munka értékbeni és etikai szabályait	Szem előtt tartja a kliens/ellátott helyzetét a társadalmi konfliktusok kezelése mellett, valamint nyitott az új megoldásokra a különböző kapcsolatok hatékony működése érdekében	A kliens személyére szóló megoldásokat keres a munkavégzése során. A személyzet tagjaival együttműködve hoz döntéseket a kliens/ellátott problémáinak megoldása érdekében.
9.	Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képessé tevés kompetenciákat.	Tisztában van a szociális munka kulcskompetenciáival.	Törekszik a kulcskompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcskompetenciákat, segít az önálló döntéshozatalban
10.	Hatékonyan bekapcsolódik az esetmegbeszélő csoportok működésébe, esethozóként, illetve az esetmegbeszélő csoport tagjaként	Ismeri azokat a helyzeteket, problémákat, eseteket, amelyek esetmegbeszélés témái lehetnek	Szem előtt tartja az esethozó problémáját és a környezetnek ehhez való viszonyulását.	Az eset megoldása során felelősséget vállal a saját, illetve a csoport munkájáért.
11.	Az egyén komfortérzetét veszélyeztető probléma több szempontú megközelítése során bekapcsolódik a lehetséges megoldási módokba a veszélyez-	Ismeri a problémamegoldási modell fázisait.	Javaslatokat tesz a hatáskörébe tartozó problémák esetleges megoldásaira.	Másokkal együtt értékeli a problémamegoldás lehetséges eredményeit

	tető probléma elhárítása érdekében.			
13.	Mentálhigiénés ismeretei által képes a jól és rosszul működő természetes támaszok azonosítására, a jól működő természetes támaszok megkeresésére	Ismeri a mentálhigiéné alapfogalmait, a jól és rosszul működő természetes támaszokat.	Törekszik a kompetenciáinak figyelembevételével a leginkább megfelelő természetes támasz kiválasztására.	Önállóan és a team tagokkal együttműködve, a segítő kapcsolat felhasználásával végzi tevékenységét.
14	Támogatást nyújt a családi és személyes kapcsolatok megtartása céljából a kliens/ellátottak részére.	Ismeri a mentálhigiénés segítés módszereit.	Szem előtt tartja a pozitív személyes és családi kapcsolatok kialakítását.	Új megoldásokat kezdeményez a megfelelő családi és társas kapcsolatok kialakítására a kliensek és ellátottak érdekében
15.	Segítő, támogató tevékenységet végez krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek körében	Ismeri a segítő, támogató technikákat a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek és fogyatékossgal élő személyek segítésére	Empatikus a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek problémái iránt	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a célcsoportok problémáinak megoldására, helyzetük javítására
17.	A lehetséges szociálpolitikai megoldásokat feltárja, és közülük az egyén számára a legmegfelelőbb módszereket kiválasztja.	Ismeri a szociálpolitika támogatási és ellátórendszerét. Az egyén számára a legmegfelelőbb tájékoztatást nyújtja.	Szem előtt tartja a kliens problémáját, és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együttműködve hoz döntéseket a társadalmi erőforrások elosztásában

18.	A célcsoportok ellátása során adekvátan használja a társadalmi helyzet ismerveit és az ezeket célzó jogszabályokat	Ismeri a fogyatékossgal élő személyek, idősek és pszichiátriai betegek társadalmi helyzetét, esélyegyenlőségüket célzó jogszabályokat.	Szem előtt tartja a különböző társadalmi rétegeket célzó jogszabályokat.	Segítséggel, útmutatással szolgál a különböző célcsoportok problémáinak megoldása érdekében.
20.	Értelmezi az ellátott személy szükségleteit, megszüntetésük érdekében alternatívákat állít fel, és ezeket kivitelezi.	Ismeri a szükségleteket, erőforrásokat és a helyi cselekvési lehetőségeket.	Szem előtt tartja az ellátott egyén szükségleteit.	A csapattagokkal együttműködve igyekszik a szükségletek mielőbbi kielégítésére.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önreflexió során jellemzik az elsajátított tudást, a fejlődésüket, erősségüket és azt, amiben fejlődniük szükséges.

5.2.2. Társak értékelése

Rövid összefoglalással: Előre meghatározott szempontok szerinti értékelés, amely segít megtanítani a diákokat, hogy reálisan értékeljék társaikat.

5.2.3. Tanári értékelés

Beszélgetés során szóbeli visszajelzés a teljesítménnyel, erősséggel, fejlődési területekkel kapcsolatban.

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

- Érvelés, kommunikáció
- Digitális kompetenciák
- Szakmai tudás, szakmai kompetenciák
- Szakmai idegennyelv ismerete
- Alkotókészség

Szociális ágazat (2. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: „Gyógyító szeretet”

Projekt témaköre: *Feladattal vezérelt esetleírás készítése immobil, stroke-n átesett, idősbeteg rehabilitációjában, kiemelve a szociális ápoló és gondozó valamint a család szerepét.*

Projekttermék: Legalább 5 oldal terjedelmű dolgozat, amely felhasználható a stroke-s, immobil betegek fizikai és mentális rehabilitációjában. Családfa készítése interjúkkal, felmérve általa, hogy a családban milyen betegségek fordultak elő, ki miben halt meg. Demonstrációs teremben gyakorolva az immobil ellátottak ellátását, kiemelve a mobilizációjukat az ágazati vizsgára való felkészülésben.

A projektben résztvevők: 9. osztályos szociális ápoló és gondozó, 9. osztályos kisgyermek gondozó és nevelő, 11. osztályos szakmai vizsgára készülő szociális ápoló és gondozó tanulók, valamint, tanárok, családtagok.

Projekt felelősök: Papp Ibolya, Baracska Gergely

II. A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások

II.1. Esetleírás alapján összetett, kitalált helyzet elemzése. Információk önálló rendszerezése. A tanulók érzékenyítése a súlyos, ágyban fekvő betegek ellátására, fizikai és mentális támogatására. Szakmai felkészítésük az ágazati vizsgára. A társas kapcsolatok, felelősségvállalás, probléma megoldás, kommunikáció fejlesztése. Nyitottá tenni őket az új dolgok iránt, ami a saját illetve a rájuk bízott gondozottak fejlődését szolgálja.

Eset: R. Ferenc 71 éves. Feleségével éltek egy családi házban. Feri bácsi ellátta a ház körüli teendőket, gondozta a kertet. Magas vérnyomása volt, amit rendszeresen ellenőrzött. Gyógyszereit bevette. Felesége 2 hónapja hunyt el infarktuszban. Két gyerekük van. 4 unokájuk. Az egyik unokájának van egy 3 éves kislánya. A kis dédunoka sok örömet lopott a hétköznapijaikba. Felsége halála után nem találta a helyét. Csendes magába zárkózott lett. Egyik délután a kertben dolgozott. Összeesett. A szomszéd észrevette, mentőt hívott. Feri bácsi stroke-t kapott, amelyből kifolyólag féloldala lebénult, nehezen nyel és beszél. A kórházi kezelés után hazaengedték. A házi orvos elrendelte neki a gyógytornát. Gyerekei megszervezték a házi segítségnyújtást napi 3x2 órában, a jelzőrendszeres segítségnyújtást és az otthoni étkeztetést. A gondozónők segítenek az ellátásban és a gyógytornász útmutatásai alapján a mobilizálásban.

II.2. A tanulók ismeretének bővítése:

- Stroke: ok, rizikó faktor, tünet, diagnosztikájáról, kezeléséről, rehabilitációjáról
- A szociális ápoló és gondozó idősellátásban, betegellátásban betöltött szerepéről, kompetenciájáról
- A prevenció szintjeiről, a terciér prevenció által nyújtott lehetőségekről

<ul style="list-style-type: none"> - A stroke-s beteg ápolásával, gondozásával kapcsolatos feladatokról - A stroke-s beteg rehabilitációjáról - A család szerepéről a beteg állapotának javításában - A generációk kapcsolatáról a családban - Az alfa és a veterán generáció kapcsolatáról - A mesterséges intelligencia használatáról <p>II.3. A tanulók készségének fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a nyelési, beszédproblémával küszködő beteg ápolásában, immobil beteg mobilizálásában - az érzelmi és szociális intelligenciájukkal valamint a - a verbális és nonverbális kommunikációjukkal kapcsolatosan - megfigyelés, empátia, társas kapcsolatok, erőszak mentes kommunikáció, segítő készség, beteg hozzátartozó segítése <p>III. Dokumentációk: tankönyvek, jegyzetek, ellátás dokumentálásához szükséges nyomtatványok, fényképek, rajzok, ábrák, leírások</p> <p>IV. /meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</p>
Időtartam: 42 óra
Előfeltételek: nincsenek
Előzetes ismeretek: nem szükséges
<p>Szükséges eszközök, alapanyagok: Rajzeszközök: rajzlap, Fénymásoló papír, ceruza, színes, filctoll, zsírkréta</p> <p>Eszközök: Társas játék, önismereti és fejlesztő kártyák. Előre elkészített kérdőívek a családfához, családtörténetekhez.</p> <p>Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/ /a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</p>
A projekt megvalósítása során felhasznált források: Tankönyvek, jegyzetek, leírások, internet, film, kutatások
Félkész termékek tárolásának helye: 17-es terem
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: laptop,

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, a tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat. Együttműködés a különböző nézőpontok, javaslatok meghallgatásában, megvitatásában. Ha szükséges a konfliktusok megoldásában	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Az osztálytársak egészségi, életkorabeli és mentális állapotát figyelembe véve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Internet böngésző, digitális könyvek, tankönyvek használata. Interaktív korfa ismerete, kereső-programok alkalmazása.	Papp Ibolya	3 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad,	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alap-	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiségtípusok azonosítására.	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított módszerek és technikák alapján.	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a kiegyensúlyozott munkavégzésre.	Papp Ibolya és Zajder Katalin	5 óra

	segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	vető önismerettel, reális önképpel		Lelki egészsége karbantartására különböző rekreációs technikákat alkalmaz és gyakorol.			
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat. Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket	A kommunikáció fogalma, jelentősége, csatornái kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők. A kapcsolattartás szabályai, elvárásai. Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival	Instrukció alapján részben önállóan Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani.	Vállalja az önprezentációt, mások jelenlétében. Kész a családi identitás, szerepek megismerésére, önkifejezés gyakorlására. Alkalmazza az önismeretfejlesztés, és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit. Együttműködik szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.	Digitális kommunikációs eszközök használata Online felületek ismerete, használata. Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat	Papp Ibolya és Vassné Pető Éva	2 óra
Ismeretszerzés a megadott témakörben:	adatfeldolgozó készség,	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit	Internet böngésző, digitális	Papp Ibolya	6 óra

<p>- interjú készítés folyamata -stroke: ok, tünet, kezelés, rehabilitáció - gyakorlati készségek elsajátítása szükségletek kielégítéséhez - stroke-s beteg mobilizálása</p>	<p>szövegértés, lényegkiemelés Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, egyszerűbb kérdésekre válaszol, képes munkakörének legfontosabb idegen nyelvi szakmai kifejezéseit azonosítani</p>	<p>elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. Törekszik arra, hogy tájékozódjon az egyes technológiák és eszközök hatékonyságának jellemzőiről, energiafogyasztásukról, környezeti hatásukról. Fontosnak tartja ezen jellemzők ismeretét.</p>		<p>folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.</p>	<p>könyvek használata. keresőprogramok, böngészők alkalmazása</p>		
<p>Megszerzett ismeretek gyakorlalkivitelezése: -interjú a családtagokkal beteg családtápolásával kapcsolatosan</p>	<p>Együttműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése</p>	<p>Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit,</p>	<p>Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli</p>	<p>Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait</p>		<p>Papp Ibolya Baracska Gergely</p>	<p>10 óra</p>

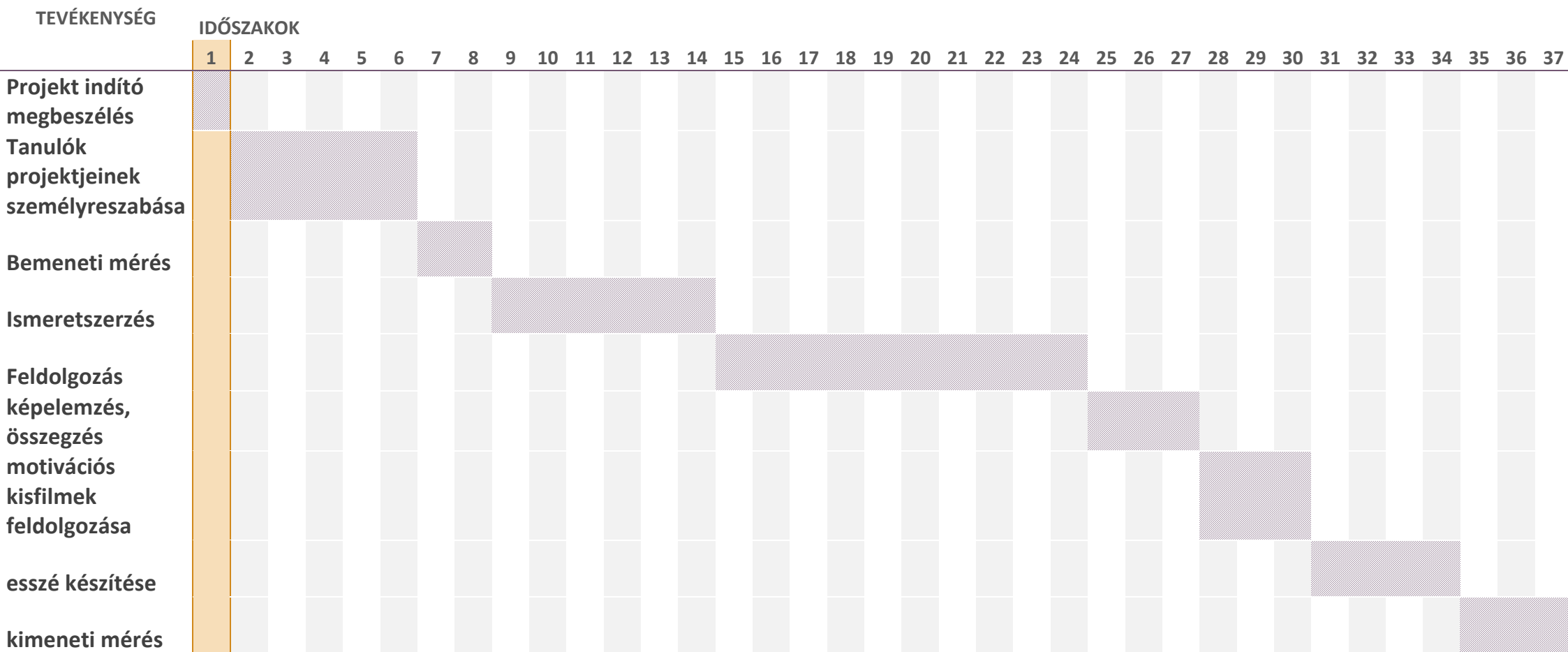
- Interjú gyereknevelés I kapcsolatosar -mobilizálás gyakorlása demonstrációs teremben		tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.					
Interjúk, tapasztalatok elemzése, megvitatása csoportmunkában nézőpontok összehasonlítása, összegzés	együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílu-sokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatár ok figyelembevételé vel végzi fel- adatait	IT eszközök használata (laptop, projektor)	Papp Ibolya osztályfőnök	4 óra
motivációs, érzékenyítő film feldolgozása (A békés harcos útja)	véleményalkotás, kommunikáció, vita, megbeszélés	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát,	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatár ok figyelembevételé vel végzi fel- adatait	IT eszközök és internet használata (laptop, projektor, youtube)	Papp Ibolya Baracska Gergely	3 óra

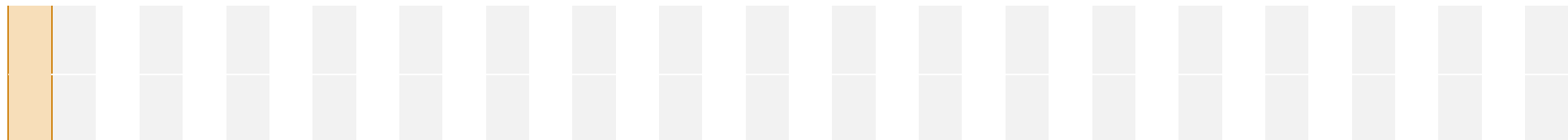
		szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.					
„Gyógyító szeretet” címmel egy esszé elkészítése az alábbi témában: Hogyan tudok közreműködni abban, hogy a család megtalálja a helyét az idős szerettük állapotának javításában?	Együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait	Szövegszerkesztő program készítése	Papp Ibolya és Korosztal Angéla	2 óra
Kimeneti google forms mérés	érzékenyítés eredménye, véleményformálás Alapvető digitális kompetenciái és	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus	Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni,	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az	Google forms használata	Papp Ibolya és Vassné Pető Ágnes	2 óra

	információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	médiahasználat szabályaival	alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.	adatkezelési szabályokat.			
Bemutató készítése a projektről	Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikussal a médiahasználat szabályaival.	Törekszik a minden-napi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.	prezentáció készítő program alkalmazása	Papp Ibolya és Vassné Pető Éva	5 óra

	eszközök, csatornákat.						
--	---------------------------	--	--	--	--	--	--

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	szociális ágazati alapképzés	<p>Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép valamint társismeret Képes felmérni a saját és mások hatását a különböző társas helyzetekben és kapcsolatokban.</p> <p>Boldogságóra: Célok kitűzése és elérése, megküzdési stratégiák</p>
Tanulók projektjeinek személyre szabása	<p>szociális ágazati alapképzés</p> <p>Angol nyelv</p> <p>Magyar nyelv és irodalom, kommunikáció</p> <p>Lelki egészségvédelem</p>	<p>Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra, A reális énkép ismerete Képes felmérni a saját és mások hatását a különböző társas helyzetekben és kapcsolatokban.</p> <p>A család és a gyerekneveléssel kapcsolatos szókincs (ismeretének) bővítése A gyerek beszédképessége Kommunikáció a családban</p> <p>Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret, Kapcsolatok és tárgyalástechnika Konfliktus kezelés,</p>

		Boldogságóra: Célok kitűzése, Hála, Optimizmus, Boldogító jó cselekedetek, megküzdési stratégiák, apró örömök élvezete
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	szociális ágazati alapképzés Matematika	digitális eszközök és internet használata alpműveletek, diagrammok, gyógyszer adagok kiszámítása, mértékváltás, hígítás
Ismeretszerzés a megadott témakörben	szociális ágazati alapképzés Lelki egészségvédelem Képességkibontakoztató fejlesztés Természetismeret	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom Szociális ismeretek: Krízis - kitől kérhetek segítséget. Generációk együttélése és egymásra gyakorolt hatása. Stroke- 1 kapcsolatos ismeretek Szociális tantárgyak: A beteg otthoni ellátásában igénybe vehető támogatások Életkorok jellemzői, mentálhigiéniéje Félelem, szorongás, stressz és kezelésük Krízis, krízisintervenció, Veszteségek, gyász, gyászolás Ismeretek feldolgozása Egészségvédelem, Az agy és a gerincvelő felépítése és funkciói
Megszerzett ismeretek kiscsoportos feldolgozása irányított kérdések segítségével, ezek előadása, megbeszélése	szociális ágazati alapképzés	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Prevenció szintjei-rehabilitáció,, Társadalomismeret: A mai magyar társadalom, vezető halálokok, Család

	<p>Lelki egészségvédelem</p> <p>Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei</p> <p>Gondozástan</p> <p>Testnevelés</p>	<p>története és szerepe a beteg hozzátartozó ellátásában.</p> <p>Szociális ismeretek: Krízis - kitől kérhetek segítséget.</p> <p>Életkorok mentálhigiéniéje, félelem, szorongás, stressz és kezelésük, Krízis, krízisintervenció szteségek, gyász, gyászolás</p> <p>Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés:</p> <p>Énkép, önismeret, társismeret</p> <p>Erőszak- és akadálymentes kommunikáció</p> <p>Kapcsolatok és tárgyalástechnika, Csoportfoglalkozás játékkal, Gyűjtőmunka: „Nagyapa minél hamarabb talpreálljon”</p> <p>Szociálpolitika:</p> <p>A társadalmi helyzet és az egészség</p> <p>Történelem és társadalomismeret:</p> <p>Mai magyar társadalom, Hátrányos helyzetű csoportok a társadalomban, A család története, Csecsemő- és kisgyermeknevelés története Generációk együttélése és egymásra gyakorolt hatása</p> <p>Gondozási szükségletek felmérése:</p> <p>Szükségletek és erőforrások</p> <p>A mozgás szerepe a mindennapi életben, állóképesség javítása, légzőgyakorlatok, relaxáció.</p>
képelemzés csoportmunkában és nézőpontok összehasonlítása, összegzés	Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei	Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés:

	Lelki egészségvédelem	Énkép, önismeret, társismeret Szociális ismeretek: Életkorok mentálhigiéniája, Félelem, szorongás, stressz és kezelésük
motivációs kisfilmek feldolgozása	Lelki egészségvédelem	Szociális ismeretek: Életkorok mentálhigiéniája, Félelem, szorongás, stressz és kezelésük, Empátia, Család szerepe a beteg felépülésében
„Én és a nagyapám” címmel egy esszé elkészítése az alábbi témában: Hogyan tudok közreműködni abban, hogy a család megtalálja a helyét az idős szerettük ellátásában? (szociális ápoló és gondozók) Szerintem egy 3 éves unoka/ dédunokának van-e szerepe, s ha igen mi, egy idős beteg mihamarabbi felépülésében? (kisgyermek gondozók)	Társadalomismeret Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom, Család szerepe a betegellátásban a történelem folyamán. Vázlatkészítés, szövegtípus meghatározása
kimeneti google forms mérés	Lelki egészségvédelem Matematika	Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Kapcsolatok és tárgyalástechnika Boldogságóra: hála, társas kapcsolatok, boldogító jó cselekedetek, Arányosítás, százalékszámítás
Bemutató készítése a projektről	Szociális ágazati alapképzés	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Az elsajátított szakmai kifejezéseket szóbeli és írásbeli kommunikációja során is használja. Erőszak- és akadálymentes kommunikációt alkalmaz az ellátottakkal és a kollégákkal. Szakértelmét elméleti és gyakorlati síkon tovább fejleszti, amelyet munkája során sikeresen alkalmaz.	Érti és megérti a mások által használt szakmai kifejezéseket. Pszichés problémákat, érzelmi igényeket nevez meg. Ismeri saját szakmai illetékességének határait.	Törekszik a minél szélesebb körű szakmai ismeretek elsajátítására. Reális önismerete van. Elfogadja a szakmaetikai irányelveket.	A már elsajátított szakmai kifejezéseket igyekszik önállóan, a szövegkörnyezetnek megfelelően használni. Tiszteletteljes, másokra figyelve érzékeli a változásokat. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.
	Kapcsolatot tart és együttműködik a szociális és/vagy gyermekvédelmi ápolás, gondozás, szervezés, tervezés folyamatában az érintett szakemberekkel, ellátottakkal, gondozottakkal és családtagokkal	Ismeri a humán szolgáltatások rendszerét, a kapcsolatfelvételt, a kapcsolatfenntartás és kapcsolatlezárás lehetőségeit.	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a kiegyensúlyozott munkavégzésre.	Szakmai segítséggel kiválasztja az ellátottak és gondozottak érdekében a legmegfelelőbb együttműködési formát.
2.	Útmutatás alapján az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő, rekreációs) eszközöket készít, előkészít és használ.	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez, rekreációjához felhasználható (szemléltető, rekreációs, fejlesztő) eszközöket, a csoportdinamikai jellemzőket.	Empátiával fordul az ellátottak és gondozottak, valamint családtagjaik felé. Egyes eszközök beszerzésénél és felhasználásánál figyelembe veszi a fenntarthatósági szempontokat.	Felelős az erőforrások hatékony felhasználásáért, figyelembe veszi az anyagi, személyi és tárgyi erőforrásokat a foglalkozások előkészítésében és megtartásában.

3.	Szakmai irányítás mellett a jogszabályok és a módszertani útmutatók alapján szakmai (adat- és információ-rögzítési, elemzési, tervezési) dokumentációkat készít papír alapon és elektronikusan	Ismeri a szakmai dokumentációk (pl. sablonok, nyomtatványok, elemzési, fejlődést követő és tervezési dokumentumok) készítésének, kitöltésének formai és tartalmi követelményeit	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. Törekszik arra, hogy tájékozódjon az egyes technológiák és eszközök hatékonyságának jellemzőiről, energiaforgasztásukról, környezeti hatásukról. Fontosnak tartja ezen jellemzők ismeretét.	Az adminisztrációs feladatokat önállóan, felelősséggel, a határidők betartásával végzi, önellenőrzéssel értékeli saját munkáját.
4.	Részt vesz, megtervezi a gondozás és alapápolás lépéseit, folyamatát.	Ismeri a gondozási, alapápolási feladatokat egy ellátott kapcsán mind belgyógyászati, mind sebészeti betegségek esetén.	Kész a közös munkára a gondozó, ápoló személyzet tagjaival.	Másokkal együttműködve végzi a gondozási, ápolási feladatokat. Vezetője utasítása szerint, és a szakmai protokollok betartásával végzi szakmai tevékenységét, a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi feladatok ellátása mellett.
5.	A kliens/ellátott komfortérzetének megteremtése érdekében használja a szociális munka értékeinek,	Ismeri a szociális munka színtereit, értékeit. Ismeri a szociális munka értékbeni és etikai szabályait	Szem előtt tartja a kliens/ellátott helyzetét a társadalmi konfliktusok kezelése mellett, valamint	A kliens személyére szóló megoldásokat keres a munkavégzése során. A személyzet tagjaival együttműködve hoz

	elméletének és gyakorlatának összekapcsolódó rendszerét.		nyitott az új megoldásokra a különböző kapcsolatok hatékony működése érdekében	döntéseket a kliens/ellátott problémáinak megoldása érdekében.
6.	A tanulmányai és a munkavégzés során a birtokába került személyes adatokat a jogszabályok és a szociális munka etikai kódexe vonatkozó pontjainak megfelelően kezeli, a gondozással kapcsolatos titoktartási kötelezettségeket betartja.	A személyes adatok védelmével kapcsolatos adatvédelmi és adatbiztonsági szabályokat ismeri, a jogszabályban foglalt titoktartási kötelezettségeinek eleget tesz.	Tiszteletben tartja az állampolgári jogokat, a védelem alá eső adatok, információk birtokosaként elkötelezett azok megőrzése iránt. Alkalmazza az "integritás és bizalmas jelleg" alapelveit.	Felelős munkavégzése során és a magánéletében a tudomására jutott adatok, információk megőrzéséért és kezeléséért.
7.	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat	Ismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, felhalmozott tapasztalatait.	Felelős az ellátottak és a gondozottak életkori, mentális állapota és fejlettségi szintje szerinti ellátás, gondozás megválasztásáért, az alkalmazott beavatkozásokért.
8.	Felismeri és azonosítja a személyeket és csoportokat ve szélyezettető helyzeteket, ezeket jelzi közvetlen felettesének.	Ismeri a krízis, krízisintervenció fogalmát és a konfliktuskezelés módszereit	Keresi az együttműködés lehetőségét, és felismeri a helyzetből fakadó szerepét	Maradékalanul betartja a szociális munka etikai kódexét, viselkedéskultúrájával azt képviseli.
9.	Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képesség	Tisztában van a szociális munka kulcskompetenciáival.	Törekszik a kulcskompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcskompetenciákat, segít az önálló döntéshozatalban

	tevés kompetenciákat.				
10.	Hatékonyan bekapcsolódik az esetmegbeszélő csoportok működésébe, esethozóként, illetve az esetmegbeszélő csoport tagjaként	Ismeri azokat a helyzeteket, eseteket, esetmegbeszélés lehetnek	problémákat, amelyek témái	Szem előtt tartja az esethozó problémáját és a környezetnek ehhez való viszonyulását	Az eset megoldása során felelősséget vállal a saját, illetve a csoport munkájáért.
11.	Az egyén komfortérzetét veszélyeztető probléma több szempontú megközelítése során bekapcsolódik a lehetséges megoldási módokba a veszélyeztető probléma elhárítása érdekében.	Ismeri a problémamegoldási modell fázisait.		Javaslatokat tesz a hatáskörébe tartozó problémák esetleges megoldásaira.	Másokkal együtt értékeli a problémamegoldás lehetséges eredményeit
12.	Mentálhigiénés ismeretei által képes a jól és rosszul működő természetes támaszok azonosítására, a jól működő természetes támaszok megkeresésére	Ismeri a mentálhigiéné alapfogalmait, a jól és rosszul működő természetes támaszokat		Törekszik a kompetenciáinak figyelembevételével a leginkább megfelelő természetes támasz kiválasztására.	Önállóan és a team tagokkal együttműködve, a segítő kapcsolat felhasználásával végzi tevékenységét.
13.	Támogatást nyújt a családi és személyes kapcsolatok megtartása céljából a kliens/ellátottak részére.	Ismeri a mentálhigiénés segítés módszereit.		Szem előtt tartja a pozitív személyes és családi kapcsolatok kialakítását.	Új megoldásokat kezdeményez a megfelelő családi és társas kapcsolatok kialakítására az kliensek és ellátottak érdekében
14.	Segítő, támogató tevékenységet végez krónikus betegek, szenvedélybetegek,	Ismeri a segítő, támogató technikákat a krónikus betegek, szenvedélybetegek,		Empatikus a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékkal élő	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a célcsoportok problémáinak megoldására, helyzetük

	pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek körében	pszichiátriai betegek és fogyatékossgal élő személyek segítésére	személyek problémái iránt	javítására
15.	A célcsoportok ellátása során adekvátan használja a társadalmi helyzet ismerveit és az ezeket célzó jogszabályokat	Ismeri a fogyatékossgal élő személyek, idősek és pszichiátriai betegek társadalmi helyzetét, esélyegyenlőségüket célzó jogszabályokat.	Szem előtt tartja a különböző társadalmi rétegeket célzó jogszabályokat.	Segítséggel, útmutatással szolgál a különböző célcsoportok problémáinak megoldása érdekében.
16.	Értelmezi az ellátott személy szükségleteit, megszüntetésük érdekében alternatívákat állít fel, és ezeket kivitelezi.	Ismeri a szükségleteket, erőforrásokat és a helyi cselekvési lehetőségeket.	Szem előtt tartja az ellátott egyén szükségleteit.	A csapattagokkal együttműködve igyekszik a szükségletek mielőbbi kielégítésére.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: Együttműködés a többi projektben résztvevővel, az elkészített interjúk átbeszélése és felhasználása a többi projektben résztvevővel.. Bemutató készítése a feladatok elvégzése során készített képekről, rajzokról. */előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: Önreflexió során jellemzik az elsajátított tudást, a fejlődésüket, erősségüket és még amiben fejlődniük szükséges A projekt végén a tanuló visszajelez a projektben tapasztaltakkal kapcsolatosan. Hogy érezte magát, mennyire tudott bekapcsolódni, mit tanult, milyen készségeket sikerült elsajátítani, miben fejlődött? Mit csinált jól? Mit csinálna másképp? Miben kell fejlődnie? Milyen erősségeket fedezett fel magában?

5.2.2. Társak értékelése:

Rövid összefoglalással: Előre meghatározott szempontok szerinti értékelés, amely segít megtanítani a diákokat, hogy reálisan értékeljék társaikat. Milyen erősségeket vett észre az osztálytársánál? Miben kellene fejlődnie? Mennyire tudott együttműködni vele a projekt során.

5.2.3. Tanári értékelés:

Beszélgetés során szóbeli visszajelzés a teljesítménnyel, erősséggel, fejlődési területekkel kapcsolatban.

A csoport mennyire tudta megvalósítani a kitűzött célt. Miben voltak erősek és milyen területeket kell fejleszteniük. Milyen volt a csoporttagok egymáshoz való viszonya, mennyire tudtak együttműködni, hogy kezelték a problémákat, konfliktusokat.

Egyénileg: az egyes tanulók hogyan viszonyultak a projekthez, a csoporthoz, a feladatokhoz. A feladatokat elvégezte? A rábízott munkát mennyire sikerült elvégezni. Hozzáállása, mivel lehetett motiválni. Milyen erősségeket tapasztaltunk nála, miben kell fejlődnie?

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: (1-5-ös skálán: 0 nem teljesítette, 1 gyengén teljesítette, 2 teljesítette, 3 közepesen teljesítette, 4 jól teljesített, 5 kiválóan.

- Felkészülés a tanórákon, házi feladatok, egyéni munkák, gyűjtő munkák, hozzászólások, együttműködés a csoporttagokkal, probléma megoldás, konfliktus kezelés, társas kapcsolatok, kommunikáció.

- Érvelés, kommunikáció, -Digitális kompetenciák, -Szakmai tudás, szakmai kompetenciák, -Szakmai idegennyelv ismerete, -Alkotókészség

Szociális ágazat (3. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Egy „szívem” van.
Projekttermék: „Egy m van!” prevenciós videó és szórólap.
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</i> A projekt célja, hogy a tanulók megismerjék az egészséges életmód és táplálkozás alapelveit, valamint a magas vérnyomás kialakulásának okait és megelőzésének lehetőségeit. A projekt során a diákok interaktív módon tanulnak az egészséges életmód fontosságáról, a helyes táplálkozásról, és arról, hogyan előzhetik meg a magas vérnyomás kialakulását. Munkájukban nagy gondot fordítanak a prevenciós munkára, ehhez kapcsolódóan ismeretterjesztő előadásokat, foglalkozásokat szerveznek infokommunikációs és digitális eszközök segítségével.
Időtartam: 40 óra (ágazati heteknek megfelelően)
Előfeltételek: <ul style="list-style-type: none">
• Alapvető ismeretek az emberi test működéséről
• Alapvető ismeretek az egészséges táplálkozásról
• Alapvető ismeretek a fizikai aktivitás fontosságáról
Előzetes ismeretek: <ul style="list-style-type: none">
• Az emberi szív és keringési rendszer működése
• Az egészséges táplálkozás alapelvei
• A fizikai aktivitás és a testmozgás előnyei
Szükséges eszközök, alapanyagok: laptop, számítógép, projektor, fényképezőgép, okostelefon v. kamera, nyomtató, Rajzeszközök: papír, ceruza, toll, A4-es rajzlap, színesceruzák, színes filctollak, olló Szerszámok: vérnyomásmérő, gumikesztyű, Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /2025.02.03.-tól, 2025.02.21.-ig/ <i>/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</i>

A projekt megvalósítása során felhasznált források: Szakmai tankönyvek, jegyzetek, internet
Félkész termékek tárolásának helye: osztályterem
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: iskolai számítógép, laptop, külső meghajtó, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Kapcsolatot tart és együttműködik a szociális és/vagy gyermekjóléti és gyermekvédelmi ápolás, gondozás, szervezés, tervezés folyamatában az érintett szakemberekkel, ellátottakkal, gondozottakkal	Ismeri a humán szolgáltatások rendszerét, a kapcsolatfelvételt, a kapcsolatfenntartást és kapcsolatlezárás lehetőségeit.	Felelős az erőforrások hatékony felhasználásáért, figyelembe veszi az anyagi, személyi és tárgyi erőforrásokat a foglalkozások előkészítésében és megtartásában.	Empátiával fordul az ellátottak és gondozottak, valamint családtagjaik felé. Egyes eszközök beszerzésénél és felhasználásánál figyelembe veszi a fenntarthatósági szempontokat.	Adatok, információk és digitális tartalmak böngészése, keresése és szűrése Adatok, információk és digitális tartalmak kezelése	Zajder Katalin	2 óra

	és családtagjaikkal.						
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Érthetően kommunikálja a kreatív javaslatait az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársaival.	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban.	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli.	Igények megfogalmazása és a megfelelő technológia kiválasztása Innováció és a technológia kreatív használata	Zajder Katalin	2 óra
Előzetes ismeretek felmérése google forms segítségével	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottság okait.	Ismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Felelős az ellátottak és a gondozottak életkori, mentális állapota és fejlettségi szintje szerinti ellátás, gondozás megválasztásáért, az alkalmazott beavatkozásokért.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, felhalmozott tapasztalatait.	A diákok felelősséget vállalnak saját egészségükért és táplálkozásukért, valamint a projekt során végzett munkájukért.	Zajder Katalin	2 óra
Motiváció felmérése a helyzetfelmérő	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a	Zajder Katalin	1 óra

<p>kérdőív kitöltésével. A projekt megkezdésekor néhány pontos kérdőívben megtudhatjuk a tanulók feladathoz, való viszonyát.</p>	<p>módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.</p>	<p>módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel</p>	<p>személyiségtípusok azonosítására.</p>	<p>módszerek és technikák alapján. Lelki egészsége karbantartására különböző rekreációs technikákat alkalmaz és gyakorol.</p>	<p>kiegyensúlyozott munkavégzésre.</p>		
<p>Táplálkozási napló vezetése (MyFitnessPal: egy egészségügyi és táplálkozási alkalmazás, amely segít megismerni étkezési szokásait, nyomon követni étrendjét és elérni egészségügyi céljait.)</p>	<p>Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs</p>	<p>Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.</p>	<p>Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.</p>	<p>Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.</p>	<p>A diákok digitális eszközöket és alkalmazásokat használnak a táplálkozási napló vezetésére és a fizikai aktivitás nyomon követésére.</p>	<p>Zajder Katalin</p>	<p>2 óra és a projekt során folyamatosan vezetik a naplót</p>

	eszközöket, csatornákat.						
Fizikai aktivitási program megismerése és használata a projekt során (Fitbit)	Összefüggő diagramok készítésével elemző munkát végez, kiszűri a rizikószemélyeket	Az életmód, a nép- betegség fogalma, kialakulásának tényezői, az életmód és a betegségek kapcsolatainak ismerete, betegségek tünettana	Instrukció alapján részben önállóan	Együttműködő és figyelmes legyen. Figyelme koncentrált, bizonyos helyzetekben megosztásra legyen képes. Következetes, rendszerszemléletű. Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése. Helyzetfelismerő-, helyzet-elemző-, problémamegoldó képességével tudjon egészségtudatosan	A diákok digitális eszközöket és alkalmazásokat használnak a táplálkozási napló vezetésére és a fizikai aktivitás nyomon követésére. Excel, táblázatkezelés	Zajder Katalin	2 óra és a projekt során folyamatosan alkalmazzák az aktivitási programot

				élni és környezetében változást előidézni. Környezettudatos magatartás			
Adatgyűjtés, információk keresése az egészséges életmód és táplálkozás alapelveiről, valamint a magas vérnyomás kialakulásának okairól és megelőzésének lehetőségeiről.	Szakmai irányítás mellett a jogszabályok és a módszertani útmutatók alapján szakmai (adat- és információ-rögzítési, elemzési, tervezési) dokumentációkat készít papír alapon és elektronikusan	Ismeri a szakmai dokumentációk (pl. sablonok, nyomtatványok, elemzési, fejlődést követő és tervezési dokumentumok) készítésének, kitöltésének formai és tartalmi követelményeit.	Az adminisztrációs feladatokat önállóan, felelősséggel, a határidők betartásával végzi, önellenőrzéssel értékeli saját munkáját.	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. Törekszik arra, hogy tájékozódjon az egyes technológiák	A diákok online forrásokat használnak az egészséges életmóddal kapcsolatos információk gyűjtésére és feldolgozására.	Zajder Katalin	5 óra

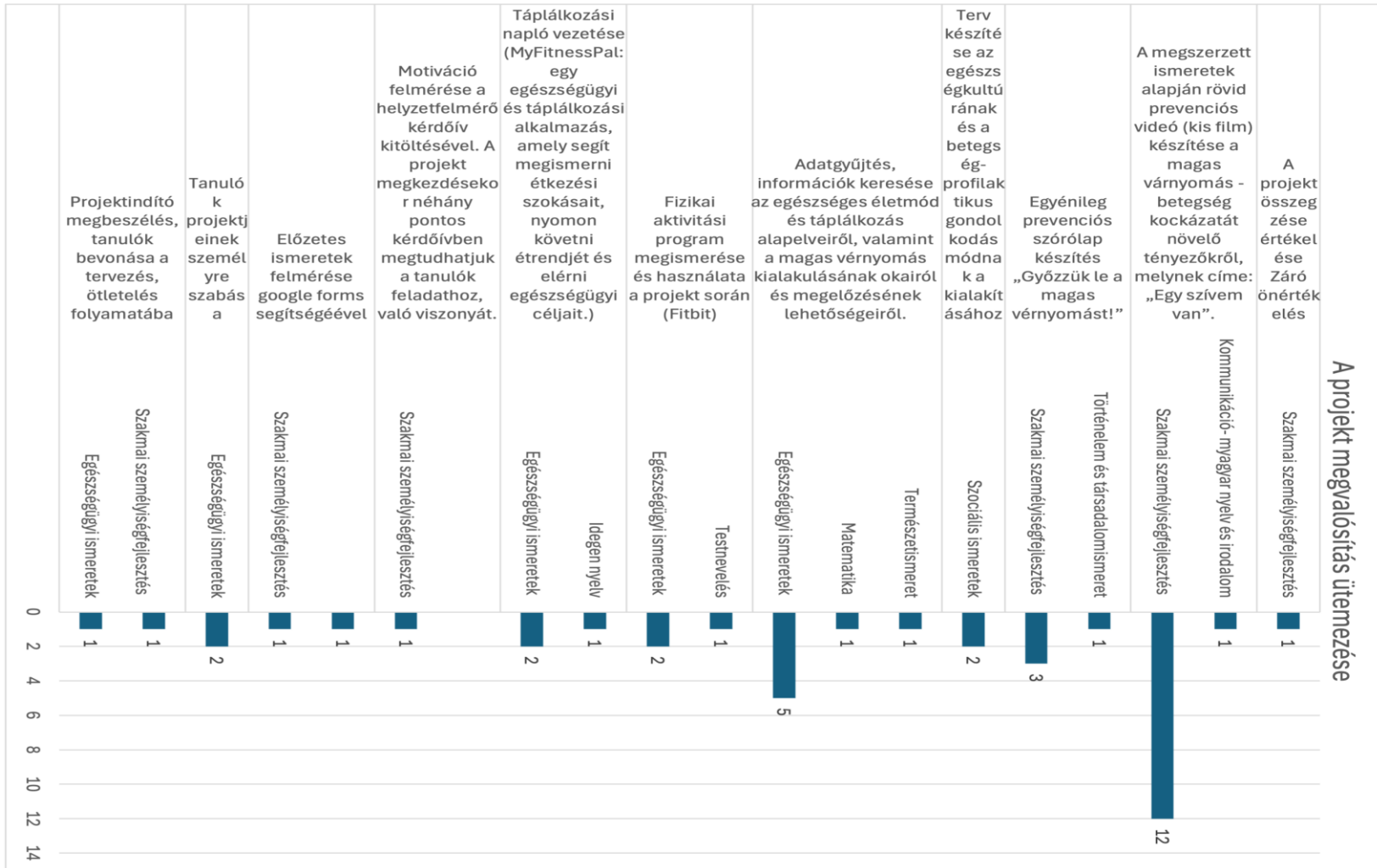
				és eszközök hatékonyságának jellemzőiről, energiafogyasztásukról, környezeti hatásukról. Fontosnak tartja ezen jellemzők ismeretét.			
Terv készítése az egészségkultúráról és a betegségprofilaktikus gondolkodásmódról a kialakításhoz	Prevenációs programot készít.	Egészségkultúra fogalmi rendszere, egészség betegség kapcsolatrendszere, lelki egészségvédelem eszközei, technikái	Teljesen önállóan	Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése.	Infografika készítése.		2 óra
Egyénileg prevenációs szórólap készítés „Győzzük le a magas vérnyomást!”	Útmutatás alapján az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához,	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez,	Felelős az erőforrások hatékony felhasználásáért, figyelembe veszi	Empátiával fordul az ellátottak és gondozottak, valamint családtagjaik felé.	A diákok digitális eszközökkel készítenek prezentációkat és szórólapokat, ami fejleszti a	Zajder Katalin	3 óra

	alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő, rekreációs) eszközöket készít, előkészít és használ.	rekreációjához felhasználható (szemléltető, rekreációs, fejlesztő) eszközöket, a csoportdinamika jellemzőit.	az anyagi, személyi és tárgyi erőforrásokat a foglalkozások előkészítésében és megtartásában.	Egyes eszközök beszerzésénél és felhasználásánál figyelembe veszi a fenntarthatósági szempontokat.	digitális prezentációs készségeiket.		
A megszerzett ismeretek alapján rövid prevenciós videó (kis film) készítése a magas várnymás - betegség kockázatát növelő tényezőkről, melynek címe: „Egy ❤️ van”	Értelmezi a társadalomban megjelenő gyakori betegségekről készült kimutatásokat és a betegségek rizikófaktorait. Háromdimenziós anatómiai atlasz segítségével modellezi az emberi test felépítését.	Ismeri a társadalom leggyakoribb népbetegségeit, azok rizikófaktorait, a társadalomban kialakult egészségkultúrát, az egészségmegőrzés és módszereit. Ismeri a háztartások számára ajánlott házipatika	Instrukciók alapján adatokat keres a társadalom egészség kultúrájáról, környezet-tudatos magatartásáról, és a népbetegségekről.	Környezete számára mintát mutatva egészségtudatos és környezettudatos an él. Törekszik saját maga és közvetlen környezete megóvására. Törekszik a saját testi, lelki és mentális egészségének megőrzésére.	Videófilmek készítése, azok elemzése	Zajder Katalin	12 óra

		összetételét. Ismeri az emberi test holisztikus egyensúlyát (testi, lelki, mentális területek).					
A projekt összegzése értékelése Záró önértékelés	A projekt során a diákok elemzik és értékelik az egészséges életmóddal kapcsolatos információkat, és alkalmazzák azokat a mindennapi életükben.	A diákok megtanulják az egészséges táplálkozás alapelveit és a különböző tápanyagok szerepét az egészség megőrzésében.	Maradéktalanul betartja a szociális munka etikai kódexét, viselkedéskultúrájával azt képviseli.	Keresi az együttműködés lehetőségét, és felismeri a helyzetből fakadó szerepét.	A projekt során a diákok pozitív hozzáállást alakítanak ki az egészséges életmód iránt és alkalmazzák az infokommunikációs eszközöket	Zajder Katalin	1 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Egészségügyi ismeretek Szakmai személyiségfejlesztés	Népegészségtani alapismeretek A reális énkép ismerete
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Egészségügyi ismeretek	Egészségkultúra
Előzetes ismeretek felmérése google forms segítségével	Szakmai személyiségfejlesztés Szociális ismeretek	A reális énkép ismerete Kommunikációs készségfejlesztés A szociális segítség etikája
Motiváció felmérése a helyzetfelmérő kérdőív kitöltésével. A projekt megkezdésekor néhány pontos kérdőívben megtudhatjuk a tanulók feladathoz, való viszonyát.	Szakmai személyiségfejlesztés	Kommunikációs készségfejlesztés
Táplálkozási napló vezetése (MyFitnessPal : egy egészségügyi és táplálkozási alkalmazás, amely segít megismerni étkezési szokásait, nyomon követni étrendjét és elérni egészségügyi céljait.)	Egészségügyi ismeretek Idegen nyelv	Népegészségtani alapismeretek Az emberi test felépítése Szakmai szövegek fordítása
Fizikai aktivitási program megismerése és használata a projekt során (Fitbit)	Egészségügyi ismeretek Testnevelés	Egészségkultúra Fizikai aktivitási program használata
Adatgyűjtés, információk keresése az egészséges életmód és táplálkozás alapelveiről valamint a magas vérnyomás kialakulásának okairól és megelőzésének lehetőségeiről.	Egészségügyi ismeretek Matematika Természetismeret	Az emberi test felépítése Népegészségtani alapismeretek Grafikonok, diagramok értelmezése Az emberi test felépítése, a szív működése

Terv készítése az egészségkultúrának és a betegség-profilaktikus gondolkodásmódnak a kialakításához	Szociális ismeretek	Szociális ellátórendszer ismerete A szociális segítség etikája Függőség - szenvedély
Egyénileg prevenció szórólap készítés „Győzzük le a magas vérnyomást!”	Szakmai személyiségfejlesztés Történelem és társadalomismeret	Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra Demográfia és népesedés
A megszerzett ismeretek alapján rövid prevenció videó (kis film) készítése a magas vérnyomás -betegség kockázatát növelő tényezőkről, melynek címe: „Egy ❤️ van”	Szakmai személyiségfejlesztés Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom	Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép ismerete Szövegértés, szövegalkotás
A projekt összegzése értékelése Záró önértékelés	Szakmai személyiségfejlesztés	A reális énkép ismerete

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Az elsajátított szakmai kifejezéseket szóbeli és írásbeli kommunikációja során is használja. Erőszak- és akadálymentes kommunikációt alkalmaz az ellátottakkal és a kollégákkal. Szakértelmét elméleti és gyakorlati síkon tovább fejleszti, amelyet munkája során sikeresen alkalmaz.	Érti és megérti a mások által használt szakmai kifejezéseket. Pszichés problémákat, érzelmi igényeket nevez meg. Ismeri saját szakmai illetékességének határait.	Törekszik a minél szélesebb körű szakmai ismeretek elsajátítására. Reális önismerete van. Elfogadja a szakmaetikai irányelveket.	A már elsajátított szakmai kifejezéseket igyekszik önállóan, a szövegkörnyezetnek megfelelően használni. Tiszteletteljes, másokra figyelve érzékeli a változásokat. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.
9.	Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képessé tevés kompetenciákat.	Tisztában van a szociális munka kulcskompetenciáival.	Törekszik a kulcskompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcskompetenciákat, segít az önálló döntéshozatalban.
11.	Az egyén komfortérzetét veszélyeztető probléma több szempontú megközelítése során bekapcsolódik a lehetséges megoldási	Ismeri a problémamegoldási modell fázisait.	Javaslatokat tesz a hatáskörébe tartozó problémák esetleges megoldásaira.	Másokkal együtt értékeli a problémamegoldás lehetséges eredményeit.

	módokba a veszélyeztető probléma elhárítása érdekében.			
12.	Felismeri a krízishelyzeteket, feltárja azok okait, elemzést készít, és javaslatot tesz a megoldásra.	Ismeri a lélektanilag kritikus állapot okait. Részt vesz a megfelelő megoldási stratégia kiválasztásában.	Szem előtt tartja a kliens egyéni elvárásait, és összehangolja a közvetlen környezetével.	Másokkal együttműködve felelős döntést hoz a krízisből való kimozdulás érdekében.
13.	Mentálhigiénés ismeretei által képes a jól és rosszul működő természetes támaszok azonosítására, a jól működő természetes támaszok megkeresésére.	Ismeri a mentálhigiéné alapfogalmait, a jól és rosszul működőt természetes támaszokat.	Törekszik a kompetenciáinak figyelembevételével a leginkább megfelelő természetes támasz kiválasztására.	Önállóan és a team tagokkal együttműködve, a segítő kapcsolat felhasználásával végzi tevékenységét.
14.	Támogatást nyújt a családi és személyes kapcsolatok megtartása céljából a kliens/ellátottak részére.	Ismeri a mentálhigiénés segítés módszereit.	Szem előtt tartja a pozitív személyes és családi kapcsolatok kialakítását.	Új megoldásokat kezdeményez a megfelelő családi és társas kapcsolatok kialakítására a kliensek és ellátottak érdekében.
15.	Segítő, támogató tevékenységet végez krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek körében.	Ismeri a segítő, támogató technikákat a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek és fogyatékossgal élő személyek segítésére.	Empatikus a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek problémái iránt.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a célcsoportok problémáinak megoldására, helyzetük javítására.
17.	A lehetséges szociálpolitikai megoldásokat feltárja, és közülük az	Ismeri a szociálpolitika támogatási és ellátórendszerét. Az egyén	Szem előtt tartja a kliens problémáját,	Önálló javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együtt-

	egyén számára a leg-megfelelőbb módszereket kiválasztja.	számára a leg-megfelelőbb tájékoztatást nyújtja.	és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	működve hoz döntéseket a társadalmi erőforrások elosztásában.
20.	Értelmezi az ellátott személy szükségleteit, megszüntetésük érdekében alternatívákat állít fel, és ezeket kivitelezi.	Ismeri a szükségleteket, erőforrásokat és a helyi cselekvési lehetőségeket.	Szem előtt tartja az ellátott egyén szükségleteit.	A csapattagokkal együttműködve igyekszik a szükségletek mielőbbi kielégítésére.

5. A projekt záró értékelése: *A projekt sikeres zárását követően érdemes egy átfogó értékelést készíteni, amelyben a következő szempontokat vizsgáljuk:*

A kész produktum értékelése:

- *Videó:*
  - *Üzenetének egyértelműsége és hatékonysága.*
  - *Kreatív elemek, vizuális megjelenés.*
  - *Szakmai pontosság és hitelesség.*
  - *A célcsoport számára érthető és vonzó-e.*
- *Szórólap:*
  - *Tömör, informatív tartalom.*
  - *Gráfiai megjelenés, esztétika.*
  - *A videó üzenetével való összhang.*
- *Összességében:*
  - *A projekt célkitűzéseit mennyire sikerült elérni?*
  - *A produktumok mennyire felelnek meg a korosztálynak és a témakörnek?*

Kompetenciafejlesztés:

- *Tudás:*
  - *A diákok mennyire mélyítették el tudásukat az egészséges életmódról, a szív- és érrendszeri betegségekről és a prevencióról?*

- *Készségek:*
  - *Forráskutatás, információfeldolgozás, prezentáció készítés.*
  - *Együttműködés, kommunikáció, problémamegoldás.*
  - *Kreatív gondolkodás, ötletelés.*
- *Attitűdök:*
  - *A diákok mennyire váltak érzékenyebbé az egészségükre és mások egészségére?*
  - *Motiváltak-e az egészséges életmód kialakítására?*

Motiváltság és elkötelezettség:

- *A diákok mennyire voltak érdeklődők a projekt iránt?*
- *Aktívan részt vettek-e a feladatokban?*
- *Mennyire voltak elkötelezettek a közös cél elérésében?*

Kreativitás és innováció:

- *A diákok mennyire mutattak egyéni ötleteket és megoldásokat?*
- *Hogyan tudták saját elképzeléseiket beépíteni a projektbe?*

Problémamegoldó képesség:

- *A felmerülő nehézségeket hogyan oldották meg?*
- *Mennyire voltak rugalmasak a változásokkal szemben?*

5.1. Külső értékelés: *A prevenciós videó levetítése és a prevenciós szórólap szétosztása a projektben részt nem vettek részére.*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

A diákok értékelik saját munkájukat.

5.2.2. Társak értékelése

A diákok értékelik társaik munkáját.

5.2.3. Tanári értékelés

- *A pedagógus értékeli a diákok teljesítményét.*

Az értékelés eredményeinek felhasználása:

- *Az értékelés eredményeit felhasználhatjuk a tanítás-tanulás folyamatának fejlesztésére, a tanterv módosítására és a diákok egyéni fejlesztésére.*
- *Az eredményeket megoszthatjuk a szülőkkel és az iskola vezetőivel is.*

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: Összegzés és javaslatok:

- *Az értékelés alapján készítsünk egy rövid összefoglalót, amelyben kiemeljük a projekt erősségeit és gyengeségeit.*
- *Fogalmazzunk meg javaslatokat a jövőbeni hasonló projektekhez.*

Értékelési szempontok táblázata:

<i>Kritérium</i>	<i>Lehetséges értékelési szintek</i>
<i>Kész produktum minősége</i>	<i>Kiváló, jó, közepes, fejlesztésre szorul</i>
<i>Tudás elsajátítása</i>	<i>Kiváló, jó, közepes, fejlesztésre szorul</i>
<i>Készségek fejlesztése</i>	<i>Kiváló, jó, közepes, fejlesztésre szorul</i>
<i>Motiváltság</i>	<i>Magas, közepes, alacsony</i>
<i>Kreativitás</i>	<i>Magas, közepes, alacsony</i>
<i>Problémamegoldás</i>	<i>Kiváló, jó, közepes, fejlesztésre szorul</i>

Fontos: Az értékelés során ne csak a végeredményt, hanem a folyamatot is értékeljük. Figyeljünk a diákok egyéni fejlődésére és a csoportmunka eredményességére.

Az értékelés célja:

- *Visszajelzés adni a diákoknak és a pedagógusoknak.*
- *Azonosítani az erősségeket és a fejlesztendő területeket.*
- *Javítani a jövőbeni projektek hatékonyságát.*

Rendészet és közszolgálat ágazat (1. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Miért éppen az egyenruha?
Projekttermék: Szolgálati ismeretek bemutatása (fényképek, lőlap, rendfokozati jelzések ábrázolása)
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>A projekt célja, hogy a tanuló tisztában legyen az állam mint foglalkoztató szolgálatellátásra vonatkozó speciális elvárásaival. Képes legyen a szolgálati ismeretek alkalmazására, melyet fényképekkel, lőlappal és rajzokkal dokumentálunk.</i> <i>A tanuló ismerje a hierarchia fogalmát és céljait, lássa át a hierarchikus szervezetek felépítését, a szolgálati érintkezés lényegi jellemzőit.</i>
Időtartam: 34 óra
Előfeltételek: Egészségügyi és fizikai alkalmasság
Előzetes ismeretek: Alapfokú iskolai végzettség
Szükséges eszközök, alapanyagok: fényképezőgép, laptop, projektor, lőlap, rajzlap, színes ceruza, fegyverzeti anyag, órai füzetek, formaruha, zárkafelszerelési kellékek Rajzeszközök: rajzlap, színes ceruza Szerszámok: - Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: lőlap, fejenként 20 db (nyomtatás útján)
A projekt megvalósítása során felhasznált források: tablók, internet, képek, kisfilmek
Félkész termékek tárolásának helye: irattartó szekrény
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: irattartó szekrény

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Kreativitás, felelősségvállalás, önállóság fejlesztése és erősítése.	A projekt elemeinek meghatározása.	A tanulók önállóan, tanári útmutatással döntenek a projekt témáiról és megvalósításának módjáról.	Együttgondolkodás, fegyelem. Feladatát éber és kritikus szemléletben végzi.	Általános internet-használati készségek.	Csige János	2 óra
A tanulók projektjeinek személyre szabása	Kapott feladatainak végrehajtása során a hierarchia betartásával működik együtt a projektfelelőssel.	Az egyénre szabott feladatok, részfeladatok pontos ismerete.	A diákok önállóan, egymással együttműködve valósítják meg a projektet.	Egyéni, páros és csoportmunkában dolgozva, a tanulók elkötelezettek a projekt céljának megvalósítása érdekében.	Feladatok meghatározása és rögzítése Excel-táblázatban.	Csige János	2 óra
Rendfokozatok ismerete (rajz készítése)	Felismeri és azonosítja a különböző rendvédelmi szervek	A különböző állomány-csoportba sorolt rendfokozatok ismerete.	Önállóan képes felismerni és megkülönböztetni a rendfokozatokat.	A hierarchikus szervezeti kultúrára értékékként tekint.	A rendfokozatok és állapok interneten történő felkutatása.	Csige János	5 óra

	rendfokozati jelzéseit.						
Alaki szabályok alkalmazása (fénykép készítése)	Vezényszóra különböző alaki mozgás-formákat mutat be egyénileg és kötetlékben.	Ismeri a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető alaki és tiszteletadási előírásokat.	Önállóan képes az alaki előírásoknak megfelelő megjelenésre és tiszteletadásra.	Feltétel nélkül elfogadja az utasítások alapján történő mozgás-változtatást.	Projektor segítségével kivetített alaki foglalkozások megtekintése.	Csige János	5 óra
A szolgálati érintkezés szabályai, tiszteletadás egyenruhában (fénykép készítése)	Vezényszóra különböző tiszteletadást mutat be egyénileg és kötetlékben.	Alkalmazói szinten ismeri a raj és kötetlék mozgás-formákat.	Társaival együttműködve, utasítás alapján képes az előírászerű mozgásra.	Törekszik az összhang létrejöttére és fennmaradására.	Projektor segítségével kivetített tiszteletadási formák megtekintése.	Csige János	5 óra
Kényszerítő eszközök ismerete és alkalmazása (fénykép készítése)	A megismert önvédelmi fogásokkal megvédi saját és mások testi épségét.	Alapszinten ismeri az alapvető önvédelmi technikákat (esések, gurulások, dobások), illetve az egyes kényszerítő eszközök módját és technikáját.	Utasítás alapján vagy segítséggel végrehajtja a kért önvédelmi gyakorlatot és intézkedéstaktikákat.	Tudatosan alkalmazza önvédelmi helyzetekben és az intézkedések során a tanultakat.	Intézkedéstaktikai videók, kisfilmek megtekintése.	Csige János	5 óra

Elméleti és gyakorlati ismeretek fejlődése a lövészet terén (fénykép készítése, lökésszég fejlődésének nyomon követése lőlap segítségével)	Tudatosan tervezi és fejleszti lövészeti alapismereteit és készségeit.	Alkalmazói szinten ismeri a lőfegyverek használatának szabályait és módszereit.	Felelősséget vállal a saját, illetve a társakkal történő együttműködésben végzett munkájáért a lövészet gyakorlati végrehajtása során.	Figyelemmel kíséri az oktató instrukcióit, illetve törekszik az eredményes és biztonságos végrehajtásra.	Lőgyakorlatok végrehajtásának megtekintése oktatófilm segítségével.	Csige János	5 óra
Fogvatartotti zárka berendezése és biztonsági vizsgálatának végrehajtása (fénykép készítése)	A kapott feladat végrehajtása során törvényesen és szakszerűen zárkabiztonsági vizsgálatot hajt végre.	Alapszinten ismeri a zárka rendszeresített berendezési tárgyait és a fogvatartottak birtokában nem tartható tiltott tárgyakat és eszközöket.	Felelősséget vállal a verbális és nonverbális kommunikációjáért, akár egyénileg, akár társaival együttműködve.	Utasítás alapján képes az előírás szerű feladatvégrehajtásra.	Kisfilm megtekintése a zárkabiztonsági vizsgálat végrehajtásáról.	Csige János	5 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projektelelem	Tananyagegység	Témakör
1. Rendfokozatok ismerete	<p>Ágazati alapoktatás</p> <p>Történelem</p> <p>Osztályközösség-építő program</p> <p>Természetismeret</p> <p>Magyar nyelv és irodalom</p>	<p>Rendvédelmi szervek és a munkájuk megismerése, a rendfokozatokkal való ismerkedés.</p> <p>A rendvédelem történeti áttekintése.</p> <p>A rendfokozatok megszerkesztése, lerajzolása.</p> <p>A rendfokozatok megszerkesztése, lerajzolása.</p> <p>Szóbeli interjúk a tanulók között: a kérdések a motivációra vonatkoznak. (Miért éppen az egyenruha?)</p>
2. Alaki szabályok alkalmazása	<p>Ágazati alapoktatás</p> <p>Testnevelés</p> <p>Digitális kultúra</p> <p>Angol nyelv</p> <p>Magyar nyelv és irodalom</p>	<p>Vigyázz állás, pihenj állás, fordulatok álló helyben.</p> <p>Fizikai állóképesség fejlesztése.</p> <p>Kisfilm megtekintése az alaki foglalkozásokról.</p> <p>Vezényszavak idegen nyelvre történő lefordítása.</p> <p>Fogalmazás írása „Miért éppen az egyenruha?” címmel.</p>
3. A szolgálati érintkezés szabályai, tiszteletadás egyenruhában	<p>Ágazati alapoktatás</p> <p>Történelem</p> <p>Digitális kultúra</p>	<p>Tisztelgés, tisztelgés fegyverrel, fővetés, főhajtás.</p> <p>A diktatorikus rendszerek megjelenése állami szinten.</p> <p>Kisfilm megtekintése a tisztelgésről.</p>
4. Kényszerítő eszközök ismerete és alkalmazása	<p>Ágazati alapoktatás</p> <p>Testnevelés</p>	<p>Testi kényszer, bilincs, gumibot, lőfegyver ismerete és használata.</p> <p>Fizikai állóképesség fejlesztése.</p>

	Digitális kultúra Angol nyelv	Kisfilm megtekintése a kényszerítő eszközök alkalmazásáról. Párbeszéd kialakítása helyzetgyakorlatként.
5. Elméleti és gyakorlati ismeretek fejlődése a lövészet terén	Ágazati alapoktatás Matematika Természetismeret Testnevelés Digitális kultúra	Fegyverkezelés, lövészeti testhelyzetek, lőfegyverek töltöttségének ellenőrzése. Találati eredmények összeadása. Szélsébség meghatározása a lövészet kapcsán (gyenge, mérsékelt, erős). Egyensúlygyakorlatok. Kisfilm megtekintése a lövészetéről.
6. Fogvatartotti zárka berendezése és biztonsági vizsgálatának végrehajtása	Ágazati alapoktatás Matematika Angol nyelv Magyar nyelv és irodalom	Tiltott tárgyak, eszközök felkutatása a fogvatartotti zárkában. A házirendben rögzített, engedélyezett tárgyak ismerete. Az élettér kiszámítása négyzetméterben és léghöbméterben. Megengedett és tiltott eszközök idegen nyelvre történő lefordítása. Szövegértési teszt kitöltése a börtönök világáról.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök
1.	Felismeri és azonosítja a különböző rendvédelmi szervek rendfokozati jelzéseit.	A különböző állomány-csoportba sorolt rendfokozatok ismerete.	Önállóan képes felismerni és megkülönböztetni a rendfokozatokat.	A hierarchikus szervezeti kultúrára értékékként tekint.

2.	Vezényszóra különböző alaki mozgásformákat mutat be egyénileg és kötelékben.	Ismeri a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető alaki és tiszteletadási előírásokat.	Önállóan képes az alaki előírásoknak megfelelő megjelenésre és tiszteletadásra.	Feltétel nélkül elfogadja az utasítások alapján történő mozgásváltoztatást. Szolgálatát alaposan és határozottan látja el, társaitól is precíz munkavégzést vár el. Szakmai igényességre, szakszerűségre, pontosságra törekszik feladatellátása során.
3.	Vezényszóra különböző tiszteletadást mutat be egyénileg és kötelékben.	Alkalmazói szinten ismeri a raj és kötelék mozgásformákat.	Társaival együttműködve, utasítás alapján képes az előírás szerű mozgásra.	Törekszik az összhang létrejöttére és fennmaradására. Szolgálatát alaposan és határozottan látja el, társaitól is precíz munkavégzést vár el.
4.	A megismert önvédelmi fogásokkal megvédi saját és mások testi épségét. Írásban és szóban kommunikál, a kialakult konfliktushelyzetet hatásosan kezeli. Indulatait kontrollálja, előnyben részesíti az asszertív kommunikációt.	Alapszinten ismeri az alapvető önvédelmi technikákat (esések, gurulások, dobások), illetve az egyes kényszerítő eszközök módját és technikáját. Ismeri a legjellemzőbb szabálysértési és büntető tényállásokat. Ismeri a jogtalan támadás elhárítására használt eszközök (gumibot, lőfegyver) biztonságos használati módját, a	Utasítás alapján vagy segítséggel végrehajtja a kért önvédelmi gyakorlatot és intézkedéstaktikákat. Felelősen betartja a támadáselhárító vagy kényszerítő eszközök használatára vonatkozó biztonsági és szakmai előírásokat.	Tudatosan alkalmazza önvédelmi helyzetekben és az intézkedések során a tanultakat. Precizitást, kritikus szemléletet, éberséget tanúsít a munkavégzés során. Pártatlanul és szabályosan végzi munkáját a rend fenntartásának érdekében.

		kényszerítő testi erő alkalmazásának módját és az azok alkalmazására vonatkozó jogszabályi és szakmai, taktikai előírásokat.		
5.	Tudatosan tervezi és fejleszti lövészeti alapismereteit és készségeit.	Alkalmazói szinten ismeri a lőfegyverek használatának szabályait és módszereit.	Felelősséget vállal a saját, illetve a társakkal történő együttműködésben végzett munkájáért a lövészet gyakorlati végrehajtása során. Utasítás alapján önállóan hajtja végre a kért lögyakorlatot.	Figyelemmel kíséri az oktató instrukcióit, illetve törekszik az eredményes és biztonságos végrehajtásra. Precizitást, kritikus szemléletet, éberséget tanúsít a munkavégzés során.
6.	A kapott feladat végrehajtása során törvényesen és szakszerűen zárbiztonsági vizsgálatot hajt végre. Metakommunikációján belül testbeszédét a verbális kommunikációjához tudatosan igazítja.	Alapszinten ismeri a zárka rendszeresített berendezési tárgyait és a fogvatartottak birtokában nem tartható tiltott tárgyakat és eszközöket.	Felelősséget vállal a verbális és nonverbális kommunikációjáért, akár egyénileg, akár társaival együttműködve.	Utasítás alapján képes az előírás szerű feladatvégrehajtásra. Pártatlanul és szabályosan végzi munkáját a rend fenntartásának érdekében.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: *A projekt során készült fényképek bemutatása, a rendfokozati rajzok kiállítása. A külső szemlélők véleményének kikérése.*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: szóban és fogalmazás formájában. Könnyebben és nehezebben végrehajtható feladatok számba vétele.

5.2.2. Társak értékelése: szóbeli értékelés a társak részére, pozitívumok és negatívumok kiemelése.

5.2.3. Tanári értékelés: komplex, átfogó folyamatértékelés. A kitűzött célok és eredmények összehasonlítása, az elkészült produktumok (fényképek, lólap, rajzok) kiértékelése. A rajzok és a lólapok pontozott értékelése.

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: a diákokkal előre ismertetjük, hogy fényképek készülnek az ismeretek alkalmazásáról a projekt során. Előre tudják, hogy a rajzokat lepontozzuk, és a lólap találati értékeit összesítjük. A fegyelmet, az együttműködést, a precíz feladat-végrehajtást kiemelt figyelemmel fogjuk kísérni.

Rendészet és közszolgálat ágazat (2. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: „Hol sírjai(n)k domborulnak...”
Projekttermék: Rendezett sírhely, hagyományok ápolása
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>Háborús hősök emlékének megőrzése és ápolása.</i> <i>Rendgyakorlatok megismerése és alkalmazása.</i>
Időtartam: 34 óra
Előfeltételek: Egészségügyi és fizikai alkalmasság, munkavédelmi ismeretek
Előzetes ismeretek: Alapfokú iskolai végzettség
Szükséges eszközök, alapanyagok: ásó, kapa, seprű, lapát, sövényvágó, gereblye; formaruha, projektor, laptop Rajzeszközök: tervrajzhoz szükséges eszközök Szerszámok: ásó, kapa, seprű, lapát, sövényvágó, gereblye Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: -
A projekt megvalósítása során felhasznált források: tablók, internet, képek, kisfilmek
Félkész termékek tárolásának helye:-
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: közös tárhely

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Kreativitás, felelősségvállalás, önállóság fejlesztése és erősítése.	A projekt elemeinek meghatározása.	A tanulók önállóan, tanári útmutatással döntenek a projekt témáiról és megvalósításának módjáról.	Együttgondolkodás, fegyelem. Feladatát éber és kritikus szemléletben végzi.	Általános internet-használati készségek.	Szabó Pál	2 óra
A tanulók projektjeinek személyre szabása	Kapott feladatainak végrehajtása során a hierarchia betartásával működik együtt a projektfelelőssel.	Az egyénre szabott feladatok, részfeladatok pontos ismerete.	A diákok önállóan, egymással együttműködve valósítják meg a projektet.	A tanulók elkötelezettek a projekt céljának megvalósítása érdekében.	Feladatok meghatározása és rögzítése Excel-táblázatban.	Szabó Pál	2 óra
Az iskola területén található síremlékek felkutatása,	Térbeli tájékozódási képesség fejlesztése.	A sírok biztonságos megközelítésének ismerete, a környezetnek és az évszaknak	Tanári útmutatással, önállóan képes feltérképezni az iskola területén	Fegyelmezetten, társaival együttműködve végzi feladatát.	Fényképeket, felvételeket készít a sírok aktuális állapotáról.	Szabó Pál	1 óra

állagának felmérése		megfelelő öltözet viselése.	lévő háborús síremléket.				
Tiszavasvári város egyéb, háborús síremlékeinek megtekintése	Térbeli tájékozódási képesség fejlesztése.	A közlekedési szabályok betartásával a sírok körütekintő megközelítése.	Tanári útmutatással, önállóan képes feltérképezni a város területén lévő háborús síremlékeket.	Fegyelmezetten, zárt kötelékben közlekedve közelíti meg a célt.	Fényképeket, felvételeket készít a síremlékekről.	Szabó Pál	2 óra
A sírokhoz kapcsolódó történelmi előzmények megismerése, áttekintése	Írásban és szóban kommunikál, a kialakult konfliktus-helyzetet hatásosan kezeli. A történelmi előzmények áttekintése és a projektben történő felhasználása.	Azonosítja a kommunikációs partner érzelmi állapotát. Dátumok, helyszínek, szereplők, ok-okozati összefüggések ismerete.	Felelősséget vállal a kijelentéseiért. Önállóan, tanári útmutatással kutatja a történelmi múlt eseményeit, összefüggéseit.	Koncentráltan, fegyelmezetten, társaival együttműködve végzi feladatát.	Történelmi dokumentum-filmek megtekintése.	Szabó Pál	2 óra
A hősökhöz méltó nyughely kialakítása, gondozása	Kapott feladatainak végrehajtása során, a hierarchikus szervezetekre jellemző alá-fölérendeltségi	Ismeri a hierarchia fogalmát, céljait. Átlátja a hierarchikus szervezetek jellemző felépítését, a	Elkötelezett a szervezeti célok iránt.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.	A folyamat egyes szakaszainak dokumentálása, fényképek készítése.	Szabó Pál	20 óra

	szabályok szerint működik együtt a szervezet tagjaival.	szolgálati érintkezés és a szolgálati út lényegi jellemzőit.					
A 20. század háborús körülmények között alkalmazott rendgyakorlatainak megismerése és alkalmazása	Vezényszóra különböző alaki mozgásformákat mutat be egyénileg és kötetlékben. Metakommunikációján belül a testbeszédét verbális kommunikációjához tudatosan igazítja. Tudatosan tervezi és fejleszti fizikai állóképességét.	Ismeri a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető alaki és tiszteletadási előírásokat.	Feltétel nélkül elfogadja az utasítások alapján történő mozgásváltoztatást.	Önállóan képes az alaki előírásoknak megfelelő megjelenésre és tiszteletadásra.	Kisfilmek megtekintése az alaki mozgásokról.	Szabó Pál	5 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
--------------	----------------	---------

1. Az iskola területén található síremlékek felkutatása, állagának felmérése	Ágazati alapoktatás Kötelező komplex természetismeret	Síremlékek feltérképezése az iskolában. A sírhelyek környezetének megismerése: növényvilág.
2. Tiszavasvári város egyéb, háborús síremlékeinek megtekintése	Ágazati alapoktatás Kötelező komplex természetismeret	Síremlékek feltérképezése a városban. Térbeli tájékozódási képesség fejlesztése.
3. A sírokhoz kapcsolódó történelmi előzmények megismerése, áttekintése	Ágazati alapoktatás Történelem Magyar nyelv és irodalom Digitális kultúra	A történelmi előzmények megismerése. Nagyobb háborúk, csaták ismerete. Fogalmazás írása a hagyományápolásról, a hősök nyughelyének rendbe tételéről. Film megtekintése történelmi csatákról, háborúkról.
4. A hősökhöz méltó nyughely kialakítása, gondozása	Ágazati alapoktatás Matematika Magyar nyelv és irodalom	Sírgondozás. A síremlék kerületének és területének kiszámítása. Szövegértés kitöltése háborús hősök sírhelyével kapcsolatban.
5. A 20. század háborús körülmények között alkalmazott rendgyakorlatainak megismerése és alkalmazása	Ágazati alapoktatás Matematika Angol nyelv	Rendgyakorlatok megismerése és alkalmazása. Távolság mértékegységei, szögek ismerete. Vezényszavak angol nyelvre történő lefordítása.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
---------	-----------------------	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

1.	A személyiségi jogokra vonatkozó, az adatvédelemre és információszabadságra vonatkozó szabályok betartásával jogi vagy természetes személyről, tárgyról információt szerez be, kutatást végez.	Ismeri a személyiségi jogok védelmére vonatkozó szabályokat.	A rábízott adatokat, információkat bizalmasan kezeli, melyért felelősséget is vállal.	Egyéni feladatmegoldás esetén önállóan végzi munkáját. Dokumentumokat önállóan elkészít, a határidőket betartja, önellenőrzést végez, az elkövetett hibákat javítja.
2.	Tevékenysége végzése során a rendvédelmi szervekkel együttműködik.	Ismeri a rendvédelmi szervek elérhetőségét, kapcsolatfelvételi módját.	Elkötelezett a köz-igazgatás szakmai és jogszabályi előírásainak maradéktalan betartása mellett. Figyelemmel kíséri a jogszabályi változásokat.	Csapatmunka esetén a vezető irányítása mellett a társakkal együttműködve hozza meg döntéseit.
3.	Írásban és szóban kommunikál, a kialakult konfliktushelyzetet hatásosan kezeli. A történelmi előzmények áttekintése és a projektben történő felhasználása.	Dátumok, helyszínek, szereplők, ok-okozati összefüggések ismerete.	A személyiségi és az információs önrendelkezési jogokat tiszteletben tartva kommunikál, a szervezetet képviselve meggyőzően érvel. Önállóan, tanári útmutatással kutatja a történelmi múlt eseményeit, összefüggéseit.	Csapatmunka esetén a vezető irányítása mellett a társakkal együttműködve hozza meg döntéseit.
4.	Tevékenysége végzése során a rendvédelmi szervekkel együttműködik. A hierarchikus, alá-főlé rendeltségi viszonyt szem	Tájékoztatja az ügyfeleket az általa végzendő intézkedés indokáról, a felhatalmazásáról, az intézkedés elleni panaszkezelési eljárásról.	Feladatát éberén és kritikus szemléletben végzi. A hagyományokat és a kegyeleti dolgokat tiszteletben tartva, felelősségteljesen végzi munkáját.	A feladat végzése során korrigálja saját vagy mások hibáit. Tanári útmutatással, egyénileg és csoportmunkában végzi feladatait.

	előtt tartva végzi a rá szabott feladatokat.			
5.	Vezényszóra különböző alaki mozgásformákat mutat be egyénileg és kötelékben. Tevékenysége végzése során a rendvédelmi szervekkel együttműködik.	Ismeri a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető alaki és tiszteletadási előírásokat.	Feladatát éber és kritikus szemléletben végzi. Határozottan, az oktató utasításait követve végzi az alaki mozgásokat és rendgyakorlatokat.	A feladat végzése során korrigálja saját vagy mások hibáit. Tanári segítséggel, önállóan végzi a feladatokat.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: *A projekt során készült fényképek kiállítása, a gondozott sírhely bemutatása.*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: szóban és fogalmazás formájában. Könnyebben és nehezebben végrehajtható feladatok számba vétele.

5.2.2. Társak értékelése: szóbeli értékelés a társak részére, pozitívumok és negatívumok kiemelése.

5.2.3. Tanári értékelés: komplex, átfogó folyamatértékelés. A kitűzött célok és eredmények összehasonlítása, az elkészült produktumok (sírhely, fényképek) kiértékelése.

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: a diákokkal előre ismertetjük, hogy fényképek készülnek az ismeretek alkalmazásáról a projekt során. A fő feladat a síremlék gondozása, melynek célja a hagyományápolás, a háborús hőseinkhez méltó nyughelyek kialakítása.

Rendészet és közszolgálat ágazat (3. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Erő legyen veled
Projekttermék: Felmérés
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</i> A projekt célja, hogy a tanulók erő és állóképességének a javítása és fejlesztése. A projekt során a tanuló megtanulja az egészséges táplálkozás kialakítását. A projekt során a tanulók év végi fizikai állapota és állóképességének javulása.
Időtartam: 34 óra
Előfeltételek: Szükséges-e a projekt elkezdésekor bemenetei mérés az előfeltételek meglétéről? IGEN/ <u>NEM</u>
Előzetes ismeretek: Általános iskolai ismeretek testnevelés tantárgyból
Szükséges eszközök, alapanyagok: zsámoly, bója, mérőszalag, futólétra, kéziszúlyzó, pad, medicin labda Rajzeszközök: - Szerszámok: - Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: <i>/-tól, -ig/</i> <i>/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</i>
A projekt megvalósítása során felhasznált források: -
Félkész termékek tárolásának helye: tornacsarnok, szertár
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: külső ssd, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek

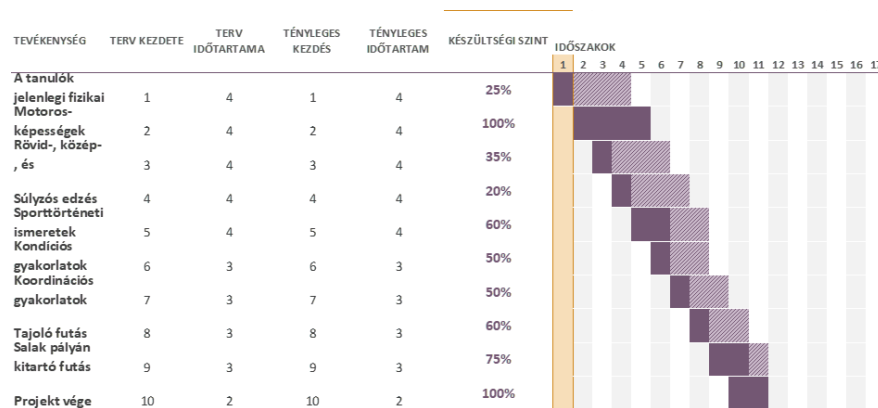
Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
A tanulók jelenlegi fizikai állapotuk felmérése.	Kapott feladatainak végrehajtása során be tartja a szabályokat.	Önálló ismeretekkel rendelkezik.	Felelősséget vállal saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.	Pontos munkavégzésre törekszik.	Alapszintű informatikai tudással rendelkezik.	Ménfői Michel oktató	4 óra
Motoros-képességek fejlesztése	Képes a feladatok szabályos kivitelezésére.	Ismeri a karhajlítás és a nyújtás helyes elvégzését.	Társaival együttműködve, utasítás alapján képes az előírászerű mozgásra.	Feltétel nélkül elfogadja az utasítások alapján történő mozgásváltoztatást.	Ismeri az alapvető szerkesztési, adatnyilvántartási felületek felhasználói funkcióit.	Ménfői Michel oktató	4 óra
Rövid-, közép-, és hosszútávú futás	Tudatosan tervezi és fejleszti állóképességét.	Ismeri a fizikai állóképesség összetevőit.	Fizikai állóképesség fejlesztése	Betartja az adott utasításokat.	Tanári segítséggel oktató videók megtekintése az adott témában.	Ménfői Michel oktató	4 óra
Súlyzós edzés	Képes a feladatok szabályos kivitelezésére.	Ismeri a súlyzók használatának módszereit.	Önállóan felméri teherbírását	Pontos munkavégzésre törekszik.	A súlyzók helyes használatáról videó megtekintése.	Ménfői Michel oktató	4 óra

Sporttörténeti ismeretek gyakorlása	Felismeri az sport eszközöket a múltban és a jelenben.	Ismeri a múlt és a jelen sportágazatait.	Kiáll a céljai és véleménye mellett.	Önuralmát megőrzi a kommunikációs folyamatban.	Alkalmazza az informatikai keresőket az információk elsajátításához.	Ménfői Michel oktató	4 óra
Kondíciós gyakorlatok	Tudatosan tervezi és fejleszti fizikai állóképességét.	Ismeri az eszközök pontos használatát.	Képes önállóan végezni a feladatot.	Figyel saját magára és környezetére valamint ezek épségére.	Ismeri az alapvető szerkesztési, adatnyilvántartási felületek felhasználói funkcióit.	Ménfői Michel oktató	3 óra
Koordinációs gyakorlatok	Vezényszóra különböző alakú mozgásformákat mutat be egyénileg.	Ismeri a fizikai állóképességek összetevőit és fejlesztésének módszereit	Betartja az állóképessége fejlesztésére kapott utasításokat.	Elkötelezett és hajlandó fizikai állóképességét fejleszteni.	Ismeri az alapvető szerkesztési, adatnyilvántartási felületek felhasználói funkcióit.	Ménfői Michel oktató	3 óra
Tájékozó futás	Vezényszóra különböző alakú mozgásformákat mutat be egyénileg.	Ismeri a helyi, terep és látásviszonyokat.	A feladat során felismeri az esetleges tájékozódási lehetőségeket.	Feltétel nélkül elfogadja az utasításokat.	-	Ménfői Michel oktató	3 óra

Salak pályán kitartó futás gyakorlatok.	Tudatosan tervezi és fejleszti állóképességét.	Ismeri az egészséges életmód jellemzőit.	Betartja az egészséges életmódra nevelő szabályokat.	Elkötelezett az egészséges életmód kialakítása és fenntartása mellett.	-	Ménfői Michel oktató	3 óra
Projekt végeztével a tanulók fizikai állapotának felmérése.	Erő, gyorsaság és az állóképességek fejlődjön	Megismerik a különböző edzés módszereket.	Önállóan végrehajtja olyan gyakorlatokat amely elősegíti az egészséges életmódokat.	Fegyelmezett pontos végrehajtás.	Alkalmazza az internetes kereső oldalakat.	Ménfői Michel oktató	2 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Az erő legyen veled	Ágazati alapoktatás	Motoros-képességek fejlesztése Rövid-, közép-, és hosszú távú futás

		Súlyzós edzés Kondíciós gyakorlatok Koordinációs gyakorlatok Tájéoló futás Salak pályán kitartó futás
Súlyzós edzés	Magyar nyelv és irodalom	Sporttal kapcsolatos szövegek olvasása, szövegértési feladatok megoldása
Rövid-, közép-, hosszú távú futás	Matematika	Mértékegység átváltások
Sporttörténelem	Történelem	Az ókori olimpiák
Koordinációs gyakorlatok	Idegen nyelv	A témakörben való szavak idegen nyelven való megtanulása.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.		Ismeri a döntéselőkészítés fázisait.	Kiemelt figyelmet fordít az elvégzett tevékenység minőségére.	Fellelősséget vállal cselekedeteiért.
2.	Képes az utasítások betartására.	Ismeri a tevékenységek gyakorlásának főbb feltételeit.	Feladatát éberén és kritikus szemléletben végzi.	Szóbeli utasítások alapján önállóan jár el.
3.	Kapott feladatainak végrehajtása során, a hierarchikus szervezetekre jellemző alafőlérendeltségi szabályok szerint működik együtt a szervezet tagjaival.	Ismeri a hierarchia fogalmát, céljait. Átlátja a hierarchikus szervezetek jellemző felépítését, a szolgálati érintkezés és a szolgálati út lényegi jellemzőit.	Elkötelezett a szervezeti célok iránt. Kész az együttműködésre munkatársaival, más állami szervekkel.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.

		<p>Tisztában van az állam, mint foglalkoztató szolgálatellátásra vonatkozó speciális elvárásaival (szolgálati kötelezettségek, korlátozott jogok). Alkalmazói szinten ismeri az udvariassági szabályokat.</p>		
--	--	---	--	--

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: */előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

A munka végén a tanulóknak vissza kell csatolniuk projekttervhez

- Tanulói önértékelés
- A kitűzött célok és az eredmények összehasonlítása

5.2.2. Társak értékelése

5.2.3. Tanári értékelés: folyamat értékelés, komplex, átfogó értékelés

- Projektfolyamat értékelése
- Projekt termék értékelése

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás
2. Szakmai nyelv használata
3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

Kreatív ágazat (1. ágazati projekt)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Dekoráció textilből

Projekttermék: Textilkép

A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások)

/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/

Textil kép készítése saját tervezésben.

A tanulók szabászati hulladék felhasználásával önálló tervezésben texti képet készítenek. A tanuló biztonsággal tudja használni a kézi szerszámokat, eszközöket. Betartsa a tanműhely munka- és balesetvédelmi szabályait.

A tanuló készítsen egy textilképet A/4 méretben, melyhez alapanyagként a tervezéshez papírt, a kivitelezéshez fehér színű textilt kell választani.

A papíron elkészített tervezethez író, rajzoló, színező és festő eszközöket használjon. A textilből készített képhez alapanyagot, kellékeket, kreatív eszközöket használhat.

Időtartam: 35 óra   2024. szeptember 23- 2024. október 11.

Előfeltételek: IGEN/NEM

Előzetes ismeretek: IGEN/NEM

Szükséges eszközök, alapanyagok:

Különböző textilanyagok, flitter, selyem szalagok, gyöngyök, centiméter, ragasztó, cérna, hímző fonalak.

Rajzeszközök: Rajzlap, filctollak, festékek, színes ceruzák, Ragasztópisztoly, ragasztó rúd

Szerszámok: olló, tű,

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: az elmúlt tanév szabászati hulladék anyagaiból készül */-tól, -ig/*

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források: tankönyv, internet, képek

Félkész termékek tárolásának helye: Doboz

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: külső ssd, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Anyagok csoportosítása, tulajdonságuk alapján	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti az ágazatra jellemző különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel.	Ismeri és felsorolja az ágazatban jellemzően használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására. Törekszik a pontos, precíz számításokra és mérőeszközhasználatra, a mérési pontosságra.	Tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat az ágazatban használatos anyagfajtákról és jellemzőikről, azokat táblázatba rendezi, prezentációs technikákat alkalmaz.	Tóth Ibolya oktató	2 óra
Szinvilág kialakítása	Alkalmazza a színtani ismereteket a különböző	Ismeri a színtelítettség, a színkeverés, a kiegészítő színek	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik az alapszínek színkeverésére,	Képszerkesztő programok segítségével ellenőrizheti	Szabó Erzsébet oktató	5 óra

	képalkotási gyakorlatok során.	fogalmát, a hideg és meleg színek jelentését, a képalkotási szabályokat.		színskálát használva.	színkeverési munkáját, kísérletezhet szintani ismereteivel, mélyítheti tudását.		
Tervvázlatok elkészítése	Vázlatot, képet alkot térbeli formák, beállított látvány alapján.	Ismeri a beállított tárgyak ábrázolása során a tárgyak arányait, térbeli elrendezését, formai megfogalmazását, fény-árnyék ábrázolását, tónusozását.	Instrukció alapján részben önállóan	Fejlődik az arányérzéke, a szemmértéke, a látásmódja. Különböző puhaságú ceruzákat használ, a képalkotás során törekszik a tónusértékek közötti különbségek kifejezésére.	Számítógép segítségével megismeri az internetes felületeken található demonstrációs tartalmakat.	Tóth Ibolya oktató	3 óra
A termék elkészítése	Kiválasztja, munkára előkészíti, rendeltetés-szerűen használja és karbantartja az	Alkalmazói szinten ismeri az ágazatban használatos szerszámok fajtáit, felhasználásuk	Teljesen önállóan	Fejlődik a számolási, mérési és mérőeszköz-használati készsége. Törekszik eszközeit munkára	Önállóan vagy csoportos tevékenység keretében gyűjtőmunkát végez az interneten a	Tóth Ibolya oktató	25 óra

	ágazatra jellemző alapvető szerszámokat.	és karbantartásuk módját.		alkalmas állapotban tartani. Törekszik a szakmai kifejezések pontos és szakszerű használatára. Értékként tekint a meglévő minták és formák alkalmazására, és motivált azok kreatív felhasználásában.	kéziszerszámok, eszközök áttekintése céljából.		

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Természetben található alapanyagok!	Természetismeret	Pamut, len, gyapjú, hernyóselyem természetbeni előfordulása, (éghajlati viszonyok)

Alapanyag tulajdonságai	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Mindennapokban gyakran használt alapanyagok, tulajdonságainak összehasonlítása.
Formák, idomok	Matematika	Terület, kerületszámítás
Alapanyagok története	Történelem és társadalomismeret	Pamut, len, gyapjú, hernyóselyem története
A színek, formák idegen nyelven	Idegen nyelven	Színek, különböző alakzatok kiejtése
Internetes keresőprogramok használata	Digitális szakmai ismeretek	Digitális eszközök használata
A termék megtervezése és kivitelezése	Kreatív ipari alapismeretek: - Ábrázolási gyakorlat - Kreatív műhely	Szabadkézi ábrázolás
		Színek és formák kialakítása, hatása, összehangolása
		Az ágazatban használatos alapanyagok, segédanyagok és kellékanyagok ismerete, kiválasztása, felhasználása. Kép készítése.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti a kreatív ipari ágazatra jellemző különféle	Ismeri a kreatív ipari ágazatban használt alap-, segéd- és	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos	Önállóan választja ki és használja az

	alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel	kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására	ágazatra jellemző alap-, segéd és kellékanyagokat
3.	Szakszerűen használja a mérőeszközöket	Alkalmazói szinten ismeri az alap-, segéd- és kellékanyagok méréséhez szükséges mérőeszközöket, azok használatát.	A mérőeszközök használatakor törekszik a pontos, precíz munkavégzésre.	Betartja a mérőeszközök rendeltetésszerű és szabályos használatára vonatkozó szabályokat.
4.	Kiválasztja, munkára előkészíti, rendeltetésszerűen használja és karbantartja a kreatív ipari ágazatra jellemző alapvető eszközöket, gépeket és berendezéseket	Ismeri a kreatív ipari ágazatban használt eszközök, gépek, berendezések fajtáit, jellemzőit, használatukat és karbantartásuk módját.	Törekszik eszközeit, gépeit, berendezéseit rendeltetésszerűen használni, munkavégzésre képes állapotban tartani.	Felelősséggel, az előírásoknak megfelelően használja az eszközt, gépet, berendezést és szükség esetén gondoskodik a karbantartásról.
5.	Előkészíti és fenntartja a munkaterületet a munkavédelmi előírásoknak megfelelően	Ismeri a tevékenységre vonatkozó tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés szabályait és módszereit.	Elkötelezett munkakörnyezetére, tudatosan tisztaságot, rendet tart.	Betartja a tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés szabályait és munkakörnyezetében ügyel ezek betartására.
6.	Felismeri a képzőművészet és az iparművészet sajátos jellemzőit, az egyes területekhez tartozó művészeti ágakat	Ismeri az alkalmazott és autonóm művészet céljait. Megnevezi a	Kritikai attitűddel egyénileg, vagy csoportosan kutató munkát végez. Kialakul a képzőművészeti és	

		képzőművészeti és tárgyalgó technikákat, anyagokat.	tárgyalgó szakmák iránti tisztelete, megbecsülése.	
7.	Munkája képi és digitális dokumentálásához információkat, adatokat, képeket, dokumentumokat gyűjt, rendszerez és felhasznál.	Ismeri a forráskeresés és gyűjtés platformjait és lehetőségeit.	Kialakul a szakmai kíváncsisága, nyitott a kreatív ipar új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.	Felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységei eredményére.
8.	Képes a rajzeszközöket sokoldalúan használni, az alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket elvégezni	Ismeri a különböző rajzeszközöket, ábrázolási módokat, képalkotási szabályokat.	Törekszik az arányérzék, szemmérték, döntési képesség fejlesztésére.	Önállóan végez alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket, betartja a szerkesztési szabályokat.
9.	Egyszerűbb műszaki ábrákat, szerkesztett vagy metszeti ábrázolásokat, értelmez	Ismeri az egyszerűbb műszaki ábrák, szerkesztett vagy metszeti ábrázolások elemeit.	Kialakul a tiszta, precíz, gondos, átlátható munkavégzés iránti igénye.	Önállóan végez alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket, betartja a szerkesztési szabályokat.
10.	Megfigyelés vagy minta utáni szabadkézi rajzot készít.	Ismeri a szín és formavilágot, annak alkalmazási lehetőségét.	Törekszik a harmóniára és esztétikai érzéke fejlesztésére.	Önállóan törekszik megalkotni saját színvilágát.
11.	Megkülönbözteti és csoportosítja a kreatív iparág főbb termékcsoportjait és sajátosságait	Ismeri a kreatív iparág főbb termékcsoportjait és sajátosságait.	Nyitott a kreatív ipari ágazat főbb termékcsoportjainak megismerésére.	A kreativitás fejlesztésére törekszik.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

Ez a projekt össze fog kapcsolódni a második és harmadik projekttel. Összproduktum fog elkészülni és akkor lesz bemutatva, a harmadik projekt végén.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

ÖNÉRTÉKELŐ LAP DIÁKOK RÉSZÉRE – 1. PROJEKT

1. Aktívan részt vettem az órai munkában.
  - Igen
  - Nem
2. Ötleteimmel segítettem a téma megvalósítását.
  - Igen
  - Nem
3. Részt vettem a gyűjtőmunkában.
  - Igen
  - Nem
4. Együttműködtem társaimmal.
  - Igen
  - Nem
5. Véleményemet a feladattal kapcsolatban kifejtettem.
  - Igen
  - Nem
6. Reálisan értékeltem az elvégzett feladataimat.
  - Igen

Nem

5.2.2. Társak értékelése

5.2.3. Tanári értékelés

PROJEKT Oktatói Értékelés		
Projekt megnevezése:	Dekoráció textilből	
Tanuló neve:		
A projekt időtartama:		
Tananyagelem:	Értékelés írásban	Pontozás max:10 pont
Természetismeret		
Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom		
Matematika	<i>Kevés hibával meghatározta a textilkép anyagszükségletét, portfóliójában található.</i>	
Történelem és társadalomismeret		
Idegen nyelven		
Digitális szakmai ismeretek	<i>A reklámtervet ügyesen elkészítette</i>	

Kreatív ipari alapismeretek	<i>A textilkép készítésében részt vett, kézi varrással jól dolgozott Színpalettát megfelelő minőségben készítette el, portfóliójában található.</i>	
A tanuló egyéni munkája	<i>Szeret önállóan dolgozni, de feladatértelmezési és kommunikációs problémák miatt segítséget igényelt.</i>	
A tanuló páros munkában végzett tevékenysége	<i>Eredményesebb a munkája, ha egy társsal együtt tevékenykedik.</i>	
A tanuló csoportban végzett tevékenysége	<i>Szívesebben dolgozik csoportban, nem mindig csatlakozik a többiekhez, a ráosztott feladatokat részben végzi el.</i>	
Fejlődött a következő területeken	<i>Önbizalma erősödött, szókincse bővült. Összefüggéseket segítséggel felismer</i>	8
Fejlesztésre váró területek	<i>Logikus gondolkodás, kommunikációs- anyanyelvi kompetenciák, figyelem</i>	
Összegzés:	<i>A projektben végzett tevékenysége: A projektben vállalt feladatát teljesítette a tőle elvárható szinten. Hasznos ismeretre tett szert, melyet későbbi tanulmányai során alkalmazni tud. A projekt során megtanult együttműködni társaival, közösen gondolkodni a produktumok elkészítésében. A közösen végzett munka során használta az IKT eszközeit (kutatómunka, feldolgozás).</i>	

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

**Kreatív ágazat (2. ágazati projekt)
9. évfolyam**

Projekt megnevezése: Textilképből textiltáska

Projekttermék: Foltvarrásos bevásárlótáska

A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások)

/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/

A feladat az első projekttel való összekapcsolás. Textilkép applikálása után egy díszített táska készítése, amivel a vásárlás során a műanyag szatyrokat kiszorítsuk. Ez a projekt már varrógép segítségével készül, különböző anyagok és kellékek felhasználásával. Mivel a projekt produktuma olyan termékek, amely a mindennapokban szükséges a bevásárláshoz, akár egész évben és elkészíthetik a tanulók.

Időtartam: 35 óra   2024. november 18 – 2024. december 6.

Előfeltételek: IGEN/NEM az első projekt produktuma

Előzetes ismeretek: IGEN/NEM

Szükséges eszközök, alapanyagok:

Különböző textilanyagok, flitter, selyem szalagok, ferdepánt, gyöngyök, centiméter, cérna,

Rajzeszközök: -

Szerszámok: olló, tű, varrógép, csiptető olló, varratbontó

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: az elmúlt tanév szabászati hulladék anyagaiból készül */-tól, -ig/*

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források: tankönyv, internet, képek

Félkész termékek tárolásának helye: papírdoboz

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: külső ssd, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
1. A témában való elmélyülés közismereti órákon (hulladékok újrahasznosítása a lakástextíliák téma felé haladva)	Szakmai műhely-munkája során – saját művészi esztétikai igényességéhez mérten – kreatívan integrálja tárgyi ismereteit.	Ágazati szakmai munkája során felhasználja megszerzett tárgyi ismereteit.	Instrukció alapján részben önállóan	Fejlődik a szemléletes megismerés képessége, a szóbeli kommunikáció.	Önállóan vagy csoportos munkában tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat munkavédelmi és környezetvédelmi témában.	Tóth Ibolya oktató	2 óra
2. Információk, képek gyűjtése (szempontok: lakástextil)	Információt keres az interneten, kiválasztja és feldolgozza.	Biztonságos internethasználat	Instrukció alapján részben önállóan	Fogékony az újra Tudatos, együttműködő	Elektronikus forráskeresés és forráskezelés Tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat az ágazatban használatos anyagfajtákról és jellemzőikről,	Vasné Pető Éva oktató	2 óra

					azokat szempontok alapján rendezzi.		
Tervvázlatok elkészítése	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti az ágazatra jellemző különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel.	Ismeri és felsorolja az ágazatban jellemzően használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására.	A számológépet magabiztosan és hibátlanul használja a méretezésnél, anyagnormát számol.	Tóth Ibolya oktató	6 óra
5. A termék elkészítése (varrás)	Meghatározza a munkafolyamat műveleti sorrendjét, elő- és utómunkálatokat végez. Kezeli az ágazatban jellemző gépeket, berendezéseket.	Részben ismeri a gyártási folyamat alap-, kiegészítő és egyéb műveleteit, a különböző kézi gyártási technikákat, technológiákat és eljárásokat. Részben ismeri	Instrukció alapján részben önállóan és irányítással, útmutatással.	Önmagára nézve, munkájában kötelező érvényűnek tekinti a felelősségteljes, szakszerű és minőségi egyéni munkavégzést. A páros vagy csoportos	Önállóan vagy csoportos munkában tanulást segítő internetes információgyűjtést és folytat munkavédelmi és környezetvédelmi témában.	Tóth Ibolya oktató	25 óra

		az ágazatban használatos gépek, berendezések fajtáit, jellemzőit, használatukat és karbantartásuk módját..		feladatokban törekszik az együtműködésre.			
--	--	--	--	---	--	--	--

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Tudatos környezetvédelem	Természetismeret	Energia felhasználás, hulladékgazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés
Környezetvédelem otthon	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Lakáskultúra, lakástextíliák
Formák, alakzatok	Matematika	Geometriai alakok, számítások
A korunk kultúrája a környezettudatosság jegyében	Történelem és társadalomismeret	Környezetvédelem hatása a történelmi „folyamatban”
A színek, formák idegen nyelven	Idegen nyelven	Színek, formák, alakzatok idegen nyelven
Interneten az információk, képek gyűjtése	Digitális szakmai ismeretek	Digitális eszközök használata
A termék megtervezése és kivitelezése	Kreatív ipari alapismeretek: Kreatív ipari ágazati alapoktatás	Az ágazatban használatos alapanyagok, segédanyagok és kellékanyagok ismerete, kiválasztása

		Színek és formák kialakítása Az ágazatban előforduló munkafolyamatok megismerése, gyakorlása. Alapanyagok szabása Alkatrészek összevarrása Termék összeállítása Hulladékgazdálkodás, tűzvédelem
--	--	--

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti a kreatív ipari ágazatra jellemző különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel	Ismeri a kreatív ipari ágazatban használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására	Önállóan választja ki és használja az ágazatra jellemző alap-, segéd és kellékanyagokat
2.	Szakszerűen használja a mérőeszközöket	Alkalmazói szinten ismeri az alap-, segéd- és kellékanyagok méréséhez szükséges mérőeszközöket, azok használatát.	A mérőeszközök használatakor törekszik a pontos, precíz munkavégzésre.	Betartja a mérőeszközök rendeltetésszerű és szabályos használatára vonatkozó szabályokat.
3.	Előkészíti és fenntartja a munkaterületet a munkavédelmi előírásoknak megfelelően	Ismeri a tevékenységre vonatkozó tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi	Elkötelezett munkakörnyezetére, tudatosan tisztaságot, rendet tart.	Betartja a tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés

		előírásokat, a hulladékkezelés szabályait és módszereit.		szabályait és munkakörnyezetében ügyel ezek betartására.
4.	Felismeri a képzőművészet és az iparművészet sajátos jellemzőit, az egyes területekhez tartozó művészeti ágakat	Ismeri az alkalmazott és autonóm művészet céljait. Megnevezi a képzőművészeti és tárgyalkotó technikákat, anyagokat.	Kritikai attitűddel egyénileg, vagy csoportosan kutató munkát végez. Kialakul a képzőművészeti és tárgyalkotó szakmák iránti tisztelete, megbecsülése.	
5.	Munkája képi és digitális dokumentálásához információkat, adatokat, képeket, dokumentumokat gyűjt, rendszerez és felhasznál.	Ismeri a forráskeresés és gyűjtés platformjait és lehetőségeit.	Kialakul a szakmai kíváncsisága, nyitott a kreatív ipar új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.	Felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységei eredményére.
6.	Képes a rajzeszközöket sokoldalúan használni, az alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket elvégezni	Ismeri a különböző rajzeszközöket, ábrázolási módokat, képkalkotási szabályokat.	Törekszik az arányérzék, szemmérték, döntési képesség fejlesztésére.	Önállóan végez alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket, betartja a szerkesztési szabályokat.
7.	Megfigyelés vagy minta utáni szabadkézi rajzot készít.	Ismeri a szín és formavilágot, annak alkalmazási lehetőségét.	Törekszik a harmóniára és esztétikai érzéke fejlesztésére.	Önállóan törekszik megalkotni saját színvilágát.

8.	Önálló elképzelés alapján modell, minta, vázlat, makett segítségével egyszerű alap szakma-specifikus (bőr, textil, ruha, porcelán, gipsz, kerámia, fa, papír) terméket alkot.	Ismeri és definiálja az egyszerű terméktechnológiai folyamatokat, módszereket és munkaműveleteket.	Törekszik a gyors, hatékony és minőségi munkavégzésre.	Betartja a terméktechnológiai és minőségbiztosítási előírásokat és szabályokat.
----	---	--	--	---

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

Ez a projekt összekapcsolódik az első második és harmadik projekttel. Összproduktum fog elkészülni és akkor lesz bemutatva, a harmadik projekt végén.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

ÖNÉRTÉKELŐ LAP DIÁKOK RÉSZÉRE – 2. PROJEKT

7. Aktívan részt vettem az órai munkában.

Igen

Nem

8. Ötleteimmel segítettem a téma megvalósítását.

Igen

Nem

9. Részt vettem a gyűjtőmunkában.

Igen

- Nem
10. Együtműködtem társaimmal.
- Igen
 Nem
11. Véleményemet a feladattal kapcsolatban kifejtettem.
- Igen
 Nem
12. Reálisan értékeltem az elvégzett feladataimat.
- Igen
 Nem

5.2.2. Társak értékelése

5.2.3. Tanári értékelés

PROJEKT Oktatói Értékelés		
Projekt megnevezése:	Dekoráció textilből	
Tanuló neve:		
A projekt időtartama:		
Tananyagelem:	Értékelés írásban	Pontozás max:10 pont
Természetismeret		
Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom		

Matematika	<i>Kevés hibával meghatározta a textilkép anyagszükségletét, portfóliójában található.</i>	
Történelem és társadalomismeret		
Idegen nyelven		
Digitális szakmai ismeretek	<i>A reklámtervet ügyesen elkészítette</i>	
Kreatív ipari alapismeretek	<i>A textilkép készítésében részt vett, kézi varrással jól dolgozott Színpalettát megfelelő minőségben készítette el, portfóliójában található.</i>	
A tanuló egyéni munkája	<i>Szeret önállóan dolgozni, de feladatértelmezési és kommunikációs problémák miatt segítséget igényelt.</i>	
A tanuló páros munkában végzett tevékenysége	<i>Eredményesebb a munkája, ha egy társsal együtt tevékenykedik.</i>	
A tanuló csoportban végzett tevékenysége	<i>Szívesebben dolgozik csoportban, nem mindig csatlakozik a többiekhez, a ráosztott feladatokat részben végzi el.</i>	
Fejlődött a következő területeken	<i>Önbizalma erősödött, szókincse bővült. Összefüggéseket segítséggel felismer</i>	
Fejlesztésre váró területek	<i>Logikus gondolkodás, kommunikációs- anyanyelvi kompetenciák, figyelem</i>	
Összegzés:	<i>A projektben végzett tevékenysége: A projektben vállalt feladatát teljesítette a tőle elvárható szinten. Hasznos ismeretre tett szert, melyet későbbi tanulmányai során alkalmazni tud. A projekt során megtanult együttműködni</i>	

	<i>társaival, közösen gondolkodni a produktumok elkészítésében. A közösen végzett munka során használta az IKT eszközeit (kutatómunka, feldolgozás).</i>	
--	--	--

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

**Kreatív ágazat (3. ágazati projekt)
9. évfolyam**

Projekt megnevezése: Az étkezés „színesítése” textiltermékekkel

Projekttermék: Edényfedő, edényalátét, evőeszköztartó

A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások)

/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/

A feladat az első két projektbe való meglepetés ajándék készítése. Különböző textiltermék készítése, tanuló által választott és varrógéppel elkészíti a harmadik projektet. Ez a projekt varrógép segítségével készül, különböző anyagok és kellékek felhasználásával. Mivel a projekt produktuma olyan termékek, amely a mindennapokban, vagy akár alkalmakra is praktikus, a tanulók rövid idő alatt elkészíthetik a tanulók.

Időtartam: 35 óra   2025. február 3 – 2025. február 21.

Előfeltételek: IGEN/NEM

Előzetes ismeretek: IGEN/NEM

Szükséges eszközök, alapanyagok:

Különböző színű és mintájú pamutvászon vagy lakástextil anyagok, gumi, centiméter, cérna,

Rajzeszközök: -

Szerszámok: olló, tű, varrógép, csiptető olló, varratbontó

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: az elmúlt tanév szabászati hulladék anyagaiból készül */-tól, -ig/*

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források: tankönyv, internet, képek

Félkész termékek tárolásának helye: papírdoboz

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: külső ssd, pendrive

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
1. A témában való elmélyülés közismereti órákon (konyhai dekorációk)	Szakmai műhely-munkája során – saját művészi esztétikai igényességéhez mérten – kreatívan integrálja tárgyi ismereteit.	Ágazati szakmai munkája során felhasználja megszerzett tárgyi ismereteit.	Instrukció alapján részben önállóan	Fejlődik a szemléletes megismerés képessége, a szóbeli kommunikáció.	Önállóan vagy csoportos munkában tanulást segítő internetes információgyűjtést és folytat munkavédelmi és környezetvédelmi témában.	Tóth Ibolya oktató	2 óra
2. Információk, képek gyűjtése (szempontok: lakástextil)	Információt keres az interneten, kiválasztja és feldolgozza.	Biztonságos internethasználat	Instrukció alapján részben önállóan	Fogékony az újra Tudatos, együttműködő	Elektronikus forráskeresés és forráskezelés Tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat az ágazatban használatos anyagfajtákról és jellemzőikről, azokat	Vasné Pető Éva oktató	2 óra

					szempontok alapján rendezi.			
Tervvázlatok elkészítése	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti az ágazatra jellemző különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel.	Ismeri és felsorolja az ágazatban jellemzően használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására.	A számológépet magabiztosan és hibátlanul használja a méretezésnél, anyagnormát számol.	Tóth Ibolya oktató	6 óra	
5. A termék elkészítése (varrás)	Meghatározza a munkafolyamat műveleti sorrendjét, elő- és utómunkálatokat végez. Kezeli az ágazatban jellemző gépeket, berendezéseket.	Részben ismeri a gyártási folyamat alap-, kiegészítő és egyéb műveleteit, a különböző kézi gyártási technikákat, technológiákat és eljárásokat. Részben ismeri az ágazatban	Instrukció alapján részben önállóan és irányítással, útmutatással.	Önmagára nézve, munkájában kötelező érvényűnek tekinti a felelősségteljes, szakszerű és minőségi egyéni munkavégzést. A páros vagy csoportos feladatokban	Önállóan vagy csoportos munkában tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat munkavédelmi és környezetvédelmi témában.	Tóth Ibolya oktató	25 óra	

		használatos gépek, berendezések fajtáit, jellemzőit, használatukat és karbantartásuk módját..		törekszik az együttműködésre.	A konyhai praktikus tárolás témában is.		
--	--	---	--	-------------------------------	---	--	--

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Tudatos környezetvédelem	Természetismeret	Konyhai eszközök
Környezetvédelem otthon	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Konyhai lakástextíliák
Formák, alakzatok	Matematika	Kör, körcikk, törtek számítások Egész, fél, harmad
A korunk kultúrája a környezettudatosság jegyében	Történelem és társadalomismeret	Étkezési szokások múlttól a jelenig
A színek, formák idegen nyelven	Idegen nyelven	Tálalás mindennapokban idegen nyelven
Interneten az információk, képek gyűjtése	Digitális szakmai ismeretek	Bevásárló lista, étlap készítés Evőeszközök típusai
A termék megtervezése és kivitelezése	Kreatív ipari alapismeretek: Kreatív ipari ágazati alapoktatás	Az ágazatban használatos alapanyagok, segédanyagok és kellékanyagok ismerete, kiválasztása Színek és formák kialakítása

		<p>Az ágazatban előforduló munkafolyamatok megismerése, gyakorlása.</p> <p>Alapanyagok szabása</p> <p>Alkatrészek összevarrása</p> <p>Termék összeállítása</p>
		Hulladékgyűjtés, tűzvédelem

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Tárgykészítéshez kiválasztja és előkészíti a kreatív ipari ágazatra jellemző különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel	Ismeri a kreatív ipari ágazatban használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait, felhasználásuk módjait.	Törekszik az alap- és segédanyagok szakszerű és gazdaságos felhasználására. Nyitott új anyagok megismerésére, felhasználására és az új technikai megoldások alkalmazására	Önállóan választja ki és használja az ágazatra jellemző alap-, segéd és kellékanyagokat
2.	Szakszerűen használja a mérőeszközöket	Alkalmazói szinten ismeri az alap-, segéd- és kellékanyagok méréséhez szükséges mérőeszközöket, azok használatát.	A mérőeszközök használatakor törekszik a pontos, precíz munkavégzésre.	Betartja a mérőeszközök rendeltetésszerű és szabályos használatára vonatkozó szabályokat.
3.	Előkészíti és fenntartja a munkaterületet a munkavédelmi előírásoknak megfelelően	Ismeri a tevékenységre vonatkozó tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés szabályait és módszereit.	Elkötelezett munkakörnyezetére, tudatosan tisztaságot, rendet tart.	Betartja a tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés

				szabályait és munkakörnyezetében ügyel ezek betartására.
4.	Felismeri a képzőművészet és az iparművészet sajátos jellemzőit, az egyes területekhez tartozó művészeti ágakat	Ismeri az alkalmazott és autonóm művészet céljait. Megnevezi a képzőművészeti és tárgyalkotó technikákat, anyagokat.	Kritikai attitűddel egyénileg, vagy csoportosan kutató munkát végez. Kialakul a képzőművészeti és tárgyalkotó szakmák iránti tisztelete, megbecsülése.	A kultúrák tisztelése és a művészet irányzatainak betartására törekszik.
5.	Munkája képi és digitális dokumentálásához információkat, adatokat, képeket, dokumentumokat gyűjt, rendszerez és felhasznál.	Ismeri a forráskeresés és gyűjtés platformjait és lehetőségeit.	Kialakul a szakmai kíváncsisága, nyitott a kreatív ipar új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.	Felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységei eredményére.
6.	Képes a rajzeszközöket sokoldalúan használni, az alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket elvégezni	Ismeri a különböző rajzeszközöket, ábrázolási módokat, képalkotási szabályokat.	Törekszik az arányérzék, szemmérték, döntési képesség fejlesztésére.	Önállóan végez alapvető síkmértani, műszaki rajzi szerkesztéseket, betartja a szerkesztési szabályokat.
7.	Megfigyelés vagy minta utáni szabadkézi rajzot készít.	Ismeri a szín és formavilágot, annak alkalmazási lehetőségeit.	Törekszik a harmóniára és esztétikai érzéke fejlesztésére.	Önállóan törekszik megalkotni saját színvilágát.
8.	Önálló elképzelés alapján modell, minta, vázlat, makett	Ismeri és definiálja az	Törekszik a gyors, hatékony és minőségi munkavégzésre.	Betartja a terméktechnológiai

	segítségével egyszerű alap szakma-specifikus (bőr, textil, ruha, porcelán, gipsz, kerámia, fa, papír) terméket alkot.	egyszerű terméktechnológiai folyamatokat, módszereket és munkaműveleteket.		és minőségbiztosítási előírásokat és szabályokat.
--	---	--	--	---

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

Ez a projekt összekapcsolódik az első második és harmadik projekttel. Összproduktum elkészült. Egy termék bemutató készül a tanulók által szemléltetve és egy prezentálás az elkészített termékekről.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

ÖNÉRTÉKELŐ LAP DIÁKOK RÉSZÉRE – 3. PROJEKT

13. Aktívan részt vettem az órai munkában.
- Igen
 Nem
14. Ötleteimmel segítettem a téma megvalósítását.
- Igen
 Nem
15. Részt vettem a gyűjtőmunkában.
- Igen
 Nem

16. Együtműködtem társaimmal.
 Igen
 Nem
17. Véleményemet a feladattal kapcsolatban kifejtettem.
 Igen
 Nem
18. Reálisan értékeltem az elvégzett feladataimat.
 Igen
 Nem

5.2.2. Társak értékelése

5.2.3. Tanári értékelés

PROJEKT Oktatói Értékelés		
Projekt megnevezése:	Dekoráció textilből	
Tanuló neve:		
A projekt időtartama:		
Tananyagelem:	Értékelés írásban	Pontozás max:10 pont
Természetismeret		

Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom		
Matematika	<i>Kevés hibával meghatározta a textilkép anyagszükségletét, portfóliójában található.</i>	
Történelem és társadalomismeret		
Idegen nyelven		
Digitális szakmai ismeretek	<i>A reklámtervet ügyesen elkészítette</i>	
Kreatív ipari alapismeretek	<i>A textilkép készítésében részt vett, kézi varrással jól dolgozott Színpalettát megfelelő minőségben készítette el, portfóliójában található.</i>	
A tanuló egyéni munkája	<i>Szeret önállóan dolgozni, de feladatértelmezési és kommunikációs problémák miatt segítséget igényelt.</i>	
A tanuló páros munkában végzett tevékenysége	<i>Eredményesebb a munkája, ha egy társsal együtt tevékenykedik.</i>	
A tanuló csoportban végzett tevékenysége	<i>Szívesebben dolgozik csoportban, nem mindig csatlakozik a többiekhez, a ráosztott feladatokat részben végzi el.</i>	
Fejlődött a következő területeken	<i>Önbizalma erősödött, szókincse bővült. Összefüggéseket segítséggel felismer</i>	
Fejlesztésre váró területek	<i>Logikus gondolkodás, kommunikációs- anyanyelvi kompetenciák, figyelem</i>	

Összegzés:	<p><i>A projektben végzett tevékenysége:</i></p> <p><i>A projektben vállalt feladatát teljesítette a tőle elvárható szinten. Hasznos ismeretre tett szert, melyet későbbi tanulmányai során alkalmazni tud. A projekt során megtanult együttműködni társaival, közösen gondolkodni a produktumok elkészítésében. A közösen végzett munka során használta az IKT eszközeit (kutatómunka, feldolgozás).</i></p>	
------------	---	--

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

AI a szakmám (Hegesztő)
11. évfolyam

Projekt megnevezése: AI és a szakmám
Projekttermék: prezentáció, képek, videó
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) /meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/ A projekt célja, hogy a tanulók megismerkedjenek az AI alkalmazásával a hegesztésben, különös tekintettel a minőségellenőrzésre és a folyamatoptimalizálásra. A projekt során a tanulók egy AI-alapú hegesztési hibadetektáló rendszert tanulmányoznak, amely valós időben képes felismerni és osztályozni a hegesztési hibákat.
Időtartam: 25 óra
Előfeltételek: Hegesztési technológiai ismeretek
Előzetes ismeretek: <ul style="list-style-type: none">
• Alapvető hegesztési technikák és eljárások ismerete
• Alapvető programozási ismeretek (Python ajánlott)
• Alapvető ismeretek a gépi tanulásról és az AI-ról
Szükséges eszközök, alapanyagok: <ul style="list-style-type: none">
• Hegesztőberendezések (MIG, TIG, stb.)
• Képfeldolgozó szoftver (pl. OpenCV) • Programozási környezet (pl. Jupyter Notebook)
• Adatgyűjtő eszközök (kamerák, szenzorok, telefon)
• Számítógépek AI algoritmusok futtatásához
• Védőfelszerelések (hegesztőmaszk, kesztyű, stb.) • robotkar

- hegesztőszimulátor

Rajzeszközök: -

Szerszámok: reszelők, sarokcsiszoló, mechanikus tisztítóeszközök, összeállító készülék, szalagcsiszoló, szögmérő, satupad a szerszámaival

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források:

- Oktatási anyagok az AI és gépi tanulás alapjairól
- OpenCV dokumentáció és tutorialok
- Hegesztési technikákról szóló szakirodalom
- Online kurzusok és videók (pl. Coursera, YouTube)

Félkész termékek tárolásának helye: Hegesztő tanműhely

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: pendrive, iskolai laptopok, számítógépek

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötetés szakmai követelményeinek

Projektem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
-----------	-----------------------	-----------	---------------------------------	-----------------------------------	--	---------	-----------

Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába Projekt bevezetése, célok meghatározása	Elvégzi a munka megkezdése előtti ellenőrzési műveleteket.	Ismeri a hegesztőgépek felépítését, ellenőrzésének lépéseit. Tudja használni a gépkönyveket az előírások megkereséséhez.	Teljesen önállóan	Pontos, precíz munkavégzés	IKT eszközök használata	Molnár László	1 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Értelmezi a munka tárgyára, céljára és a technológiára vonatkozó dokumentumokat.	Ismeri a műszaki dokumentációkat.	Teljesen önállóan	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett, alkalmazza a munkabiztonsági, tűz- és környezetvédelmi	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése, megosztása	Molnár László	1 óra

				előírásokat. Pontos, precíz hegesztést hajt végre. Törekszik a szabályok betartása melletti legjobb megoldások alkalmazására. Igényes a munkakörnyezetére és tudatosan rendben tartja azt.			
Alapvető hegesztési technikák áttekintése	Műszaki rajzok, tervdokumentációk alapján felkészül a kézi hegesztési feladatokra, értelmezi az általános gépészeti anyagokra és	Alapvető anyagismereti, rajzolásai ismeretekkel rendelkezik.	Teljesen önállóan	Elkötelezett a biztonságos munka- végzés mellett, alkalmazza a munkabiztonsági, tűz- és környezetvédelmi előírásokat.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése, megosztása	Molnár László	1 óra
Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kéz ívhegesztés áttekintése, gyakorlata)							2 óra
Gázhegesztés							2 óra

Fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés	alkatrészekre vonatkozó információkat.			Pontos, precíz hegesztést hajt végre. Törekszik a szabályok betartása melletti legjobb megoldások alkalmazására. Igényes a munkakörnyezetére és tudatosan rendben tartja azt.			2 óra
Volfrámelektrodás semleges védőgázos ívhegesztés (TIG)							2 óra
AI és gépi tanulás alapjainak ismertetése	Az egyéb hegesztő-eljárások közül kiválasztja az adott feladat végrehajtására leg gazdaságosabb eljárást.	Ismeri a hegesztés jövőjét	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik a szabályok betartása melletti legjobb megoldások alkalmazására.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése, megosztása	Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	2 óra
Képfeldolgozás alapjainak ismeret, alkalmazása							2 óra
Adatgyűjtés és előkészítés							2 óra
AI algoritmusok tanulmányozása							2 óra

AI algoritmusok integrálása a hegesztési folyamatba							2 óra
Rendszer tesztelése hibajavítása	Folyamatos minőségellenőrzést végez, szükség esetén kijavítja a hibát.	Be tudja azonosítani a különféle hegesztési eltéréseket, és ismeri azok kijavításának lehetőségeit.	Teljesen önállóan	Elkötelezett a biztonságos munka- végzés mellett, alkalmazza a munkabiztonsági, tűz- és környezetvédelmi előírásokat. Pontos, precíz hegesztést hajt végre. Törekszik a szabályok betartása mellett legjobb megoldások alkalmazására. Igényes a munka- környezetére és	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése, megosztása	Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	2 óra
				tudatosan rendben tartja azt.			

Projekt bemutatása értékelése projektnapló elkészítése	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Prezentációkészítő program alkalmazása	Molnár László, Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	2 óra
---	---	---	---	--	--	--	-------

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába Projekt bevezetése, célok meghatározása	Hegesztési feladatok Történelem	Google Forms kérdőív az AI ismeretéről, hatásairól Bevezetés a Hegesztés Történetébe Fontos Történelmi Események Híres Feltalálók és Innovátorok Történelmi Dokumentumok Elemzése Történelmi Összefüggések Megértése
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Hegesztési feladatok	Feladatkiosztás tanulókként
Alapvető hegesztési technikák áttekintése	Hegesztési feladatok	Rendszerezés, információk összegyűjtése
Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés áttekintése, gyakorlata)	Hegesztési feladatok	Tompa hegesztés
Gázhegesztés	Hegesztési feladatok	Tompa hegesztés
Fogyó elektródás védőgázás (MIG/MAG) ívhegesztés	Hegesztési feladatok	Tompa hegesztés
Volfrámelektródás semleges védőgázás ívhegesztés (TIG)	Hegesztési feladatok	Tompa hegesztés

AI és gépi tanulás alapjainak ismertetése	<p>Hegesztési feladatok</p> <p>Idegen nyelv</p>	<p>Bevezetés az AI és Gépi Tanulás Világába</p> <p>Alapfogalmak és Definíciók</p> <p>AI és Gépi Tanulás Típusai</p> <p>Alapvető Algoritmusok és Módszerek</p> <p>Gyakorlati Példák és Alkalmazások</p> <p>Szakmai Szókincs Fejlesztése</p>
	Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom	<p>Szakmai Szövegek Olvasása és Értelmezése</p> <p>Szakmai Prezentációk Készítése</p> <p>Szakmai szövegek elemzése, értelmezése</p>
Képfeldolgozás alapjainak ismeret, alkalmazása	<p>Hegesztési feladatok</p> <p>Osztályfőnöki óra</p>	<p>Bevezetés a Képfeldolgozás Világába</p> <p>Alapvető Képfeldolgozási Műveletek</p> <p>Gyakorlati Példa: Kép Betöltése és Megjelenítése</p> <p>Gyakorlati Példa: Éldetektálás</p> <p>Képszűrés és Transzformációk</p>
Adatgyűjtés és előkészítés	Hegesztési feladatok	<p>Bevezetés az Adatgyűjtés és Előkészítés Fontosságába</p> <p>Adatgyűjtési Módszerek és Források</p> <p>Adatgyűjtés a Hegesztési Folyamatokról</p>

AI algoritmusok tanulmányozása	Hegesztési feladatok Matematika	Rövid bevezető előadás az AI algoritmusok fejlesztésének folyamatáról, különös tekintettel a hegesztési hibák felismerésére. Adatok Gyűjtése és Elemzése Statisztikai Módszerek Alkalmazása Matematikai Modellek Készítése Gráfok
AI algoritmusok integrálása a hegesztési folyamatba Hegesztési szimulátor és vezérelt robotkar bemutatása	Hegesztési feladatok	Bevezetés az AI Algoritmusok Integrálásába AI Algoritmusok Kiválasztása AI Algoritmus Integrálása Szimulátor program megismerése
Rendszer tesztelése és hibajavítása	Hegesztési feladatok	Tesztelési Terv Készítése Rendszer Tesztelése Valós Körülmények Között
Projekt bemutatása és értékelése projektnapló elkészítése	Hegesztési feladatok Idegen nyelv	Projekt Bemutatása Prezentációk Bemutatása és Értékelése

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Értelmezi a Hegesztési Munkarendi Elő- írást (WPS).	Összefüggéseiben érti a WPS tartalmi elemeit és azok hatását a varrat minőségére.	Elkötelezetten be- tartja a technológiai utasításokat, elfogadja azok fontosságát a minőség megvalósulása érdekében. Törekszik arra, hogy a projektek tervezése és megvalósítása során számoljon a tevékenységek környezeti hatásával, vegye figyelembe a fenntartható fejlődés szempontjait. A választási lehetőségek közül tegyen javaslatot a kisebb	A hegesztést a hegesztéstechnológiai utasítás szerint végzi.
			káros környezeti hatással járó megoldásra.	

2.	A hegesztő eljárások során alkalmazott gázok fizikai és kémiai tulajdonságait figyelembe veszi a biztonságos munkafeltételek kialakítása érdekében.	Ismeri a hegesztő és védőgázok összetételét és fizikai-kémiai tulajdonságait, ezek összefüggéseit a biztonság-technikai előírásokkal.	Elkötelezett a hegesztés során alkalmazott gázok biztonságos használata iránt. Törekszik arra, hogy megértse a technológiai folyamatok környezetre gyakorolt hatását, a negatív környezeti hatások csökkentésének lehetőségét.	Betartja a hegesztés során alkalmazott gázok összetételének és veszélyességének megfelelő biztonsági előírásokat, használja az egyéni és csoportos védőeszközöket.
3.	Felismeri a szemrevételezéssel azonosítható varrathibákat	Ismeri a varrathibák szemrevételezéssel felismerhető típusait és az azonosításuk technológiáját.	Elkötelezett a varrathibák feltárása és kijavítása iránt.	Elemzi és értékeli az elkészített varratokat. Együttműködik az anyagvizsgáló szakemberrel és a minőségellenőrrel.
4.	Technológiai utasítás szerint gázhegesztő és vágó berendezéseket kezel.	Ismeri a gázhegesztés és vágás technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra és vágási felületre.	Precízen követi a gázhegesztés és vágás technológiai előírásait.	Betartja a gázhegesztés és vágás technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről.
5.	Hegesztett kötést készít bevont elektródás kézi ívhegesztéssel. Beállítja a polaritást és a hegesztési paramétereket.	Ismeri a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiáját, bemutatja a beállítandó para-	Szakszerűen és pontosan követi a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiai előírásait.	Betartja a bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiai

		méterek hatását a kialakuló varratra.		előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről. Megfelelően alkalmazza az egyéni és csoportos védőeszközöket.
6.	Hegesztett kötést készít fogyóelektródás védőgázos ívhegesztéssel. Beállítja a polaritást és a hegesztési paramétereket.	Ismeri a fogyó- elektródás védőgázos ívhegesztés technológiáját, bemutatja a beállítandó paraméterek hatását a kialakuló varratra.	Szakszerűen és pontosan követi a fogyóelektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait.	Betartja a fogyó- elektródás védőgázos ívhegesztés technológiai előírásait, dönt a beállítandó paraméterek értékéről. Megfelelően alkalmazza az egyéni és csoportos védő- eszközöket.
7.	Önellenőrzést végez a munka megkezdése előtt-, alatt és befejezése után.	Ismeri a munkájára vonatkozó minőségi előírásokat, felismeri a nem- megfelelőségeket.	Elkötelezett a munkája során az elvárt minőségi paraméterek betartása iránt	Szükség esetén be- avatkozik, korrigálja a paramétereket és kijavítja a hibát.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

Prezentáció: A tanulók egy előadást tartanak, amelyben ismertetik a projekt célkitűzéseit, menetét és eredményeit. Az előadás során különféle vizuális eszközöket, például prezentációkat, plakátokat és egyéb segédeszközöket használnak. **5.2. Belső értékelés**

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önreflexió: A tanulók egy önértékelési lapot töltenek ki, amelyben saját teljesítményüket, motivációjukat, kreativitásukat és problémamegoldó képességeiket értékelik. Az önreflexió során a diákok összegzik, mit tanultak a projekt során, és hogyan fogják alkalmazni a megszerzett ismereteket a jövőben.

5.2.2. Társak értékelése

A diákok csoportokban értékelik egymás munkáját, és visszajelzést adnak a társak teljesítményéről, kreativitásáról és együttműködési készségeiről. Ez a folyamat segít a diákoknak megérteni, hogyan látják őket mások, és hogyan tudnak fejlődni.

5.2.3. Tanári értékelés

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

Szóbeli visszajelzés: A tanár személyes beszélgetések során ad visszajelzést a diákoknak, lehetőséget biztosítva a kérdésekre és a további fejlődésre vonatkozó tanácsokra

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás
2. Szakmai nyelv használata
3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

AI a szakmám (Gépi és CNC forgácsoló)
11. évfolyam

Projekt megnevezése: AI és a szakmám
Projekttermék: prezentáció, képek, videó
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) /meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/ A projekt célja, hogy a tanulók megismerkedjenek az AI alkalmazásával a gépi és CNC forgácsolás területén. A projekt során a tanulók megtanulják, hogyan használják az AI-t a gyártási folyamatok optimalizálására, hibák előrejelzésére és a termelési hatékonyság növelésére elméleti szinten.
Időtartam: 25 óra
Előfeltételek: Gépi és CNC forgácsolási technológiai ismeretek
Előzetes ismeretek: <ul style="list-style-type: none">
• Alapvető ismeretek a gépi és CNC forgácsolásról
• Alapvető programozási ismeretek (pl. Python)
• Alapvető ismeretek az AI-ról és a gépi tanulásról
Szükséges eszközök, alapanyagok: <ul style="list-style-type: none">
• CNC gépek
• Számítógépek AI szoftverrel (pl. Python, TensorFlow)
• Műszaki dokumentációk
• Alapanyagok a gyártáshoz (pl. fémrudak, lemezek)
• Méréseszközök (pl. tolómérő, mikrométer)

Rajzeszközök: ceruza, körző, vonalzó

Szerszámok: CNC gépek

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források:

- Szakmai könyvek és cikkek az AI és CNC forgácsolás témakörében
- Online tananyagok és kurzusok (pl. Coursera, edX)
- Műszaki dokumentációk és szabványok

Félkész termékek tárolásának helye: CNC műhely

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: pendrive, iskolai laptopok, számítógépek

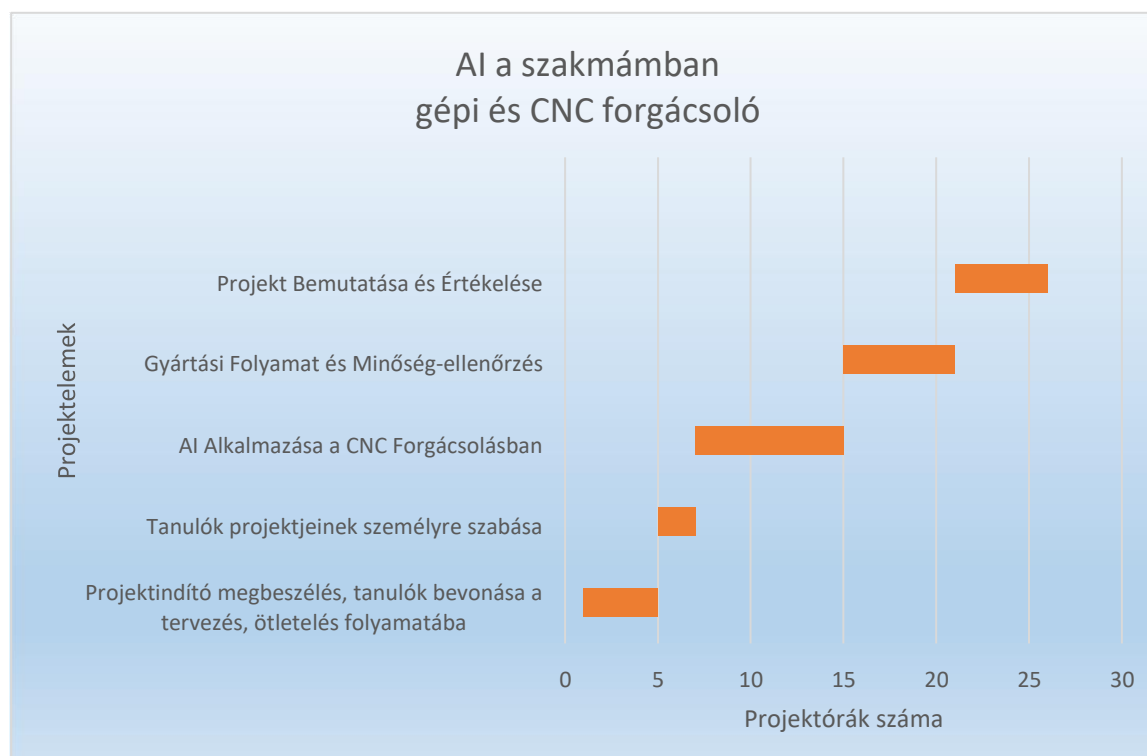
1. A projekt megfelelése az CNC-gépkezelés és -forgácsolás szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába Bevezetés és Előkészületek	Elvégzi a munka megkezdése előtti ellenőrzési műveleteket.	Ismeri a CNC-szerszámgépek felépítését, ellenőrzésének lépéseit. Tudja használni a gépkönyveket az előírások megkereséséhez.	Teljesen önállóan	Pontos, precíz munkavégzés,	IKT eszközök használata	Erdei László Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	4 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Elvégzi az egyszerűbb alkatrészek megmunkálásának CNC-technológiai tervezését.	Ismeri a CNC-technológiai tervezés lépéseit, dokumentációit.	Teljesen önállóan	Törekszik a biztonságos, szakszerű munkavégzésre.	IKT eszközök használata	Erdei László	2 óra

AI Alkalmazása a CNC Forgácsolásban	Értelmezi a megírt CNC-programokat, azokban módosításokat, kiegészítéseket hajt végre.	Ismeri a szabványos CNC-utasításokat.	Instrukció alapján részben önállóan	Gyakorlatias feladatértelmez és.	CNC nyelv programozása, AI használata	Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	8 óra
Gyártási Folyamat és Minőségellenőrzés	Elkészíti az egyszerűbb alkatrészek megmunkálóprogramját az adott vezérlő programozási nyelvén, a rendelkezésére bocsájtott ciklusleírások felhasználásával	Ismeri az esztergálási, marási, furatmegmunkálási utasításokat, ciklusokat.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik a biztonságos, szakszerű munkavégzésre. Gyakorlatias feladatértelmez és.	A dokumentáláshoz használt informatikai rendszer kezelése	Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea	6 óra
Projekt Bemutatása és Értékelése	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Prezentációkészítő program alkalmazása	Tóth Lajos, Vassné Pető Éva, Bugyáné Takács Tímea Erdei László	5 óra

	táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	típusait és azok kötelező tartalmát					
--	--	-------------------------------------	--	--	--	--	--

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
<p>Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába</p> <p>Bevezetés és Előkészületek</p>	<p>CNC-gépkezelés és -forgácsolás</p> <p>Történelem</p> <p>Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom</p>	<p>Bevezetés a projektbe, célok és elvárások ismertetése</p> <p>Az AI alapjainak áttekintése</p> <p>CNC gépek és AI szoftverek előkészítése</p> <p>Műszaki dokumentációk áttekintése</p> <p>Alapanyagok és eszközök előkészítése</p> <p>Bevezetés a CNC Forgácsolás Történetébe</p> <p>Fontos Történelmi Események</p> <p>Híres Feltalálók és Innovátorok</p> <p>Történelmi Dokumentumok Elemzése</p> <p>Történelmi Összefüggések Megértése</p> <p>Irodalmi Szövegek Kapcsolása a Projekthez</p> <p>Szakmai és Irodalmi Szövegek Összehasonlítása</p>
<p>Tanulók projektjeinek személyre szabása</p> <p>AI Alkalmazása a CNC Forgácsolásban</p>	<p>CNC-gépkezelés és -forgácsolás</p> <p>CNC-programozás alapjai</p> <p>Matematika</p>	<p>AI modellek készítése és tesztelése AI modellek alkalmazása a gyártási folyamatokban</p> <p>AI modellek finomhangolása</p> <p>AI modellek tesztelése és értékelése</p> <p>Bevezetés a Matematikai Modellezésbe</p>

		Adatok Gyűjtése és Elemzése Statisztikai Módszerek Alkalmazása Matematikai Modellek Készítése
Gyártási Folyamat és Minőségellenőrzés	CNC-gépkezelés és -forgácsolás CNC-programozás alapjai Idegen nyelv	Gyártási folyamat megkezdése AI támogatással Gyártási folyamat folytatása és minőségellenőrzés Hibák azonosítása és javítása AI segítségével Végső simítások és minőségellenőrzés Bevezetés a szakmai idegen nyelvbe Szakmai szókincs fejlesztése Szakmai szövegek olvasása és értelmezése Szakmai prezentációk készítése
Projekt Bemutatása és Értékelése	CNC-gépkezelés és -forgácsolás Idegen nyelv Kommunikáció- magyar nyelv és irodalom	Projekt bemutatásának előkészítése Prezentációk gyakorlása Projekt bemutatása Értékelés és visszajelzés Prezentációk bemutatása Szakmai szövegek írása Szakmai jelentések készítése

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Gyártás közbeni és gyártás utáni méretellenőrzést végez a megfelelő mérőeszkővel.	Ismeri a tolmérő, mikrométer, mélység- mérő tolmérő, a három ponton mérő furat mikrométer és az órás furatmérő felépítését, leolvasásának szabályait, a mérőhasábok és mérőórák, valamint az idomszerek rendeltetés szerinti használatát.	Törekszik a mérő- eszközök szakszerű használatára, kezelésére és állagának megóvására.	Önállóan minősíti az elkészült alkat- részt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállal az általa gyártott alkatrész minőségéért és az alkalmazott mérő- műszerek épségéért és pontosságuk megóvásáért.
2.	CNC megmunkálógépet működtet, bekapcsol, üzembesz állapotba hoz.	Ismeri a CNC gép részeit, az elektromos be- kapcsolási sorrendet, a gép üzembesz állapotba helyezéséhez szükséges lépéseket.	Betartja a CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltakat. Ügyel arra, hogy az eszközök és segéd- anyagok kiválasztásánál érvényesüljenek a fenntarthatóság szempontjai, mind az eszközök, módszerek kiválasztásában, mind a keletkező hulladék kezelésében.	Felelősséget vállal a CNC gépek kezelési és karbantartási utasításában foglaltak pontos követéséért és betartásáért.

3.	Előre megírt CNC programot betölt, tesztel.	Ismeri a programok betöltésének, tesztelésének, módosításának és paraméterezésének lépéseit.	Gondosan ügyel a CNC gépek kezelése a programozása során programok betöltésére és tesztelésére vonatkozó utasítások betartására.	Önállóan elvégzi a programbetöltést és tesztelést. Képes a hibák felismerésére, szükség szerint másokkal együttműködve javítást végez.
4.	Alkatrészt gyárt az előre elkészített program alapján.	Ismeri a programok futtatásának lehetőségeit.	Szem előtt tartja a selejtmentes gyártást.	Felelősséget vállal az általa gyártott munkadarab előirt minőségéért. Önállóan el tudja végezni a méretellenőrzést, eltérés esetén képes a méret korrigálására.
5.	Egyszerű munkadarabra megmunkáló-programot ír és tesztel	Ismeri a parancsokat és utasításokat, a programírás szabályait és a tesztelésük lehetőségeit.	Fontosnak tartja a CNC programozás és a programtesztelés szabályait.	Munkáját részben önállóan, segítséggel végzi. Képes a hibák felismerésére, javítására.
6.	Ellenőrzi az elkészült munkadarab méreteit, szükség esetén korrekciót hajt végre.	Ismeri a szerszámkopás korrekciót, annak típusait és alkalmazásukat.	Törekszik a mérőeszközök szakszerű használatára.	Önállóan minősíti az elkészült alkatrészt (jó, selejt és javítható). Felelősséget vállal az általa gyártott alkatrész minőségéért.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

Előadás: A diákok előadást tartanak, amelyben bemutatják a projekt céljait, folyamatát és eredményeit. Az előadás során a diákok prezentációkat, plakátokat és egyéb vizuális segédeszközöket használnak.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

Önreflexió: A diákok egy önértékelési lapot töltenek ki, amelyben értékelik saját teljesítményüket, motiváltságukat, kreativitásukat és problémamegoldó képességeiket. Az önreflexió során a diákok megfogalmazzák, mit tanultak a projekt során, és hogyan alkalmazzák a megszerzett ismereteket a jövőben.

5.2.2. Társak értékelése

Csoportos értékelés: A diákok csoportokban értékelik egymás munkáját, visszajelzést adnak a társak teljesítményéről, kreativitásáról és együttműködési készségeiről. Ez segít a diákoknak megérteni, hogyan látják őket mások, és hogyan tudnak fejlődni.

5.2.3. Tanári értékelés

Szóbeli visszajelzés: A tanár személyes beszélgetések során ad visszajelzést a diákoknak, lehetőséget biztosítva a kérdésekre és a további fejlődésre vonatkozó tanácsokra

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

1. Szakmaiság, szakmai tudás
2. Szakmai nyelv használata
3. Ötletesség, kreativitás
4. Önálló feladatvégzés
5. Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek
6. Kommunikáció
7. Érvelés

AI a szakmám (Divatszabó)
11. évfolyam

Projekt megnevezése: Női alkalmi ruha készítése
Projekttermék: Női alkalmi ruha
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</i> Női ruha készítése saját testalkatra, egyedi méretben AI segítségével. A tanulók célja, hogy a szalagavatójukra egyedi alkalmi ruhát készítsenek. A női ruhát a tanulók, tanári koordinálás mellett önállóan készítik el. A ruhát saját ötleteik alapján tervezik, testalkati sajátosságok figyelembevételével melyhez kutatómunkát végeznek, például divatlapokból és a mesterséges intelligencia bevonásával.
Időtartam: 34 óra
Előfeltételek: A ruháiparban alkalmazott szakmai eszközök, varrógépek, vasaló berendezések szakszerű biztonságos használata.
Előzetes ismeretek: A 9. és 10. évfolyamon megszerzett szakmai tudás alkalmazása. Szükséges-e a projekt elkezdésekor bemenetei mérés az előfeltételek meglétéről? IGEN/ <u>NEM</u>
Szükséges eszközök, alapanyagok: -Számítógépek internetkapcsolattal (Word, Excel, Corel) - Terméktároló állvány vállfával - Próbatükör - Szabásasztal - kézi ollók - szabásminta papír, másoló papír - varrógépek - Vasaló berendezések - szakkönyvek, tankönyvek, divatlapok - alapanyagok, méterárú kellékek, egyéb kellékanyagok Rajzeszközök: ceruza (2h, 2b), vonalzó

<p>Szerszámok: kézi varróeszközök (varrótü, gyűszű, gombostű, varratbontó)</p> <p>Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/</p> <p>-Barbie alapanyag (kevertszálas szövet) ebből 2m/fő</p> <p>- ragasztó bevonatos közbélés 0,5 m/fő</p> <p>- kellékanyagok: varrócérna, gomb, cipzár</p> <p><i>/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</i></p>
<p>A projekt megvalósítása során felhasznált források: tankönyvek, internet, képek</p>
<p>Félkész termékek tárolásának helye: tanműhelyben tároló állványon és polcokon készületségnek megfelelő állapotban</p>
<p>Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: külső ssd, pendrive</p>

1. A projekt megfelelése az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés a tanulókkal, egyéni igények felmérése	Az oktató segítségével önállóan ötlettel és tervezz.	Ismeri és felsorolja az ágazatban jellemzően használt alap-, segéd- és kellékanyagok fajtáit, sajátos tulajdonságait felhasználások módját	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik a pontos feladatvégzésre.	Tanulást segítő internetes információgyűjtést folytat az ágazatban használatos anyagfajtákról és jellemzőikről. Megismerkedik az AI használatával.	Szabó Erzsébet oktató	2 óra

Ötletelés a projekt személyre szabása	Képes a tanuló önállóan különféle alapanyagokat, hozzájuk segéd- és kellékanyagokat rendel.	Alkalmazói szinten ismeri az alap-, segéd- és kellékanyagok méréséhez szükséges mérő-eszközöket, azok használatát.	Betartja a mérőeszközök rendeltetésszerű és szabályos használatára vonatkozó szabályokat.	A mérőeszközök használatakor törekszik a pontos, precíz munkavégzésre	Alkalmazza az AI.	Szabó Erzsébet oktató	2 óra
A női ruha megtervezése az AI segítségével (az egyedi testalkat sajátosságainak figyelembevétele, különböző formaváltozatokból, színekombinációkból a legmegfelelőbb kiválasztása az alkalomhoz.)	Használja a kreatív ipari ágazatra jellemző alap-mintákat és formákat.	Ismeri a kreatív ipari ágazatban használt gyártmányok, termékek, alapminták és formák fajtáit, jellemzőit.	A minták és formák használata során betartja a minőségbiztosítási, minőségvédelmi előírásokat.	Törekszik a pontos precíz számításokra és mérőeszköz használatára, mérési pontosságra	AI segítségével megtervezi az elkészített ruhát.	Szabó Erzsébet oktató	4 óra
Méretvétel	Képes önállóan a méretvételre amelyet saját magán végez el.	Ismeri a helyes méretvételi szabályokat és módját.	A mérési és számítási feladatokat önállóan végzi, saját munkájával kapcsolatban	Törekszik a pontos munkavégzésre.	Alkalmazza a digitális eszközöket a méretvételi lap elkészítéséhez.	Szabó Erzsébet oktató	1 óra

			önellenőrzést végez.				
A kiválasztott női ruha alapmintájának, megszerkesztése	Alkalmazza a kreatív iparban használt alapvető irodai szoftvereket és digitális képalkotó programokat.	Alkalmazói szinten ismeri az alapvető irodai szoftvereket és digitális képalkotó programokat.	Munkavégzés során önállóan, felelősségteljesen és az elvárt gyakorlatnak megfelelően használja az informatikai eszközöket és programokat.	Nyitott új, a kor elvárásainak, igényeinek és újításainak megfelelő informatikai szoftverek megismerésére elsajátítására.	Használja és megtanulja az ágazatban használni az AI használatát, az alapminta szerkesztéséhez.	Szabó Erzsébet oktató	3 óra
Az alapminta módosításával, modellezésével a kívánt forma elérése, az alkatrészek kimásolása, szabásminta elkészítése	Egyszerűbb műszaki ábrákat, szerkesztett vagy metszeti ábrázolásokat értelmez	Ismeri az egyszerűbb műszaki ábrák, szerkesztett vagy metszeti ábrázolások elemeit.	Részben önálló munkát végez.	Kialakul a tiszta, precíz, gondos, átlátható munkavégzés iránti igénye.	Az oktató bemutatja a digitalizált szabásminta készítés menetét, eszközeit.	Szabó Erzsébet oktató	5 óra
Szabás	Megfigyelés vagy mintautáni szabadkézi rajzot készít	Ismeri a szín- és formavilágot, annak alkalmazási lehetőségét	A munkavégzés során képes a pontos munkára.	Törekszik a harmóniára és esztétikai érzéke fejlesztésére	Az oktató az internetes videók megtekintésével bemutatja a digitálisan vezérelt szabás folyamatát.	Szappanos Tímea külső gyakorlati munkahely oktató	2 óra

Női ruha összeállítása: kézi és gépi munkafolyamatokkal, kéruha próba beiktatásával	Önálló elképzelés alapján modell, minta, vázlat segítségével terméket állít elő	Ismeri és definiálja az egyszerű termék-technológiai folyamatokat, módszereket és munkaműveleteket	Betartja a terméktechnológiai és minőségbiztosítási előírásokat és szabályokat	Törekszik a gyors, hatékony és minőségi munkavégzésre.	Az oktató internetes videók segítségével bemutatja az egyes rész műveletek, automatizált munkavégzését. (Például zsebzőautomata)	Szappanos Tímea külső gyakorlati munkahely oktató	12 óra
Késztermék végleges levasalása és tárolása	Önállóan képes a ruha levasalására és tárolására	Ismeri a tárolás és a vasalás folyamatát.	Betartja a vasalás technológiájának munkafolyamatát.	Törekszik a pontos munkavégzésre.	Raktározási műveletek digitalizálásának ismertetése.	Szappanos Tímea külső gyakorlati munkahely oktató	1 óra
Összes óraszám							34 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	A legújabb trendekről, divatirányzatokról információkat gyűjt.	Ismeri a divat változásait, jellemzőit, az Internet lehetőségeit.	Munkája során szem előtt tartja a divattrendek változását, fejlődését, törekszik a folyamatos önképzésre.	A legújabb trendekről, divatirányzatokról önállóan gyűjt információkat.
2.	Használja a ruhaipar alapvető irodai szoftvereit és a szakmai programokat.	Alkalmazói szinten ismeri a ruhaiparban használt szakmai szoftvereket és digitális képkalkoló programokat,	Nyitott új, a kor elvárásainak, igényeinek és újításainak megfelelő informatikai szoftverek megismerésére, elsajátítására. AI alkalmazás bevezetése a szakmában.	Munkavégzése során önállóan, felelősségteljesen és az elvárt gyakorlatnak megfelelően használja az informatikai eszközöket, programokat.
4.	Előkészíti a munkaterületet a ruhaipari tevékenység munkavédelmi szabályait figyelembe véve.	Ismeri a ruhaipari tevékenységre vonatkozó tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés szabályait és módszereit.	Elkötelezett a biztonságos munkavégzés mellett.	Betartja a tűz-, munka-, baleset-, egészség- és környezetvédelmi előírásokat, a hulladékkezelés szabályait, és munkakörnyezetében ügyel ezek betartására.
6.	Szakszerűen használja a ruhaipari anyagvizsgáló berendezéseket, eszközöket az optimális anyagválasztás érdekében.	Ismeri a ruhaipari anyagvizsgáló berendezéseket, eszközöket, használatukat.	Szem előtt tartja a vizsgálati eredményeket a legoptimálisabb anyagkiválasztás érdekében.	Innovatív megoldásokat kezdeményez az anyagvizsgáló eredmények alapján.
7.	Használja a divatszabó szakmára jellemző díszítő anyagokat, kellékeket, technikákat.	Átfogóan ismeri a díszítőanyagok, kellékek és technikák fajtáit, össze dolgozhatóságát.	Nyitott új díszítő anyagok, kellékek, technikák megismerésére.	

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: */előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./*

- A tanulók a szalagavatójuk során mutatják be a ruháikat a duális partner és a többi résztvevő részére.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: A munka végén a tanulóknak vissza kell csatolniuk projekttervhez

- Tanulói önértékelés
- A kitűzött célok és az eredmények összehasonlítása

5.2.2. Társak értékelése

-A tanulók értékelik egymás munkáját szóban. Ismertetik észrevételeiket, tanácsokkal látják el egymást, így segítve egymás munkáját.

5.2.3. Tanári értékelés

- Folyamat értékelés, komplex, átfogó értékelés szóban és írásban (érdemjegy)
- Projektfolyamat értékelése
- Projekt termék értékelése

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

- Szakmaiság, szakmai tudás (részben)
- Szakmai nyelv használata (részben)
- Ötletesség, kreativitás
- Önálló feladatvégzés
- Kommunikáció
- Önértékelés

AI a szakmám (Szociális ápoló és gondozó)
11. évfolyam

Projekt megnevezése: Jobb veled a világ!

Projekt témaköre: *Feladattal vezérelt esetleírás készítése a stroke-s beteg mobilizációjáról, kiemelve a VR szemüveg használatának előnyeit, valamint a család és az unokák szerepét az immobil páciensek rehabilitációjában.*

Projekttermék: Legalább 5 oldal terjedelmű dolgozat, amely felhasználható a stroke-s, immobil betegek fizikai és mentális rehabilitációjában, valamint a tanulók szakmai vizsgájához való felkészülésében. A Liptai Elza Idősek Otthonában kipróbálni a VR szemüveg használatát az arra nyitott lakóknál, előnyben részesítve a stroke-n átesett, immobil ellátottakat. (pl. elképzeltetni velük, hogy a kis unokákat ölbe veszik, játszanak velük, vagy részt vesznek az esküvőjükön, stb). Előtte a tanulók irányított kérdések segítségével interjúkat készítsenek a lakókkal, hogy mit szeretnének még megvalósítani, milyen álmaik, céljaik vannak a szemüveg célirányos használatához. Valamint a hallgatókkal is kipróbáltatni a szemüveget, érzékenyítve őket az ellátásra szorulóknak kiszolgáltató helyzetére, a segítség által nyújtott öröme, erőre.

A projektben résztvevők: 11. osztályos szociális ápoló és gondozó, valamint 9. osztályos kisgyermek gondozó és nevelő tanulók, felkészítő tanárok, Liptai Elza Idősek otthonának dolgozói, felkészítő tanárai, lakói

Projekt felelősök: Papp Ibolya, Boczák Zsolt

II. A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások)

II.1. A projekt célja: *A stroke-s betegekkel kapcsolatos információk önálló megszerezése. A tanulók érzékenyítése a súlyos, ágyban fekvő betegek ellátására, fizikai és mentális támogatására, rehabilitációjára. Felkészítésük a szakmai vizsgára, valamint a munkába állásra illetve a továbbtanulás lehetőségeire. (pl. szociális és rehabilitációs szakgondozó, szakápoló, stb.) A társas kapcsolatok, felelősségvállalás, probléma megoldás, kommunikáció fejlesztése. Nyitottá tenni őket az új dolgok iránt, ami a saját, illetve a rájuk bízott gondozottak fejlődését szolgálja.*

II.2. A tanulók készségének fejlesztése:

- a nyelési, beszédproblémával küszködő beteg ápolásában, az immobil beteg fokozatos mobilizálásában
- az érzelmi és szociális intelligenciájukkal, a verbális és nonverbális kommunikációjukkal kapcsolatosan
- megfigyelés, empátia, társas kapcsolatok, erőszak mentes kommunikáció, segítő készség, beteg hozzátartozó segítése

II.3. A tanulók ismeretének bővítése:

- A stroke okairól, rizikó faktorairól, diagnosztikájáról, tünetekről, kezeléséről, rehabilitációjáról
- Az idősellátásban, betegellátásban betöltött szerepükről, kompetenciájukról
- A prevenció szintjeiről, a terciér prevenció által nyújtott lehetőségekről
- A stroke-s beteg ápolásával, gondozásával kapcsolatos feladatokról
- A stroke-s beteg rehabilitációjáról

- A család szerepéről a beteg állapotának javulásában
- A generációk kapcsolatáról a családban
- Az alfa és a veterán generáció kapcsolatáról
- A mesterséges intelligencia használatáról

III. Dokumentációk: tankönyvek, jegyzetek, ellátás dokumentálásához szükséges nyomtatványok, fényképek, rajzok, ábrák, leírások

IV. /meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/

Időtartam: 34 óra

Előfeltételek: nincsenek

Előzetes ismeretek: nem szükséges

Szükséges eszközök, alapanyagok: VR szemüveg, járókeret, ülőkocsi, betegemelő, beteg fürdető szék, hajmosó tál, kapaszkodó, ágyasztal, támbot, rollátor, WC magasító,

Rajzeszközök: rajzlap, A4-es lapok, fénymásoló papír, toll, ceruza, színes, filctoll, zsírkréta

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: -

A projekt megvalósítása során felhasznált források: Tankönyvek, jegyzetek, leírások, internet, film, kutatások

Félkész termékek tárolásának helye: Kornisné Liptai Elza Idősek otthona, oktató teremben zárt szekrényben.

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: mappa

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanuló bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat. Együttműködés a különböző nézőpontok, javaslatok meghallgatásában, megvitatásában. Ha szükséges a konfliktusok megoldásában	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Az osztálytársak egészségi, életkorabeli és mentális állapotát figyelembe véve kommunikál, meggyőződik a kommunikáció sikerességéről.	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Internet böngésző, digitális könyvek, tankönyvek használata. Interaktív korfa ismerete, kereső-programok alkalmazása.	Papp Ibolya, Boczák Zsolt	2 óra
Tanulók projektjeinek személyre szabása	Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és	Ismeri az énvédő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a	Képes az önálló személyiségfejlődésre az elsajátított	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására és a	Papp Ibolya	2 óra

	módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel	személyiségtípusok azonosítására. Képes az önálló munkára	módszerek és technikák alapján. Leleki egészsége karbantartására különböző rekreációs technikákat alkalmaz és gyakorol.	kiegyensúlyozott munkavégzésre. Megfelelő hozzáállással közelít a szakmai és gyakorlati teendőkhöz.		
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	Az eltérő szituációkban adekvátan használja a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat. Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket	A kommunikáció fogalma, jelentősége, csatornái kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők. A kapcsolattartás szabályai, elvárásai. Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival	Instrukció alapján részben önállóan Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani.	Vállalja az önprezentációt, mások jelenlétében. Kész a családi identitás, szerepek megismerésére, önkifejezés gyakorlására. Alkalmazza az önismeretfejlesztés, és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.	Digitális kommunikációs eszközök használata Online felületek ismerete, használata. Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat	Papp Ibolya és Vassné Pető Éva	2 óra

motivációs, érzékenyítő film feldolgozása	véleményalkotás, kommunikáció, vita, megbeszélés	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait	IT eszközök és internet használata (laptop, projektor, youtube)	Baracska Gergely Papp Ibolya	3 óra
Ismeretszerzés megadott témakörben. 1. interjúk tartalmi követelményei, elkészítése 2. Stroke-al kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása. 3. VR szemüveg	adatfeldolgozó készség, szövegértés, lényegkiemelés Legalább egy idegen nyelven alapvető fogalmakat megért, egyszerűbb kérdésekre válaszol és Szövegértés, lényeg kiemelés,	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat. Törekszik arra, hogy tájékozódjon az egyes	Instrukció alapján részben önállóan	Nyitott arra, hogy kommunikációs képességeit folyamatosan fejlessze. Asszertív módon kommunikál.	Internet böngésző, digitális könyvek használata. keresőprogramok, böngészők alkalmazása	Papp Ibolya és Dóka Tünde	5 óra

alkalmazásának lehetőségei rehabilitációban.	gyakorlati feladatok biztonságos kivitelezése A szemüveg használatának elsajátítása	technológiák és eszközök hatékonyságának jellemzőiről, energiafogyasztásukról, környezeti hatásukról. Fontosnak tartja ezen jellemzők ismeretét.					
Megszerzett ismeretek, gyakorlatba ültetés - ellátottak interjúztatása - ápolási folyamatok - mobilizálás - VR szemüveg használata	Együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit,	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait		Papp Ibolya, Dóka Tünde	10 óra
Az elkészített interjúk, valamint a tapasztalatok elemzése csoportmunkában	együtműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit,	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait	IT eszközök használata (laptop, projektor)	Papp Ibolya	5 óra

nézőpontok összehasonlítása, összegzés		tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílu-sokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.					
” Tapasztalataim az időseknél alkalmazott VR szemüvegek használatáról a rehabilitációban” esszé készítése	Együttműködés, logikus gondolkodás, lényegkiemelés, kommunikációs készség fejlesztése	Ismeri a kommunikációs alapelveket, a legfontosabb alapfogalmakat, a kommunikáció működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet-típusait, a kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs eszközöket.	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli	Egyéni és team munkában a saját kompetenciahatárok figyelembevételével végzi feladatait	Szövegszerkesztő program készítése	Papp Ibolya és Boczák Zsolt	2 óra
Kimeneti google forms mérés	érzékenyítés eredménye, véleményformálás Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival	Törekszik a mindennapi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.	Google forms használata	Papp Ibolya és Vassné Pető Ágnes	1 óra

	képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.		jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.				
Bemutató készítése a projektről.	Alapvető digitális kompetenciái és információ-kezelési képessége alapján táblázatokat használ, szövegeket szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.	Törekszik a minden-napi munkája során használt informatikai eszközöket kezelni, alkalmazni, beállítani. A jelentkező problémákat közvetlen felettesének jelzi.	Munkája során betartja az etikus médiahasználat szabályait, eszerint jár el. Betartja az adatkezelési szabályokat.	prezentáció készítő program alkalmazása	Papp Ibolya, Boczák Zsolt	2 óra

TEVÉKENYSÉG	TERV KEZDETE	TERV IDŐTARTAMA	TÉNYLEGES KEZDÉS	TÉNYLEGES IDŐTARTAM	KÉSZÜLTSÉGI SZINT
Projekt indító megbeszélés	szept. 23. 09.	2	0	0	0%
Tanulók projektjeinek személyreszabása	szept. 23. 11.	2	0	0	0%
Bemeneti mérés	szept. 24. 08	2	0	0	0%
Ismeretszerzés	szept. 24	5	0	0	0%
Gyakorlatba ültetés	szept. 25	10	0	0	0%
elemzés, összegzés	szept. 26	5	0	0	0%
motivációs fil feldolgozása	szept. 25.	3	0	0	0%
esszé készítése	szept.- 28.	2	0	0	0%
kimeneti mérés	szept. 28	1	0	0	0%
Bemutató készítése	szept. 28	2	0	0	0%

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3.A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép ismerete
Tanulók projektjeinek személyre szabása	szociális ágazati alapképzés Német nyelv Lelki egészségvédelem	Szakmai személyiségfejlesztés: Kommunikációs készségfejlesztés Viselkedéskultúra A reális énkép ismerete Egészséges életmód: egészséges táplálkozás, mozgás szerepe Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Kapcsolatok és tárgyalástechnika
Bemeneti mérés google forms segítségével (interjú)	szociális ágazati alapképzés Matematika	digitális eszközök és internet használata alapműveletek, diagrammok
Ismeretszerzés a megadott témakörben	Klinikai ismeretek Ápolástan Egészségügyi ismeretek Társadalomismeret	A stroke Strokos beteg ápolási és rehabilitációs szükségletei Tercier prevenció, rehabilitáció a eszközei és gyakorlata a Stroke történet áttekintése. család szerepe a beteg ellátásában, Vezető halálokok, A társadalmi helyzet és az egészség

	<p>Szociális és mentálhigiénés ismeretek</p> <p>Képességkibontakoztató fejlesztés</p> <p>Digitalis kultúra</p>	<p>Krízis - kitől kérhetek segítséget, Életkorok mentálhigiénéje</p> <p>Félelem, szorongás, stressz és kezelésük</p> <p>Krízis, krízisintervenció</p> <p>Veszteségek, gyász, gyászolás</p> <p>Kiégés, Burnout és a Helfer szindróma</p> <p>Kommunikáció, társas kapcsolatok, empátia, érzelmi intelligencia, ön és társismeret,</p> <p>Mesterséges intelligencia, VR szemüveg használata az egészségügyben.</p>
<p>Megszerzett ismeretek kiscsoportos feldolgozása irányított kérdések segítségével, ezek előadása, megbeszélése</p>	<p>Egészségügyi ismeretek</p> <p>Társadalomismeret:</p> <p>Szociális ismeretek:</p> <p>Lelki egészségvédelem</p> <p>Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei</p>	<p>vezető halálokok, rizikófaktorok</p> <p>egészségkultúra, stroke diagnosztikája, terápiája, rehabilitációja</p> <p>A mai magyar társadalom. Időshelyzet, egészségügy helyzete</p> <p>Krízis – kitől és hol kérhetek segítséget</p> <p>Életkorok mentálhigiénéje</p> <p>Félelem, szorongás, stressz és kezelésük</p> <p>Krízis, krízisintervenció</p> <p>Veszteségek, gyász, gyászolás</p> <p>Kiégés, Burnout és a Helfer szindróma</p> <p>Szakmai kommunikáció-, és készségfejlesztés:</p> <p>Énkép, önismeret, társismeret</p> <p>Erőszak- és akadálymentes kommunikáció</p> <p>Kapcsolatok és tárgyalástechnika</p>

	Gondozási, ápolási szükségletek felmérése: Testnevelés	Szükségletek és erőforrások A mozgás szerepe a mindennapi életben
képelemzés csoportmunkában és nézőpontok összehasonlítása, összegzés	Szociális munkavégzés ismeretei és eszközei Lelki egészségvédelem	Szakmai kommunikáció-, és képességfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Életkorok mentálhigiéniéje Félelem, szorongás, stressz és kezelésük
motivációs filmfeldolgozása	Lelki egészségvédelem	Szociális ismeretek: Életkorok mentálhigiéniéje Félelem, szorongás, stressz és kezelésük
” Tapasztalataim az időseknél alkalmazott VR szemüvegek használatáról a rehabilitációban” esszé készítése	Szociális ágazati alapképzés Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom Vázlatkészítés, szövegtípus meghatározása
kimeneti google forms mérés	Lelki egészségvédelem Matematika	Szakmai kommunikáció-, és képességfejlesztés: Énkép, önismeret, társismeret Kapcsolatok és tárgyalástechnika Arányosítás, százalékszámítás
Bemutató készítése a projektről	Szociális ágazati alapképzés	Egészségügyi ismeretek: egészségkultúra Társadalomismeret: A mai magyar társadalom

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Az elsajátított szakmai kifejezéseket szóbeli és írásbeli kommunikációja során is használja. Erőszak- és akadálymentes kommunikációt alkalmaz az ellátottakkal és a kollégákkal. Szakértelmét elméleti és gyakorlati síkon tovább fejleszti, amelyet munkája során sikeresen alkalmaz.	Érti és megérti a mások által használt szakmai kifejezéseket. Pszichés problémákat, érzelmi igényeket nevez meg. Ismeri saját szakmai illetékességének határait.	Törekszik a minél szélesebb körű szakmai ismeretek elsajátítására. Reális önismerete van. Elfogadja a szakmaetikai irányelveket.	A már elsajátított szakmai kifejezéseket igyekszik önállóan, a szövegkörnyezetnek megfelelően használni. Tiszteletteljes, másokra figyelve érzékeli a változásokat. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.
2.	Megfogalmazza az emberi szervezet működésének problémáit, tüneteit. Kompetenciahatárán belül cselekszik, illetve a megoldásban játszik szerepet.	Ismeri az emberi test felépítését, működését. Tisztában van azzal, hogy mikor kinek milyen jelzéseket kell megtenni a működésbeli eltéréssel kapcsolatban.	Elfogadja a beteg ember szubjektív panaszait, empátikus azok megszüntetése iránt.	Észleli a betegségek kialakulását, megjelenését, és a tünetek megjelenésekor jelzéssel él az illetékes szakember/ek/ felé. Vezetői és orvosi irányítással részt vesz a járványok megakadályozásában, a terjedés megelőzési feladataiban.
3.	Szükségletfelmérés során feltárja az idősek, pszichiátriai betegek,	Ismeri a gyógyszerek fajtáit, beadási módjait.	Szem előtt tartja a gyógyszerelés szükségességét, és	Orvosi irányítással segítséget nyújt a gyógyszeres terápia

	szenvedélybetegek, fogyatékosággal élő személyek gyógyszerelési nehézségeit.		segítséget nyújt a szakápolásban dolgozó személyzet tagjainak az ellátottal való elfogadtatásban. Ismeri a hulladék és veszélyes hulladék kezelésének módját, szabályait.	megvalósításában.
4.	Részvesz, megtervezi a gondozás és alapápolás lépéseit, folyamatát.	Ismeri a gondozási, alapápolási feladatokat egy ellátott kapcsán mind belgyógyászati, mind sebészeti betegségek esetén.	Kész a közös munkára a gondozó, ápoló személyzet tagjaival.	Másokkal együttműködve végzi a gondozási, ápolási feladatokat. Vezetője utasítása szerint, és a szakmai protokollok betartásával végzi szakmai tevékenységét, a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi feladatok ellátása mellett.
5.	A kliens/ellátott komfortérzetének megteremtése érdekében használja a szociális munka értékeinek, elméletének és gyakorlatának összekapcsolódó rendszerét.	Ismeri a szociális munka színtereit, értékeit. Ismeri a szociális munka értékbeni és etikai szabályait	Szem előtt tartja a kliens/ellátott helyzetét a társadalmi konfliktusok kezelése mellett, valamint nyitott az új megoldásokra a különböző kapcsolatok hatékony működése érdekében	A kliens személyére szóló megoldásokat keres a munkavégzése során. A személyzet tagjaival együttműködve hoz döntéseket a kliens/ellátott problémáinak megoldása érdekében.
6.	Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képesség	Tisztában van a szociális munka kulcskompetenciáival.	Törekszik a kulcskompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcskompetenciákat, segít az önálló döntéshozatalban

	tevés kompetenciákat.			
7.	Hatékonyan bekapcsolódik az esetmegbeszélő csoportok működésébe, esethozóként, illetve az esetmegbeszélő csoport tagjaként	Ismeri azokat a helyzeteket, problémákat, eseteket, amelyek esetmegbeszélés témái lehetnek	Szem előtt tartja az esethozó problémáját és a környezetnek ehhez való viszonyulását	Az eset megoldása során felelősséget vállal a saját, illetve a csoport munkájáért.
8.	Az egyén komfortérzetét veszélyeztető probléma több szempontú megközelítése során bekapcsolódik a lehetséges megoldási módokba a veszélyeztető probléma elhárítása érdekében.	Ismeri a problémamegoldási modell fázisait.	Javaslatokat tesz a hatáskörébe tartozó problémák esetleges megoldásaira.	Másokkal együtt értékeli a problémamegoldás lehetséges eredményeit
9.	Mentálhigiénés ismeretei által képes a jól és rosszul működő természetes támaszok azonosítására, a jól működő természetes támaszok megkeresésére	Ismeri a mentálhigiéné alapfogalmait, a jól és rosszul működő természetes támaszokat	Törekszik a kompetenciáinak figyelembevételével a leginkább megfelelő természetes támasz kiválasztására.	Önállóan és a team tagokkal együttműködve, a segítő kapcsolat felhasználásával végzi tevékenységét.
10.	Támogatást nyújt a családi és személyes kapcsolatok megtartása céljából a kliens/ellátottak részére.	Ismeri a mentálhigiénés segítés módszereit.	Szem előtt tartja a pozitív személyes és családi kapcsolatok kialakítását.	Új megoldásokat kezdeményez a megfelelő családi és társas kapcsolatok kialakítására a

				kliensek és ellátottak érdekében
11.	Segítő, támogató tevékenységet végez krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek körében	Ismeri a segítő, támogató technikákat a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek és fogyatékossgal élő személyek segítésére	Empatikus a krónikus betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossgal élő személyek problémái iránt	Önálló javaslatokat fogalmaz meg a célcsoportok problémáinak megoldására, helyzetük javítására
12.	A lehetséges szociál-politikai megoldásokat feltárja, és közülük az egyén számára a legmegfelelőbb módszereket kiválasztja.	Ismeri a szociál-politika támogatási és ellátórendszerét. Az egyén számára a legmegfelelőbb tájékoztatást nyújtja.	Szem előtt tartja a kliens problémáját, és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együttműködve hoz döntéseket a társadalmi erőforrások elosztásában
13.	A célcsoportok ellátása során adekvátan használja a társadalmi helyzet ismerveit és az ezeket célzó jogszabályokat	Ismeri a fogyatékossgal élő személyek, idősek és pszichiátriai betegek társadalmi helyzetét, esélyegyenlőségüket célzó jogszabályokat.	Szem előtt tartja a különböző társadalmi rétegeket célzó jogszabályokat.	Segítséggel, útmutatással szolgál a különböző célcsoportok problémáinak megoldása érdekében.
14.	Értelmezi az ellátott személy szükségleteit, megszüntetésük érdekében alternatívákat állít fel, és ezeket kivitelezzi.	Ismeri a szükségleteket, erőforrásokat és a helyi cselekvési lehetőségeket.	Szem előtt tartja az ellátott egyén szükségleteit.	A csapattagokkal együttműködve igyekszik a szükségletek mielőbbi kielégítésére.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: Önreflexió során jellemzik az elsajátított tudást, a fejlődésüket, erősségüket és még amiben fejlődniük szükséges

A projekt végén a tanuló visszajelez a projektben tapasztaltakkal kapcsolatosan. Hogy érezte magát, mennyire tudott bekapcsolódni, mit tanult, milyen készségeket sikerült elsajátítani, miben fejlődött? Mit csinált jól? Mit csinálna másképp? Miben kell fejlődnie? Milyen erősségeket fedezett fel magában?

5.2.2. Társak értékelése:

Rövid összefoglalással: Előre meghatározott szempontok szerinti értékelés, amely segít megtanítani a diákokat, hogy reálisan értékeljék társaikat. Milyen erősségeket vett észre az osztálytársánál? Miben kellene fejlődnie? Mennyire tudott együttműködni vele a projekt során.

5.2.3. Tanári értékelés:

Beszélgetés során szóbeli visszajelzés a teljesítménnyel, erősséggel, fejlődési területekkel kapcsolatban.

A csoport mennyire tudta megvalósítani a kitűzött célt. Miben voltak erők és milyen területeket kell fejleszteniük. Milyen volt a csoporttagok egymáshoz való viszonya, mennyire tudtak együttműködni, hogy kezelték a problémákat, konfliktusokat.

Egyénileg: az egyes tanulók hogyan viszonyultak a projekthez, a csoporthoz, a feladatokhoz. A feladatokat elvégezte? A rábízott munkát mennyire sikerült elvégezni. Hozzáállása, mivel lehetett motiválni. Milyen erősségeket tapasztaltunk nála, miben kell fejlődnie?

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: (1-5-ös skálán: 0 nem teljesítette, 1 gyengén teljesítette, 2 teljesítette, 3 közepesen teljesítette, 4 jól teljesített, 5 kiválóan.

- Felkészülés a tanórákon, házi feladatok, egyéni munkák, gyűjtő munkák, hozzászólások, együttműködés a csoporttagokkal, probléma megoldás, konfliktus kezelés, társas kapcsolatok, kommunikáció

- Érvelés, kommunikáció, -Digitális kompetenciák, -Szakmai tudás, szakmai kompetenciák, -Szakmai idegennyelv ismerete, -Alkotókészség

AI a szakmám (Közszolgálati technikus)
11. évfolyam

Projekt megnevezése: AI vagy lövök! Avagy bevezetés a mesterséges intelligencia rendészeti használatába
Projekttermék: Prezentáció, mely bemutatja a projekt során megismert mesterséges intelligenciát használó területeket. Mesterséges intelligenciával generált szövegek, képek, zenék.
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) A projekt célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a mesterséges intelligencia alapjaival és alkalmazási lehetőségeivel a rendészeti technikus képzés különböző területein.
Időtartam: 20 óra
Előfeltételek: -
Előzetes ismeretek: Okoseszköz-használat, számítógépes ismeretek, alapfokú nyelvtudás
Szükséges eszközök, alapanyagok: Számítógép internetkapcsolattal, telefon
A projekt megvalósítása során felhasznált források: internet, filmek, képek
Félkész termékek tárolásának helye: közös tárhely
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: közös tárhely

1. A projekt megfelelése az ágazati alapkötés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
1. Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába	Kreativitás, felelősségvállalás, önállóság fejlesztése és erősítése.	A projekt elemeinek meghatározása.	A tanulók önállóan, tanári útmutatással döntenek a projekt témáiról és megvalósításának módjáról.	Együttgondolkodás, fegyelem. Feladatát éber és kritikus szemléletben végzi.	Általános internethasználati készségek.	Szabó Pál	1 óra
2. Tanulók projektjeinek személyre szabása	Kapott feladatainak végrehajtása során a hierarchia betartásával működik együtt a projektfelelőssel.	Az egyénre szabott feladatok, részfeladatok pontos ismerete.	A diákok önállóan, egymással együttműködve valósítják meg a projektet.	Egyéni, páros és csoportmunkában dolgozva, a tanulók elkötelezettek a projekt céljának megvalósítása érdekében.	Feladatok meghatározása és rögzítése Excel-táblázatban.	Szabó Pál	1 óra
3. Mesterséges intelligencia formáinak megismerése a	Értelmezi és ismerteti írott szöveg	Szövegértés, műelemzés.	Tanári útmutatással,	Nyitottan közelíti meg a	Film megtekintése.	Szabó Pál (Boczák Zsolt)	2 óra

popkultúrában (Isaac Asimov regényei, novellái, Terminátor, 2001: Űrodüsszeia, Matrix, Battlestar Galactica). Szövegelemzés MI-val.	vagy audiovizuál is anyag tartalmát.		önállóan végzi feladatát.	kiválasztott műalkotást.			
4. Szövegfordítás, szinkronfordítás MI segítségével.	Okoseszközök használata, képek készítése.	Ismeri a gépi fordítás lehetőségeit, magabiztos nyelvtudással rendelkezik a félrefordítások kiszűrésére.	Önállóan képes fordítást végezni.	Pontos és precíz munkavégzés.	Internetes keresés, fordítóprogramok használata.	Szabó Pál (Antal Károly)	2 óra
5. Statisztikai elemzések, prediktív modellezés.	Szöveges adatokat egyenletekké rendez.	Lineáris egyenletek és valószínűségszámítás ismerete.	Tanári segítséggel, egyénileg és csoportmunkában végzi feladatát.	Pontos és precíz munkavégzés.	Tudományos számológép használata.	Szabó Pál (Martinek Miklósné)	2 óra
6. Automatikus szövegfelismerés, és gépelési hibák felismerése.	Szabatos szövegalkotás.	Szövegszerkesztő programok és okoseszközök diktálási funkciói.	Önállóan dolgozik.	Pontos és precíz munkavégzés.	Microsoft Word és Android rendszerek ismerete.	Szabó Pál (Tóth Lajos)	2 óra
7. Szövegek, képek és hangok generálása	Utasítások egyértelmű	ChatGPT, Copilot, Dall-E	Megadott keretek között	Kreatív ötleteit törekszik	Böngészők kezelése, szöveg	Szabó Pál (Tóth Lajos)	4 óra

mesterséges intelligenciával.	megfogalmazása.	és SUNO eszköz ismerete.	önállóan dönt a létrehozandó alkotásokról, szükség esetén segítséget kér.	szakmai szókinccsel kifejezni.	másolása és beillesztése.		
8. Felderítés és megfigyelés, Adatfeldolgozás és elemzés, Logisztika és ellátás megvalósítása MI segítségével. Kiberbiztonság és autonóm rendszerek (drónok, robotok).	Összefüggések felismerése, lényegkiemelés, logikus gondolkodás.	Alapvető taktikai ismeretek	Tanári útmutatással, önállóan, párban és csoportban végzi feladatát.	Fegyelmetten, társaival együttműködve végzi feladatát.	Képek, videók, szimulátorok megtekintése a témákkal kapcsolatban.	Szabó Pál (Csige János)	6 óra

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
1. Mesterséges intelligencia formáinak megismerése a popkultúrában (Isaac Asimov regényei, novellái, Terminátor, 2001: Űrodüsszeia, Matrix, Battlestar Galactica). Szövegelemzés MI-val.	Magyar nyelv és irodalom	Regények, filmek értelmezése, elemzése.
2. Szövegfordítás, szinkronfordítás MI segítségével.	Angol nyelv	Idegen nyelvű szöveg fordítása.
3. Statisztikai elemzések, prediktív modellezés.	Matematika	Matematikai statisztika, valószínűség számítás, becslés.

4. Automatikus szövegfelismerés, és gépelési hibák felismerése.	Digitális kommunikáció és gépirás I.	Gépirás.
5. Szövegek, képek és hangok generálása mesterséges intelligenciával.	Digitális kultúra	Szöveg-, kép- és hangszerkesztés.
6. Felderítés és megfigyelés, Adatfeldolgozás és elemzés, Logisztika és ellátás megvalósítása MI segítségével. Kiberbiztonság és autonóm rendszerek (drónok, robotok).	Honvédelmi alapismeretek Történelem Digitális kultúra	Felderítés, rejtőzködés. Harcászati stratégiák megismerése. Szimuláció.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1. Ágazati alapoktatás szakmai követelményei	Írásban és szóban kommunikál, a kialakult konfliktushelyzetet hatásosan kezeli Metakommunikációján belül a testbeszédét verbális kommunikációjához tudatosan igazítja.	Azonosítja a kommunikációs partner érzelmi állapotát és az ahhoz társuló esetleges konfliktushelyzetet. Érti a testbeszéd jeleit, alapszinten alkalmazza a metakommunikációs eszközöket.	Törekszik az esetleges kommunikációs zavarok feloldására. Figyelemmel kíséri a kommunikáció menetét, törekszik az eredményes befejezésre.	Felelősséget vállal a kijelentéseiért. Felelősséget vállal a nonverbális kommunikációjáért.
2. Szakmairányok közös szakmai követelményei	Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközöket, berendezéseket kezel, használ, adatrögzítést végez.	Alkalmazói szinten ismeri a hivatalos kommunikáció műfaji jellemzőit. Ismeri az alapvető szerkesztési,	Precízen, igényesen végzi dokumentációs tevékenységét. A szolgálati hely és a rendszeresített technikai eszközök	Feladatait önállóan végzi.

		adatnyilvántartási felületek felhasználói funkcióit, lehetőségeit.	használata során törekszik a fenntarthatósági szempontok (energiahatékonysági, hulladékkezelési szempontok) érvényesülésére.	
3 Rendészeti technikus szakmai követelményei	Megbízási szerződésben foglaltak alapján a megbízó utasítása szerint, de a személyiségi jogokra vonatkozó, az adatvédelemre és információszabadságra vonatkozó szabályok betartásával jogi vagy természetes személyről, tárgyról információt szerez be, kutatást végez, adatokat összesít és írásbeli jelentésben a megbízónak átadja.	Ismeri a személyiségi jogok védelmére vonatkozó szabályokat. Felhasználói szinten ismeri az adatrögzítésre alkalmas eszközöket. Ismeri a személyes, a különleges és a közérdekű adatok fogalmát. Ismeri az állami, szolgálati, magán és üzleti titok megkülönböztető jellemzőit.	A rábízott adatokat, információkat bizalmasan kezeli, melyért felelősséget is vállal. Az információszerzésben kitartó és kreatív.	Egyéni feladatmegoldás esetén önállóan végzi munkáját Csapatmunka esetén a vezető irányítása mellett a társakkal együttműködve hozza meg döntéseit.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: *a generált képek, szövegek, hangok megosztása.*

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: szóbeli értékelés

5.2.2. Társak értékelése: szóbeli értékelés.

5.2.3. Tanári értékelés: átfogó folyamatértékelés. A részfeladatok egyenkénti értékelése.

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok: A tanulóknak elmondjuk a projekt elején, hogy minden részfeladatot külön-külön értékel az adott oktató. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a rendész szemléletet követve, mindenki a legjobb tudását nyújtsa a projekt során.

Lifeskills
(Gépészet, Szociális, Kreatív, Rendészet és közszolgálat ágazat)
10. évfolyam

Projekt megnevezése: Az élet nem habos torta....
Projekttermék: Plakát készítés + 1 perces kis videó
<p>A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) <i>/meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/</i></p> <p>A projekt célja, hogy a tanuló a mindennapi élethez tartozó feladatokra fel tudjon készülni. A tanuló megismerje a bank, a posta, a bevásárlás, a hitellel járó feladatokat. Biztosan el tudja intézni mindennaphoz tartozó feladatokat.</p> <p>A tanulók csoport munkába sajátítják el a különböző területek fontosságát. A projekt végén mindegyik csoport egy plakátot készít az adott területről, amelyet készít és bemutatja a többi csoportnak. Emellett készít minden egyes csoport egy perces videót.</p>
Időtartam: 6 óra
Előfeltételek: A 9. évfolyam sikeres elvégzése.
Előzetes ismeretek: Szükséges-e a projekt elkezdésekor bemenetei mérés az előfeltételek meglétéről? IGEN/ <u>NEM</u>
<p>Szükséges eszközök, alapanyagok: laptop, tablet, projektor, internet hozzáférés</p> <p>Rajzeszközök: ceruza, színes, filctoll, A/3 rajzlap</p> <p>Szerszámok: -</p> <p>Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: <i>/-tól, -ig/</i> <i>/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./</i></p>
A projekt megvalósítása során felhasznált források: tankönyvek, internet
Félkész termékek tárolásának helye: zárt szekrény
Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: pendrive, külső ssd

1. A projekt megfelelése az ágazati alapoktatás szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
A projekt megbeszélése, csoportok kialakítása, tanár segítségével	Képes az együttműködés e csoporton belül	Ismeri a csoport beosztás fogalmát.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.	Törekszik az érzelmi stabilitása megtartására	-	10. évfolyam osztályfőnök	1 óra
Csoportok beosztják egymás között a feladatokat, kutatómunkát végeznek	Kapott feladatokat végrehajtása közben betartja a felosztás sorrendjét.	Ismeri a forráskeresés és gyűjtés platformjai és lehetőségeit.	A rábízott feladatokat önállóan végzi el.	Törekszik a pontos munkavégzésre	A digitális kereső oldalak tudatos használata.	10. évfolyam osztályfőnök	2 óra
A csoportok összeállítják a projekt munkát.	A csoport minden tagja képes a feladat összhangban elvégzésére.	Az ágazatban megszerzett ismereteiket beépítik a feladatba.	Önállóan végzi a munkáját, vagy segítséget kér	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai és elméleti gyakorlati tudását	A digitális kereső oldalak tudatos használata	10. évfolyam osztályfőnök	1 óra
Csoportok elkészítik az egy perces videót a projekthez	Alkalmazza a videó készítő szoftvereket.	Alkalmazói módon ismeri a videó készítés menetét.	Az feladatokat önállóan és felelősséggel végzik el.	Törekszik a pontos feladat elvégzésére.	Használja a digitális eszközöket.	10. évfolyam osztályfőnök	1 óra

5.	Hatékonyágnövelő módszereket alkalmaz	Érti a hatékonyságnövelés törekvéseit és filozófiáját.	Motivált a hatékonyságnövelő rendszerek alkalmazásában, a jobb eredmények elérésében.	Korrigálja saját hibáit az optimális termelékenység érdekében.
7.	Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközöket berendezéseket kezel és használ	Alkalmazói szinten ismeri a hivatalos kommunikáció műfaji jellemzőit.	Precízen, igényesen végzi dokumentációs tevékenységét.	Feladatait önállóan végzi.
9.	A feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet felmérés, tervezés, képesség tevésk kompetenciákat.	Minden szakma tisztában van a kulcskompetenciáival.	Törekszik a kulcskompetenciák egyensúlyban tartására.	Másokkal együttműködve alkalmazza a kulcskompetenciákat.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

A tanulók kiállítják az elkészített plakátjaikat az iskola aulájában.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése: A munka végén a tanulónak vissza kell csatolniuk projekttervhez

- Tanulói önértékelés

- A kitűzött célok és az eredmények összehasonlítása

5.2.2. Társak értékelése: A tanulók egymás munkájának szöveges értékelése.

5.2.3. Tanári értékelés : Folyamat értékelés, komplex, átfogó értékelés

- Projektfolyamat értékelése

- Projekt termék értékelése

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

- Ötletesség, kreativitás

- Önálló feladatvégzés

- Alapvető kommunikációs és prezentációs képességek

- Kommunikáció

- Érvelés

Az osztályfőnök értékelése mellett a diákok is értékeli saját munkájukat, az eredményeket önértékelés formájában. Minden tanuló/csoport kap 10 – maximum 15 percet, hogy bemutassa a prezentációját, projektterméket, a projekt célját és az eléréshez vezető utat. A projekt a projektben oktató osztályfőnök kollégák által közösen és arányosan kialakított egyéni projekt – érdemjeggyel és fejlesztő célú szöveges értékeléssel zárul.

Fenntarthatóság a szakmában
(Gépészet, Szociális, Kreatív, Rendészet és közszolgálat ágazat)
9. évfolyam

Projekt megnevezése: Fenntarthatóság a szakmában
Projekttermék: Üvegház, ppt, fotók, videó
A projekt céljának meghatározása (produktum, pedagógiai célok – dokumentáció, képek, ábrák, leírások) /meghatározott a KKK, a duális képzőhely profilja, a diákok érdeklődése által/ A projekt célja, hogy a tanulók megismerjék a fenntarthatóság szerepét és jelentőségét egy üvegház építése során, különböző szakmák szemszögéből. A projekt során a tanulók gyakorlati tapasztalatokat szereznek, fejlesztik kreativitásukat és problémamegoldó képességüket, valamint megtanulják, hogyan lehet fenntartható módon megvalósítani egy építési projektet.
Időtartam: 75 óra
Előfeltételek: <ul style="list-style-type: none">
• Alapvető ismeretek a fenntarthatóságról, újra hasznosításról és környezetvédelemről.
Előzetes ismeretek: Természetismereti alapok
Szükséges eszközök, alapanyagok: <ul style="list-style-type: none">
• Üvegház építéséhez szükséges anyagok (fa, üveg, fém, műanyag)
• Kertészeti eszközök (ásók, kapák, öntözőrendszer)
• Mérőeszközök (mérőszalag, szintező)
• Számítógép és szoftverek a tervezéshez és dokumentáláshoz
• Védőfelszerelések (kesztyűk, védőszemüveg)
Rajzeszközök:
Szerszámok: fűrész, fogók, reszelők, kerti szerszámok, olló, varrókészlet

Alapanyag megnevezése és tanulónkénti mennyisége: /-tól, -ig/

/a részletes költségvetés beadásának határideje adott tanév szeptember 15./

A projekt megvalósítása során felhasznált források:

- Fenntarthatósági szakirodalom
- Építési és kertészeti szakirodalom
- Online források és adatbázisok
- Helyi szakértők és tanácsadók

Félkész termékek tárolásának helye: Tanműhely

Digitális produktumok tárolására szolgáló tárhely: pendrive, iskolai laptop

1. A projekt megfelelése az ágazati alapképzés szakmai követelményeinek

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Felelős	Időtartam
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába Projekttervezés és előkészületek Tanulók projektjeinek személyre szabása	Megtervezi az alkatrész gyártásának munkafázisait, és azok sorrendjét.	Ismeri az alapanyagokat, segédanyagokat, a megmunkálási eljárásokat.	Instrukció alapján részben önállóan	Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Dokumentációk készítésekor törekszik a tiszta munkára. Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.	IKT eszközök	Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea Martinek Miklósné Boczák Zsolt Ménfői Michel Korosztil Angéla Tóth Lajos Erdei László	12 óra
	Kapott feladatainak	Ismeri a hierarchia	Teljesen önállóan	Kész az együttműködésre munka-	Számítógép, internet	Csige János	

	<p>végrehajtása során, a hierarchikus szervezetekre jellemző aláfölérendeltségi szabályok szerint működik együtt a szervezet tagjaival.</p>	<p>fogalmát, céljait. Átlátja a hierarchikus szervezetek jellemző felépítését, a szolgálati érintkezés és a szolgálati út lényegi jellemzőit. Tisztában van az állammal, mint foglalkoztató szolgálatellátásról a vonatkozó speciális elvárásaival (szolgálati kötelezettségek, korlátozott jogok). Alkalmazói szinten ismeri az udvariassági szabályokat</p>		<p>társaival, más állami szervezetekkel.</p>			
--	---	---	--	--	--	--	--

	<p>Környezetét védi, környezettudatosan él.</p>	<p>Környezetvédelem alapismeretei, alapelvei, ökolábnyom fogalma, mérése</p>	<p>Teljesen önállóan</p>	<p>Együttműködő és figyelmes legyen. Figyelme koncentrált, bizonyos helyzetekben megosztásra képes. Következetes, rendszerszemléletű. Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése. Helyzetfelismerő-, helyzet-elemző-, problémamegoldó képességével tudjon egészségtudatosan élni és környezetében változást előidézni. Környezet-</p>	<p>internetes kereső-programokat és böngészőket alkalmaz, digitális térben tájékozódik</p>	<p>Zajder Katalin</p>	
--	---	--	--------------------------	---	--	-----------------------	--

				tudatos magatartás.			
Anyagbeszerzés és eszközök előkészítése	Felmérést készít- csoport belső viszonyainak elemzése, szociometria.	A csoport fogalma, típusai. A csoport belső szerkezete, a csoport elemzése, az egyén társas kapcsolatainak rendszere, a csoportnorma.	Instrukció alapján részben önállóan	Elfogadó, a másá- got tisztelő segítségnyújtás. Rugalmas alkalmazkodás a környezetéhez, és a változtatás képessége. Türelmes önmagával és másokkal szemben is. Problémaérzéke ny, következetes, felelősségteljes a feladatok kivitelezésében. Együttműködő, képes hatékony és eredményes lenni egy csoport tagjaként.	Google űrlapok, excel ismerete és alkalmazása	Zajder Katalin Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea	15 óra

<p>Üvegház alapjainak elkészítése</p>	<p>Értelmezi és ismerteti a műszaki dokumentációk (alkatrészrajz, összeállítási rajz, darabjegyzék stb.) információtartalmát, az alkatrész(ek) felépítését, előírásait és funkcióját.</p>	<p>Ismeri a géprajzi szabályokat, előírásokat. Ismeri a műszaki rajzok tartalmi követelményeit.</p>	<p>Teljesen önállóan</p>	<p>Törekszik a pontos munkavégzésre, munkahelyi környezetének rendben tartására. Dokumentációk készítésekor törekszik a tiszta munkára. Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el. Törekszik a munkavédelmi előírások maradéktalan betartására.</p>	<p>Digitalizált vagy digitális formátumú rajzok elemzése</p>	<p>Erdei László Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea</p>	<p>15 óra</p>
---------------------------------------	---	---	--------------------------	--	--	--	---------------

Üvegház szerkezetének felépítése	Elvégzi az alkatrész elkészítéséhez szükséges lemezalakításokat.	Ismeri az egyszerű lemezalakítási technológiákat.	Instrukció alapján részben önállóan	Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el.		Molnár László Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea	14 óra
	Létrehozza az összeállításhoz szükséges kötések.	Ismeri a kötések létrehozásának eszközeit, tudja a kötések kialakításának, létrehozásának technológiáját.	Instrukció alapján részben önállóan	Az eszközök, berendezések használatakor szakszerűen és körültekintően jár el.	Információszerz és online forrásokból	Molnár László Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea	
Üvegház befejezése és berendezése	Saját testsúlyával, illetve társa segítségével edzi magát, amit súlyzós gyakorlatokkal is ki tud egészíteni.	Elsajátítja a saját testsúlyos és a súlyzós edzésgyakorlatok hatékony végrehajtását	Teljesen önállóan	Betartja az erő-állóképesség-fejlesztő gyakorlatok hatékony végrehajtásához szükséges szabályokat.	ppt. ismerete használata, prezentáció készítése.	Szabó Pál	13 óra
	Ismerteti az alap	Gyógyszertani alapfogalmak, a	Instrukció alapján	Együttműködő és		Zajder Katalin Vassné Pető Éva	

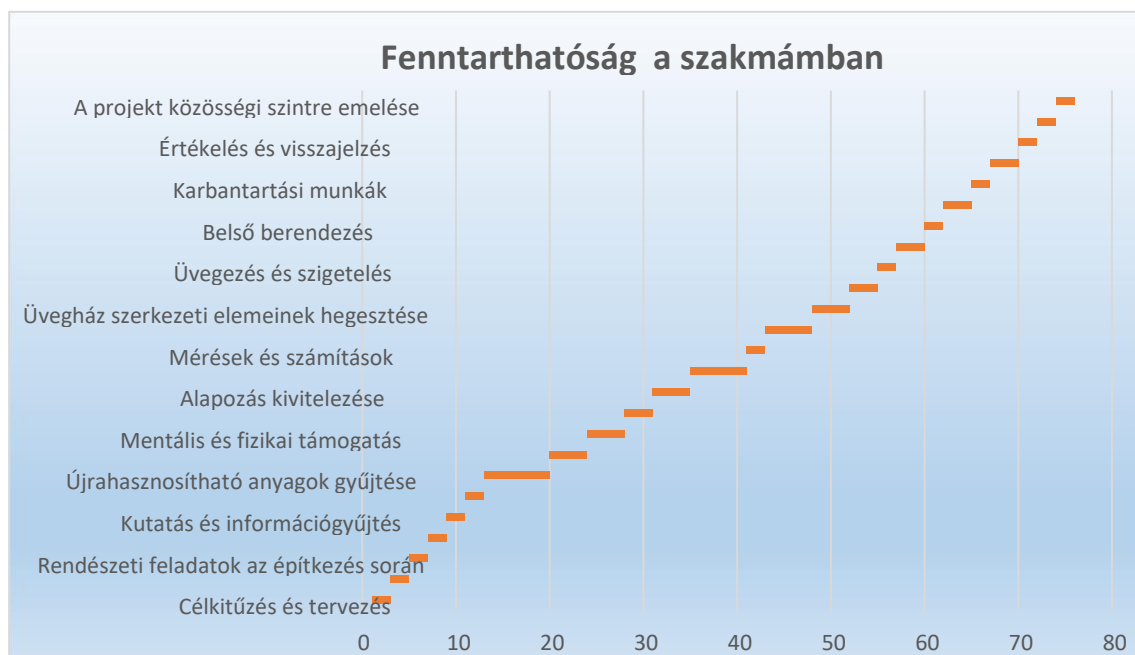
	gyógyszercsoportokat, - felvilágosít, tanácsot ad a házi- patika összeállításában	gyógyszerek hatása mechanizmusa, adagolása, gyógyszerformák és gyógyszer-csoportok.	részben önállóan	figyelmes legyen. Figyelme koncentrált, bizonyos helyzetekben megosztásra legyen képes. Következetes, rendszerszemléletű. Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése. Helyzetfelismerő-, helyzetelemző-, problémamegoldó képességével tudjon egészségtudatosan élni és környezetében változást előidézni. Környezet		Bugyáné Takács Tímea	
--	---	---	------------------	---	--	----------------------	--

				tudatos magatartás			
	Kezeli az ágazatban jellemző gépeket, berendezéseket	Ismeri az ágazatban használatos gépek, berendezések fajtáit, jellemzőit, használatukat és karbantartásuk módját.	Irányítással	Önmagára nézve, munkájában kötelező érvényűnek tekinti a felelősségteljes, szakszerű és minőségi egyéni munkavégzést. A páros vagy csoportos feladatokban törekszik az együttműködésre.	Önállóan vagy csoportos tevékenység keretében gyűjtőmunkát végez az interneten a gépek, berendezések áttekintése érdekében	Szabó Erzsébet Vassné Pető Éva Bogyáné Takács Tímea	
Projekt értékelése és dokumentálása	Az elvégzett munkát dokumentálja. Bemutatót, videót, készít	Ismeri a projekt lépéseit, dokumentációit	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Prezentációkészítő program alkalmazása	Vassné Pető Éva Bogyáné Takács Tímea	4

A projekt közösségi szintre emelése	Bevonják a helyi közösséget és erősítik a közösségi kohéziót	A fenntarthatóság és újrahasznosítás népszerűsítése a közösségben	A közösségi élet és együttműködés erősítése.	Szem előtt tartja a közösség összetartását a fenntarthatóság jegyében	Infokommunikációs	Vassné Pető Éva Bugyáné Takács Tímea	2
-------------------------------------	--	---	--	---	-------------------	--------------------------------------	---

2. A projekt megvalósítás ütemezése (Gantt-diagram)

3. A projekt illeszkedése a tananyagegységekhez és témakörökhöz

Projekt elem	Tananyagegység	Témakör
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába Projekttervezés és előkészületek Tanulók projektjeinek személyre szabása	Matematika, kommunikáció-: magyar nyelv és irodalom Közszolgálati alapismeretek Testnevelés Egészségügyi ismeretek Társadalomismeret, magyar nyelv irodalom, kommunikáció Digitális kultúra	Célkitűzés és tervezés Időtervezés, dokumentáció Biztonsági tervezés és felügyelet Biztonsági terv készítése az építési területre, kockázatelemzés, biztonsági szabályok betartatása. Jog és állampolgári ismeretek. Rendészeti feladatok az építkezés során Építési terület őrzése, rend fenntartása, vészhelyzeti eljárások kidolgozása és gyakorlása. Fizikai felkészültség Közösségi programok szervezése Közösségi programok tervezése és szervezése a projekt résztvevői számára, együttműködés a helyi közösséggel. Kutatás és információgyűjtés Fenntarthatósági és újrahasznosítási technikák kutatása, források gyűjtése. Tervezés és vázlatkészítés Üvegház tervrajzának elkészítése, anyagok és eszközök listájának összeállítása

	Történelem	Földművelés történelmi áttekintése
Anyagbeszerzés és eszközök előkészítése	Természetismeret Pszichológia egészségtan.	Újrahasznosítható anyagok gyűjtése Helyi források felkutatása, újrahasznosítható anyagok gyűjtése (pl. fa, üveg, műanyag). Eszközök előkészítése Eszközök működése Mentális és fizikai támogatás A résztvevők mentális és fizikai jólétének figyelemmel kísérése, stresszkezelési technikák oktatása.

<p>Üvegház szerkezetének felépítése</p>	<p>Természetismeret (szerkezeti stabilitás)</p> <p>Gépészeti alapismeretek Természetismeret</p> <p>Gépészeti alapismeretek</p> <p>Természetismeret (szigetelőanyagok)</p>	<p>Szerkezet felépítése Üvegház vázának felépítése, újrahasznosított fa és fém felhasználása.</p> <p>Üvegház szerkezeti elemeinek hegesztése Fém szerkezeti elemek hegesztése és összeszerelése.</p> <p>Szerelési munkák támogatása CNC gépekkel készült alkatrészek beépítése és szerelése</p> <p>Üvegezés és szigetelés Üvegtáblák beépítése, szigetelési munkák.</p>
<p>Üvegház befejezése és berendezése</p>	<p>Kreatív műhely</p> <p>Speciális testnevelés és önvédelem</p> <p>Kreatív műhely</p>	<p>Üvegház belső dekorációja és árnyékolók készítése Újrahasznosított textíliák felhasználása árnyékolók és dekorációk készítéséhez.</p> <p>Belső berendezés Fizikai állóképesség fejlesztés Polcok, növénytartók elhelyezése, öntözőrendszer telepítése.</p> <p>Kertészeti eszközök és tárolók készítése Textilből készült tárolók és eszköztartók varrása.</p>

	<p>Gépészeti alapismeretek</p> <p>Természetismeret</p> <p>Idegen nyelv</p> <p>Egészségügyi ismeretek</p> <p>Természetismeret</p>	<p>Karbantartási munkák Hegesztési munkák az üvegház karbantartása során, javítási feladatok.</p> <p>Növények telepítése Növények ültetése, talaj előkészítése</p> <p>Szókincs fejlesztése</p> <p>Gyógynövények megismerése, egészségre való hatása, természetes növényvédőszer, tápoldatok készítése, használata</p>
Projekt értékelése és dokumentálása	<p>Magyar nyelv és irodalom (írásbeli visszajelzések).</p> <p>Digitális kultúra, magyar nyelv és irodalom.</p>	<p>Értékelés és visszajelzés Projekt értékelése, tanulók visszajelzéseinek gyűjtése.</p> <p>Dokumentálás és prezentáció Projektnapló elkészítése, prezentáció készítése és bemutatása. Műszaki dokumentációk</p>
A projekt közösségi szintre emelése	Szociális ágazat	Módszerek és technikák alkalmazása a projekt közösségi szintre emelése érdekében, amelyekre bevonják a helyi közösséget és erősítik a közösségi kohéziót.

4. A projekt illeszkedése a KKK-hoz (descriptorok megjelenése)

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
3.H	Műszaki rajz alapján előgyártmányt választ, műveleti sorrendtervet készít, majd kézi meg- munkálással, és/vagy kisépekkel egyszerű, fémből készült alkatrészeket gyárt.	Ismeri az alkatrészek elkészítéséhez szükséges technológiákat és az anyagok alapvető tulajdonságait.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat és környezetvédelmi szabályokat. Törekszik a munkavégzésből adódó kockázat minimalizálására. Törekszik a precíz, környezettudatos és gazdaságos munka- végzésre.	Műszaki táblázat segítségével önállóan kiválasztja a félkészterméket. Szakmai felügyelet mellett meghatározza a gyártási sorrendet. A gyártási műveleteket önállóan végzi.
4.H	Az elkészült alkatrészek méreteit mérőeszközök- kel ellenőrzi.	Ismeri az adott alkatrész geometriájának megfelelő, és az adott méret meghatározásához szükséges mérőeszközöket.	Elkötelezett a hibás munkadarabok számának csökkentése, illetve a mérő- eszközök állagának megőrzése mellett.	Eldönti, hogy a gyártott munkadarab megfelel-e a rajzi előírásoknak. Felelősséget vállal az általa gyártott termék minőségéért.
9.H	Az elvégzett munkát dokumentálja. Szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő programban rögzíti a mérési eredményeket.	Ismeri a gyártási és mérési dokumentációk típusait és azok kötelező tartalmát.	Elkötelezett a végzett munka pontos dokumentálása iránt.	Felelősséget vállal a dokumentumok tartalmáért.

10.G	A munkavégzés során betartja a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Ismeri a munkavégzéssel kapcsolatos munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat.	Elkötelezett a biztonságos, környezet-tudatos munkavégzés mellett.	Felelősséget vállal önmaga és munkatársai biztonságáért. A védőberendezéseket és védőfelszerelést rendeltetésszerűen használja.
6.SZ	Felismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani sajátosságait és a fejlődésben jelentkező elmaradásokat, akadályozottságokat.	Ismeri a különböző életkorok élettani, fejlődéslélektani jellemzőit, egészségügyi rizikóit és a prevenció, korrekció lehetőségeit.	Kész a közös munkára, másokkal megosztja szakmai elméleti és gyakorlati tudását, felhalmozott tapasztalatait.	Felelős az ellátottak és a gondozottak életkori, mentális állapota és fejlettségi szintje szerinti ellátás, gondozás megválasztásáért, az alkalmazott beavatkozásokért.
1.R	Összehasonlítja a közszolgálat főbb ágait azok jogi szabályozói és az államszervezetben elfoglalt helyük alapján.	Azonosítja az egyes rendvédelmi szerveket és főbb feladataikat.	Értékként tekint Magyarország alkotmányos és jogi berendezkedésére.	Önállóan megnevezi a közszolgálati ágakat, állami feladatokat, alkotmányos elveket, a rendvédelmi szerveket és főbb feladataikat.
2.R	Kapott feladatainak végrehajtása során, a hierarchikus szervezetekre jellemző alá-fölérendeltségi szabályok szerint működik együtt a szervezet tagjaival	Ismeri a hierarchia fogalmát, céljait. Átlátja a hierarchikus szervezetek jellemző felépítését, a szolgálati érintkezés és a szolgálati út lényegi jellemzőit.	Elkötelezett a szervezeti célok iránt.	Felelősséget vállal a saját önálló, illetve a társakkal együttműködésben végzett munkájáért.

7.R	Tudatosan tervezi és fejleszti fizikai állóképességét.	Ismeri a fizikai állóképesség összetevőit és fejlesztésének módszereit.	Elkötelezett és hajlandó fizikai állóképességét fejleszteni.	Betartja az állóképessége fejlesztésére kapott utasításokat.
16.D	Önálló elképzelés alapján modell, minta, vázlat, makett segítségével egyszerű alap szakma-specifikus (bőr, textil, ruha, porcelán, gipsz, kerámia, fa, papír) terméket alkot.	Ismeri és definiálja az egyszerű terméktechnológiai folyamatokat, módszereket és munkaműveleteket.	Törekszik a gyors, hatékony és minőségi munkavégzésre	Betartja a terméktechnológiai és minőségbiztosítási előírásokat és szabályokat.

5. A projekt záró értékelése: (kész produktum, kompetenciák, motiváltság, kreativitás, problémamegoldás)

5.1. Külső értékelés: /előadás a projektben részt nem vettek részére, kiállítás, stb./

- **Előadás:** A projekt bemutatása egy előadás keretében azok számára, akik nem vettek részt a projektben. Az előadás során a projekt céljait, eredményeit és a tanulságokat kell bemutatni.
- **Kiállítás:** A projekt eredményeinek kiállítása, ahol a látogatók megtekinthetik a kész produktumot és visszajelzést adhatnak.

5.2. Belső értékelés

5.2.1. Tanulók önértékelése

- Minden tanuló kitölt egy önértékelési lapot, ahol értékeli saját hozzájárulásukat, kompetenciáikat, motiváltságukat, kreativitásukat és problémamegoldó képességüket.
- Egy online kérdőív, amelyben a tanulók visszajelzést adhatnak a projektről, a csapatmunkáról és a saját teljesítményükről.

5.2.2. Társak értékelése

- A tanulók értékelhetik egymás munkáját és hozzájárulását a projekthez. Ez segít a csapatmunka és az egyéni teljesítmény objektív értékelésében.

5.2.3. Tanári értékelés

/akár táblázatos formában megnevezve milyen részfeladatra, szempontra, mennyi pont járhat/ A

tanár részletesen értékeli a projektet, figyelembe véve a következő szempontokat:

- **Részfeladatok:** Milyen részfeladatokat végeztek el a tanulók, és ezek mennyire voltak sikeresek.
- **Szempontrendszer:** Milyen szempontok alapján értékelik a projektet (pl. kreativitás, problémamegoldás, együttműködés).

Részfeladat/Szempont	Pontszám
Kész produktum	20
Kompetenciák	15
Motiváltság	10
Kreativitás	15
Problémamegoldás	20
Együttműködés	20

5.3. Előre ismertetett értékelési kritériumok, megfigyelési szempontok:

- **Kész produktum minősége:** A végső produktum mennyire felel meg az előzetesen kitűzött céloknak.
- **Kompetenciák:** A tanulók milyen mértékben fejlesztették és alkalmazták a szükséges kompetenciákat.
- **Motiváltság:** A tanulók mennyire voltak motiváltak a projekt során.
- **Kreativitás:** Mennyire voltak kreatívak a tanulók a projekt megvalósítása során.

- **Problémamegoldás:** Milyen hatékonyan oldották meg a felmerülő problémákat.
- **Együtműködés:** Mennyire volt sikeres a csapatmunka és az együtműködés.

6.4 A tanuló illetve a képzésben résztvevő személy korábbi tanulmányai megszerzett ismeretei és gyakorlata számítási szabályainak megállapítása

A szakképesítésre történő felkészítéskor a tanuló előzetes szakirányú szakmai képesítése és szakirányú szakképesítése, szakképző iskolában és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányai a követelmények teljesítésébe beszámítható. Az előzetes tanulmányokat igazoló dokumentumok bemutatása mellett az intézmény igazgatójához benyújtott kérelem alapján történik. Az intézmény igazgatója a kérelmeket egyénileg bírálja el.

A korábbi tanulmányok és gyakorlat beszámítása értelmében:

„a) a szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe be kell számítani.

b) a szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani

c) a tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.

Nem kell ágazati alapvizsgát tennie, és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki

- részs szakmát szerzett, ha az adott részs szakmát magában foglaló szakma szakmai oktatásában vesz részt,

-vagy korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha a beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit.

Felnőttek oktatására jelentkező kérheti a jelentkezéskor bemeneti kompetenciamérés, illetve előzetes tudásmérés lefolytatását melynek eredménye, ha eléri az 51%-ot akkor menntesíthető az ágazati alapoktatás, illetve ágazati vizsga teljesítése alól.

6.5 Együttműködés duális képzőkkel

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szakirányú oktatásban a szakképző intézményben vagy szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen vehet részt.

A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban a gazdasági kamara közreműködése mellett sem biztosítható. A szakirányú oktatás a tanítási évben teljesítendő

oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból vagy a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.

Szakirányú oktatást a duális képzőhely, illetve a szakképző intézmény együtt (szakirányú oktatást folytató szervezet) folytathat.

A duális képzőhelynek rendelkeznie kell a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programmal, amely szakmánként, az adott szakma programtervéhez igazodóan tartalmazza a duális képzőhely által oktatott tananyagelemeket és ehhez kapcsolódóan az elméleti ismeretek, a felügyelet mellett és az önállóan végezhető gyakorlati feladatokat, továbbá a kompetencia- és készségfejlesztés feladatait. Az együttműködésnek több formája különböző kombinációban megjelenhet a helyi igényeknek megfelelően. Az iskolai tantárgyfelosztás elkészítését nagymértékben befolyásolja a duális képzőhelyekkel történő együttműködés formája, ami meghatározza a szükséges humán erőforrás igényt is.

Duális képzés megvalósítható:

- Hagyományos együttműködéssel: duális képzőhelyként való megfelelést követően a tanuló közvetlen a vállalattal köt szakképzési munkaszerződést
- ÁKK – ágazati képzőközpontokkal
- VKK – vállalati képzőközpontokkal

Diákjaink először 2020-21-es tanévtől mehetnek ki a duális képzőhelyre, tanuló szerződéssel, majd a 2021/2022 –es tanévtől szakképzési munkaszerződés keretei között, tervezetten Ágazati Képzőközponton keresztül történik a duális képzés megvalósítása. A szakmairányoknak megfelelő óratervek a mellékletben található, melyek tartalmazzák a duális partnerek közötti tanulási területekre vonatkozó óraszámok megoszlását.

A tanuló/képzésben résztvevő duális képzőhelyen nyújtott teljesítményét a tanegységek végén az iskola és a vállalat oktatója közösen értékeli, így a tanuló előre haladásáról, vizsgára való való felkészültségéről az iskolának és a vállalatnak is folyamatosan van információja.

Értékelés

A duális képzőhelyen nyújtott teljesítmény értékelése félévente két alkalommal.

Az értékelést végzi:

- a duális képzőhely oktatásért felelős dolgozó,
- a szakmának megfelelő iskolai oktató

- a duálisképzésért felelős-, vagy a szakmai igazgatóhelyettes

Az értékelés formái és módja:

a tanuló/képzésben résztvevő tanulmányi munkájának írásban vagy gyakorlatban történő ellenőrzése és értékelése, feladatlap, projekt munka keretében.

6.6 Vizsgák

a) Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapvizsga állami vizsga, amely a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az ágazati alapoktatás elvégzését követően tehet ágazati alapvizsgát.

Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó valamennyi szakma tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.

Nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ebben az esetben a szakmai vizsga eredményét - az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával - a szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani.

A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény **oktatóiból és az elnökből álló vizsgabizottság** előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja. A vizsgabizottság elnöke a Kormány rendeletében meghatározott díjazásra jogosult.

Az ágazati alapvizsga teljesítését az év végén adott **bizonyítványba kell** bejegyezni. Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol.

b) Az érettségi vizsga

Az érettségi vizsgán a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az Nkt.-ban meghatározott vizsgatárgyakból ad számot tudásáról azzal, hogy az érettségi vizsga **kötelezően választandó vizsgatárgya helyett szakmai vizsgát kell tenni**. A technikumban folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan letett szakmai vizsga a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy adott vizsgatárgyból letett emelt szintű érettségi vizsgájának felel meg. Az érettségi vizsgáról valamennyi érettségi vizsgatárgy és a szakmai vizsga sikeres letételét követően lehet bizonyítványt kiállítani.

Az, aki a szakképző iskolában folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan szakmát szerzett és annak megszerzését követően kíván érettségi vizsgát tenni, mentesül az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya alól.

Az érettségi vizsgán az érettségi vizsga kötelező vizsgatárgyai helyett a sajátos nevelési igényű tanuló - jogszabályban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat.

Az érettségi vizsga megszervezésére és lebonyolítására az Nkt.-t kell alkalmazni.

c) A szakmai vizsga

A szakmai vizsga állami vizsga, amely a szakirányú oktatás során megtanult, a képzési és kimeneti követelményekben az adott szakmára speciálisan előírt szakmai ismeretek elsajátítását országosan egységes eljárás keretében méri.

Az akkreditált vizsgaközpont

- a) kijelöli a szakmai vizsga helyét és időpontját, valamint megszervezi a javító- és pótlóvizsgát,
- b) gondoskodik a szakmai vizsga lebonyolításához szükséges feltételek biztosításáról,
- c) vezeti a szakmai vizsgával kapcsolatos nyilvántartásokat és
- d) ellátja a Kormány rendeletében a szakmai vizsgával összefüggésben meghatározott feladatokat.

A szakmai vizsgát az akkreditált vizsgaközpont háromtagú vizsgabizottsága előtt kell letenni. A szakmai vizsga központi vizsgatevékenységének tartalmát a szakképzésért felelős miniszter a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével határozza meg.

A szakmai vizsgát a Kormány rendeletében meghatározott rend szerint kell lebonyolítani. A szakmai vizsga legmagasabb díját a Kormány rendeletben állapítja meg.

A szakmai vizsga a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott

- a) **számítógép alkalmazását igénylő központi vizsgatevékenységből** (a továbbiakban: interaktív vizsgatevékenység) és
- b) **projektfeladat** megvalósításából áll.

Az interaktív vizsgatevékenység feladatainak és javítási-értékelési útmutatójának elkészítéséről a szakképzésért felelős miniszter - a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével - a szakmai vizsga nyelvén gondoskodik. A feladat és az útmutató a szakképzésért felelős miniszter által történő visszavonásig használható fel. A feladat és az útmutató alapján a számítógép által véletlenszerűen generált vizsgafeladatsort kell az interaktív vizsgán megoldani.

A projektfeladat az akkreditált vizsgaközpont által - a képzési és kimeneti követelményekre tekintettel - a vizsgázó gyakorlati felkészültségének átfogóbb felmérése céljából meghatározott vizsgatevékenység, amelyet a szakmai vizsgára vagy a szakmai vizsgán kell elkészíteni és szóban az adott szakma folytatásához szükséges ismeretek ellenőrzésére is kiterjedően megvédeni. Projektfeladatként - a képzési és kimeneti követelményeknek megfelelően - gyakorlati vizsgamunka, vizsgaremek, vizsgamű vagy egyéb vizsgaprodukció megvalósítása vagy záródolgozat vagy portfólió elkészítése vagy határozható meg.

A szakmai vizsga magyarul vagy részben vagy egészben idegen nyelven is megszervezhető. Az akkreditált vizsgaközpont biztosítja, hogy az általa megszervezett valamennyi szakmai vizsga tekintetében legyen lehetőség magyar nyelven szakmai vizsgát tenni. A nem magyar nyelven letett szakmai vizsga az államilag elismert nyelvvizsgával nem egyenértékű, azt nem helyettesíti.

A szakmai vizsgán a vizsgabizottság három tagból áll, de nincs önálló mérő és értékelő feladatkör, a feladatmegosztás a lebonyolítási rend szerint történik (közös is dolgozhatnak).

1 fő a bizottsági tag jogkörein felül vizsgafelügyeleti jogkörökkel bír (a vizsgán kérdezhet, mérésben, értékelésben részt vehet)

A képesítő vizsgán 2 fős vizsgabizottság működik, nincs vizsgafelügyelő.

Átmeneti rendelkezés: szakmai vizsgát **2025. december 31-éig** a szakképző intézményben Szakképzési törvényben meghatározott feltételekkel kell megszervezni azzal, hogy akkreditált vizsgaközpont alatt a szakképző intézményt kell érteni.

Szakma megszerzéséről kiállított oklevelet, illetve szakmai bizonyítványt az kaphat, aki sikeres szakmai vizsgát tett.

Felnőttek szakmai oktatása

Az új szakképzési rendszer nagyobb rugalmasságot és átjárhatóságot biztosít a munkaerőpiacról az iskolarendszerbe, így felnőttként is lehetőség van két szakma és egy szakképesítés ingyenes megszerzésére.

A kellő rugalmasság biztosítása érdekében a szakmai oktatás a felnőttek oktatása esetében csökkentett időtartamban is történhet. A képzési idő – az előzetes tudás beszámításával – akár negyedére is csökkenhet. Továbbá lehetőség van akár az elmélet e-learninges elsajátítására is. Amennyiben a képzésben részt vevő az adott területen dolgozik, az őt foglalkoztató vállalat is részt vehet a képzésben duális partnerként (kamara regisztráció nélkül), így a képzés az eddiginél sokkal rugalmasabban szervezhető meg.

A szakmai oktatásba, szakmai képzésbe való belépésre bármilyen életkorban lehetőség van. Aki 25. életévét még nem töltötte be, akár a második szakmát is tanulói jogviszonyban szerezheti meg.

A 25 év felettiak szakmai oktatása felnőttképzési jogviszonyban történik. Az ingyenesség, a rugalmasság, rövidebb képzési idő, és a már megszerzett szakmai tapasztalat beszámíthatósága, mind hozzájárulhatnak, hogy a szakképzés a felnőttek számára vonzóvá váljon.

Az állam a szakképzésben való részvétel keretében legfeljebb kettő szakma megszerzését az első szakmai vizsga befejezéséig, a második szakma esetén legfeljebb három tanéven keresztül ingyenesen biztosítja.

Felnőttek szakmai képzése

A 2013. évi felnőttképzési és a 2019. évi szakképzési törvény alapján szervezett képzés, ami a szakképző intézmények esetében engedély nélkül bejelentés alapján végezhető, amennyiben a szakképzésről szóló törvény szerinti szakmai képzésről vagy részsakmára felkészítő szakmai oktatásról van szó.

- részsakmára felkészítő szakmai oktatás
- szakképesítésre felkészítő szakmai képzés

Az állam a szakképző intézményben a szakmai képzéshez kapcsolódó első szakképesítés megszerzését az első képesítő vizsga befejezéséig ingyenesen biztosítja. A szakképzésben való ingyenes részvétel szempontjából nem számít önálló szakma megszerzésének a munkakör magasabb színvonalon történő ellátása céljából a meglévő részszakmát magában foglaló szakmára történő felkészítés és szakmai vizsga letétele.

A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit programkövetelményben kell meghatározni. A szakmai képzés az Fktv. szerinti képzési program alapján folyik.

A programkövetelmény és a képzési program szakmai tartalma nem lehet azonos a szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tartalmával.

A szakképzésben résztvevő tanuló tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll.

A tanulói jogviszony a szakképző intézmény és a tanuló között, a felnőttképzési jogviszony a szakképző intézmény, illetve a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre.

Tanulói jogviszony

A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és köteleességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik.

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti.

A tanulói jogviszony nem szűnik meg azért mert, később a képzés ideje alatt a tanuló betölti a 25. életévét.

Felnőttképzési jogviszony

A felnőttképzési jogviszony felnőttképzési szerződés alapján szervezett oktatás és képzés nyújtására irányuló a képző és a képzésben részt vevő személy között létrejött viszony.

A felnőttképzési szerződés tartalmára vonatkozó előírásokat a 11/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 21§ tartalmazza.

Jogszabályok

A szakképző intézmény működését az alábbi jogszabályok határozzák meg:

- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.)
  - a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szkr.)
  - nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
  - a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
  - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
  - az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
  - az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
  - az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet
  - a kultúráért és innovációért felelős miniszter 7/2023. (VIII.24.) KIM rendelete
  - a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
  - a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény
  - a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet
  - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
  - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. Korm. rendelet
  - az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
  - az oktatási igazolványokról szóló 362/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
- További szabályozók:
- a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Alapító Okirata
  - a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Szervezeti és Működési Szabályzata

Melléletek**1.SZÁMÚ MELLÉKLET****1. A projekt részletes anyagigénye, költsége**
(a teljes csoportra vagy osztályra vonatkozóan)

Termék megnevezése	Darabszám	Érték*
Összes költség		.....Ft

2. Projektnapló

Projektelelem	Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és digitális kompetenciák	Megjegyzés
Projektindító megbeszélés, tanulók bevonása a tervezés, ötletelés folyamatába						

Tanulók projektjeinek személyre szabása						
---	--	--	--	--	--	--

3. Munkanapló

2.SZÁMÚ MELLÉKLET

Projekt napló tulajdonosa: .....

Projekt neve/címe: .....

A projekt témaköre (miről szól?): .....

Projektvezető(k): .....

Csoporttársak a projektben: .....

Projekt időtartama: .....

Tantárgyak, amelyekhez a projekt kapcsolódik: .....

.....

A projekt tervezett produktuma: .....

Saját feladatom/feladataim a projektben: .....

Előzetes ismereteim/tudásom a projekt témájával kapcsolatban: .....

.....

A projekt során tanultam meg: .....

.....

A projekt során a csoporttársaimmal együtt a következő problémákat/feladatokat oldottam meg:

.....

Csoporttársaim ezekben a feladatokban/tevékenységekben segítettek nekem:

.....

Én a következő tevékenységekben/feladatokban segítettem a csoporttársaimnak:

.....

Teljesen egyedül oldottam meg a következő feladatokat:

.....

A projekt során megtanult ismereteimet hasznosítani tudom a következő szituációkban/területen/problémák megoldásában:

.....

Fotók/rajzok, amelyek a projekt megvalósítás során készültek: .....

Tanulmányok alatti vizsgák dokumentumsablonjai (írásbeli vizsga, gyakorlati vizsga, szóbeli vizsga)

3.SZÁMÚ MELLÉKLET

Hosszú bélyegző

TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK JEGYZŐKÖNYVE
(ÍRÁSBELI VIZSGA)

Intézmény	
OM azonosító:	
Vizsga helye:	tanterem
Vizsga kezdete:	
Vizsga típusa:	<i>FÉLÉVI/ÉVVÉGI osztályozó vizsga VAGY különbözeti vizsga VAGY pótló vizsga VAGY javítóvizsga VAGY ágazati alapvizsga VAGY javító ágazati alapvizsga VAGY pótló ágazati alapvizsga</i>

Ülésrend

Tanári asztal

Felügyelő tanárok

Időtartam	Felügyelő tanár	Aláírás

Vizsgálók

Osztály	Név	Születési hely, idő	Vizsgatárgy VAGY Ágazat	Vizsga kezdete	Vizsga vége

A vizsga eseményei

A vizsgáló neve	Kiment (óra, perc)	Bejött (óra, perc)	Dolgozatát beadta (óra, perc)	Vizsgáló aláírása

Kelt: _____ „_____” „_____” „_____”.

_____
igazgató

JEGYZŐKÖNYV			
Kiállításának helye:		tanterem	
Vizsga típusa:			
A vizsgabizottság elnökének neve:			
A vizsgabizottság tagjainak a neve:		1. 2.	
Jegyző neve:			
A VIZSGASZERVEZŐ INTÉZMÉNY ADATAI			
Intézmény neve:			
OM azonosítója:			
Címe:			
A TANULÓ/KÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ SZEMÉLY ADATAI			
Családi és utónév:			
Születési családi és utónév:			
Születési hely, idő:			
Anyja születési családi és utóneve:			
Intézmény neve (amellyel tanuló/felnőttképzési jogviszonyban áll):			
Osztály:			
OM azonosító:			
A VIZSGA ADATAI			
Vizsgatárgy neve:		Évfolyam, félév:	
Írásbeli vizsga	időpontja:		
	értékelése:		
	javító oktató neve:		
	javító oktató aláírása:		
Szóbeli vizsga	időpontja:		
	feltett kérdések:		
	értékelése:		
	kérdező oktató neve:		
	kérdező oktató aláírása:		
Gyakorlati vizsga	időpontja:		
	témája:		
	tételecím:		

	értékelése:	
	kérdező oktató neve:	
	kérdező oktató aláírása:	
Végleges osztályzat:		

_____
vizsgabizottság
tagja

_____
vizsgabizottság
elnöke

_____
vizsgabizottság
tagja

_____
jegyző

_____
igazgató

TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK JEGYZŐKÖNYVE
(GYAKORLATI VIZSGA)

Intézmény	
OM azonosító:	
Vizsga helye:	tanterem
Vizsga időpontja:	
Vizsga típusa:	<i>ágazati alapvizsga VAGY pótló ágazati alapvizsga VAGY javító ágazati alapvizsga</i>

Vizgabizottság

Név	Megbízatása	Aláírás
	elnök	
	tag	
	tag	
	tag	

6.SZÁMÚ MELLÉKLET

Hosszú bélyegző

TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK JEGYZŐKÖNYVE (SZÓBELI VIZSGA)

Intézmény	
OM azonosító:	
Vizsga helye:	tanterem
Vizsga időpontja:	
Vizsga típusa:	<i>FÉLÉVI/ÉVVÉGI osztályozó vizsga VAGY különbözeti vizsga VAGY pótló vizsga VAGY javítóvizsga</i>

Vizsgabizottság

Név	Megbízatása	Aláírás
	elnök	
	tag	
	tag	
	tag	

Vizsgálók

Osztály	Név	Születési hely, idő	Vizsga- tárgy	Tétel- húzás ideje	Felelet kezdete	Felelet vége	Minősítés/ érdemjegy	Vizsgáló aláírása

Kelt: _____ „_____” „_____” „_____”.

_____
igazgató

NÉV (szülő)

Település

Utca, házszám

Irányítószám

Kelt:

Iktatószám:

Ügyintéző:

Tárgy: Tájékoztatás vizsgaidőpont
kitűzéséről**Tisztelt Cím!**

Tájékoztatom, hogy gyermeke NÉV (születési hely, idő: _____, anyja születési családi és utóneve: _____) _____ osztályos tanuló 2 /2 tanévi FÉLÉVI/ÉVVÉGI osztályozó vizsgája VAGY különbozeti vizsgája VAGY pótló vizsgája VAGY javítóvizsgája az alábbi beosztás szerint kerül megszervezésre:

Tantárgy	Időpont	Vizsgarész (írásbeli/szóbeli)	Tanterem

A vizsga helye: Nyíregyházi SZC _____
címe

Amennyiben gyermeke beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenességgel (BTMN) küzd, illetve sajátos nevelési igényű (SNI) vagy fogyatékkal élő személy, a tanulmányok alatti vizsga tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti szakértői bizottság szakértői véleményében foglalt kedvezmények biztosíthatók a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) Korm. rendelet 293. § (1) és (3), illetve (2)-(3) bekezdései alapján, amelyhez az igazgatóhoz címzett írásbeli kérelem benyújtása szükséges.

A tanulmányi követelményekkel, valamint a fenti kérelem benyújtásával kapcsolatban szükség esetén gyermeke oktatójával szíveskedjen felvenni a kapcsolatot.

_____
igazgató

Kapják: 1. Szülő/Tanuló
2. Irattár

Fejléc

Kelt:
Iktatószám:
Ügyintéző:

MEGBÍZÁS

_____ (név)

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) Korm. rendelet 182. § (5) bekezdése alapján megbízom a tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottsági elnöki VAGY tagi feladatainak jogszabály szerinti ellátásával.

A vizsga ideje: _____

A vizsga helye: _____

A vizsga típusa: *FÉLÉVI/ÉVVÉGI osztályozó vizsga VAGY különbözeti vizsga VAGY pótló vizsga VAGY javítóvizsga VAGY ágazati alapvizsga (tag) VAGY javító ágazati alapvizsga (tag) VAGY pótló ágazati alapvizsga (tag)*

Tantárgy VAGY ágazat: _____

Nyíregyháza, „____” „_____” „____”.

_____
igazgató

A megbízást jelen dokumentum aláírásával elfogadtam, a feladat ellátásához szükséges tájékoztatást megkaptam.

Nyíregyháza, „____” „_____” „____”.

_____
megbízott

ZÁRADÉK

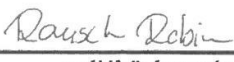
Kelt: Tiszavasvári, 2024.08.29.

Készítette:

igazgató
Szabó Zoltán

Kelt: Tiszavasvári, 2024.08.29.

A szakmai programot elfogadásra javaslom:

a diákönkormányzat
képviselésében
Rausch Robin

Kelt: Tiszavasvári, 2024.08.29.

A szakmai programot elfogadásra javaslom:

Tiszalöki Szakképzési Nonprofit Kft.
1161 Budapest, Baross utca 110/B. Esz.-T. ajtó
4450 Tiszalök, külterület hrsz. 0434/3
Adószám: 2757086-2-42
a duális partner képviselésében
Pál József

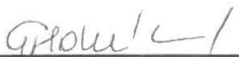

Kelt: Tiszavasvári, 2024.08.29.

A szakmai programot az oktatói testület elfogadta:

az oktatói testület képviselésében
igazgató
Szabó Zoltán

Kelt: Nyíregyháza, 2024.09.15.

A szakmai program tartalmával egyetérték:

Nyíregyházi Szakképzési Centrum
főigazgató
Gurbánné Papp Mária

Nyíregyházi Szakképzési
Centrum kancellár
Pájer Attila